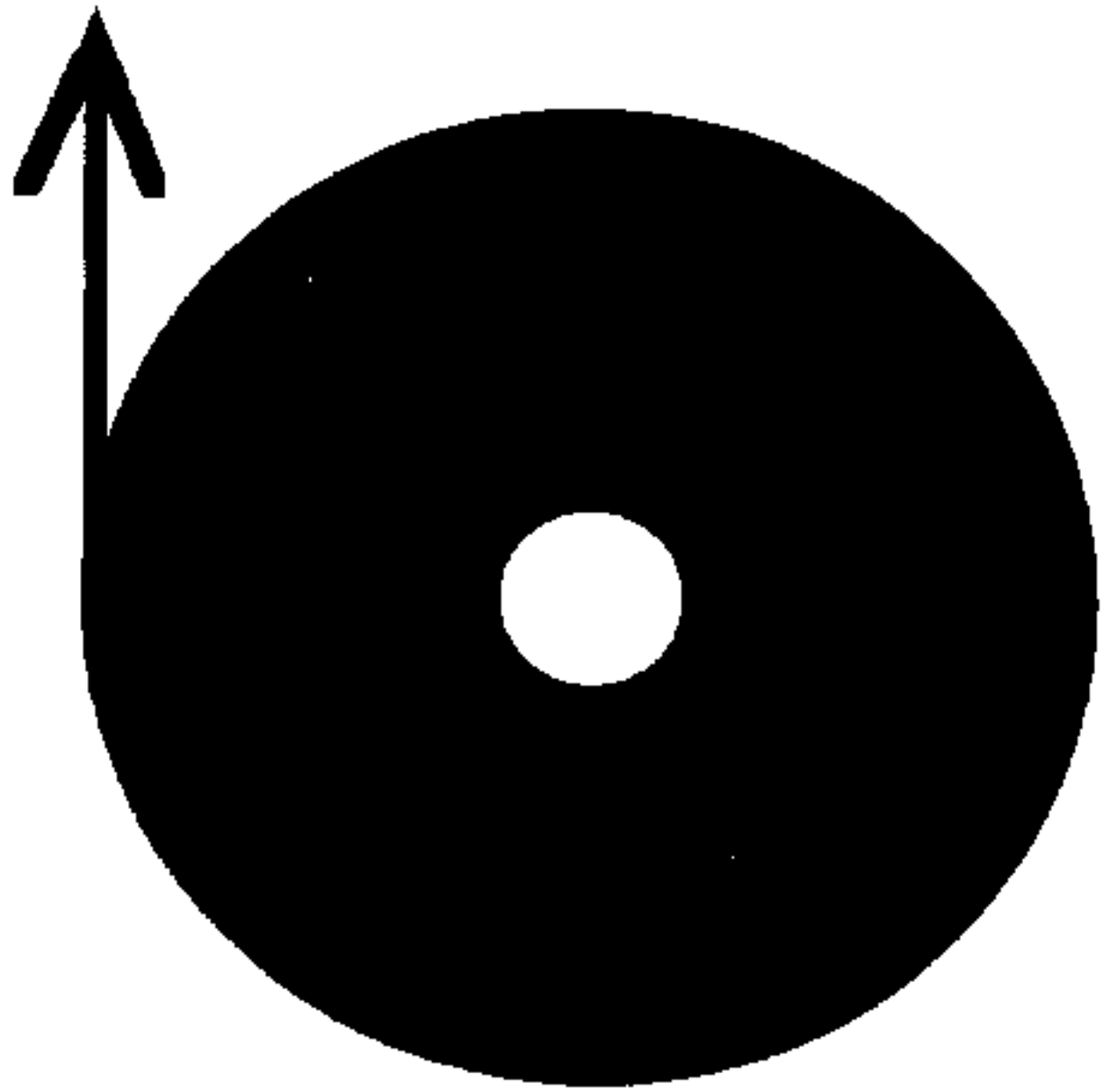

RE

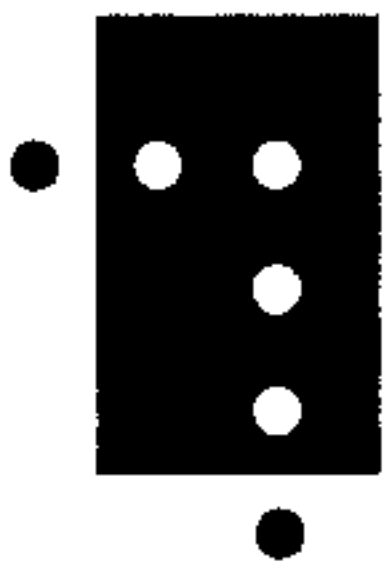

Nas

Na

Na

Telephone: +47 75

LØGTINGS TIDINDI

1939

Løgtingstíðindi

1939

Tórshavn.
Prentsmiðjà „Dimmalætting“ar.
1940.

INNIHALD:

bls.
Val av landstingsmanni 1

Vanliga tingsetan 1939.

Løgtingsmenninir o. a. 3
Fastar nevndir 4
Aðrar nevndir 4

I. Fíggjarlig viðurskifti.

1. Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin 6
2. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin 9
3. Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin 11
4. Amtsfondsálikningin 13
5. Roknskapur fyri eftirstøður frá „Vareforsyningen" 14
6. Bilskatturin fyri 1938 og januar fjórðingsár 1939 15
7. Føroya gjaldstova 16
8. Kassakredittur í Føroya Banka 17

II. Skúlamál.

1. Løningsviðurskifti ferðalærara 18
2. Skúla- og kirkjusýn 20
3. Nýggjur skúlabygningur í Nólsoy 21
4. Løn fróttarlærarans 22
5. Lærarahús og skúlabygningur í Funningsfirði 23
6. Ferðastudningur til luttakan í skúlafundi í Oslo 25
7. Skipan læraraskúlans og studentaskúlans 26
8. Útgáva av fosturlandssøgu 28
9. Føroyskt mál í skiparaskúlanum 28
10. Útgáva av føroyskari veraldarsøgu 30
11. Nýggjur skúlabygningur í Vestmanna 30
12. Lønhæðkan til skúlalærarar í Klakksvík 32
13. Kunngerð viðvíkjandi læraravikarum 34

III. Kirkjumál.

1. Nýggj kirkja í Miðvági 36
2. Kirkja í Hovi 38
3. Eykastudningur til kirkju á Skála 39
4. Víðkan av kirkjugarði í Sørvági 41
5. Studningur til kirkjugarðar 41
6. Arkitekthonorar viðv. Vágs kirkju 46

bls.

7. Studningur til skúlan í Elduvík 50
8. Prestafluttningur 51
9. Tollur á urgu til Eiðis kirkju 52
10. Fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin 53

IV. Telefonmál.

1. Frágreiðing frá telefonnevndini 54
2. Telefonverksins stykki á havnaplássinum 54
3. Radiotelefon í langfarafiskiskipum 56
4. Løn telefonverkstjórans 59
5. Betri telefonsamband við Nólsoy 60
6. Eftirløn við telefonverkið 62
7. Telefonstød á Saltnesi 63

V. Sjúkrahús, leknar o. t.

1. Bróstsjúkrahúsið Hoydølum 64
2. Handkeypsútsøla av medikamentum í Skúvoy 68
3. Handkeypsútsøla av medikamentum á Viðareiði 69
4. Medicinsøla í Føroyum 70
5. Sjúkrahúsið í Føroyingahavnini 72

VI. Fiskivinna, grind o. t.

1. Broytan av grindareglugerðini 75
2. Sildavelðan á firðunum 76
3. Broytan av fiskarílógini (trolarureiðskap) 78
4. Fiskisamtykt fyri sundið norðanfyri Streym 79
5. Reglugerð um øðuveiðu 81
6. Reglugerð um kostin í føroyskum fiskiskipum 82
7. Kokkaskúli 85
8. Trolarakeyp 86
9. Leynar og Lorvík sum hvalvágir 87
10. Móðurskip fyri bátafiskarar í Grønlandi 88
11. Royndarkamar fyri kumpassir 90
12. P/f. Norðoya Ísvirki 91
13. Lán til Útróðrarfelagið Grønland 93
14. Broytan av reglugerð fyri Føroya Fisknexport 96
15. Studningur til bátakeyp vegna skuða við grønlandsferð 98
16. Lastulnjumerkir fyri trolarar 99
17. Radio- og telegrafsamband við veiðuskipini 100
18. Hjálpargrunnur Føroya fiskimanna 101
19. Fiskiskapur Føroyinga í Grønlandi 104

VII. Landbúnaðurin o. t.

1. Landinspektørur 106
2. Løn djóralæknuns 107
3. Útflutningur av revaskinnum 109
4. Broytingar í kunngerð um studning til húsdjórahald 110
5. Kríatúrbásar á bryggjunum í Havn 111
6. Reglur um seyðasjúku (ganlr) 112
7. Bræv um festigóðs 113
8. Matrikulskattur 114
9. Broytan av lóg um sundurbýtan av óðalsjørð 117
10. Reglugerð fyri útskiftingarstarvið 119
11. Viðkan av Matrikulering fyri Tórshavn 121

bls.

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

1. Brýr og smærri lendingar 122
Studningur til brýr í Fuglafirði 122
Studningur til kaj við Skipanesi 122
2. Vegir, smærri havnir og størri lendingar 124
3. Frásøgn sýslana um vegir, brýr og lendingar 126
4. Vegregulativ 128
5. Landavegir (Hovedveje) 131
6. Útbetaling av vegstudningi 133
7. Bræv viðv. kostnaðarætlan yvir vegir o. t. 135
8. Vegarbeiði um summarið 135
9. Eykastudningur til Ørðavíkar—Fámjins vegin 136
10. Brimgarður á kajplássinum í Skopun 136
11. Endurnýggjan av studningi til brúgv á Langasandi 137
12. Endurnýggjan av studningi til lendibrúgv við Ljósá 138
13. Endurnýggjan av studningi til veg í Trøllanesbjørgum 138
14. Eykastudningur til brimgarð í Skúvoy 139
15. Studningur til brimverju í Kirkjubø 140
16. Studningur til lendistøð á Oyrabakka 142
17. Uppskot til avgerðar viðv. brimverju í kirkjubø 142

IX. Havnir o. a.

1. Viðlíkahald av havnum 143
2. Ymisk havnamál 145
3. Revisión av havnareglugerðum 146
4. Eftirlit við havnabygging í Sørvági 150
5. Reglur viðv. havnamark 151
6. Kajanlegg í Lorvík 152
7. Eykastudningur til bátahavnina í Hovi 153
8. Studningur til kaj í Saltangará 151
9. Koyrikaj í Sørvági 155

X. Ymisk lógmál.

1. Lóg um inn- og útflattning av fiski 155
2. Lóg um rúsdrekka 165
3. Lóg um tvungna fólkatrygging 166
4. Broytan av jaktlóginni viðv. likkum 167
5. Broytan av lóg um handilsrelsandi 168
6. Lóg um „Enhedspoliti“ 169
7. Lóg um búflattning 170
8. Lóg um jarðamøður 172
9. Lóg um gerðadóm í ósemju viðv. handil við húsdjórum 176
10. Broytan av lóg um toll 177
11. Broytan av lóg um innheintan av kommunuskatti 178
12. Lóg um kríggsvanlukkutrygging fyri fiskimenn 179
13. Broytingar í lóg um ellisrentu og invalidurentu 181
14. Broytan av automobillóginni 187
15. Broytan av lóg um vanlukkutrygging 188
16. Lóg um pantsetting av fiski 190
17. Kríggstrygging av skipum 191

XI. Strandferðaskip.

1. „Smiril“ 192
2. „Viðanes“ 194

bls.

XII. Kommunal mál.

1. Skattaálíknan eftir ogn og førimuni 195
2. Skattaálíkning í Miðvágs kommunu 197
3. Lán til Vágs kommunu til viðkan av kajuni 198
4. Kæra viðv. expropriatión á Skála 199
5. Mótmæli móti expropriatión av sandi í Norðagøtu 201
6. Studningur til nýggjan bil til Froðbiar kommunu 203
7. Skuld kommunana til „Kreditforeningen af Kommuner i Danmark" 204
8. Samtykt til lán til Sandavágs kommunu 206
9. Økjan av søknarstýrislimum í Fuglafjarðar kommunu 206
10. Samtykt til lán til Viðoyar kommunu 207
11. Eftirlit við læðkan av kommunuskatti 207
12. Ábyrgd fyri elektricitetslán til Sunnbøar kommunu 208
13. Kommunugaranti viðv. lán til „Vágs frolarafelag" 209
14. Ábyrgd fyri lán til Porkeris kommunu 210
15. Kommunalan lánigrunn 211
16. Sanering kommunana 212
17. Søla av jarðastykki bjá Hvalbiar kommunu 213

XIII. Ymisk studningarmál.

1. Eftirlønargrunnur lærara 214
2. Føroya Fólkaháskúli 214
3. Læraranámskeið 214
4. J. H. O. Djurhuus 214
5. „Varðin" 214
6. Føroya Forngripafelag 214
7. Løgtingssøgan 214
8. Føroya Ferðamannafelag 214
9. Fráhaldsfeløgini 214
10. Barnaheimið 214
11. Felagið „Røde Kors" 214
12. Roynd við træplanting 214
13. Búnaðarlæru 214
14. „Hansenske Legat" 214
15. Føroya mentunargrunnur 215
16. Nýtt barnaheim 217
17. Studningur til J. Biskopstø 218
18. Tuflufabrikk 219
19. Endurnýggjan viðv. svimjingarhyl 219
20. Studningur til at læra útgravingararbeiði 220
21. Ítróttarsamband Føroya 221
22. Føroya Búnaðarfelag 222
23. Urtagarðsvirki á Tvøroyri 223
24. Studningur til studerandi 224
25. Minnisvarði í Klakksvík 224
26. Føroya revaallfelag 224
27. Chr. Matras 224
28. Endurgjald fyri mistan bát 224
29. Endurgjald vogna miseydnaðan fiskiskap 225
30. Studningur til at ganga á handilsskúla 226
31. Studningur til lærlingalæru 227
32. Studningur til undirvísing í tekning 228
33. Hjálpargrunnur fyri óarbeiðsførar fiskimenn 228
34. Studningur til sjóvinnu 230

bls.

XIV. Ymlst.

1. Yvirtakan av bankaktium 230
2. Orðaskifti á tingi 231
3. Hini av amtmanninum greiddi mál 232
4. Decisión av roknskapum 232
5. Viðgerðan av skattaklagum 234
6. Byggingarkønur ráðgevari 235
7. Elektricitetsverk í Sandavági 236
8. Álit fra „Erhvervskommissionen" 237
9. Handil og søla av denatureraðum spritti 238
10. Lønskipan fyri bókasavnið 239
11. Loyvi til fasta farleið 242
12. Føroyskt lógmál 245
13. Framførslur vegna ófriðinum ..... 246—261
14. Benzin til persónkoyrstu 261
15. Føroyskt sum rættargongdarmál 262
16. Hægri beinleiðis skatt og formuguskatt 264
17. Elektricitetsverk í Vestmanna og Løynum 269
18. Pristal 272
19. Brunatrygging skúlahúss 273
20. Ábyrgd viðv. stoypiverki 274
21. Hækkan av kostpeningi til arrestforvararin 276
22. Kæra viðv. setan av skrivstovufólki 277
23. Revisorløn 277
24. Donsk-føroysk orðabók 279
25. Revisión av kommunalum roknskapum 279

XV. Val av álitismonnum og nevndum 281

Mál, send til ríkisstýrið 287
Svar frá ríkisstýrinum 288

Val av landstingsmanni.

ÁR 1939, 27. apríl, kl. 9, komu fólkavaldu limir Løgtingsin saman í tinghúsinum í Havn at velja landstingsmann fyri Føroyar.

Allir limir vóru á fundi uttan Michael Samuelsen, Haldórsvík, Joen Simon Heinesen, Lorvík, og Jacob Nielsen, Vági, ið vóru burtur við lógligum forfalli. Fyri teir vóru møttir tiltaksmenninir Hans Iversen, Kvívík, Heini Djurhuus, Glyvur, Strondum, og Oliver Gaard, Sumbø.

Samsvarandi reglugerð løgtingsins av 3. februar 1921 um skipanin, hvareftir val av landstingsmanni skal fara fram, konstitueraði tingið sæg við elsta tingmanni Jóannes Patursson sum formanni. Hann bað Gunnar Winther og Kristian Djurhuus fyribils fungera sum skrivarar.

Uppskot varð sett fram um at velja Johan Poulsen til formann, og varð hetta hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

Johan Poulsen tók nú við fundarstýrinum.

Formaðurin framlegði soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Samkoman góðkennir, at Hans Iversen er møttur sum tiltaksmaður fyri Michel Samuelsen, ið er sjúkur, og Oliver Gaard, Sumbø, fyri Jacob Nielsen, sum er og fiskar við Ísland, og Hejne Djurhuus, Glyvur, fyri Joen Simon Hejnesen, ið eisini er og fiskar við Ísland."

Jóannes Patursson framlegði soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Vegna Føroyafólks søguligu og fólkaligu rættindir og vegna tað úrslit fólkatíngsvalið tann 19. í h. m. gav, samtykkir tingið, at her ikki fer nakað val fram til at velja mann á danskt ting til har at taka støðu til „vor nuværende statsretslige Stilling", fyrr enn Løgtingið er slitið og nýtt løgtingsval hildið."

Johan Poulsen tók sítt uppskot aftur.

J. Paturssons uppskot fall, bert 3 atkv. – 0.

Til skrivarar vóru valdir Gunnar Winther og Kristian Djurhuus.

Formaðurin framlegði og las upp bræv frá amtmanninum til formann løgtingsins av 14. mars í ár viðvíkjandi landstingsvalinum og legði aftrat, at vallð var kunngjørt í „Dimmalætting" og við uppslag.

Formaðurin refereraði grundlógina av 2. juni 1915 við broytingum av 10. september 1920 §§ 36 og 37 og lóg um val til ríkisdagin av 11. apríl 1920 §§ 53—57 og las upp §§ 82 og 84.

Atkvøðisseðlar vóru givnir runt, útfyltir og avleveraðir.

Aftaná at seðlarnir vóru samanblandaðir í eini kúrv, vórðu teir upptiknir ein í senn og nummereraðir. Formaðurin las nøvnini upp, sum vóru skrivaði undir rubrikkini: Landstingsmaður.

Poul Nielasen	fekk	8 atkvøður,
P. M. Dam	—	6 atkvøður,
J. Kallsoy	—	7 atkvøður,
Blankir		3 seðlar.

Sama úrslit varð við 2. atkvøðu. Við 3. og seinasta atkvøðu fekk Poul Niclasen 8, J. Kallsoy 7, og vóru 9 seðlar blankir.

Formaðurin taldi av nýggjum teir seðlar, sum gingu við til valið av landstingsmanni. Hann las upp tey nøvn, sum stóðu ovast millum tiltakskandidatarnar. Lærari av Tvøroyri P. M. Dams navn kom fyri 8 ferðir, og varð hann tí valdur til fyrsta tiltaksmann. Hansara navn varð strikað av seðlunum, og seðlarnir upplisnir aftur. Keypmaður úr Klakksvík O. F. Joensens navn kom fyri 8 ferðir, og varð hann tí valdur sum annar tiltaksmaður. Hansara navn varð strikað av stemmuseðlunum, og teir upplisnir aftur. Arbeiðsmaður á Sandi J. P. Davidsens navn kom nú fyri 8 ferðir, og varð hann tí valdur til tríðja tiltaksmann.

Poul Niclasen svaraði uppá fyrispurning frá formanninum, at hann tók við vali.

Valbrøv vóru skrivaði í tveimum eintøkum og undirskrivaði av formaninum og skrivararnum.

Stemmuseðlarnir vórðu forsegladir og hjálagdir gerðabókini.

Protokollin varð upplisin og samtykt.

Vanliga tingsetan 1939.

ÁR 1939, týsdagin 5. september kl. 1 s. p. varð Føroya Løgting sett. Formaðurin, ið valdur varð í seinastu tingsetu, Johan Poulsen, tók við fundarstýrinum og lýsti, at tinglið var sett. Hann bað tingmenn rópa eitt 9-falt hurra fyri konga okkara.

Tingmenn vóru teir somu sum í 1938; tó vóru Mikkel Samuelsen, Haldórsvík, og Trond Hansen, Tórshavn, deyðir og í teirra stað vóru sum tiltaksmenn góðkendir Hans Iversen, Kvívík, og J. Paull Henriksen, Tórshavn:

Ole Frederik Joensen, Klakksvík, sb.
Simon Peter Zachariasen, ss., sj.
Andreas Samuelsen, Fuglafirði, sb.
Johan Poulsen, Strondum, sb.
Joen Simon Hejnessu, Lorvík, jv.
Andreas Andreasen, Eiði, sb.
Johan Kallsoy, Gjógv, sj.
Hans Iversen, Kvívík, sb.
Hans Nolsøe, Vestmanna, sj.
Jóannes Patursson, Kirkjubø, sj.
J. Paull Henriksen, Tórshavn, jv.
Mads Andreas Jacobsen, ss., sj.
Poul Christian Holm Jacobsen, ss., vn.
Poul Sofus Niclasen, ss., sb.
Joen Jacob Eskild Simonsen, Sandavági, sj.
Samuel Johannes Ferdinand Ellefsen, Miðvági, vn.
Joen Rasmussen, Sørvági, sb.
Johan Peter Davidsen, Sandi, jv.
Gunnar Winther, ss. sj.
Edward Mitens, Tórshavn, sj.
Kristian Djurhuus, Tvøroyri, sb.
Peter Mohr Dam. ss., jv.
Johan Hendrik Danbjørg, Porkeri, jv.
Jacob Nielsen, Vági, jv.

Til formann varð valdur Johan Poulsen og til næstformann Edw. Mitens. Til tingskrivarar vóru valdir Gunnar Winther og Kr. Djurhuus.

Fastar nevndir.

Kirkjunevndin: O. F. Joensen, Johan Poulsen, J. Kallsoy, Hans Nolsøe, J. P. Henriksen.

Kommunala nevndin: Johan Poulsen, S. P. Zachariasen, J. H. Danbjørg.

Ynsamálanevndin: O. F. Joensen, Edw. Mitens, Jacob Nielsen.

Amtmannsmálanevndin: A. Andreasen, J. J. Simonsen, J. S. Hefnesen.

Fíggjarnevndin: Johan Poulsen, O. F. Joensen, Kr. Djurhuus, M. A. Jacobsen, Edw. Mitens, J. P. Davidsen, P. M. Dam.

Aðrar nevndir.

Skólanevndin: Johan Poulsen, A. Samuelsen, J. Kallsoy, M. A. Jacobsen, J. H. Danbjørg.

Búnaðarnevndin: Kr. Djurhuus, Hans Iversen, G. Winther, J. J. Simonsen, J. P. Davidsen.

Havna- og vegnevndin: A. Samuelsen, Joen Rasmussen, J. Kallsoy, J. J. Simonsen, J. P. Davidsen.

Fiskivinnunevndin: Poul Niclasen, Joen Rasmussen, S. P. Zachariasen, J. J. Simonsen, Jacob Nielsen.

Telefonnevndin: Johan Poulsen, O. F. Joensen, G. Winther, Hans Nolsøe, J. P. Davidsen.

Bróstsjúkrahúsnevndin: Poul Niclasen, Hans Iversen, J. Kallsoy, Hans Nolsøe, J. P. Henriksen.

Nevnd viðv. strandferðaskipum: Kr. Djurhuus, O. F. Joensen, G. Winther, J. J. Simonsen, Jacob Nielsen:

Nevnd viðv. framforslur regna ófriðinum: A. Samuelsen, J. Rasmussen, Edw. Mitens, M. A. Jacobsen, P. M. Dam, J. P. Henriksen, Chr. Holm Jacobsen.

Nevnd viðv. lóg um ræsivekka: A. Samuelsen, Johan Poulsen, S. P. Zachariasen, Hans Nolsøe, J. P. Henriksen.

Nevnd viðv. regun, smærri havnum og stórri lendingum: A. Samuelsen, J. Rasmussen, Hans Iversen, J. Kallsoy, J. J. Simonsen, J. P. Davidsen, J. H. Danbjørg.

Nevnd viðv. Føroya gjaldstovu: A. Samuelsen, J. Kallsoy, P. M. Dam.

Nevnd viðv. álit frá „Erhvervskommissionen": P. Nielasen, Kr. Djurhuus, Johan Poulsen, Edw. Mitens, S. P. Zachariasen, J. P. Davidsen, P. M. Dam.

I. Fíggjarlig viðurskifti.

Rokn skapur og fíggjarstaðar Løgtingsins 1938: sí skjal nr. 1.

1. Fíggjarætlan fyri amtsgrunnin.

Sí skjal nr. 2.

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit A:

Landsnevndin hevur framlagt uppskot.

Studningur til sjúkrahúsini er settur til 55.000 kr. og til bróstsjúkrahúsið til 15.000 kr., men vegna dýrtíðina verða hesar útreiðslur óivað størri.

Studningurin til amtsbókasavnið verður at hækkað við 600 kr.

Uppskotið roknar við eykastuðningi til „Smiril" 10.000 kr., men heldur nevndin, at „Smiril"s undirskot vil vaxa við 10.000 kr. ella meira, ársakað av prishækkan fyri kol og annað.

Tollurin er roknaður til 370.000 kr., men ófriðurin kann ársaka minni innfluttning av tollvørum og harvið niðurgongd í hesum og øðrum inntøkum. Av tollinntøkuni verður at flyta til økonomiska grunnin 40,500 kr. Hartil kemur, at arðeiðið við Havnirnar á Sandi, í Sørvági og í Haldórsvík verður at gera liðugt í fyrsta hálvári 1940 og ein partur av byggjupeninginum at rinda.

Alt hetta ger, at tað kanska verður neyðugt at taka lán til amtsfondina, og mælir nevndin til at geva landsnevndini heimild til at taka lán inntil 100.000 kr.

Uppskot.

1) Tingið góðkennir tað uppskot, landsnevndin hevur lagt fram, til fíggjarsamtykt fyri amtsgrunnin fyri 1940 við omanfyristandandi viðmerkingum.
2) Tingið gevur landsnevndini heimild til løgtingsins vegna at taka lán ella kassakredit til amtsgrunnin inntil 100.000 kr.

26. oktober varð uppskotið samtykt við 18 atkv. - 0.

Fíggjarnevndin framlegði soljóðandi nevndarálit B:

Oppebørselskontoret har forespurgt, om det ikke maatte være praktisk gennemførligt, at i hvertfald Færø Amts Repartitionsfond, Økonomisk Fond og Amtsfattigkassen kunde gaa op i en Enhed. Dette vilde betyde en ikke uvæsentlig Simplificering af Kontorets Regnskabsførelse og Regnskabsaflæggelse.

Amtmanden har sluttet sig hertil og fremsendt Udkast til Lov om Færøernes Amtsfond, hvorefter Færø Amts Repartitionsfond, Økonomisk Fond, Amtsfattigkassen og Færøernes Kirkefond fra 1. April 1940 sammenlægges til een Fond. Regnskabsaaret skal være Finansaaret i Steder for Kalenderaaret.

Der tilsigtes en Forenkling og Lettelse i Regnskabsførelsen og Administrationen.

Udvalgets Flertal (Dam, Davidsen, M. A. Jacobsen og Mitens) kan slutte sig til Amtmandens Forslag og henviser til dette og Motiverne. Dog foreslaar vi, at den nye Fælleafond for Lagtinget faar Navnet: Færøernes Lagtingsfond.

Udvalgets Mindretal (Djurhuus, Joensen og Poulsen) stiller intet Forslag.

Forslag.

Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at nedennævnte Forslag ophøjes til Lov som

Lov
om
Færøernes Lagtingsfond.

§ 1.

Færø Amts Repartitionsfond, Økonomisk Fond, Amtsfattigkassen og Færøernes Kirkefond sammenlægges fra 1. April 1940 at regne til een Fond, der benævnes Færøernes Lagtingsfond.

§ 2.

Alle Skatter, Afgifter, Gebyrer, Bøder m. v., der i Medfør af de gældende Lovregler er tilfaldet de i § 1 nævnte Fonds, tilfalder fremtidig Færøernes Lagtingsfond.

Lagtinget træffer Bestemmelse om Anvendelsen og Frugtbargørelsen af Lagtingsfondens Midler.

§ 3.

Regnskabsaaret for Færøernes Lagtingsfond er Finansaaret.

Lagtinget vedtager inden Afslutningen af den ordentlige Lagtingssamling et Budget for det kommende Regnskabsaar. Paa Budgettet opføres samtlige de af Lagtinget for det paagældende Tidsrum bevilgede Beløb.

§ 4.

Alle Forretninger og al Regnskabsførelse for Lagtingsfondens i § 1 omhandlede Midler varetages af Færøernes Oppebørselskontor i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 83 af 15. Marts 1939 om Færøernes Oppebørselskontor.

Oppebørselskontoret udarbejder inden hvert Aars 1. Juni Regnskab for Lagtingsfonden for det forløbne Regnskabsaar til Brug for Lagtinget.

§ 5.

Lagtingsfondens Regnskab revideres ved Lagtingets Foranstaltning og decideres af dette.

Inden 1. Juni 1940 aflægger Oppebørselskontoret Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond, Økonomisk Fond, Amtsfattigkassen og Færøernes Kirkefond, omfattende Tiden 1. Januar 1939 til 31. Marts 1940.

Derefter aflægges Regnskab for Lagtingsfonden for hvert følgende Finansaar.

§ 6.

Kgl. Fonfirmation af 28. August 1767 paa et Forslag til en Fattiges Kasses Oprettelse paa Færøerne, Lov Nr. 97 om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10. April 1895 §§ 8 og 11—12 samt Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning § 49, 2. Stk., ophæves fra 1. April 1940 at regne.

Við aðru viðgerð 30. oktbr. fall uppskotið, tí bert 9 atkvøddu fyri.

Yvirlit yvir serstakar studningar, samtyktar av tinginum 1940 úr amtsgrunninum og yvir samtyktar ábyrgdir og lán:

I.	1. Rentur og avdráttur viðv. yvirlæknahúsini í Hoydølum:		
	December termin 1939	1406,25	
	Juni termin 1940	1375,—	2781,25
	2. Landsnevndin til kokkaskúla		500,—
	3. Løn landinspektørsins: grundløn 5040 kr., hækkandi 3. hvørt ár við 360 kr. til 5760 kr. + tillegg og ferðapening.		
	4. Kr. Djurhuus, sýslumaður fyri eykaarbeiði viðv. matrikulskatt		1109,44
	5. Saneringsnevndin heimilað til at fyritaka avskrivingar viðv. skuld kommunanna til løgtingið.		
	6. Hækkan av studningi til amtsbókasavnið 660 kr. árliga treytað av hækkan frá statinum og Havnar kommunu.		
	7. Driftsundirskotið viðv. „Smiril" fyri 1939/40.		
	8. Administration av „Viðanes"		400,—
	Revisorløn		45,—
	9. Studningur til Føroya Búnaðarfelag		300,—
	10. Landsnevndin til „Hjálpargrunn Føroya Fiskimanna" árliga í 3 ár		4000,—
	11. Landsnevndin til vána staddar fiskimenn		5000,—
	12. Landsnevndin til handilsskúlanæmingar í Føroyum		500,—

13.	Til hjálpargrunnin fyri óarbeiðsførar fiskimenn (1939)	500,—
14.	Landsnevndin til fiskivinnumál og onnur neyðturvullg endamál	10.000,—
15.	Til vegir, lendistøðir og bátahavnir í 1941/41 og 1941/42	200.000,—
II. 1.	Landsnevndin heimilað til at taka lán ella fáa til vegar kreditt til avloysan av kassakreditti tingsins í Føroya Banka.	
2.	Ábyrgd fyri lán til móðurskip fyri fiskimenn í Grønlandi	15.000,—
3.	Ábyrgd fyri lán til Útróðrarfelagið Grønland ...	50.000,—
	Ábyrgd fyri lán til hús til fiskimenn í Grønlandi.	
4.	Garanti fyri Vágs og Porkeris kommunus ábyrgd fyri lán til Vágs trolarafelag	10.000,—
5.	Ábyrgd fyri lán til Porkeris kommunu til leingjan av lendibrúgv	5.000,—
	Landsnevndin heimilað til at geva ábyrgd fyri lán til aðrar kommunur í tílíkum tilfellum.	
6.	Ábyrgd fyri lán til elektricitetsverk í Sandavági	55.000,—

2. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin.

Sí skjal nr. 2.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Uppskot til fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin fyri árið 1940 er lagdur fyri tingið av landsnevndini. Harav sæst, at studningurin til kommunurnar fyri 1940 er ætlaður at verða 5000 kr.

Nevndin hevur eftirhugt teir innkomnu umsorgarætlaninar frá ymiskum kommunum og hevur frá gjaldstovuni fingið upplýsingar um tær ótreiðslur,

kommunurnar hava, Eftir tí sum fyriliggur beldir nevndin tað verða neyðugt at veita niðanfyristandandi studningar og skal seta fram hetta

uppskot.

Úr fátakragrunni løgtingsins verður fyri 1940 veittir hesir studningar:

1.	Viðoyar	søknar	kommuna	100 kr.
2.	Klaksvíkar	—	—	100 —
3.	Kunoyar	—	—	100 —
4.	Húsar	—	—	100 —
5.	Oyndafjarðar			100 —
6.	Fuglafjarðar	—	—	200 —
7.	Lorvíkar	—	—	150
8.	Gøtu	—	—	200 —
9.	Nes	—	—	200 —
10.	Sjóar	—	—	100 —
11.	Eiðis	—	—	300 —
12.	Funnings			100 —
13.	Haldórsvíkar	—		200
14.	Hvalvíkar	—	—	100 —
15.	Kollafjarðar		—	100 —
16.	Vestmanna	—	—	300
17.	Hests	—	—	100 —
18.	Nólsoyar	—	—	100 —
19.	Sandavágs	—	—	100 —
20.	Miðvágs		—	300
21.	Sørvágs	—		150 —
22.	Bíggjar	—	—	100 —
23.	Sands	—	—	150
24.	Skálavíkar	—	—	150 —
25.	Húsavíkar	—	—	100 —
26.	Hvalbøar	—	—	100 —
27.	Froðbøar	—	—	300 —
28.	Vágs		—	300 —
29.	Sunnbøar		—	300
30.	Tórshavnar	—		400 —
				5100 kr.

11. oktober samtykt við 20 atkv. — 0.

3. Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin.

Sí skjal nr. 2.

Álit frá *fíggjarnevndini* sí skjal nr. 11.

Edw. Mitens og M. A. Jacobsen framlegði soljóðandi **broytingaruppskot:**

Ad C. ð. Løgtingssøgan.

Landsnevndin hevði sett uppskot um 1000 kr., og vit mæla til at verða standandi við hetta.

Uppskot.

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar verður sett:
Til løgtingssøguarboiðið ..... 1000 kr.

J. Patursson framlegði hetta **broytingaruppskot:**

Ad D. 8. Ferðastudningur til handverkarar og jarðabrúksnæmingar verður 1500 kr.

Aftaná at løgtingið í tingsetuni 1917 í sameining við táverandi Føroya Bóndafelag hevði samtykt at seta búnaðarskúla á stovn á Kjalnesi í Kollafirði, valdi tingið eina millumtinganevnd at halda tingið kunnigt við tær sømdir, ríkisstjórnin vildi veita hesum máli.

Veturin 1918—19 fóru samráðingar fram millum hesa nevnd og danskar búnaðarmenn útnevndar av ríkisstjórnini um búnaðarskúlamálið. Úrslitið varð, at studningur til at stovna nakran búnaðarskúla í Føroyum ikki tá kundi veitast beinan vegin. Í staðin fyri varð avrátt fyribils at seta eina royndarstøðu á fót við einum donskum royndarstjóra sum fyristøðumanni. Henda royndarstøða skuldi so við og við menna seg til ein komandi búnaðarskúla.

So statt setti tann táverandi føroyski landstingsmaður, sum var tilsagdur at vera uppi í hesi ráðagerð, uppskot um, at tað, meðan eingin búnaðarskúli var til í Føroyum, vórðu veittar 3000 kr. árliga úr ríkiskassanum at útbýta í ferðastyrk til føroyskar dreingir og gentur, sum vildu fara út at læra seg búnaðarfrøði og búnaðarhúsarhald.

Hetta uppskot varð einmælt samtykt og seinri (1920) eisini av ríkisstjórnini og ríkisdegi.

Hesar 3000 kr. fekk so royndarstøðunevndin yvir at ráða. Í fleiri ár ætlaði hon so um og býtti út hesar peningar til Føroyingar, sum lærdu búfrøði.

Av ókendum atvoldum er hesin ríkisstudningur støðgaður nú fyri fleiri árum síðan. Hetta er ímóti avgerðini, sum gjørd varð í 1920, og sum ljóðaði so, at hesar 3000 kr. skuldi verða til reiðar árliga hagar til, at ein búnaðarskúli varð settur á stovn.

Næst fiskiskapinum er Føroya landbúnaður tað, sum mest leggur landinum til av inniløgum. Fiskiskapurin, siglingin, hevur átt sínar skúlar, fyrst av ognum framligum manna kostnaði og árræði, síðan av almanna fæ, nú í o. u. 40 ár, meðan landbúnaðurin als ongan skúla hevur átt sær enn.

Tað gongur sjón fyri søgu, um hvat sjómennska og sigling okkara hevur vunnið av, at vit hava haft sjómannaskúlar í so langa tíðir í landinum; tað gongur eisini sjón fyri søgn um, hvat okkara landbúnaður hevur tapt við ongan búnaðarskúla at hava havt.

Ill hurð er betur fyri smáttuna enn eingin. Meðan eingin búnaðarskúli er til, vil tað tó vera ein lítil bót, at lata ungar Føroyingar fáa styrk til at søkja búnaðarskúlar í grannalondunum, men so dýrt, sum alt er nú, vilja tær 1500 kr., sum nevndin hevur skotið upp at veita bæði til handverksnæmingar og jarðabrúksnæmingar, um tað verður býtt í helvt, ikki rekka longur enn til skúlafríplass fyri ein, sigir ein jarðabrúksnæming.

Jarðamenn, sum handfara jørðina í Føroyum og hava hana í hondum, teljast í fleiri túsundatali. Tað var ikki ov mikið, um einir 40—50 føroyskir unglingar, dreingir og gentur árliga høvdu haft atgongd til at søkt búnaðar- og húsarhaldsskúlar; tá hevði svarað nakað saman við, hvat byggdaungdómur hevur atgongd til í grannalondum okkara. Men meðan slíkur atkomstur hevur verið og er ógjørligur, so er tað at vóna, at tingið vil tryggja seg eitt sindur longur, enn nevndin hevur ásett, og verður tí her sett uppskot um, at talið 1500 kr. í Ad. D. 8 verður broytt til 3000 kr.

1. nov. var atkvøðisgreiðslan:

Uppskot A. samtykt 21—0, uppskot B. 1—3 samtykt 20—0, uppskot B. 4 samtykt 17—0, uppskot B. 5 samtykt 16—0. uppskot C. 1—3 samtykt 19—0, uppskot C. 4 samtykt 17—0, uppskot C. 5 Mitens broytingaruppskot samtykt 14—0, uppskot C. 6—7 samtykt 18—0, uppskot C. 8 samtykt 16—0, uppskot D. 1—2 samtykt 19—0, uppskot D. 3 samtykt 16—0, uppskot D. 4 samtykt 17—0, uppskot D. 5 samtykt 19—0, uppskot D. 6—7 samtykt 20—0, uppskot D. 8 samtykt 18—0, uppskot D. 9—11 samtykt 20—0.

Broytingaruppskotið frá J. Paturssoni fall, bert 12—0.

Yvirlit yvir studningar úr økonomisk Fond 1940.

A.	Brýr og lendingar		14555,00
B.	Skúlamál:		
	1. Eftirlønargrunnur lærara	2000,00	
	2. Studentaskeiðið	12000,00	
	3. Skúlabókagrunnurin	500,00	
	4. Føroya Fólkaháskúli	3000,00	
	5. Læraranámskeið	500,00	
	6. Útgáva av fosturlandssøga	200,00	18200,00
C.	Vísindi og bókmentir:		
	1. J. H. O. Djurhuus	500,00	
	2. Varðin	500,00	
	3. Føroya Forngripafelag	300,00	
	4. Skjalasavnið	2675,00	
	5. Løgtingssøgan	1000,00	
	6. Føroya kvæði	1000,00	
	7. Studningur til studerandi	1500,00	
	8. Studningur til Chr. Matras	1200,00	
	9. Donsk—føroysk orðabók	1000,00	9675,00
	At flyta		42430,00

	Flutt		42130,00
D.	Ymist:		
1.	Eftirløn til frk. Flagstad og Berg	2800,00	
2.	Honorar til frk. Bærentsen	200,00	
3.	Føroya Forðamannafelag	500,00	
4.	Fráhaldsfeløgini	500,00	
5.	Barnaheimið	500,00	
6.	Felagið „Røde Kors"	500,00	
7.	Roynd við træplanting	1000,00	
8.	Ferðastudningur til handverkarar og jarðabrúksnæmingar	1600,00	
9.	Studningur til minnisvarða í Klakksvík	200,00	
10.	Studningur til Føroya revaalifelag	250,00	
11.	Sjómannsmissiónin	500,00	
12.	Foreningen til Lærlinges Uddannelse i Haandværk og Industri, København	1000,00	9450,00
			51580,00

Viðm.:

Rentufrítt lán til Karl Øster, urtagarðsmaður, Tvøroyri ..... 600 kr.

Endurnýggjan av studningi til:

a. lendibrúgv á Langasandi ..... 1560 —
b. lendibrúgv við Ljósá ..... 900 —
c. veg í Trøllanes bjørgum ..... 450 —
d. svimjingarhyl við Gjógv ..... 100 —

4. Amtsfondsálíkningin.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Uppskot til figgjarsamtykt fyri árið 1940 er lagt fram av landsnevndini og verður hareftir álíkningin sett til 100.000 kr.

Nevndin mælir til, at hesin peningur verkur álíknaður eftir hjálagda uppskoti.

Uppskot.

Tingið samtykkir at álíkna til amtsgrunnin fyri árið 1940 100.000 kr. og góðkennir uppskotið frá figgjarnevndini til býti sóknanna millum.

Sí skal nr. 14.

31. oktober samtykt við 19 atkv. — 0.

5. Roknskapur fyri eftirstøður frá »Vareforsyningen«.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Amtmaðurin hevur lagt fram roknskap fyri tídarskeiðið 15/8—1938 til 12/9 1939, og er hann sovorðin:

Inntøkur:

Í Føroya Banka	98 kr.	43 oyr.
Tórshavnar býráð	1130 —	00 —
Renta	1 —	72 —
	1230 kr.	15 oyr.

Útreiðslur:

Betalt til økonomisk fond	1200 kr.	00 oyr.
Í Føroya Banka	30 —	15 —
	1230 kr.	15 oyr.

Status pr. 12/9—1939:

Í Føroya Banka	30 kr.	15 oyr.
Tórshavnar býráð	2500 —	00 —
Ellen Olsens búgv	1674 —	00 —
	4204 kr.	15 oyr.

Uppskot.

1) Roknskapurin verður góðkendur.
2) Økonomiski grunnurin yvirtekur kassapeningin og eftirstøðurnar.
3) Avskrift av álitinum verður sent amtmanninum.

6. oktober samtykt við 21 atkv. — 0.

6. Bilskatturin fyri 1938 og januar fjórðingsár 1939.

Átilt frá figgjarnevndini:

Málið viðvíkjandi býti av bilskatti er av løgtingskontórinum sent tinginum til viðgerðar. Vanliga verður býtt fyri eitt ár íserni. Av tí, at bilskatturin frá 1. aprílár skal ganga inn í vegfondina, verður býtið hesu ferð, sum er seinasta ferð, fyri tíðarskeiðið frá $^{1}/_{4}$—1938 til $^{31}/_{3}$—1939.

Bilskatturin fyri 1938 er	kr. 12.229,75
og fyri januar fjórðingsár 1939	— 3.892,50
Tann samlaði skatturin fyri hetta tíðarskeiðið verður soleiðis	kr. 16.122,25

Har, sum bilskatturin eigur at verða býttur millum tvær ella fleiri sóknir, mælir nevndin til, at býtt verður eftir veglongdini. Kvittan til amtsgrunnin skal verða undirskrivað av øllum teimum avvarandi sóknarstýrum. Kunnu sóknarstýrini ikki semjast um býtingina, verður hon avgjørd av landsnevndini, og verður peningurin ikki rindaður, fyrrenn avgerð er tikin.

Uppskot.

Bilskatturin fyri árið 1938 og januar fjórðingsár 1939 verður rindaður soleiðis:

1)	Klaksvíkar sókn	Kr.	1.364,00
2)	Fuglafjarðar, Lorvíkar, Gøtu og Nes sókn	—	1.990,25
3)	Sjóar sókn		157,50
4)	Eiðis sókn	—	115,50
5)	Vestmanna sókn	—	346,50
6)	Kvívíkar og Kollafjarðar sókn	—	1.009,75
7)	Havnar kommuna, Kirkjubø og Havnar uttanb. sókn	—	6.255,25
8)	Sørvágs, Miðvágs og Sandavágs sókn	—	1.419,25
9)	Sand, Skopun, Skálavíkar og Húsavíkar sókn ..	—	587,50
10)	Hvalbiar sókn	—	157,50
11)	Froðbiar sókn	—	1.571,75
12)	Vágs og Porkeris sókn		968,75
13)	Sumbiar sókn	—	178,75
	Tilsamans	Kr.	16.122,25

móti, at avvarandi kommunustýrir gevur eina kvittan, sum vísir á, hvussu peningurin er býttur sóknana millum.

Samtykt 28. september við 18 atkv. — 0.

---

7. Føroya gjaldstova.

Álit:

Udvalget har ikke kunnet enedes om et fælles Forslag.

Dam og Kallsoy finder det rigtigt og naturligt, at Regninger o. l., som udsendes fra Oppebørselskontoret, saa længe dette bestaar, affattes paa Færøsk, naar der er Tale om Brug indenfor Færøerne.

Dam stiller Forslag om, at Centraliseringstanken gennemføres, saaledes at Lagtingskontoret og Oppebørselskontoret sammenlægges under Landsnevndins Bestyrelse, at Staten deltager i Kontorets Udgifter med et Beløb, svarende til Statens nuværende Udgifter til Oppebørselskontoret, og at Lederen ansættes af Amtmanden og Landsnevndin, da Kontoret skal føre Regnskab baade for Lagtingets Kasser og Statens Kasse paa Færøerne (Jordebogskassen).

Kallsoy udtaler, at Erfaringen har vist, at Oppebørselskontorordningen paa forskellig Maade har virket uheldigt, og stiller derfor Forslag om, at Lagtinget gennem sit Kontor overtager al Regnskabsførelse vedrørende Lagtingets Kasser og Fonds, herunder Opkrævning af Lagtingsskat og Told.

Mindretallet, A. Samuelsen, kan ikke være enig med Udvalgets øvrige Medlemmer, hverken med Hensyn til Forslagene eller disses Motiver. Jeg henviser til det Faktum, at Lagtinget allerede ifjor var indforstaaet med, at Oppebørselskontoret skulde oprettes som et Regeringskontor i Lighed med den paa Færøerne allerede bestaaende Ordning. Derefter er Oppebørselskontoret oprettet i Henhold til Loven af 15. Marts 1939.

Bortset fra, at de direkte og indirekte Skatter, som Oppebørselskontoret skal opkræve, ingenlunde kan siges at være populære, er det nærværende Mindretals Opfattelse, at Kontoret har virket udmærket tilfredsstillende, og jeg maa protestere mod Bemærkningen om, „at Oppebørselskontorordningen paa forskellig Maade har virket uheldigt".

Jeg omfatter mit Modersmaal, Færøsk, med ikke mindre Kærlighed end Udvalgets øvrige Medlemmer. Desuagtet er det vel uden Betydning for mig, om Regninger m. m. fra Oppebørselskontoret skrives paa Dansk eller paa Færøsk. Jeg ønsker ikke Oppebørselskontoret, saaledes som det nu er etableret, henlagt under Lagtingskontoret eller Landsnævnet.

Jeg anmoder mine Meningsfæller om paa den mest virkningsfulde Maade at undlade at støtte de fremsatte Forslag, og det gør man efter Lagtingets Forretningsorden ved at svare: Stemmer ikke.

Forslag.

1) Fra Flertallet (Dam og Kallsoy):

Blanketter, Kvitteringer, Skemaer, Cirkulærer o. l., som udsendes fra Oppebørselskontoret, saa længe dette bestaar, til Brug indenfor Færøerne, affattes paa Færøsk.

2) Fra Kallsoy:

Lagtinget overtager gennem Lagtingskontoret al Regnskabsførsel vedrørende Lagtingets Kasser, og Landsnevndin anmodes om til næste Tingsamling at fremsætte Forslag vedrørende den nærmere Gennemførelse heraf.

3) Fra Dam:

Lagtingskontoret og Oppebørselskontoret sammenlægges under Landsnevndins Bestyrelse. Staten deltager i Kontorets Udgifter med et Beløb, svarende til Statens nuværende Udgifter til Oppebørselskontoret. Lederen af Kontoret ansættes af Amtmanden og Landsnevndin.

25. november varð uppskot 1) samtykt við 16 atkv. — 0, 2) fall 9—0 og 3) fall 6—0.

---

8. Kassakredittur í Føroya Banka.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Gjaldstovan sigur frá, at rentan viðvíkjandi kassakredittinum í Føroya Banka nú er 7 %, og hartil kemur ½ % av hægsti saldo. Gjaldstovan og amtmaðurin mæla til, at roynt verður at fáa billigari pening.

So statt setir nevndin fram hetta

uppskot.

Landsnevndin fær heimild til at taka lán ella fáa tilvegar kreditt til avloysan olla lækkan av kassakreditti tingsins í Føroya Banka.

29. november samtykt 23 — 0.

II. Skúlamál.

1. Løningsviðurskifti ferðalærara.

Álit frá *skúlanevndini:*

I den ordinære Lagtingssamling 1938 behandledes en Sag angaaende Vandrelæreres Løningsforhold. Sagen blev udsat, og det blev overladt til Skoledirektionen til kommende Tingsamling at udarbejde et Forslag til Løningsforhold for Vandrelærere.

Sagen er saaledes paany forelagt Tinget i Aar, bilagt med en Skrivelse fra Skoledirektionen af 14. September d. A. og en Skrivelse fra „Føroya lærarafelag" af 5. Oktober d. A.

Det fremgaar af Direktionens Skrivelse, at denne i 1938 havde foreslaaet, at Vandrelærernes Begyndelsesløn skulde lades uændret og udredes paa samme Maade som hidtil. Efter en Tjenestetid paa 5 Aar foresloges Løningen dog sat lig med Andenlærere og med Pensionsret som disse og saaledes, at Kommunerne ogsaa skulde udrede deres Andel af Løningerne.

Foranlediget ved Tingets Vedtagelse af 1938 har Direktionen behandlet Sagen paany, og anføres det i Skrivelsen af 14. September d. A., at en Opgørelse over Elevantallet ved de 10 Skoler, som betjenes af Vandrelærere, viser et Gennemsnitstal paa 20—22, medens Tallet for 20 af de mindste Skoler med fast ansatte Lærerkræfter kun udgør 16—18, og at det herefter vil være urimeligt som Princip at opretholde nogen Forskel mellem Vandrelærerløningerne og de fastansatte Andenlæreres Løninger, saameget mere som det har vist sig, at Vandrelærerne har haft Vanskelighed ved at opnaa fast Ansættelse.

Direktionen foreslaar herefter, at der søges truffet en Ordning, hvorefter Vandrelærerembederne omdannes til almindelige Lærerembeder med Afløsning som Andenlærere.

Stillingen som Vandrelærer i Haandgerning og Gymnastik i Sørvaag, Midvaag og Sandevaag foreslaas nedlagt med den Begrundelse, at Kommunerne selv maa sørge for denne Undervisning, eventuelt med et Tilskud fra Amtsfonden.

Den foreslaaede Ordning vil, hvis Stillingen i Sørvaag, Midvaag og Sandevaag nedlægges, betyde en Merudgift paa 5120 Kr., hvoraf 300 Kr. vil falde paa Amtsfonden og 4820 Kr. paa Statskassen. Desuden vil Kommunerne faa Udgifter til Fribolig eller Boliggodtgørelse. Opretholdes Vandrelærerstillingerne i deres nuværende Form, medfører den nye Lærerløningslov ingen Ændringer i Udgifternes Fordeling mellem Staten og Amtsfonden.

Lærerforeningen anfører i Skrivelse af 5. Oktober, at Vandrelærerne efter 3 Aars Tjenestetid bør lønnes som Andenlærere og have Pensionsret. Der henvises endvidere til, at efter en fra Foreningen til Skoledirektionen indleveret Statistik er Elevantallet ved de Skoler, som betjenes af Vandrelærere, gennemgaaende større end ved de mindre Skoler, som betjenes af fastansatte Lærere.

Endelig anføres det, at Vandrelærerne efter den Prisstigning, som nu har fundet Sted paa Nødvendighedsartikler, og som formentlig vil fortsætte, er meget daarligt stillede, og det henstilles derfor, at Vandrelærerne i Lighed med andre Personer i offentlig Tjeneste faar tildelt sædvanligt Dyrtidstillæg.

Udvalget skal tillade sig at bemærke, at man som anført i Betænkningen i 1938 fremdeles er af den Mening, at Vandrelærernes Lønningsforhold bør forbedres, da disse Læreres Vilkaar og Lønningsforhold langtfra kan siges at være betryggende. Erfaringen har tilmed vist, at Vandrelærerne ofte ikke avancerer til at faa fast Ansættelse før efter mange Aars Forløb, saa dette skulde ogsaa være en Grund til at forbedre Lønvilkaarene. Efter Udvalgets Mening bør de omhandlede Stillinger opretholdes som Vandrelærerstillinger i samme Omfang og samme Antal som hidtil, kun med den Ændring, at Stillingen som Haandgerningslærerinde ved Skolerne i Sørvaag, Midvaag og Sandevaag nedlægges, hvilket i Øjeblikket nemt lader sig gøre, da den i dette Embede ansatte Lærerinde netop nu har faaet fast Ansættelse andetsteds. Ønskes Stillingen som Haandgerningslærerinde ved Skolerne paa Vaagø opretholdt, maa dette blive en Opgave for de interesserede Kommuner. Med Hensyn til Vandrelærernes Lønningsforhold mener Udvalget at kunne tilraade en Ordning som den af Skoledirektionen foreslaaede, saaledes at Vandrelærerne lønnes som Andenlærere, baade hvad angaar fast Løn, Tillæg, Pensionsret og Anciennitetsret samt Fribolig eller Bolliggodtgørelse, og stiller Udvalget derfor Forslag herom.

Merudgifterne ved den foreslaaede Lønordning andrager 5120 Kr. Heraf falder 4820 Kr. paa Statskassen og 300 Kr. paa Amtsfonden.

I.

Forslag

til

Lov om Ændring i Lov om Lønningsbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne, jfr. Lovbekendtgørelse af 13. Juli 1939.

1) § 2. Stk. 5, affattes saaledes:

Vandrelærere lønnes med 1400 Kr., stigende med 300 Kr. for hvert 3. Aar, i hvilket den paagældende har virket som Vandrelærer, til 2900 Kr.

Paragraffens to sidste Stykker udgaar.

2) Som § 5, Stk. 2, indsættes:

Vandrelærere har Krav paa, at der for Kommunens Regning tillægges dem frit Logis uden Kost.

II.

Forslag

til

Ændring i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne, jfr. An. 22. Juli 1931.

I § 9 udgaar Ordene „og er ikke pensionsberettigede".

III. *Forslag*

til

Tillæg til Lov Nr. 121 af 31/3—1928 om Pension og Efterindtægt for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne.

Til § 1 føjes som nyt Stk. 4:

Vandrelærere har Ret til Pension og Efterindtægt efter samme Regler som andre fast ansatte Lærere paa Færøerne, saaledes at en Vandrelærer, der ikke opnaar Genansættelse som Vandrelærer, med Hensyn til Pensionsret m. v. er ligestillet med en fast ansat Lærer, hvem der er meddelt endelig Afsked.

27. nov. samtykt 22—0.

---

2. Skúla- og kirkjusýn.

Alit frá *kirkjunevndini:*

Saman við brævi, skrivað 14. novbr. h. á., hevur Føroya próstur sent avskrift av gerðabók viðvíkjandi skúla- og kirkjusýni, sum hevur verið í árinum 1939. Í brævinum sigur hann frá, at so fá sýn eru tikin, tess vegna viðurskiftini hjá honum hava verið slík, at hann ikki er sloppin burtur.

Fylgjandi kirkjur eru sýnaðar:

Fuglafjarðar, Lorvíkar, Gøtu, Nes, Glyvra og Sjóar kirkja.

Ymisk brek eru ávíst viðvíkjandi sjálvum kirkjunum; harumfram er ávíst at neyðugt er at bøta uppá kirkjugarðsportur, eins og neyðugt er at hjálpa uppá kirkjugarðin og vegiu uttanum summar kirkjur. Álagt eigur at verða meinigheitsráðunum at gera útvegir fyri, at brekini viðvíkjandi kirkjunum verða umbøtt, eins og sóknarstýrunum verður álagt, at hjálpt verður uppá uttanum kirkjurnar.

Hesir skúlar eru sýnaðir:

Fuglafjarðar (bæði hin nýggi og hin gamli), Lorvíkar, Gøtu (hin nýggi og hin gamli), Tofta (eins og lærarahúsini), Rituvíkar, Glyvra, Lamba, Sólmundafjarðar og Stranda (lærarahúsini við) skúli.

Ymisk brek eru ávíst. Álagt eigur at verða sóknarstýrunum, at tey verða bøtt sum skjótast, soleiðis sum ávíst er av skúlasýninum.

Upptøkt.

Løgtingið samtykkir, at kirkju- og skúlastjórnin ger útvegir fyri, at

tey av skúla- og kirkjusýninum fyri 1939 ávístu brek verða bøtt sum skjótast, soleiðis sum ávíst av sýninum.

21. nov. samtykt 13 –0.

---

3. Nýggjur skúlabyggningur í Nólsoy.

Álit frá *kirkjunevndini:*

Hetta mál var til viðgerðar á tingi ífjør, og tað varð samtykt at goyma málið til í ár, so tað kundi viðgerast saman við einum fráboðaðum uppskoti frá kenslumálaráðnum.

Soleiðis er málið lagt fyri tingið aftur í ár og liggur einki nýtt fyri viðvíkjandi tí. Frá kenslumálaráðnum liggur einki uppskot fyri, sum miðar ímóti at loysa spurningin um byggjan av nýggjum skúlum, men bert ein tilsøgn um ein studning uppá 16.000 kr. árliga í 5 ár til bygging av ítrottarhøllum og leikvøllum.

Síðan málið varð viðgjørt seinast, er kríggið byrjað, og hevur tað gjørt, at alt byggitilfar er hækkað nógv í prísi, soleiðis at skúlin, ið tá varð mettur at kosta í minsta lagi 50.000 kr., nú vil kosta væl meira, so vónirnar fyri at fáa bygt eru nógv versnaðar síðan tá. Sjálvt um staturin skuldi gingið við til at hækka hin vanliga studningin til t. d. 50 %, vil kostnaðurin hjá sóknini verða ógvuliga stórur, ja so stórur, at sóknin eftir nevndarinnar hugsan ikki verður før fyri at afturrinda hann.

Nevndin heldur eisini, at Nólsoyar kommuna, ið bert telur 258 íbúgvarar, ikki vil verða før fyri at útvega neyðturvuligt lán til tað, ið sóknin sjálv má gjalda av kostnaðinum, og kann tí ikki seta uppskot fram um at fremja málið í ár, men skal mæla til, at tað verður goymt, til tíðirnar eru batnaðar.

Uppskot.

Málið verður goymt, til tíðirnar eru batnaðar.
Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum í Nólsoy.

13. nov. samtykt við 15—0.

---

4. Løn ítróttarlærarans.

Álit frá *skúlanevndini:*

Denne Sag blev behandlet i den ordinære Lagtingssamling 1938. Det vedtoges dengang at udsætte Sagen til indeværende Samling, saaledes at den kunde behandles sammen med et bebudet Forslag fra Undervisningsministeriet vedrørende Skoleforholdene heroppe.

Saaledes er Sagen forelagt Tinget igen iaar. Der foreligger nu en Plan fra Undervisningsministeriet angaaende den højere Skoleundervisning her paa Færøerne, men da der ikke af denne fremgaar noget om Idrætsinspektørstillingen, og det tilmed er ret tvivlsomt, om denne Plan bliver bragt ud i Livet under de nuværende vanskelige Forhold, har Udvalget ikke anset det for rigtigt at knytte Spørgsmaalet om Idrætsinspektørens Stilling og Lønningsforhold sammen med denne Sag, men har taget Spørgsmaalet op som en særlig Sag.

Man er indenfor Udvalget enig om, at det langtfra virker heldigt, at Idrætsinspektøren ogsaa sidder i en fast Lærerstilling og tilmed paa et afsides og daarligt tilgængeligt Sted som Myggenæs, da dette uvægerlig maa føre til, at han kun lejlighedsvis og kun om Sommeren kan komme rundt til de forskellige Skoler, hvor hans Raad og Vejledning tiltrænges. Det er derfor absolut tilraadeligt, at Stillingen som Idrætsinspektør oprettes som et særligt Embede, og Udvalget fremsætter derfor Forslag herom. Udvalget er imidlertid af den Mening, at Stillingen som Idrætsinspektør ved Folkeskolerne heroppe ikke vil optage en Mands Arbejde fuldtud, og man har derfor tænkt sig Muligheden af, at Inspektøren ogsaa kunde virke som tilsynsførende ved Idrætsundervisningen i Seminariet. En saadan Ordning maa efter Udvalgets Mening kunne praktiseres, og foreslaar Udvalget derfor, at denne søges gennemført, saaledes at det overlades til Skoledirektionen i Samraad med Seminariets Forstander at udarbejde nærmere Regler herfor.

Hvad angaar Idrætsinspektørens Løn, da følger det af sig selv, at der, saafremt den foreslaaede Ordning gennemføres, maa træffes andre Lønbestemmelser end de hidtil gældende. Ogsaa vedrørende dette Punkt skal man foreslaa, at Skoledirektionen udarbejder Forslag.

Forslag.

Det overlades til Skoledirektionen i Samraad med Seminariets Forstander at udarbejde nærmere Regler angaaende Idrætsinspektørens Arbejdsforhold, ligesom det overlades til Direktionen at fremsætte Forslag om en ny Lønordning, hvorefter Sagen forelægges Lagtinget til Betænkning.

28. nov. samtykt við 16—0.

5. Læararahús og skúlabygningur í Funningsfirði.

Álit frá *kirkjunevndini:*

Í umsókn til løgtinglið, dagss. 20. mei 1939, hava íbúgvarar í Funningsfirði heitt á tinglið um at veita studning til byggjan av skúlastovu og læararahúsum í Funningsfirði, annaðhvørt áføst við skúlastovuna ella hvørt sær.

Sum grundir fyri hesi áheitan verður hildið fram, at sum skúlaviðurskiftini nú eru í Funningsfirði, moga tey sigast at vera heilt skilaleys, tá skúli verður hildin í eini privatstovu, sum bert er $4 \times 4^1/_2$ alin, við 13 skúlapliktugum børnum. Harumframt verður upplýst, at barnatalið er nógv vaksandi, so barnatalið um o. u. 2 ár má ætlast at koma upp í 20. Hvat viðvíkir byggjan av læararahúsum, verður hildið fram, at rættast má vera at byggja tey í Funningsfirði, tá henda bygdin er vaksandi og óivað vil vaksa meir í framtíðini, tá vegsambandið millum Fjarðar er fullfíggjað, meðan fólkatalið í Elduvík hevur verið minkandi, og at har nú bert eru 6 skúlaplikting børn.

Landsnevndin hevur í brævi av 7. juni íár til skúlastjórnina biðið um hennara ummæli viðvíkjandi málinum og um at fáa upplýst frá sóknarstýrinum í Oyndafjarðar sókn um teirra støðu til málið, um yvirlit og kostnaðarætlan viðvíkjandi skúlabyggingini, og um hvussu stóran studning ætlanin er at fáa frá statinum.

Í brævi, dagss. 3. juli 1939, hevur sóknarstýrið gjørt kunnigt, at tað á fundi 29. mei 1939 einmælt hevur samtykt at byggja læararahús í Elduvík, og kann sóknarstýrið soleiðis ikki nú ganga við til at byggja skúlahús í Funningsfirði sum statt er vegna kommununar peningaligu viðurskiftir.

Skúlastjórnin sigur í brævi av 13. juli h. á., at soleiðis sum statt er, kann stjórnin ikki gera meira við málið.

So statt skal nevndin halda fram, at so leingi sóknarstýrið hevur tað støðu sum framhildið í brævi av 3. juli íár, kann tingið eingi gera við umsóknina frá Funningsfirði, sum eftir teimum upplýsingum, ið fyriliggja, má nevndin halda, at rættast var, um læararahúsini vóru bygd saman við skúlastovi í Funningsfirði, tá tað má sigast at vera óforsvarligt at seta spurningin um bygging av skúlastovu í Funningsfirði út í hitt óvissa. Harumframt kann hugsast, at tað verður biligari fyri kommununa at byggja læararahús saman við skúlastovuni heldur enn hvørt sær. Eftirsum útviklingsmøguleikarnir hjá hesum bygdum — Elduvík og Funningsfirði — liggja fyri, vil hin seinna bygdin óivað í framtíðini koma at hava nógv størri barnatal, og skuldi tað so veri náttúrligt, at lærarin kom at búgva í Funningsfirði.

Nevndin skal tí eftir umstøðunum loyva sær at seta fram fylgjandi

uppskot.

1) Sum statt er, kann tingið ikki seta fram uppskot um at veita studning til skúlastovu í Funningsfirði.
2) Tinglið vil mæla Oyndafjarðar sóknarstýri til at taka upp aftur spurningin og kanna eftir, um tað ikki er meira hóskandi og biligari fyri kom-

minnuna í framtiðini at byggja lærarahús og skúlastovu saman í Funningsfirði.

3) Oyndarfjarðar sóknarstýri og umsóknarmennirnir í Funningsfirði fáa hvør sítt eintak av áliðnum.

Greint broytingaruppskot frá *kirkjunevndini:*

Nevndin setti undir 20. septbr. fár fram uppskot um, at tingið ikki kundi veita studning til skúlastovu í Funningsfirði, sum statt var, og mælti Oyndafjarðar sóknarstýri til at taka spurningin upp aftur og kanna eftir, um tað ikki var meira hóskandi og biligari at byggja lærarahús og skúlastovu saman í Funningsfirði.

Tá ið málið kom til 2. viðgerð, varð av fleiri tingmonnum skotið uppá, at nevndin skuldi taka málið til viðgerðar av nýggjum, so nakað kundi fáast í lag í ár.

Hóast vónirnar fyri at fáa málið fram í ár vóru ringar, hevur nevndin tó gjørt, sum ynskt varð, og skulu vit siga frá, at nevndin hevur havt samráðingar við sóknarstýrið í Oyndafirði, ið heldur fast uppá, at lærarahúsini skulu byggjast í Elduvík. Sóknarstýrið hevur tó nú í bræví, dagss. 24. oktbr., sagt frá, at teir nú eisini vilja ganga við til at byggja skúlastovu í Funningsfirði, um tingið gevur sítt viðmæli til vanligan studning, og um tingið vil garantera fyri afturrindan av neyðturvuligum láni.

So statt skal nevndin loyva sær at bera fram:

Oyndafjarðar sókn hevur 400 íbúgvarar, og kann tað eftir okkara áskoðan illa hugsast, at ein so lítil sókn vil vera før fyri at fara undir at byggja bæði lærarahús í Elduvík og skúlastovu í Funningsfirði, nú prísirnir á ollum byggitilfari eru farnir so nógv upp. Teknningar og kostnaðarætlanir yvir tílíkar bygningar liggja heldur ikki fyri, so ringt er at ætla um, hvat kostnaðurin vil vera, og nevndin kann tí ikki taka avgjørda støðu, men skal mæla til, at málið verður latið skúlastjórnini upp í hendur til nærri fyrireikingar, harundir at fáa til vegar teknningar og kostnaðarætlanir fyri hvønn bygning fyri sig og fyri ein bygning, ið umfatar bæði skúlastovu og lærarahús.

Tað er nevndini kunnigt, at skúlaviðurskiftini í Funningsfirði, hvar tað eru 13 børn, eru út av lagi ring, og tað er óforsvarligt ikki at fáa bøtt um tey skjótast gjørligt. Nevndin hevur gjølla umhugsað henda part av málinum og heldur, at einasti útvegur í lotuni er at fáa hóskandi stovu til leigu, og tá tað er nevndini kunnugt, at har standa eini tolulíga nýggj hús fyri einki, sum mugu kunna fáast til leigu, skuldi spurningurin fyribils kunna verði loystur á hendan hátt, og mælir nevndin til, at málið um hóskandi høli fæst, verður fraint skjótast gjørligt, og at skúlastjórnini verður latið upp í hendur at samráðast við sóknarstýrið um málið.

Uppskot.

1) Sum statt er, kann nevndin ikki seta fram uppskot um at byggja lærarahús í Elduvík og og skúlastovu í Funningsfirði. Málið verður givið skúlastjórnini upp í hendur til nærri fyrireikingar.
2) Latið verður skúlastjórnini upp í hendur at samráðast við sóknarstýrið

um leigu av hóskandi húsum til eina skúlastovu í Fuuningsfirði skjótat gjørligt.

14. nov. broytingarupsskotið samtykt 17—0.

---

6. Ferðastudningur til luttakan í skúlafundi í Oslo.

Álit frá *fíggjarnevndini*:

Harra R. Long, formaður Føroya lærarafelag, hevur vegna felagið sent umsókn á ting um at fáa studning 1000 kr. til føroyskar lærarar, sum kunna hava hug at luttaka í ti Norðurlandska lærarafundi, ið verður hildin í Oslo næsta ár. Hesin fundur verður hildin fimta hvørt ár, seinasti fundur var hildin í Stockholm í 1935.

Nevndin skilir væl, hvat týdning tað kann hava fyri lærarafólk at koma saman við starvsfelagar í eini tílíkari stevnu, og kundi út frá hesum sjónarmiði verið hugað til at veitt felagnum hóskandi studning. Hóast tað torur nevndin ikki mæla til, at studningur verður givin, tá tingsins fíggjarligu umstøður vegna heimsbardagan fora fyri at veita studning til flest øll mál, sum ikki beinan vegin kunnu kallast neyðsynjarmál.

Uppskot.

Tingið kann ikki, sum statt er, veita tann umsøkta studning.

9. oktbr. samtykt við 16—0.

---

7. Skipan læraraskúlans og studentaskúlans.

Uppskot frá ríkisstýrinum til „Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium“ **skjal nr. 12.**

Álit frá *skúlanevndini* (meirilutin Johan Poulsen, A. Samuelsen og Danbjørg óheftir):

Í brævi til løgtingsformannin, dagss. 31. august 1939, hevur statsmálaráðið lagt fyri tingið „Udkast til Forslag til Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium“.

Tossvegna nevndarlimirnir hava verið so nógv tarnaðir av øðrum tingarbeiði, hevur nevndin ikki kunna kannað málið út í ætir og ikki haft stundir til at samráðast við teir ymisku, sum eru nær knýttir til hetta týdningarmikla mál, harímillum Tórshavnar býráð.

Býráðið hevur í brævi, dagss. 28. novbr. h. a., sagt frá, at býráðið ikki, fyrr enn málið um uppskot til „Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium“ er gjølla kannað, kann taka støðu til spurningarnar viðvikjandi Tórshavnar kommunu.

Læararnir við studentaskeiðið hava í brævi, skrivað 25. novbr. í ár, greitt teirra støðu til málið.

Umfram verður tað neyðugt at hava samráðingar við býráðið, fyristøðumann læraraskúlans og skúlastjórnina, áðrenn endilig støða kann takast til hetta fyri okkara hægra skúlaskap so týdningarmikla mál.

So statt skal nevndin mæla til, at sett verður ein nevnd til at kanna málið og at seta fram greint uppskot, sum verður lagt fyri tingið, ið kemur saman aftaná valið í februar næsta ár.

Uppskot.

1. Tingið setur eina 5-manna nevnd til at viðgera uppskotið frá statsmálaráðnum viðvikjandi hinum hægra skúlaskapinum í Tórshavn, og hevur nevndin at seta fram greint uppskot málinum viðvikjandi, sum síðan verður lagt fyri næsta løgting.
2. Landsnevndin hevur at gera statsmálaráðnum hetta kunnugt.

Broytingaruppskot frá einum meirilutafólki í nevndini:

Et Flertal af Udvalget (Danbjørg, Poulsen og A. Samuelsen) kan under Forudsætning af, at Thorshavns Kommune opfylder de Krav, som Forslaget stiller til denne, eller Forholdet kan ordnes paa anden Maade, tiltræde Ministeriets Forslag. Flertallet kan tænke sig mindre Ændringer i Forslaget, som der kan forhandles om; men disse eventuelle Ændringer vil ikke være af den Rækkevidde, at de kan bringe Forslaget i Fare. Flertallet henviser til den i Sagen foreliggende Erklæring fra Lærerne ved det af Lagtinget etablerede Studenterkursus, hvori Lærerne maa siges at gaa ind for Forslaget af skolemæssige Grunde. Dette lægger Flertallet megen Vægt paa.

Udvalget skal som den væsentligste Ændring, man vil forhandle om, nævne det Præliminærkursus, som nu findes ved det Studenterkursus, som Lagtinget har etableret. Et saadant Præliminærkursus vil Flertallet gerne se knyttet ogsaa til den nye Skoleordning. At Skoledirektionen faar Ret til at udtale sig om Lærerudnævnelser, anser man for naturligt, og det vil næppe volde Vanskeligheder at faa Enighed herom.

Da Forhandlingerne med Thorshavn Byraad ikke er førte, ejheller Forhandlinger med Skoledirektionen og Overlæreren ved Mellem- og Realskolen, vil Sagen ikke endelig kunne færdiggøres fra Tinget i denne Lagtingssamling. Imidlertid vil der ventelig blive afholdt ekstraordinær Lagtingssamling straks efter Lagtingsvalget, som formentlig vil blive afholdt i Januar 1940, og Flertallet er enigt med Mindretallet i, at der maa nedsættes et Udvalg mellem Lagtingssamlingerne, som kan føre de fornødne Forhandlinger med Thorshavns Kommune m. m., formentlig saa betids, at Sagen færdig oplyst kan forelægges det ekstraordinære Lagting i Foraaret 1940.

Med disse Bemærkninger fremsætter Flertallet følgende

Forslag.

I Stedet for det i Udvalgsbetænkningen fremsatte „Uppskot" sættes:

1) Der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer til videre Behandling af Forslag til Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium og til at forhandle med Thorshavns Byraad, Færøernes Skoledirektion og Overlæreren ved Thorshavns Mellem- og Realskole. Forhandlingerne maa være tilendebragte inden den ekstraordinære Lagtingssamling, som afholdes snarest efter Lagtingsvalget 1940.
2) Lagtinget udtaler sin Tak til Regeringen for det fremsatte Forslag til Lov for Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium. Under Forudsætning af, at Thorshavns Kommune opfylder de Krav, som Forslaget forudsætter, eller Forholdet kan ordnes paa anden Maade, vil Tinget kunne tiltræde Forslaget med mindre Ændringer, saaledes som foran i Motiverne anført.
3) Ministeriet underrettes om foranstaaende.

Broytingaruppskotið 29. nov. samtykt; pkt. 1) við 23—0 og pkt. 2)—3) við 14—0 (sambandsflokkurin og javnaðarflokkurin).

8. Útgáva av fosturlandssøgu.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Sjálvstýrisflokkurin á tingi hevur í brævi av 11. septbr. h. ár heitt á løgtinglið um at taka spurningin um at skaffa tí føroyska fólkaskúlanum eina hóskandi fosturlandssøgu skjótast gjørligt upp til viðgerðar, soleiðis at neyðtorvuligur peningur verður fingin til vegar, og at roynt verður at fáa søgukønan mann (menn) til at útinna heltu verk, so at hin føroyski skúlin ikki longur skal liða undir tí sakni onga fosturlandssøgu at eiga.

Fíggjarnevndin, ið hevur haft málið til viðgerðar, skal mæla til, at málið verður beint til løgtingsskrivstovuna, ið biðin verður um at samráðast við H. A. Djurhuus, yrkjara, Tórshavn, o. a. um at fáa til vegis eitt hóskandi handrit. Ætlast kann, at eitt tilíkt kann fáast fyri ca. 200 kr. Tátil hetta arbeiði er frá hondini, verður løgtingsskrivstovan biðin um at samráðast um útgávu o. a. av handritinum.

Uppskot.

1) Løgtingsskrivstovan verður biðin um at samráðast við H. A. Djurhuus, yrkjara, Tórshavn, o. a. um at taka sær uppá arbeiðið við at skriva handrit til eina fosturlandssøgu, hóskandi fyri fólkaskúlan.
2) Tann neyðturvuligu peningur, upp til 200 kr., til hettar starv verður veittur av økonomiska grunninum.
3) Tá ið arbeiðið viðvíkjandi handritinum er greitt, verður løgtingsskrivstovuni givið upp í hendi at samráðast við stýrið fyri skúlabókagrunnin viðvíkjandi útgávu av handritinum.

31. oktbr. samtykt við 19—0.

9. Føroyskt mál í skiparaskúlanum.

Álit frá *skúlanevndini:*

Lagtingets Selvstyreparti har i Skrivelse af 11. September d. A. rejst Spørgsmaalet om Færøsk som Fag ved Navigationsskolen i Tórshavn og anmodet Tinget om at behandle Sagen.

Tinget har i Samlingerne 1937 og 1938 vedtaget Forslag om, at

Færøsk indføres som Fag ved nævnte Skole, men fik Afslag fra Regeringen paa Forslaget af 1937. Der ses ikke at være fremkommet noget Svar fra Regeringen paa Lagtingets Forslag af 1938.

Udvalgets Flertal (Kallsoy, M. A. Jacobsen og Danbjørg) skal bemærke, idet henvises til samme Flertals Bemærkninger i Sagen 1938 (se Lagtingstidende for den ordinære Samling 1938, Side 19), at man finder det beklageligt, at Regeringen først har modsat sig Forslaget, som et stort Flertal af Tinget har vedtaget, og derefter, da Tinget vedtager samme Forslag, ikke finder Anledning til at underrette Tinget om Ministeriets Stilling til Sagen.

Foruden at man finder denne Holdning uforenelig med gældende Regler og Praksis, egner dette sig ikke til at fremme Samarbejdet mellem Lagtinget og Regeringen, ligesom denne Tingenes Tilstand vil være stærkt medvirkende til at nedbryde den Tillid og Forstaaelse, man havde Grund til at tro paa, efter at Regeringen var gaaet med til at fjerne gamle nationale Stridsmaal.

Mindretallet (Poulsen og A. Samuelsen) kan ikke tiltræde Flertallets Forslag. Vi har i Fjor udtalt os om Spørgsmaalet, jfr. Lagtingstidende 1938, Side 20, og kan i Aar henvise til denne Udtalelse. Vi ønsker intet at ændre i vore Udtalelser fra 1938.

I Henhold til det i Udvalgsbetænkningen af 1938 anførte foreslaar Flertallet, at Tinget genoptager Forslaget fra i Fjor.

Forslag.

Fra Flertallet (Kallsoy, M. A. Jacobsen og Danbjørg):

Lagtinget indgaar til Regeringen med følgende Andragende:

1) Der foretages, saavidt angaar Navigationsskolen paa Færøerne, Tilføjelser til Anordning af 23. Juni 1932 angaaende Kravene til de i Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer omhandlede Eksaminer, saaledes at der til Sætteskipperprøven kræves Færøsk (skriftlig) og til Styrmandseksamen Færøsk (skriftlig og mundtlig) i samme Omfang som gælder for Dansk.
2) Der foretages, forsaavidt angaar Navigationsskolen paa Færøerne, Tilføjelser til Anordning af 29. Marts 1930 angaaende Kravene til de i Lov af 19. Marts 1930 om Eksaminer for Skibsmaskinmester m. m. omhandlede Eksaminer, saaledes at der kræves Færøsk (skriftlig) i samme Omfang som gælder for Dansk.

Fra Mindretallet (Danbjørg):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om:

1) at Engelsk indføres som obligatorisk Fag ved Thorshavn Navigationsskole, saavel ved Sætteskipper- som den udvidede Sætteskipperprøveafdeling,
2) at det paalægges Bestyreren for Thorshavn Navigationsskole at lade udarbejde en til Formaalet passende Lærebog i Engelsk,
3) at ethvert færøsk Fartøj over 25 Tons forpligtes til at have en saadan Bog ombord.

28. novbr. samtykt við 13—0.

10. Útgáva av føroyskari veraldarsogu.

Málið kom ov seint inn á ting og fall, ti bert 12 atkvøddu fyri at taka tað til viðgerðar.

11. Nýggjur skúlabygningur í Vestmanna.

Álit frá *kirkjunevndini:*

Ved Paategning af 25. Oktbr. d. A. har Færø Amts Skoledirektion forelagt Tinget til Betænkning et Andragende fra Vestmanhavn Sogns Kommune om Tilskud til Opførelse af en ny Skolebygning i Vestmanhavn.

Ansøgningen er bilagt med Tegning og Beskrivelse over den paatænkte Skolebygning, og fremgaar det heraf, at Sagen foruden Opførelse af en Skolebygning ogsaa drejer sig om Opførelse en Gymnastiksal, Svømmebassin, og Anlæg af Idrætsplads. De samlede Udgifter er i Juni Maaned d. A. beregnet til 103.500 Kr. og fordeler Omkostningerne til de forskellige Arbejder sig som følger:

1) Skolebygningen med Retirader, Inventar, Vandindlæg og Kloakledninger	Kr.	72.000,00
2) Gymnastiksal	—	25.000,00
3) Svømmebassin	—	3.000,00
4) Planering og Indhegning	—	2.000,00
5) Anlæg af en Idrætsplads	—	1.500,00
ialt	Kr.	103.500,00

Det fremgaar af Ansøgningen, at Vestmanhavn Kommune i 1933 fik en Bevilling paa Kr. 12.500,00 stillet i Udsigt til Opførelse af en ny Skolebygning, og at Forstanderskabet ikke paa daværende Tidspunkt saa sig i Stand til at gaa i Gang med Opgaven, dels paa Grund af at dette vilde være en meget stor Udgift for Kommunen, dels af den Aarsag, at man indenfor Kommunen var af den Opfattelse, at den foreslaaede Bygning kun vilde være

tidssvarende og stor nok for et kortere Tidsrum, og at det vilde være baade billigere og mere praktisk i det lange Løb snarest muligt at opføre en Bygning, som kunde tilfredsstille alle rimelige Krav indenfor en længere Aarrække. Sagen blev derefter stillet i Bero, og der blev truffet en midlertidig Ordning med Undervisningsministeriet og Skoledirektionen, hvorefter de i Skolen værende Lejligheder blev omforandrede til en Skolestue, og der blev opført en ny Førstelærerbolig. Denne Ordning blev dog betinget af, at der skulde opføres en ny Skole inden Udgangen af 1940.

Børneantallet i Vestmanhavn er for Tiden 125. Der er 3 Klasseværelser og ansat 3 Lærere (2 Lærere og 1 Lærerinde).

Skolen er gentagne Gange af Direktionen og Inspektøren betegnet som uhygiejnisk og i enhver Henseende uegnet som Skole, ligesom den stedlige Læge gentagne Gange har forsikret, at de daarlige Forhold i Skolen har sat dybe Sygdomsspirer hos Børn, som ikke har haft en kraftig Konstitution.

Det anføres endvidere i Ansøgningen, at det ikke alene er Kravet fra Myndighedernes Side, som har foranlediget Genoptagelsen af Sagen, men ogsaa Kravet fra de skolepligtige Børns Forældre, som ikke længer vil lade sig nøje med de daarlige Forhold.

Endelig anføres det, at Kommunen ikke magter Opgaven, med mindre der ydes et større Tilskud end 25 %, og der ansøges derfor om, at Tilskudet maa blive sat op til 75 % af Byggeomkostningerne, hvorhos det bemærkes, at der er indsendt Ansøgning til Skoledirektionen om Tilskud til Opførelse af Gymnastiksal og Svømmebassin samt Idrætsplads af det Beløb, som er stillet til Raadighed til dette Formaal af Statskassen.

Ansøgningen er anbefalet af Skolekommissionen.

Der raades over en Byggeplads paa ca. 4500 m².

Udvalget skal tillade sig at anføre følgende:

Denne og lignende Sager har været drøftet paa et Møde, hvor Medlemmerne af Skoleudvalget og Skoledirektionen var tilstede. Det blev af Direktionens Formand og andre fremhævet, at der var liden Udsigt til, at Ministeriet kunde tænkes at ville gaa med til en betydelig Forøgelse af Tilskuddet til Skolebygninger heroppe og særlig under de nuværende kritiske Forhold. Det blev ligeledes fremhævet, at selvom Ministeriet skulde være sindet til at yde et større Tilskud, vilde det formentlig være risikabelt under de nuværende Forhold, hvor alt Bygningsmateriel er steget betydeligt, at gaa i Gang med en saa stor Opgave som den foreliggende, da man temmelig sikkert kunde regne med, at Omkostningerne langt vil overstige det kalkulerede Beløb, og at Kommunens Udgift som Følge heraf vilde blive uforholdsmæssig stor.

Som anført i Ansøgningen er der indgivet Ansøgning til Skoledirektionen om Tilskud til Opførelse af Gymnastiksal og Svømmebasin samt Idrætsplads, saa denne Side af Sagen kan der formentlig ses bort fra. Det som der herefter ansøges om Tilskud til fra Statskassen, er:

1)	Selve Skolebygningen med Retirader, inventar m. m. . . .	Kr. 72,000,00
2)	Planering og Indhegning	— 2,000,00
		Ialt Kr. 74,000,00

Udvalget er fuldtud enigt med Forstanderskabet i, at det er absolut paakrævet, at der snarest muligt opføres en ny tidssvarende Skolebygning i Vestmanhavn, men paa den anden Side kan man heller ikke se bort fra, at Tidspunktet for Opførelsen ikke er heldigt, idet alt Materiel som anført er

steget betydeligt, og Kommunens Udgifter kan paaregnes at stige i samme Forhold, selvom der ydes et større Tilskud fra Statskassen end sædvanligt. Udvalget har derfor drøftet Muligheden for Udsættelse af Sagen, til Tiderne bedres, ved at rette en Henvendelse til Ministeriet og Skoledirektionen om Udsættelse af den fastsatte Tidsfrist for Bygningens Opførelse, men er kommet til det Resultat, at en ny Skolebygning er saa paakrævet, at man ikke kan forsvare andet end at anbefale Sagen. Man gaar dog ud fra, at det vil være i Kommunens Interesse at faa Skolen opført billigst muligt, og at Kommunen derfor ikke gaar i Gang med Arbejdet, med mindre dette kan gøres for nogenlunde det kalkulerede Beløb, f. Eks. ved, at der ydes en Del frivilligt Arbejde, og at Arbejdet ikke udføres nu, hvis det skulde vise sig at blive uforholdsmæssig dyrt.

Opførelsen af nye tidssvarende Skoler her paa Færøerne er en overordentlig vanskelig Sag, som de allerfleste Kommuner ikke vil kunne magte, da det vil være uoverkommeligt for disse at skaffe den Del af Byggesummen, som ikke dækkes af Tilskudet (¾), og ligeledes meget vanskeligt for Kommunerne at kunne afdrage og forrente disse Beløb.

Da Vestmanhavn Kommune saa vidt Udvalget bekendt er en af de bedre stillede Kommuner, som tilmed maa siges at være forsvarligt administreret, mener Udvalget i det foreliggende Tilfælde og under Hensyntagen til Kommunens Størrelse (925 Indbyggere) samt det i Sagen anførte som tidligere nævnt at kunne anbefale Andragendet, og skal man foreslaa, at der ydes et Tilskud paa 50 % af Byggesummen.

Forslag.

Lagtinget anbefaler, at der ydes Vestmenhavn Kommune et Tilskud paa 50 % til Opførelse af en ny Skolebygning i Vestmanhavn.

14. novbr. samtykt 18 - 0.

---

12. Lønhækkan til skúlalærarar í Klaksvík.

Álit frá *skúlanevndini* (Poulsen og Samuelsen óheftir):

Seks ved Folkeskolen i Klaksvig ansatte Lærere og Lærerinder ansøger gennem Færø Amts Skoledirektion i en til Undervisningsministeriet stilet Skrivelse, dateret 10. Septbr. d. A., om Lønforhøjelse, saaledes at Grundlønnen for de ved Klaksvig Folkeskole ansatte Lærere og Lærerinder maa blive forhøjet til 2200 Kr.

Andragendet motiveres med, at Levevilkaarene i Klaksvig, der er den næststørste Plads paa Færøerne, maa anses for at være de samme som i Thorshavn og paa Tveraa, hvor Folkeskolelærerne oppebærer en Grundløn af henholdsvis 2300 Kr. og 2200 Kr. Ved Klaksvig Skole er Grundlønnen 1800 Kr. I Andragendet anføres endvidere, at en Sammenligning mellem den for Klaksvig Skole gældende Undervisningsplan og Bygdeskolernes viser, at Klaksvig Skole arbejder med en langt større Fagrække end Bygdeskolerne. Denne købstadsmæssige Ordning har gjort det paakrævet for Lærerpersonalet ved denne Skole at supplere dets Seminarieuddannelse. Saaledes har samtlige Underskrivere af Andragendet deltaget i Aars- eller andre Kursus, for Størstedelen i Danmark.

Andragendet er anbefalet af saavel Skolekommissionen som Forstanderskabet for Klaksvig Kommune. Under 9. November d. A. har Færø Amts Skoledirektion tilsendt Lagtinget Sagen til Behandling. Forklaringen paa, at nærværende Sag, vistnok i Strid med almindelig Praksis, er forelagt Lagtinget, maa vel søges deri, at Lagtinget fra 1. Januar 1940 i Henhold til den under 3. Septbr. 1938 indgaaede Overenskomst (Program for Færøernes Finansordning) mellem Regeringen og et Lagtingsudvalg overtager et Beløb paa 100.000 Kr. af Sognekommunernes Lærerudgifter, „Lærerløn udover Normalløn overføres ikke".

Lønningsbestemmelserne for de ved Folkeskolen paa Færøerne fast ansatte Lærere og Lærerinder udenfor Thorshavn indeholdes i § 2 i Lov Nr. 268 af 12. Juni 1922 om Lønningsbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne og er for Førstelærere og Enelærere: 1600 Kr., stigende med 300 Kr. hvert 3. Aar til 3100 Kr. og for Andenlærere: 1400 Kr., stigende med 300 Kr. hvert 3. Aar til 2000 Kr.

I Henhold til § 3 kan Undervisningsministeren efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen og Skoledirektionen for en Kommunes hele Skolevæsen eller Dele deraf godkende højere Begyndelseslønninger end i §§ 1 og 2 for de respektive Lønklasser bestemt.

For Thorshavns vedkommende har der fra ældre Tid været andre og højere Lønninger for de ved Kommuneskolen ansatte Lærere og Lærerinder end ved Bygdeskolerne, ligesom Thorshavn Kommune har betalt en større Andel af Grundlønnen end Bygdekommunerne. Bortset fra Thorshavn har samtlige Pladser for ikke mange Aar tilbage benyttet de i § 2, 1. Stk. indeholdte Lønningssatser. Udviklingen er imidlertid gaaet den Vej, at de største Pladser (Tveraa, Vaag og Klaksvig, sidstnæste Plads vistnok kun for Førstelærerens Vedkommende) har benyttet sig af den i § 3 hjemlede Ret til at forhøje Begynderlønnen. Ved siden heraf er der i de senere Aar paa de nævnte Pladser i Tilslutning til Folkeskolen dannet ny Skoleformer som kommunal Mellem- og Realskole eller Folke- og Realskoler med højere Lønninger. Paa samtlige Pladser paa Færøerne, hvor der findes rene Folkeskoler uden Forbindelse med Eksamensskole — Thorshavn fraregnet — er Lønnen den i § 2 fastsatte.

Under Behandlingen af Sagen i den ordinære Tingsamling 1938 vedrørende Overførsler af Lærerlønninger fra Kommunerne til Amtsfonden udtales det udtrykkeligt i Betænkning A (se Bilag Nr. 14, Side 2—3, Lagtingstidende 1938), at der overføres indtil 100.000 Kr., og Tinget vedtog i Overensstemmelse hermed følgende Forslag: „Overførselen af Skoleudgifter begrænses til Kommunernes Udgifter til Lærerlønninger, dog ikke over 100.000 Kr. aarlig."

Det vil heraf fremgaa, at Lagtinget ikke kan afholde Udgifterne til Lærerlønninger med et Beløb, der overstiger 100.000 Kr.; skulde den Del af Lærerlønninger, der betales fra færøsk Side overstige dette Beløb, maa

det ydes af vedkommende Kommune, som maatte fremkomme med Forslag om yderligere Lønforhøjelse.

Af den for Udvalget foreliggende Oversigt over de Sognekommunerne (herunder Thorshavn) paahvilende Udgifter til Lærerlønninger ved Folkeskolen paa Færøerne fremgaar, at nævnte Lærerlønninger for Aaret 1937/38 udgjorde ialt Kr. 97.364,59.

Endvidere skal Udvalget anføre, at man finder det ret og rimeligt, efter at Lagtinget har overtaget Kommunernes Andel i Lærerlønninger, iberegnet Lønninger til Lærerne ved de kommunale Mellem- og Realskoler henholdsvis paa Tveraa, Klaksvig og i Vaag paa Suderø, at Børn, boende indenfor samme Sysler faar Adgang til de ovennævnte Skoler paa samme Vilkaar som Børn, hvis Forældre er bosat i henholdsvis Klaksvig, Vaag og Tveraa, forsaavidt Skolernes Plads maatte tillade det. Udvalget skal foreslaa, at man henstiller, at det foran anførte for Fremtiden bliver iagttaget, baade af de lokale Skolemyndigheder i ovennævnte Bygder, saavel som af Skoledirektionen.

Forslag.

Under Henvisning til og iagttagelse af det i Betænkningen anførte skal Tinget anbefale, at Andragenderne fra de omtalte Lærere i Klaksvig imødekommes.

29. novbr. samtykt 16—0.

---

13. Kunngerð viðvíkjandi læraravikarum.

Uppskot frá amtmanninum *til Bekendtgørelse om Forrettelse af Lærergerning ved Vikar:*

§ 1. Dersom en Lærer grundet paa Sygdom eller anden ham utilregnelig Aarsag, for Lærerinders Vedkommende tillige grundet paa Svangerskab, nødsages til at lade sin Skolegerning udføre af Vikar, skal Meddelelse herom — i Sygdomstilfælde bilagt med behørig Lægeattest — straks indsendes gennem Skolekommissionen og Forstanderskabet til Skoledirektionen. Der gøres samtidig Indstilling om, hvem der skal vikariere og om Vikarens Vederlag.

Saavel Vikaren som dennes Vederlag skal godkendes af Skoledirektionen.

§ 2. Udgifterne til Vikar efter foranstaaende Bestemmelse afholdes af det offentlige, saaledes at Amtsfonden og for de i Thorshavn ansatte Læreres vedkommende tillige Thorshavn Kommune bidrager til Udgifterne med en til Amtsfondens og Kommunens Andel af Grundlønnen for den paagældende Stilling svarende Andel, mens Resten afholdes af Statskassen.

§ 3. Har en Lærer været sygemeldt i $^{3}/_{4}$ Aar, nedsættes han Lønning med Tillæg fra dette Tidspunkt til $^{2}/_{3}$, saaledes at $^{1}/_{3}$ af Lønningen anvendes som Bidrag til Udgifterne til Vikaren.

Har den paagældende tidligere været sygemeldt i længere Perioder, der har strakt sig over ialt 1 Aar, indtræder den i Stk. 1 omhandlede Begrænsning i Retten til fri Vikar allerede efter en Maaneds Sygemelding, forsaavidt der ikke siden sidste langvarige Sygemelding er forløbet en sammenhængende Periode af 3 Aar, i hvilken den paagældende ikke har haft over 30 Sygedage ialt.

Har en Lærer gennem en Aarrække jævnlig forsømt i kortere Perioder enkelte Dage medregnet, kan Undervisningsministeriet efter Indstilling af Skoledirektionen bestemme, at de ved den paagældende Lærers Sygelighed fremtidig forvoldte Vikarudgifter skal betales med $^{1}/_{3}$ af Læreren selv, saaledes at kun $^{2}/_{3}$ afholdes af det offentlige.

§ 4. Saafremt den af en Lærer fremlagte Lægeattest giver Haab om Helbredelse, og Læreren er i Stand til i væsentlig Grad at deltage i Undervisningen, kan Skoledirektionen tillade, at den paagældende Lærer til Hjælp til Undervisningen antager en af ham lønnet Hjælpelærer. Dennes Person og Honorar skal godkendes af Skoledirektionen.

Skoledirektionen kan, hvis det skønnes formaalstjenligt, bestemme, at der af det offentlige skal ydes Tilskud til Hjælpelærerens Lønning efter de foranstaaende Regler.

§ 5. Ønsker en Lærer i andre Tilfælde at lade sin Skolegerning udføre af Vikar for kortere eller længere Tid, skal Andragende herom i Forvejen indgives til Skoledirektionen gennem Skolekommissionen og Forstanderskabet med Oplysning om Grunden til den ønskede Fritagelse samt med Forslag til en Vikarordning.

Udgifterne til Vikar afholdes i disse Tilfælde af den paagældende Lærer selv.

Álit frá *skúlanevndini*:

Færø Amt har forelagt Lagtinget til Betænkning et Udkast til Bekendtgørelse om Forrettelse af Lærergerning ved Vikarer.

Der foreligger i Sagen Afskrift af Amtets Skrivelse af 20. Juni d. A. til Undervisningsministeriet samt Afskrift af Svarskrivelse af 27. Juli d. A. fra Undervisningsministeriet.

Af førstnævnte Skrivelse fremgaar, at den direkte Aarsag til, at Spørgsmaalet er rejst, stammer fra et Andragende fra Lærerinde cand. mag. Elisabeth Rasmussen, Vaag, om at Udgifterne til en Vikar for hende i Tiden 1. Oktober 1938—1. Maj 1939, i hvilket Tidsrum hun har været sygemeldt grundet paa Lungebetændelse, maa blive udredet af det offentlige.

I ovennævnte Skrivelse fra Undervisningsministeriet anbefales vedlagte Udkast til Bekendtgørelse, der gaar ud paa, at Udgifterne til Vikar i Sygdomstilfælde afholdes af det offentlige, saaledes at Amtsfonden og for de

i Thorshavn ansatte Læreres vedkommende tillige Thorshavn Kommune bidrager til Udgifterne med en til Amtsfondens og Kommunens Andel af Grundlønnen for den paagældende Stilling svarende Andel, medens Resten afholdes af Statskassen.

Udvalget skal herefter foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Tinget anbefaler, at Udkast til „Bekendtgørelse om Forrettelse af Lærergerning ved Vikar" bliver sat i Kraft med følgende Ændringer:

I Titelen ombyttes Ordet „Forrettelse" med Ordet „Udførelse".

I § 2 efter Ordet „Grundlønnen" sættes i Parantes Ordet „Normallønnen", jfr. Finansplans-Overenskomst af 3. September 1938.

I § 4, 1. Stk., efter Ordet „Hjælpelærer" sættes Punktum. Det næste Punktum redigeres saaledes:

Hjælpelæreren og dennes Honorar skal godkendes af Skoledirektionen.

28. novbr. samtykt 22—0.

III. Kirkjumál.

---

1. Nýggj kirkja í Miðvági. ($^{2}|_{11}$).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Eftir teimum upplýsingum, sum lógu fyri tinginum ífjør viðvikjandi hesum máli, kemur kostnaðurin til kirkjuna eftir fyriliggjandi tekning og kostnaðarætlan at verða o. u. 40.000 kr. Tingið samtykti tá at biðja meinigheitsráðið ætla um, um tað ikki var gjørligt at minka um kirkjuna, so kostnaðurin kundi verða nakað væl minni.

Síðan vanligu tingsotu ífjør hava ymiskar samráðingar verið um málið. Málið hevur verið til viðgerðar í landsnevndini 22. august í ár; amtmaðurin og Heine Joensen sum álitsmaður fyri meinigheitsráðið vóru til steðis. M. a. var havt á máli, um ikki kundi minkast um projektið við o. u. 10.000

kr. Hóast meinigheitsráðið áður hevði mælt frá at gera hetta, vildi Heini Joensen eina ferð enn samráðast við meinigheitsráðið um spurningin.

Upplýst er, at meinigheitsráðið hevur í tøkum peningi til kirkjubyggingina ca. 7.000 kr. umframt hitt lovaða frívilliga arbeiði frá kirkjufólkinum.

Í brævi, dagsett 4. sept. 1939, sigur meinigheitsráðið frá, at ráðið og byggingnevndin aftur hava samtykt, at kirkjan verður bygd eftir fyrilliggjandi teknig og kostnaðarætlan.

Harumframmt bar meinigheitsráðið fram fylgjandi uppskot fyri tingið:

Tingið játtar straks 10.000 kr.; hesin peningur saman við hinum tøku 7.000 kr. plus frívilligt arbeiði heldur ráðið vera nógmikið til at „innilukka" kirkjuna. Peningurin, sum síðan væntar í, verður eftir tingsins ætlan at rinda í 3—4 ár.

Í bræví, dagsett 2. septbr. 1939 frá Johannes Joensen, Miðvági, lð sigur seg at hava verið limir av meinigheitsráðnum í 20 ár, verður rátt til, at einki verður gjørt við málið enn.

Tingið hevur áður givið játtilsi um at veita studning til nýggja kirkju í Miðvági, og sjálvandi vil tað uppfylla sítt lyfti, so skjótt sum hini peningaligu líkindini eru til tess; men soleiðis sum peningaviðurskiftini eru hjá kirkjukassanum í stundini, heldur nevndin ikki vera líkindi í hesu tingsetu at seta fram uppskot um peningajáttan til hetta mál.

Uppskot.

1) Sum statt er, kann tingið ikki veita studning til nýggja kirkju í Miðvági, men vil taka málið upp aftur, so skjótt sum hini peningaligu viðurskiftini geva líkindi til tess.
2) Meinigheitsráðið í Miðvági fær eitt eintak av álitinum.

Broytingaruppskot frá Ellefsen o. fl.:

Uppískoyti til punkt 1), soleiðis at Miðvág fær fyrsta rætt til hóskandi studning úr kirkjukassanum næst aftaná, at tann gamla Vágs kirkja er flutt til Hovs.

Bæði uppskotini samtykt 9. okt. við 16—0.

2. Kirkja í Hovi. (3/III).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Í vanligu tingsetuni 1938 samtykti tingið fylgjandi uppskot viðvíkjandi hesum máli:

Kirkjustjórnini verður givið upp í hendi at gera útvegir fyri at fingið verður til vegar kostnaðarætlan og yvirlit um, hvussu nógvur peningur fer til at taka tað gomlu kirkjuna í Vági niður, at føra hana til Hovs og at byggja hana upp aftur har.

Í brøvum frá sóknarstýrinum í Hovi, dagss. ávikavíst 11. og 21. august 1939, verður heitt á tingið um at veita studning til kirkju í Hovi. Upplýst verður, at Hovbingar hava fingið til vegar um 2000 kr. í peningi og arbeiði. Arkitektur Hovgaard, Tvøroyri, hevur gjørt tekning til nýggja kirkju, og er hon vídløgd málinum.

Eftir áheitan frá kirkjustjórnini og í samráð við løgtingsskrivstovuna hava timburmeistararnir Zacharias Jacobsen og Frits Hansen, Tórshavn, verið í Vági og sýnað hina gomlu kirkjuna har og gjørt kostnaðarætlan um, hvussu mikið av peningi fer til at flyta kirkjuna til Hovs. Í brævi, dagss. 5. septbr. í ár, frá nevndu timburmeistarum verður m. a. upplýst, at eftir táverandi prísum á byggitilfari verður hin samlaða útreiðslan til at flyta kirkjuna og byggja hana uppaftur í Hovi *7850 kr.* Tá er ikki grundstykki og grund til kirkjubyggingina tikið við.

Nevndin kann ikki seta fram uppskot um at veita pening til eina nýggja kirkju, tá hin gamla kirkjan í Vági et væl nýtulig og nógv biligari enn ein nýggj eftir frágreiðingini frá Jacobsen og Frits Hansen. Harafturmóti heldur nevndin, at hetta mál eigur at verða framt skjótast møguligt á tann hátt, at gamla kirkjan í Vági verður flutt til Hovs. Til kostnaðin av flytingini skal nevndin mæla til, at tingið veitir studning, tó soleiðis, at Hovbingar sjálvir mega fáa til vegar grundstykki, grava út grundina, gera grundina (fundament) og slætta uttanum kirkjuna ókeypis fyri tingið. Harumframt mega Hovbingar átaka sær at bera kostnaðin av at mála kirkjuna innan, at klæða altar og altarfót umframt kostnaðin til teir neyðturvuligu leysalutir, ið tørva í eini tílíkari kirkju.

Kirkjunevndini verður givið upp í hendi at fyrireika flytingina av gomlu kirkjuni í Vági til Hovs í samarbeiði við sóknarstýrið í Hovi ella eina sóknarella byggineund, ið sett verður av Hovbingum, til at fyrireika kirkjubyggingina.

Uppskot.

1. Tingið samtykkir, at gamla kirkjan í Vági verður flutt til Hovs.
2. Úr kirkjugrunninum verða veittar 8000 kr. til flytingina og til at byggja kirkjuna uppaftur í Hovi.
3. Hovbingar sjálvir mega fáa til vegar grundstykki, grava út grundina og gera hana (fundament) og slætta uttanum kirkjuna ókeypis fyri tingið. Harumframt mega Hovbingar átaka sær at bera kostnaðin av at mála kirkjuna innan, at klæða altar og altarfót umframt kostnaðin til teir neyðturvuligu leysalutir, ið tørva í eini tílíkari kirkju.
4. Kirkjunevndini verður givið upp í hendi at fyrireika flytingina av gomlu

kirkjuni Vági til Hovs í samarbeiði við sóknarstýrið í Hovi ella eina eventuella bygginevnd, ið sett verður av Hovbingum til at fyrirelka kirkjubyggingina.

19. oktbr. samtykt við 20—0.

---

3. Eykastudningur til kirkju á Skála. ($^{16}|_{m}$).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Til viðgerðar í nevndini er heind ein umsókn frá bygginevndini fyri kirkjuna á Skála um eykastudning.

Greitt verður frá í umsóknini, at teimum kemur at resta 3270 kr., og at hetta kemur av, at teir til hurðar og vindeygur hava nýtt „Oregon-pine" og eikitræ, ið heldur betri móti roti enn vanligt tilfar, og til hettar hava betalt 500 kr. meira enn tilætlað, og at útrokningin av tilfari ikki hevur hildið. Teir hava verið noyddir til at bestilla fyri 3400 kr. í tilfari útyvir tað, ið roknað varð við.

Biðið verður um, at ávist verður Havnar Timburhandil ein peninganógd uppá 3—4000 kr. sum forskot á tað, ið kirkjan skyldar.

Fyribilsroknskapur fyri kirkjubyggingina er viðlagdur umsóknini.

Av rokuskapinum framgongur, at útreiðslur og inntøkur verða:

Útreiðslur:

1) Goldnar rokningar og arbeiðsløn	Kr.	14.732,37
2) Ógoldnar rokningar	—	6.915,10
3) Ógoldin arbeiðsløn o. a.	—	3.270,00
	Kr.	24.917,47

Inntøkur:

1) Savnaður peningur og rentir	Kr.	12.129,28
2) Løgtingsstudningur	—	9.000,00
3) Undirskot	—	3.788,19
	Kr.	24.917,47

Hertil er at siga, at hettar undirskot ikki beinleiðis kann sigast at vera ársakað av kirkjubyggingini, tí av roknskapinum sæst, at roknað er við goldnum rokningum fyri:

a) Harmonium	kr.	345,30
b) Altarstakar, doypifontur o.a.	—	366,00
	kr.	711,30
og fyri eina kirkjuklokku (ikki goldin enn)	—	650,00
ialt:	kr.	1361,30

Hetta eru alt útreiðslur, ið ikki viðkoma kirkjubyggingini, og sum av røttum eiga at gjaldast av kirkjufólkinum. Undirskotið skuldi soleiðis eftir nevndarinnar hugsan bert verið kr. 2426,89.

Nevndin skal halda fram, at tað er harmuligt, at tað ferð eftir ferð vísir seg, at kostnaðarætlanir viðvíkjandi nýggjum kirkjum ikki halda, og at tað soleiðis altíð koma umsóknir inn um eykastudning.

Umsøkjararnir hava sagt fyri nevndini, at um teir kundu fingið ein eykastudning uppá 2000 kr., halda teir seg at verða førar fyri at fáa tað, ið árestar, tilvegur á annan hátt.

Av tí at útreiðslurnar til tilfar hava verið størri enn tilætlað, og av tí, at Skála, ið bert er ein lítil bygd, hevur savnað ein eftir umstøðunum stóran pening saman til kirkjubyggingina (um 12.000 kr.) og ikki hann rokna við at fáa nakað stórvegis meira inn við gávum o. t., mælir nevndin til, at tað verður veittur ein eykastudningur uppá 2000 kr., tó soleiðis, at studningurin er treytaður av, at tað hereftir ikki nyttar býggjnevndini at koma til tingið við bøn um meira.

Byggiarbeiðið við kirkjuna er nærum liðugt, og heldir nevndin seg tí kunna mæla til, at 3—4000 kr. verða ávístar sum av byggjnevndini nevnt, og at kirkjustjórnin fær heimild til tess.

Uppskot.

1) Úr kirkjugrunninum verður veittur ein eykastudningur uppá 2000 kr. til tað nýggju kirkjuna á Skála undir teimum í álitinum nevndu treytum.
2) Kirkjustjórnin fær heimild til at rinda 3—4000 kr. av tí játtaða studninginum til kirkjuna á Skála.

16. novbr. samtykt 18—0.

4. Viðkan av kirkjugarði í Sørvági. ($^{4}|_{III}$).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Søknarstýri fyri Sørvágs kommunu søkir um studning til garð til viðkan av kirkjugarðinum í Sørvági. Talan er um ca. 200 m at stoypa $^{1}/_{2}$ m beton yvir allan garðin. Løgtingsverkfrøðingurin er biðin um at gera kostnaðarætlan.

Í brævi, dagss. 21. oktbr. 1939, greiðir verkfrøðingurin soleiðis frá:

„Umsóknin um studning til kirkjugarð í Sørvúgi er innsend av tí gomlu søknarstjórnini, og tann núsitandi søknarstjórnin var ikki heilt greið yvir spurningin. Í hvørt fall var ikki talan um at seta betongarð omaná hin gamla. Tað arbeiði, ið gerast skuldi, var gjørt. Vit komu tí ásamt um, at spurningurin skuldi steðga til næsta ár."

So statt skal nevndin seta fram hetta

Uppskot.

Málið verður goymt til næsta ár.

21. novbr. samtykt við 16—0.

5. Studningur til kirkjugarðar. ($^{5,\ 6,\ 7,\ 9,\ 12,\ 14,\ 15}|_{III}$).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Nr. III-6/1939: Nýggjur kirkjugarður í Nólsoy.

Í brævi, dagss. 10. juni 1939, søkir Nólsoyar søknarstýri um tingsins studning til nýggjan kirkjugarð. Upplýst er, at tann gamli kirkjugarðurin liggur soleiðis fyri, at hann ikki kan viðkast, og at tað heldur ikki nærindis honum er nakað hóskandi grundstykki. Søknarstýrið hevur samtykt at gera nýggjan kirkjugarð eystan fyri „heimara skorarenda".

Amtslaknin hevur játtað, at stykkið er væl hóskandi, lá ið veitir til grundvatnlið eru gjørdar og stykkið er gyrt.

Frá Harry Fonsdal, verkfrøðingi, er komið yviriit og kostnaðarætlan, sum vísir, at útløgurnar til kirkjugarðin verða falt *3380 kr.*

Tilfar og formannsløn:

95,4 tunnur cement à 12.—	kr.	1144,00
Spreingievni, formar o. a.	-	385,00
Formannsløn	-	300,00
Tilsamans:	kr.	1829,00

Uppskot.

Úr kirkjugrunninum verða játtaðar $^{3}/_{5}$ av kr. 1829.— til nýggjan kirkjugarð í Nólsoy ..... kr. 1097,40
Peningurin verður rindaður sóknarstýrinum, tá ið arbeiðið er gjørt liðugt, sýnað og góðkent.

Nr. III-7/1939: Nýggjur kirkjugarður í Kvívík.

Sóknarstýrið í Kvívík søkir um studning til nýggjan kirkjugarð. Plássið „Norð í Forna" hevur amtslæknin góðkent sum væl hóskandi.

Yvirlit og kostnaðarætlan frá harra Fonsdal liggur í málinum, og ætlast garðurin at kosta ialt *3402 kr.*

Av hesum ætlast:

Formannsløn til	kr.	300,00
Tilfar	-	1300,00
	kr.	1600,00

Uppskot.

Úr kirkjugrunninum verða játtaðar $^{3}/_{5}$ av 1600 kr. til nýggjan kirkjugarð í Kvívík, ialt ..... kr. 960,00
Peningurin verður rindaður, tá ið arbeiðið er liðugt, sýnað og góðkent.

Nr. III-9/1939: Nýggjur kirkjugarður í Oyndafirði.

Sóknarstýrið søkir um tingsins studning til nýggjan kirkjugarð í Oyndafirði.

Plássið til garðin er í tí gamla bønum „inni í Víkum" og er av festinum hjá Mariu Klein. Fylkislækni Kofoed játtar, at jarðastykklið er væl hóskandi til kirkjugarð.

Yvirlit og kostnaðarætlan, gjørd av Fonsdal, verkfrøðingi, liggur við í málinum, og er garðurin ætlaður at kosta ialt *5760 kr.*

Av hesum verður:

Formannsløn	kr.	500,00
Tilfar, cement	-	1000,00
	kr.	1500,00

At flyta: kr. 2057,40

Flutt: kr. 2057,40

Uppskot.

Úr kirkjugrunninum verða játtaðar $^{3}/_{5}$ av 1500 kr. til nýggjan kirkjugarð í Oyndafirði, ialt ..... kr. 900,00
Peningurin verður rindaður, tá ið arbeiðið er liðugt, sýnað og góðkent.

Nr. III-5/1939: Kirkjugarður á Hellunum.

Hellumenn søkja um at fáa kirkjugarð gjørdan har á plássinum. Eingin kirkjugarður hevur áður verið á Hellunum, og hava líkini higartil verið flutt til Fuglafjarðar, og er tílík flyling serliga trupul, tá ið ikki er veður at fara við bát, tá fjallaskarð er at fara um til gongu. Fuglafjarðar søknarstýri gevur málinum viðmæli og søkir um tingsins studning til málsins frama.

Fylkislækni Kofoed váttar, at tað tilætlaða plássið til garðin er væl hóskandi.

Verkfrøðingur Fonsdal hevur gjørt yvirlit og kostnaðarætlan viðvíkjandi garðinum, sum ætlast at kosta ialt *4180 kr.*

Av hesum ætlast til

Formannsløn	kr.	300,00
Tilfar	-	1600,00
	kr.	1900,00

Nevndin skal halda fram, at arbeiði viðvíkjandi øllum garðinum eigur at fara fram soleiðis, at í minsta lagi 8 manns eru í arbeiði hvønn dag, sum formaðurin tekur løn.

So statt skal nevndin seta fram fylgjandi

Uppskot.

Tingið samtykkir, at úr kirkjugrunninum verða at veita $^{3}/_{5}$ av 1900 kr. til nýggjan kirkjugarð á Hellunum ..... kr. 1140,00
Peningurin verður rindaður søknarstýrinum í Fuglafirði, tá ið arbeiðið er liðugt, sýnað og góðkent.

Nr. III-14/1939: Hækkan av studningi til kirkjugarð í Hattarvík.

Søknarstýrið fyri Fugloyar søkn biður tingið um at hækka tann studning, ið játtaður varð í 1937 til at umvæla kirkjugarðin í Hattarvík.

Løgtingsverkfrøðingurin hevur gjørt kostnaðarætlan yvir arbeiðið, ið er mett til at kosta 460 kr. Nevndin kann eftir umstøðunum mæla til, at tingið samtykkir hetta

At flyta: kr. 4097,40

Flutt: kr. 4097,40

uppskot.

1. Tá ið kirkjugarðurin í Hattarvík er ruddaður og unnvældur og arbeiðið er sýnað og góðkent, veitir tingið til Fugloyar søknar kommunu úr kirkjugrunninum til garðin $^{3}/_{5}$ av 225 kr., falt . . . . . kr. 135,00
2. Tá ið punkt 1 er samtykt, fellur hin áður játtaði studningur til kirkjugarðin burtur.

Nr. III-12/1939: Nýggjur kirkjugarður í Hvalvík.

Hvalvíkar søknarstýri søkir um studning til nýggjan kirkjugarð í Hvalvík, og er ætlanin, at hann skal gerast av beton, tá sandur og grót er lagaligt at fáa har. Søknarstýrið ynskir at hava tann gamla kirkjugarðin standandi, sum hann er. Tingið hevur í tingsetuni 1938 játtað 330 kr. í studningi til viðkan av tí gamla kirkjugarðinum, men er hetta arbeiði ikki gjort.

Fylkislæknin í Vestmanna hevur sýnað tað nýggja kirkjugarðsplássið og góðkent tað.

Lægtingsverkfrøðingur Fonsdal hevur mett kostnaðin til garðin til falt *2200 kr.*, tilfar og formannsløn til *1000 kr.*

Nevndin skal mæla til at samtykkja hetta

uppskot.

1. Úr kirkjugrunninum verða at veita til nýggjan kirkjugarð í Hvalvík $^{6}/_{5}$ av 1000 kr., falt . . . . . kr. 600,00
   Peningurin verður rindaður søknarstýrinum, tá ið arbeiðið er liðugt, sýnað og góðkent.
2. Tá punkt 1. er samtykt, fellur hin áður játtaði studningurin til viðkan av gamla kirkjugarðinum í Hvalvík burtur.

Nr. III-15/1939: Viðkan av kirkjugarðinum í Svínoy.

Meinigheitsráðið í Svínoy hevur reist spurningin um at viðka hin gamla kirkjugarðin har, tí at har er heilt litið pláss eftir til grefstur. Søknarstýrið tekur undir við ráðnum og mælir til, at hetta arbeiðið verður byrjað sum skjótast.

Síðan hevur málið verið hjá kirkjustjórnini, sum hevur heintað ummæli frá amtslæknanum, ið síðan hevur fingið váttan frá fylkislæknanum um, at tað tilætlaða plássið til garðin er hóskandi, tá hinar neyðturvuligu veltir eru gjørdar og áskot borið í kirkjugarðin. Kirkjustýrið hevur so lagt málið fyri tingið.

Verkfrøðingur Fonsdal hevur kannað málið og gjørt kostnaðarætlan viðvíkjandi garðinum, ið ætlast til at verða falt 670 kr.

At flyta: kr. 4832,40

Flutt: kr. 4833,40

Sóknarstýrið ræður til elns og amtslæknin, at garðurin verður lagaður av gróti, og verkfrøðingurin mælir til, at so verður gjørt, men heldur fram, at her, sum í so mongum øðrum foram, verður tessvegna meginparturin av útreiðslunum arbeiðsløn, og kemur kommunan soleiðis at rinda meir eftir teimum reglum, sum tingið hegartil hevur veitt studning til kirkjugarð. Hetta hevur ársakað, at nógv av nógv cement verður nýtt her á landi til tílík arbeiðir, sum verða bæði ljótari og veikari, tá betonarbeiðt ofta verða illa greidd úr hondum. Løgtingið eigur tí at taka til viðgerðar at broyta ta viðtøku, sum ásetur, at studningurin verður ein partur av formannsløn og tilfari.

Nevndin skal geva harra Fonsdal rætt í sini áskoðan og skal tí mæla tinginum til at broyta tingsins mannagongd viðvíkjandi studningi til kirkjugarðar soleiðis, at tingið veitir $^3/_5$ av hálvum kostnaðinum til kirkjugarðar, ið lagaðir verða av gróti — tó verður kostnaður fyri grundstykki ikki viðroknaður —. Henda meting ketur yvirløvur til at svara nakað til tann studning, sum tingið hegartil hevur veitt til kirkjugarðar, ið gjørdir eru av beton. Um henda umskipan verður gjørd, vil tað lvaleyst elva monnum til heldur at gera kirkjugarðar av gróti enn av beton.

Uppskot.

1) Tingið samtykkir, at tingsins mannagongd viðvíkjandi studningi til kirkjugarðar verður broytt soleiðis, at tingið í framtiðini veitur $^3/_5$ av helminginum av øllum kostnaðinum — undantikið kostnaðin fyri grundstykki —, ið fer til kirkjugarðar, lagaðar av gróti, meðan studningur til kirkjugarðar, gjørdir av beton, verður hin sami sum áður.
2) Úr kirkjugrunninum verða at veita $^3/_5$ av 336 kr., ialt..... kr. 201.00 til viðkan av kirkjugarðinum í Svínoy, soleiðis at peningurin verður rindaður, tá arbeiðt er sýnað og góðkent.
3) Løgtingsskrivstovan hevur at gera viðkomandi sóknarstýrum kunnugar við tingsins viðtøkur viðvíkjandi hesum málum, samtíðar sum teimum verður gjørt kunnigt, at minnst 8 manns eiga at arbeiða hvønn arbeiðsdag, sum formaðurin tekur løn.

Tilsamans: kr. 5033,40

30. oktbr. samtykt við 21—0.

6. Arkitekthonorar viðv. Vágs kirkju. (8/III).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Kirkjustjórnin hevur lagt málið fyri tingið við átekningsskrivi tann 25. juli 1939.

Spurningurin viðvíkjandi arkitekthonorari er endurreistur av harra S. J. Hofgaard í brævi, dagss. 13. februar 1939, til kirkjustjórnina.

Í hesum brævi ger harra Hofgaard galdandi, at hann

fyri tað 1. krevur at fáa rindað sítt „Tilgodehavende for Arkitektarbejde og for Udøvelsen af Tilsyn i Henhold til Færø Amts Kirkeinspektions Skrivelse af 31. Oktober 1933 til Menighedsraadet i Vaag", og er hesin peningur *437 kr.*

Fyri tað 2. ger harra Hofgaard galdandi, at hann umframt eigur uppiborið arkitekthonorar ífylgi avtalu av 9. juli 1932, ið gongur út uppá, at Hofgaard skal hava falt 4000 kr. fyri tað arkitektarbeiði, hann til dato hevur gjørt, og at hann sum arkitetekthonorar framvegis skal hava 3 % av tí peningi, sum frá dags dato fer til at gera kirkjuna lidna.

Um hann ikki fær henda pening, vil harra Hofgaard standa uppá, at sáttmálin av 23. juli 1926 (skal vera 23. april 1936) enn stendur við makt (sí hjálagda yvirlit viðvíkjandi „Arkitekt Hofgaards Honorar for Vaags nye Kirke"), og pástendur harra Hofgaard enn meira, at „der ikke paa noget andet Tidspunkt end 9. Juli 1932 er ført Forhandling om Ændring af nævnte Overenskomst".

Framvegis sigur harra Hofgaard frá, at hann tann 12. november 1932 hevur givið kvittan fyri 4000 kr., sum hann hevur fingið sum arkitekthonorar av byggisummini 80.000 kr.

Kirkjustjórnin hevur sent meinigheitsráðnum í Vági brev Hofgaards til ummælis, og svarar ráðið aftur í brævi, dagss. 4. mars 1939, har frumhildið verður, at ráðið hevur havt málið til viðgerðar á fundi 25. februar og 3. mars s. á. við tí úrsliti, at meinigheitsráðið mælir til, at ein samráðing kemur í lag millum kirkjustjórnina og eina nevnd frá meinigheitsráðnum, og biður kirkjustjórnina um at áseta tíð fyri hesum samráðingum.

Við átekningsskrivi av 21. april 1939 biður kirkjustjórnin Suðuroyar sýslumann at samráðast við partarnar.

Í skrivi av 6. juni 1939 greiðir sýslumaðurin frá, at hann hevur haft samráðingar við keypmann Johan Mortensen og pastor Tulesen sum umboðsmenn fyri meinigheitsráðið í Vági og arkitekt Hoffgaard. Á hesum fundi heldur harra Hoffgaard fram nakað tað sama sum frammanundan frágreitt.

Aftaná at hava samráðst um málið í einar 2 tímar uttan úrslit setti Hoffgaard fram uppskot um, at hann sum endaliga avgerð av málinum vildi ganga við til at taka ímóti 1000 kr.

Harrarnir Mortensen og Tulesen vildu fyri teirra viðkomandi vegna meinigheitsráðsins samtykkja uppskot Hoffgaards og mæla kirkjustjórnini til at taka við tilboðnum.

Í átekningsskrivi 13. juni 1939 biður amtmaðurin sýslumannin upplýsa, um tær 1000 kr. til harra Hoffgaard ætlast at verða rindaður av meinigheitsráðnum, ella hugsanin er, at kirkjukassin skal rinda tær, og um so er, kann málið væntast at verða lagt fyri tingið.

20. juni 1939 svarar sýslumaðurin aftur, at meinigheitsráðið kann

ikki rinda peningin, og ráðið meinar heldur ikki, at tað hevur skyldu at rinda hann, tá arkitekturin hevur gjørt arbeiðið fyri kirkjustjórnarinnar rokning.

Í skrivum, dagss. 15. august og 4. septbr. í ár, hevur løgtingsskrivstovan biðið meinigheitsráðið taka støðu til spurningin, tí at tingið kemur saman 5. september.

Meinigheitsráðið í Vági svarar aftur í brævi, dagss. 11. septbr. 1939, har ta minnur á, at Vágs kirkja eigur obligatión, ljóðandi uppá 500 kr., sum løgtingið hevur lánt frá Vágs kirkjukassa í 1922. Ráðið mælir til, at hesin peningur verður nýttur til at rinda arkitekt Hofgaard, og at løgtingið síðan rindar Hofgaard tann pening, sum hann krevur útyvir tær 500 kr.

So statt liggur málið fyri nevndini.

Nevndin skal viðleggja og vísa til hjálagda yvirlit viðvíkjandi mannagongdini av málinum, soleiðis sum tað er farið fram millum harra Hofgaard, meinigheitsráðið í Vági og kirkjustjórnina, síðan kirkjubyggingin í Vági byrjaði.

Sum áður ávist hevur harra Hofgaard móttikið 4000 kr. í arkitekthonorari, sambart sáttmálan av 23. april 1926. 9. juli 1932 samtykkir harra Hofgaard, at hann frá síðstnevnda dato skal hava sum arkitekthonorar 3 % av tí peningi, sum gongur til at gera kirkjuna lidna. Men tá ið hr. Hofgaard pástendur, at „det ikke paa noget andet Tidspunkt end 9. Juli 1932 er ført Forhandling om Ændring af nævnte Overenskomst", so minnist hann skeivt, tí longu 13. juli 1932 á fundi í kirkjustýrinum erklerar harra Hofgaard, at um løgtingið krevur tað, vil hann fara frá með alla móti at fáa 1500 kr. einaferð með alla sum góðgerilsi fyri tíðarspell.

Málið kemur fyri løgtingið 1932, og viðtekur tingið av kirkjukassanum at veita Hofgaard „Resthonorar" uppá 1500 kr.

Eftir fyriliggjandi upplýsingum er hesin peningur rindaður harra Hofgaard 9. novbr. 1932, og hevur hann soleiðis um hetta mundið fingið sum arkitekthonorar ialt 4000 kr. játtaðar umframt 3645 kr. fyri tilsýn frá løgtinginum, sum síðan *ikki hevur pliktað sig til at rinda Hofgaard nakað gjald fyri arbeiði við Vágs kirkju.*

Av viðlagda skjali framgongur, at hr. Hofgaard 21. juli 1934 sendir rokning til meinigheitsráðið í Vági fyri útført tilsýn og fundir fyri tíðina frá 9. juli 1932 til 18. juni 1934, ialt 437 kr. 9. august sendir meinigheitsráðið rokningina til kirkjustýrið, sum sendur málið til tingið 14. august s. á. við upplýsingum um, „at Arkitekt Hofgaards Tilsyn har svigtet, og at hans urigtige Tegninger har medført ekstra Udgifter for Kirkefonden". Løgtingið ger einki við málið.

Síðan sæst einki krav at vera framkomið frá harra Hofgaard fyrr enn í brævi av 13. februar 1939.

Eftir øllum, sum fyriliggur í málinum, má nevndin halda, at arkitekt Hofgaard einki krav hevur uppá løgtingið, men kann mæla til, at Vágs meinigheitsráð rindar honum tær kravdu 437 kr.

Tess vegna skal nevndin ráða tinginum til at samtykkja hetta

uppskot.

1. Úr kirkjugrunninum verða veittar 500 kr. til Vágs meinigheitsráð. Av hesum peningi hevur meinigheitsráðið at rinda til arkitekt Hofgaard sum endaligt arkitekthonorar 437 kr. fyri arbeiði hansara við Vágs kirkju.
2. Tingið kann ikki ásanna at arkitekt Hofgaard hevur heimild til at krevja peningur vegna Vágs kirkju útyvir tær í punkt 1. nevndu 437 kr.
3. Tann undir pkt. 1 nevndi peningur, 500 kr., verður at rinda móti kvittan

frá Vágs meinigheitsráði av tí obligatión, tjóðandi uppá 500 kr., ið Vágs kirkjugrunnur eigur hja kirkjufondini.

4. Vágs meinigheitsráð og arkitekt Hofgaard fáa eintak av álitinum.

Fylgiskjal.

Arkitekt Hofgaards Honorar for Vaag uge Kirke.

23. April 1926: I et Menighedsraads Møde indgaas der Overenskomst med Hofgaard om at udarbejde Tegninger med alle tilhørende Detailtegninger, Beskrivelser og Beregninger mod et Honorar af 5 % af hele Byggesummen med Undtagelse af Grundarealet m. v. Arkitekten skal udføre 52 Tilsyn gratis, de følgende 50 Sum vederlægges med 15 Kr. og de følgende med 20 Kr.

9. Juli 1932: Møde i Menighedsraadet angaaende Fuldførelse af Kirken. Menighedsraadet undersøger, om Overenskomsten $^{23}/_{4}$—1926 stadig staar ved Magt og kommer til det Resultat, at Spørgsmaalet maa besvares bekræftende. Man enes med Arkitekt Hofgaard om, at han modtager talt 4000 Kr. for det Arkitektarbejde, der til Dato er udført, og at han som Arkitekthonorar skal erholde 3 % af den Sum, som fra Dags Dato medgaar til at færdigbygge Kirken. Der udføres 20 Tilsyn uden Betaling, medens overskydende Tilsyn betales med 15 Kr. pr. Gang.

13. Juli 1932: Møde i Kirkeinspektionen, hvor Arkitekt Hofgaard er til Stede. Arkitekt Hofgaard paaberaaber sig Overenskomsten den 9. Juli 1932 med Menighedsraadet, men erklærer iøvrigt, at han, hvis det kræves af Lagtinget, er villig til at fratræde helt mod en Betaling af 1500 Kr. een Gang for alle samt Godtgørelse for Tidsspilde siden 9. Juli og Rejseudgifter vedr. Mødet i Dag. Han beregner 15 Kr. pr. Dag. Kirkeinspektionen vedtog at forelægge Sagen for Lagtinget.

Lagtingssamling 1932: Lagtinget vedtager at udbetale det Hofgaard tilkommende Resthonorar paa 1500 Kr. af Kirkefonden.
Det vedtages yderligere, at det daglige Tilsyn med Arbejdet i Fremtiden udføres af Menighedsraadet paa Kirkeinspektionens Vegne, hvorhos Kirkeinspektionen bemyndiges til at antage fornøden sagkyndig Bistand.

9. November 1932: Restbeløbet 1500 Kr. udbetales Arkitekt Hofgaard.

21. Juli 1933: Som Svar paa Forespørgselen fra Menighedsraadet udtaler Kirkeinspektionen, at den kan anbefale, at Hofgaard fremtidig fungerer som *Menighedsraadets Arkitekt.*

31. Oktober 1933: Kirkeinspektionen godkender Menighedsraadets Indstilling om, at Hofgaard antages som sagkyndig Medhjælper ved Udøvelsen af Tilsynet med de paabegyndte Byggearbejder ved Kirken. Honoraret fastsættes til 15 Kr. pr. Døgn, dog ikke udover 600 Kr. for et Aar. Befordringsudgifter betales efter Regning.

23. Januar 1934: Kirkeinspektionen udbeder sig fra Menighedsraadet en Udtalelse om at antage en anden Bistand til at udøve det daglige Tilsyn end Hofgaard, da dennes Tilsyn har svigtet.

9. Februar 1934: Skrivelse fra Menighedsraadet, som ikke findes i Sagen,

men hvor man aabenbart anfører, at Hofgaard ikke kan afsættes paa Grund af Overenskomsten af 9. Juli 1932.

27. Februar 1934: Skrivelse fra Kirkeinspektionen, hvori denne meddeler, at den nævnte Overenskomst, hvorefter Hofgaard skulde have Krav paa et Honorar, stort 8 % af Byggesummen, ikke ses godkendt af Lagtinget eller Kirkeinspektionen, og at man følgelig ikke kan anse sig for bunden herved, saa meget mere som Lagtinget i Samlingen 1932 udbetalte Hofgaard „Resthonorar" af 1500 Kr.

21. Juli 1934: Hofgaard sender til Menighedsraadet supplerende Tegninger samt en Regning over udført Tilsyn og Møder i Tiden fra 9. Juli 1932 til 18. Juni 1934 ialt 437 Kr.

9. August 1934: Menighedsraadet fremsender Regningen til Kirkeinspektionen til videre Drøftelse og Afgørelse.

14. August 1934: Sagen forelægges Lagtinget med Oplysning om, at Arkitekt Hofgaards Tilsyn har svigtet, og at hans urigtige Tegninger har medført ekstra Udgifter for Kirkefonden.

Lagtingssamling 1934 har ingen Vedtagelse om Hofgaards Honorar.

Kravet ses derefter ikke at være rejst overfor Kirkeinspektionen før i Hofgaards Skrivelse af *13. Februar 1939* i Anledning af Kirkens Indvielse. Hofgaard kræver her dels de ovennævnte 437 Kr., dels Arkitekthonorar 8 % af det Beløb, hvormed Byggeomkostningerne overstiger 80.000 Kr.

7. Juni 1939: Hofgaard erklærer sig tilfreds med en Affindelsessum paa 1000 Kr.

Broytingaruppskot frá Edw. Mitens:

Á fundi í kirkjustýrinum tann 13. juli 1932 hevur arkitekt Hofgaard sagt seg villigan til at fara frá sum arkitekt móti at fáa sum resthonorar 1500 kr. umfram dagpening fyri tíðartarn síðan 9. juli 15 kr. pr. dag og ferðapening. Hann hevur fingið hesar 1500 kr. Síðan hevur hann ikki verið arkitekt fyri tingið og kann ikki krevja nakað arkitekthonorar frá kirkjufondini. Fischer-Simonsen var tilsýnsfarandi fyri lingið.

Aftaná 13. juli 1932 hevur Hofgaard havt nakað tilsýn fyri meinigheitsráðið og kanska eisini verið arkitekt fyri ráðið. Hann hevur sent rokning fyri tilsýn o. t. fyri tíðarskeiðið 9/7.-32 til 18/6.-34 dagpening og ferðaútreiðslur 437 kr. Um yvirhøvur og hvat hann hevur tilgóðar hjá meinigheitsráðnum fyri arkitektarbeiði kann eg ikki úttala meg um eftir tí, sum fyriliggur. Eg mæli til at veita 500 kr. og meinigheitsráðið má so sjálvt veita 500 kr. aftrat ella skipa seg við Hofgaard eventuelt um avbetalan.

Uppskot.

1) Tingið kann ikki ásanna, at arkitekt Hofgaard eigur nakað tilgóðar hjá kirkjugrunninum.
2) Tingið veitir tó arkitekt Hofgaard 500 kr. úr kirkjugrunninum sum belalan av hansara rokning fyri tilsýn (dagpening og ferðaútreiðslur) aftaná 9.

juli 1932 móti at Vágs meinigheitsráð kvitterar ta obligatión, ljóðandi uppá 500 kr., ið Vágs kirkjugrunnur eigir hjá kirkjufondini.

3) Um arkitekt Hofgaard heldur seg hava meira tilgóðar hjá meinigheitsráðnum, má hann fáa skipan í lag við ráðið.

Broytingaruppskot frá Kr. Djurhuus:

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar verður sett:

Kirkjunevndin fær heimild til at greiða málið soleiðis, at goldið verður til arkitekt Hofgaard úr kirkjugrunninum inntil 1000 kr. til endiliga avgerð.

Broytingaruppskot Altens' fall 3—0, og broytingaruppskot Djurhuus' fall 12—0. 27. oktbr. uppskot nevnd, samtykt 16—0.

---

7. Studningur til skúlan í Elduvík. ($^{10}|_{III}$).

Álit frá *kirkjunevndini:*

Í brævi, dagss. 3. juli 1939, til kirkjustjórnina, sokir sóknarstýrið í Oyndarfirði um studning úr kirkjukassanum til umvølingar av skúlanum í Elduvík.

Umsóknin verður grundað við, at skúlin í langa tíð hevur verið nýttur til at halda gudstænastu í um sunnudagar. Til hetta brúk er torn við klokku sett á skúlan.

Eftir áheitan frá kirkjustýrinum er upplýst, at útløgurnar til umvølingina eru settar til kr. 717,64.

Meinigheitsráðið í Oyndarfirði og próstin mæla til, at hóskandi studningur verður veittur til hetta endamáli.

Málið er lagt fyri tingið, og undirritaða nevnd, sum hevur viðgjørt tað, skal — eftirsum hesin skúli javnliga hevur verið nýttur til at halda gudstænastu í — mæla til, at tingið veitir eina lítlan studning til hetta endamál.

Uppskot.

Úr kirkjugrunninum verða játtaðar 300 kr. til umvølingar av skúlanum í Elduvík.

19. okt. samtykt 20—0.

---

8. Prestafluttningur. ($^{11}|_{III}$).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Nærværende Sag er ved Skrivelse fra Færø Amt af 3. ds. forelagt Lagtinget.

Ved Skrivelse af 11. Februar 1936 fastsatte Kirkeministeriet i Medfør af § 3 i Anordning af 6. Februar 1936 angaaende Ophævelse af Præsteskyds paa Færøerne og Udredelse af Befordringsgodtgørelse til Præsterne sammesteds, at den samlede aarlige Befordringsgodtgørelse til Præsterne paa Færøerne for Tidsrummet indtil 31. Marts 1939 skal være 3600 Kr. Ved samme Skrivelse udbad Ministeriet sig senest den 31. December 1936 Indstilling fra Lagtinget om Fastsættelse af den samlede aarlige Befordringsgodtgørelse for Femaaret 1939—1944. Da Sagen saaledes som forudsat ikke har været behandlet i sidste Aars Lagtingssamling, har Amtet ved førnævnte Skrivelse af 3. ds. forelagt Tinget denne til Betænkning.

Efter at have anført foranstaaende skal undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, udtale følgende:

I Henhold til § 5 i nævnte Anordning, er Præsterne pligtige til at meddele Lagtinget de Oplysninger om faktiske Udgifter til Befordring, om Vejafstande og angaaende Antal af kirkelige Handlinger m. m., som Tinget maatte finde fornødne til Brug ved Indstillingen til Ministeriet om Befordringsgodtgørelsens Størrelse. I denne Forbindelse skal man dog bemærke, at Rejser, der foranlediges ved, at kirkelige Handlinger bliver udført paa Dage, hvor der ellers ikke skal være Gudstjeneste, maa betales af den eller dem, der ønsker Præstens Nærværelse (jfr. Anordningens § 2).

Sagens sene Forelæggelse for Tinget gør det imidlertid umuligt allerede i indeværende Samling at fremskaffe de nødvendige Oplysninger vedrørende Befordringsudgifterne af de forskellige Præster indenfor den forløbne Periode. Udvalget mener derfor at burde foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, saaledes at der bliver Tid og Lejlighed til at indhente Erklæringer fra Provsten og Præsterne og i det hele fremskaffe det nødvendige Materiale til Bedømmelse af hele Forholdet, samt foreslaa, at der i Finansaaret fra 1/4—1939 til 31/3—1940 ydes Præsterne samme Befordringsgodtgørelse som hidtil.

Forslag.

1. Spørgsmaalet vedrørende Fastsættelse af Præsternes Befordringsgodtgørelse for Femaaret 1940—1945 udsættes til næste Aar.
2. Tinget foreslaar, at Befordringsgodtgørelsen for Finansaaret 1939—40 bliver den samme som hidtil.
3. Lagtingskontoret fremskaffer de nødvendige Oplysninger med Hensyn til de forskellige Præsters Befordringsudgifter i den forløbne Periode samt — om det skønnes formaalstjenligt, indhenter Provstens, eventuelt Præsternes Erklæring over Forhold, der kan tænkes at have Betydning for Lagtingets Behandling af Sagen til næste Aar.

24. okt. samtykt við 18—0.

9. Tollur á urgu til Eiðis kirkju. ($^{13}|_{III}$).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Meinigheitsráðið fyri Eiðis kirkju greiðir í bræv til tingið, dagss. 4. oktbr. í ár frá, at tað, vegna at tann gamla urgan í Eiðis kirkju var vorðin ónýtandi, hevur keypt nýggja, sum umfram frakt, toll o. a. hevur kostað 1400 kr. Av tí, at kirkjan ikki sjalv átti nóg nógvan pening til hettar keyp, hevur listi gingið um í bygdini fyri at savna pening saman til hetta endamál, men hevur tað — sum rímiligt kann vera — gingið heldur treytið við tekningini í hesu vandamikla tíð. So statt hevur meinigheitsráðið snúgvað sær til landsnevndina fyri at fáa ein lætta við tollinum, ið er 280 kr. Landsnevndin hevur so ávirkað, at amtmaðurin fyribils hevur lánt meinigheitsráðnum pening úr kirkjugrunninum at rinda tollin við, móti at peningurin verður afturgoldin innan 15. decbr. í ár.

Enn árestar 6—700 kr. at rinda til ta fabrikk, ið urgan er keypt frá, og skal hesin peningur verða goldin innan nýggjár, og vil tað verða meiri enn trupult at skaffa henda pening til vegis. Tess vegna heitir meinigheitsráðið á tingið og biður tað skipa soleiðis fyri, at kirkjan (ráðið) á ein ella annan hátt sleppir frá at rinda tollin, av tí, at umstøður ikki eru til tess, sum nú stendur til.

Metrilutin (Djurhuus, O. F. Joensen, Joh. Poulsen, M. A. Jacobsen, Mitens og Davidsen) skilir vel, at tað kann vera torfert hjá meinigheitsráðinum nú í bræðl at skaffa til vegis allan tann pening, sum skal til fyri at greiða málið. Meirilutanum kunnugt hevur Løgtinglið bert einaferð fyrr viðgjørt eitt tílíkt mál sum hettar. Tað ferðina snúgvaði málið seg um tollútreiðslur, meinigheitsráðið í Skúvoy hevði havt fyri eina nýggja urgu til kirkjuna har, og veitti tingið ráðinum eitt rentufritt lán, ið skuldi afturrindast innan eina ásetta tíðarfreist.

Meirilutin vil mæla til, at hettar málið fer eins sømdir og Skúvoyarmálið, soleiðis at tann úttagdi peningurin kr. 280,00 verður veittur sum rentufrítt lán, ið verður at afturrinda innan 1/1—1941.

Minnilutin (P. M. Dam) heldur tað vera av alstórum týdningi, at hitt almenna í øllum førí, har ið tað ber til, reynir at lætta um hjá framtaksroyndum í mentunarstarvinum. Av tí at ráðini hjá einstaklinginum eru lítil her á landi, ræður tað um, at vit hava hetta í huga. Minnilutans principiella støða er tí tann, at hitt almenna alla staðni, har ið tað hevur høvi til tess, eigur at loysa mentunarlívið úr øllum darvandi bondum og aftrat veita tí beinleiðis liggjarligan stuðul.

Í hesum máli hevur tingið tað í hondum at kunna loysa darvandi bond. Minnilutin skjýtur tí til, at tingið veitir nansóknarmonnunum fullar sømdir og letur kirkjuliðið á Eiði sleppa frá skylduni at rinda innflutningsgjaldið fyri urgu til Eiðis kirkju.

Uppskot.

1) **Meirilutin** (Djurhuus, O. F. Joensen, Joh. Poulsen, M. A. Jacobsen, Mitens og Davidsen):

Tann úr kirkjugrunninum fyribils úttagdi peningur 280 kr. til

rindan av tolli fyri nýggja urgu til Eiðis kirkju verður at veita meinigheitsráðinum fyri Eiðis kirkju sum rentufrítt lán. Lánið verður at afturrinda innan 1/1—1941.

2) Minnilutin (P. M. Dam):

Tollpeningurin 280 kr. fyri innflutning av urgu til Eiðis kirkju verður veittur meinigheitsráðnum fyri Eiðis kirkju sum studningur til urgukeypið.

26. okt. uppskot minnilutans samtykt við 14—0.

---

10. Fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin. (1|III).

Sí skjal nr. 2.

Tingið hevur fár játtað:

Kirkja í Hovi	kr.	8000,—
Kirkja á Skála (eykastudning)	—	2000,—
Kirkjugarðar	—	5033,40
Arkitekthonorar	—	500,—
Skúlan í Elduvík	—	300,—
Urgu til Eiðis kirkju (toll)	—	280,—

IV. Telefonmál.

1. Frágreiðing frá telefonnevndini.

Sí skjal nr. 4 (Frágreiðsla um vaksturin 1938).

Álit frá *telefonnevndini:*

Nevndin hevur fingið til umhugsunar frágreiðing frá millumtinganevndini viðvíkjandi tí starvi, hon hevur greitt millum tingseturnar; nevndin hevur kannað málið og hevur ongar atfinningar at gera.

So statt skal hon eins og hini árini seta fram uppskot um at velja eina 3-mannanevnd til saman við telefonstjóranum at skipa fyri øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi millum tingseturnar.

Uppskot.

Tingið kjósar eina 3-mannanevnd til millum tingseturnar í felag við telefonstjóran at taka avgerð í øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi.

10. okt. samtykt við 13—0.

2. Telefonverksins stykki á havnaplássinum.

Álit frá *telefonnevndini:*

Hettar mál varð til viðgerðar á tingi líjør, og varð tá álagt millumtinganevndini til fár at fáa greiðu á hesum spurningum:

1) Skaffa vissu fyri, hvat leigan verður á einum møguligum nýggjum stykki.
2) Koma fram við uppskotum (tekning) um, hvussuleiðis skal byrjast.

3) Skaffa til vegis kostnaðarætlan viðvíkjandi einari tílíkari bygging.

Viðvíkjandi 1) er at siga, at tað ikki er gjørligt at fáa annað stykki enn tað gamla.

Viðvíkjandi 2) og 3) hevur telefonnevndin í brævi av 25. juli fúr heitt á telefonstjóran og biðið hann gjørt teknig og kostnaðarætlan viðvíkjandi goymslurúmi á stykkinum fyri kaðalar, soleiðis at tað um neyðugt seinri kann byggjast omaná.

Stjórin hevur 5. septbr. íár sent nevndini hjálagdu skitsu yvir telefonverksins grund á havnaplássinum í Havn og yvir ein bygning í kjallarahædd 9×20 m stórur, ið er ætlaður settur á sunnara helming á stykkinum. Hjallarahæddin verður steypt av beton við jarnbetonlofti, beribjálkar og stuðlar á miðjuni. Hæddin er ætlað knapt 4 m. Stykkið verður girt. Garðurin kann verða av viði ella beton.

Tær samlaðu útreiðslur eru mettar til:

1) Girðingin av plássinum.....o. u. kr. 1000,—
2) Hjallarahæddin.....o. u. — 7000,—

Tilsaman: o. u. kr. 8000,—

Hjallarin skal nýtast sum goymsluhús fyri kaðalar, meðan garðurin verður nýttur til goymslustað fyri telefonsteyrar og annað tilfar, sum tolir at liggja úti, t. d. blikaðalrullur.

Nevndin má ásanna, at tað hevur verið eitt stórt brek, at telefonverkið eiki hóskandi goymslurum hevur havt til kaðalar. Kaðalar tola sum kunnigt ikki at liggja úti ávirkaðir av sól, frost o. ø., og tá telefonverkið ofta neyðist at liggja við stórari nøgd av kaðali, kann ta tí verða til munaligt tap fyri verkið, um teir skulu liggja á bera jól.

Girðingin av plássinum má eisini sigast at vera neyðug, og skal nevndin mæla til, at eisini hon verður gjørd.

Uppskot.

Tingið veitir úr telefonverksins kassa tann neyðturvuliga pening o. u. 8000 kr., til byggjan av einum goymslurúmi í kjallarahædd á telefonverksins stykki á havnaplássinum, soleiðis sum ávist á viðløgdu skitsu, og til girðingar av stykkinum.

Uppskotið samtykt 13. okt. við 19—0.

3. Radiotelefon í langfarafiskiskipum.

Álit frá *telefonnevndini*:

Spørgsmaalet er rejst af „Føroya Skipara- og Navigatørfelag", der i Skrivelse af 16. Novbr. f. A. anmoder Lagtinget om at faa fastsat Lovbestemmelser for, at alle færøske Langfarts-Fiskerskibe skal have Radiotelefon, og at Tinget enten selv paatager sig at udleje Radiotelefoner til Skibene for en rimelig Afgift eller faar Samarbejde i Stand med Selskaber, som vil paatage sig Opgaven. I førnævnte Skrivelse henvises til, at alle danske Fangstfartøjer ved Island har Radiotelefon, og at der i Island er vedtaget en Lov, der paabyder Radiotelefon i alle islandske Fiskefartøjer.

Det ifjor fremsatte og af Tinget vedtagne Forslag gik ud paa, at Landsnevndin skulde fremskaffe de nødvendige Oplysninger om disse Forhold i vore Nabolande, hvorefter Sagen igen skulde forelægges Tinget. Handelsministeriet har i Skrivelse af 29. August d. A. til Landsnevndin tilsendt denne de ønskede Oplysninger disse Forhold vedrørende, og gaar disse ud paa følgende,

at der i Danmark ikke er fastsat Regler for Fiskefartøjer eller Fiskeskibes Forsyning med Radiotelefon,
at der paa Island ikke er sat Bestemmelser i Kraft, i Henhold til hvilke Fiskefartøjer er pligtige at være forsynet med Radiotelefonanlæg,
at der i Norge ikke findes Paabud om Installation af Radiotelefoner i nævnte Fartøjer,
at der i England ikke er fastsat Lovbestemmelser om, at britiske Langfarts-Fiskerbaade — der som Regel er under 1000 Bruttotons — skal være udstyret med Radio.

Det ses saaledes af det foran anførte, at intet af de nævnte Lande ved Lov har bestemt, at Fiskeskibe i de paagældende Lande skal være udstyret med Radiotelefonanlæg. Iøvrigt oplyses for Islands vedkommende, at de smaa Telefonanlæg, som det islandske Telegrafvæsen udlejer til Fiskeskibe og Motorbaade, nu er opsat i godt Halvdelen af alle islandse Skibe over 10 Tons. Aarslejen er 120 Kr. for Senderen, men ingen Skibe er dog pligtige at have dem ombord. Det kan yderligere oplyses, at der i Henhold til Lov af 1. Febr. 1936 er fastsat Bestemmelse om, at ethvert islandsk Skib i Fart mellem Island og Udlandet og med mindst 12 Mands Besætning samt ethvert Passagerskib i Kystfart paa over 200 Tons skal have Radiotelegrafstation, og i det mindste eet Medlem af Besætningen skal have Radiotelegrafisteksamen. For Englands vedkommende oplyses, at skønt der ikke findes noget almindeligt Lovpaabud, saa er Forholdet det, at mange af de omhandlede Fartøjer frivilligt af vedkommende Ejere er forsynet med Radiotelefon.

Efter det foran oplyste maa Udvalget være overvejende betænkeligt ved, saaledes som ønsket af Føroya Skipara- og Navigatørfelag, at foreslaa, at det ved Lov bestemmes, at alle færøske Fiskefartøjer (Kuttere og store Fartøjer) skal være forsynet med Radiotelefonanlæg. Udviklingen i de seuere Aar viser, at vore Fiskefartøjer i større og større Omfang er gaaet over til Radiotelefon, og man er ikke i Tvivl om, at denne Udvikling vil fortsætte i det Omfang, det praktiske Liv fordrer, og de økonomiske Forhold tillader det. I førnævnte Skrivelse af 16/11.—1938 paapeger Foreningen Nødvendig-

heden af, at der fastsættes Regler for Telefonering, saaledes at Færingerne ikke forstyrrer andre Telefonsamtaler, som maatte finde Stød, men at de i Lighed med andre søfarende Nationer overholder gældende Bestemmelser ogsaa vedrørende Radiotelefonering.

Med Hensyn til det sidste skal Udvalget henstille, at Føroya Skipara- og Navigatørfelag optager en Forhandling med Bestyreren af Navigationsskolen i Tórshavn om disse Forhold, og saaledes eventuelt foranlediger, at Undervisningen paa Skolen bliver suppleret, saaledes at Navigatørerne — hvis det ikke allerede er Tilfældet — i Fremtiden faar den nødvendige Kendskab til gældende Regler for Samtale og den nødvendige Færdighed i Behandling af Radiotelefon.

Forslag.

Idet man henviser til det i Betænkningen anførte, tilsendes der Føroya Skipara- og Navigatørfelag et Eksemplar af Betænkningen.

Broytingarupposkot frá Jacob Nielsen, Dam og Hejnesen:

Alle ved, hvor vigtigt det er for de søfarende at kunne lade høre fra sig. Alle ved, hvor mange Menneskeliv, der er blevet reddet ved at vedkommende Fartøj har kunnet sætte sig i Forbindelse med Land eller andre Fartøjer; det samme gælder med Hensyn til Skib og Ladninger, som er bjærget, da det er lykkedes dem at opnaa Forbindelse med Omverdenen. Ligeledes er mange Udgifter sparet for Skibe, som har kunnet afgive og modtage Ordrer ude til Søs.

Færinger har en gammel Fiskerflaade, som maa søge langt fra Færøerne — ja længere end det egentlig var beregnet for den, da den blev bygget, thi Skibene blev bygget med Nordsøs-, Færø- og eventuelt Islandsfiskeri for Øje, men Tiderne har udviklet sig meget paa Fiskeriomraadet, idet de samme Skibe nu maa sejle til andre Fiskefelter, som Svalbard, Bjørnøen og Grønlands Vestkyst. Skibene maa derfor sejle over Atlanterhavet og passere det berygtede Farvand ved Kap Farvel.

Mange Skibe har i dette Farvand, særlig i Efteraarsstorme, været udsat for Havari af en eller anden Art og har været fuldstændig overladt til sig selv. Heldigvis er for Færingers vedkommende ingen Menneskeliv gaaet tabt i dette Farvand. Men da man husker, at to Skibsbesætninger er blevet reddet af andre Fartøjer, som tilfældigt har observeret Havaristerne, forstaar man, hvor let der kunde være sket et uerstatteligt Tab af Menneskeliv. Atter andre mer eller mindre havarerede Skibe er kun paa Grund af særlige gunstige Omstændigheder ved egen Hjælp naaet i Havn efter lang og besværlig Rejse, hvor Besætningen har levet i stadig Angst og Spænding for at naa Havn. Den har ofte manglet baade Proviant og Brændselsolje, og der vilde under fortsat daarligt Vejr og uheldige Omstændigheder ellers aldrig være naaet hjem; men nu været iblandt dem, som forsvandt i den ukendte dystre Tavshed.

Skibe, som har fisket ved Island, er gaaet under, d. v. s. er blevet borte med Mand og Mus, og kun et enkelt af disse har haft Radiotelefon, alle andre har ikke kunnet lade høre fra sig. Hvem ved, om de ikke havde kunnet rekvirere Assistance, saafremt de havde haft Radiotelefon om Bord?

Hjælp og Assistance vil i de fleste Tilfælde være nær ved Haanden,

bare Skibene i Farestunden er i Stand til at lade høre fra sig og komme i Forbindelse med andre Skibe.

I Island er der ved Lov af 1. Februar 1936 fastsat Bestemmelser om, at ethvert islandsk Skib i Fart mellem Island og Udlandet med mindst 12 Mands Besætning skal have Radiotelegrafstation om Bord, og mindst en af Besætningen skal have Radiotelegrafisteksamen.

Vi anser det for nødvendigt og paakrævet at forsyne vor Fiskerflaade med Radiotelefon, hvorfor vi iøvrigt henholdende os til foran anførte, og i Overensstemmelse med en af Skipperforeningen til Udvalget stilet Skrivelse vedrørende føromhandlede Spørgsmaal, tillader os at fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om,

1) at der gennemføres Regler, hvorefter det paalægges registreringspligtige Fiskerskibe, hjemmekørende paa Færøerne, at være forsynet med Radiotelefon, for saa vidt de driver Fiskeri udenfor færøske Farvand,
2) at det fastsættes, at der om Bord findes mindst 1 Mand med nødvendigt Kendskab til Pasning af Telefonen og de gældende Regler om Telefonering.

Undirbroytingaruppskot frá A. Samuelsen:

Som Punkt 3) sættes:

Omkostningerne afholdes forlods af vedkommende Skibs hele Fangst.

Som Punkt 4) sættes:

Ordningen træder i Kraft 1. Januar 1941.

2. november undirbroytingaruppskotið samtykt 13—0 og broytingaruppskotið so broytt samtykt við 18—0 og nevndaruppskotið harvið fallið.

4. Løn telefonverkstjórans.

Álit frá *telefonnevndini:*

Telefonstjóri Zachariasen hevur umsókn inni á tingi um, at løn hansara við telefonverkið sum verkstjóri verður sett upp í samsvarandi hædd við lønir, ið tænastumenn í Tórshavn hava, sum arbeiða undir samsvarandi ábyrgd sum hann.

Harri Zachariasen upplýsir, at verkstjórin við telefonverkið nú er løntur sum postkontrollørurin í Tórshavn. Eftir at hava mett telefonverksins viðurskiftir á ymiskan hátt saman við postverksins viðurskiftir her í Føroyum sigur telefonstjórin, at hann við samsvarandi løn meinar eina løn, sum, ið hvussu er, kemur upp í lønklassa við postmeistaralønina í Tórshavn. Ætlast má, heldur verkstjórin fram, at løgtingið, sum í fleiri ár hevur flutt pening burtur frá telefonverkinum („Smiril", sjúkrahúsið í Klaksvík og amtsgrunnin), má halda telefonverkið vera ógvuliga væl fyri peningaliga sæð, og tað kundi tí verið líkindi til, at tingið veitir verkstjóranum tær sømdir, sum hann her ynskir at fáa. Samstundis setur telefonstjórin ynski fram um, at hetta mál verður ført fram á opnum tingfundi, eins og alt hegartil er avgjørt viðvíkjandi hansara lønviðurskiftum.

Telefonverkið er einasta verk her á landi, sum heilt og fullt stendur undir Føroya løgtingið (Lov om Telefoner paa Færøerne, dagss. 30. mei 1927). Elsini tí vil verkstjórin vóua, at tingið nú er sinnað til at veita sínum egna tænastamanni samsvarandi lønkor við *statsembætismenn í Tórshavnar bý.*

Viðvíkjandi lønviðurskiftum telefonverkstjórans skal nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, geva hesa frágreiðing:

1) Frá 1. oktbr. 1937 varð ingeniør Louis Zachariasen settur sum fastur verkstjóri og driftsleiðari av telefonverkinum, og skal hann lønast eftir lóg av 12. septbr. 1919, sbr. lóg av 31. mars 1931 um statins tænastumenn, 6. løningarklassa fyri post- og telegrafvesinið, við eini byrjunarløn 5040 kr., hækkandi 3. hvørt ár upp til 5760 kr.
2) Eftirlønartíðin hjá verkstjóra Zachariasen verður at rokna frá 1. oktober 1936.
3) Umframt tað undir pkt. 1) ásetta, skal verkstjórin hava eitt árligt gjald uppá 500 kr. til hald av húsum (Huslejegodtgørelse).

   Í 1938 samtykti tingið, at verkstjóri Louis Zachariasen og kona hansara annað hvørt ár fáa fría ferðing frá telefonverknum fram og aftur millum Tórshavn og Keypmannahavn, soleiðis at ferðadagarnir millum londini verða lagdir aftrat ársfrítíð verkstjórans. Frítíðsferðin uttanfyri Føroyar er treytað av, at verkstjórin á sínt ferð kannar eftir øllum nýhendingum viðvíkjandi tráð- og radiotelefon í útheimlinum.

Eftir telefonstjórans egnu uppgávu eru lønviðurskiftini fyri tíðina hesi:

Grunnløn	kr. 5040,—
(hækkan 3. hvørt ár við 360 kr. til 5760 kr.)	
Reguleringstillæg og onnur tillegg	— 1152,—
Aðrar inntøkur:	
Fyri maskineftirlit árliga ..... ca.	— 1100,—
At flyta:	kr. 7292,—

	Flutt:	kr. 7292,—
Fyri eftirlit við Froðbiar elektricitetsverk	—	600,—
Telefonstjórin ætlar at sigu eftirlitið við Froðbiar elektricitetsverk frá sær.		
Tann samlaða inntøkan hjá verkstjóranum er soleiðis við framihjá inntøkum	—	7892,—
Tá er gjaldið fyri hald av húsum	—	500,—
ikki roknað við.		
Hartil kemur frá 1. oktober íár eitt aldurstilleg uppá	—	360,—
So verkstjórans løn við frammihjávinnu frá 1. oktbr. íár er ialt	kr.	8752,—

Harumfram fær verkstjórin sum dagpening á tænastuferðum 8 kr. um dagin plus dag- og nátttillegg fyri teir 2 fyrstu dagarnar, hann er á sama stað, kr. 6,50; er hann longur á sama stað, falla tilleggini burt, og er stødgurin longur enn 14 dagar á sama stað, fellur dagpeningurin niður í 6 kr. um dagin.

Tað eru bara 2 ár, síðan lønvíðurskiftini sjá verkstjóranum vórðu ásett, og nevndin heldur tí ikki vera líkindir til longu nú at fara at broyta tey.

Uppskot.

Tingið heldur ikki vera líkindir til at broyta ta í 1937 ásettu lønskipan fyri verkstjóra Louis Zachariasen.

18. oktbr. samtykt við 15—0.

---

5. Betri telefonsamband við Nólsoy.

Állt frá *telefonnerndini:*

Í brævi, dagss. 30./10—1938, heitir søknarstýrið fyri Nólsoyar kommunu á løgtingið og biður tað avrika fylgjandi:

1) at binda Nólsoyar telefonina saman við tráðtelefonina,
2) at telefonstøðin í Havn lurtar eftir Nólsoy hvønn fullan tíma um dagin og kl. 10 á kvøldi,
3) at telefontaksturin verður læðkaður ájavnt við aðrar bygdastøðir.

Málið kom ov seint inn til at koma til viðgerðar á tingi ífjør, og hevur løgtingsskrivstovan sent tað til ummælis hjá telefonstjóranum, ið heldur fram:

Tað undir pkt. 1) nevnda er greitt, tað undir pkt. 2 nevnda vil volda so nógv arbeiðstarn, samanborið við peningaumsetingina, at tað mest sum má sigast at vera ógjørligt, og tað undir pkt. 3) nevnda kann ikki verða framt, uttan samstundis allar radiotelefontakstir verða tiknar upp til eftirkanningar.

Telefonmillumtinganevndin, ið fekk málið til viðgerðar, samtykti, soleiðis sum sæst av ummælinum hjá telefonstjóranum, at radiotelefonin í Nólsoy skuldi setast í samband við tráðtelefonins, og er hetta greitt, soleiðis at Nólsoyingar ikki sum fyrr einans kunnu samlala við støðina í Havn, men við telefonfelagar um allar oyggjarnar. Umsóknirnar undir teim tveimum seinri punktunum helt nevndin seg ikki kunna játta, tá ið stjórin mælti frá.

Søknarstýrið fyri Nólsoyar kommunu hevur aftur í brævi av 4. septbr. fár endurnýggjað umsóknina frá ífjør.

Samtalutíðirnar fyri Nólsoy eru hesar: Kl. 9 f. p., kl. 1, kl. 5 og kl. 7½ s. p. gerandisdagar; sunnudagar kl. 9 og kl. 5. Samtalutakstirnar eru: 50 oyru millum Nólsoy og Havn, annars 30 oyru hægri enn taksturin til Havnar. Har sum t. d. taksturin frá eini bygd til Havnar er 30 oyru, er hann til Nólsoyar 60 oyru, har sum hann til Havnina er 40 oyru, er hann til Nólsoyar 70 oyru o. s. fr.

Statistikkurin fyri 1937 og 1938 yvir samtalugongdina Nólsoy—Havn sær soleiðis út:

1937. Bruttoinntøkan kr. 213,30. Samtalir *frá* Nólsoy 171 og *til* Nólsoyar 126, tilsamans *297* samtalur.
Telegrammir: 86 frá og 97 út til Nólsoyar, ialt 183.

1938. Bruttoinntøkan kr. 203,45. Samtalur *frá* Nólsoy 206 og *til* Nólsoyar 165, tilsamans *371* samtalur.
Telegrammir: 69 frá og 98 til Nólsoyar, ialt 167.

Av hesum sæst, at tað í 1937 ikki hevur verið 1 samtala um dagin; tá ið telegrammini verða uppí roknaði, er tað gott 1 pr. dag. Fyri 1938 er tað ca. 1 samtala um dagin.

Nevndin má av tí, ið fram er flutt, vera á einum máli við verkstjóran í, at radiotelefonin í Nólsoy kastar so lítið av sær, mett saman við tað, hon kostar telefonverkinum, at tað ikki kunnu ætlast at vera líkindi til at koma umsøkjarunum á møti, serstakliga undir teimum núverandi fíggjarligu umstøðum. Nevndin má so statt fasthalda tað avgerð, millumtinganevndin tók til málið.

Uppskot.

Tingið kann, sum statt er, ikki játta umsóknina frá søknarstýrinum í Nólsoy um leingjan av samtalutíðini og læðkan av takstinum fyri Nólsoyar radiostøð.

10. okt. samtykt við 15—0.

6. Eftirløn við telefonverkið.

Ávit frá *telefonnevndini:*

Telefondame Frk. Maria Sivertsen, der er ansat ved Telefoncentralen i Tórshavn, har i Skrivelse af 9. Septbr. d. A. til Lagtinget paa samtlige ved Telefonstationen i Tórshavn ansatte Telefonistinders Vegne andraget om, at Lagtingsbeslutning af 26. Septbr. 1928 „Om Pensionsregler for Telefonvæsenet . . . . . kan de Personer, der er ansat ved Telefonvæsenet efter Lagtingsbeslutning faa Pensionsret", maa træde i Kraft. Man forudsætter, at den omsøgte Pensionsret faar tilbagevirkende Kraft, saaledes at de fungerende Telefondamer opnaar den fulde eller i hvert Fald den mest mulige Anciennitet mod en Gang for alle at tilsvare de samlede Pensionsbidrag for Tiden indtil Datoen for Pensionsrettens Indtrædon.

Spørgsmaalet om Pensionering af Personalet ved Telefoncentralen i Tórshavn samt de ved Telefonvæsenet fastansatte Reparatører (de 3 Brødre Poulsen) har flere Gange været underkastet indgaaende Behandling i Tinget, sidst i Samlingen 1937, jfr. Lagtingstidende for nævnte Aar, S. 59 og 60, jfr. Tidenden for 1928, Bilag 35, for 1934, S. 42—46. Udvalget skal undlade at gentage de Synspunkter, der fra Lagtingets Side gennem Aarene er ført frem med Hensyn til dette Spørgsmaal, og kan nøjes med at henvise til disse, navnlig til det, der staar i Lagtingstidende for 1937. I det hele taget mener Udvalget at kunne henholde sig til de Udtalelser, der indeholdes i Udvalgsbetænkningen dette Spørgsmaal vedrørende for sidstnævnte Aar.

Udvalget er af den Anskuelse, at der ved den i Samlingen i 1920 skete Vedtagelse, der er saalydende: „Ved Afskedigelse, der sker paa Grund af Alderdom, beholder vedkommende en Del af sin Løn som Pension. Pensionens Størrelse og øvrige Forhold fastsættes af Lagtinget.", er skabt en betryggende Pensionsordning.

Udvalget føler sig overbevist om, at veltjente Funktionærer til enhver Tid vil blive godt behandlet af Lagtinget, saa at Nervøsitet paa det Punkt vil vise sig ugrundet.

Forslag.

Lagtinget mener ikke at kunne imødekomme det foreliggende Andragende om Pension.

10. oktbr. samtykt við 14—0.

7. Telefonstød á Saltnesi.

Álit frá *telefonnevndini:*

Íbúgvarar í Saltnesi hava í umsókn biðið tingið skipa soleiðis fyri, at telefonstød kemur her í bygdini skjótast gjørligt. Í umsóknini verður vist á, at allar hinar bygdirnar í Nes sókn hava telefonstød, og er tað ov torført hjá íbúgvarunum, nú nýtslan av telefonini er verðin so almenn, framvegis at nýta telefonstødina á Toftum. Veglongdin millum Saltnes og telefonstødina er frá 1—2 km. Umsóknin hevur viðmæli frá sóknarstýrinum fyri Nes kommunu. Saltnes hevur 50 íbúgvarar.

Nevndin er samd um at styðja málið og heldur, at hetta kann gerast uttan størri peningaligar útreiðslur fyri telefonverkið, um so verður, at tað húsi í Saltnesi, sum hegartil hevur verið telefonfelagið, kemur at verða telefonstød. Í hvussu er, verða útreiðslurnar ikki nevnivordar av tí, at telefonsteyrarnir standa framvið bygdina frammanundan. Nevndin gongur út frá, at at skipað verður soleiðis fyri, at telefonstøðin í Saltnesi fær samanstilling gjøgnum telefonstøðina á Toftum og ikki verður sett beinleiðis inn á høvuðslinjuna.

Uppskot.

1) Frá 1. januar 1940 fær Saltnes telefonstød undir vanligum treytum.

2) Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjaranum (Johan S. Petersen, Saltnes).

Broytingaruppskot frá Dam og Danbjørg:

Ístaðin fyri punkt 1) í nevndaruppskotinum verður sett:

„Frá 1. januar 1940 fáa Saltnes og Trongisvágur telefonstøðir undir vanligum treytum".

11. novbr. broytingaruppskotið samtykt við 16—0 og nevndaruppskotið harvið fallið.

V. Sjúkrahús, læknar o. t.

1. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum.

Sí skjal nr. 3 (Beretning for 1938).

Álit frá *bróstsjúkrahúsnevndini:*

Hin 14. septbr. í ár varð vald bróstsjúkrahúsnevnd.

Nevndin hevur fingið:

1) Ársyvirlit fyri 1938, hvarí eisini er roknskaparyvirlit fyri sama ár.
2) Roknskaparyvirlit fyri tíðarskeiðið 1/1—1/9—1939.
3) Útskrift av gerðabókini fyri nevndina, ið sitið hevur tingseturnar millum.
4) Bræv frá búfrøðingi Ifans J. Jacobsen av 4. august í ár viðvíkjandi jarðubrúki í Hoydølum.
5) Kostnaðarætlan frá ingeniør Fonsdal viðvíkjandi nýggjum hitaverki.
6) Sýn yvir húsini av 21. august 1939.
7) Kostnaðarætlan frá Johs. Steffansson yvir umvælingar.
8) Umsókn frá sjúkrasystir Johanne Johannesen um at fáa somu løukor á bróstsjúkrahúsinum sum á „Dronning Aleksandrines Hospital".
9) Listi yvir lønirnar hjá sjúkraaystrunum á bróstsjúkrahúsinum, og á „Dronning Alexandrines Hospital".
10) Uppskot til fíggjarætlan fyri 1940.

Grannskoðaður roknskapur fyri 1938 er framlagdur, og setur nevndin fram uppskot um, at hesin roknskapur og tað, ið millumtinganevndin hevur avgjørt, verður góðkent.

Roknskapurin fyri 1938 vísir eitt undirskot uppá kr. 17.761,54. Hetta undirskot verður eftir tingsins avgerð av 18. novbr. 1938 (sbr. tingm. V—1/1938) at rinda úa amtsgrunninum. Undirskotið fyri 1938 er soleiðis kr. 1741,64 størri, enn roknað var við, og kemur hetta av, at útreiðslurnar til kostarhald og umvæling hava verið hægri enn tilætlað.

Roknskapurin vísir, at útreiðslurnar hava verið:

	1937.	1938.
Fyri hvønn sjúklingadag	182 øyr.	197 øyr.
Fyri hvønn kostardag	147 —	160 —

Meðalsjúklingatalið fyri 1938 hevur verið 51,64.

Millumtinganevndin hevur avgjørt:

17/3—1939: At lønin hjá húshaldskvinnuni er sett upp frá 125 til 150 kr. um mánaðin frá 1/1—1939 at rokna, at lønin hjá køksgentuni Mathildu Petersen er hækkað frá 30 til 40 kr. um mánaðin frá 1. januar 1939 at rokna.

4/8—1939: At ein umsókn frá D. Hoydal um at frá frí annanhvønn sunnudag er avvíst.

Til umhugsan í millumtinganevndini hevur verið spurningurin um lønhækkan hjá sjúkrasystrunum, við tað at trupult hevur gingið at fáa eitt sjúkrasystrapláss sett. Hesin spurningur er beindur til tingið til avgerðingar.

Nevndin loyvir sær um teir ymisu spurningar at bera fram:

Málið um stovnan av einum jarðabrúki í Hoydølum hevur verið frammi á tingi tey 2 seinastu árini, og fekk nevndin í 1938 til vegar kostnaðarætlan um bygningar til eitt slíkt jarðabrúk. Kostnaðurin var eftir teimum tá galdandi prísum mettir til kr. 9870,60, men prísirnir eru ivaleyst hækkaðir nógv síðan. Nú fyriliggur eitt bræv av 4/8—1939 frá búfrøðingi H. J. Jacobsen, ið sigur, at eitt jarðabrúk í Hoydølum, sum er treytað av, at hús skullu gerast, og sum skal drívast av einum leysum drongi, vil verða illa fremjandi, og eftir øllum at dømna ikki vil bera seg. Jacobsen frárræður eitt sovorðið jarðabrúk, men mælir til, at spurningurin verður goymdur, til D. Hoydal fer frá, og at tað tá verður settur ein búnaðarkønur hjálparmaður, og at jarðabrúkið verður lagt undir hann.

Nevndin meinar ikki eftir tí, sum nú liggur fyri, og eftir teim núgaldandi prísum á byggitilfari at kunna mæla tinginum til at stovna jarðabrúk í Hoydølum, men skal tilráða, at spurningurin verður lagdur niður fyri fyrst, soleiðis sum H. J. Jacobsen tilræður. Jarðastykkið eigur eftir nevndarinnar hugsan at verða útleigað av nýggjum, tó við teim treytum, at stykkið skal verða tøkt, tá ið D. Hoydal kan væntast at fara frá, og verður tí framsett uppskot um, at millumtinganevndin leigar stykkið út av nýggjum við omanfyrinevndu treytum.

Málið um nýtt hitaverk á gomlu deildini varð goymt seinasta ár. Millumtinganevndin hevur nú fingið til vegur kostnaðarætlan frá verkfrøðingi Fonsdal. Útreiðslurnar eru mettar til kr. 23.500.

Nevndin heldur, at tað er avgjørt tørvandi, at hettar arbeiði verður gjørt nú, og loyvir sær eftir at hava samráðst við fíggjarnevndina at seta uppskot fram um, at millumtinganevndin fær heimild til sum skjótast at láta arbeiðið gera, um kostnaðurin kann haldast nøkunlunda til tað metta peningavirðið.

Lønspurningurin hjá sjúkrasystrunum hevur, sum tað gongur fram av gerðabókini hjá millumtinganevndini, verið til viðgerðar, men er útsettur til avgerð av tingnum. Millumtinganevndin sigur frá, at eitt systrapláss er ósett, og at tað hevur gingið trupult at fáa plássið sett, av tí at lønin er lægri enn á hospitalinum.

Á bróstsjúkrahúsinum er 1sta ársløn hjá sjúkrasystrunum 960 kr. og síðani 1200 kr. Yvirsjúkrasysturin hevur eina ársløn av 1800 kr. Á „Dr. Alexandrines Hospital" er byrjunarlønin 1600 kr. hækkandi eftir einum ári til 1800 kr. Hareftir hækkar lønin triðja hvørt ár við 200 kr. til 2200 kr. Tað fyriliggur nú ein umsókn frá sjúkrasystur Johanne Johannesen um, at sjúkrasystrarnar á bróstsjúkrahúsinum fáa somu lønviðurskiftir sum á hospitalinum, og eitt bræv frá Elisabeth Sørensen av 17. septbr. í ár, hvarí hon sigur seg at vilja taka við plássinum sum sjúkrasystur fyri tað galdandi løn.

Nevndin heldur, at tá ið arbeiðið og arbeiðsstaðið hjá sjúkrasystrunum á bróstsjúkrahúsinum og hospitalinum má vera nakað eins, og læruttíðin eisini er tann sama, eiga lønkorini at vera tey somu, og mælir nevndin tí til, at lønin á bróstsjúkrshúsinum verður sett upp frá 1. januar 1940 at rokna. Við tað at nevndin mælir til lønhækkan, vil tað vera beinast, at sjúkrasystrapláss ið ósett er, verður uppsligið av nýggjum, og mælir nevndin til, at millumtinganevndin fær hetta upp í hendi.

Sum vanligt hevur nevndin verið uppi á sjúkrahúshum og kannað viðurskiftini og eisini havt samráðingar við starvsfólkið. Tey gomlu húsini mugu sigast at vera í góðum standi, men har er tó nakað smávegis, ið má

gerast. Tann nýggja deildin er ikki í góðum standi, og har tørvast stórar umvælingar; men nevndin heldur ikki, at tað verða ráð til at gera alt, ið krevst, eftir einum ári og skal tí mæla til, at bert tað verður gjørt, sum er mest tørvandi.

Hesi arbeiðir eiga at verða gjørd í komandi ári:

I. Gamla deildin:

a.	Nýggjur komfýrur í køkinum	kr.	500
b.	Rustfrítt stál til borð og vask í tekøkinum	—	500
c.	Rúmið hjá sjúkrasystur: málast 3 ferðir	—	60

II. Nýggja deildin:

a.	*Stovurnar 4, 5 og 6:* Veggirnir træklæðast, loftir býtast í feltir, veggirnir pappast, loft, veggir, vindeygur og hurðar málast 3 ferðir	—	1232
b.	*Rúmið hjá sjúkrasystrini:* Tær somu umvælingar sum stovurnar	—	318
c.	*Á gongini:* Hurðar, vindeygur, skáp, panel og trappur málast 3 ferðir	—	216
d.	*Kjallaragongin:* Onnur síðan træklæðast og pappast, loftið býtast í feltir og øll gongin málast 3 ferðir	—	552

III. Hallir og úthús:

Hallir og úthús umvælast sum nevnt í sýni av 7/9. í ár frá Johs Steffansson	—	1030
	kr.	4408

Ymist inventar má keypast, t. d. 3 seingir og annað vanligt, og kunnu útreiðslurnar til inventar tí ikki setast til minni enn 2200 kr.

Greitt er nevndini frá, at hegnið um rossatrøðina, ið er útleigað til „Suðurstreymoyar rossafelag" fyri eina árliga leigu uppá 5 kr., er í óstandi. Eftir leigukontraktini hevur leigarin ikki pilkt fil at halda hegnið viðlika. Nevndin heldur, at hettar ikki er rætt, og loyvir sær at mæla til, at latið verður millumtinganevndini upp í hendur at saumráðast við rossafelagið um ábót uppá hegnið og framvegis viðlíkahald, og um felagið ikki vil seta hegnið í stand fyri einki og átaka sær viðlíkahaldspliktina, at uppsiga leigumálið skjótast gjørligt og leiga trøðina út av nýggjum.

Nevndin má halda fram, at tað í hesum tíðum, hvar prísirnir á teimum flestu vørum hækka dag frá degi, er ógvuligga ringt at gera eina figgjarætlan fyri komandi ár. Nevnast kann soleiðis, at prísirnir á neyðsynjarvørum, ið vanliga verða útbodnar fyri 3 mánaðir, frá seinastu útbjóðing til nú, eru hækkaðir við o. u. 25—30 %. Líkaleiðis er ringt at rokna við prísum fyri kol og koks, men hertil er tó at siga, at vit vónandi kunnu rokna við, at eitt nýtt hitaverk vil brúka vael minni enn tað gamla, og at til tað nýggja hitaverkið vil kunna nýtast suðuroyðarkol, ið ikki kann væntast at fara so upp í prísi sum útlendskt kol.

Uppskot.

I. Rokuskapurin fyri 1938, ið er grannskoðaður, verður góðkendur. Á sama hátt verður góðkennt, at undirskotið, kr. 17.761,54, er goldið úr amtsgrunninum.

II. Tær avgerðir, ið milluntinganevndin hevur tikið, verða góðkendar.

III. Glvið verður milluntinganevndini upp í hendi:

a) at útleiga av nýggjum jarðastykkið í Hoydølum, sum royndarstøðan í Hoyvík hevur havt til leigu, undir teimum í álitinum nevndu treytum.

b) at lata arbeiðið viðvíkjandi nýggjum hitaverki á gomlu deildini gera sum skjótast undir teimum í álitinum nevndu treytum,

c) at uppslága tað ósetta sjúkrasystraplássið av nýggjum,

d) at samráðast við „Suðurstreymoyar rossafelag" viðvíkjandi hegninum um rossatrøðina, og at leiga trøðina út av nýggjum, um samráðingarnar ikki føra til naka úrslit.

IV. Tingið góðkennir, at sjúkrasystralønirnar á bróstsjúkrahúsinum verða settar upp í somu hædd sum lønirnar á „Dronning Alexandrines Hospital" frá 1. januar 1940 at rokna.

V. Milluntinganevndin fær heimild til at lata gera allar tær í álitinum nevndu umvælingar og aðrar neyðturvuligar umvælingar.

VI. Rentir og avdráttur fyri december termin í ár, kr. 1406,25, og fyri juni termin næsta ár, kr. 1375,00, av ti lánið, ið tikið varð í sparlkassanum, tá ið yvirlæknahúsini vórðu bygd, verða at gjalda úr amtsgrunninum.

VII. **Fíggjarætlan 1940.**

Inntøkur:

a. Gjald fyri sjúklingar	kr.	20.440,00
b. Ríkisstuðningur	—	56.940,00
c. Urtagarðar, høsnarhald o. t.	—	2.000,00
d. Røntgen	—	700,00
e. Munur	—	18.040,00
	kr.	98.120,00

Útreiðslur:

1. Lønrindan:

Yvirlæknin	kr.	3.500,00
Hjálparlæknin	—	2.000,00
Yvirsjúkrasystur		2.200,00
2 sjúkrasystrar	—	3.400,00
Húshaldskvinna	—	1.800,00
Fýrpassari	—	2.400,00
Gentulønir og eykahjálp	—	4.200,00
Rokuskapargransk	—	120,00
Eftirlønargrunnur	—	500,00
	kr.	20.120,00

2. Kostarhald	—	40.000,00
3. Hiti og ljós	—	16.000,00
4. Vask og reingering	—	3.700,00
5. Medicin	—	3.400,00
At flyta:	kr.	83220,00

Flutt:	kr.	83.220,00
6. Røntgen	—	1.500,00
7. Umsitan og Umvæling	—	6.000,00
8. Inventar	—	2.200,00
9. Trygging	—	1.300,00
10. Urtagarður o. t.	—	1.600,00
11. Farmagjald, uppskipan og koyring	—	500,00
12. Skrivstovuhald	—	1.000,00
13. Ymist	—	800,00
	kr.	98.1200,00

Tá tð rokuskapurin fyri 1939 er graunskoðaður, skal tann partur av undirskotinum, sum ikki frammanundan er ávístur á conto, (eftir uppskot VI í tingmáli nr. 142 1938) verða goldin úr amtsgrunninum.

VIII. Sett verður ein 3-mannanevnd, ið fær heimild til at fyrireika alt bróstsjúkrahúsinum viðvíkjandi tingseturnar millum. Hendu nevnd skal til næstu tingsetu framleggja frágreiðing um tað, ið hon hevur avrikað.

30. okt. samtykt við 20—0.

---

2. Handkeypsútsøla av medikamentum í Skúvoy.

Álit frá *ymsamálanevndini.*

Jacob Heinesen, Skúvoy, ansøger om Bevilling til Haandkøbsudsalg af Medikamenter paa Skúvoy. Der foreligger Anbefaling fra Forstanderskabet, Sysselmanden, Amtslægen og Apotekoren, ligesom Landfogden udtaler, at han intet har at erindre imod det omsøgte.

Udvalget skal tilraade, at Andragendet imødekommes under Hensyn til Skúvoys isolerede Beliggenhed og under Hensyn til de foreliggende Anbefalinger.

Forslag.

Tinget anbefaler, at der meddeles Jacob Heinesen, Skúvoy, Bevilling til at sælge Haandkøbsmedicin i Skúvoy.

9. okt. samtykt við 18—0.

---

3. Handkeypsútsøla av medikamentum á Viðareiði.

Álit frá *ymsamálanevndini:*

16/9—1939 anbefaler Kredslægen, at Odelsmand Olaf Joensen, Viðareiði, faar Bevilling til at have Haandkøbsudsalg paa Viðareiði.

25. s. M. tilskriver Enke Anna Elisabeth Matras, Viðareiði, Apoteket, at Forstanderskabet har forespurgt, om hun er villig til at fortsætte det af hendes afdøde Mand J. M. Matras drevne Udsalg, og at hun har svaret Ja og ønsker at fortsætte Udsalget, hvorfor hun fremsender en Rekvisition paa nogle Medicinalvarer. 2/9—1939 tilskriver Forstanderskabet Amtet, at Bevillingshaveren for nogen Tid siden var holdt op med at holde Haandkøbsmedikamenter, og at man antog, at Bevillingen derved var bortfalden, samt at man anbefaler, at Navigatør Olaf Joensen faar Bevillingen. Den 18. April oplyser Sysselmanden, at Enkefru Matras for ca. 1 Maaned siden har genoptaget Udsalg, og 1. Maj erklærer Forstanderskabet, at Haandkøbsudsalget blev indstillet for ca. 15 Aar siden, og at Forstanderskabet for 2 Aar siden vedtog at opfordre Bevillingshaveren til at genoptage Udsalget, men at man erfarer nu, at hun ved en Fejltagelse ikke har faaet Meddelelsen. Da Enkefru Matras for en Maaned siden hørte, at der var Tale om at anbefale Bevillingen til en anden, foretog hun paany Indkøb af Medicin. Forstanderskabet vedtog iøvrigt at overlade Spørgsmaalet til Amtets Afgørelse.

I Erklæring af 19. Juni har Apotekeren anbefalet Fru Matras, medens Landfogden under Henvisning til Forstanderskabets Stilling anbefaler, at Bevillingen tildeles Olaf Joensen.

Under Hensyn til, at der til en vis Grad er Tale om en Fortsættelse af en Virksomhed, at Forstanderskabet ikke har indtaget noget afgjort Standpunkt, og at Apotekeren anbefaler Enkefru Matras, skal Udvalget stille følgende

Forslag.

Tinget anbefaler, at Bevillingen meddeles Enke Anna Elisabeth Matras, Viðareiði.

9. okt. samtykt við 18—0.

4. Medicinsøla í Føroyum.

Álit frá *bróðsjúkrahúsnevndini:*

Føroya javnaðarflokkur har í et Andragende af 10. Septbr. d. A. henvendt sig til Tinget med Anmodning om, at Spørgsmaalet vedrørende Medicinsalg paa Færøerne maa blive taget op til Behandling.

Det anføres i Andragendet, at det maa siges at være meget uheldigt, at der kun findes ringe eller ingen Medicinbeholdninger ude paa Bygderne, og at Aarsagen hertil er den, at den nuværende Apoteker kun leverer Medicin til Haandkøbsudsalgene mod Postopkrævning. Dette medfører, at nogle af Udsælgerne ikke har Raad til at ligge inde med de nødvendige Sorter af Medicin, og at Udsalgene kun kan levere Medicin til Beboerne mod kontant Betaling. Fattige Folk har ikke altid Penge mellem Hænder, og maa det derfor virke meget uheldigt, at Salget kun kan ske mod kontant Betaling.

Endvidere anføres det i Andragendet, at Apoteker Djurhuus plejede at tage Andel i Haandkøbsudsalgenes Tab foraarsaget af Kreditgivning, men at der ikke er Tale herom fra den nuværende Apotekers Side, og at Medicinen er blevet dyrere, end den var i Djurhuus Tid, ligesom Haandkøbsudsalgenes Avance er blevet mindre under den nuværende Apoteker.

Ansøgerne anmoder endelig om, at der ved Forhandling med Apotekeren søges truffet en Ordning, hvorefter Medicinpriserne nedsættes betydeligt. Kan der ikke opnaas en tilfredsstillende Ordning, foreslaar Ansøgerne, at Lagtinget tager sig af Medicinsalget ved at oprette et Apotek, eventuelt sammen med de færøske Sygekasser.

Udvalget har under 12. ds. skrevet til Apoteker Juul og anmodet om en Forhandling. Under 16. s. M. har Apotekeren skriftligt meddelt, at Udvalgets Skrivelse af særlige Grunde var sendt til Danmarks Apotekerforening til Erklæring, og at han, saa snart der forelaa Svar herfra, vilde sætte sig i Forbindelse med Udvalget. Ved Skrivelse af 8. Novbr. har Udvalget erindret Apotekeren om Sagen og modtaget en Svarskrivelse af 13. ds., hvori oplyses, at der ikke var indløbet Svar fra Apotekerforeningen, og at Forhandling ansaas for formaalsløs, før dette forelaa.

Da den Person, som har forelagt Sagen for Tinget, netop ønskede, at der optages en Forhandling med Apotekeren, tilskrev Udvalget paany Apotekeren den 17. ds. og bad om en Forhandling, selvom der ikke forelaa noget fra Apotekerforeningen, men modtog under 19. ds. et skriftligt Afslag herpaa. En telefonisk Henvendelse om at faa en Forhandling i Stand har heller ikke ført til noget, idet Apotekeren stadig holdt paa, at han ikke kunde indlade sig paa Forhandling, før Svar var indgaaat fra Apotekerforeningen, da han mente, at der derved kunde skabes et sagligt Grundlag for Forhandling.

Udvalget skal tillade sig at anføre følgende:

Det er os bekendt, at Landsnevndin og Amtet i Foraaret henvendte sig til Apotekeren med Anmodning om at supplere Medicinbeholdningerne, grundet paa de daværende truende Forhold. Anmodningen blev efterkommet, men dog saaledes, at Tinget maatte afholde Apotekerens Telegramudgifter og Rentetab, som efter Opgave ialt beløb sig til Kr. 600,—.

Ligeledes er det Udvalget bekendt, at der, da Verdenskrigen brød ud, blev indkøbt Medicin for 50.000 Kr. Dette Beløb er ydet Lagtinget som Laan, og Medicinvarerne er henlagt som Reservelager.

Hvorledes det herværende Apoteks Priser ligger i Forhold til de Priser, som er gældende for lignende Apoteker i Danmark, ved Udvalget ikke, men man maa efter det i Besværingen anførte gaa ud fra, at disse ligger forholdsvis højt, og at der derfor kan være Grund til at faa dette nærmere oplyst.

Efter det foran anførte tør Udvalget vel gaa ud fra, at Apotekeren ikke har haft direkte Rentetab i Anledning af de tilstedeværende Medicinbeholdninger, og det maa derfor synes at være et rimeligt Forlangende, at Apotekeren skal levere Medicin til Haandkøbsudsalgene paa Kredit f. Eks. i 8 Maaneder.

Da Udvalget imidlertid ikke paa Grud af det af Apotekeren indtagne Standpunkt har kunnet faa nogen Forhandling i Stand og heller ikke har faaet Forholdet vedrørende Medicinpriserne nærmere undersøgt, da man først den 20. ds. har faaet Besked om, at der ikke foreløbig kunde opnaas noget ved Forhandling, har man ikke kunnet føre Sagen frem til noget endeligt Resultat, men skal tillade sig at foreslaa, at Sagen henvises til Landsnevndin til nærmere Undersøgelse og Overvejelse, saaledes at Landsnevndin til førstkommende Tingsamling har at undersøge Medicinpriserne og at forhandle med Apotekeren og om nødvendigt ogsaa med Sygekasserne her paa Øerne.

Forslag.

Sagen henvises til Landsnevndin.

Broytingaruppskot frá Danbjørg o. fl.

En af Lagtingets Grupper har henvendt sig til Lagtinget med Besværing over, bl. a., at Medicinpriserne er for høje paa Færøernes Apotek, og at den nuværende Apoteker ikke vil forsyne Haandkøbsudsalgene paa Færøerne med Medicin uden mod Postopkrævning, saaledes at det tilsendte Kvantum Medicins Udlevering fra Posthuset gøres afhængig af, at Postopkrævningen indløses kontant.

Det Lagtingsudvalg, som har faaet Sagen til Behandling, har søgt at faa en Forhandling i Stand med Apotekeren, bl. a. for at faa konstateret, hvad der er Sandhed i Sagen. Apotekeren har vægret sig ved at efterkomme Lagtingsudvalgets Anmodning. Paaskudet, at Apotekerforeningen maa høres først, anser Lagtinget for intetsigende. Alle Færinger og alle færøske Tjenestemænd (alle Tjenestemænd paa Færøerne) plejer at møde til Forhandling med Lagtinget eller Lagtingsudvalg, naar saadant ønskes fra Lagtingets Side.

Da Lagtinget maa gaa ud fra, at det i Andragendet fra „Føroya javnaðarflokkur" anførte er rigtigt, navnlig naar henvises til, at Apotekeren har undslaaet sig Forhandling med Lagtinget, bør Tinget, da Sagen er af meget stor Vigtighed, formentlig henvende sig til Regeringen med Besværing over det i Sagen omtaldte Forhold og med Anmodning til Regeringen om at træffe saadanne Foranstaltninger med Hensyn til Medicinhandelen (Apotekervæsenet) paa Færøerne, at Befolkningen bedre end nu kan føle sig betjent og tilfredsstillet.

Forslag.

Sagen om Medicinhandelen paa Færøerne (Medisinsøla í Føroyum) indsendes til Regeringen med Henvisning til foranstaaende og det i Udvalgsbetænkningen med Bilag anførte.

Broytingaruppskotið samtykt 28. nov. við 21—0 og nevndaruppskotið harvið fallið.

---

5. Sjúkrahúsið í Foroyingahavnini.

Sí álit í nr. 1-3/1989 (Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin) D. 11.
Játtað 500 kr.

VI. Fiskivinna, grind o. t.

1. Broytan av grindareglugerðini.

Frágreiðing frá *millintinganevndini:* Sí skjal nr. 8.

Álit frá *ymsamálanevndini:* Sj skjal nr. 10.

Broytingaruppskot frá Danbjørg o. fl.:

Í staðin fyri minnilutans (Jacob Nielsens) uppskot viðvíkjandi § 3 (§ 19 f) verður sett subsidiært:

„I § 19 f indskydes efter Ordene: „Der skal ved hver Fangst forlods udlægges saa megen Hval, at dens Værdi stemmer med det Beløb, hvortil den er ansat" følgende: „dog ikke over 10 % af den samlede Fangst", og der tilføjes: „Forsaavidt de udlagte 10 % ikke dækker Skaden, bliver det resterende Beløb at paaligne Kommunerne i det paagældende Hvaldistrikt i Forhold til de Parter, som er tilfaldet Beboerne."

Broytingaruppskot frá Hans Iversen:

Til § 3 (§ 19 g) føjes som nyt Punkt:

Efter de reglementerede Fradrag og efter at der er udlagt 1 Skd. Hval som Partehval til hver Baadspart, skal 8 % af den tiloversblevne Fangst tilfalde Rakstramændene og dem, der deltager i Drabet tillige med de Baade, der har deltaget i Grindens Drivning og Dræbning.

Broytingaruppskot frá A. Samuelsen:

ad § 4:

§ 20 affattes saaledes:

Det, som efter at disse Poster er fradragne hele Beløbet, bliver tilbage, kommer som Partehval til almindelig Deling. Naar der ikke bliver mindst ½ Skind Hval til hver Baadspart, jfr. § 23, tilfalder Halvdelen Fangstmændene. Den anden Halvdel bortsælges ved offentlig Auktion til Fordel for en i økonomisk Fonds Regnskab etableret Konto for Skadehval.

Naar en Grindefangst er af en saadan Størrelse, at den sikrer Partehvalen mindst 2 Skind pr. Baad i hele Parter, skal indtil 6 % af Fangsten udlægges til Rakstramændene og Personer fra Bygder uden for Madhvalsdistriktet — nedenfor kaldet Fangstmændene — som enten fra Land eller fra Baad har deltaget i Grindedrabet.

Sysselmanden opfordrer Fangstmændene til at melde sig til Grindeformændene inden en af ham fastsat kort Frist, og Stridigheder om, hvem der skal anses som Fangstmænd, afgøres af Sysselmanden efter Forhandling

med Grindeformændene. Sysselmanden er bemyndiget til at udpege en eller flere af disse til at modtage det, der udlægges til Fangstmændene, og foretage den videre Fordeling. Den Del af Fangsten, som tillægges Fangstmændene, fordeles saaledes, at der tillægges de anvendte Fangstbaade 1 Andel til hver Firemandsfarer, 2 Andele til en Seksmandsfarer, 3 Andele til en Ottemandsfarer og 4 Andele til en Timandsfarer, medens hver Fangstmand faar en Andel.

Greint broytingarupptøkt frá Edw. Mitens:

Ved alle Grindefangster skal der efter Forslaget først udlægges Findingshval, Madhval, Skadehval, Hval for Vagthold til Vurderingsmændene og til Sysselmanden. Det, som efter at disse Poster er fradragne, bliver tilbage, skal som Hovedregel komme som Partehval til almindelig Fordeling.

Naar der ikke bliver mindst $^1/_2$ Skind Hval til hver Baadspart, skulde Grinden efter det hidtil gældende Grindereglement bortsælges ved offentlig Auktion og Beløbet fordeles mellem de til Partehvalen berettigede Bygder. Udvalget har nu foreslaaet, at ved disse mindre Grindefangster skal Halvdelen, efter at Fradragene har fundet Sted, tilfalde Fangstmændene, medens Resten skal deles mellem Beboerne i visse lokale Distrikter, som grænser til Hvalvaagen.

Da der vil kunne opstaa Vanskelighed med Hensyn til Fastlæggelsen af disse mindre Distrikter, og da der kun vil blive Tale om forholdsvis faa Hvaler og smaa Grindefangster i de heromhandlede Tilfælde, vil jeg foreslaa, at man med Hensyn til den Rest, som bliver tilbage, efter at Findingshval, Madhval, Skadehval osv. er udlagt, og efter at Fangstmændene har faaet Halvdelen, bortsælger denne ved offentlig Auktion, ligesom man tidligere gjorde i saadanne Tilfælde, hvor hele Fangsten efter almindeligt Fradrag af Madhval osv. blev bortsolgt.

Forslag.

§ 4 ændres til:

„§ 20 affattes saaledes:

1) Det, som efter at disse Poster er fradraget hele Beløbet, bliver tilbage, kommer som Partehval til almindelig Deling.
2) Naar der ikke bliver mindst $^1/_2$ Skind Hval til hver Baadspart, jfr. § 23, tilfalder Halvdelen Fangstmændene. Resten bortsælges ved offentlig Auktion. Beløbet fordeles mellem de til Partehvalen berettigede Bygder.
3) Sysselmanden opfordrer Fangstmændene til at melde sig inden en af ham fastsat kort Frist, og Stridigheder om, hvem der skal anses som Fangstmænd, afgøres af Sysselmanden efter Forhandling med Grindeformændene. Sysselmanden er bemyndiget til at udpege en eller flere af disse til at modtage det, der udlægges til Fangstmændene, og foretage den videre Fordeling. Den Del af Fangsten, som tillægges Fangstmændene, fordeles saaledes, at der tillægges de anvendte Fangstbaade 1 Andel til hver Firemandsfarer, 2 Andele til en Seksmandsfarer, 3 Andele til en Ottemandsfarer og 4 Andele til en Timandsfarer, medens hver Fangstmand faar en Andel.

Broytingaruppskot frá Joen Rasmussen:

Til Udvalgets § 4:

I § 20 tilføjes efter Sandevaag Kommune: Sørvaag Sogns Kommune.

Broytingaruppskot frá Hans Iversen:

Til Udvalgets § 4:

I § 20 tilføjes efter Vestmanhavn Kommune: *og Kvivig Sogns Kommune.*

Broytingaruppskot frá S. P. Zacharlasen:

ad § 7:

§ 23 I b affattes saaledes:
Til *Klakksvík:*
Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).

Broytingaruppskot frá S. Ellefsen:

ad § 7:

Til § 23 Vaagø Syssel a til Midvaag affattes saaledes:

Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter.

1. november fór atkvøðisgreiðslan fram:

Nevndaruppskot §§ 1 og 2 samtykt 20—0 og 17—0. § 3, 1. stk. og 2. stk., samtykt 19—0. § 3 viðv. § 19 f. samtykt 20—0 í s. v. viðv. hesum: I § 19 f. indføjes efter Mandskade: „der ikke er af en saadan Art, at det lidte Tab erstattes efter Ulykkesforsikringsloven." Restin av nevndaruppskotið til § 3 (§ 19 f.) fall, 5—0. Uppskotini frá Mitens og Nielsen og frá Jacob Nielsen til § 3 fullu, 6—0. Broytingaruppskotini frá Danbjørg o. fl. og frá Hans Iversen til § 3 fullu, 6—0 og 8—0. Broytingaruppskot frá A. Samuelsen til § 4: 1. stk. samtykt 17—0, 2. stk. fall, 11—0 og 3. stk. samtykt 21—0. Nevndaruppskotið, broytingaruppskotini frá Edw. Mitens, frá Joen Rasmussen og frá Hans Iversen til § 4 vóru hareftir burturdottin. Nevndaruppskot §§ 5 og 6 samtyktar 17—0. Broytingaruppskotini frá S. P. Zachariasen og frá Ellefsen til § 7 fullu, 5—0 og 7—0. Nevndaruppskot til § 7 samtykt 19—0. Nevndaruppskot §§ 8, 9 og 10 samtykt, 22—0, 20—0 og 19—0. Uppskotið í síni heild sum broytt samtykt 19—0.

2. Sildaveiðan á firðunum.

Álit frá *fiskirinnunevndini:*

I den ordinære Lagtingssamling 1938 behandledes en Henvendelse fra 10 Medlemmer af Tinget om at overveje, hvad der fra Lagtingets Side maatte kunne gøres for at forhindre, at det Sildefiskeri, der foregaar i færøske Fjorde med Sildegarn og almindeligt Notekast, ødelægges ved Fiskeri med Snurpenot og lignende Redskaber.

Anledningen hertil var en Konflikt, der fandt Sted sidste Efteraar mellem Sildefiskere „norðan fyri Streym" og 3 Snurpenotfartøjer.

Lagtingets Vedtagelse resulterede i, at Landsnevndin skulde forberede en Revision af Fiskeriloven af 14. April 1893 og føre Forhandlinger med Repræsentanter for Sildefiskere, saavel dem, der fisker med Garn som med Snurpenot, og at der skulde indhentes Udtalelser fra de færøske Fiskeriorganisationer.

Ifølge en fra Lagtingskontoret til Lagtinget indsendt Skrivelse af 2. Septbr. d. A. har Landsnevndin forhandlet med Repræsentanter for Sildefiskerne, ligesom Medlem af Landsnevndin Johan Poulsen har holdt Møde med Garnfiskere i Haldórsvík, for at man eventuelt kunde gøre et Forsøg med Snurpenot i Forstaaelse med Garnfiskerne. Efter mundtlig Udtalelse af Landsnevndsmedlem Johan Poulsen syntes der ikke at være Mulighed herfor.

Spørgsmaalet bliver, hvorledes Lagtinget skal stille sig overfor omhandlede Sag.

Den færøske Lovgivning paa dette Omraade foreskriver ifølge Fiskerilov af 14. April 1893 § 11, at der for Fiskeri i Fjorde, Vige og lignende Indskærninger samt Sunde hvor der ikke gaar Strøm, kan træffes særlige Vedtægter, hvorved Fiskeri med Snurpenot og lign. Redskaber kan forbydes som Beskyttelse for det stedlige Fiskeri.

Ifølge den statistiske Oversigt, der findes i Erhvervskommissionens Betænkning Side 14, har Udbyttet af Sildefangsten i de færøske Fjorde i Aarene 1931—38 varieret fra ca. 3.000 Kr. til ca. 150.000 Kr., medens Udbyttet af Torskefiskeriet (útróður) i samme Tidsrum har varieret fra 103.000 til 314.000 Kr. Gennemsnitsudbyttet for ovennævnte 8 Aar har for Torskefiskeriets Vedkommende været ca. 188.000 Kr., medens det for Sildefiskeriet ligger omkring 35.000 Kr.

De Forsøg, der sidste Efteraar skulde foretages med Snurpenot „norðanfyri Streym", kunde saaledes som refereret i Lagtingssag Nr. VI—22 1938 (Lagtingstidende Side 75) ikke foretages paa tilfredsstillende Maade. Det vilde utvivlsomt være af Interesse at faa konstateret, hvorledes Udbyttet med Snurpenot staar i Forhold til Udbyttet med Garn. Færøernes Rederiforening anfører i en Erklæring desangaaende, at „Silden som Regel fanges bedst med Garn, men til Tider, især midt paa Sommeren, naar Nætterne er for lyse, sker det, at den ikke gaar i Garnene, og da kan den kun fanges enten med Landnot eller Snurpenot.

Imidlertid kan Landnot kun benyttes, naar Silden staar nogenlunde nær Land, hvorimod dette Redskab ikke kan anvendes, naar den staar langt

fra Land og paa dybere Vand. I slige Tilfælde er det nødvendigt at benytte Snurpenot for at gøre Fangst. Man maa derfor anse det for yderst uheldigt, at Fiskeri med Snurpenot forbydes, da et saadant Forbud sikkert vil have til Følge, at man bliver afskaaret fra at indfange betydelige Kvanta Sild, der ikke lader sig fange paa anden Maade".

Suðuroya Fiskimannafelag fremfører i Erklæring herom, at det vil virke „uheldigt at bruge Snurpenot inde paa de forskellige Fjorde, da det har vist sig, at man ikke alene kommer i Konflikt med Garnfiskerne, men ogsaa har foraarsaget, at Silden er blevet vild og er søgt ud paa dybere Vand igen, hvor end ikke Snurpenot har kunnet naa den".

Suðuroya Fiskimannafelag er imod, at der anvendes Snurpenot eller lignende Redskaber inde i Fjordene, men mener dog at kunne gaa med til, at man paa visse ubeboede Steder, hvor der i Almindelighed ikke sættes Garn, skal have Lov til at anvende Snurpenot.

Føroya Fiskimannafelag udtaler, at det maa anses for rigtigst, at Kommunerne i de paagældende Sildefangstomraader søger efter Lov af 14. April 1893 at tilvejebringe Fiskerivedtægter, indeholdende de Regler, som Kommunerne maatte anse for nødvendige.

Føroya skipara- og navigatørfelag er imod, at der sættes Forbud mod Fiskeri med Snurpenot i Fjordene, og at det skal være tilladt at bruge alle Redskaber, der ikke direkte er skadelige for Fiskeriet. Det tilføjes tillige at Sild til Tider kan fanges med Snurpenot og ikke med Garn. Foreningen anbefaler, at der affattes Ordensreglement for, hvorledes Sildefiskeriet skal gaa for sig i de færøske Fjorde.

Der kan ifølge §§ 11—12 i Fiskerilov af 14. April 1893 oprettes særlige Vedtægter for Fiskeri i Fjorde, Vige og lignende Indskæringer samt i Sunde, hvor der ikke gaar Strøm. Et saadant Forslag til Vedtægt er under Lagtingssag Nr. VI—4/1939 indsendt til Lagtinget til at omfatte Omraadet „norðan fyri Streym", hvorved forbydes at fiske med Snurrevaad og Snurpenot.

Ifølge dansk og islandsk Lovgivning kan der træffes Bestemmelse, hvorefter der kan oprettes Vedtægter vedrørende Ordningen af Fiskeri med Snurpenot i visse Fjorde og snævre Farvande. Der kan saaledes nævnes, at der i Island er udstedt Lov om Vedtægter om Fangst med Snurpenot i Øljorden, Skagafjord og i Fjordene ved Hunabugten.

Udvalget finder ikke Anledning til paa nuværende Tidspunkt at fremsætte Forslag til Forandring i Fiskerilov af 1893, da Beskyttelse af det stedlige Fiskeri i nødvendigt Omfang kan foretages indenfor de Rammer, der er fastlagt i Fiskerilovens § 11.

I denne Forbindelse skal bemærkes, at det vil være af betydelig Interesse, om de Forsøg, der i en Aarrække er foretaget i Farvandene omkring Færøerne, kunde fortsættes i Fremtiden, saaledes at man forhaabentlig kunde komme til det Resultat, at der til Tider var Mulighed for at drive Sildefiskeri omkring Færøerne i Lighed med, hvad der sker ved Island, Norge og Shetlandsøerne.

Vedrørende de Fiskerivedtægter, der maatte blive affattet med Hensyn til Sildefangst i Fjorde og Sunde, mener Udvalget, at der bør indføjes Bestemmelser om, at det paa visse Tider af Aaret, hvor Silden ikke gaar i Garnene, skal være tilladt at drive Fiskeri med Snurpenot, uden at dette kommer i Konflikt med Garnfiskeriet. Dette Tidsrum, havde man tænkt sig, skulde omfatte Sommermaanederne, Maj, Juni, Juli og August.

Forslag.

Lagtinget anser det ikke for nødvendigt i indeværende Samling at fremsætte Forslag om Ændring i Fiskeriloven af 1893.

11. novbr. samtykt við 17—0.

---

3. Broytan av fiskarílógini (trolarareiðskap).

Ált frá *fiskivinnunevndini:*

Nærværende Sag var til Behandling i Lagtingets ordinære Samling 1937, foranlediget af et Andragende fra Arbejdernes Trawlerdrift, Tvørá. Landfogden saavel som Fiskeriorganisationerne anbefalede Ændring i Lov Nr. 90 af 1. April 1925 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad derhen, at konfiskerede Trawlerredskaber kan sælges til Brug for færøske Skibe, dog saaledes at der hengaar et nærmere fastsat Tidsrum, inden de konfiskerede Redskaber bortsælges ved Auktion.

Siden Efteraaret 1937 er Trawlernes Antal forøget fra 2 til 10.

Sagen har været til Behandling i Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, som efter stedfunden Brevveksling med Færø Amt og Statsministeriet, og efter at Sagen har været forelagt Justitsministeriet, udtaler, at Ministeriet ikke har noget imod, at Bestemmelserne i fornævnte Love § 1 om Ubrugeliggørelse af forbrudte Fangstredskaber ændres derhen, at der tilvejebringes Hjemmel for Bortsalg ved offentlig Auktion, dog at der tidligst maa holdes Auktion 2 Maaneder efter, at den endelige Dom er faldet i Sagen.

Ministeriet mener, at der bør være lige Adgang for alle til at erhverve Redskaberne, ligesom der ikke bør være nogen Begrænsning i Adgangen til Videresalg, derunder Overdragelse til fremmede Statsborgere. Sidstnævnte Betragtningsmaade er i Modstrid med de Erklæringer, der foreligger fra færøsk Side, samtidig som Andragendet om Forandring i Loven er fremkommet med den Motivering, at de færøske Trawlere i paakommende Tilfælde havde Brug for Redskaberne.

Uagtet Udvalget maa nære Betænkelighed ved at gaa bort fra den i 1937 fremførte Betragtningsmaade, skal man under Hensyn til Sagens hurtige Gennemførelse ikke modsætte sig den af Ministeriet fremsatte Form for Bortsalg af konfiskerede Fangstredskaber.

Med Hensyn til Bøder da indeholder Loven af 1925 20.000 Kr. som

Maksimumsgrænse. Denne er i Ministeriets Udkast foreslaaet bortfaldet. Ifølge de for Udvalget liggende Oplysninger er dette i Lighed med den islandske Lovgivning, hvorved der kun er fastsat en Minimumsgrænse paa 5.000 Kr. Det vil herefter blive overladt til de domfældende Myndigheder at afgøre, hvor høj Bødestraffen i hvert enkelt Tilfælde bliver sat.

Med Hensyn til Ministeriets Forslag om at bibeholde den gamle Bestemmelse ved Siden af Bortsalg ved Auktion, da nærer Udvalget ikke Betænkelighed ved at gaa med hertil, da det forudsættes, at den gamle Lovs Bestemmelse kun vil blive praktiseret under Omstændigheder, hvor der ikke var Mulighed for at opnaa noget nævneværdigt Bud.

Forslag.

1) § 1 i Lov for Færøerne Nr. 90 af 1. April 1925 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad affattes saaledes:

„Det er forbudt paa Søterritorium ved Færøerne at udøve Fiskeri med Bundslæbevaad (Trawl).

Overtrædelse heraf straffes med Bøder fra 5.000 Kr., der tilfalder Statskassen, hvorhos samtlige Fangstredskaber, derunder indbefattet Slæbetrosser, og den ombordværende Fangst skal være forbrudt til Fordel for Statskassen. De forbrudte Fangstredskaber skal efter Politimesterens nærmere Bestemmelse enten bortsælges ved offentlig Auktion, der finder Sted tidligst 2 Maaneder efter den endelige Dom eller Afgørelse i Sagen, eller gøres ubrugelige til Fiskeri med Bundslæbevaad.

Skibet kan beslaglægges og efter forudgaaende Udpantning sælges til Dækning af Bøder og Omkostninger."

2) I § 2, sidste Linie i fornævnte Lov for Færøerne Nr. 90 af 1. April 1925 udgaar Ordet „Udlæg"; i Stedet sættes „Udpantning".

3) Denne Lov træder i Kraft den 1939.

4. Oktober samtykt 19—0.

---

4. Fiskisamtykt fyri Sundið norðanfyri Streym.

Álit frá *fiskivinnunevndini:*

Fra Strømø og Østerø Sysler er der til Lagtinget indsendt Forslag til Fiskerivedtægt for Sundet Nord for Strømmen. Forslag til Vedtægt for det

paagældende Farvand har været bekendtgjort i Kundgørelsestavlerne i de paagældende Distrikter, og der er ikke fremkommet nogen Protest mod dette. Forslaget har været behandlet paa Grandestævne i de til Haldórsvík og Eiðis Sogne hørende Bygder. Ifølge Fiskerilovens § 12 skal $^{2}/_{3}$ af de kommunale Vælgere i det af Vedtægten omfattede Distrikt slutte sig til Vedtægten, før denne indsendes til Lagtinget.

Ifølge det for Udvalget foreliggende Materiale findes der i Haldórsvík og Eiðis Sogne 649 stemmeberettigede Vælgere, og der er ved Afstemningen afgivet 437 Stemmer for Forslaget. Efter det saaledes foreliggende har Vedtægten faaet den i Fiskerilovens § 12 foreskrevne Tilslutning.

Det Omraade, Vedtægten skal omfatte, strækker sig ifølge hoslagte Kortskitse fra Gjánoyrn—Svínáir mod Syd til Uppsalanes—Torvanes mod Nord. Sildefiskeri er i de senere Aar foregaaet paa det meste af dette Omraade.

Under Henvisning til de Motiver, der er anført i Sag Nr. VI—2/1939 vedrørende „Sildaveiðan í firðunum", og under Hensyn til de Erklæringer, der er fremkommet fra Færøernes Rederiforening, Føroya Fiskimannafelag, Suðuroya Fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag, kan Udvalget ikke tilraade, at der i omhandlede Vedtægt bliver sat absolut Forbud mod Sildefiskeri med Snurpenot, men at der i Vedtægten indføjes en Bestemmelse om, at Anvendelse af Snurpenot kan finde Sted i Sommermaanederne Maj, Juni, Juli og August, ligesom det til andre Tider af Aaret kan være tilladt at benytte Snurpenot, naar der konstateres Tilstedeværelse af Sild, og disse ikke gaar i Garnene.

Udvalget skal endvidere tillade sig at foreslaa, at der af Haldórsvík, Saxun og Eiði Sognes Kommuner affattes Reglement, der indeholder Ordensbestemmelser for, hvorledes Sildefiskeriet skal foregaa i det af Vedtægten omfattede Omraade „norðanfyri Streym".

I Forbindelse hermed anses det for punkrævet, at de respektive Forstanderskaber ved dertil beskikkede Mænd paaser, at de i Reglementet foreskrevne Regler nøje bliver overholdt.

Da et saadant Reglement tænkes at skulle tjene som Grundlag for Indføjelse i Vedtægter, der maatte blive affattet for andre Fjordomraader paa Færøerne, er det hensigtsmæssigt, at Forslag til Vedtægt og det dermed i Forbindelse staaende Reglement bliver indsendt til Lagtingets Landsnevnd saa betids, at der kan foretages eventuelle Rettelser eller Ændringer i Forstaaelse med Repræsentanter fra Vedtægtsomraadet.

Mindretallet (Poul Niclasen og Joen Rasmussen) skal tilraade, at Forslag til Fiskerivedtægt „norðanfyri Streym" godkendes af Lagtinget og indsendes til Regeringens Stadfæstelse med den Tilføjelse, at Amtet kan dispensere fra de i Vedtægten indeholdte Bestemmelser og give Tilladelse til Fiskeri med Snurpenot, naar Forstanderskaberne for Haldórsvík og Eiði Sogne giver deres Samtykke dertil.

Forslag.

Fra et Flertal:

Forslag til Fiskerivedtægt „norðanfyri Streym" tilbugesendes Forstanderskaberne for Haldórsvík, Saxun og Eiði Sogne under Henvisning til det i Betænkningen anførte.

Fra et Mindretal:

Forslag til Fiskerivedtægt „norðanfyri Streym" indsendes til Regerin-

gens Stadfæstelse med den Tilføjelse, at Amtet kan dispensere fra de i Vedtægten indeholdte Bestemmelser og give Tilladelse til Fiskeri med Snurpenot, naar Forstanderskaberne for Haldórsvík og Eiði Sogne giver deres Samtykke dertil.

27. novbr. fall uppskotið, minnilutin 12—0 og meirlutin 6—0.

Uppskot til fiskisamtykt: Sí **skjal nr. 5.**

---

5. Reglugerð um øðuveiðu.

Álit frá *fiskirinnanevndini:*

Forstanderskabet for Haldersvig og Saxen Sognes Kommuner har til Lagtinget indsendt Andragende om at faa Vedtægt for Fangst af Muslingen „Øðu" i en Del af Sundet mellem Strømø og Østerø fornyet fra 1. Januar 1940.

Den hidtil gældende Vedtægt, der er stadfæstet af Ministeriet for Søfart og Fiskeri den 6. September 1934, gælder for et Tidsrum af 5 Aar, nemlig fra 1. Januar 1935 til 1. Januar 1940.

Udvalget mener, at Fornyelse af Vedtægten skal gælde for et Tidsrum af 5 Aar fra 1. Januar 1940 til 31. Decbr. 1944.

Forslaget til den fornyede Vedtægt har i Overensstemmelse med Lov af 14. April 1898 været opslaaet i Bekendtgørelsestavlerne i alle Bygder, der ligger indenfor et Omraade af 2 Mil fra det Sted, hvor Fangst af „Øðu" foregaar, men der foreligger endnu ikke Paategning paa Bekendtgørelsen fra de respektive Kundgørere i forskellige Bygder.

Bortset herfra mener Udvalget at kunne anbefale, at den hidtil gældende Vedtægt fornyes for et Tidsrum paa 5 Aar; naar det formelle er i Orden, skal man anmode Landsnevndin om at videresende Vedtægten til Ministeriets Stadfæstelse.

Forslag.

1. Landsnevndin anmodes om, naar der foreligger Paategning paa Bekendtgørelserne i de respektive Bygder, at indsende hoslagte Forslag til Ju-

stitsministeriets Stadfæstelse som gældende Vedtægt for et Tidsrum af 5 Aar fra 1 Januar 1940 at regne.

17. oktober samtykt 15—0.

Reglugerðin: Sí **skjal nr. 6.**

---

6. Reglugerð um kostin í føroyskum fiskiskipum.

Álit frá *fiskivinnunevndini:*

Sagen angaaende et nyt Kostreglement for de færøske Fiskerskibe var til Behandling i de ordinære Lagtingssamlinger i 1936 og 1938.

I Samlingen 1938 vedtoges det at overgive Sagen til Landsnevndin med Anmodning om til næste Tingsamling at udarbejde et nyt Reglement i Stedet for det nugældende af 6. Novbr. 1898, saaledes at der i det nye Reglement ogsaa optages Bestemmelser om, at der skulde gives et passende Kvantum Paalæg ombord i de færøske Fiskerskibe.

Sagen er herefter forelagt Tinget paany bilagt med et af Lagtingskontoret udarbejdet Forslag til Reglement angaaende Forplejningen i de færøske Fiskerskibe.

Udvalget, som har haft med Sagen at gøre, har ved Skrivelse af 18. f. M. sendt Forslaget til Erklæring til Føroya Fiskimannafelag, Suðuroya Fiskimannafelag, Færøernes Rederiforening og Føroya skipara- og navigatørfelag, og der foreligger nu Svar paa samtlige Henvendelser.

De forskellige Organisationers Erklæringer er følgende:

Føroya Fiskimannafelag, Skrivelse af 21/10 1939:

„Brev nevndarinnar av 18/10 var til viðgerðar á ársfundi s. d. Samtykt varð at svara, at Føroya Fiskimannafelag heldur reglugerðina í tí uppskoti, okkum varð sent, í sínari heild vera góða og skikkaða at koma í gildi, sum hon er, bert við teirri broyting, at „40 gram av ertur" verður broytt til „125 gram av ertur" og at orðið „kann" í § 5, 4 stk., 6. reglu, verður broytt til „skal".

Suðuroyar Fiskimannafelag, Skrivelse af 25/10—1939:

„I Besiddelse af Deres ærede Skrivelse af 18. ds. vedrørende Kostreglement ombord i færøske Fiskerskibe, tillader Suðuroya Fiskimannafelag sig høflligst at udtale,

At man ikke har noget at indvende mod det Forslag til Reglement ang. Forplejning i færøske Fiskerskibe, men anbefaler Forslaget

paa det allervarmeste i Forventning om, at det maa blive gennemført i denne Tingsamling, da det vil betyde overmaade meget for Forplejningen for Fiskerne ombord i Fiskerskibene."

Færøernes Rederiforening, Skrivelse af 28/10—1939:

„I Besvarelse af Lagtingets Forespørgsel om Rederiforeningens Stilling til Ændringer i Reglementet ang. Forplejningen i færøske Fiskeskibe skal vi udtale følgende:

Ad § 1. Erfaringen har vist, at Proviant for extra 14 Dage udover den beregnede Turs Varighed er fuldtud tilstrækkelig og forsvarlige, vi maa derfor henstille, at dette ikke udstrækkes til en Maaned, da det i disse Tider vil betyde en meget stor extra Udgift for Rederierne. De Varer, der eventuelt ikke benyttes, er, naar de kommer i Land, ikke salgbare, hvad der ogsaa bør komme i Betragtning.

Ad § 5. Kødrationer, Sukker til The og Kaffe og Margarine.

I Motiveringen fremføres, at Føroya Fiskimannafelag oplyser, at de i Kontraktforhandlingerne vedtagne Rationer er:

Kød — 2000 gr. — Sukker til The og Kaffe — 1500 gr. — Margarine 1000 gr. Her maa imidlertid være indløbet en Fejl, idet de aftalte Rationer var de i Reglementet krævede med et Tillæg af 50 %, hvilket giver:

Kød 1500 gr. — Sukker 938 gr. — Margarine 750 gr. Der herskede ved Affattelsen af disse Rationer fuld Enighed om, at de var tilfredsstillende, hvorfor vi ikke kan se nogen Anledning til, at disse ændres.

Med Hensyn til Paalæg — Leverpostei, Pølse, etc., da maa vi udtale, at saafremt dette skal indføres, vil Bekostelighedeu være saa stor, at vi maa protestere derimod. En Forhøjelse af de førnævnte Rationer samt Indførelse af Paalæg ombord vil utvilsomt fra Rederiforeningen blive betragtet som tvingende Grund til at forandre Mandskabsprocenterne, da Driften som den nu drives, giver Underskud, hvorfor det er ugørligt for os at gaa med til Ændringer, der bringer Underskudet yderligere op."

Føroya skipara- og navigatørfelag, Skrivelse af 24/10—1939:

„Viðvikjandi uppskoti til reglugerð um kostin umborð í føroyskum fiskiskipum, sum tingið hevur sent felagnum til at úttala seg um, skulu vit svara, at vit halda uppskotið vera gott uttan so, at sukurrationin tykist at vera væl so stór, og okkum kunnigt verður á ongum skipi brúkt so mikið sukur til te og kaffi.

Annars skjóta vit upp, at skoytt verður upp í reglugerðina, at kosturin skal verða etin umborð, og at hvør maður fær tað, honum torvar innanfyri eina samlaða kostætlan gjørda eftir § 5 í reglugerðini. Eingin maður skal fáa sín kost frábýttan."

Af Erklæringerne fra Organisationerne fremgaar det, at Føroya Fiskimannafelag anbefaler Forslaget i sin Helhed. Det foreslaas dog, at Rationen af Ærter sættes op fra 40 til 125 Gram, og at Ordet kan i § 3, 4. Stk., 6. Linje, ændres til skal.

Suðuroya Fiskimannafelag anbefaler Forslaget fuldtud.

Rederiforeningen kan ikke tiltræde Forslaget paa visse Punkter, og anføres der som Grund herfor, at Erfaringen skal have vist, at det er tilstrækkeligt, naar Skibene udrustes med Proviant for 14 Dage udover den beregnede Turs Varighed. Rationerne af Kød, Sukker og Margarine angives ikke at være i Overensstemmelse med de Rationer, som blev vedtaget ved Kontraktforhand-

lingorne. Rederiforeningen kan heller ikke gaa med til Bestemmelserne om, at Paalæg skal høre med til Rationerne, da dette vil være for bekosteligt.

Skipper- og Navigatørforeningen anbefaler Forslaget i sin Helhed. Det bemærkes dog, at Sukkerrationerne til Kaffe og The synes vel rigelige, og der foreslaas indført en Bestemmelse om, at Kosten om Bord ikke skal uddeles, samt at Besætningen ingen Ret har til nogen Del af Proviantén efter endt Fiskeri.

Udvalget skal tillade sig at anføre følgende:

Man er enig med Føroya Fiskimannafelag i, at Rationen af Ærter, som i Forslaget er ansat til 40 Gram, ikke er stor nok, og til Sammenligning herved kan anføres, at Rationen efter det hidtil gældende Reglement er ansat til 80 Kv. (400 Gram) for 2 Dage. Udvalget finder det derfor rimeligt, at Rationen forandres til 125 Gram. Ligeledes finder Udvalget, at Ordet „kan" i § 5, 4. Stk., 6. Linje, bør ændres til „skal" som foreslaaet af Føroya Fiskimannafelag, idet en Bestemmelse, der overlader det til Rederiets Forgodtbefindende, hvorvidt Paalæg skal komme ombord, vil virke altfor uensartet.

Med Hensyn til det af Rederiforeningen anførte mener Udvalget at kunne anføre, at en Proviantering for 14 Dage udover den beregnede Turs Varighed er utilstrækkelig, og at der bør regnes med 1 Maaned som i Forslaget. Til Retfærdiggørelse herfor kan anføres, at der, saaledes som Fiskeriet drives nu, og særlig med Hensyn til Fiskeriet ved Vestgrønland meget let kan indtræffe saadanne Omstændigheder, at Skibenes Hjemkomst udskydes mere end 14 Dage udover det beregnede Tidspunkt. Hvad angaar Rationerne af Kød, Sukker og Margarine samt Bestemmelsen om Paalæg, da mener Udvalget, at det formentlig ogsaa maa være i Rederiernes Interesse, at Kosten ombord er baade rigelig og saa god som muligt, og at man derfor ikke kan foreslaa disse Bestemmelser ændrede.

Forslaget fra Skipper- og Navigatørforeningen om at Kosten ikke skal fordeles ombord, og at Mandskabet ikke skal have Krav paa nogen Del af Proviantén efter endt Fiskeri, finder Udvalget naturligt og hensigtsmæssigt, og man tillader sig derfor at stille Forslag herom.

Udvalget kan anbefale Forslaget med de foranstaaende Ændringer og stiller herefter følgende

Forslag.

Tinget anbefaler vedlagte af Lagtingskontoret udarbejdede Forslag til Reglement angaaende Forplejningen i færøske Fiskerskibe til Ministeriets Godkendelse med følgende Ændringer:

a) 1 § 5, 2. Stk., 12. Linje, ændres: „Ærter eller Bønner.....40 gr" til „Ærter eller Bønner.....125 gr".
b) 1 § 5, 4. Stk., 6. Linje, ændres Ordet „kan" til „skal".
c) Til § 6 føjes som nyt Stykke:
Kosten maa spises ombord, og hver Mand faar, hvad hans Forplejning udkræver indenfor den i §§ 5 og 6 angivne Ration, saaledes, at ingen maa faa Kost fradelt til Hjembringelse af nogen Del efter endt Fiskeri.

20. november samtykt: Pkt. a) 18—0, pkt. b) 16—0 og pkt. c) 17—0. Uppskotið í sini heild samtykt 19—0.

Uppskot til reglugerð: Sí skjal nr. 7.

7. Kokkaskúli.

Álit frá *fiskivinnunevndini*:

Málið um kokkaskúla í Føroyum hevur verið til viðgerðar á løgtingi í 1936 og 1937 vegna umsókn frá Joen P. Poulsen, Tórshavn. Í brævi av 2. novbr. 1937 leggur hann afturat:

at løgtingið ger kokkaskúlan ella veitir stuðul,
at skúlin verður fyri allar Føroyar,
at allir, sum hereftir vilja verða kokkar, skulu hava prógv frá hesum skúla.

Samstundis varð Vinnunevndin (nú Landsnevndin) bidin um at samráðast við fiskimannafelagið, skiparafelagið og reiðarafelagið um stovnan av einum kokkaskúla í Føroyum og leggja málið fram til næstu tingsetu.

Av teim skjølum, sum liggja við í málinum, sæst ikki, at landsnevndin hevur haft samráðing við fiskivinnufeløgini, men landsnevndin hevur í brævi av 16. mai 1938 sent málið til „Udvalget angaaende Færøernes Erhvervsforhold", sum sigur frá tí sama, sum løgtingið hevði fingið upplýst í 1937, at tað í Danmark eru fleiri kokkaskúlar, og at teir eru styðjaðir av tí almenna og feløgum.

Tann kommuna, har sum skúlin er hildin, letur sum oftast høli, meðan staturin til nakrar av skúlunum letur tilskot eftir kvøldskúlalógini. Skúlarnir verða hildnir av húsmóðurfelagnum ella fiskimannafelagnum. Her í Føroyum leiðir nevndin, kann hitt almenna styðja eftir teim í kvøldskúlalógini galdandi reglum.

Tað var kanniska praktisk, um skúlin varð hildin ymsastaðnis í Føroyum, t. d. í Suðuroy, Vestmanna, Havn og Klakksvík. Av tí at tað ívaleyst koma at verða uttanbýggja næmingar, var tað best, at undirvísingin var hvørt kvøld.

Kokkakursus í Danmark hava verið um 90 tímar, og eru tey roknað til menn, ið fara umborð í skip ella motorbát við 4—10 mannum, meðan vit í Føroyum munnu roknað við eini manning uppá 20—35 manns. Tað er tí neyðugt, at undirvísingartíðin heima hjá okkum verður longri, og at bæði tað praktiska og teoretiska verður tikið við.

Av tí at tað verður eitt sindur torført at seta ein kokkaskúla á stovn, heldur nevndin tað vera best, at landsnevndin ger tað fyrireikandi arbeiði og avger í samráð við fiskivinnufeløgini, í hvørjum plássum ein tílíkur skúli skal haldast, og um fiskivinnufeløgini vilja styðja skúlan peningaliga, eins og landsnevndin finnur út fyristøðumann (menn).

Av tí at málið er ógvuliga týðningarmikið, hevði tað haft nógv at týða, um skúlin kundi fingist í lag longu í vetur.

Tað er sjálvsagt, at teir næmingar, sum søkja skúlan, fáa prógv, tá ið undirvísingartíðin er komin at enda. Viðvíkjandi tíðini skal nevndin skjóta uppá 2 mánaðir og 8 tímar um dagin.

Uppskot.

1. Landsnevndin verður bidin um at fáa í lag kokkaskúla í samráð við fiskivinnufeløgini og søkja skúlastýrið um studning eftir kvøldskúlalógini.

2. Um neyðugt verður tað givið landsnevndini upp í hendi at brúka upp til 500 kr. til hetta endamál.

17. oktober samtykt 16--0.

---

8. Trolarakeyp.

Álit frá *fiskivinnunevndini*:

For Beboere i Viderø Sogns Kommune har Hr. Niels J. Joensen, Hvannasund, i Skrivelse af 26. August d. A. meddelt, at man der i Sognet agter at starte et Trawlerselskab, og at dette forventes at faa Tilslutning ogsaa fra Svinø og Fugløø.

Befolkningen i disse 3 Sogne er meget daarligt stillet med Hensyn til lønnende Arbejde. Fisketilvirkningen var før en betydelig Indtægtskilde, men paa Grund af det daarlige Hjemmefiskeri og Kutternes Tilbagegang er denne nu betydningsløs.

Hvannasund er en god Naturhavn, og der kan set i Forhold til andre Havneanlæg paa Færøerne etableres en Anlægskaj for overkommelige Udgifter for Kommunen eller dens Havnevæsen.

Forstanderskabet for Viderø Sogns Kommune har lovet at yde Andelsselskabet den Støtte, Kommunen kan overkomme at yde.

I Andragendet anmodes Lagtinget om at anbefale denne vigtige Sag og tillige støtte Sagen økonomisk.

Andelsselskabets fungerende Formand, Hr. Niels J. Joensen, Hvannasund, har Udvalget ved Skrivelse af 27. Oktbr. d. A. meddelt, at der grundet paa den forhaandenværende Krigssituation ikke kan stilles store Forhaabninger om Planens Gennemførelse paa nuværende Tidspunkt, men alle i Sagen interesserede er enige om at genoptage dette vigtige Spørgsmaal til Behandling, saa snart Forholdene taler herfor.

Forslag.

Sagen om Anskaffelse af en Trawler „fyri norðan fjall" udsættes, til Forholdene gør det muligt at realisere Planen.

11. november samtykt 14—0.

---

9. Leynar og Lorvík sum hvalvágir.

Álit frá *ymsamálanevndini:*

Gregorius Madsen, Kvívík, ansøger om at faa Leynar anerkendt som Hvalvaag.

Sagen har adskillige Gange været forelagt i Lagtinget, uden at man har villet godkende Leynar som Hvalvaag.

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Jacob Nielsen og Mitens) skal udtale:

Grindeformændene for Miðvág og Vestmanna har i Sagen, saaledes som den forelaa i 1934 (se Lagtingstidende 1934, s. 88), fraraader at autorisere Leynar som Hvalvaag. Vi indtager samme Standpunkt som Flertallet i 1934, hvorefter vi ikke kan tilraade, at Leynar direkte opføres blandt de Hvalvaage, hvortil Grinden altid, naar saadant er muligt, bør drives. Blandt disse er Miðvág og Vestmanna; dog henviser vi til Undtagelsesbestemmelsen i Grindereglementets § 10, hvorefter der bør gøres Undtagelse fra Drivningen til de godkendte Hvalvaage, naar man ved at drive Grinden til en af disse Pladser udsætter sig for at tabe den. Ifølge denne Bestemmelse bør en Grind drives til Leynar, naar der maatte foreligge Omstændigheder, hvorefter man maa regne med, at der er stor Sandsynlighed for at miste Grinden, hvis man søger at drive den til Miðvág eller Vestmanna. Vi kan derfor ikke stille noget Forslag om at godkende Leynar som Hvalvaag.

Mindretallet (O. F. Joensen) skal bemærke:

Det er ofte ret besværligt at drive Grind til Vestmanna, og naar Grind opdages ved Leynum, mener jeg, at Leynum bør være godkendt som Hvalvaag, saaledes at Grindeformændene kan afgøre efter deres bedste Overbevisning, om og hvorvidt Grinden bør drives til Leynar. Det hænder undertiden, at Grinden gaar tabt under Forsøg paa at drive den til Vestmanna. Ved at godkende Leynum som Hvalvaag opnaar man Hjemmel til at benytte denne Vaag i Tilfælde, hvor man ikke kan regne med at naa Vestmanna, og hvor man anser det for sandsynligt, at Grinden kan blive dræbt ved Leynum. Jeg mener, at man forsøgsvis skal godkende Leynar.

Der foreligger Henvendelse fra Lagtingsmand Joen Heinesen om at faa Lorvík godkendt som Hvalvaag.

Flertallet (O. F. Joensen og Mitens) kan ikke tilraade dette, da Klakksvík og Fuglafirði som godkendte Vaage ligger saa nær Lorvík, medens Jacob Nielsen dog mener, at Spørgsmaalet bør udsættes til næste Aar for at indhente Sysselmandens Erklæring.

Forslag.

I. Fra *Mindretallet* (O. F. Joensen):

I § 10, 1. Stykke, i Bekendtgørelse af 14. Juni 1909 med et af Justitsministeriet udfærdiget Reglement for Grindefangst paa Færøerne indsættes efter Ordet „Vestmanhavn": „og Leynum".

II. Fra *Mindretallet* (Jacob Nielsen):

Spørgsmaalet om Lorvík som Hvalvaag udsættes til næste Aar, for at Sysselmandens Erklæring kan indhentes.

31. oktober fall O. F. Joensens uppskot, bert 11 (Djurhuus, Dam, Paturssen, Nielsen, Holm Jacobsen, Joensen, Andreasen, Iversen, Henriksen, Danbjørg, Poulsen) fyri, 0 ímóti. Jacob Nielsens uppskot samtykt 20—0.

---

10. Móðurskip fyri bátafiskarar í Grønlandi.

Álit frá *fiskivinnunevndini*:

Suðuroya Fiskimannafelag andrager i Skrivelse af 5. Septbr. 1939 Lagtinget om at være Foreningen behjælpelig med at anskaffe et Fartøj, der kan tjene som Moderskib for en Række Maskinbaade, der skal drive Fiskeri ved Vestgrønland.

Det anføres i Skrivelsen, at en Skonnert paa 5—600 Tons vilde være velegnet til Formaalet til Brug for ca. 12 Baade. Foreningen mener, at en saadan Skonnert kan faas til Leje paa rimelige Betalingsvilkaar.

Det fremføres yderligere, at ved Anskaffelse af et saadant Moderskib med fuld Sejlkraft vilde man kunne nedsætte Oliefordbruget saavel for Skib som for Baade, idet Skibet kan skifte Plads i Forhold til Fiskotrækket. Baadenes Sejlads bliver derved kortere, hvilket vil medføre Besparelse af Benzin. Benzin kan blive vanskelig at skaffe i tilstrækkelig Mængde.

Dernæst fremføres det, at Fiskerne fritages for at bygge Huse i Land og for at anskaffe andet Tilbehør, som altid er forbundet med Station i Land. Fisken bliver saltet ombord og kan om nødvendigt leveres til Damper, som ellers altid kommer til Færingehavnen, hvilket sparer meget Arbejde i Forhold til Landstationer.

Formanden for Suðuroya Fiskimannafelag har overfor Medlemmer af Udvalget udtalt, at han beregner Lejesummen for et saadant Fartøj til ca. 10—15.000 Kr. for Fiskerisæsonen. Han siger, at flere saadanne Skonnerter har været oplagt i Danmark, da det ikke har været rentabelt at holde dem i Fragtfart, men om Krigen har forandret disse Forhold, ved han ikke.

Der regnes med at anvende 12 Motorbaade med 4 Mand til hver Baad eller ialt 48 Mand, som skal drive Fiskeriet, foruden selve Skibsbesæt-

ningen, som udgør 6 Mand. Der regnes med et Gennemsnitsfiskeri paa 250 Skpd. pr. Baad til en Pris af 30 Øre pr. kg. Dette vilde for 12 Baades vedkommende udgøre 144.000 Kr. Dersom man anslaar Udgifterne til Skibsudrustningen, faste Hyrer samt Lejo af Skibet til 100.000 Kr., bliver der 44.000 Kr. at dele mellem Fiskerne, hvilket giver over 900 Kr. pr. Mand. (I Erhvervskommissionsbetænkningens Side 21 er Udrustningsudgifterne til en Skonnert anslaaet til 32.000 Kr.)

Til Udrustning af det omtalte Moderskib agter Suðuroya Fiskimannafelag at andrage Fiskeribanken om Udrustningslaan, medens Foreningen andrager om en Lagtingsgaranti, der sammen med 2. Prioritets Panteret i Fangsten skal kunne anvendes til Optagelse af Laanet.

Fra Vágs Trolarafelag har Udvalget modtaget vedlagte Skrivelse, hvoraf fremgaar, at nævnte Selskab har købt et Etablissement i Vaag i den Hensigt at anskaffe en Trawler; men paa Grund af den nuværende Krigssituation er det umuligt at anskaffe et saadant Fartøj; Følgen heraf bliver, at Selskabet vil lide et stort Tab i Form af Renter af det Laan, som Selskabet har optaget til Køb af Etablissementet, samt Vedligeholdelsesudgifter etc., hvorfor Selskabet anbefaler, at Suðuroya Fiskimannafelag faar økonomisk Støtte til Anskaffelse af det omtalte Moderskib, da det er Meningen, at Suðuroya Fiskimannafelag skal benytte Trolarafelagiðs Etablissement.

I samme Skrivelse fra Vágs Trolarafelag anføres yderligere følgende: „Samtidig med at vi beder Lagtinget om at behandle Suðuroya Fiskimannafelags Ansøgning med Velvilje, vil vi høfligst forespørge, om det ikke kan lade sig gøre, at Garantien fra Porkere og Vaag Sognes Kommuner med Lagtingets Baggaranti til Vágs Trolarafelag kan bruges til Støtte for dette Foretagende."

Det er imidlertid Udvalget bekendt, at der er Tale om, at omtalte Kommunegaranti med Lagtingets Baggaranti under en anden Sag ønskes brugt til Optagelse af Laan til Indkøb af Fisk. Saafremt dette sker, falder selvfølgelig Spørgsmaalet bort om at benytte samme Beløb til det heromhandlede Formaal. Men skulde Vágs Trolarafelag imidlertid foretrække at anvende Beløbet til Fremme af nærværende Sag, vil Udvalget anbefale, at man fra Tingets Side gaar med hertil. Man foreslaar derfor, at Landsnevndin i saa Fald paa Lagtingets Vegne kan give Forstanderskaberne Tilladelse til at garantere for Laanet til Vágs Trolarafelag samt at meddele Tingets Undergaranti for samme, ifald Forstanderskaberne ønsker at garantere for Laan til Anskaffelse af omtalte Moderskib. Dette Fartøj og dette Foretagende i det hele taget vil skaffe Fisk til Trawlerselskabets Etablissement i Vaag.

Udvalget er enigt med Ansøgeren i, at det er af stor Betydning for Fiskerne, at et saadant Fartøj bliver anskaffet til nævnte Formaal, ligesom Udvalget anser det for at være af den allerstørste Betydning, at det omtalte Etablissement blive benyttet, da Vágs Trolarafelag ellers vil komme i Pengevanskeligheder og blive nødt til at sælge Etablissementet, hvorved Grundlaget for den paatænkte Trawlervirksomhed aldeles bortfalder, hvilket vil være en meget stor Skuffelse for den arbejdsløse Befolkning i Vaag.

Udvalget skal anbefale, at Lagtinget giver Landsnevndin Bemyndigelse til at garantere for et Beløb paa indtil 15.000 Kr., ligesom Landsnevndin anmodes om i Samarbejde med Suðuroya Fiskimannafelag at arbejde videre med Sagen.

Man skal derfor fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget bemyndiger Landsnevndin til paa Tingets Vegne

1) at garantere for et Laan paa indtil 15.000 Kr. til det i Betænkningen anførte Formaal,
2) i Samarbejde med Suðuroya Fiskimannafelag at foretage det videre fornødne i Sagen.
3) Tinget er indforstaaet med, at det under Pkt. 1 i Forslag i Lagtingssag Nr. XII-13/1938 nævnte Beløb 13.000 Kr. kan anvendes til Bestridelse af Udgifterne vedrørende selve Moderskibet, saafremt Vágs Trolarafelag og de respektive Forstanderskaber i Vaag og Porkere foretrækker dette i Stedet for at bruge Beløbet til Indkøb af Fisk.
4) Begge Kommunerne optager Laanet i Fællesskab og staar solidarisk med Hensyn til Laanets Amortisation.
5) Landsnevndin bemyndiges til paa Lagtingets Vegne overfor Laangiveren at garantere for, at Kommunerne overholder deres Forpligtelser, dog saaledes, at Lagtingets Undergarantl ikke overstiger 10.000 Kr.
6) Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne.

25. november varð uppskot pkt. 1) og 2) samtykt við 15—0. Pkt. 3) fall, 12—0. Pkt. 4) og 5) harvið burturdottin. Pkt. 6 samtykt 15—0.

---

11. Royndarkamar fyri kumpassir.[1]

Álit frá *fiskirinnanríkisnevndini:*

I Skrivelse af 23. Septbr. d. A. har Instrumentmager Hans A. Nielsen henvendt sig til Tinget med Anmodning om, at der arbejdes for Oprettelse af et Prøvekammer for Kompasser paa Færøerne.

Det anføres i Henvendelsen, at Forholdene for Tiden er saaledes, at det vil være baade vanskeligt og risikabelt at sende Kompasser, som skal forsynes med Certificater, til Danmark. Det anføres endvidere, at for det første kan Skibsforbindelsen blive saaledes, at Forsendelsen vanskeliggøres, og for det andet at Fragttaksterne og Arbejdslønningerne i Danmark vil gøre dette uforholdsmæssig dyrt for Ejerne.

Ansøgeren foreslaar til sidst, at Tinget, saafremt der ikke kan oprettes et Prøvekammer her paa Øerne, arbejder henimod, at der fra Nytaar 1940 at regne gives Tilladelse til, at Kompasser, som skal have Certificat i

1) Sbr. løgtingstiðindi 1939, bls. 68.

1940 og om nødvendigt 2—3 Aar frem i Tiden, kan repareres heroppe og synes af f. Eks. Skibstilsynet.

Udvalget skal tillade sig at anføre følgende:

Sagen angaaende Oprettelse af et Prøvekammer her paa Øerne for Skibslys og Kompasser har været behandlet af Tinget i de ordinære Samlinger 1923, 1924, 1925 og 1929. Sagen blev dengang afvist af Ministeriet, men er der i 1930 oprettet et Prøvekammer i Tórshavn for Skibslys, saa den Side af Sagen maa siges at være løst.

Tilbage staar Løsningen af Spørgsmaalet om Oprettelse af et Prøvekammer for Kompasser, og Udvalget er fuldtud enigt med Ansøgeren i, at det under alle Omstændigheder og specielt nu, hvor Krigssituationen kan umuliggøre al Forsendelse, vil være det mest praktiske, at der oprettes et Prøvekammer her paa Øerne.

Endvidere kan Udvalget fremhæve, at Forsendelsen af Kompasser mellem Færøerne og København altid medfører Ulemper og til Tider ret store ekstra Udgifter for Rederierne, da det kan ske, at Kompasserne kan gaa i Stykker under Forsendelsen, og at disse kommer i Ulave paa anden Maade.

Udvalget tillader sig derfor i Henhold til det foran anførte at fremsætte Forslag om, at der oprettes et Prøvekammer for Kompasser her paa Øerne.

Forslag.

Lagtinget andrager om Tilladelse til, at der oprettes et Prøvekammer paa Færøerne, hvorefter Kompasser kan blive forsynede med lovbefalet Certificat.

11. november samtykt 19—0.

---

12. P/f. Norðoya Ísvirki.

Ált frá *fiskjarnerndini:*

Sagen angaaende Oprettelse af et Isværk med Fryseanlæg i Klaksvig, stiftet under Navnet P/f Norðoya Ísvirki, har været til Behandling i Lagtinget i Samlingerne 1937 og 1938.

I 1937 vedtog Tinget saalydende Forslag:

1. Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der ydes et Tilskud fra Statskassen paa 25.000 Kr. til P/f Norðoya Ísvirki (A/S Norderøernes Isværk).
2. Lagtinget anbefaler overfor Kongeriget Danmarks Fiskeribank, at der ydes P/f Norðoya Ísvirki mest muligt Laan til Anlæg og Drift.

3. Tinget giver P/f Norðoya Ísvirki Tilsagn om et Laan paa 10.000 Kr. at udbetale, naar de nye Indtægtslove er gennemført, og under Forudsætning af, at der ydes Tilskud fra Statskassen og Laan fra Fiskeribanken til Selskabet.
De nærmere Betingelser for Laanet fastsættes til den Tid.

Sagen var som nævnt ogsaa til Behandling i Tinget i Samlingen 1938, og havde Bestyrelsen for Aktieselskabet for at lette Gennemførelsen af Projektet reduceret Anlægget saaledes, at dette nu kunde opføres for en Anlægssum af ca. 60.000 Kr.

Sagen har været forelagt Ministeriet, som har udtalt, at Staten under de foreliggende Omstændigheder ikke kan yde Tilskud til et saadant Anlæg, ligesom Fiskeribanken heller ikke mener at kunne give Tilsagn om Laan.

Atter i Aar har Lagtingsmændene S. P. Zachariasen og O. F. Joensen, der begge er Medlemmer af Bestyrelsen for P/f Norðoya Ísvirki, forelagt Spørgsmaalet for Tinget ved Skrivelse af 27. f. M.

Henvendelsen motiveres med, at Forholdene i den sidste Tid har ændret sig ganske væsentligt, idet Kvotabestemmelserne paa det engelske Marked med Hensyn til Færskfisk nu er ophævet, og Mulighederne for Salg af Færskfisk fra Færøerne til England derfor er langt større, end de har været. Men for at man herfra kan være leveringsdygtig, er det absolut nødvendigt, at der paa Færøerne etableres Lagerrum for afkølet Fisk, ligesom Isproduktionen maa sættes betydeligt op. Andragerne pointerer, at Bestyrelsen ikke mener at kunne nøjes med mindre Værk end det af A/S „Atlas" i 1937 proketerede Is- og Køleanlæg (jfr. vedlagte Tegning og Beskrivelse) og er gaaet bort fra det reducerede Anlæg, der var til Behandling i Lagtingssamlingen 1938.

Udvalget, der har faaet Sagen til Behandling, udtaler følgende:

P/f Norðoya Ísvirki er anmeldt og angives at være indregistreret i Aktieselskabs-Registret. Der er tegnet en Aktiekapital paa 20.000 Kr., bl. a. saaledes, at en forholdsvis mindre Del skal ydes i Arbejde ved Anlægets eventuelle Opførelse; ca. 5.000 Kr. er indbetalt kontant. Klaksvig Kommune leverer Selskabet Grundstykke gratis.

Udvalget kan tiltræde og yderligere understrege Andragernes Udtalelse om, at Etableringen af flere saadanne Is- og Køleanlæg vil være aldeles nødvendig, hvis man i Fremtiden skal blive i Stand til at udnytte de forhaanden værende Muligheder med Hensyn til Salg af Færskfisk. Som en Illustration af de nævnte nuværende Forhold kan nævnes, at det var Meningen, at vor Trawlerflaade, der bestaar af 10 Fartøjer, i Løbet af denne Maaned efter sluttet Saltfiskeri skulde fortsætte med at fiske Færskfisk. Vi har ialt 4 Isværker med en samlet Kapacitet paa ca. 15 Tons Is pr. Døgn. Forbruget af Is pr. Tur for hver Trawler sættes til 60 Tons. Vor Trawlerflaades samlede Forbrug af Is for en enkelt Tur bliver saaledes ca. 600 Tons. Naar den samlede Isproduktion paa Færøerne udgør ca. 15 Tons pr. Døgn, skal der saaledes hengaa ca. 40 Døgn til Forsyning alene af Trawlerflaaden bortset fra alt andet Forbrug.

Naar et Flertal af vore Trawlere midlertidigt har maattet lægge op, saa har bl. a. den ringe Isproduktion her paa Øerne været en medvirkende Aarsag dertil. At der herved er paaført vort i Forvejen vanskeligt stillede Fiskerierhverv betydelige Tab, er vel overflødigt at nævne. Hertil kommer, at der i de sidste Aar er oparbejdet et nyt Erhverv paa Færøerne, nemlig Sølv- og Blaarævavlen, som ved Siden af Fiskerierhvervet stiller ikke uvæsentlige Krav til vor hjemlige Isproduktion til Bevarelse af Kød o. a. som Foder til Rævene, navnlig om Vinteren.

Af det anførte ses, at Kravet om Opførelse af nye Is- og Køleanlæg paa Færøerne er vel begrundet, ligesom det kan anføres, at den norske Stat yder direkte Tilskud til Opførelse af Isværker i Norge.

Da Udvalget er vidende om, at hele dette Spørgsmaal er Genstand for en almindelig Behandling i et andet Lagtingsudvalg, der eventuelt vil fremsætte Forslag om en samlet rationel Plan for alle Øerne, en Plan, der bl. a. vil foreslaa Oprettelse af et Isværk og Køleanlæg i Klaksvig, skal man afholde sig fra at fremsætte Forslag i nærværende Sag til en samlet Plan for alle Øerne. Der findes ganske vist i Forvejen et Isværk i Klaksvig med en Kapacitet paa ca. 3 Tons pr. Døgn, men hele Udvalget er enigt i at anbefale, at det bliver det foreliggende Projekt fra P/f Norðoya Ísvirki, der kommer til Udførelse, naar Planen skal realiseres.

Forslag.

Under Hensyn til det i Betænkningen anførte, skal man anbefale det foreliggende Andragende fra P/f Norðoya Ísvirki angaaende Opførelse af et Isværk og Fryseanlæg i Klaksvig.

Iøvrigt henvises til Lagtingets Vedtagelse i 1937 vedrørende denne Sag.

17. november samtykt 21—0.

---

13. Lán til Útróðrarfelagið Grønland.

Ávlit frá *ríggjarnevndini:*

Andelsselskabet Útróðrarfelagið Grønland søger om Lagtingets Garanti for Laan, som Selskabet agter at ansøge om at faa i Færø Amts Sparekasse eller Sjóvinnubankin, for op til 50.000 Kr.

I Foraaret blev der mellem Regeringen og Repræsentanter for Lagtinget truffet en Overenskomst vedrørende Fiskeri ved Grønland, hvorefter der blev aabnet flere Havne ogsaa for Baadfiskere. Det viste sig straks at være betydelig Interesse for denne Sag paa Færøerne. Det færøske Fiskeri trænger til i hvert Fald delvis Omlægning, og det er derfor af stor Betydning, om der kunde oparbejdes et lønnende Baadfiskeri ved Vestgrønland. Antallet af Fiskere og ledig Arbejdskraft paa Færøerne er saa stort, at de Fartøjer, som driver Fiskeri, ikke kan tage alt det ledige Mandskab. Selvom der skulde fiske 500 Mand eller mere aarlig som Baadfiskere ved Grønland, skønnes dette ikke at kunne være til nogen Skade for Skibsfiskeriet, idet der alligevel vil være rigeligt Mandskab at faa.

Den 17. Marts blev der stiftet et Andelsselskab under Navnet Útróðrarfelagið Grønland. Exemplar af Vedtægterne vedlægges. Til Bestyrelse

blev valgt: Skibsfører Poul Juel Djurhuus, Tórshavn, Navigationslærer Johan Samulsen, Sunnbø, Landsretssagfører Edw. Mitens, Tórshavn, Lærer S. P. Zachariasen, Klakksvík, Skibsfører Ole J. Larsen, Oyrabakka, Lagtingsmand Gunnar Winther, Sand og Skibsfører Elias Johannesen, Miðvági. Der havde meldt sig en hel Del Fiskere, og til at begynde med var der Tale om ca. 500. Hver Mand skulde indbetale 25 Kr. Endvidere forespurgte man, om de paagældende Baadelag kunde garantere for at have til Raadighed en god, rummelig Baad med installeret Motor, ligesom man forespurgte, om de paagældende selv kunde tilvejebringe Skure til Beboelse og Oplag.

Bestyrelsen ansøgte derefter Staten og Føroya Banki om Hjælp til at befragte 2 Dampere paa ca. 2000 Tons hver til at føre Mændene og deres Udrustning til Grønland. Udgifterne til Befragtning af 2 Dampskibe til at føre Mændene til Grønland og til at føre dem hjem igen om Efteraaret samt til Indkøb af Salt, Benzin, Proviant, Fiskeredskaber osv. blev anslaaet til ca. 400.000 Kr. Man ansøgte om et saadant Laan, idet man fremhævede, at der fra Fiskernes Side skulde skaffes som direkte Indskud i Form af Motorbaade og Skure ca. 200.000 Kr. Det viste sig, at Planen ikke kunde gennemføres i saa stor Udstrækning, men Staten tilbød at yde et Laan paa 100.000 Kr. og Føroya Banki et Laan paa 100.000 Kr. til at befragte een Damper.

Til Forretningsfører blev Landsretssagfører Edw. Mitens midlertidig valgt.

S/S „Niels R. Finsen" blev lejet for 1150 £ om Maaneden og førte 225 Fiskere til Grønland. I Damperen maatte der indrettes Sovepladser, og den medførte 1000 Tons Salt foruden Proviant og Udrustning samt Skure og Baade.

Medens det lykkedes for Fiskerne selv at skaffe de nødvendige Baade, viste det sig, at de ikke var i Stand til at skaffe de nødvendige Pengemidler til Huse og Skure. Andelsselskabet maatte derfor selv anskaffe saadanne, og Udgifterne hertil androg 60.000 Kr.

„Niels R. Finsen" afgik herfra i Begyndelsen af Juni, og Juni Maaned medgik i hvert Fald for en væsentlig Del med Sejlads til Grønland og til Opførelse af Huse, Ilandbringelse af Salt m. m. Fiskeriet blev derefter drevet fra Tovkussaq og Ravns Storø i Sommermaanederne og afsluttedes i Begyndelsen af Oktober. Den samlede Fangst udgjorde godt 1200 Tons.

Det er indlysende, at det vil blive altfor følelligt, hvis Fiskerne paa eet Aar skulde betale hele det ovennævnte Beløb 60.000 Kr., som Skurene har kostet. Bestyrelsen har derfor foretaget Henvendelser til Færø Amts Sparekasse og Sjóvinnubankin om Laan, og disse Institutioner har stillet sig velvilligt til Tanken og stillet Laan i Udsigt under forskellige Forudsætninger og Betingelser. For at kunne opnaa saadanne Laan vil det sikkert, som Forholdene er, være nødvendigt at have en Lagtingsgaranti. Meningen er, at 10.000 Kr. skal betales af indeværende Aars Drift paa de Beløb, som er medgaaet til Skurenes Anskaffelse, medens Resten skulde betales gennem f. Eks. 5 Aar.

Lagtingsmand Mitens har som Andelsselskabets Forretningsfører pr. 14. ds. tilstillet Udvalget en Regnskabsoversigt for 1939, hvilken er vedlagt Sagen som Bilag. Af denne fremgaar, at Andelsselskabets samlede Udgifter beregnes til 309.300 Kr., heri iberegnet Udgifter til Materiel og Opførelse af Huse og Skure ca. 60.000 Kr., medens Indtægterne, ca. 1200 Tons Fisk til en Gennemsnitspris af 35 Øre pr. kg, naar Udgifter til Losning, Vragning o. l. er fraregnet, sættes til 420.000 Kr. Hvis samtlige Udgifter — herunder Udgiften til Opførelse af Skure — skal dækkes, bliver Nettoindtægten saaledes godt 110.000 Kr. eller ca. 500 Kr. pr. Mand i Gennemsnit. De deltagende Fiskeres Antal er 225. Den enkelte Fiskers Andel vil saaledes kun blive ringe; navnlig for de Fiskere, der har været uheldige og gjort daarlig

Fangst, vil Udbyttet blive minimalt. Hvis derimod ca. 50.000 Kr. af det til Husenes Opførelse medgaaede Beløb dækkes gennem Laan, vil Fiskernes Udbytte gennemsnitlig blive ca. 700 Kr. Det bemærkes dog, at der tages et vist Forbehold vedrørende Regnskabsoversigten, da alle Regninger formentlig næppe kan antages at være indkommet, ligesom Hr. Mitens Honorar som Regnskabsfører ikke er paaført Regnskabsoversigten.

Udvalget er enigt i at udtale, at man finder det naturligt, at Lagtinget yder den omsøgte Garanti, dels fordi det er et første Forsøg, der her gøres, dels fordi det ikke kan antages at ville medføre Konsekvenser. Da der baade fra Statens og Føroya Bankis Side er ydet betydelig økonomisk Støtte til Foretagendet, vil det være naturligt, at der ogsaa ydes noget fra færøsk Side. Selvom det kan være tvivlsomt, om man i Fremtiden under en Krigssituation som den nuværende kan regne med saa stor Tilslutning som i Aar, vil der utvivlsomt til enhver Tid vise sig at være betydelig Tilslutning til et Baadfiskeri i Vestgrønland, og de der opførte Huse og Skure vil som Følge heraf altid have en vis Værdi. Udvalget er selvfølgeligt ikke blindt for, at der er eller let kan være økonomisk Risiko forbundet med Ydelsen af den omsøgte Garanti, men mener i Betragtning af samtlige foreliggende Omstændigheder at burde imødekomme Andragendet.

Forslag.

Lagtinget garanterer for Laan, som Útróðrafelagið Grønland maatte opnaa i Færø Amts Sparekasse eller Sjóvinnubankin, op til 50.000 Kr. Tilsagnet staar ved Magt i 1 Aar, og Lagtingets Formand bemyndiges til at underskrive nødvendige Dokumenter paa Tingets Vegne.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Clement Poulsen, Skúoy, og Clement Jacobsen, Glyvrum, siga frá, at teir ikki kundu verða limir av útróðrafelagnum Grønland, av tí at tað ikki var pláss at koma við damparanum „Niels R. Finsen" fyri allar, sum ynsktu at verða limir. Teir fóru tí til Tovkussaq og Ravns Storø at fiska og máttu sjálvir keypa hús. Tað er trupult hjá teimum í ár at betala allan peningin fyri húsini, og teir vilja royna at fáa lán til hetta og biða um tingsins ábyrgd fyri tílík lán á líknandi hátt, sum talan er um lán til Útróðrafelagið Grønland.

Tað er fyrsta ár, Føroyingar fiska við báti frá Tovkussaq og Ravns Storø, og nevndin vil tí, sum viðurskiftini eru, seta fram hetta

Uppskot.

Sum nýtt punkt til uppskot nevndarinnar verður sett:

Givið verður landsnevndini heimild til tingsins vegna at geva ábyrgd fyri láni, sum verður umsókt til hús av fiskimonnum, sum í ár hava fiskað við báti frá Tovkussaq og Ravns Storø.

27. november varð nevndaruppskotið og broytingaruppskotið samtykt við 21—0.

14. Broytan av reglugerð fyri Foroya Fiskaexport.

Álit frá *fiskirinnanevndini.*

„Føroya Fiskimannafelag" har i en Skrivelse af 23. Oktbr. 1939 anmodet Lagtinget om at faa ændret Vedtægterne for Føroya Fiskaexport saaledes, at „Føroya Fiskimannafelag" skal have en Repræsentant i Repræsentantskabet uden Hensyn til, om det kun udgør et Medlem i Andelsselskabet.

Der bliver i samme Skrivelse fremført, at efter de gældende Regler for Føroya Fiskaexport bliver Repræsentantskabet valgt efter almindelige Flertalsbestemmelser; men da intet Medlem har mere end een Stemme, kan Føroya Fiskimannafelag, endskønt det repræsenterer 2800 Fiskere, ikke faa nogen Repræsentant valgt. Føroya Fiskimannafelag har flere Gange forsøgt at faa en Mand ind i Repræsentantskabet, men denne opnaaede kun ganske faa Stemmer.

„Suðuroya Fiskimannafelag" har i Skrivelse af 1. November 1939 ligeledes anmodet Lagtinget om at foranledige Fiskaexports Vedtægter ændret saaledes at Fiskerne bliver repræsenteret i Føroya Fiskaexports Repræsentantskab og Bestyrelse i Forhold til den Andel Fisk, 35 %, Fiskernes Andel udgør af den samlede Fangst.

Det fremføres i Skrivelsen, at der hersker stor Utilfredshed iblandt Fiskerne angaaende Maaden, hvorpaa Repræsentantskabet bliver valgt, saa Fiskerne er udelukket fra at kunne blive valgt i Repræsentantskab og Bestyrelse.

Føroya javnaðarflokkur rejste samme Spørgsmaal i Lagtingssamlingen 1937, jfr. Lagtingstidende 1937, Side 95, og Føroya skipara- og navigatørfelag tilskrev Lagtinget den 7. Novbr. 1937, at Foreningen ønskede at blive repræsenteret i Føroya Fiskaexports Repræsentantskab for at varetage sin Andel af Fisken, 11 %, for Skippere og Bedstemænd tilsammen.

Udvalget skrev da til Føroya Fiskaexport og spurgte, om det kunde lade sig gøre at ændre Sammensætningen af Føroya Fiskaexports Bestyrelse i Henhold til de anførte Ønsker.

Ifølge Føroya Fiskaexports Svarskrivelse af 8. Decbr. 1937 viste Selskabet sig uvilligt til at imødekomme de fremsatte Ønsker.

Lagtinget behandlede Sagen i 1937 og vedtog at indgaa til Regeringen med følgende Andragende om, at Regeringen maatte indlede Forhandling med Andelsselskabet Føroya Fiskaexport om at ændre Selskabets Vedtægter derhen, at Fisker- og Skipper- og Navigatørforeningen vælger 1 Repræsentant, Rederiforeningen 1 og Lagtinget 1 Repræsentant.

Føroya Fiskaexport har i Skrivelse til Amtet af 9. Marts 1938 udtalt, at Sagen om Bestyrelsens Sammensætning har været Genstand for Drøftelse paa et Bestyrelsesmøde, og man gør opmærksom paa, at Føroya Fiskimannafelag ikke har stillet noget Forslag om Ændring, og at Fiskimannafelagið overfor Bestyrelsen ikke er fremkommet med nogen Anker eller Ønsker i Retning af det gennem Lagtinget fremsatte Forslag.

At Lagtinget, Fiskernes og Skippernes Foreninger og Rederiernes Organisation hver for sig vælger et Medlem i Føroya Fiskaexports Bestyrelse, anser Selskabet for upraktisk og absolut uigennemførligt, hvilket Standpunkt det motiverer med, at det ønsker at blive holdt udenfor den lokale Partipolitik.

Men, anføres det videre, dersom Spørgsmaalet alene drejede sig om Føroya Fiskimannafelag i Forbindelse med Valg til Repræsentantskabet, vilde Sagen komme til at ligge anderledes. Det foreslaas dog, at Sagen foreløbig stilles i Bero. Man beder iøvrigt fra Selskabets Side Amtmanden være forvisset om, at man gør sig Umage for at tage tilbørligt Hensyn til de Ønsker, der fremsættes af Føroya Fiskimannafelag saavelsom fra alle øvrige Medlemmer af Selskabet.

Amtet har ved Skrivelse af 18. Marts 1938 til Ministeriet for Landbrug og Fiskeri bemærket, at Amtet ikke kan anbefale Forhandling om en saadan Vedtægtsændring som af Lagtinget foreslaaet. Det højeste, Amtet kan gaa ind for, er, at de af Lagtinget nævnte Institutioner, herunder Lagtinget selv, skal have Adgang til at udpege Medlemmer af Repræsentantskabet eller Bestyrelsen ved Siden af de af Selskabet selv valgte Medlemmer.

Amtet kan ikke anbefale Forslaget om, at Skipperforeningen sammen med Fiskerforeningen skal kunne vælge et Medlem af Bestyrelsen, ligesom Forslaget om, at Rederiforeningen skal vælge et Medlem, er fremsat uden Mandat fra Rederiforeningen.

Amtet har forhandlet med Føroya Fiskaexports Bestyrelse om saadanne Ændringer i Vedtægten, at der kan sikres Fiskimannafelagið Adgang til at vælge et Medlem af Repræsentantskabet, og Føroya Fiskaexport har svaret som foran refereret.

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri har i Skrivelse af 3. Maj 1938 meddelt, at Statsministeriet og Ministeriet for Landbrug og Fiskeri i Overensstemmelse med Færø Amts Indstilling maa være enige med bemeldte Andelsselskab i, at der kun bør søges gennemført saadanne Vedtægtsændringer, at der sikres de færøske Fiskere ved deres Sammenslutning Føroya Fiskimannafelag Adgang til Andelsselskabets Repræsentantskab. Ministeriet gaar ud fra, at Føroya Fiskaexport selv drager Omsorg for, at der foretages en passende Ordning i saa Henseende.

Udvalget er af den Formening, at det er et naturligt og berettiget Krav, der fremsættes af de færøske Fiskeriorganisationer. Da baade Fiskeres, Bedstemænds og Skibsføreres Fortjeneste er afhængig af Saltfiskeprisen, er det forstaaeligt, at vedkommende Organisationer er interesserede i at blive repræsenterede i Føroya Fiskaexports Repræsentantskab og Bestyrelse i Forhold til deres samlede Andel i Fangsten, 40 %.

Da Fiskeriet er Færøernes bærende Erhverv, og Spørgsmaalet om Salg af Fisk i det hele taget er et af de allervigtigste Spørgsmaal, som det offentlige er stærkt interesseret i, mener Udvalget, at der ogsaa burde være en Repræsentant i Repræsentantskabet, som er valgt af Færøernes Lagting, og skal man derfor fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Regeringen indleder Forhandling med Andelsselskabet Føroya Fisksexport om at faa ændret Selskabets Vedtægter derhen, at Fiskerforeningerne og Skipper- og Navigatørforeningen faar Medlemmer i Repræsentantskabet i nævnte Andelsselskab i Forhold til Foreningernes Andel i Fangsten, samt at Lagtinget faar 1 Medlem i Repræsentantskabet.

20. november samtykt 19—0.

---

15. Studningur til bátakeyp vegna skaða við grønlandsferð.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Jens Mohr Joensen úr Vági bevur í brævi, dagss. 26. oktbr. í ár, á egna og teirra starvsfelagars vegna, ið hava verið fyri tí óhappi at mist útróðrabátar á heimferð úr Grønlandi við dampparanum „Niels R. Finsen", heitir á tinglið um, at tað annaðhvørt veitir teimum studning og lán ella garanterar fyri tí neyðturvuliga láni til keyp av bátum og maskinum. Tað er upplýst, at tað vóru 11 bátar og maskinur, sum brotnaðu og fóru í havið, undantikið eina maskina. báturnir vóru átta- og tiggjumannafør, teir flestu størri, og kostaðu frá 2500 kr. og upp til 4000 kr. Umsøkjararnir ganga út frá, at bátarnir eru tryggjaðir, men vita ikki, hvussu nógv teir eru tryggjaðir fyri, ikki heldur nær besin peningur verður tøkur. Sum fátækir útróðramenn verða teir illa fyri og liða peningalig tap, um teir ikki beinan vegin fáa bátar aftur til útiróður í vetur. Um tinglið garanterar fyri láni, biðist tingið eisini vera umsøkjarunum til hjálpar undir tingingunum við lánistøðirnar.

Av tí at málið er so ógreitt, er ikki gjørligt hjá nevndini nú í stundini at taka avgjørda støðu til tess. Tað vil verða neyðugt at skaffa til vegis ymiskar upplýsingar, áðrenn tað kann gerast, til dømis hesar:

1) Hvussu stórur er tann samlaði skaðin?
2) Eru bátarnir tryggjaðir, og um so er, hvar og fyri hvussu nógv?

Til 1) er at merkja, at tað við eitt sakligt sýn ella metan má skaffast upplýst, hvussu stórur tann samlaði skaðin er. Tað er sagt fyri nevndini, at bátarnir eru tryggjaðir av P/F Grønland. Av tí, at bátarnir eisini eru nýttir sum redningsbátar á „Niels R. Finsen", er tað møguligt, at teir eisini eru tryggjaðir har.

Eftir fyriliggjandi umstøðum má nevndin halda vera beinast, at málið verður givið upp í hendurnar á landsnevndini, ið fær álagt at fylgja málinum og vera útróðramonnunum til hjálpar har, sum tørvur er til tess.

Um umsøkjararnir ikki fáa fullt endurgjald gjøgnum tryggingina, fær landsnevndin heimild til at veita teimum studning av tí peningi, nevndin ræður yvir til frama fyri sjóvinnuna og onnur neyðturvulig mál, so sum hon heldur vera hóskandi.

Uppskot.

1) Málið verður beint til landsnevndina, ið fær álagt at eygleiða málið á ferðini fram eftir og veita umsøkjarunum alla ta hjálp, hon er før, inntil tryggingarspurningurin er greiddur.
2) Um tryggingin ikki gevur umsøkjarunum fullt endurgjald fyri teirra tap,

kann landsnevndin velta teimum studning av tí peningi, hon ræður yvir til frama fyri sjóvinnuna og onnur neyðturvnlig mál, so sum hon heldur vera hóskandi.

17. november samtykt 21—0.

---

16. Lastulinjumerkir fyri trolarar.

Ávlt frá *ymsamálanevndini:*

„Føroya felag fyri trolarar og garnskip" har henvendt sig til Lagtinget vedrørende Spørgsmaalet om Trawleres Forsyning med Lastelinjemærker.

Det oplyses, at det i international Konvention af 1931 bestemmes, at de paagældende Regler om Lastelinjemærker finder Anvendelse paa alle Skibe, der er beskæftiget paa internationale Rejser, bortset bl. a. fra Skibe, der udelukkende anvendes til Fiskeri. Denne Hovedregel er medtaget i Ministeriets Bekendtgørelse om Lastelinjer for Skibe af 21. April 1932.

Det anføres i Andragendet, at Drift af Trawlere umuliggøres, naar de forsynes med Lastelinjemærker, og at der fra de færøske Trawleres Side har været nedlagt Indsigelse mod at forsyne Baadene med saadanne Mærker.

Ministeriet har alligevel udstedt en ny Bekendtgørelse af 22. Februar 1939, der ogsaa gælder for Trawlere. Der er kun undtaget Skibe under 150 Tons Brutto, Skibe, der anvendes indenfor et nærmere begrænset Omraade, og Skibe der udelukkende anvendes til Fiskeri indenfor visse nærmere Omraader.

Trolarafelagið andrager om, at Lagtinget efter Sagens Undersøgelse vil foretage fornøden Henstilling til Ministeriet om de nævnte Reglers Bortfald, da dette anses nødvendigt, saafremt Trawlerdrift skal fortsættes.

Udvalget skal bemærke, at Amtet oplyser, at Spørgsmaalet er rejst, og Amtet har tilskrevet Ministeriet om Oplysninger i Sagen. Grunden til Indførelsen af de omhandlede Bestemmelser maa antages at være Hensynet til Mandskabets Sikkerhed.

Udvalget skal anbefale, at der tages saa meget Hensyn som muligt til Trawlerdriften, men er ogsaa indforstaaet med, at der maa tages tilbørligt Hensyn til Mandskabets Sikkerhed, forsaavidt der maatte foreligge særlige Forhold.

For at der kunde afgives Betænkning mener Udvalget, at det er nødvendigt, at der foreligger Udtalelse fra Ministeriet, og saadan Udtalelse kan ikke foreligge under Lagtingssamlingen.

Man stiller derfor følgende

Forslag.

Sagen overgives til Landsnevndin, der bemyndiges til at give Indstilling i Sagen.

15. november samtykt 20—0.

---

17. Radio- og telegrafsamband við veiðuskipini.

Álit frá *fiskirinnanevndini:*

Lagtingsmændene P. M. Dam, Chr. Holm Jacobsen, Johan Kallsoy og A. Samuelsen har i Skrivelse til Lagtinget af 11. November d. A. anmodet om, at Radio- og Telegrafforbindelse mellem færøske Fangstskibe og Radio- og Telegrafstationen paa Færøerne maa blive taget op til Behandling.

I Andragendet anføres, at Forholdene, som de nu er, ikke alene kan paaføre Fiskere saavel som Redere store økonomiske Tab, men at der ogsaa i paakommende Tilfælde kan dreje sig om Tab af Menneskeliv og Skibsværdier.

Nærværende Udvalg, som har haft Sagen til Behandling, har ført Forhandling med Telegrafbestyrer Finsen og Telefoningeniør Zachariasen. Telegrafbestyrer Finsen oplyste, at der fra 1. Juli d. A. er installeret en Radiomodtager paa Telegrafstationen, der altid lytter paa Bølgelængde 181,8 m, men at det paa de Tidsperioder, da Radioforbindelsen med Suderø er i Virksomhed, er vanskeligt at høre, da nævnte Modtager og Radinstationens Afsender staar saa nær i Forbindelse med hinanden, men for at undgaa denne Gene er det nu Hensigten at flytte Modtageren, saaledes at unødvendige Forstyrrelser undgaas.

Hvad angaar Afsenderen, stiller Forholdene sig saaledes, at der for at faa en bestemt Bølgelængde udkræves Forhandling med Radiofonierne i de forskellige Lande, men en saadan Forhandling vil tage lang Tid.

Det vil være af overordentlig stor Betydning, om der kan træffes en midlertidig Ordning, hvorefter Telegrafvæsenets herværende Radiosender kan udsende Meddelelser til de færøske Skibe 2 eller 3 Gange i Løbet af Døgnet og til saadanne Tider, hvor man ved, at alle Skibe lytter, f. Eks. lige før eller lige efter Radioaviserne, paa en Bølgelængde, hvor Erfaringen har vist, at der høres godt, f. Eks. paa Længde 1200. Ligeledes bør der, saa hurtigt det paa nogen Maade kan lade sig gøre, foretages de nødvendige Ændringer

paa den herværende Telegrafstation, saaledes at de med Radiosender forsynede færøske Skibe altid kan komme i Forbindelse med denne. Særlig under de nuværende alvorlige Forhold er det af den allerstørste Betydning og kan i visse Tilfælde være afgørende for Liv eller Død, at der paa de her omtalte Omraader findes tilfredsstillende Forhold. Og det er af den største Vigtighed, at dette Spørgsmaal løses med det samme.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om,

1) at der gennemføres en Ordning, hvorefter Telegrafvæsenets Radiosender paa Færøerne udsender Meddelelser til de færøske Skibe 2 eller 3 Gange i Døgnet paa en passende Bølgelængde,
2) at der hurtigst muligt foretages de nødvendige Ændringer paa Telegrafstationen, saaledes at færøske Skibe, der er forsynet med Radiosender, altid kan komme i Forbindelse med denne.

29. november samtykt 21—0.

---

18. Hjálpargrunnur Foroya fiskimanna.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Foreliggende Sag var til Behandling i sidste Aars Lagtingssamling, og vedtoges der et Forslag, hvorefter der fra henholdsvis færøsk Side og Staten skulde indbetales ca. 43.000 Kr. aarlig i 10 Aar, hvorefter Fonden, naar de aarlige Beløb til Uddeling blandt trængende Fiskere er fragaaet, skulde udgøre ca. 671.000 Kr. Herefter var Fonden vokset til en saadan Størrelse, at den kunde hvile i sig selv, og den aarlige Rente af Grundfonden udgjorde ca. 26.000 Kr. Sagen har siden været Genstand for Behandling i de paagældende Ministerier.

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri har i Skrivelse af 3. ds. til Lagtinget taget Stilling til foreliggende Sag.

Af nævnte Skrivelse fremgaar, at Ministeriet, uanset at der maa næres principielle Betænkeligheder ved Ydelse af Understøttelse til færøske Fiskere paa anden Maade end omhandlet i den færøske Fattiglov og Hjælpekasselov, dog under Hensyn til de nuværende særlige Forhold paa Færøerne samt til, at der fra færøsk Side til Løsning af det paagældende Spørgsmaal er vist

betydelig Offervilje, vil kunne indgaa paa at søge financiel Hjemmel til Ydelse af Statstilskud til en Hjælpefond med det omhandlede Formaal. Ministeriet agter derfor at søge Bevillingsmyndighedernes Tilslutning til, at der, foreløbig for en Periode af 8 Aar, ydes den paagældende Hjælpefond et Tilskud, hvis Størrelse andrager Halvdelen af de Understøttelser, som aarlig kommer til Udbetaling af de af Fonden iøvrigt tilvejebragte Midler, saaledes at Statstilskudet udgør $^1/_3$ af den samlede aarlige Understøttelse, dog ikke udover et Beløb af 10.000 Kr. aarligt, og saaledes at Tilskudet udbetales i Forhold til de af Fonden i hvert Finansaar ydede Understøttelser.

Statskassens Tilskud vil iøvrigt blive udbetalt efter nedenstaaende Regler:

1) Tilskud ydes i Forhold til den i vedkommende Finansaar af Fondens øvrige Midler bortset fra Statstilskudet udbetalte Understøttelse og reguleres paa Grundlag af en af Færø Amt godkendt Opgørelse over de stedfundne Udbetalinger. I det af Fonden udbetalte Understøttelsesbeløb fradrages saaledes det i det paagældende Aar ydede Statstilskud, saaledes at Tilskud ikke gives for skete Udbetalinger af i afvigte Finansaar ydet Tilskud af Statskassens Midler.
2) Statstilskudet beregnes i Forhold til de faktisk udbetalte Understøttelser, uanset om de udbetalte Midler hidhører fra Kontingent eller Støtte til Fonden ydet af Lagtinget, Rederiforeninger, Fiskeriforeninger eller andre Organisationer.
3) Hjælpefondens Vedtægter vil være at godkende af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, og Ministeriet maa forbeholde sig Ret til til enhver Tid at udpege en eller flere Repræsantanter til Fondens Bestyrelse alt efter Antallet af Bestyrelsesmedlemmer, ligesom der maa forbeholdes Amtmanden over Færøerne afgørende Indflydelse med Hennyn til Understøttelsernes Udbetaling.
4) Adgang til at komme i Betragtning ved Udbetaling af Understøttelser maa staa aaben for enhver paa Færøerne bosat Fisker, der kan anses for trængende efter visse nærmere udformede Regler, uanset om vedkommende staar som Medlem af en Fiskeriorganisation eller ikke, og uanset om den paagældende selv bidrager til Tilvejebringelse af Fondens Midler.

Udvalget har som henstillet af Ministeriet forhandlet med de interesserede Organisationer, nemlig med Repræsentanter for Bestyrelsen for „Hjálpargrunnur Føroya Fiskimanna" og Repræsentanter for Styret for Føroya Fiskimannafelag og Suðuroya Fiskimannafelag. Det viste sig imidlertid hurtigt under de førte Forhandlinger, at det ikke var muligt at naa et Resultat, da de fremmødte Repræsentanter ikke mente sig bemyndiget til at tage endelig Stilling til de af Ministeriet fremsatte Forslag, der efter deres Mening burde forelægges de forskellige interesserede Parter, som saa kunde tage Stilling til Sagen som den nu foreligger.

Hermed var det Udvalget klart, at Sagen ikke kan færdigbehandles i indeværende Samling. Da Sagen imidlertid er meget vigtig og Oprettelsen af en ydedygtig Hjælpefond som den omhandlede maa siges at være særlig paakrævet nu, da Tuberkulosesundersøgelse af samtlige færøske Fiskere er gennemført ved Lov, skal Udvalget som et Forhandlingsgrundlag fremsætte følgende:

1)	Lagtinget yder i 3 Aar et aarligt Tilskud af Amtsfonden paa	4.000 Kr.
2)	Føroya Fiskaeksport 1 ‰ af Exporten af Fisk	9.000 —
3)	Fra Bankerne (Føroya Banki og Sjóvinnubankin)	1.000 —
4)	Fra Sparekassen	800 —
5)	Fra de to Fiskerforeninger	4.000 —
6)	Og paa anden Maade (Herunder Renter af Fonden)	1.200 —
	Tilsammen:	20.000 Kr.

Hvis der fra færøsk Side eller paa anden Maade kunde skaffes 20.000 Kr. til Uddeling, vilde der dermed i Henhold til førnævnte ministerielle Skrivelse være skabt Grundlag for et Tilskud fra Staten paa 10.000 Kr., og Hjálpargrunnurin vilde saaledes kunne disponere over 30.000 Kr. til Uddeling blandt trængende Fiskere.

For at faa Gang i Sagen og for eventuelt at faa skabt en Form for „Hjálpargrunnurin", der kan være betryggende for samtlige interesserede Parter, skal man foreslaa, at Sagen overgives til Landsnevndin, der bemyndiges til at foretage de videre Forhandlinger med de forskellige interesserede Parter paa Grundlag af de foran i Betænkningen fremsatte Forslag. En Betingelse for Lagtingets Tilskud vil være, at der skabes en Ordning, hvorefter Lagtinget ogsaa faar en vis Indflydelse paa Ledelsen og Tilsyn med de Midler, der kommer til Uddeling.

Forslag.

1) Sagen overgives til Landsnevndin, der bemyndiges til under nødvendig Hensyntagen til det i Betænkningen anførte at foretage det videre fornødne i Sagen.
2) Af Amtsfondens Midler stilles der 4000 Kr. aarlig i 3 Aar til Disposition for Landsnevndin, der kan anvende disse som Tilskud til „Hjálpargrunnurin" til Uddeling blandt trængende Fiskere under Forudsætning af, at Lagtinget, eventuelt ved Repræsentant i Bestyrelsen for „Hjálpargrunnin" faar Indflydelse paa Forvaltningen og Uddelingen af de omhandlede Midler.

29. november samtykt 24 — 0.

19. Fiskiskapur Føroyinga í Grønlandi.

Álit frá *fiskiriinnnerdini*:

Fra Føroya Skipara- og Navigatørfelag har Lagtingets Fiskeriudvalg faaet tilstillet en Skrivelse til Statsministeriet af 25. November d. A. med Anmodning om, at Lagtinget sender Skrivelsen til Statsministeriet med sin bedste Anbefaling.

I Skrivelsen fra Føroya Skipara- og Navigatørfelag fremhæves, at den endelige Udformning af de Indrømmelser, der er gjort i Grønland, ikke svarer til det, der indeholdes i Grønlands-Overenskomsten af Januar i Aar, men er af langt mindre Omfang. Ifølge nævnte Overenskomst skulde der bl. a. være Adgang til at drive Fiskeri ind mod Fastlandet paa større sammenhængende Strækninger og Tilladelse til at ankre op i Tilfælde af Uvejr. Imidlertid eksisterer efter den offentliggjorte Forordning Tremilegrænsen stadig flere Steder, hvor man havde regnet med at faa Lov til at drive Fiskeri ind mod Land. Store Strækninger, hvor man har faaet Tilladelse til at drive Fiskeri ind mod Land, er saa skærfuldt Farvand, at det maa anses for meget farligt for Skibe at drive Fiskeri dér. Den lovede Farvandsbeskrivelse har man ikke modtaget.

Der indeholdtes i Grønlands-Overenskomsten et af den færøsko Delegation fremsat Krav om, at Delegationens Medlemmer Jacob Nielsen og O. J. Jensen maatte faa Lejlighed til at være tilstede, naar de omtalte Grænselinier blev draget i Grønland, men saavidt Udvalget bekendt har ingen færøsk Repræsentant været tilstede, da Fastsættelsen af de nævnte Grænser blev foretaget.

Den 11. Oktober d. A. har Lagtingsmand Jacob Nielsen, der var Medlem af Grønlandsdelegationen, tilsendt Amtmanden følgende Skrivelse:

„Hjemkommet fra Grønlandsfiskeri tillader jeg mig herved at give Dem en Fremstilling af Forholdene deroppe med Hensyn til Færingernes Fiskeri og i Særdeleshed vedrørende Overenskomsten, som den færøske Grønlandsdelegation i Januar i Aar opnaaede med Statsministeriet (Grønlandsstyrelsen).

Som De ved, herskede der udelt Glæde paa Færøerne over den i Overenskomsten skitserede Ramme for vort Fiskeri i Grønland. Hr. Direktør Oldendows Forslag til nærmere Fastlæggelse af Fiskerigrænserne, hvilket Forslag De venligst ved Skrivelse af 13. Maj d. A. (F.A.J. 1939 Nr. 9[19]) tilstillede mig, forekom mig ogsaa i det store og hele at opfylde Forventningerne; dog var der enkelte Ting i Forslaget, som jeg, som De kan huske, ønskede ændret, og som De venligst gik ind for, efter at have sat Spørgsmaalet under Drøftelse paa et i samme Anledning indkaldt Møde med de færøsko Medlemmer af Grønlandsdelegationen.

Vor Opfattelse af de i Forslaget omtalte Fiskerigrænser svarer til den i hoslagte Kort markerede røde Linje. Man skulde altsaa erholde

Lov til at drive Fiskeri ind til Skærene paa en Strækning fra 61° 15' N. Br. til 67° 47' N. Br. Indenfor samme Strækning skulde man yderligere have Ret til at drive Fiskeri paa flere sammenhængende store Strækninger ind mod Fastlandet. Der skulde altsaa ikke være Tale om nogen Tremilegrænse indenfor nævnte Omraade. Det endelige Resultat af Fastlæggelsen af Fiskerigrænserne i Grønland er imidlertid blevet som anvist paa Kortet med den blaa Linje.

Jeg kan ikke undlade at udtale, at dette Resultat i høj Grad forundrer mig, da det forekommer mig at stride imod ikke blot selve Overenskomstens Tekst, men ogsaa imod den Aand, som Overenskomsten var indgaaet under.

Det, som jeg og mine Kammerater lagde størst Vægt paa i Overenskomsten var Erhvervelsen af de 3 Havne, samt at man paa ovennævnte med rød Linje ansatte Strækning, ikke var generet af Tremilegrænsen. At man ikke har gennemført sidstnævnte, vil utvivlsomt være af meget reducerende Virkning med Hensyn til Fangstudbyttet i de Aar, hvor Fisken holder sig nær Kysten. I Aar har Opretholdelsen af Tremilegrænsen ikke været særlig generende for de fleste Skibes Vedkommende, idet Fisken ligesom et enkelt Aar tidligere fortrinsvis har holdt sig ude paa Bankerne.

Vi er meget glade for Havnene, Ravns-Storø og Tovkussak, medens jeg er bange for, at den 3. Havn, Gl. Egedesminde, ligger for langt imod Nord for at være et godt egnet Basis for Fiskeri.

Jeg formoder, at det, at man som antydet stadig synes at opretholde Bestemmelserne om Tremilegrænsen paa en stor Del af de i Overenskomsten omtalte Omraader, maa bero paa en administrativ Misforstaaelse, og tillader mig derfor paa det indstændigste at henstille til Dem om at søge omtalte Forhold ændret i Overensstemmelse med, hvad De og alle vi, som deltog i Delegationsforhandlingerne, gik ind for".

Udvalget er enigt med Færøernes Skipper- og Navigatørforeniug, og Lagtingsmand Jacob Nielsen i, at det er af største Vigtighed og iøvrigt en Selvfølge, at Færinger virkelig opnaar de Indrømmelser og Begunstigelser, der indeholdes i Grønlandsoverenskomsten, og man føler sig forvisset om, at alle, der deltog i disse Forhandlinger, vil være enige herom. Der bør derfor hurtigst muligt foretages en Revision af Grænsedragningen i Grønland, og de færøske Repræsentanter maa være tilstede, naar dette sker.

I Skipper- og Navigatørforeningens Skrivelse til Statsministeriet andrages om, at Færinger maa faa Adgang til at købe Angmagssuet i Grønland paa nærmere fastsatte Steder til Priser, fastsatte af de grønlandske Myndigheder. Færingers Fiskeri ved Grønland gaar mere og mere over til Langline, og Agnspørgsmaalet bliver derfor mere og mere paatrængende. Udvalget skal foreslaa, at dette Andragende imødekommes, da det er af stor Betydning, saaledes som fremhævet i Skrivelsen.

Forslag.

I. Lagtinget indsender Skrivelsen fra Føroya Skipara- og Navigatørfelag til Statsministeriet med Andragende om, at der foretages en Revision af

den i Henhold til Grønlands-Overenskomsten af Januar 1939 skete Grænsedragning i Grønland.

II. Lagtinget anbefaler, at Færinger faar Adgang til at købe Angmagssæt til Agn i Grønland.

29. november samtykt 21—0.

VII. Landbúnaðurin o. t.

---

1. Landinspektørur.

Álit frá *búnaðarnevndini:*

Lagtinget vedtog i Samlingen 1938 (se Lagtingstidende 1938, S. 102), at der skulde ansættes en Landinspektør, der lønnes efter de for Statstjenestemænd gældende Regler med en Grundløn af 5040 Kr., stigende hvert 3. Aar med 360 Kr. indtil 5760 Kr., foruden de Tillæg, der ydes Statstjenestemænd, samt Dagpenge for Ophold udenfor Hjemsted.

Landsnevndin blev bemyndiget til at opslaa Stillingen ledig samt efter Samraad med Amtet, Landbrugsraadet og Byraadet til at ansætte en Inspektør.

Landsnevndin har forelagt Sagen for Lagtinget paany, særlig med Hensyn til Spørgsmaalet om Dagpengenes Størrelse, ligesom Landsnevndin foreslaar, at Inspektøren ansættes fra 1. Januar 1940 at regne.

Nærværende Udvalg skal ligeledes anbefale, at Inspektøren ansættes fra Nytaar, og tilraader, at Dagpengene fastsættes til 50 Øre pr. Time, dog ikke over 10 Kr. pr. Døgn.

Udvalget stiller herefter følgende

Forslag.

1. For Amtsrepartitionsfondens Regning ansætter Tinget en Landinspektør, der lønnes efter de for Statstjenestemænd gældende Regler med en

Grundløn af 5040 Kr., stigende hvert 3. Aar med 360 Kr. indtil 5760 Kr., foruden de Tillæg, der ydes Statstjenestemænd, hvorhos der ved Rejser godtgøres Billetudgifter, og Dagpenge for Ophold udenfor Hjemsted beregnes med 50 Øre pr. Time, dog ikke udover 10 Kr. pr. Døgn.

2. Ansættelsen sker fra den 1. Januar 1940 at regne.

3. Landsnevndin bemyndiges til at opslaa Stillingen ledig samt efter Samraad med Amtet, Landbrugsraadet og Byraadet at antage en egnet Landinspektør samt forhandle med de nævnte Myndigheder om et Samarbejde.

Uppskotið samtykt 4. oktober við 18 fyri 1 móti.

---

2. Løn djóralæknans.

Álit frá *landsnevndini:*

Under Henvisning til 3 gennem Færø Amt modtagne Skrivelser af henholdsvis 1. August, 11. November og 19. December f. A. med Bilag fra Dyrlæge Carl Johan Bech vedrørende Andragende om Forhøjelse af de ham af Amtsfonden aarlig ydede Beløb paa henholdsvis 500 Kr. som Godtgørelse for en aarlig Omrejse paa Færøerne og indtil 700 Kr. som Tilskud til Befordringsudgifter for Praksisrejser til Ubemidlede, - - udbeder Ministeriet for Landbrug og Fiskeri sig i Skrivelse af 27. Maj d. A. en Udtalelse fra Lagtinget om Sagen. Det fremgaar af forannævnte Skrivelse, at Sagen har været forelagt Veterinærdirektoratet, som i Skrivelse af 18. Januar d. A. fremsætter Forslag om en Forhøjelse af Amtsfondens ovennævnte aarlige Tilskud til Dyrlæge Bech med henholdsvis 200 Kr. og 700 Kr. Ministeriet slutter sig til forannævnte Forslag fra Veterinærdirektoratet og anser det meget ønskeligt, om der med Hensyn til Dyrlægens Befordringsudgifter kan tilvejebringes en Ordning, hvorefter der ydes Dyrlægen et fast aarligt Beløb som Godtgørelse for Forpligtelse til at foretage Praksisrejser til ubemidlede, uden at kræve Befordringsudgifterne dækket. En dertil sigtende Bestemmelse bør gives ved Tillæg til den for Dyrlægen udfærdigede Instruks af 5. Marts 1932, og Ministeriet foreslaar, at det samtidig bestemmes, at det i Tvivlstilfælde afgøres af Amtet, hvorvidt en Rekvirent af Dyrlægeassistance kan betragtes som ubemidlet.

Nærværende Udvalg skal udtale:

Der er vedlagt Sagen Afskrift af Referat af et Møde paa Amtskontoret 17. August d. A., hvor til Stede var Amtmanden, Dyrlægen og Landsnevndins Formand. Mødet var foranlediget af forannævnte Skrivelse af 27. Maj d. A. fra Ministeriet for Landbrug og Fiskeri. Ifølge Referat foreligger følgende Oplysninger angaaende Dyrlægens Løn m. m.:

1)	Aarligt Honorar + 5 % Tillæg fra Staten	Kr. 5775,00
2)	Boliggodtgørelse som betales af Lagtinget	— 1000,00
3)	Fortjeneste ved Praksis, anslaaet	— 2000,00
		Kr. 8775,00
4)	Godtgørelse for Omrejser og Rejser til ubemidlede	— 1200,00
		Kr. 9975,00

Det foreligger endvidere oplyst, at Dyrlægens Baad i Drift aarlig koster 1800 Kr. Hertil kommer Udgifter til Medhjælper ombord, Telefon m. v. anslaaet 500 Kr., hvorefter samlede aarlige Driftsudgifter bliver 2300 Kr. I dette Beløb vil være at fradrage 1) Indtægt ved anden Benyttelse af Baaden i Praksisrejser, anslaaet 300 Kr. og 2) egen Benyttelse anslaaet 300 Kr., hvorefter der til Rest bliver en Driftsudgift af 1700 Kr. Til delvis Dækning af dette Beløb betaler Lagtinget som foran anført 1200 Kr. Amtmanden og Formanden for Landsnævndin stiller herefter Forslag om, at Dyrlægen skal være pligtig at udføre foruden én Omrejse alle de Rejser, der iøvrigt kræves til ubemidlede, uden at han kan forlange nogen Rejsegodtgørelse vedrørende disse, mod at der fra Lagtingets Side aarlig ydes 1450 Kr. og fra Statens Side 250 Kr., eller ialt 1700 Kr., hvilket herefter skulde være Dækning af Dyrlægens positive Driftsudgifter til Baaden, og saaledes at Forhøjelsen bliver 500 Kr., hvoraf Staten betaler Halvdelen og Lagtinget Halvdelen. Dyrlægen har ifølge Referatet erklæret sig villig til at gaa ind paa den af Amtmanden og Formanden for Landsnævndin foreslaaede Ordning; dette sidste har nærværende Udvalg ogsaa faaet bekræftet under en Konference med Dyrlægen om Sagen i sin Helhed.

Et Flertal af Udvalget (Djurhus, Davidsen og Winther) mener under de foreliggende Omstændigheder at kunne tilraade Tinget at vedtage den foran foreslaaede Ordning med Hensyn til Dyrlægens Rejseudgifter og stiller herom nedenfor Forslag, medens et Mindretal (Iversen og Simonsen) ikke ønsker at fremsætte noget Forslag.

Forslag.

1) Som Godtgørelse for en aarlig Omrejse paa Færøerne og alle de Praksisrejser, der iøvrigt kræves til ubemidlede, uden at der kan forlanges Rejsegodtgørelse vedrørende disse, ydes der Dyrlæge Carl Johan Bech aarlig af Amtsrepartitionsfonden et Beløb af 1450 Kr. under Forudsætning af, at der fra Statens Side ydes ham et Beløb af 250 Kr. aarlig i samme Øjemed.
2) I Tvivlstilfælde afgør Amtmanden over Færøerne, hvorvidt en Rekvirent af Dyrlægeassistance kan betragtes som ubemidlet.
3) I Tilfælde af, at det under Pkt. 1) nævnte Forslag bliver vedtaget vil den for Dyrlægen udfærdigede Instruks af 5. Marts 1932 være at rette i Overensstemmelse hermed.

11. november fall uppskotið, tí bert 7 atkvøddu fyri.

3. Útfluttningur av revaskinnum.

Állt frá *búnaðarnevndini:*

Føroya revaalufelag har ved Skrivelse af 24. Septbr. 1939 henvendt sig til Lagtinget med Andragende om at faa udvirket, at Ræveskind af færøsk Oprindelse kan indføres toldfrit til den øvrige Del af Riget.

Der henvises i Ansøgningen til, at det af Hensyn til Pelsdyrenavlen som et nyt Erhverv paa Færøerne vil være af den største Betydning, at Skind af færøske Pelsdyr nu, da Markedet i Udlandet paa Grund af Krigen er lukket, kan komme paa det danske Marked uden at blive belastet med Toldafgift.

Efter hvad der foreligger oplyst for undertegnede Udvalg, hvortil nærværende Sag er henvist, er der nu paa Færøerne ialt 61 Rævefarme med 456 Avlsdyr, hvorfra der i Efteraaret kan ventes at blive pelset ca. 900 Dyr. Rævegaardene med Besætning kan anslaas til en Værdi af 190.000 Kr.

Rævenavl er et nyt Erhverv paa Færøerne (ca. 3 Aar gammelt). Hidtil har der ikke været Tale om nogen nævneværdig Export af Ræveskind, idet Rævegaardene har kunnet sælge Avlen som Avlsdyr til nye Rævegaarde. Dette Marked kan imidlertid ikke fortsætte paa Grund af manglende Efterspørgsel efter Avlsdyr, og maa derfor en Del af indeværende Aars Avl pelses og de paagældende Skind exporteres.

Rævenavlerne har ved en saadan Export regnet med Udlandet (særlig England) som Aftager, men paa Grund af Krigen anses det for udelukket at kunne udnytte det udenlandske Marked, og er det derfor, at Rævenavlerne ser sig nødsaget til at prøve det danske Marked.

Ved et sidste Efteraar afholdt Dyrskue, hvor en til Rævenavl særlig uddannet Nordmand var Dommer, blev det fastslaaet, at de færøske Rævenavlsdyr er af særdeles god Race.

I Erkendelse af den store Betydning, Rævenavl kan paaregnes at faa paa Færøerne, særlig som Bibeskæftigelse for de mindre Jordbrugere og Husmænd, vil Udvalget foreslaa Lagtinget at indgaa til Regeringen med Andragende om, at eventuelle Toldbestemmelser, der kan virke præventivt for Export af Ræveskind af færøsk Oprindelse til den øvrige Del af Riget, bliver tillempet, saa længe Krigen forhindrer en Udnyttelse af det udenlandske Marked.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at eventuelle Toldbestemmelser, der kan virke præventivt for Export af Ræveskind af færøsk Oprindelse til den øvrige Del af Riget, bliver tillæmpet, i hvert Fald saa længe Krigen forhindrer en Udnyttelse af det udenlandske Marked.

Broytingaruppskot frá A. Samuelsen:

I Udvalgets Forslag foretages føldende Ændring:
Efter Ordet „tillempet" indskydes Ordet „i hvert Fald". —

19. okt. varð broytingaruppskotið samtykt við 19—0 og nevndaruppskotið soleiðis broytt, samtykt við 20—0.

---

4. Broytingar í kunngerð um studning til húsdjórahald.

Álit frá *búnaðarnevndini:* Sí skjal nr. 9.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Forslag B. (Regler for Anvendelse af det af Statskassen til Færøernes Jordfond ydede Tilskud i Henhold til Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Fremme af Husdyrbruget m. v.).

Afdeling F., Punkt 5., 2. Punktum, ændres til:

„Det aarlige Tilskud kan nedsættes eller bortfalde, naar der i et Regnskabsaar har været mindre end 5 Hopper til Bedækning hos vedkommende Hingst."

Afdeling N. I 6. 11. Linie tilføjes efter „Landbrugsraadet": „efter Indstilling af Føroya Búnaðarfelag."

27 nov. varð nevndaruppskot A. 5 samtykt 18—0, broytingaruppskot til B, deild F, samtykt við 16—0 og broytingaruppskot til B, deild N, samtykt við 19—0. Nevndaruppskot B. soleiðis broytt, samtykt við 19—0. Nevndaruppskot C samtykt við 18—0.

---

5. Kríatúrbásar á bryggjunum Havn.

Álit:

Føroya búnaðarfelag hevur í brævi, dagssett 5. september íár, vent sær til tingið við umsókn um, at skipað verður soleiðis fyri, at tað fæst eitt høli við einum ella tveimum kríatúrbásum á bryggjuni við „Smiril"s avgreiðslu og á Vágsbotnsbrúnni, har bátarnir hjá mjólkaforsýningini leggja til.

Tað verður ávist í umsóknini, at tað er nærum ógjørligt at flyta neyt ella ross oyggjana millum, tí ikki fæst innivist fyri teimum í Havn, og tað hendur ikki so sjáldan, at eitt neyt ella eitt ross, ið skal umskipast í Havn, frá einum fari í eitt annað, má standa nátt her í Havn.

Í umsóknini verður sagt frá, at kríatúreigararnir fegin vildu goldið fyri nýtslu av básunum.

Nevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, hevur gjøgnum løgtingsskrivstovuna vent sær til havnastýrið fyri Tórshavnar havn í brævi, dagss. 13. septbr. íár, og biðið stýrið um at taka spurningin upp til viðgerðar og fáa eina skipan í lag. Samstundis varð biðið um svar skjótast gjørligt. Enn er einki svar komið.

Nevndin heldur, at hetta er eitt mál, sum eigur at verða loyst av búnaðarfelagnum og havnarstýrinum í felag, við tað at báðir partar mugu sigast at vera interesseraðir í málinum, og heldur nevndin seg tí ikki kunna seta fram uppskot um at fremja málið.

Uppskot.

Eintak av álitinum verður sent umsøkjarunum og havnastýrinum í Havn.

9. november samtykt 15—0.

6. Reglur um seyðasjúku (ganir).

Álit:

Í hesum málið fyrliggur umsókn til tinglið frá ymiskum monaum í Fuglafirði um at seta reglur fyri at hjálpa uppá „ganir" hjá seyði. Tað verður í umsóknini sagt frá, at ganir eru pínafull sjúka fyri seyðin, sum tað við lóg má áloggjast eigarunum at hjálpa seyðinum frá.

Nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, hevur spurt djóralæknan um hansara hugsan, og hevur nevndin frá djóralæknanum fingið soljóðandi bræv, dagss. 23. septbr. 1939:

„Uppá bræv frá løgtingsskrívstovuni, dagsett 16. b. m., viðvikjandi ganum hjá seyði skal eg loyva mær at svara soleiðis:

Eftir teimum erfaringum, eg havi um ganir hjá neytum og seyði, er hettar ikki nøkur serlig sjúka, men eitt sjúkatekin — symptom — uppá innvortis sjúku, og haldi eg, at menninir misfata viðurskiftini. — Hvi teir venda sær til løgtingið um hetta, skilji eg ikki og haldi ikki heldur, at nøkur grund liggur fyri hjá tí offentliga at taka sær av hesum. Eg eri - og havi altíð verið — monnum til reiðar at hitta, tá ið eg eri staddur í Fuglafirði. Um stutta tíð komi og at verða í Fuglafirði til umreisu, og skal eg tá fegin geva mannum ta leyðbeining eg kann, um teir venda sær til mín."

Avskrift av hesum bræví hevur nevndin $^{25}/_{9}$—1939 sent til umsøkjararnar.

Við tað at djóralæknin sigur, at tað ikki er nøkur grund til hjá tí almenna at taka sær av hesum máli, við tað at djóralæknin altíð er til reiðar at geva mannunum leiðbeining, heldur nevndin tað ikki vera neyðugt at seta uppskot fram til tingið, men skal mæla til, at avskrift av álitinum verður sent umsøkjarunum og djóralæknanum.

24. oktbr. samtykt við 17—0.

7. Bræv um festigóðs.

Álit frá *búnaðarnevndini* (Iversen óheftur):

I Skrivelse af 6. f. M. gør Husmand Johannes Joensen af Miðvági opmærksom paa, at han i sin Tid fik overdraget et af Fæsterne i Kirkjubø, som imidlertid blev ham frataget, *at* han i 1937 henvendte sig til Tinget med Andragende om Erstatning herfor, *at* Tinget ved denne Lejlighed udtalte, at der formentlig ikke var gaaet retfærdigt frem overfor ham, og *at* Tinget henstillede til Landbrugsraadet, at han maatte komme i Betragtning ved Bortfæstning eller Bortforpagtning af Præstegodset i Miðvági.

I Henhold til Tingets Henstilling indgav Johs. Joensen Andragendet til Landbrugsraadet om at faa en Del af Præstegodset i Miðvági i Fæste, men Landbrugsraadet har ikke kunnet imødekomme hans Andragende. Han beder derfor Tinget om at være ham behjælpelig med at faa Jord i Fæste eller straks et Tilsagn om, at han eller en af hans to Sønner ved første Fæsteledighed i Miðvági faar Jord overdraget i Fæste.

Sagen har været forelagt Landbrugsraadet til Erklæring. I Skrivelse af 23. f. M. udtalte Raadet, at der ved Udlodning af Præstegodset i Miðvági i første Række blev taget Hensyn til de Personer, der gennem Aarene havde været Forpagtere eller paa anden Maade Brugere af Præstegodset, og blev der tillagt de paagældende efter Raadets Skøn passende Brug af Størrelse fra 8 til 16 Gl., hvorefter der blev tilbage et Brug paa 16 Gl. Dette Brug blev udlagt til en Person, der ifølge foreliggende Oplysninger var særlig velegnet til Jordbruger. — Raadet anfører, at der foruden de gamle Brugere var indgivet en Mængde Andragender, der alle tog Sigte paa at erhverve Brug af Præstegodset, deriblandt Johs. Joensen.

Hvad Johs. Joensen angaar, oplyser Raadet, at han er Besidder af en relativt stor Trø, indlagt for flere Aar siden, men endnu kun delvis opdyrket. Raadet udtaler, at naar Johs. Joensen har opdyrket denne Trø, vil der utvivlsomt kunne udlægges ham eller hans Sønner yderligere Opdyrkningsjord.

Nærværende Udvalg skal udtale:

I Tingsamlingen 1937 indgav Johs. Joensen sammen med Sigmund Martin Frederiksen af Miðvági Andragende om Erstatning for det Tab, der er paaført dem ved, at de ikke kom i Besiddelse af de to Fæster i Kirkjubø, som ved Fæstebreve af 14. September 1927 var tillagt dem. Vedkommende Lagtingsudvalg udtaler i en Betænkning over Sagen, at Tinget ikke kan yde Andragerne Erstatning for det Tab, som de utvivlsomt har haft, men henstiller, at Landbrugsraadet, naar Præstegodset bliver bortfæstet eller bortforpagtet, tager i Betragtning at udlægge en Del af Præstegodset til Andragerne, „um tað annars er gjørligt og tilráðiligt". Betænkningen er vedtaget af Tinget den 2. November 1937 med 14 Stemmer—0.

Denne Tingets Henstilling har Raadet som foran anført ikke kunnet følge, hvad angaar Johs. Joensen, medens Sigmund Frederiksen, der i Forvejen var Bruger af 4 Gl. af Præstegodset, yderligere har faaet tildelt 4 Gl.

Under Henvisning til Tingets foranstaaende Vedtagelse kan nærværende Udvalg ikke tilbageholde den Bemærkning, at en naturlig og selvfølgelig Løsning af Spørgsmaalet i det foreliggende Tilfælde efter Udvalgets Mening havde været, at Landbrugsraadet havde tillagt Johs. Joensen 8 Gl. og den foran nævnte særlig kvalificerede Jordbruger 8 Gl., saa meget mere som dennes

over 70 Aar gamle Fader fik tillagt 1 Mark af Godset, der om føje Tid kunde komme den kvalificerede tilgode. Herved var der ogsaa skabt den sikkert nu tiltrængte Ro angaaende Spørgsmaalet: Tab af Kirkebøfæsterne m. m. Naar Raadet imidlertid ikke ønsker at tage Hensyn til en Tingvedtagelse, anser nærværende Udvalg det at være uden Formaal at gentage Henstillingen i 1937 om at tillægge Andrageren Fæstegods eller Præstegods ved intrædende Lejlighed.

Det bemærkes, at Udvalgsmedlemmerne Djurhuus og Davidsen som Medlemmer af Landbrugsraadet ikke har deltaget i Behandlingen af nærværende Sag.

Forslag.

Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles Andrageren.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður:

„Landbrúksráðið verður biðið um at hava Johannes Joensen og Sigmund Frederiksen í Miðvági í huga, tá ið avgerð verður tikin um, hvør ið skal hava mørkina í Kálvalið í Miðvági aftaná Johanne Johannessen í Miðvági".

19. oktober fall broytingaruppskotið við 12—0 og nevndaruppskotið við 8—0.

---

8. Matrikulskattur.

Álit frá *figgjarnevndini:*

Sysselmanden for Suderø Syssel har i Skrivelse af 1. Juni d. A. til Færø Amt fremdraget visse i Sysiet ændrede Forhold med Hensyn til Betaling af Matrikulskat af Odelsjord og Lejetrøer, efter at Udskiftning i ret stort Omfang og den delvis i Forbindelse hermed staaende á jour Føring af Syslets Jordfortegnelse er gennemført.

Ifølge Taksationsprotokollen samt Landbokommissionsbetænkningen af 25. Maj 1911 er Odelsjorden og Lejetrøer i Suderø Syssel ialt beregnet

til	413,14 Skattemarker.
Som Følge af den i Forbindelse med Udskiftningen skete Taksation af den umatrikulerede Del af Bygdens Indmark er Skattemarketallet for de Bygders Vedkommende, hvor Udlkiftning er foretaget, forhøjet med	*225,20 Skattemarker,*
saaledes at det samlede Skattemarktal i Syslet for Lejetrøer og Odelsjorden nu udgør	*638,34 Skattemarker.*

Forhøjelsen har medført, at Kongs- og Matrikulskatten samt Amtsfondsskatten, efterhaanden som Ejerfortegnelsen er bragt i Overensstemmelse med de ændrede Forhold, har givet et stigende Overskud indenfor Tidsrummet 1932—1936, da Udskiftningen er standset nævnte Aar, ligesom Ejerfortegnelserne først fra og med Olajaaret 1934/35 var helt á jour. Man skal iøvrigt henvise til Sysselmandens førnævnte Skrivelse, der giver en klar og udtømmende Redegørelse for de skete Ændringer med Hensyn til Skattemarketal og de derved ændrede Skatteforhold for Jordeskattens Vedkommende for Perioden 1932—38.

Medens Sysselmanden ifølge det gamle Skattemarketal pr. Aar skulde tilsvare Politikontoret Kr. 1156,79 og saaledes for Seksaars-Perioden: Olajaarene 1932/33—1937/38 har indbetalt ialt Kr. 6940,74, har den paagældende Skatteindtægt for det nævnte Tidsrum været Kr. 9625,91. Herved er der fremkommet et Overskud paa ..... Kr. 2685,17

Af dette Beløb er der ifølge førnævnte Beretning fra Sysselmanden i Anledning af Ekstraarbejde ved Affattelse af Ejerfortegnelsen, ved Skattens Opkrævning samt Honorar for Medhjælp under Ferier m. v. udbetalt ialt ..... — 1053,22

hvorefter der nu er en Beholdning paa ..... Kr. 1631,95

Spørgsmaalet bliver nu:

1) Hvorledes der skal forholdes med den foran opgjorte Beholdning, og
2) Hvorledes der i Fremtiden skal forholdes med det overskydende Skattebeløb.

Med Hensyn til Beholdningen henstiller Sysselmanden, at denne udbetales ham, dels under Hensyn til tidligere Aars Underskud samt ogsaa i Betragtning af, at de aarlige Omrejser, hvoraf den ene hovedsagelig angaar Opkrævning af Jordskatter, indtil 1. April d. A. har medført personligt Udlæg for ham til Kost og Logi, dels under Hensyn til, at Syslets Kontorhold indtil 1. April 1930, da en Nyordning gennemførtes, gav ham et betydeligt Underskud. Vedrørende Størrelsen af sidstnævnte Underskud henvises til Syslets oftnævnte Skrivelse af 1. Juni d. A.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Anvendelsen af det fremtidige Overskud, der aarligt kommer til at andrage Kr. 630,56 eller et eventuelt større Beløb i Tilfælde af Tillægstaksktioner i Forbindelse med fremtidige Udskiftninger, udtaler Sysselmanden, at det formentlig vil være rimeligt og naturligt, om saadanne Beløb betragtes som en Del af det færøske Samfunds Andel af Udskiftningsomkostningerne, alt fossaavidt § 3 i Lov af 23. April 1897 og § 30 i Lov Nr. 76 af 12. Marts 1922 om den kommunale Beskatning ikke maatte være til Hinder herfor.

Efter at have anført foranstaaende skal Udvalget udtale, at det finder det rigtigt og naturligt, at der ydes Sysselmanden fuld Dækning for de Be-

løb, han har maattet udlægge for Ekstraarbejde ved Affattelse af Ejerfortegnelsen, ved Skattens Opkrævning m. m., saaledes som opgivet af Sysselmanden, nemlig Kr. 1053,22.

Da det af Sysselmanden udførte Arbejde til Fuldstændiggørelse af Jordfortegnelsen i Suderø Syssel er et i høj Grad godt og værdifuldt Arbejde, finder Udvalget — saaledes som foreslaaet af Landfogden — det rigtigt, at der desuden ydes Sysselmanden et passende Honorar, f. Eks. 500 Kr., som Godtgørelse for personligt Arbejde i denne Sag. Det staar naturligvis Udvalget klart, at denne Sag ikke kan betragtes som et isoleret Tilfælde, men at Lagtingets Stilling i denne Sag ogsaa vil være afgørende for, hvorledes Tinget vil stille sig i Fremtiden, hvis samme Spørgsmaal eventuelt skulde komme til at foreligge for et andet Syssel. Blandt andet under Hensyn hertil mener Udvalget ikke at kunne foreslaa, at en større eller mindre Del af det anførte Overskud skal anvendes til Dækning af Sysselmandens Underskud paa Kontorholdet gennem en vis nærmere anført Aarrække, da samtlige Sysselmænd utvivlsomt har haft større eller mindre Underskud paa deres Kontorhold i den nævnte Periode. Dette maatte nødvendigvis medføre, at man skulde foreslaa at dække det heromhandlede Underskud for samtlige Sysselmænd. Udvalget kan tiltræde Landfogdens Udtalelse om, at de omhandlede Skattebeløb utvivlsomt maa tilfalde Amtsfonden og Statskassen i Forholdet $^{200}/_{89}$ Øre, og at de Beløb, man ønsker at yde Sysselmanden til Dækning af Udgifter til Medhjælp og paa anden Maade, derfor af formelle Grunde bør bevilges som Tilskud henholdsvis af Amtsfonden og Statskassen i det anførte Forhold.

Restbeholdningen og Overskudet efter Olajaaret 1938/39 mener Udvalget bør indgaa til Amtsfonden og Statskassen i samme Forhold som den hidtidige Jordskat.

Udvalget skal i Henhold til det i Betænkningen anførte fremsætte følgende

Forslag.

1) Til Dækning af det af Sysselmand Djurhuus, Tveraa, udlagte Beløb Kr. 1053,22 i Anledning af Ekstraarbejde ved Affattelse af Ejerfortegnelse over Jordegodset i Suderø Syssel, af Skattens Opkrævning m. m. ydes der Sysselmand Djurhuus som Tilskud af Amtsfonden $^{5}/_{7}$ af Kr. 1053,22 eller Kr. 752,30.
2) Som Honorar for personlig Arbejdsindsats ved de under Pkt. 1 nævnte Arbejder bevilges der Sysselmand Djurhuus af Amtsfonden $^{5}/_{7}$ af Kr. 500,00 eller Kr. 357,14.
3) Det henstilles til Bevillingsmyndighederne, at der af Statskassen bevilges Sysselmand Djurhuus 2/7 af henholdsvis Kr. 1053,22 og Kr. 500,00, eller ialt Kr. 443,78, det førstnævnte Beløb som Dækning af Ekstraudgifter, det sidstnævte som Honorar for personlig Arbejdsydelse ved de under Pkt. 1 nævnte Arbejder.
4) Restbeholdningen og fremtidigt Overskud efter Olajaaret 1938/39 indgaar i Amtsfonden og Statskassen i samme Forhold som den hidtidige Jordskat.

23. oktober samtykt 18—0.

9. Broytan av lóg um sundurbýtan av óðalsjørð.

Álit:

Under Tingets Behandling af Udskiftningssagen har det gennem Aarene hyppigt været fremført fra forskellig Side det ønskelige i sideløbende med Adgangen til offentlig Udskiftning at skabe lovmæssig Adgang til en frivillig Sammenlægning af ellers spredte Ejendomme.

For at fremme dette Ønske vedtog Tinget i den ordinære Samling 1938 Forslag til Ændring i Lov af 4. Marts 1857 om Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne (se Lagtingstidende for samme Aar s. 102—04).

Ved Skrivelse af 7. Oktober 1939 har Ministeriet for Landbrug og Fiskeri med Bemærkning, at dette er enigt med Lagtinget i, at alle Bestræbelser for at fremme frivillig Sammenlægning af Indmarkslodder bør fremmes mest muligt, hvorfor Ministeriet kan tiltræde, at der søges gennemført Lovbestemmelser i Lighed med de foreslaaede, men vil Ministeriet anse det for rettest, at saadanne Bestemmelsers Indførelse overvejes i Forbindelse med det af den færøske Landbokommission i dennes Betænkning af 25. Maj 1911, Side 147—153 fremsatte Udkast til Lov om Forandring af ovennævnte Lov af 4. Marts 1857, anmodet Lagtinget om paany at overveje dette Spørgsmaal paa Grundlag af det i nævnte Betænkning foreliggende Udkast. Opmærksomheden henledes navnlig paa §§ 1 og 2 i Betænkningens Udkast, der direkte behandler det nu af Lagtinget rejste Spørgsmaal.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, skal udtale:

Det fremgaar af de til Grund for fornævnte Lovforslag af 1938 og Landbokommissionens Forslag liggende Motiver, at Hensigten med de foreliggende Forslag har været gennem Mageskifte at skabe Mulighed for en frivillig Sammenlægning af Odelsgodsets splittede Ejendomslodder, særlig hvad Indmarken angaar.

Forskellen mellem de omhandlede Lovforslag er ikke særlig stor.

Lovforslaget af 1938 gaar ud paa at tillade, at Indmark og Udmark afhændes hver for sig, men begrænser Afhændelsen til et Minimum af hele Gylden. Det samme gør Landbokommissionens Forslag, dog at der her tilsigtes skabt Adgang til en yderligere Udstykning, naar det ved Paategning „af Sysselmanden paa vedkommende Dokument er oplyst, at Overdragelsen tjener til hensigtsmæssig Afrunding af Erhververens Lod i vedkommende Taksationsnummer, eller Overdragelsen sker til Bebyggelse eller anden Anvendelse udenfor Landbruget, og dette fremgaar af Overdragelsesdokumenter".

Den her citerede Bestemmelse af Landbokommissionens Forslag er nødvendig for i givet Tilfælde at kunne gennemføre en hensigtsmæssig frivillig Sammenlægning. Naar en tilsvarende Bestemmelse ikke er medtaget i Forslaget af 1938, saa synes Grunden ikke at være den, at man ikke ønsker at følge de samme Retningslinjer som i Landbokommissionens Forslag, men kun den, at man har anset det for ufornødent at tilføje Forslaget en tilsvarende Bestemmelse som ovenfor citeret udfra den Begrundelse, at der i Praksis alligevel vilde være Adgang til Afhændelse af mindre Dele end hele Gylden,

naar en saadan mindre Del figurerede som en *selvstændig* Lod, der ved Overdragelse kunde sammenlægges med Erhververens Lod paa omhandlede Sted, og saaledes tjene til Afrunding af samme.

For imidlertid at undgaa mulig Tvivl om Hensigten med Lovforslaget og den fremtidige Forstaaelse af samme vil Udvalget i det efterfølgende fremsætte et nyt, i Overensstemmelse med det anførte affattet Lovforslag.

I Landbokommissionens Forslag er der foreslaaet, at vedkommende Sysselmand skal træffe Afgørelse om, naar en Afhændelse tjener til hensigtsmæssig Afrunding af Erhververens Lod, medens Forslaget af 1938 foreslaar, at Amtet efter indhentet Erklæring fra Landbrugsraadet meddeler Tilladelse til Deling i Bø og Hauge, i Lighed med hvad der kræves, naar der er Tale om Udstykning af Jord i udskiftet Bygd, jfr. Lov Nr. 140 af 13. April 1938, samt Udstykning af de af Landbrugsraadet bestyrede Ejendomme, jfr. § 37 i Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937.

Udvalget finder det rigtigst paa dette Punkt at blive staaende ved Forslaget af 1938, da Bestemmelsen skønnes at sikre en mere ensartet Afgørelse. Landbokommissionens Forslag om Forbud mod at skille de til Jorden hørende Herligheder fra Indmark og Udmark, jfr. Forslagets § 4 og § 5, skønner Udvalget unødvendigt at medtage, ogsaa under Hensyn til at en saadan Bestemmelse i givet Tilfælde kan virke uheldig. Selv om den almindelige Regel ved en Overdragelse af Udmark og Indmark hver for sig maa blive den, at de til Indmarken knyttede Herligheder (Fugl, Drivtang, Drivtømmer og Græsningsret for Køer i Haugen) samt de til Haugen knyttede Herligheder (Tørveskærsret, Feitilendir og Vintergræsningsret for Faar paa Indmarken) følger med Overdragelse af Indmark og Udmark, kan en obligatorisk Bestemmelse herom i givet Tilfælde komme til at virke hindrende for en Sammenlægning ved Mageskifte og saaledes modvirke den egentlige Hensigt med Loven, nemlig den enkelte Ejers friest mulige Adgang til ved Mageskifte at faa en ellers i mange Smaalodder spredt Ejendom samlet ad Frivillighedens Vej.

Ved den Myndighed, der ifølge Lovforslaget af 1938 tillægges Amtet, og ved at Landbrugsraadet faar Vetoret med Hensyn til Approbation af en Udstykning, mener Udvalget, at der derved er skabt betryggende Kontrol med, at der i Fremtiden ikke kommer til at foregaa en *vilkaarlig* Adskillelse af Indmark og Udmark med de dertil knyttede Herligheder.

Under Henvisning til det foran anførte skal Udvalget herefter fremsætte følgende

Forslag

til

Ændring i Lov af 4. Marts 1857 om Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne.

§ 1.

Paragraf 17 affattes saaledes:

Det skal for Fremtiden med Amtets Tilladelse være tilladt Ejeren af Marketal at afhænde Bø for sig og Hauge for sig.

Dette gælder ogsaa Afhændelse af den til et Matrikulnummer i en udskiftet Bygd hørende Andel af Hauge.

For Deling i Bø og Hauge som forannævnt gælder Bestemmelserne i § 57 i Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme og i Lov Nr. 140 af 13. April 1938 om Udstykning af Jord.

Tilladelse til Deling i Bø og Hauge i mindre Dele end hele Gylden enten i Bø eller Hauge maa ikke meddeles, medmindre Overdragelsen tjener til en hensigtsmæssig Afrunding af Erhververens Lod.

Broytingaruppskot frá Kallsoy o. fl.:

I § 1 ændres „Amtets Tilladelse" til: „Landbrugsraadets Tilladelse."

10. nov. broytingaruppskotið samtykt við 21—0, og nevndaruppskotið so broytt við 21—0.

---

10. Reglugerð fyri útskiftingarstarvið.

Álit.

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri har ved Skrivelse af 7. Oktober 1939 fremsendt 3 Udkast til nye Reglementer for Udskiftningsarbejdet, nemlig:

1. Reglement for Ansættelse til Skattemarker i Henhold til Lovens § 6, 68 og 84,
2. Reglement for Jordbonitering i Henhold til Lovens § 14, og
3. Reglement for Opmaaling i Henhold til Lovens §§ 14 og 26,

og udbedt sig Lagtingets Erklæring over disse Udkast, der er udarbejdet af Ministeriet, efter at den nye Lov for Færøerne om Udskiftning er traadt i Kraft som Lov Nr. 147 af 27. Marts 1939.

Det oplyses i Ministeriets Skrivelse, at Udkastene til de to førstnævnte Reglementer i Realiteten er i Overensstemmelse med de tidligere Reglementer af 25. Juni 1928, medens der i Udkastet til Reglement for Opmaaling i Punkterne 3, 6 og 12 er tilføjet nogle Bestemmelser, som ikke fandtes i det tidligere Reglement for Opmaaling af 25. Juni 1928, hvorhos der er foretaget enkelte mindre Ændringer i Punkterne 19 og 22. De nye Bestemmelser i Punkterne 3, 6 og 12 er en Følge af Ændringen af Udskiftningslovens § 26, hvorefter Udskiftningen efter Marketal maa paaregnes at blive bragt til Anvendelse, medens de øvrige Ændringer tager Sigte paa at forenkle Arbejdet.

Med Hensyn til Beskikkelse af Udskiftningsformænd meddeler Ministeriet, at saa snart der i Bygder paa Grandestævne er vedtaget Begæringer om Udskiftning, og disse Begæringer er godkendt, jfr. Udskiftningslovens §§ 6 og 7, har Ministeriet til Hensigt at beskikke Revisor i Matrikulsdirektoratet, Landinspektør A. P. Andersen, der har deltaget som Medhjælper ved Udskiftningen af Kvalbø og Sandvig Bygder samt Porkere og Næs Bygder, som Udskiftningsformand, og anmoder under Henvisning til Udskiftningslovens § 5, 1. Stk., om Lagtingets Erklæring.

Sluttelig henleder Ministeriet Lagtingets Opmærksomhed paa Udskiftningslovens § 8, 2. Stk., hvorefter der af Lagtinget skal vælges 24 Personer, blandt hvilke Udskiftningskommissioners Medlemmer og Supploanter skal udmeldes af Retten, og udbeder sig Resultatet af Lagtingets Valg meddelt.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, har gennemgaaet de foreliggende Udkast og kan anbefale disse til Tingets Godkendelse.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Beskikkelse af forannævnte Landinspektør A. P. Andersen til Udskiftningsformand, bemærkes, at Udvalget gaar ud fra, at vedkommende er kvalificeret til at forestaa Udskiftning, hvorfor Udvalget saadan set ikke har noget at indvende mod den paatænkte Beskikkelse, hvorhos dog bemærkes, at indenfor Udvalget gør den Anskuelse sig gældende, at en Færing fortrinsvis burde beskikkes.

Sluttelig bemærkes, at Lagtinget allerede i den ordinære Samling 1938 foretog Valg af Mænd i Henhold til Udskiftningslovens § 8, 2. Stk.

Forslag.

I. Tinget godkender de foreliggende Udkast til
   1. Reglement for Ansættelse til Skattemarker i Henhold til Lovens § 6, 68 og 84,
   2. Reglement for Jordbonitering i Henhold til Lovens § 14, og
   3. Reglement for Opmaaling i Henhold til Lovens § 14 og 26.

II. Under Henvisning til det i Motiverne anførte erklærer Tinget sig indforstaaet med, at Revisor i Matrikuldirektoratet A. P. Andersen beskikkes som Udskiftningsformand.

III. Tinget henholder sig til det i den ordinære Samling 1938 foretagne Valg af Mænd i Henhold til Udskiftningslovens § 8, 2. Stk.

Broytingaruppskot frá Danbjørg o. fl.:

I Stedet for Udvalgets Forslag Punkt II sættes:

Stillingen som Udskiftningsformand opslaas ledig.

Det henstilles at de eventuelle Ansøgninger forelægges Lagtingets „Landsnevnd" til Erklæring, inden Afgørelse træffes i Sagen.

10. nov. nevndaruppskot I samtykt við 23—0, broytingaruppskotið til II við 20—0 og nevndaruppskot III við 21—0.

11. Viðkan av matrikulering fyri Tórshavn.

Álit:

Sorenskriveren (Dommeren) paa Færøerne har under 15. Marts 1939 rejst Spørgsmaalet om enten at gennemføre en Matrikulering af de siden Matrikuleringen af Tórshavn By (jfr. Lov Nr. 85 af 31. Marts 1928) indlagte Trøer, eller for saa vidt man ikke for Tiden kan faa en saadan Matrikulering gennemført, da at faa indført ganske de samme Bestemmelser — derunder ogsaa de i Bekendtgørelse Nr. 844 af 18. Septbr. 1931 indeholdte —, som gælder for de udskiftede Pladser paa Færøerne, nemlig en Ordning med Trønumre for de Arealer, der indtages af Haugerne, saaledes at Bestemmelsen ogsaa faar tilbagevirkende Kraft for de fra 1926 til 1940 allerede indtagne Arealer.

Sagen har været forelagt Tórshavn Byraad til Erklæring. Byraadet har i en Skrivelse af 28. Maj d. A. udtalt, at Byraadet „kun kan anbefale, at Matrikulering paa nuværende Tidspunkt finder Sted, saafremt der hertil kan opnaas et passende Tilskud fra Staten. I modsat Fald foreslaas det, at Trøerne foreløbig optages i Realregistret med Trønumre".

Landbrugsraadet paa Færøerne har ved Skrivelse af 27. Juni 1939 udtalt: „Da en Optagelse af Matrikulskort er en relativt bekostelig Foranstaltning, kan Raadet anbefale, at de omhandlede Trøer foreløbig optages i Realregistret med Trønumre".

Efter Indstilling af Amtet har Ministeriet for Landbrug og Fiskeri ved Skrivelse af 28. Septbr. 1939 begæret Sagen forelagt Lagtinget til Erklæring.

Undertegnede Udvalg, der har fanet Sagen til Behandling, skal udtale, at det er indlysende, at det offentrettigt set er af stor Betydning, at de siden Matrikuleringen af Tórshavn By indlagte Trøer ogsaa optages i Realregistret i Lighed med hvad der sker paa de udskiftede Pladser udenfor Tórshavn. En Matrikulering vil selvfølgelig være det bedste, men da en saadan Matrikulering er forbundet med forholdsvis store Udgifter, som ikke kan dækkes uden ved passende Tilskud fra Statens Side, og da der ikke foreligger noget om, at saadant Tilskud kan ventes ydet indenfor den nærmeste Fremtid, skal Udvalget anbefale til Tingets Vedtagelse at følge Sorenskriverens (Dommerens) Forslag, og fremsætter man herefter følgende

Forslag.

Tinget andrager Regerlugen om at indføre for Byen Tórshavns vedkommende ganske de samme Bestemmelser, som gælder for de udskiftede Pladser paa Færøerne, saaledes at Arealer, der indtages af Haugen, optages i Realregistret under Trønumre, eller for saa vidt Arbejdskortene senere antegnes og revideres til Matrikulskort, da under Matrikulsnumre.

8. november samtykt við 15—0.

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

---

1. Brýr og smærri lendingar. ($^{1}|_{VIII}$).
Studningur til brýr í Fuglafirði. ($^{12}|_{VIII}$).
Studningur til kaj við Skipanes. ($^{5}|_{IX}$).

Álit frá *Fíggjarnevndini:*

Fyri løgtinginum liggur ein hópur av brøvum um studning til lendingar, men flestar av hesum lendingum eru so stórar og kostnaðurin so nógvur, at spurningurin um studning ikki kann takast til viðgerðar undir Økonomisk Fond, men verður at loysa undir einum øðrum máli, nevniliga málið um vegir og størri lendingar.

Fíggjarnevndin vil tó mæla til, at játtað verður úr Økonomisk Fond *14.130 kr.* á henda hátt.

Kommunustýrið fyri Fuglafjarðar kommuna hevur bygt brúgv yvir „Skarðsá" og hevur henda brúgv kostað:

Tilfar	925 kr.		
Arbeiðsløn	2450 —		
		3375 kr.	

og brúgv yvir „Gjógvará", ið hevur kostað:

Tilfar	760 kr.		
Arbeiðsløn	1490 —		
		2250 kr. =	5625 kr. 00 øyr.

Nevndin skal mæla til at veita Fuglafjarðar kommunu sum studning til hesar brýr *1685 kr.*, sum tilfarið hevur kostað.

Kommunustýrið fyri Nes kommunu hevur bygt bryggju við Skipanes, og hevur kostnaðurin verið ca. 12.000 kr. Harumfram verður tað neyðugt at byggja pakkhús o. t., so hin samlaði kostnaðurin verður o. u. 18.000 kr. Kommunan hevur fingið lán 5.000 frá havnakassanum fyri Skálafjørð, og løgtingið hevur givið garanti fyri lán íuntil 16.000 kr., og vónandi kann kommunan nú fáa tann neyðturvuliga pening, sum frestar, gjøgnum lán. Tó vil nevndin mæla til, at veitt verður kommununi sum studning úr Økonomisk Fond *2000 kr.*

Bønarbrøv um studning til lending við Borðoyavík var fyri á tingið í 1934 (sí Løgtingstíðindi 1934, bls. 198). Studningur varð tá roknaður til *2775 kr.*, og skal nevndin mæla til, at hesin peningur verður játtaður.

Ingeniør Østergaard hevur í 1937 gjørt uppskot til bøtan av lendingini í Gásadali, og hevur ingeniør Fonsdal eftirkannað og broytt upp-

skotið. Nevndin mælir til at veita sum studning tað, sum tilfar og formannsløn kostar, nl. *2600 kr.*

Ingeniør Fonsdal hevur gjørt uppskot til bøtan av lendingini í Skálavík, og hareftir gongur til tilfar og formannsløn *1800 kr.*, og hettar mælir nevndin tinginum at veita úr Økonomisk Fond.

Ingeniør Fonsdal hevur gjørt ætlan um bøtan av lendingsviðurskiftinum á Nesi í Suðuroy, og útreiðslurnar til tilfar og formannsløn eru hareftir *1000 kr.*, og mælir nevndin til at hettar verður goldið úr Økonomisk Fond, tó so, at meiri greið ætlan verður at fáa til vegar.

Tingið samtykti í 1937, at um nakar avlopspeningur verður av tí, sum ætlað varð til vegir eftir finansplániinum, verður ein eykastudningur uppá *1771 kr. 88 øyr.* at rinda til 5 brúgvar á Morskranesi og á Skála. Nevndin skal mæla til, at hesin peningur nú verður veittur úr Økonomisk Fond.

Nevndin mælir til at veita upp til *500 kr.* til lending við Sevmýri, Tvøroyri, til tilfar og formannsløn, tó so at nærri ætlan verður gjørd.

Uppskot.

Hesir studningar verða veittir úr Økonomiska grunninum:

1)	Til 2 brýr í Fuglafirði	Kr.	1685,00
2)	— bryggjuna á Skipanesi	—	2000,00
3)	— lending í Hørðoyavík	—	2775,00
4)	— lending í Gásadali	—	2600,00
5)	— lending í Skálavík	—	1800,00
6)	— lending á Nesi í Suðuroy.....	—	1000,00
7)	— brúgvar á Morskranesi og á Skála	—	1770,00
8)	— lending undir Sevmýru, Tvøroyri	—	500,00
		Kr.	14130,00

Broytingaruppskot frá Johan Poulsen:

Í staðin fyri nevndarinnar uppskot undir pkt. 2 verður sett:

Til bryggjuni á Skipanesi ..... 3000 kr.

Hesin studningur verður at rinda fyri útreiðslur til tilfar og formannsløn.

Í staðin fyri nevndarinnar uppskot undir pkt. 5 verður sett:

Til lending í Skálavík ....., 800 kr.

Broytingaruppskot frá Danbjørg o. fl.

Sum punkt 9 verður sett:

„Studningur til uppdrátt í Porkeri: $^4/_5$ av kr. 567,00, kr. 425,00".

16. november samtykt: Broytingaruppskot frá Johan Poulsen 21—0, broytingaruppskot frá Daubjørg o. fl. 19—0 og nevndaruppskotið soleiðis broytt 22—0.

---

2. Vegir, smærri havnir og størri lendingar.

Álit fra *nevndini:* Sí skjal nr. 15.

Eykauppskot frá nevndini:

Sum uppískeyti til uppskot II. (jfr vedhæftede specifiserede Forslag vedrørende Fordelingen indenfor hvert Syssel.)

I. Norderøernes Syssel

undir „Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne" verður sett:

Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne:

Bygd:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
						Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsrummet 1940/1941—1941/1942:			
						Ialt Tilskud for Femaarsperioden:			
						Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/1943—1944/1945:			
						Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/1941—1941/1942:			
Hattarvik			1840	1840			3680	3680	
Viðareiði, Eiðsvík			8000	8000	7000		23000	23000	
Svinoy, við Eiðið			3500	3500			7000	7000	
Hvannasund, lendibr.			15500	15500	15500		46500	46500	
Norðdepil, lendibrúgv.			7000	8000	8000		23000	23000	

Ændringsforslag frá J. P. Henriksen o. fl.:

Under Punkt 2, Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne, sættes I Stedet for Nólsoy og Hestoy.

Nólsoy: 1500—1500—2666—2666—2668—3000—8000—11000—3000.
Hestoy: 1500—1500—4166—4166—4168—3000—12500——15500—3000.

Ændringsforslag frá nevndini:

Til Pkt. II. *VI. Suderø Syssel* vedrørende Ørðavík under Landingssteder og Baadehavne føjes:

Beløbet bevilges paa Betingelse af at Trangisvaag Havnevæsen yder tilsvarende Beløb 3000 Kr.

Ændringsforslag frá Kr. Djurhuus:

VI. Suderø Syssel.

Hvalbiar.. Nes..... affattes saaledes:
„Hvalbiar.. Nes eller for saa vidt der ikke dér maatte være paakrævet Vejanlæg, da andet Vejanlæg i Hvalbø alt efter Forstanderskabets Indstilling."

28. november atkvøðisgreiðsla:
Nevndaruppskot I. samtykt 23—0. Eykauppskot nevndarinnar til Norðoya sýslu samtykt 19—0; I. Norðoya sýsla soleiðis broytt samtykt 22—0. II. Eysturoyar sýsla samtykt 23—0. Broytingaruppskot til Streymoyar sýslu fall, 6—0; III. Streymoyar sýsla óbroytt samtykt 22—0. IV. Vága og V. Sandoyar sýsla samtykt 23—0. Broytingaruppskot nevndarinnar og broytingaruppskot frá Kr. Djurhuus til Suðuroyar sýslu samtykt 19—0 og 22—0. VI. Suðuroyar sýsla soleiðis broytt samtykt 23—0. Nevndaruppskot punkt III—XII samtykt 21—0.

3. Frásøgn sýslanna um vegir, brýr og lendingar.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Amtmaðurin hevur í brævi av 22. august íáar sent løgtinginum frágreiðing frá sýslumonnunum í Norðuroya, Eysturoyar og Sandoyar sýslum. Seinni eru frágreiðingar komnar frá sýslumonnunum í Vága og Streymoya sýslum, meðan eingin tílík er komin frá Suðuroya sýslu.

Umframt frágreiðing frá sýslunum hevur løgtingsingeniørurin sent tinginum frágreiðing viðvíkjandi vegunum í Norðstreymoy, Vágoy og Sandoy.

1. Norðuroya sýsla:

Sýslumaðurin sigur, at vegir, brýr og lendingar, ið tingið hevur veitt peningaligan studning til, eru í forsvarligum standi.

2. Eysturoyar sýsla:

a. Vegurin Fuglafjørður—Gøtu—Sólmundafjørð.
Tann parturin av hesum vegi, ið liggur í Fuglafjarðar og Gøtu sókn, er í góðum standi, meðan strekkið frá Gøtueiði til Sólmundafjørð er í ringum standi; tað sama kann sigast um vegarnin til Skipanes. Umvølingararbeiðið á hesum strekkjum má gerast sum skjótast.

b. Vegurin Sólmundafjørð—Nes við ørmum til Lamba, Rituvík og Æðuvík.
Heslr vegir eru sum helld í góðum standi; tó treingja teir til ábót í støðum av tí, teir verða nógv nýttir.

c. Vegurin Strendur—Skála.
Treingir til ábót í støðum, hol mugu fyllast, eins og griftirnar treingja til at verða reinsaðar.

d. Vegurin Oyra—Norðskála
er í toluligum standi.

e. Vegurin Eiði—Ljósá
er eisini í toluligum standi.

f. Vegarmurin Fuglafjørð—Lorvík
er knortlutur, í støðum eru djúpar kullur; men av tí, at tað líka nú verður bøtt um hann, og vegurin í seg sjálvt er sterkur og væl gjørdur, verður hann væntandi góður.

Annars vísir sýslumaðurin á, eins og hann hevur gjørt árini framinnanundan, at tað strekkið av vegnum Sóldafirði—Lamba, ið gongur gjøgnum Skriðirnar, er óforsvarliga smalt. Í kava og tálð glerstoytt er, er vegurin mangan farligur at ferðast eftir, sjálvt á degi; tá ið bilar ofta ferðast har á náttartíð, kann lætt vanlukka henda. Strekkið gjøgnum Skriðirnar má sigast at minka nógv um týdningin av vegnum Fuglafjørð—Nes. Umframt strekkið gjøgnum skriðirnar vísir sýslumaðurin á, at tað á Gøtueiði, í tí bilurin fer av eiðinum út móti Sóldafirði, er eitt „sving", sum er skaðligt, og hevur tað hent fleiri ferðir um veturin í ringum gangi,

at tað hevur verið líka við, at vanlukka hevur hent. Her má gerast nakað og í báðum støðum kann ábótin gerast uttan størri kostnað.

3. Streymoyar sýsla:
   a. Saxun—Hvalvíksvegurin.
   Brúgvarnar yvir fremri og heimarl Bjendalsá mugu fáa rekkverk. Ferðsla eftir teimum er, sum nú er, farlig, sjálvt á degi.
   b. Kvívík—Kollafjarðarvegurin
   treingir til áfyllu í støðum, eins og rekkverkini á brúgvunum tørvar smyrsul.
   c. Kirkjubøvegurin.
   Frá Peter Poulsens trød á einum strekki ca. 500 m hevur vegurin djúpar kullur. Áfylla tørvast so gott sum allan vegin, serstakliga frá 4 km steininum og frá 10 km steininum til Kirkjubøar.

Hinar vegirnar í sýslínum er einki at siga við. Brúgvar og lendingar eru í toluligum standi.

4. Vága sýsla.
   a. Vegurin Fitaklett—Sandavág er í toluligum standi, tó er í støðum steinsetingin komin uppundan og voldar koyrsluni, serliga í frostveðri, stóran bága. Griftirnar tórva at verða reinsaðar.
   b. Strekkið Sandavág—Miðvág er í sera góðum standi.
   c. Vegirnir í Miðvágs kommunu eru í toluligum standi; kullur og hjólfoyrur eru í støðum og mugu fyllast. Griftirnar treingja til at reinsast.
   d. Vegurin Vatnsoyri Sørvág er í vanligum standi; hol eru fleri staðni í vegnum og mugu fyllast skjótast gjørligt.
   e. „Brennuvegurin" er í støðum í góðum standi, meðan mesti parturin av vegnum er í ógvuliga ringum standi og má umvølast skjótast gjørligt, um ikki skaðin skal verða ov stórur.

5. Sandoyar sýsla:
   Sýslumaðurin sigur, at vegirnir har í fleiri støðum eru slitnir og treingja til ábót.
   Ingenior Fonsdal sigur, at vegirnir um alla Sandoynna hava verið í ógvuliga ringum standi. Allur koyrsil varð steðgaður 23. juli í ár í ca. 10 dagar undantikið Skálavík—Húsavíkvegurin, sum ikki sær út til at vera rørdur og er ógvuliga vánaligur.

6. Suðuroyar sýsla:
   Frágreiðing frá hesari sýslu er ikki framkomin enn, og skal nevndin mæla til, at landsnevndin, tá ið frágreiðingin er komin, kannar eftir og syrgir fyri, at allar neyðturvuligar umvølingar eisini verða gjørdar við vegirnar í Suðuroy.

Annars skal nevndin vísa á frágreiðingarnar frá ingeniør Fonsdal, ið eru viðlagdar málið sum skjøl.

Uppskot.

1. Avskrift av frágreiðingini frá sýslumonnunum verða at senda kommununum, samstundis sum tað verður álagt teimum at bøta um tey ávistu brek.

2. Tá tð frágreiðing viðvíkjandi vegunum í Suðuroya sýslu er innkomin, hevur landsnevndin at kanna eftir og syrgja fyri, at tey ávistu brek verða bøtt.

29. september uppskotið samtykt 17—0.

---

4. Vegregulativ. (6/VIII).

Álit frá *havna- og vegnevndini:*

I Lagtingssamlingen 1938 behandledes et Forslag til Vejregulativ for Færøerne, og Tinget vedtog, at Forslaget skulde sendes til Vejudvalget og Landsnevndin til Overvejelse i Samraad med Lagtingets Ingeniør og derefter forelægges Ministeriet, hvorefter det paany skulde fremlægges i Lagtinget til endelig Godkendelse.

Forslaget har derefter været behandlet i Landsnevndin og var til Behandling i et Møde, hvori foruden Landsnevndins Medlemmer deltog Vejudvalget og Amtmanden.

Efter de Udtalelser, der fremkom paa dette Møde, har Lagtingskontoret derefter udarbejdet et nyt Forslag. Dette Forslag, der nu er forelagt Tinget til Godkendelse, er ved Skrivelse af 24. August 1939 gennem Amtmanden forelagt Ministeriet for offentlige Arbejder til Udtalelse, men foreligger en saadan Udtalelse endnu ikke.

Nærværende Udvalg, hvortil Sagen er overgivet, har gennemgaaet Forslaget, og anser man det for fyldestgørende. Dog anser Udvalget det for rettest, at der til de i § 2 i Regulativet nævnte Hovedveje tilføjes følgende under Udførelse værende Hovedveje, nemlig Tórshavn—Kollafirði, Funningsbotn—Skálabotn og Eiði—Ljósá—Svínáir—Norðskála—Oyri.

Forslag.

I. Lagtinget godkender det foreliggende Udkast til Vejregulativ for Færøerne med følgende Ændringer:
   I § 2 indgaar endvidere som Hovedveje:
   Tórshavn—Kollafirði,
   Skálabotn—Funningsbotn,
   Eiði—Ljósá—Svínáir—Norðskála—Oyri.

II. Forsaavidt Ministeriets Udtalelse, naar denne maatte fremkomme, maatte give Anledning til yderligere Ændringer, bemyndiges Landsnevndin til paa Tingets Vegne at godkende det endelige Regulativ.

Broytingaruppskot frá S. P. Zachariasen o. fl.

Lagtingets Vedtagelse om Vejregulativ for Færøerne udsættes til der er indhentet Erklæring fra de færøske Kommunalbestyrelser.

18. november nevndaruppskotið samtykt navnakall 17—0 (Zachariasen, Nolsøe, Simonsen, Holm Jacobsen, Ellefsen *atkvoddi ikki* og Patursson og Kallsoy vórn *burtur*). Broytingaruppskotið burturdottið.

Fylgiskjal:

Udkast
til
Vejregulativ for Færøerne.

Inddeling af de offentlige Veje.

§ 1.

De offentlige Veje paa Færøerne inddeles i Hovedveje og Biveje.

§ 2.

Hovedvejene er følgende:

1. Fuglafirði—Gøtu—Sølmundafirði med Stikvej til Lorvík.
2. Skipanes—Sólmundafirði—Nes med Stikveje til Lamba, Rituvík og Æðuvík.
3. Hvítanes—Hoyvík—Tórshavn—Kirkjubø med Stikveje til Velbastað og Argir.
4. Todnes—Kollafirði—Kvívík med Stikveje til Oyrareingir og Leynar samt med senere Forlængelse til Vestmanna.
5. Sørvág—Miðvág—Sandavág—Fútaklett.
6. Skopun—Sand—Skálavík—Húsavík, senere med Stikvej til Skarvanes.
7. Froðbø—Tvøroyri—Tronglsvág—Øravík og senere Forlængelse til Fámjin.
8. Porkeri—Nes—Vág og Lopra—Sumbø, senere med Forlængelse til Hovi samt Forbindelse Vág—Lopra og Stikvej til Akrar.
9. Hovedvejene i Klaksvík med Stikveje til Norðoyri og Ánirnar.

Ændringer i og Tilføjelser til ovennævnte Inddeling kan foretages af Lagtinget.

§ 3.

Hvor Hovedveje fører gennem Bygd eller By, afgør Vejudvalget om og hvorvidt de Vejstrækninger, som fører gennem vedkommende Bygd eller By, skal regnes som Hovedveje.

Vejstyret.

§ 4.

Vejvæsenet paa Færøerne sorterer under Lagtinget, og det er en Lagtingsopgave at sørge for Vedligeholdelse af de offentlige Veje. Tinget fører Overtilsyn hermed, og der vælges for 4 Aar ad Gangen af Tinget et Vejudvalg paa 8 Medlemmer og 8 Suppleanter, som fungerer paa Tingets Vegne. Iøvrigt forestaas den daglige Ledelse af Lagtingets Vejingeniør, og der antages af Vejudvalget nødvendige Antal Vejmænd, som fører stedligt Tilsyn, leder Vejarbejdet og selv udfører Vedligeholdelsesarbejde.

§ 5.

De kommunale Styrelser fører Tilsyn med de Veje, som findes indenfor vedkommende Kommunes Område.

§ 6.

Der oprettes en Vejfond, som bestyres af Lagtingets Vejudvalg. Fonden afholder Udgiften til Vejmænd, til Anskaffelse af Vejredskaber og almindelige Vedligeholdsudgifter, forsaavidt disse ikke falder paa Kommunerne. Dernæst kan der efter Lagtingets Beslutning af overskydende Beløb ydes Tilskud til Sognekommunerne til Lettelse af særlig store Byrder i Anledning af Vedligeholdelse af Hoved- og Biveje samt Tilskud til nye Veje. Fondens aarlige Regnskab indsendes til Ministeriet for offentlige Arbejder, før Statens Refusion udredes, bortset fra eventuelle á conto Udbetalinger.

§ 7.

Offentlige Veje anlægges saaledes, at de kan opfylde de Krav, som stilles af Hensyn til Trafikken.

§ 8.

Hovedvejene skal vedligeholdes saaledes, at de hele Aaret er farbare for Automobiler med den i Lovgivningen foreskrevne Maksimumsvægt.

Under Hovedreparationer, ved Tøbrud o. l. kan Ingeniøren forbyde Kørsel helt eller delvis.

§ 9.

Det paahviler Vejmændene at holde Vejene ryddelige for Sne og andre Hindringer.

§ 10.

Vedligeholdelsen af offentlige Veje paahviler Kommunerne. Der ydes hertil af Vejfonden Tilskud og Hjælp, dels gennem Vejmændene, dels ved Tilskud til Redskaber og dels ved Bevillinger efter Lagtingets Beslutning. Kommunerne er pligtige at følge Vejudvalgets nærmere Anvisning og Bestemmelser, navnlig med Hensyn til Levering af Materialer og Ydelse af Arbejdskraft.

§ 11.

Vejmændene ansættes af Vejudvalget efter Indstilling af Lagtingsingeniøren, og Udvalget fastsætter deres Løn og giver nærmere Regler angaaende deres Arbejdsomraade og Arbejde.

§ 12.

Kommunerne er navnlig pligtige til at fremskaffe det nødvendige Vejmateriale og sørge for Læsning og Aflæsning samt Transport af dette, dog saaledes, at Vejmanden anviser, hvor egnet Vejmateriale kan fremskaffes, og yder Vejledning med Hensyn til Harpning o. l. Kommunerne er pligtige til at fremskaffe Vejmateriale i det Omfang, af den Beskaffenhed og underkastet den Behandling, Vejmanden foreskriver. Kommunalbestyrelsen har Pligt til til Stadighed at sørge for Udlægning af Depoter af Vejmateriale efter Vejmændenes Anvisning.

§ 13.

Efter nærmere Anordning af Vejingeniøren anbringes der af Kommunen Nummersten langs alle Hovedveje for hver Kilometer, mærkede 1 km, 2 km o. s. v. Væltede eller fjernede Afvisersten bringes snarest paa Plads eller erstattes om fornødent med nye Sten eller støbt Kant.

§ 14.

Inden hvert Aars 15. Juli indsender de kommunale Styrelser til Vejingeniøren Opgørelse over, hvad der i det forudgaaende Kalenderaar er anvendt af Penge eller Pligtarbejde til Vejenes Vedligeholdelse.

§ 15.

Vejingeniøren skal befare de offentlige Veje efter Vejudvalgets nærmere Anvisning.

Efter hvert Syn sender Ingeniøren snarest muligt Indberetning til Vejudvalget angaaende Vejenes Tilstand, ledsaget af Forslag til Paalæg om Reparationer og øvrige Arbejder, som bør udføres, for at Vejene kan være i forsvarlig Stand.

§ 16.

Saafremt den kommunale Styrelse ikke inden en af Vejudvalget fastsat Frist har udbedret de udsatte Mangler, kan Udvalget paa Lagtingets Vegne lade disse udbedre for Kommunens Regning, jfr. § 19 i Landkommunalloven.

---

5. Landavegir (Hovedveje). ($^{17}|_{VIII}$).

Álit frá *Havna- og vegnevndini:*

Til undertegnede Udvalg er henvist en Række tidligere behandlede Sager vedrørende Hovedveje her paa Øerne. Nævnte Vejsager er blevet behandlet af det af Lagtinget i Tingsamlingen 1937 nedsatte Syvmandsudvalg til Forberedelse af den i Sommeren 1938 i København stedfundne Forhandling mellem Repræsentanter, valgte af Lagtinget, og Repræsentanter for Regeringen, hvilke Forhandlinger sluttede med Overenskomsten af 3. September 1938.

Ifølge nævnte Overenskomst bevilger Staten 100.000 Kr. aarlig for Finansaarene 1940/41 og 1941/42 til Anlæg af Veje og Landingssteder (Baadehavne). Disse Bevillinger var navnlig tænkt som Supplering til den nugældende Finansplan.

Ifølge sidstnævnte Plan skulde følgende større Vejanlæg færdigbygges:

Fámjin—Ørðavík,
Ørðavík—Trongisvág,
Porkeri—Hovl,
Vág—Lopra,
Kvívík—Vestmanna,
Skálabotn—Funningsbotn,
Tórshavn—Kollafirði,
Ljósá—Norðskála.

Efter de Oplysninger, der foreligger for Lagtinget, vil ovennævnte Anlæg for Størstedelens vedkommende blive færdigbygget i Løbet af Finansplansperioden med Undtagelse af Vejen Tórshavn—Kollafirði, hvilken Tórshavns Kommune har paataget sig at færdigbygge i Løbet af ca. 8 Aar.

Af større Vejanlæg, paabegyndt, men ikke færdigbyggede under den nugældende Finansplansperiode, kan nævnes:

Gjógv—Funning,
Funning—Húsarætt,
Viðareiði—Leitið.

Til Fuldførelse af sidstnævnte Anlæg er der bevilget Tilskud af de til Raadighed staaende Vejbevillinger for Finansaarene 1940/41—1941/42, ligesom der er bevilget Tilskud til at videreføre Vejanlæggene Gjógv—Funning og Funning—Húsarætt.

Foruden de allerede nævnte Vejanlæg foreligger der for Lagtinget et Antal Ansøgninger om Tilskud til en Række projekterede Vejanlæg, der trænger sig paa. Man kunde tænke sig at fremhæve følgende:

Østerø Syssel:

Funning—Eiði	8800 m,	134.000 Kr.
Skipanes—Skálabotn	5200 m,	69.000 „
Funningsbotn—Funning	ca.	100.000 „
Skála—Skálabotn	4250 m,	54.000 „
Sidearm fra Vejen Skálabotn—Funningsbotn over Heltnin til Hellurnar	4800 m,	59.000 „
Elduvík—Funningsbotn	7300 m,	100.000 „

Strømø Syssel:

Tjørnuvík—Haldórsvík	4700 m,	106.400 Kr.
Haldórsvík—Hvalvík	9100 m,	139.868 „
Hvalvík—Tórsvík	5500 m,	75.200 „
Tórsvík Kollafirði	5000 m,	84.395 „
Nólsoy-Borin	8200 m,	133.000 „
Hest—Halurin	3200 m,	47.000 „

Vaago Syssel:

Sørvág—Bø	3900 m,	64.000 Kr.

Sandø Syssel:

Húsavík—Dal	5400 m,	72.000 Kr.
Udvidelse af Sand—Skopunvejen	10000 m,	82.000 „

Suderø Syssel:

Trongisvági—Hvalbø	12950 m,	240.150 Kr.
Hvalbø—Sandvík	11000 m,	142.000 „
Vejarm fra Øravík—Fámjin Vejen til Hovi	7100 m,	117.000 „

Desuden Vejarm fra Sunnbø—Lopravejen til Vikarbyrgi og Vej fra Hvannasund til Leitið paa Viderø paa Norderøerne. — Vedrørende sidstnævnte Anlæg foreligger der ingen udarbejdede Projekter, men vil fremkomme i nærmeste Fremtid.

Udvalget er indforstaaet med, at det ikke er muligt paa een Gang at skaffe Bevillinger fra Statens Side til Udførelse af alle de forannævnte Vejanlæg, men man undlader ikke at betone Nødvendigheden af en fremtidig Vejbygning, der tager Sigte paa at anlægge Forbindelsesveje med de allerede udførte Vejanlæg, saaledes at Vejnettet paa Øerne snarest muligt kommer til at udgøre en Helhed. Naar der nu herfra foreligger saa mange Vejsager, der trænger sig paa, hidrører dette fra den Omstændighed, at det er forholdsvis kort Tid, siden man gik i Gang med Bygning af Trafikveje; det er derfor nødvendigt at fortsætte dette Arbejde i saa stor Udstrækning, som man arbejdsmæssigt kan overkomme, om man saa nogenlunde skal kunne imødekomme Tidens Krav og Udviklingen med Hensyn til de trafikale Forhold paa Øerne.

Udvalget føler sig overbevist om, at Regeringen vil forstaa, at Fremskyndelse af Vejbygningen er et Led i Bestræbelserne for at lette Befolkningens vanskelige Levevilkaar, da Vejarbejdet for en stor Del vil forebygge Arbejdsløshed, samtidig med at Vejbygningen vil gøre det muligt at fremskynde Opdyrkningen, hvad man ogsaa fra Regeringens Side har lagt stor Vægt paa.

Udvalget skal i Henhold til det foran anførte foreslaa til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Foranstaaende Vejsager anbefales til Regeringens velvillige Overvejelse under Henvisning til de i foranstaaende Betænkning indeholdte Bemærkninger.

25. november samtykt 21—0.

---

6. Útbetaling av vegstúdningi. ($^{5}/_{VIII}$).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Arbeiðsmannafelagið „Fylking" á Tvøroyri søkir í brævi av 18. novbr. 1938 løgtingið um, at statsins og løgtingsins tilskot til vegir í Froðbiar sókn verður goldið kommunini kontant, soleiðis at kommunan kann rinda arbeiðarunum pengarnar í løn fyri arbeiðið.

Hegartil hava einans $^{6}/_{10}$ av tilskotinum verði goldnir kommunini kontant, meðan løgtingið hevur hildið hinar $^{4}/_{10}$ aftur fyri skuld, sum kommununar hava haft til tinglð. Kommununar hava vanliga ikki verði førar fyri at rinda arbeiðarnum teirra løn kontant, so hvørt sum arbeiðið hevur verið gjørt, og hava arbeiðararnir so statt ofta verið noyddir at bíða í fleiri mán-

aðir eftir løn sini og sum oftast noyðst at keypa fyri lønina við transportum til ein ella annan keypmann og fingið dýra matvøru fyri transportarnar. Sóknarstýrið fyri Froðbiar kommunu ásannar tað í umsóknini framførda, samstundis sum tað gevur henni sitt besta viðmæli.

Fyri at skunda undir útbetalingina søkir sóknarstýrið tingið um, at givið verður kommunar vegmanni Albin Åkesson loyvi til at sýna vegarbeiðið, so hvørt sum viss strekki verða gjørd liðug. Málið er komið til viðgerar í figgjarnevndini, og kann hon vera á einum mál við umsøkjararnar og sóknarstýrið fyri Froðbiar sókn um, at viðurskiftini við rindan av arbeiðsløninni fyri vegarbeiði hava verði og eru sera ólagalig.

Ein atvoldin til henda trupulleika er, at sýnið av vegunum hevur virkað nakað trekt. Sum kunnugt hevur skipanin við sýninum hegartil verði tann, at ingeniørkontórið (V. B. V.) hevur sýnað trafikkvegirnar, meðan løgtingsingeniørurin hevur sýnað hinar. Hetta tvíbíttið hevur ført ein vissan trekleika við sær og sinkað um arbeiðið. Har afurat kemur, at sýnið hegartil al sum oftast hevur verið gjørt av ingeniørinum *personligt*. Hetta hevur eisini viðført, at sýnið tían hevur driglið út og harvið seinkað um lønrindanina.

Nú kantórið hjá V. B. V. er niðurlagt, er skipanin vorðin tann, at løgtingsingeniørurin í framtíðini kemur at hava sýnið av *øllum* vegunum. Hetta vil ger sýnið meira lættført. Eftir *uppskoti til reglugerð* fyri „Vegfondina", ið er til viðgerar á tingi íár, skulu Føroyar býtast í „distriktir" við føstum vegmonnum, sum koma at standa beinleiðis undir løgtingsingeniørinum. Henda skipan ger sýnið av vegum enn meira lættført, og kann ingeniørurin í framtíðini yvaleyst í mongum førum lata sýnsmennirnar, um hann sjálvur skuldi verið tarnaður av øðrum arbeiði, taka sýnið. Í Froðbiar kommunu kann hetta arbeiði sjálvandi so gerast av Albin Åkesson ella øðrum kønum manni, ið ingeniørurin setur til tess.

Hetta við sýninum kann sum ávist skunda undir lønrindanina, men tað hjálpur sjálvandi einki uppá tey figgjarligu viðurskiftini uppá kommunar figgjarligu evnu til at *rinda*.

Her kundi nevndin huksa sær at heitt á „Saneringsnevndina" viðvíkjandi skuld kommunana o. ø. og biðið hana um í samráð við landsnevndina at royna at skipa soleiðis fyri, at tað verður gjørt møguligt fyri kommunirnar í bankum ella sparikassa at fáa ein kassakredit, ið kann nýtast til rindan av løn fyri vegarbeiði undir teirri treyt, at kreditturin verður afturgoldin av teimum peningaligu tilskotum frá stati og løgtingi, sum avvarandi kommuna fær.

Uppskot.

Í tí nevndin vísur á tað, sum fram er hildið í álitinum, verður eitt eintak at senda ávikavíst til Arbeiðsmannafelagið „Fylking" á Tvøroyri og „Saneringsnevndini".

29. september samtykt 14—0.

7. Bræv viðv. kostnaðarætlan yvir vegir o. t. (14/VIII).

Uppskot til avgerðar frá *havna- og vegnevndini:*

Tinglið samtykkir, at landsnevndin ger Føroya arbeiðarafelag, Tórshavn, kunnigt, at tá ið kostnaðarætlanir yvir vegir, havnir o. t. í framtíðini verða gjørdar, verður arbeiðsløpin sjálvandi sett eftir tí til eina hvørja tíð galdandi tímaløn.

14. november samtykt 15—0.

8. Vegarbeiði um summarið. (11/VIII).

Álit frá *havna- og vegnevndini:*

Forstanderskabet for Funnings Sogns Kommune ansøger i Skrivelse af 6. April d. A. om Tilladelse til at arbejde om Sommeren paa Vejanlægget Gjógv—Funning.

Nærværende Udvalg, hvortil Sagen er overgivet, skal med Bemærkning, at det paagældende Vejanlæg, der har en Længde af 4176 m, hvor 2700 m er udført, er bevilget til Udførelse i Femaarsperioden 1935/40 som amtskommunal Vej med 3/8 som Tilskud fra Lagtinget og 2/8 fra Statskassen, udtale, at man maa anse det for fuldtud forsvarligt, at Andragendet imødekommes under Hensyn til, at den resterende Del af Vejen er beliggende højt til Fjælds og Afstanden fra Hjemstedet for Arbejderne er ret stor, hvorhos Vejarbejde til Fjælds om Vinteren vanskeligt er gennemførligt, særlig for den nordlige Del af Øerne.

Udvalget skal derfor anbefale til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag.

Tinget giver sin Tilladelse til, at Arbejdet paa den resterende Del

af den for Femaarsperioden 1935/40 bevilget Strækning af Vejen Gjógv-Funning foregaar hele Aaret.

24. oktober samtykt 17—0.

---

9. Eykastudningur til Ørðavíkar-Fámjins vegin. ($^{16}|_{VIII}$).

Uppskot til avgerðar frá *hanna- og vegnevndini:*

Løgtingið samtykkir, at landsnevndin hevur at gera umsóknarmonnunum, Carl A. Djurhuus o. fl., Tvøroyri, kunnugt, at tingið ikki hevur pening at veita sum eykastudning til vegir, ið gjørdir verða eftir fíggjarætlanini fyri 1935—1940.

11. november samtykt 13—0.

---

10. Brimgarður á kajplássinum í Skopun. ($^{4}|_{VIII}$).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Skopunar kommunustýrið hevur søkt um tingsins loyvi til at gera ein garð á kajuni í Skopun fyri at tryggja bátar móti brimi. Garðurin er ætlaður 2 m høgur og vil verja eitt pláss, sum er stórt nokk til 16 bátar at standa á. Av tilfari er mett at ganga ca. 25 tunnur av cement og ca. 75 tunnur av sandi umframt nakað av timburi til 5 hurðar. Tann samlaði kostnaðurin er mettur til o. u. 400 kr.

Ingeniør Fonsdal hevur verlð í Skopun fyri at kanna málið. Hjástaddir vóru 2 limir av sóknarstýrinum. Harri Fonsdal fráræður at byggja hendan múr. Bert ein partur av bátunum kunnu fáa pláss at standa har, og ringt verður at fáa teir niðanfrá, um nakað verður gjørt. Ingeniørurin heldur, at tað vildi verið beinari at sett upp steyrar við bjálkum á, eins og gjørt er í Vágsbotni, so bátarnir verða lyftir upp. Teir báðir limirnir av sóknarstýrinum, ið vóru hjástaddir, lovaðu at taka spurningin upp aftur av nýggjum til viðgerðar í sóknarstýrinum. Harri Fonsdal mælir til, at málið verður goymt til næsta ár.

So statt skal nevndin, samstundis sum hon vísir á tað, ið fram er flutt í álitinum, mæla til, at málið verður goymt til næsta ár.

Uppskot.

Málið viðvíkjandi byggjan av bringarði á kajuni í Skopun verður goymt til næsta ár.

11. oktober samtykt 13—0.

---

11. Endurnýggjan av studningi til brúgv á Langasandi. (7/VIII).

Álit frá *figgjarnevndini:*

Hr. Peter Martin Joensen, Langesand, andrager om, at den i 1934 givne og i 1936 fornyede Bevilling paa 1560 Kr. til en Landingsbro paa Langesand maa blive genbevilget.

Udvalget foreslaar, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Den i 1934 givne og i 1936 fornyede Bevilling paa 1560 Kr. til en Landingsbro paa Langesand fornyes.

4. oktober samtykt 19—0.

---

12. Endurnýggjan av studningi til lendibrúgv við Ljósá. (8|VIII).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Kongsfæster Hans Pauli Poulsen, Ljósá, andrager om, at den af Tinget i Samlingen 1937 givne Bevilling paa $^{3}/_{5}$ af 1500 Kr. = 900 Kr. til Fortsættelse af en Anlægsbro i Ljósá, genbevilges.

Udvalget skal indstille, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Den i 1937 givne Bevilling paa Kr. 900.00 til Forlængelse af en Anlægsbro i Ljósá fornyes.

4. oktober samtykt 18—0.

13. Endurnýggjan av studningi til veg í Trøllanesbjørgum. (9|VIII).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Sóknarstýrið fyri Mikladals kommunu hevur í umsókn, dags. 23. Juli í ár, biði um, at tann í setuni 1937 veittl studningur til veg millum Hvannrók og Skoramar á Trøllanesi uppá kr. 450,00 nú verður endurnýggjaður, vegna at studningurin ikki er nýttur.

Nevndin skal mæla til, at studningurin verður endurnýggjaður.

Uppskot.

Tann í tingsetuni 1937 veitti studningur verður endurnýggjaður.

4. oktober samtykt 20—0.

14. Eykastudningur til brimgarð í Skúvoy. ($^{10}|_{VIII}$).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Sóknarstýrið fyri Skúvoyar kommunu søkir í brævi, dagsett 20. august h. á., tingið um eykastudning til brimgarðin í Skúvoy. Í umsóknini verður greitt frá, at tað hevur gingið sera trupult við arbeiðinum vegna brim. Tvær ferðir breyt tað formin frá og tók eisini nakað av beton við sær hvørja ferðina. Av einum yvirliti yvir tann samlaða kostnaðin, sum hevur verið *2475 kr.*, sæst, at harav hevur tilfar og formannsløn verið 1375 kr.

Í 1937 hevur tingið játtað studning til umvøling av brimgarðinum eftir einum kostnaðarætlan, hvarav $^{3}/_{4}$ av formannsløn og tilfari 1450 kr. eru = kr. 1087,50. Eftir einum yvirliti av 3. septbr. h. á. hava tær veruligu útreiðslurnar til tilfar og formannsløn verið 1375 kr., $^{3}/_{4}$ herav = kr. 1031,25. Herav sæst, at útreiðslurnar hava verið heldur minni, enn tær vóru roknaðar til eftir kostnaðarætlanini frá 1937.

So statt kann nevndin ikki mæla til at veita Skúvoyar kommunu tann umsøkta eykastudning.

Uppskot.

Tingið kann eftir tí, sum upplýst er, ikki veita eykastudning til brimgarðin í Skúvoy, men kann, vegna tær ringu umstøður arbeiðið hevur gingið fram undir, studningurin frá 1937 kr. 1087,50 verða rindaður Skúvoyar kommunu.

4. oktober samtykt 15—0.

15. Studningur til brimverju í Kirkjubo. ($^{13}|_{VIII}$).

Álit frá *Figgjarnevndini:*

Lagtingsmand, fhv. Kongsbonde J. Paturssen andrager i Skrivelse af 11. Septbr. d. A. Lagtinget om Tilskud til Udbedring af forskellig ved Brænding foraarsaget Skade, navulig vistnok paa det Fæstes Indmark, Kongsbonde Páll Paturssen nu er Bruger af.

Lagtingsingeniør Fonsdal har udarbejdet et Overslag over de forskellige Udbedringsarbejder, her er Tale om, og har han anslaaet de samlede Udgifter til 4560 Kr.

Under 1. Behandling af Sagen blev det oplyst, at Spørgsmaalet om offentligt Tilskud til de omhandlede Udbedringsarbejder i Kirkebø var rejst fra anden Side, nemlig af den nuværende Fæster Páll Paturssen, og havde bl. a. været Genstand for Behandling i Landbrugsraadet. Saaledes foranledi-get har Udvalget paa Forespørgsel hos Landbrugsraadet faaet tilstillet den som Bilag i Sagen vedlagte Aktsbeskrivelse samme Spørgsmaal vedrørende.

Af nævnte Bilag ses, at Spørgsmaalet om Erstatning for Skade, der er overgaaet Kirkebøfæstet ved Brænding, er rejst af den nuværende Fæster Páll Paturssen i Skrivelse til Landfogden af 4/2—1937, altsaa for godt og vel 2 Aar siden.

Landbrugskonsulent Winther-Lützen har i en Erklæring af 17. Marts 1937 udtalt sig udførligt om den Skade, der er paakommet Kirkebøfæsterne. Vedrørende Udbedring af den Skade, der særlig er paaført det af Páll Paturssen benyttede Fæste, mener Konsulenten, at 51 Mands Arbejdsdage og 16 Dage for Hest og Vogn kan udbedre Skaden.

Fra de to andre Fæstere i Kirkebø er der modtaget Indberetning eller Andragende om Tilskud til Skadens Udbedring. Kongsbonde Paturssen har overfor Landfogden mundtligt omtalt den hans Fæste overgaaede Skade og anmodet om Undersøgelse af Spørgsmaalet om Erstatning, og Sagen kan formentlig betragtes som rejst af Kongsbonde Paturssen ved Sønnen Páll Paturssen, udtaler Landfogden.

Det fremgaar af førnævnte Bilag, at Kongsbonde Páll Paturssen ved Skrivelse af 24/11—1938 har klaget til Ministeriet over, at et af ham til Godsbestyrelsen indgivet Andragende om Erstatning for Brændingsskade og et af ham til Godsbestyrelsen indgivet Andragende af 28/2—1938 om Erstatning for Stenrydning ikke er færdigbehandlet, og meddelt, at han er afskaaret fra at forhandle med Landbrugsraadet paa Færøerne om de nævnte Sager. Hertil svarer Landbrugsministeriet i Skrivelse af 30/6—1939, at de paagældende Sager ifølge § 10 i Lov for Færøerne Nr. 174 af 24/5—1937 henhører under Landbrugsraadet paa Færøerne, hvis Afgørelse dog kan appelleres til Landbrugsministeriet. Ministeriet maa derfor henvise Páll Paturssen til at meddele Landbrugsraadet de for Sagernes Behandling fornødne Oplysninger.

Af en mellem Landbrugsraadet og Amtet ført Korrespondance, daterot 31/1—1939, ses, at omhandlede Sag har været til Behandling i Raadet, der har forelagt Sagen til Erklæring for Distriktets Landbrugsudvalg, og har Udvalget under 5/8—1939 meddelt Raadet, at Andrageren har nægtet Udvalget at komme paa Aastedet, fordi han havde sendt Ansøgning til Land-

fogden og ikke til Udvalget. Raadet har herefter været af den Formening, at Andrageren ikke ønsker, at Raadet skal foretage noget i Sagen, hvorfor intet videre er foretaget. Det sidste, der foreligger, er Skrivelse fra Landbrugsraadet af 26/7—1939 til Kongsbonde Páll Paturssson, hvori meddeles, at Raadet vil gøre Sagen til Genstand for Behandling, men maa man forinden have Indstilling fra Distriktets Landbrugsudvalg. Hr. Páll Paturssson bedes derfor meddele Landbrugsudvalget, hvornaar det vil passe ham, at Udvalget kommer paa Aastedet.

Det vil heraf ses, at Spørgsmaalet om Erstatning for Stenrydning stadig er til Behandling hos de paagældende Landbrugsmyndigheder, og naar der ikke allerede foreligger nogen Afgørelse fra nævnte Myndigheder, saa har det — saa vidt Udvalget kan se — sin Aarsag i, at Andrageren ikke har ønsket at forhandle med disse.

Da Sagen desuden ifølge sin Art henhører under Landbrugsmyndighederne, saaledes som den er rejst fra først af, maa Udvalget derfor formene, at den ogsaa maa faa sin Afgørelse dér først, inden Lagtinget kan tage Stilling til den. Man skal under Hensyn til det anførte fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget kan, som Sagen nu foreligger, ikke tage Stilling til Spørgsmaalet om Tilskud til Udbedring af de ved Brænding i Vinteren 1936—37 foraarsagede Skader ved Páll Paturssons Fæste i Kirkebø.

17. oktober samtykt at støðga málið.

16. Studningur til lendistød á Oyrabakka. ($^{15}|_{VIII}$).

Álit frá *figgjarnevndini:*

Tingið hevur játtað Poul Andreasen, Oyrabakka, 100 kr. Hann søkir nú um, at tingið vil veita honum so mikið av peningi afturat, sum 2 tunnur av cementi kosta.

Nevndin skal mæla til, at málið verður sent til landsnevndina.

Uppskot.

Málið verður sent til landsnevndina.

14. november samtykt 17—0.

17. Uppskot til avgerðar viðv. brimverju í Kirkjubø. ($^{18}|_{VIII}$).

Loyvi til viðgerðar av málinum varð ikki givið. Eingin atkvøddi fyri.

IX. Havnir o. a.

1. Viðlíkahald av havnum.

Álit:

Der foreligger en Del Oplysninger i Sagen, ligesom der foreligger Overslag for 1939 for de fleste Havne, og vedrørende disse Overslag skal man henvise til disse.

Iøvrigt skal man angaaende de enkelte Havne bemærke følgende:

1. Klaksvig Havn.

Ingeniøren oplyser, at de Mangler, som blev paapeget ifjor, er afhjulpet, og at Havneanlægget er godt vedligeholdt.

2. Vestmanhavn Havn.

De ifjor paapegede Mangler er afhjulpne, og Anlægget oplyses at være godt vedligeholdt.

3. Kvivig Dækmole.

Den paatænkte Udbygning er ikke foretaget, idet Arbejdet vil blive ret kostbart. Ingeniøren mener, at det vil være vanskeligt at anvende Sandsuger, og at det mest formaalstjenlige sikkert vilde være at anskaffe en mindre Kran med Gravklo.

De fremstaaende Jernbolte, som omhandledes i Ingeniørens Rapport ifjor, er nu bøjede, saaledes at de ikke virker generende.

Overfladen ved selve Anlægget trænger til Reparation.

Forslag.

Afskrift af Ingeniørens Rapport tilstilles Kvivig Havnevæsen, og det paalægges dette at drage Omsorg for, at de paapegede Mangler afhjælpes snarest.

4. Skopen Havn.

Lagtingsingeniøren indberettede ifjor, at Bolværket trænger til Fornyelse i begge Indløb. Der er ført saa meget Materiale ind i Havnen, siden denne blev taget i Brug, at Bunden ligger ca. 0,5 m højere. Fyret ved Indløbet trænger til yderligere Forankring.

Ingeniøren oplyser, at ingen af de ifjor paapegede Mangler ses at være afhjulpne.

Forslag.

Det paalægges Havnevæsenet i Skopen at drage Omsorg for, at de omhandlede Mangler snarest afhjælpes.

5. Midvaag Havn.

Ingeniøren oplyste Ifjor, at ved Yderenden af Molen glider Underlaget ud. De fleste af de lodrette Pæle i Træbroen er medtaget af Pæleorm. Dækket er en Del medtaget. Ingeniøren oplyser, at der ikke er foretaget noget for at afhjælpe de paapegede Mangler.

Broen blev i Foraaret paasejlet af en Trawler, og der forvoldtes en Del Skade. Denne er endnu ikke helt udbedret.

Forslag.

Det paalægges Midvaag Havnevæsen at drage Omsorg for, at de paapegede Mangler afhjælpes snarest.

6. Sørvaag Havn.

Det tidligere Anlæg indgaar nu i Nyanlægget, som snart vil være færdigt.

7. Trangisvaag Havn.

I Rapport af 27. Maj d. A. oplyser Ingeniøren, at Kajens Dække aynker flere Steder, men at man stadig arbejder med at reparere dette. Ligeledes var man i Færd med at udbedre det Egetømmer, som er lagt udenpaa selve Bolværket, hvilket var noget beskadiget. Det inderste Parti af Bolværket inde i Bassinet var meget beskadiget. Ingeniøren foreslaar, at hele dette Parti fjernes, og at de tilbageværende Bolte rykkes ud eller bøjes ind.

Forslag.

Afskrift af Ingeniørens Rapport tilstilles Havnevæsenet.

8. Vaag Havn.

Ingeniøren udtaler i Rapport af 27. Maj d. A., at han anbefaler, at den nederste Del af Bolværket fjernes paa den udvendige Side, da det er meget medtaget og godt kan undværes.

Forslag.

Afskrift af Ingeniørens Rapport tilstilles Vaag Havnevæsen.

7. nov. samtykt uppskot viðv. Kvívík havn við 15—0, Skopun 16—0, Miðvág 15—0, Tronglsvág 14—0 og Vág 13—0.

2. Ymisk havnamál.

Átit:

Til Udvalget er henvist til Behandling forskellige Havnesager. Af foreliggende projekterede Anlæg kan nævnes:

	Overslagssum:
Kajanlæg ved Nordregøte	156.000 Kr.
Havnekaj i Fuglefjord	190.000 —
Kajanlæg ved Strænder	110.000 —
Reparation af Havnemolen i Midvaag ca.	50.000 —

Endvidere skal Opmærksomheden henledes paa, at der desuden foreligger for Lagtinget Andragender om Tilskud til Havneanlæg i Lervig og Kajanlæg ved Saltangeraa, som vil blive projekterede i nærmeste Fremtid og derefter med Lagtingets Anbefaling indsendt til Regeringens velvillige Overvejelse.

Med Hensyn til de enkelte Anlæg skal bemærkes, idet henvises til medfølgende Andragender, baade fra de interesserede Forstanderskaber og fra Arbejderforeningen i Fuglefjord, at alle de omsøgte Anlægs Fremme vil være af den allerstørste Betydning for Befolkningens Trivsel de her omtalte Bygder.

Gøte er Brændingsplads, og det vil være aldeles umuligt der paa Pladsen at anvende større sødygtige Fartøjer til Brug ved Fiskeri, undtagen der bygges Kajanlæg som foreslaaet i vedlagte Afskrift af Ansøgning til Ministeriet fra Forstanderskabet for Gøte Sognes Kommune, hvilket Andragende Udvalget skal anbefale paa det bedste.

Fuglefjord er en af de bedste Naturhavne paa Øerne og har en central Beliggenhed, og Havnen har været meget besøgt baade af engelske og norske Fiskerfartøjer. Men det har vist sig, at Landingsforholdene i Fuglefjord har været ganske utilfredsstillende for den nuværende Trafik ad Søvejen. Hertil kommer, at Befolkningstilvæksten i Fuglefjord har været i rask Stigning, og Mangelen paa Beskæftigelse har været stærkt stigende grundet paa, at Udvidelse af de derværende Virksomheder ikke har fundet Sted, svarende til Befolkningstilvæksten. Endvidere kan anføres, at det i Fremtiden vil blive vanskeligt at udvide de allerede eksisterende Virksomheder eller paabegynde nye Foretagender, medmindre Havneforholdene forbedres betydeligt.

Noget lignende gør sig gældende med Hensyn til Kajanlæg paa Strænder, da der allerede findes betydelig Rederivirksomhed paa Stedet.

Udvalget skal derfor paa det varmeste anbefale disse Sager til Ministeriets velvillige Overvejelse.

Hvad angaar Havneforholdene i Midvaag, henvises man til Udtalelser, fremsat af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor i Thorshavn i Skrivelse af 19. Marts 1937 og Lagtingsingeniørens Udtalelser i vedlagte Skrivelse af 22. Novbr. d. A. Det fremgaar heraf, at det er nødvendigt, at der i den nærmeste Fremtid foretages Reparation af det derværende Havneanlæg. Udvalget skal paa det varmeste anbefale, at der fra Statens Side ydes Tilskud til Udbedring af dette Anlæg saaledes som foreslaaet baade af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor og Lagtingsingeniøren.

Forslag.

Forannævnte Havnesager indsendes med Tingets bedste Anbefaling til Regeringens velvillige Overvejelse under Henvisning til det i foranstaaende Betænkning anførte.

Broytingaruppskot frá Chr. Holm Jacobsen o. fl.:

Som nyt Stykke tilføjes Udvalgets Forslag:

Det i den ordinære Tingsamling 1938 (L. T. S. 129) fremsatte Forslag om at anbefale Andragende fra Thorshavn Byraad til Regeringen om Statstilskud til Udvidelse af Thorshavn Havn fornyes.

28. nov. nevndaruppskotið samtykt 22 – 0 og broytingaruppskotið 23 – 0.

---

3. Revisión av havnareglugerðum.

Ólit (Simonsen óheftur pkt. 3 og Kallsoy óheftur pkt. 3):

Gyldigheden af en Række Reglementer vedrørende Havne- og Brotakster udløber den 31. Marts 1940. Spørgsmaalet om Fornyelse er forelagt Tinget. Der er Tale om Taksterne for:

Thorshavn Havn,
Tranglsvaag Havn,
Vaag Havn med Vaags Ejde,
Skopen Havn,
Midvaag Havn,
Klaksvig Havn,
Kollefjord Havn,
Kvivig Dæknole,
Vestmanhavn Havn,
Sund Havn,
Sørvaag Havn,
Haldersvig Havn og
Hove Havn samt
S. P. Petersens Lossebro, Fuglefjord,
Joen Karl Danielsens Lossebro, Strænder,
Hans J. Johansens Lossebro, ss., og
Gudmund Mortensens Bro, Lopra.

Der foreligger Exemplarer af Reglementer og forskellige Oplysninger i Sagen.

Satserne for Havneafgifter, Broafgifter og Vareafgifter er ret varierende for Havn til Havn. Dette vil sikkert ikke kunne undgaas, idet Satserne maa være forskellige under Hensyn til de særlige Forhold, der er gældende for de forskellige Havne med Hensyn til Anlægsudgifter, Betjening osv. Derimod bør man som foreslaaet af Vandbygningsvæsnet søge saa vidt muligt at opnaa en ensartet Affattelse af selve Taksterne.

Havneafgiften fastsættes ved de fleste Havne til 10 Øre pr. Netto Ton, men i nogle Reglementer bestemmes det, at denne Afgift kun skal betales af Fartøjer over 10 Tons Netto. For at opnaa en ensartet Regel skal Udvalget foreslaa, at ved alle Havne svares Havnepenge af alle Dækfartøjer uanset disses Størrelse, og samme Bestemmelse maa gælde Reglerne om Broafgift.

Med Hensyn til Vareafgifterne er Reglerne for Thorshavn og Klaksvig mere specificerede end andre Steder. Bestemmelserne for Tveraa og Vaag og andre Pladser er nogenlunde ens, men der opkræves dog nogle Steder en særlig Afgift af 2 % for Raafisk og en særlig Passagerafgift. Vandbygningsvæsnet har henstillet at søge opnaaet en mere ensartet Affattelse af Bestemmelserne om Vareafgift, saaledes at man lægger den for Thorshavn gældende Takst til Grund.

Udvalget maa dog mene, at det er tvivlsomt, om en saa specificeret Varefortegnelse er praktisk for de mindre Havne og de Havne, hvor der er ringe Trafik. Muligvis vil en saadan Affattelse være hensigtsmæssig for Tveraa og Vaag, ligesom den er indført for Klaksvig; men dette Spørgsmaal maa nærmere forhandles med de kommunale Myndigheder.

Ved de fleste Havne, f. Eks. Thorshavn og Tveraa, kan der efter de nugældende Bestemmelser kun opkræves Broafgift, naar Havnens egne Broer benyttes, medens Broafgift ved andre Havne opkræves ved Benyttelse af saavel Havnens som privates Broer. Udvalget skal foreslaa, at der paa dette Punkt gennemføres en ensartet Bestemmelse, saaledes at Broafgift opkræves ogsaa ved Benyttelse af privates Broer, med mindre der foreligger særlig Overenskomst.

Vandbygningsvæsnet har rejst Spørgsmaalet om, hvorvidt de nugældende Takster har en for Havnens Trivsel passende Størrelse, og Vandbygningsvæsnet kommer til det Resultat, at det næppe vil kunne undgaas, at Takstsatserne selv for de bedst stillede Havne maa forhøjes, hvis man af Havnens egne Midler skal være i Stand til at præstere saadanne Henlæggelser, at nødvendige Fornyelser og Udvidelser kan iværksættes. Man har navnligt peget paa, at Havnepengene for Skibe, der ikke er hjemmehørende i Havnen, eventuelt kan forhøjes, ligesom Minimumsvareafgiften muligvis kan forhøjes. Udvalget maa advare imod at foretage i hvert Fald mærkeværdige Forhøjelser, og under alle Omstændigheder kan man ikke tilraade Forhøjelser uden efter nærmere Forhandling med de kommunale Myndigheder. Dyrtiden og de vanskelige økonomiske Forhold taler mod Forhøjelser.

Forstanderskabet for Hove har indstillet, at der ikke opkræves Vareafgifter for Baadehavnen i Hove, idet det kun drejer sig om et mindre Anlæg, og idet Kommunens Forpligtelser til Havneanlægget er relativt smaa. Udvalget skal dog foreslaa, at Landsnævnet forhandler videre med Forstanderskabet, om det dog alligevel ikke er rigtigt, at der opkræves en vis Afgift med det Formaal derigennem at dække Renter og Afdrag paa det Laan, som Kommunen har maattet optage, og til Dækning af Vedligeholdelsesudgifter og Forbedringer.

Med Hensyn til Klaksvig Havn foreligger der en Overenskomst, hvorefter Købmand Kjølbro betaler alle ved Taksterne fastsatte Afgifter, men som Godtgørelse for hans Vedligehold af hans private Kajanlæg ydes der ham aarlig $^1/_6$ af Havnens Overskud, beregnet saaledes, at alle Indtægter

medtages, medens der i Udgifterne fradrages Vedligeholdelse. Blandt Udgifterne opføres Renter og Afdrag af Havnens Laan, men ingen Afskrivning. Ordningen er gennemført forsøgsvis for Tiden indtil 31. Marts 1940. Købmand Kjølbros Andel i Overskudet er fastsat ud fra den Beregning, at det kommunale Havneanlæg har en Anlægsværdi af 750.000 Kr. og Kjølbros Havneanlæg af 150.000 Kr. — Købmand Kjølbro har i Skrivelse af 28. Septbr. d. A. udtalt, at hvis der fremtidig paalægges ham at betale Afgifter ved egne Kajer, maa han forlange 50 % af Havnens Bruttoindtægter, da Anlægssummen af hans Kajer andrager større Beløb end Kommunens Bidrag til Kommunekajen. Hvis en saadan Ordning ikke kan opnaas, erklærer han, at han er nødt til at lade Retten afgøre, hvorvidt det offentlige har Ret til at tage saa store Indtægter af en privat Mands Ejendom. — Forstanderskabet har vedtaget at udtale, at den Andel, Hr. Kjølbro hidtil har faaet af Nettooverskudet, bør bortfalde fra 1. April 1940 at regne, eller at Andelen i hvert Fald bliver ansat i Forhold til, hvad hans Broanlæg faktisk har kostet, og hvad Havneanlægget staar i. — Udvalget skal foreslaa, at der optages Forhandlinger gennem Landsnevndin mellem Forstanderskabet og Kjølbro, og man vil tilraade, at Klaksvig Havn overtager Kjølbros Broer til en Pris, der fastsættes ved Overenskomst efter Vurdering, og saaledes, at det paagældende Beløb forrentes og afbetales gennem 20 Aar.

Udvalget skal i det hele taget foreslaa, at Landsnevndin bemyndiges til efter Forhandling med Forstanderskaber og andre interesserede at gøre Indstilling i Sagen, da det er umuligt for Udvalget at fremkomme med endelige Forslag, saaledes som Sagerne foreligger.

Udvalget foreslaar, at Lagtingets Kystfartøjer („Smiril" og „Viðanes") fuldstændig fritages alle Steder for Afgifter, idet Driften af disse Fartøjer giver et betydeligt Underskud, som maa bæres af Tinget, og Driften foregaar udelukkende i det offentliges Interesse og maa derfor ikke belastes med Havneafgifter.

Der er fremkommet et Forslag fra Havnebestyrelsen og Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune vedrørende Kajanlægget Drelnæs, gaaende ud paa, at fremmede Fartøjer, som kun anløber for at forsyne sig med Brændselsstoffer og Salt, skal fritages for Havne- og Broafgift. Dette begrundes med, at det paagældende Anlæg har kostet betydelige Beløb, idet Staten har ydet store Laan til Kajanlægget og den dermed i Forbindelse staaende Kulbrydningsvirksomhed, ligesom der i Forbindelse med Kajanlægget er anlagt en kostbar Salt-Silo. Det vil være af stor Betydning om man kan faa fremmede Fiskefartøjer til at anløbe Drelnæs for at indtage Kul og Salt. Det er oplyst, at vedrørende adskillige Havne i det øvrige Kongerige er Fartøjer, der udelukkende anløber Havnen for at rette Kompasser, søge Lægehjælp, ilandsætte syge, for at tage Lods eller indtage Kul, Olie, Petroleum, Proviant eller andre Skibsfornødenheder, fritaget for Havnepenge og Vareafgifter. — Ministeriet for offentlige Arbejder anbefaler det af Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune stillede Forslag. — Udvalget maa mene, at forsaavidt en saadan Regel som omtalt gennemføres for Tveraa Havn, maa en lignende Bestemmelse indføres for alle Havnene, forsaavidt Forstanderskaberne ønsker dette, og man stiller Forslag herom, idet der kun bliver Tale om forholdsvis mindre Beløb, som ikke kan være af Betydning med Hensyn til Havnens samlede Indtægter og Lagtingets Garantiforpligtelse, idet der maa regnes med en forøget Trafik paa de paagældende Havne.

Udvalget skal ogsaa foreslaa, at det overlades til Landsnevndin at gøre Indstilling med Hensyn til de private Broanlæg, og at overveje, om der er Anledning til som Betingelse for fortsat Tilladelse til Opkrævning at kræve, at Broejerne indsender Regnskab over Anlæggenes Drift til Lagtinget og underkaster sig dettes Forskrifter med Hensyn til Broernes Bæreevne og

Farbarhed. Hovedreglen bør være den, at Broerne ikke maa give Ejeren Indtægter udover det til Administration og Vedligeholdelse samt Forrentning og Afskrivning nødvendige.

Forslag.

1) Havneafgifter og Broafgifter betales af ethvert Dæksfartøj.
2) Landsnevndin bemyndiges til efter Forhandling med Forstanderskaberne og andre interesserede at gøre endelig Indstilling om Affattelsen af de paagældende Takstreglementer.
3) Forsaavidt Forstanderskaberne ønsker dette, kan der indsættes i Reglementerne, at Fartøjer, der udelukkende anløber Havnen for at Intage Kul, Olie, Petroleum, Salt, Proviant eller andre Skibsfornødenheder til Fartøjets eget Brug, kan fritages for Havnepenge og Vareafgifter.
4) Lagtingets Kystfartøjer fritages for alle Skibsafgifter.
5) Landsnevndin bemyndiges til at gøre Indstilling med Hensyn til Affattelsen af Takstreglementerne for de ovenomhandlede private Broer.
6) Landsnevndin bemyndiges til at foranledige, at der optages en Forhandling mellem Forstanderskabet for Klaksvig Kommune og Købmand J. F. Kjølbro angaaende en Ordning af Forholdet vedrørende Kjølbros private Broer, eventuelt saaledes, at Havnen overtager Broerne for et Beløb der fastsættes ved Overenskomst eller efter Vurdering og Afbetaling gennem 20 Aar.

Broytingaruppskot frá O. F. Joensen o. fl.:

Som Tilføjelse til Punkt 2:

Ved hver Ændring af Havnereglement og Havnetakster, hvor tvende Kommuner er interesserede ifølge Vedtægt, skal Landsnevndin nøje passe, at disse Kommuners Interesser varetages.

Broytingaruppskot frá Hans Iversen o. fl.:

Til Forslagets Punkt 6 føjes:

1) og at Tinget maa fastholde, at Købmand J. F. Kjølbro har at erlægge alle til Havnen knyttede Indtægter som Broafgifter m. v., hvad enten Fartøjet ligger ved hans Broanlæg eller ved Kommunens Havneanlæg,
2) og at J. F. Kjølbro har intet Krav paa Tilskud af Havnens aarlige Driftsoverskud udover det, som Kommunen (Havnen) ønsker at tildele ham.

21. nov. broytingaruppskotið frá O. F. Joensen o. fl. samtykt við 15—0. Broytingaruppskotið frá Hans Iversen o. fl. pkt. 1 samtykt við 18—0, pkt. 2 fall 9—0. Nevndaruppskotið pkt. 1—2 so broytt samtykt við 19—0, pkt. 3 fall 6—0, pkt. 4—6 so broytt samtykt 19—0.

4. Eftirlit við havnabygging í Sørvági.

Álit:

Forstanderskabet for Sørvaag Sogns Kommune har henvendt sig til Lagtinget vedrørende Spørgsmaalet om lokalt Tilsyn med Anlægget af Havn i Sørvaag.

Arbejdet med Kajen i Sørvaag begyndte i Slutningen af Februar d. A., og den 15. Marts var Lagtingsingeniøren i Sørvaag for at tilse Arbejdet. Formanden for Forstanderskabet, Olaf Heinesen, meddelte da Ingeniøren, at han ikke syntes om, at Joen Rasmussen, Sørvaag, var valgt til lokal Tilsynsmand, da Meningen var, at han selv skulde have dette Arbejde. Ingeniøren anmodede ham om at skrive til Landsnævndin, da der ikke havde foreligget noget om, at Forstanderskabet selv ønskede at udpege en Mand. Kun Joen Rasmussen havde søgt Pladsen, og da Ingeniøren ikke tvivlede om, at han vilde passe Arbejdet godt, havde han tilraadet, at nævnte Joen Rasmussen blev ansat til at føre lokalt Tilsyn under Ingeniørens Ansvar.

Det er ikke Sædvane at opslaa en saadan Plads ledig. Forstanderskabet burde i Forvejen have givet Meddelelse, forsaavidt de ønskede at indstille en bestemt Person. Efter at Lagtingets Tilsyn begyndte, har Forstanderskabet udpeget Olaf Heinesen til at føre Tilsyn paa Forstanderskabets Vegne. Nogle Dage gik Olaf Heinesen paa Havnepladsen og meddelte en Dag Ingeniøren, at flere Pæle var gaaet i Stykker. Ved Undersøgelse viste det sig, at dette ikke var rigtigt. Der var en mikroskopisk Revne i en Pæl, men denne Fejl var uden Betydning. Olaf Heinasen arbejder nu i Entreprenørernes, N. C. Monbergs Tjeneste.

Et af Medlemmerne af Forstanderskabet har sagt til Ingeniøren, at de fører et vist Tilsyn med Arbejdet, og at Indsigelser ikke vil fremkomme, før efter at Arbejdet er færdigt. Landsnevndin har meddelt Forstanderskabet, at dette selvfølgelig straks maa fremkomme med sine Indsigelser, hvis der skal kunne tages Hensyn til saadanne.

Udvalget skal henvise til den mellem Forstanderskabet og Landsnevndin førte Korrespondance og foreslaa, at Tinget godkender Landsnevndins Stilling i Sagen. Lagtinget betaler $^4/_5$ af Byggeomkostningerne, og det er Lagtinget, som er Bygherre, og det er derfor naturligt og rigtigt, at det er Lagtinget, som fører Tilsynet. Dette Tilsyn føres først og fremmest af Lagtingets Ingeniør paa Tingets Vegne, og dernæst har man antaget en lokal Tilsynsmand, som arbejder under Ingeniørens Ansvar. Landsnevndin har udtalt, at man ikke kan godkende, at Forstanderskabet selv vælger Tilsynsmand, ligesom man heller ikke kan godkende, at Kommunen afholder Udgifter til et saadant Tilsyn, da dette maa ansøs for unødvendigt.

Forslag.

Tinget godkender Landsnevndins Beslutning i Sagen.

3. november samtykt 16—0.

5. Reglur viðv. havnamark.

Álit:

I 1934 ankrede S/S „Sleipner" i Sørvaagsfjord ca. 1200 m udenfor Havnens Grænse. Den afskibede og indtog Varer over Havnen ved Hjælp af en Lossejagt og blev afkrævet Havneafgift i Henhold til den Bestemmelse i Reglementet, hvorefter Havneafgift betales ogsaa af Skibe, der ankrer paa Rheden, forsaavidt de fra Land indtager eller til Land afskiber Varer. „Sleipner"s Rederi hævdede, at Skibet havde været opankret udenfor „Rheden", idet Opankringsstedet laa udenfor Kommunens Grænser, og nægtede derfor at være pligtigt at betale Havneafgift. Ministeriet traf den Afgørelse, at „Sleipner" ved den nævnte Lejlighed havde befundet sig indenfor Rhedens Omraade; men Ministeriet udtalte, at det vilde søge fremkaldt saadanne Ændringer i de færøske Havneroglementer, at der fremtidig i disse klart angives, hvor Grænsen for Rheden maa søges.

Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne udtaler i en Erklæring af 18. Juni f. A., at de færøske Havne nødigt giver Afkald paa Bestemmelsen om Rhed, idet man ved at slette Bestemmelsen risikerer, at Skibe ved at ankre paa Rheden og sende Jolle ind kan unddrage sig Havneafgiften, naar de indtager Varer fra Land. Den samme Fare vil være til Stede, saafremt Bestemmelsen opretholdes, og der fastsættes en bestemt Grænse for Rheden. De paagældende Skibe vil da kunne ankre op umiddelbart udenfor denne Grænse og sende en Baad i Land.

Sagen var sendt Landsnævndin til Erklæring, og Landsnævndin udtalte, at man var enig med Ingeniør Knudsen om, at der ikke bør foretages nogle Ændringer i Reglementerne paa dette Punkt, og at man ikke bør fastsætte nogen bestemt Grænse for Rheden.

Amtet tilbagesendte Sagen til Ministeriet og sluttede sig til samme Standpunkt.

Ministeriet for offentlige Arbejder tilbagesendte paany Sagen til Amtet og meddelte, at Ministeriet stadig maa anse nøjagtig Angivelse af „Rheden" for praktisk, idet Ministeriet anfører, at dette næppe skulde kunne medføre Ulemper og Indtægtstab for Havnene, dersom Grænsen sættes i passende stor Afstand fra den egentlige Havnegrænse.

Ingeniørkontoret har derefter udarbejdet et Forslag til Rhedgrænser for forskellige Havne, og disse Grænser er sat i ret stor Afstand fra Havnegrænserne.

Med Hensyn til *Kollefjord Havn* havde Forstanderskabet ansøgt om Tilladelse til at flytte Havnegrænsen længere ind i Fjorden, men Ingeniørkontoret har ikke ment at kunne anbefale, at Havnegrænsen flyttes indenfor Sjov, da Broen ved Sjov derved kommer udenfor Havnen, hvilket medfører, at der ikke vil kunne kræves Broafgift af Fartøjer, der anløber denne Bro, eller Varoafgifter af Varer, der ind- og udlades over Broen. Forstanderskabet har derefter i Skrivelse af 23. Oktbr. d. A. udtalt, at det vil slutte sig til Vandbygningsvæsenets Forslag, dog saaledes, at man foreslaar, at Havnemærket sættes ved „Kirkjuánna," som ligger tæt Øst for Kirken, og derefter gaar tværsover Fjorden, og et Mærke sættes paa Sydsiden ved „Kálváir." — Udvalget kan slutte sig til dette Forslag.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Redgrænser maa Udvalget overensstemmende med Ingeniør Knudsens oprindelige Standpunkt mene, at det er

rigtigt, at der ikke sættes nogen bestemt Grænse for Rhedomraadet, og kan slutte sig til de af Ingeniøren fremførte Grunde.

Der har Udvalget bekendt siden 1934 ikke været nogen Vanskeligheder med Hensyn til Rhedbestemmelserne og ikke nogen Uoverensstemmelser med Hensyn til Skibes Pligt til at betale i Tilfælde, hvor de laa paa Rheden.

Forslag.

1) Tinget kan ikke tilraade, at der sættes faste Grænser for Rhedomraadet ved de færøske Havne.
2) Havnegrænsen for Kollefjord fastsættes overensstemmende med Forstanderskabets ovennævnte Forslag.

14. nov. samtykt við 19—0.

---

6. Kajanlegg í Lorvík.

Álit:

Í brævi dagssett 4. september 1939 heita skattaborgarar í Lorvíkar sókn á tingið um at útvega statsstuðning til byggjan av brimgarði við hóskandi lending og kaj í Lorvík. Beint verður á, hvussu ómetaligan týdning eitt tilíkt havnaanlegg hevur fyri vinnilíkindini í Lorvíkar bygd, sum er sera illa stødd av teim ringu lendiviðurskiftunum.

Lorvíkskingar seta fram ynski um, at havnaverki verður gjørt annaðhvørt sum statshavn ella amtskommunal havn. Umsóknarmennirnir skjóta upp á, at tað til frama fyri sakina verða gjørdar nýggjar útroknings, og at teir fáa høvi til at samráðast við mannin, sum kemur at gera kostnaðarætlan fyri havnagerðina.

Sóknarstýrið hevur í mars 1938 sent umsókn til tingið um sama mál, og tað setur fram sonu ynskir viðvíkjandi hesum máli.

Nevndin skal taka undir við Lorvíkskingum og mæla til, at málið verður fyrireikað sum ynskt av umsóknarmonnunum, og skal so statt seta fram fylgjandi

Uppskot.

1) Løgtingsverkfrøðingurin hevur at gera yvirlit og kostnaðarætlan yvir havnagerð í Lorvík eftir teimum ynskjum, ið framhildin ern í umsóknini viðvíkjandi málinum.

2) Tá arbeiðið eftir petti 1) er avrikað, hevur landsnevndin at heinta ummæli frá sóknarstýrinum í Torvík viðvíkjandi málinum, sum síðan verður at leggja fyri næsta løgting.

16. nov. samtykt við 17—0.

---

7. Eykastudningur til bátahavnina í Hovi.

Uppskot frá nevndini:

Løgtingið samtykkir, at Hovs sóknarstýri má leggja fram greindan roknskap viðvíkjandi havnaarbeiðinum í Hovi, áðrenn tingið kann taka endaliga støðu til spurningin viðvíkjandi eykastudningi til bátahavnina í Hovi.

3. november samtykt 15—0.

---

8. Studningur til kai í Saltangará.

Álit:

Íbúgvarar í Saltangará og Rituvík heita í brævi, skrivað í oktober 1939, á tingið um studning til anleggskaj í Saltangará. Vist verður á, at íbúgvarar í ytra parti av Nes sókn ikki kunna nýta Skipanes sinn bryggju, tá hetta lendiplássið liggur ov langt burtur. Enn meira verður framhildið, at ein anleggsbrúgv í Saltangará eigur at byggjast so stór, at øll skip, eisini ferða- og farmaskip, skulu kunna leggja at henni.

Skotið verður uppá, at henda tilætlaða lendibrúgv gerst ódýrari við at byggja hana afbrat tí brúnni, ið bygd er áður, og ynskist tað, at løgtingsverkfrøðingurin kemur á plássið at kanna um viðurskiftini og gera kostnaðarætlan viðvíkjandi málinum.

Nevndin hevur sent sóknarstýrinum í Nes sókn málið til ummælis, men einki svar er afturkomið.

So statt skal nevndin seta fram fylgjandi

Uppskot.

I. Landsnevndin hevur at fyrireika málið soleiðis, at Løgtingsverkfrøðingurin ger yvirlit og kostnaðarætlan viðvíkjandi málinum, sum síðani verður lagt fyri næsta løgting.

II. Tá málið er kannað av verkfrøðinginum, hevur landsnevndin at heinta ummæli frá sóknarstýrinum, um ikki upplýsingarnar, ið heintaðar eru í brævi av 4. novbr. fár frá undirritaðu nevnd, tá eru framkomnar.

20. november samtykt 16—0.

9. Koyrikaj í Sørvági.

Uppskot:

1) Lagtinget godkender, at Kørekajen i Sørvåg fuldføres til og forbi „Loftaneystiö" efter Ingeniør Fonsdals Plan og Overslag, saaledes som Planen er ønsket ændret af Forstanderskabet for Sørvaag Sogns Kommune, og at der til Anlæggets Fuldførelse kan anvendes Resten af den Kommunen for Finansplansperioden 1935/40 tildelte Bevilling paa $^5/_8$ af 7960 Kr. lig 4975 Kr. og den til Kommunen for Toaarsperioden 1940/41—1941/42 foreslaaede Bevilling paa $^3/_4$ af 4000 Kr. lig 3000 Kr. samt en eventuel Bevilling for Finansaaret 1942/43 paa $^3/_4$ af 3000 Kr. lig 2250 Kr.
2) Det overdrages til Landsnevndin at paase, at Kørekajen fuldføres sammen med Kajanlæget saaledes som foreslaaet under Pkt. 1) og til løvrigt at træffe alle andre nødvendige Bestemmelser.

25. november samtykt við 17—0.

X. Ymisk lógmál.

1. Lóg um inn- og útflutning av fiski.

Álit:

Ministeriet for Landbrug og Fiskeri har i Skrivelse af 21. Juni 1939 meddelt, at Ministeriet ved den kommende Revision af Lov Nr. 195 af 15. Maj 1939 om Tillæg til Lov Nr. 337 af 22. December 1937 om Ind- og Udførsel af Fisk agter at stille Forslag om, at der i nævnte Lov indsættes en Bestemmelse overensstemmende med Tillægsloven af 15. Maj d. A. I Anledning heraf har Ministeriet anmodet Lagtinget om en Udtalelse, saa snart

dette er muligt, da ovennævnte Lov udløber 31. Decbr. d. A. Lovforslaget agtes fremmet snarest muligt efter den ordinære Rigsdagssamlings Begyndelse.

I Lov af 22. Decbr. 1937 bestemmer § 1:

Ministeren for Landbrug og Fiskeri kan udstede Forbud imod Indførsel her i Landet og Udførsel her fra Landet af fersk og saltet Fisk samt Fiskevarer og kan paabyde, at den nævnte Ind- og Udførsel kun kan finde Sted under Iagttagelse af Forskrifter, han i saa Henseende maatte fastsætte.

Som nyt Stykke til nævnte § 1 tilføjes ved Lov af 15. Maj 1939:

For Færøernes Vedkommende kan Ministeren derhos fastsætte Principperne for Fordelingen af visse Grupper af Eksportfisk og Fiskevarer paa de enkelte Markeder.

Disse Principper er fastlagt i Ministeriets Bekendtgørelse af 24. Maj 1939 angaaende Udnyttelse af Eksportmarkederne for færøsk Klipfisk og Saltfisk, hvorved Fisk, der hidrører fra Fangst fra Baade, Kuttere, Skonnerter og fra de før 1. Januar 1937 paa Færøerne indregistrerede Trawlere, skal forlods komme i Betragtning ved Udnyttelsen af Færøernes primære Eksportmarkeder (Spanien, Italien og Grækenland) samt Fisk, der hidrører fra Fangst fra Trawlere, der er indregistrerede paa Færøerne i Tiden mellem 1. Januar 1937 og 1. Juli 1938, for hver Trawler dog kun med ét Kvantum, svarende til 2 Gange Antallet af beskæftigede Fiskere multipliceret med en Kutterfiskers Gennemsnitsfangst i det paagældende Aar.

Foranstaaende Bestemmelse finder dog kun Anvendelse, saa længe Værdien af Eksporten til de primære Markeder indenfor et enkelt Aar ikke overstiger 8,5 Mill. Kr. Ifald Eksportbeløbet til de primære Markeder skulde overstige førnævnte Beløb, vil Fisk, der hidrører fra Fangst fra Trawlere, der er indregistreret paa Færøerne i Tiden mellem 1. Juli 1938 og 1. Maj 1939, komme forlods i Betragtning med et Kvantum, svarende til en Eksportværdi af indtil 100.000 Kr. fob. pr. Trawler. Skulde yderligere Kvantum Fisk kunne afsættes paa de primære Markeder, bliver dette herefter jævnt fordelt mellem samtlige færøske Fiskefartøjer i Forhold til hvert Fartøjs resterende Fangst.

Anledningen til fornævnte Lovbestemmelse af 15. Maj d. A. og den deraf følgende ministerielle Bekendtgørelse af 24. Maj d. A. er efter de i Sagen foreliggende Akter et Forslag fra Færøernes Rederiforening til Foranstaltninger, der tilsigter at skabe en Fortrinsret for Afsætning af Kutterflaadens Fangst til de primære Salt- og Klipfiskemarkeder.

Efter at Ministeriet for Landbrug og Fiskeri, havde modtaget dette Andragende, forelagde Regeringen dette for det af Statsministeriet under 12. April 1938 nedsatte Udvalg angaaende Færøernes Erhvervsforhold, som i Skrivelse af 11. Marts d. A. til Statsministeriet indtrængende har henstillet, at der ved Regeringens Foranstaltning søges sikret Afsætning paa de primære Markeder af hele det færøske Saltfiskeris Fangst, herunder ogsaa et passende Antal Trawleres Fangst, saaledes at Foranstaltninger til Regulering af Forholdet mellem Kutterflaadens og Trawlerflaadens Afsætning bliver overflødig. Forsaavidt de handelspolitiske Forhold ikke tillader dette, anser Erhvervsudvalget visse reguterende Foranstaltninger for fornødne:

Som Motivering herfor anfører Erhvervskommissionen bl. a.:

For det første beskæftiger Kutterne som nævnt henved 4000 Mand, og en pludselig Underminering af Kutterfiskeriets Rentabilitet vil gøre Størstedelen af dette Mandskab overflødigt, idet Trawlerne baade i Forhold til den i dem anbragte Kapital og i Forhold til Fangstudbyttet beskæftiger et langt mindre Antal Fiskere. Af beskæftigelsesmæssige Grunde maa man derfor tilraade Forsigtighed ved Overgang til Trawlerdrift.

Dernæst er det af Hensyn til de Redere og Fiskere, der har oparbej-

det det spanske og de øvrige primære Markeder, ubilligt, at en pludselig Overgang til Trawlerdrift i stort Omfang skal ruinere Rederierne og dermed betage Fiskerne deres Indtægtsmuligheder.

En rimelig Beskyttelse af det bestaaende Erhverv er saaledes — ikke mindst i Betragtning af de foreløbig usikre Afsætningsforhold — ønskelig og paakrævet. Man skal i denne Forbindelse henlede Opmærksomheden paa, at der ogsaa andetsteds er truffet særlige Foranstaltninger til Beskyttelse af Kutterfiskeriet. I Norge kan Trawlere saaledes ikke opnaa den Statsstøtte, der ydes Kutterfiskeriet gennem Bevillingerne til Støtte af Saltfiskeriet, særlig ved Fastsættelse af Mindstepriser.

Paa den anden Side mener Udvalget ikke, at der bør lægges afgørende Hindringer i Vejen for en rolig Udvikling, hvorved Fiskeriet føres ind paa nye Veje. Det erkendes, at Trawlerdriften i saa Henseende byder Fordele, som bør prøves. Der gives Fiskerne bedre Arbejdsvilkaar og bedre Indtægter, og saafremt Afsætningen paa de primære Markeder kunde sikres, vilde den antagelig ogsaa give Rederierne tilfredsstillende Driftsresultater. Det maa dog herved bemærkes, at Oplysninger om de færøske Trawleres hidtidige Driftsresultater, der foreligger for Udvalget, ikke er ubetinget gunstige, men det maa indrømmes, at dette kan skyldes Begyndelsesvanskeligheder. Det maa endvidere bemærkes, at de Oplysninger om Trawlernes Rentabilitet i andre Lande, specielt Island, som foreligger for Udvalget, er lidet opmuntrende.

Det maa saaledes efter Udvalgets Formening være Formaalet paa den ene Side at beskytte det bestaaende Kutterfiskeri mod Sammenbrud som Følge af en pludselig Overfyldning af de primære Markeder og paa den anden Side at give Trawlerdriften Chancer for at bevise sin Levedygtighed i det Omfang, dette ikke vil stride imod det førstnævnte Formaal. Disse to Formaal vil kunne forenes ved, at Kutterne giver Afkald paa en Monopolstilling paa de primære Markeder, medens Trawlerne dog maa indrømme Kutterne en saadan Fortrinsstilling, at disses Rentabilitet sikres. Da enkelte Trawlere er anskaffet, forinden der opstod Spørgsmaal om at træffe Foranstaltninger som de heromhandlede, vil der endvidere være Anledning til at give særlige Bestemmelser med Hensyn til disse ældre Trawlere.

Udfra disse Betragtninger har Erhvervskommissionen foreslaaet de Reguleringer, der i Henhold til Lov af 15. Maj 1939 er nærmere fastsat i Bekendtgørelse fra Ministeriet for Landbrug og Fiskeri af 24. Maj 1939 angaaende Udnyttelse af Eksportmarkederne for færøsk Klipfisk og Saltfisk.

Den første af de nu paa Færøerne hjemmehørende Trawlere, „Skálaberg," blev anskaffet i 1933, den anden blev anskaffet tre Aar senere, og 3 blev anskaffet i 1938, og i indeværende Aar er der yderligere anskaffet 5 Trawlere, saaledes at der nu ialt er 10. Den forhaandenværende Krigssituation umuliggør, at der i nær Fremtid kommer flere Trawlere til Færøerne.

Af de 10 nuværende færøske Trawlere er der saavidt Udvalget bekendt kun 2, der har faaet Laan fra Fiskeribanken. For de fleste Trawleres Vedkommende er Anskaffelsen sket gennem Aktieselskaber eller Andelsselskaber. Mange af de i Trawlerne ombordværende Fiskere er interesserede i Trawlerne med et efter vedkommende Fiskeres økonomiske Omstændigheder afpasset Beløb.

Det hidtidige Kutterfiskeri med Snøre er snart 70 Aar gammelt. Ved Aarhundredskiftet var den færøske Kutterflaade vokset til ca. 85 Skibe paa ialt godt 5000 Tons, medens den nuværende Kutter- og Skonnertflaade bestaar af ca. 150 Fartøjer med en samlet Tonnage af 16000 Tons.

De senere Aars Foraarsfiskeri ved Sydislands Kyster har givet yderst ringe Udbytte. Dog har de Fartøjer, der har fisket med Garn, gennemgaaende

gjort gode Fangster. Saaledes opnaaede 4 Fartøjer, der i Foraaret 1938 drev Garnfiskeri ved Sydislund, en samlet Fangst paa knapt 600 Tons.

I indeværende Aar har 14 færøske Fartøjer drevet Garnfiskeri ved Sydisland med et samlet Resultat paa 1959Tons, medens den øvrige Kutter- og Skonnertflaade, ialt 116 Fartøjer, opfiskede kun 3777 Tons i samme Tidsrum. Med andre Ord vil det sige, at ovenstaaende 116 Fartøjer opnaaede en Fangst, der kun var dobbelt saa stor som omskrevne 14 Garnfiskefartøjers.

Hvad Trawlernes Fangst angaar, landede de i 1938 værende Trawlere 3372 Tons Saltfisk, medens de i indeværende Aar fiskende 10 Trawlere opnaaede ialt ca. 6700 Tons Saltfisk eller 670 Tons pr. Trawler. Til Sammenligning kan anføres, at den bedste Skonnerfangst i Aar giver et Vægtudbytte paa ca. 500 Tons Saltfisk.

Et Lands Erhvervsliv vil altid være undergivet Forandringer, og hvor der er Trivsel, vil der fremkomme Forbedringer i Arbejdsmetoden indenfor de enkelte Erhvervsgrene. — Siden det færøske Skibsfiskeri begyndte for ca. 70 Aar siden, har dette gennemgaaet en rolig og støt Udvikling, hvad angaar Forøgelse af Kutterflaaden og deraf følgende Produktionsforøgelse. I Løbet af de sidste 25 Aar har Størstedelen af vor Kutterflaade faaet Hjælpemotor, ligesom der fra Udlandet, særlig fra Frankrig, er indkøbt adskillige Skonnerter. Som yderligere Forøgelse af den færøske Fiskerflaade er der i Danmark bygget flere Skonnerter. Hele denne Flaades Drift har været baseret paa Fiskeri med Snøre, naar bortses fra de sidste Aars Fiskeri ved Grønland, hvor en Del Skibe har drevet Fiskeri med Langline, dels fra Skib og dels med Baade. Hertil kommer som ovenfor berørt, at nogle Skibe om Foraaret har drevet Fiskeri ved Sydisland med Garn, ligesom nogle Fartøjer i flere Somre har fisket Sild ved Nord- og Østisland. Med Hensyn til sidstnævnte Drift har nogle af Skibene opnaaet gode Fangster, medens andre har faaet ringe Udbytte. Da denne Fangstmetode har givet Islænderne saavel som Nordmændene gode Indtægter, kan det forventes, at Færingerne ved at opnaa tilstrækkelig Erfaring og Indsigt vil kunne oparbejde denne Gren indenfor Fiskeriet til at give vort Land betydelige Indtægter.

Endskønt de Forsøg, der med Hensyn til Sildefiskeri er gjort i Farvandene omkring Færøerne, ikke er faldet heldigt ud, tør man forvente, at Fremtiden dog vil kunne opvise, at der til visse Tider af Aaret vil kunne drives et lønnende Fiskeri omkring Øerne.

Efter at der i 1934 og 1936 blev indkøbt to Trawlere til Færøerne, blev der i 1938 anskaffet 8 Trawlere. Det forholdsvis gode Fiskeri i 1938 gav utvivlsomt Stødet til, at der i indeværende Aar blev anskaffet 5 Trawlere, saaledes at den færøske Trawlerflaade paa nuværende Tidspunkt er oppe paa 10 Skibe. Indeværende Aars Trawlerfangst er efter de for Udvalget foreliggende Oplysninger anslaaet til ca. 6700 Tons Saltfisk eller omkring det dobbelte af, hvad der blev fisket af de i 1938 værende 5 Travlere. Det samlede Fangstresultat for 1938, ca. 22.000 Tons Saltfisk, er afsat paa de sædvanlige Markeder, dels Klipfisk, dels som Saltfisk.

En Forøgelse af Produktionen, paaført ved Anskaffelse af 5 Trawlere i 1939, vil som foran berørt kun andrage ca. 3300 Tons Saltfisk. Det kan derfor næppe falde ret vanskeligt at afsætte dette Kvantum Fisk, der er landbragt i Løbet af Sommeren og Efteraaret, da man tillige ihukommer, at vore 3 hidtil værende Hovedaftagere, nemlig Spanien, Italien og Grækenland, endnu er uberørt af den Krig, der for Tiden hærger Europa, ligesom Portugal og Sydamerika er udenfor Krigen.

Staten har i Lighed med, hvad der er sket i Norge, ydet betydelige Tilskud til Fordel for Færøernes Fiskeexport, og man maa regne med, at

dette i Fremtiden ogsaa vil blive Tilfældet, hvis det skulde vise sig nødvendigt.

En Ordning, der kan anses for nogenlunde tilfredsstillende for de forskellige Driftsmetoder indenfor vort Fiskerierhverv, tænkes tilvejebragt saaledes, at Fangst fra saavel Baade, Kuttere, Skonnerter som Trawlere sælges til de primære Eksportmarkeder (Spanien, Italien og Grækenland). Skulde hele Klipfiske- og Saltfiskeproduktionen ikke kunne afsættes til disse Markeder, vil den Mængde, der saaledes maatte blive eksporteret, blive procentvis fordelt paa Baade-, Kutter-, Skonnert- og Trawlfisk. Det tilbageværende Kvantum haandsnøre- og langlinefanget Fisk, som saaledes sælges paa de sekundære Markeder, vil man anmode Staten om at yde Støtte til i Forhold til den Prisdifference, der saaledes maatte fremkomme, medens den resterende Garn- og Trawlfiskproduktion afsættes paa de sekundære Markeder uden Støtte fra det offentlige.

I Øjeblikket er der ikke nogensomhelst Mulighed for, at den færøske Trawlerflaade vil blive yderligere forøget, og skulde Situationen til sin Tid komme til at forandre sig i den Retning, at det laa indenfor Mulighedens Grænser at anskaffe flere Trawlere, da kan der lovgivningsmæssigt gribes regulerende ind.

For indeværende Aar er der ialt fanget omkring 27000 Tons Saltfisk. Der er sluttet Aftale med Spanien, Italien og Grækenland om Levemnee af Salt- og Klipfisk for 1939, udgørende ialt ca. 11 Mill. Kr., saa der er Mulighar for at Aarets Fangst vil blive afsat paa ovennævnte Markeder.

Grønlandsfiskeriet i Aar har været godt, ligesom Trawlerne har opnaaet gode Fangster. Sydlandsfiskeriet har i Aar som de foregaaende Aar været yderst ringe.

Hvis man skulde kunne regne med et Rekordaar som i 1930, hvor der blev fisket godt 30.000 Tons Saltfisk, vilde vi under de nuværende Forhold utvivlsomt komme op imod 35.000 Tons Saltfisk.

Der er fra Danmarks Side i de forudgaaende Krisaar gjort meget for Afsætningen af vor Salt- og Klipfiskeproduktion, og naar nu Lagtinget rettor Henvendelse til Regeringen om for alle Eventualiteters Skyld at arbejde for en større Afsætning paa Salt- og Klipfiskemarkederne, saa er Lagtinget overbevist om, at Regeringen vil gøre alt yderste for at opfylde dette Ønske fra færøsk Side, saaledes at der for 1940 kunde skabes Afsætningsmulighed for et Kvantum, svarende til ca. 35.000 Tons Saltfisk.

Det foran omskrevne Kvantum haandsnøre- og langlinefanget Fisk, som ikke kan afsættes paa de primære Markeder, og hvortil der er foreslaaet Tilskud fra det offentlige, skal efter Udvalgets Mening kun omfatte Fisk fra haandsnøre- og langlinefiskende Fartøjer, for hvilke der ved en nærmere bestemt Form for Driftsregnskab er konstateret Underskud.

Da Udvalget mener, at der fra Statens Side ikke skal ydes Tilskud til et haandsnøre- eller langlinefiskende Fartøj, der ved en nærmere fastsat Form for Driftsregnskab viser Balance eller Overskud, foreslaar man, at Andragender fra Skibsejere eller Skibsredere gennemgaas og bedømmes af Fiskerinævnet. Endvidere maa Tilskud være betinget af, at vedkommende Kutter ikke har opnaaet et Minimumskvantum Fisk. Denne Minimumsgrænse fastsættes for hver enkelt Størrelse og Type Kuttere af Fiskerinævnet.

Det er paa Forhaand umuligt at anføre, hvilke Udgifter ovenfor skitserede Forslag vil paaføre Statskassen, eller om det overhovedet vil medføre nogen nævneværdig Udgift. Hvis der til kommende Aar kan skaffes tilstrækkelig Kvota ved Salg til Spanien, Italien og Grækenland, falder dette Spørgsmaal selvfølgelig bort.

Hvis der i kommende Aar bliver Mulighed for en lønnende Afsætning for et større Kvantum Ferskfisk til England, er der Sandsynlighed for,

at vore Trawlere vil hovedsaglig lægge Driften an paa Torskfisk, ligesom høje Priser paa Sildemel og Sildeolie vil bevirke, at mange færøske Fartøjer til næste Sommer vil tage paa Sildefangst.

Iøvrigt henvises til den Betænkning, der vil blive afgivet af Udvalget, der behandler Erhvervskommissionens Betænkning, Afsnit: Fiskeriet.

Udvalget har ført indgaaende Forhandlinger med Repræsentanter for de færøske Erhvervsorganisationer.

Kort skitseret ser Organisationerne saaledes paa Sagen:

Færøernes Rederiforening ønsker Loven og den dermed i Forbindelse staaende Bekendtgørelse fornyet omtrentlig i sin nuværende Form.

Foroya felag fyri trolarar og garuskip ønsker omtrent lige Ret for Slup-, Skonnert- og Trawlfisk, men at Kutterne skal have en vis Forret paa det spanske Marked.

Foroya skipara- og navigatorfelag er omtrent af samme Opfattelse som Trolarafelagið.

Foroya Fiskimannafelag ønsker ikke Loven fornyet i sin nuværende Skikkelse.

Der henvises iøvrigt til hoslagte Bilag A. B. C.

Forslag.

1) Regeringen anmodes om at udvirke, at der ved Salg af Fisk fra Færøerne for 1940 kan afsættes til de primære Markeder (Spanien, Italien og Grækenland) et Kvantum Klipfisk og Saltfisk, svarende til ca. 35000 Tons Saltfisk.
2) Lagtinget indstiller, at Lov Nr. 195 af 15. Maj 1939 om Tillæg til Lov Nr. 337 af 22. December 1937 om Ind- og Udførsel af Fisk fornyes for Aaret 1940 i den for 1939 gældende Form.
3) Skulde Kvota for det under Pkt. 1 anførte Kvantum ikke opnaas, indstiller Lagtinget til Regeringen, at det fastsættes ved Bekendtgørelse, der vil blive udsendt i Henhold til den fornyede Lov, at Fisk, fanget med Haandsnøre, Langline, Garn og Trawl, afsættes paa de primære Markeder i Forhold til hver enkelt Driftsmetodes Brutto-Fangst.
4) Regeringen anmodes om at udvirke, at der af Staten ydes Tilskud til det Kvantum Haandsnøre- og Langlinefisk, der efter de i Pkt. 3 anførte Regler ikke kan afsættes paa de primære Markeder, svarende til den Prisdifference, der saaledes maatte fremkomme.
5) Det under Pkt. 4 nævnte Tilskud er betinget af, at vedkommende Fartøjs Ejer eller Reder dokumenterer ved Aflæggelse af Driftsregnskab efter en nærmere bestemt Form, at der foreligger Driftsunderskud, og at vedkommende Kutter ikke har opnaaet et Minimumskvantum Fisk, hvilken Minimumsgrænse fastsættes for hver enkelt Størrelse og Type Kuttere.
6) Fiskerinævnet for Færøerne gennemgaar, behandler og bedømmer de under Pkt. 5 nævnte Forhold og foretager Indstilling til Ministeriet.

Bilag A.

FÆRØERNES REDERIFORENING

Thorshavn, 30. Oktober 1939.

Til Færøernes Lagting,
Thorshavn.

Efter at have drøftet det fra Trawler og Garnskibene fremlagte Forslag om Fordeling af Exporten paa primære og sekundære Markeder, skal vi udtale, at Bestyrelsen for Rederiforeningen ikke mener at være berettiget til at tage Stilling til det fremkomne nye Forslag, før end dette har været forelagt Generalforsamlingen, hvorfor vi maa fastholde de nu gældende Regler.

Ærbødigst
Færøernes Rederiforening
(sign.) Ebba Müller,
Sekretær.

Bilag B.

Uppskot
til
broytan av kunngering viðvikjandi útnýtan av exportmarknaðinum fyri føroyskan klippfisk og saltfisk av 24. mai 1939.

1.

Tær í kunngoringini ásettu reglar fyri útfluttning av fiski frá Føroyum í 1939 skulu ikki koma til nýtslu.

2.

Sum primerur marknaður verður hert Spania at rokna.

Marknaðirnir í Italiu og Grikkaland verða roknaðir sum sekunderir marknaðir, hvar allur fiskur hevur sama rættin.

3.

Við útnýtan av primerum marknaðum (Spania) skal snørisfiskur og heimafiskur hava framhjárætt fram um allan annan fisk, tó at inntil 50 % av tí stóra fiskinum (yvir 22") frá trolarum og garnskipum skulu hava sama rætt.

Hini 50 % av stórum fiski skulu frítt kunna seljast til annan marknað burtursæð frá Spaniu.

Fyri sølu av hesum 50 % til annan marknað enn Spaniu, Italiu og Grikkaland niðursetur felagið fyri trolarar og garnskip eina trímannanevnd til at umboða trolarar og garnskip, og henda nevndin skal fyrirreika og avgera søluna av hesum 50 % frá trolarum og garnskipum.

4.

Øll nýggj fiskiskip, ið hereftir verða keypt til Føroyar, fáa sama rættin, sum trolarar og garnskip eiga eftir hesum viðtøkum.

Bilag C.

FØROYA
SKIPARA- OG NAVIGATØRFELAG

Tórshavn, 27. oktober 1939.

Til Føroya Løgting.

Viðvíkjandi uppskoti til lóg um útfluttning av fiski úr Føroyum skal felagið halda fram fylgjandi:

Tær mí galdandi reglur, ið eru í gildi til 31. december í ár, halda vit verða skaðligar, tá tann munur, ið her er gjørdur á snørisveiðu og línuveiðu og garnveiðu øðrumegin og trolveiðu øðrumegin, kann koma at verða drepandi fyri seinast nevndu veiðu. Tey seinastu árini hava menn í Føroyum verið samdir um, at sum prísirnir hava verið, er snørisveiðan ein veiðiháttur, ið ikki gevur teimum nóg mikið til lívsins uppihald, sum eru í hesi veiðu, ei heldur gevur teimum reiðarum, ið eiga hesi skipini, nóg mikið. Frá ríkisstýrinum hevur verið hildið fram ferð eftir ferð, at Føroyingar mugu fara frá snørinum. Sjálvandi gerst hetta ikki í stutta tíð, tá ið so lítil peningur er at taka til sum her í Føroyum, men vit síggja tó, at tullið á gomlum sluppum lækkur úr undan úri, og nýggj skip koma í staðin, tó ikki í sama muni, so tað samlaða skipatalið er minkað. Nýggir veiðihættir eru tiknir upp, garnveiða og trolveiða, og hava hesir veiðihættir vist seg at geva bæði fiskimonnum og reiðarum munin betri úrslit. Trolveiðan í Føroyum er nýggj og enn lítið royndur, men so mikið sæst, at hon við toluligum fiskaprísum og toluligum fiskiskapi er landinum hollari enn hinar veiðurnar, tí bæði vinna fiskimenninir meiri, og arbeiðið á landinum verður meiri enn í hinum veiðunum. Vit halda tí, at so leingi her ikki eru fleiri enn 10 trolarar, eru tað óivað óráð at áseta reglur, sum kunna føra til, at teir flestu av teimum mugu takast av.

Í staðin fyri at gera mun á fiskinum eftir tí hátti, hann er veiddur, eigur at verða strongt á, at staturin ger útvegir til, at Føroyingar fáa selt minnst dupult so nógv sum nú at teim bestu marknaðum. Tey seinnstu 20 árini hava grannalond okkara, ið selja fisk á sonnu marknaðum sum vit, nógvar ferðir økt sín útfluttning, men meðan fólkið her nørist, verður heðanl ár undan ári flutt út fiskur fyri sama pening, fleiri milliónir minni enn neyðugt er, fyri at fólkið her kann hava livilig kor.

Skipara- og navigøtorfelagið vil á ongan hátt mæla til at seta reglur, ið koma at forða fyri at brúka tey gomlu skipini til snørisveiðu, so leingi ikki onnur før eru til at loysa tey av, men vit meina, at tað er eisini neyðugt at lívga telm nýggju veiðunum ið geva fólkinum liviligari kor, og ikki gloyma, at tað er veiðisnøgdin í Føroyum, ið er ov lítil, og at ov lítill peningur kemur til landið fyri útfluttan fisk. Tí mugu vit krevja, at staturin útvegar okkum líkindir til at selja minnst tvífalt so nógv sum nú á teimum bestu markaðunum. Vit mala til, at tá ið samrátt verður við onnur lond um fiskasølu, má verða kravt at *Føroyingar* sleppa at vera við í samráðingunum.

Við hávirðing
fyri Føroya Skipara- og Navigatørfelag
(sign.) Ole Jacob Jensen.

Broytingaruppskot frá Holm Jacobsen og Ellefsen.

Undertegnede Lagtingsmænd kan ikke tiltræde den af Udvalget hævdede Mening og det stillede Forslag, og tillader sig at fremkomme med følgende Udtalelser og Forslag.

Vi maa først fastslaa, at det er forkert, at der ved Lov eller paa anden Maade fastlægges Regler hvorefter de tre Markeder Spanien, Italien og Grækenland, anerkendes som primære Markeder, idet det i Dag er de eneste Markeder — med Undtagelse af Smaapartier til Portugal — og man kan ikke tale om kun primære Markeder, uden at angive og paavise nogen sekundære Markeder.

Loven er rødt med Modstand fra det nye Initiativ der har vist sig ved Anskaffelse af Trawlere til Færøerne, og ethvert Skridt der ikke fuldtud anerkender det prisværdige at Færinger arbejder paa, at komme bort fra Haandsnørefiskeriet og over til mere moderne og rentable Fiskemetoder, kan vi ikke paa nogen Maade være med til at støtte.

Det der er afgørende for Fiskerierhvervet i Dag, er klart og tydeligt at tage Afstand fra Fortsættelsen af Haandsnørefiskeri med søgaaende Fartøjer. Denne Driftsform har overlevet sig selv og maa ikke faa Lejlighed til at florere paa Bekostning af nyt Initiativ. Selvfølgelig maa vi her anføre at det er nødvendigt at der ved Foranstaltninger — ogsaa fra det offentliges Side — sørges for at Overgangen bliver saa let som mulig, og der bør sikkert tages Skridt i denne Retning.

Selvom det er berettiget at sige, at Haandsnørefiskeriet i en Overgangsperiode maa faa visse Fordele fremfor det nye Fiskeri, saa maa man kunne se en Udgang heraf, og sørge for at Afvikling sker under vor Kontrol, og ikke som et Resultat af Materiellets Forfald, for da vil Skaden for vort lille Samfund blive altfor stor.

Det vilde have været rimeligt og naturligt, at der allerede i de senere Aar i Forbindelse med de Nybygninger der er sket med Statslaan og Statstilskud, var indført den Hovedregel, at en saadan Nybygning krævede at vedkommende samtidig sørgede for at likvidere et af de gamle Skibe. Derved vilde man være naaet et Skridt videre — nu staar vi fuldstændig i Stampe.

Hvorfor skal en Mand som f. Ex. fra et Likvidations eller Fallitbo køber et gammelt Skib og begynder Haandsnørefiskeri faa en Særstilling og Rettigheder forud for det nye Initiativ? Det er ganske selvmodsigende. Denne nye Køber ved hvad han gaar ind til, og han maa lægge sine Kalkulationer udfra den Betragtning at han med sine Varer maa konkurrere med al anden Fisk der kommer frem paa Markedet.

Vi kan tænke os, at der ved Lov indførtes den Ordning, at ethvert gammelt Skib som den 1. Januar 1940 ejes af en Færing og kun kan anvendes til Haandsnørefiskeri faar en Forhaandsret til at afsætte paa det spanske Marked — eller til dette Markeds Priser — et Kvantum der svarer til et Fiskeri af 500 Skpd. Fangst for hele Aaret. Denne Fortrinsret skal derefter afløses i Løbet af højst 8 Aar, idet der hvert Aar skal gives nogle Ejere Tilbud paa, enten at afhænde Skibet ifølge en passende Vurderingssum til et offentligt Fond, eller saafremt han ikke ønsker at afhænde at miste Fortrinsretten. Vi tvivler ikke om at en saadan Foranstaltning vil kunne gennemføres, og vil have til Følge at skabe Initiativ og Interesse for at faa den gamle Drift afløst, især naar de der afløser gammel Drift faar fortrinsvis Støtte til ny Drifts Etablering i Form af Tilskud eller Laan i Henhold til de gældende Regler.

I Henhold til foranstaaende Bemærkninger maa vi modsætte os, at der træffes Foranstaltninger som de ved Lov af 15. Maj 1939 indførte. Loven

bør ikke fornyes, men en fuldstændig Plan for den gamle Drifts Likvidation bør udarbejdes snarest og gennemføres for at Færinger ikke skal staa ud for det Tab som uvægerlig maa komme den Dag Driften ophører af sig selv. For 10 Aar siden sagde man, at Drift med Skibe der var 40 à 50 Aar gamle var ikke tidssvarende. I Dag siger man at Drift med Skibe der er 50 à 60 Aar gamle ikke kan være det bærende i Fremtiden, men om 10 Aar nævner man ikke Skibene paa 60 à 70 Aar, for da har Udviklingen paa en haardhændet Maade skubbet disse Fartøjer til Side. Her maa vi gribe ind og være med til at regulere, for at formindske Skaden for det færøske Samfund, og det sker ikke ved at angribe det nye Initiativ.

Vi skal herefter stille følgende

Forslag.

1. Lagtinget indstiller, at Lov Nr. 195 af 15. Maj 1939 om Tillæg til Lov Nr. 337 af 22. December 1937 om Ind- og Udførsel af Fisk bortfalder den 31. December 1939 og ikke fornyes.
2. Lagtinget udtaler sin Anerkendelse af det Initiativ, der fra forskellig Side er vist for at forny det færøske Fiskeri ved Anskaffelse af Trawlere m. v. Samtidig anmoder Lagtinget Myndighederne om paa enhver Maade hvor det kan lade sig gøre at støtte disse nye Foretagender.
3. Da den gamle Drift med Haandsnøre ikke alene er forældet men en Fortsættelse af denne Drift medfører Underskud for hele det færøske Samfund for hver Dag den fortsættes, indleder Lagtinget Forhandlinger med Repræsentanter for hele det færøske Fiskerierhverv for at tilrettelægge Reglerne for denne Drifts fuldstændige Likvidation.
4. Til at føre de Forhandlinger som nævnes i Punkt 3 vælger Lagtinget et Udvalg paa 3 Medlemmer som skal opfordre de herværende Organisationer om at vælge Repræsentanter til at deltage i Overvejelserne. Forslag fremsættes snarest og ikke senere end Udgangen af Februar 1940. Idet Forslaget tilstilles samtlige Lagtingsmedlemmer og eventuelt behandles i en extraordinær Samling.
5. Man henstiller til Fiskeribanken og Staten, at der ved enhver Bevilling der herefter maatte blive givet til Nybygning af Fiskefartøj, til Fiskefærrort eller til Isværk, fortrinsvis maa tages i Betragtning om vedkommende Ansøger kan dokumentere at have været medvirkende til at likvidere den gamle Driftsform, og derved arbejdet for det færøske Fiskerierhvervs Fornyelse.

15. nov. fall breytingaruppskotið við 3—0 og nevndaruppskotið samtykt við 21—0.

2. Lóg um rúsdrekka.

Álit sí skjal nr. 16.

Broytingarnppskot frá S. P. Zachariason o. fl.:

Revision af „Lóg um rúsdrekka" udsættes til den ordinære Lagtingssamling 1940.

29. nov. broytingaruppskotið samtykt við 15—0.

3. Lóg um tvungna fólkatrygging.

Frágreiðing frá *millumtingnevnd:*

Lagtinget vedtog i Samlingen 1938 at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer til at undersøge Mulighederne for Indførelse af Folkeforsikring paa Færøerne og til eventuelt til næste Tingsamling at fremsætte Forslag til Lov om saadan Forsikring.

Endvidere vedtog man at bede Dommeren sammen med Amtmanden udarbejde Forslag til Ændringer i Loven om Ulykkesforsikring, saadedes at den kommer til at omfatte alle Enker efter Medlemmer, uanset om Dødsfaldet skyldes Ulykkestilfælde. Dommeren har afgivet Erklæring i Sagen, hvilken vedlægges, og hvortil henvises. Herefter anser Dommeren den af Lagtinget anviste Vej for at være formentlig ufarbar, og Amtmanden har rejst Spørgsmaalet om, hvorledes Omkostningerne ved Præmiebetaling og fornøden Garantikapital kan skaffes til den af Udvalget ifjor skitserede Livsforsikring.

Vi har gældende Lov om Ulykkesforsikring, Sygekasseloven og visse andre sociale Love. Det er dernæst et betydeingsfuldt Fremskrift, at Loven om Invalideforsikring nu er sat i Kraft. Endvidere er det en god Hjælp, at der aarlig ydes ret store Beløb som Tilskud til Opdyrkning, og saafremt det af Erhvervskommissionen fremsatte Forslag om Mindsteløn til Fiskere gennemføres, vil dette ogsaa være af stor Betydning.

Den sociale Lovgivning paa Færøerne er dog ikke paa Højde med den tilsvarende Lovgivning i det øvrige Kongerige. Navnlig kan man ikke

anse det for muligt under Hensyn til Kommunernes økonomiske Forhold at sætte Loven om offentlig Forsorg i Kraft paa nuværende Tidspunkt. Som paapeget af Lagtingets Udvalg ifjor kan der med den nuværende Ordning blive økonomisk Fordel i Enkernes Stilling, men der synes at være Mulighed for at kunne udligne denne ved, at der i Tilfælde, hvor der konstateres en Trang, som ikke afhjælpes gennem Reglerne om Hjælp til Børn af Enker, Invaliderenteloven, Aldersrenteloven eller ad anden Vej, bliver ydet den paagældende Enke eller andre trængende Hjælp af en anerkendt og offentlig støttet Hjælpeforening. Her foreligger der netop fra Lagtinget ifjor Forslag om „Hjálpargrunn Føroya Fiskimanna." Udvalget mener, at man for Tiden først og fremmest bør sætte ind paa at faa denne Hjælpefond til at træde i Virksomhed og eventuelt udvide dens Omraade til ogsaa at gælde andre trængende end Fiskere. Med Hensyn til Lagtingets Vedtagelse henvises til Lagtingstidende 1938 S. 74.

Sagen blev ifjor indsendt til Ministeriet, idet Lagtinget havde tænkt sig, at Fondens Midler skulde tilvejebringes dels ved Tilskud fra forskellige Organisationer og Lagtinget, dels ved Tilskud fra Staten. Der foreligger imidlertid ikke Svar fra Ministeriet, og endvidere har Udvalget anmodet Ministeriet om en Oversigt over den herombandlende Lovgivning, men endnu ikke modtaget denne. Det vil dernæst være af Betydning, forinden man kan opstille Beregninger og affatte de bedst egnede Regler, at der skaffes Oplysninger om, hvormange Personer der findes paa Øerne, som kunde tænkes at trænge til Hjælp fra en saadan Hjælpefond, samt indhente Udtalelse fra Statsanstalten for Livsforsikring om Størrelsen af de Præmier, der vilde være at erlægge, dels ved Tegning paa een Gang i Statsanstalten af en livsvarig Livsforsikring paa 6300 Kr. for 4000 raske Mænd med den Aldersfordeling, der fremgaar af det statistiske Departements Offentliggørelse af Befolkningstællingen den 5. Novbr. 1935, dels ved Tegning af samme Livsforsikring under Forudsætning af, at der tegnedes Forsikring for hver enkelt Mand paa dennes 21 Aars Fødselsdag.

Udvalget skal derfor foreslaa, at Tinget iaar bestutter at anmode Landsnevndin om at indhente de nødvendige Oplysninger til Sagens Belysning, og at Landsnevndin derefter behandler Sagen og fremkommer med Forslag til næste Tingsamling.

Álit:

Sagen blev ifjor henvist til et staaende Udvalg (se Lagtingstidende 1938, S. 211). Dette Udvalg har afgivet Beretning, hvortil henvises.

Der foreligger endnu ikke Svar fra Ministeriet med Hensyn til det af Tinget ifjor vedtagne Forslag om „Hjálpargrunn Føroya Fiskimanna". Derimod foreligger der nu fra Ministeriet Oversigt over den herhenhørende Lovgivning.

Overensstemmende med det staaende Udvalgs Beretning skal man fremsætte følgende

Forslag.

1) Landsnevndin anmodes om at indhente de nødvendige Oplysninger i Sagen.

2) Landsnevndin behandler Sagen og fremkommer med Forslag til næste Tingsamling.

26. oktober samtykt 19—0.

---

4. Broytan av jaktlógini viðv. likkum.

Álit:

Afdøde Lagtingsmand Trond Hansen, Tórshavn, indsendte ifjor Andragende til Tinget om Ændringer i Jagtloven, saaledes at Fredningsbestemmelserne for Sildemaagen (Likkan) hæves.

Sagen kom for sent ifjor og blev udsat til i Aar.

Ifølge Lov for Færøerne Nr. 101 af 14. April 1928 om Jagt, Fuglefangst m. m. § 18 er det fra 1. Marts til 15. September forbudt at nedlægge Sildemaagen (Likkan), dog skal det uden Hensyn til denne Fredning være tilladt Brugerne af Ejendom i Indmarken at nedlægge Sildemaagen paa den paagældende Ejendom ved Skydning.

Nærværende Udvalg vil anbefale, at man imødekommer Andragendet under Hensyn til den Skade, som Sildemaagen gør, og stiller derfor nedenstaaende Forslag til Ændringer i Jagtloven.

Forslag.

Tinget indgaar til Ministeriet for Landbrug og Fiskeri med Andragende om, at der foretages følgende Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 101 om Jagt, Fuglefangst m. m.:

I § 18 udgaar Ordene: „Sildemaagen (Likkan" samt næstsidste Punktum: „Dog skal det.....ved Skydning".

12. oktober samtykt við 15—0.

---

5. Broytan av lóg um handilsreisandi.

Álit:

Esbern Zachariasen, Gøtu, o. fl. a. handilsreisandi hava í brævi, dagss. $^{24}/_{10}$—38, beitt á tingið um at fáa ávirka, at galdandi lóg fyri handilsreisandi verður broytt soleiðis, at teir, ið eru búsitandi í Føroynum, kunnu fáa „agentloyvi" billigari, enn tað fæst nú. Málið kom ov seint inn á ting ífjør og er tí komið til viðgerðar í hesum setuni.

Eftir galdandi lóg nr. 361 av 31. decbr. 1933 er gjaldið fyri innanríkis firmaðir 50 kr. um árið fyri tað fyrsta og 25 kr. fyri hvørt tað fylgjandi, ið sami persónir umboðar.

Loyvi til at umboða útlendsk handilshús verður bert givið fyri tíðarskeið uppá 15 dagar, 45 dagar og 1 ár, og eru gjøldini, ið skulu rindast herfyri, ávíkavist 40 kr., 100 kr. og 300 kr., um loyvi bert er givið til at umboða *eitt* firma. Umboðar sami persónur fleiri útlendsk firmair, hevur hann umframt áðurnevndu gjøld at rinda 20 kr., 50 kr. og 150 kr. fyri hvørt fylgjandi.

Av tí, at hesir í áðurnevndu lóg ásettu takstir viðvíkjandi prógvi fyri handilsagentum, ið umboða eingilsk firmaðir, eru teir sonnu, sum eru ásettir í handilssáttmála millum Onglang—Danmark í 1933, og hesin sáttmáli — nevndini kunnugt — ikki síðan er broyttur hesum viðvíkjandi, heldur nevndin tí einki kunna gerast við hettar mál, so leingi áðurnevndi sáttmáli er í gildi.

Upptak.

1. Sum staðf eru takstirnir fyri Føroyar og Danmark viðvíkjandi prógvi fyri handilsagentum til at umboða ensk firmair, umframt at verða ásettir við lóg, eisini ásettir í galdandi handilssáttmála millum Danmark—Ongland, og kunnu soleiðis ikki broytast, so leingi sáttmállin er í gildi.
2. Esbern Zachariasen, Gøtu, o. fl. fær eitt eintak av álitinum.

18. okt. samtykt við 15—0.

6. Lóg um »Enhedspoliti«.

Álit:

Martin Poulsen, politistur, Vági, søkir um, at lóg um „Enhedspoliti" eisini verður gjørd galdandi fyri Føroyar.

Eftir lóg nr. 166 af 18. mei 1937 um „Enhedspoliti" rindar ríkiskassin lønína til kommunalar politistar eftir reglum um løn til statstænastumenn. Ríkiskassin ber eisini útreiðslur til uniform og pensión, eins og hann ber útreiðslurnar til politistøðir og rættslokalir og arresthús og útreiðslurnar til tey, sum eru fongslaði. Løniin hjá politistum er 2352 kr. umfram reguleringstillegg o. a.

Fyri Føroyar eru serstakar reglur galdandi.

Martin Poulsen er politistur í Vági og hevur serstakliga náttavakt. Hansara løn varð ífjør hækkað frá 1000 kr. til 1800 kr. eftir samtykt løgtingsins, sbr. løgtingstíðindi 1938, s. 228.

Nevndin heldir ikki, tað er gjørligt í hesi tingsetu at taka hetta mál til viðgerðar, og um tingið skal viðgera málið, heldir nevndin, tað má vera beinast, at spurningurin verður fyrireikaður av fútanum og so lagdur fram í næstu tingsetu.

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður sent hinum umsøkjandi.

Broytingaruppskot frá Danbjørg o. fl.:

Sum 1. stykki og uppískoyti í nevndaruppskotið verður sett:

Tinglð beinir málið til fútans (politimeistarans) tit fyrireikingar við uppskoti til næstu tingsetu.

6. oktober broytingaruppskotið samtykt við 18—0 og nevndaruppskotið við 19—0.

7. Lóg um búfluttning.

Álit:

Socialministerlet forelagde ifjor Tinget Spørgsmaalet om, hvorvidt Lov Nr. 134 af 2. Maj 1934 vedrørende Udvandring nu ønskes sat i Kraft paa Færøerne. Da Sagen først blev modtaget den 14. December, blev den udsat til i Aar (se Lagtingstidende 1938, S. 154).

For Færøerne er gældende Lov Nr. 81 af 30. Marts 1895 om Tilsyn med Udvandreres Befordring.

Ifølge denne Lov maa ingen optræde som Udvandringsagent uden særligt meddelt Tilladelse. Saadan maa kun gives uberygtede og fuldmyndige Personer, der er bosat paa Færøerne. Tilladelse til at befordre Udvandrere direkte fra Færøerne til fremmede Verdensdele kan kun tillades af Justitsministeren, som kan opstille saadanne Betingelser og fordre saadan Sikkerhedsstillelse, som han anser for nødvendig til Udvandreres Betryggelse. Tilladelse til at paatage sig Udvandreres Befordring over europæiske Havne kan meddeles af Landfogden. Forinden Tilladelsen meddeles, maa der stilles Sikkerhed for mindst 3000 og indtil 20.000 Kr. Skibe, hvormed Udvandrere befordres fra færøsk Havn, er undergivet Politiets Kontrol, og Udvandrere maa ikke tages ombord, forinden skriftlig Tilladelse er meddelt fra Landfogden. Forinden saadanne Skibe afsejler, skal Besætning og Passagerer synes af vedkommende Embedslæge. Dernæst indeholdes der forskellige Bestemmelser om det for hver Passager bestemte Fladerum; der skal paases, at der er tilstrækkelig Luft og Lys og Beskyttelse mod Fugtighed og Kulde. Endvidere foreskrives forskellige Regler med Hensyn til Indretning af Køjerum. Med enhver Udvandrer skal der af Agenten oprettes skriftlig Kontrakt, indeholdende forskellige Oplysninger.

I Danmark havde man, forinden Lov Nr. 134 af 2. Maj 1934 vedrørende Udvandring traadte i Kraft, en ældre Lov af 1. Maj 1868. Den nye Lov foreskriver, at der udkræves for at virke som Udvandringsagent en af Socialministeren meddelt Tilladelse, som kun kan meddeles til bestemte Personer, som maa være retskafne og myndige og bosat i Landet. Der kræves stillet en Sikkerhed paa op til 50.000 Kr. til hel eller delvis Dækning af alle Forpligtelser, som Udvandringsagenter paadrager sig. Denne maa kun have Kontor paa ét Sted. Udenfor dette kan han antage en Fuldmægtig, der maa være retskaffen og myndig og bosat i Landet. Fuldmagten er først gyldig, naar den er anerkendt af Udvandringskontorets Chef. Med enhver Udvandrer skal der oprettes en skriftlig Kontrakt, hvortil kun maa benyttes Blanketter, godkendt af Udvandringskontoret. Kontrakten skal indeholde forskellige detaillerede Oplysninger. Det er forbudt at træffe Aftale om, at det betingede Vederlag skal aftjenes ved Arbejde efter Ankomsten til den fremmede Verdensdel, med mindre Udvandringskontorets Chef undtagelsesvis giver Tilladelse til saadan Aftale. De omtalte Kontrakter skal godkendes af Udvandringskontorets Chef eller paa hans Vegne af Stedets Politimester.

Udvandringsagenten, som har Tilladelse til at befordre Udvandrere til fremmede Verdensdele direkte fra dansk Havn, skal forsikre ethvert til saadan Befordring benyttet Skibs Rejse for at kunne dække alle Udgifter, som i Tilfælde af Havari eller lignende har været forbundne med Udvandrernes Underhold og Viderebefordring.

Ministeriet er bemyndiget til at fastsætte saadanne Bestemmelser, som udover de i Tilsynslovgivningen indeholdte Regler maa anses fornødne til Udvandreres Beskyttelse. Det kan fastsættes, at der med hvert Skib skal følge en godkendt Læge eller en autoriseret Sygeplejerske.

Der oprettes et Udvandringskontor, der skal yde danske Udvandrere nødvendig Hjælp eller nyttige Oplysninger m. m. Af enhver Agent indbetales til Kontorets Kasse en Koncessionsafgift paa 1 Procent af det Vederlag, som enhver ved Agentens Mellemkomst befordret Udvandrer i det paagældende Regnskabsaar har erlagt.

Loven gælder ikke for Færøerne, men Regeringen er bemyndiget til ved Anordning at sætte Loven i Kraft med nødvendige Lempelser.

I 1934 blev Spørgsmaalet forelagt Lagtinget (se Lagtingstidende 1934, S. 263), og Lagtinget vedtog, at man ikke mente, at det var nødvendigt, at Loven udvidedes til Færøerne.

Nærværende Udvalg mener ikke, at der for Tiden er mere Anledning end i 1934 til at sætte Lov af 2. Maj 1934 i Kraft paa Færøerne. Der foregaar ingen nævneværdig Udvandring herfra, og de Spørgsmaal, som opstaar, har man hidtil kunnet klare under den nuværende Lovgivning.

Forslag.

Tinget finder ikke, at der er Anledning til at sætte Lov af 2. Maj 1934 vedrørende Udvandring i Kraft paa Færøerne.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Tinget anbefaler, at Lov af 2. Maj 1939 vedrørende Udvandring sættes i Kraft for Færøerne.

20. oktober broytingaruppskotið samtykt við 16—0.

8. Lóg um jarðamøður.

Álit:

Færøernes Jordemoderforening har i Skrivelse af 14. August d. A. andraget Lagtinget om at udvirke, at der snarest muligt tilvejebringes en Ordning, hvorved de færøske Jordemødres Lønnings- og Pensionsforhold bliver betydeligt forbedret.

I Andragendet anføres det, at de færøske Jordemødres Løn er saa ringe, at de ikke kan leve af den, og at de efter at være blevne gamle og udslidte endnu mindre kan leve af deres Pension. Foreningen mener, at de færøske Jordemødre saaledes som deres Kolleger andetsteds i Riget bør have Lønforhold, som giver dem et anstændigt Udkomme, saaledes at de ikke nødsages at give sig af med andet Arbejde, der ikke sjælden er uforenelig med det Arbejde, Samfundet forlanger af dem. Ingen kan bestride, at Samfundet forlanger og bør kunne forlange af en Jordemoder, at hun udfører sit Arbejde samvittighedsfuldt og i enhver Henseende forsvarligt. Men man vil heller ikke kunne nægte, at en Betingelse for, at dette kan ske, er, at Jordemoderen er oplagt og ikke gennem Kampen for Udkommet har faaet sin Arbejdsevne nedsat, naar hun kaldes til Patienter. Foreningen mener at kunne gaa ud fra, at det ærede Lagting vil forstaa og erkende, at de fremsatte Ønsker om Forbedring af Lønforholdene fremkommer lige saa vel i Samfundets som i Jordemødrenes Interesse.

Foreningen andrager om, at de færøske Distriktsjordemødres Løn skal være den samme som deres Kollegers paa Landet nede i Kongeriget, nemlig mindst 900 Kr. med Alderstillæg hvert 3. Aar 100 Kr. indtil 1300 Kr. aarlig. Der bør endvidere tillægges Jordemødrene en passende Bolig og, hvor dette ikke sker, en Godtgørelse paa 400 Kr. aarlig. Pensionsforholdene maa ogsaa — udtales der — blive forbedret forholdsvis som Lønforholdene. Den nede i Kongeriget gældende Ordning for Distriktsjordemødre ønskes gjort gældende for de færøske Distriktsjordemødre. Pensionen skal herefter være højst 1500 Kr. og mindst 600 Kr. aarlig. Saavel til Løn som Pension skal der føjes et Reguleringstillæg.

Endvidere andrager Foreningen om, at der maa blive tilvejebragt Hjemmel for en Ordning, der muliggør, at Jordemødrenes Honorar for Barselhjælp, ydet Sygekassemedlemmer, betales af Sygekassen.

I Sagen er endvidere vedlagt en Skrivelse fra „Den almindelige danske Jordemoderforening", hvoraf den færøske Jordemoderforening er en Afdeling, hvori henstilles til Lagtinget at foranledige, at der sker en Forbedring i de færøske Jordemødres Løn- og Pensionsforhold i Lighed med den Forbedring, der er sket for Jordemødre i det øvrige Land ifølge Lov Nr. 77 af 16. Marts 1920. Endvidere henstiller nævnte Forening, at der i denne Samling skabes Muligheder for, at § 19 i Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 122 af 7. Maj 1937, kommer til at gælde ogsaa for Færøerne.

Efter at have anført foranstaaende skal Lagtingets kommunale Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, udtale følgende:

For Færøerne indeholdes Reglerne om Jordemodervæsnet i Anordning Nr. 49 af 11. Februar 1920, hvorved den for den øvrige Del af Kongeriget gældende Lov af 13. Februar 1914 blev sat i Kraft paa Færøerne. An-

ordningen er ændret ved Anordning Nr. 186 af 12. Juni 1925 og Anordning af 4. Marts 1939.

Ifølge den færøske Anordning har Jordemoderen Krav paa passende Befordring, naar hun i Praksis foretager Rejser udover 2 km fra sin Bopæl. Udgifterne til Protokoller, Skemaer, Porto o. l. udredes af Statskassen, medens Udgifterne til Desinfektionsmidler bæres af Amtsfonden. Naar Betaling for ydet Fødselshjælp ikke præsteres inden 4 Uger efter Hjælpen trods Paakrav, har Jordemoderen Ret til at kræve Betaling af Fattigvæsnet. Kravet maa dog fremsættes inden 4 Maaneder efter at Hjælpen er ydet. Inddelingen af Distrikterne bestemmes af Lagtinget. Dog skal den godkendes af Justitsministeriet. Omkostningerne ved Jordemødres Oplæring, derunder Rejser, udredes af Amtsfonden. Besættelse af Embederne for Distriktsjordemødre foretages af Amtmanden. Lønnen er mindst 400 Kr. plus Alderstillæg hvert 4. Aar 50 Kr. indtil 600 Kr. Af Lønnen udreder Staten Alderstillæggene og desuden af Grundlønnen 250 Kr. aarlig i de Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 300, 175 Kr. aarlig, hvor Indbyggerantallet ligger mellem 300 og 500, og 100 Kr. aarlig i de Distrikter, der har mellem 500 og 700 Indbyggere. Resten af Lønnen udredes forskudsvis af Amtsfonden for vedkommende kommunale Kassers Regning, dog at Amtsfonden yder som Tilskud 75 Kr. aarlig i Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 700. Forsaavidt Jordemoderen ikke har tilfredsstillende Bolig, skal Kommunen skaffe saadan eller aarlig yde 150 Kr. Saavidt muligt skal der stilles Telefon til Raadighed. De kommunale Kasser betaler nødvendige Instrumenter. For Fødselshjælp skal der ydes Betaling, og Mindstebetalingen fastsættes ved Bekendtgørelse. Distriktsjordemødrene er pensionsberettigede. Pensionen maa ikke overstige 500 Kr. aarlig og ikke være under 300. Halvdelen af Pensionen udredes af Statskassen, medens Resten udredes af Amtsfonden forskudsvis for vedkommende kommunale Kasses Regning, dog at Amtsfonden yder som Tilskud $^1/_4$ af den samlede Pension i Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 300, samt $^1/_8$ i Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 700.

Reglen om Mindstebetaling indeholdes i Bekendtgørelse Nr. 69 af 19. Marts 1931, og herefter skal der for Fødselshjælp svares i Procenter. Hvis Indtægten er under 1500 Kr. aarlig, mindst 10 Kr. Derefter stiger Betalingen i Forhold til Indtægten og udgør 50 Kr. for Indtægter fra og med 5000 Kr.

Justitsministeriets Skrivelse af 12. Februar 1920 indeholder Regler om Distriktsinddelingen. Det vil heraf fremgaa, at nogle af Distrikterne er smaa, som f. Eks. Fuglø, hvor Indbyggerantallet er 241, og Skuø, 168 Indb. Distrikterne i det øvrige Kongerige maa antages at være langt større end paa Færøerne.

Det maa erkendes, at de færøske Jordemoderlønninger ikke er tilfredsstillende. Spørgsmaalet om en eventuel Forhøjelse af disse har paa Foranledning af den herværende Jordemoderforening været til Behandling i Lagtinget flere Gange (jfr. Lagtingstidende 1937, Side 226, 1938, Side 137 og 197). Naar de fremsatte Krav om Forhøjelse ikke er imødekommet, saa skyldes det at man under de forhaandenværende vanskelige økonomiske Forhold ikke har ment at kunne paaføre Kommunerne yderligere Udgifter. Det bemærkes dog, at Lagtinget i sidste ordinære Samling vedtog Forslag, der tilsigtede en mere hensigtsmæssig Udbetaling af Jordemødrenes Løn end den tidligere. Ifølge Tingets Vedtagelse ifjor skal den Del af Lønnen og Pensionen, som Staten udreder, fremtidig betales direkte til Jordemødrene, ligesom det vedtoges, at den vedkommende Kommune paahvilende Andel af Løn og Pension forskudsvis udbetales af Amtsfonden. Skønt disse Ændringer ikke ændrede noget i de gældende Lønbestemmelser, er de dog af stor Betydning. Tidligere udbetaltes Lønnen af vedkommende kommunale Kasse,

hvorefter Staten refunderede Kommunen en Del af Lønnen, et Forhold som ofte ikke alene medførte betydelige Forsinkelser med Hensyn til Udbetalingen, men mangen Gang havde til Følge, at Jordemødre kom til at have forholdsvis betydelige Tilgodehavender hos Kommunerne.

Efter en fra Amtet modtaget Oversigt over Udgifterne til Jordemødrenes Lønninger fordeles disse paa Stat, Lagting og Kommunerne saaledes:

	Staten.	Lagtinget.	Kommunerne.
Ialt:	5850 Kr.	750 Kr.	7600 Kr.

Udvalget er sindet til at foreslaa, at Jordemødrene faar en Begyndelsesløn paa 600 Kr. med Alderstillæg hvert 4. Aar 75 Kr., stigende indtil 900 Kr., saaledes at Stat og Kommune betaler hver sin Halvdel af Grundlønnen. Staten betaler samtlige Alderstillæg. Pensionen skal fastsættes efter de hidtil gældende Regler, dog saaledes at den ikke kan andrage over 600 Kr. og ikke under 400 Kr.

Der er 26 Jordemoderdistrikter med 27 Distriktsjordemødre.

Distrikternes Indbyggerantal fordeler sig saaledes, idet Befolkningsstatistiken fra 1935 anvendes:

a)	Under 300 Indbyggere:	5	Distrikter.
b)	Mellem 300 og 500 Indbyggere:	4	—
c)	— 500 og 700 —	1	—
d)	Over 700 —	16	—

Statens Amtskommunens og Kommunernes Udgifter til Grundlønnen vil efter Forslaget stille sig saaledes, idet bemærkes, at Amtskommunen tilskyder 75 Kr. til Kommunens Andel i de Tilfælde, hvor Jordemoderdistriktets Indbyggerantal ikke overstiger 700.

	Statens,	Amtskommunens,	Kommunernes Andel af Grundl.:
	5×300 1500 Kr.	5×75 375 Kr.	1125 Kr.
	4×300 1200 —	4×75 300 —	900 —
	1×300 300 —	1×75 75 —	225 —
	17×300 5100 —		5100 —
Ialt:	8100 Kr.	750 Kr.	7350 Kr.

Nu kender Udvalget ikke Tjenestetiden for hver enkelt af de i Funktion værende Jordemødre, men sættes den til 8 Aar, vil Statens Udgifter til Alderstillæg blive 27×150 Kr. lig 4050 Kr. Lægges dette Beløb til Statens Andel af Grundlønnen, bliver Statens samlede Udgifter — fraregnet Pensionen — ialt 12.150 Kr.

Med Hensyn til det af Jordemoderforeningen fremsatte Ønske om, at Sygekasserne betaler det Jordemødrene tilkommende Honorar for Barselshjælp, ydet til Sygekassemedlemmer, udtalte Centralforeningen af Sygekasser allerede ifjor, at Foreningen bestemt maa fastholde, at Sygekasserne ikke kan paatage sig nye Forpligtelser, før der er kommet en tilfredsstillende Ordning i Stand angaaende Kommunernes Gældsforhold til Sygekasserne og Sygekassernes Gæld til Sygehusene. Udvalget maa gaa ud fra, at Centralforeningens og Sygekassernes Stilling til dette Spørgsmaal er uændret, da den omtalte Sanering endnu ikke er gennemført, og Udvalget ønsker som Følge heraf ikke at fremsætte Forslag om Ændring vedrørende dette Punkt.

Da Udvalget som anført erkender, at de færøske Jordemoderlønninger ikke er tilfredsstillende, og Indenrigsministeriet ved en til Lagtinget tilsendt Skrivelse har lagt sin Interesse for Spørgsmaalets heldige Løsning for Dagen ved i nævnte Skrivelse at efterlyse, hvad der maatte være passeret i den af Jordemoderforeningen i 1936 rejste Sag vedrørende Forbedring af de færøske Jordemødres Kaar, skal Udvalget i Henhold til det i Betænkningen anførte fremsætte

Forslag.

til

Ændring i Anordning Nr. 49 af 11. Februar 1920, hvorved Lov om Jordemodervæsenet af 13. Juni 1914 sættes i Kraft paa Færøerne, saaledes som den er ændret ved Anordning Nr. 186 af 12. Juni 1925 og Anordning af 4. Marts 1939.

1) § 8, Stk. 3, formuleres saaledes:

Enhver Distriktsjordemoder skal have i Løn mindst 600 Kr. med Alderstillæg hvert 4. Aar 75 Kr. indtil 900 Kr. Af Lønnen udreder Staten direkte til Distriktsjordemødrene Halvdelen af Grundlønnen og de dem tilkommende Alderstillæg. Resten af Lønnen udbetales forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden for vedkommende kommunale Kasses Regning, dog at Amtsrepartionsfonden yder som Tilskud 75 Kr. aarlig af Grundlønnen i de Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 700. Tjenestealderen regnes fra første Ansættelse i Distriktsjordemoderembedet eller Reservejordemoderembedet.

2) § 12, 1. Stk., sidste Punktum affattes saaledes:

Pensionen kan dog ingensinde andrage over 600 Kr. eller under 400 Kr.

23. november samtykt við 17—0.

9. Lóg um gerðadóm í ósemju viðv. handil við húsdjórum.

Áitt:

Justitsministeriet har fremsendt Lov Nr. 95 af 15. Marts 1939 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr og forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om at sætte Loven i Kraft paa Færøerne.

Ovennævnte Lov bestemmer, at naar Tvistigheder opstaar mellem Parterne vedrørende Køb af levende Kvæg og forskellige andre Husdyr, skal ethvert Spørgsmaal om Handelens Tilbagegang i Anledning af Mangler ved det afhændede og om Erstatning eller Afslag i Anledning af saadanne Mangler høre under Afgørelse af en Voldgiftsret. Voldgiftsretten bestaar af 2 Voldgiftsmænd samt Retskredsens Civildommer. Loven indeholder derefter nærmere Regler om Beskikkelse af Voldgiftsmændene, om Sagernes Behandling o. s. v.

Nærværende Udvalg mener ikke, at det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at udvide omtalte Lov til Færøerne og stiller derfor følgende

Forslag.

Tinget kan ikke tilraade, at Lov Nr. 94 af 15. Marts 1939 om Voldgift i Tvistigheder i Anledning af Handel med Husdyr sættes i Kraft paa Færøerne.

6. oktbr. samtykt við 15—0.

10. Broytan av lóg um toll.

Álit:

H. N. Jacobsens Bókahandil, Tórshavn, har henvendt sig til Lagtinget og anfører, at der er Told paa blankt Papir, medens der ikke er Told paa Tryksager, og dette anser Firmaet for uheldigt med Hensyn til de færøske Trykkeriers Arbejde ved Fremstilling af Tryksager.

Ifølge Lov for Færøerne Nr. 53 om Indførselsafgifter m. v. af 15. Marts 1939 § 1. Nr. 45 udgør Toldon paa Skrive- og Trykpapir (undtagen Avispapir) samt Konvolutter, herunder Blokpapir og Æskepost o. l. pr. kg 10 Øre.

Af Hensyn til at ligestille de færøske Trykkerier med Trykkerier i det øvrige Kongerige skal Udvalget foreslaa, at der for Tryksager med Undtagelse af Bøger og Aviser opkræves en tilsvarende Told som for Trykpapir, nemlig 10 Øre pr. kg.

Man stiller herefter følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at § 1 i Lov for Færøerne Nr. 53 om Indførselsafgifter m. v. af 15. Marts 1939 Nr. 45 affattes saaledes:

„Skrive- og Trykpapir (undtagen Avispapir) samt Konvolutter, herunder Blokpapir og Æskepost o. l., samt Tryksager med Undtagelse af Bøger, Pjecer (dog ikke Kataloger), Aviser, Tidsskrifter, Uge- og Maanedsblade, Kort og Noder 1 kg..... 10 Øre."

17. november samtykt við 21—0.

11. Broytan av lóg um innheintan av kommunuskatti.

Alit:

Frá trimum limum av løgtingsins javnaðarflokki er komin umsókn um at gera broytan í lóg viðvíkjandi innheintan av kommunuskatti, soleiðis at núverandi mark, $88\frac{1}{3}$ % fyri ógiftar og $16\frac{2}{3}$ % fyri giftar, verður lækkað niður í 25 % og 10 %.

Eftir tí, sum nevndarlimur Danbjørg hevur greitt frá, er umsóknin ársakað av, at sóknarstýrið suðuri í Vági hevur kravt arbeiðsgevarin at halda aftur av løn hjá arbeiðarum fyri skatt eftir hægsta marki lógin ásetur.

Av tí at nógvir av hesum monnum skylda pening til arbeiðsgevarin, sum eftir sáttmála við arbeiðarar hevur rætt til at taka upp til $\frac{1}{6}$ fyri giftar og $\frac{1}{3}$ fyri ógiftar meun burtur av til rindan av skuld og fyri tað, ið annars verður keypt av vørum, koma endarnir hjá nógvum ikki at røkka saman.

Núgaldandi regler fyri innkrevjan av kommunuskatti eru grundaðar á lóg av 12. mars 1923, har § 42 ásetur, at táið eln ógiftur skattaborgari er pantaður uttan úrslit fyri kommunuskatt, so hevur sóknarstýrið rætt til við at skriva til taun arbeiðsgevara, viðkomandi arbeiðir hjá, at krevja skattin goldnan til kommununa, tó kan ikki hjá nøkrum haldast meira aftur enn $88\frac{1}{3}$ %.

Løgtingið viðgjørdi í 1937 broytan av § 42 og hevði hetta til úrslit, at tað eisini fyri giftar kundi haldast eftir upp til $16\frac{2}{3}$ %.

Av tí, at henda broyting er stutt síðan tikin, heldur nevndin tað ikki er vert at gera nakað í so máta í hesu tingsetu, men samstundis sum Vags sóknarstýri fær avskrift av hesum áliti, verður løgtingsskrivstovan biðin at skriva til kommunustýrið suðuri í Vági um, har umstøðurnar eru so háttaðar, ikki at fara upp til tað hægsta mark, lógin ásetur, men taka, har tað kann lata seg gera, tað mark, sum er nevnt av umsøkjarunum.

Skuldi tað seinri vísst seg at verið trupullelkar við hesum, vil tingið seinri taka málið upp til viðgerðar.

Uppskot.

1. Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum suðuri í Vági, samstundis sum løgtingsskrivstovan biður sóknarstýrið royna at halda seg niðanfyri tað mark, sum í álitinum er umrøtt.
2. Málið um broytan av skattalóg av 12. mars 1923 verður goymt fyri fyrst.

26. oktbr. samtykt við 20 -0.

12. Lóg um kríggsvanlukkutrygging fyri fiskimenn.

Ávit:

Lov Nr. 62 af 19. Decbr. 1936 om Krigsulykkesforsikring for Søfarende bestemmer, at hvis Personer, som er forsikrede mod Følge af Ulykkestilfælde, rammes af Ulykkestilfælde som Følge af Krigshegivenheder, skal Invaliditets- og Dødserstatning beregnes paa Grundlag af den i Forsikringsloven omhandlede Aarsløn med et Tillæg af 1900 Kr. I Invaliditetstilfælde, hvor der tilkendes Erstatning for fuld Invaliditet, og i visse Dødstilfælde, ydes der desuden af Forsikringsselskabet en Tillægserstatning paa 10.000 Kr. I andre Invaliditets- og Dødstilfælde ansættes den Tillægserstatning, som skal ydes, til en vis Del af 10.000 Kr. under Hensyn til Tilfældets Art. Bestemmelserne i Loven finder kun Anvendelse paa Personer, der beskæftiges ombord i Fiskeskibe og -fartøjer i det Omfang, der bestemmes ved kgl. Anordning. Loven var ikke gældende for Færøerne, men kunde ved kgl. Anordning udvides til ogsaa at omfatte Personer, beskæftiget i Skibe og Fartøjer, hjemmehørende paa Færøerne.

Lagtinget vedtog ifjor at anbefale, at Loven blev gjort gældende for Skibe, hjemmehørende paa Færøerne, dog ikke for Fiskeskibe, idet Loven heller ikke paa det Tidspunkt var gældende for danske Fiskefartøjer, og under 13. ds. er der udstedt en Anordning, hvorved Regeringen har fulgt Lagtingets Forslag. I Danmark har man nu saa vidt vides udstedt en Anordning, hvorved Loven ogsaa omfatter Personer, beskæftiget i Fiskerskibe, og Spørgsmaalet er ved Skrivelse af 30. f. M. fra Fiskeridirektoratet forelagt Tinget.

Udvalget anser det paakrævet og nødvendigt uopholdeligt at sikre vore Fiskere, idet Fiskeskibene netop nu er for hjemgaaende fra Grønland og Island, ligesom man man maa sikre Fiskeskibene, naar de næste Aar skal ud paa Fangst. Derhos er der Tale om, at Trawlerne skal paabegynde Fiskeri i nær Fremtid.

Det er oplyst, at Forsikringsforbundet for danske Fiskere har etableret en Afdeling for den heromhandlede Krigsforsikring, og utvivlsomt bliver det nødvendigt paa samme Maade at etablere en særlig Afdeling under Føroya vanlukkutrygging, hvortil der maa opkræves særlige Præmier for Krigsrisikoen.

Ifølge den for Færøerne gældende Anordning beregnes Erstatningerne paa Grundlag af en Aarsløn paa 900 Kr. Under Hensyn til den overordentlig store Risiko, som der nu kan blive for Føroya vanlukkutrygging, mener Udvalget, at det desværre er nødvendigt at beregne de ovennævnte Tillæg i Forhold til den normale Aarsløn, som den danske Forsikringslov regner med, hvilken er 2100 Kr. Herefter skulde Tillægget for Færøernes Vedkommende blive 800 Kr., og Tillægserstatningen, som omhandles i den ovennævnte Lov, blive 4000 Kr. I den Anordning, som er udstedt 13. Septbr., bliver det af samme Grund nødvendigt ogsaa at foretage de nævnte Reduktioner.

Udvalget skal derfor stille følgende

Forslag.

1) Tinget indstiller, at Lov om Krigsulykkesforsikring for Søfarende af 19. Decbr. 1936 ogsaa skal omfatte Personer, der beskæftiges i Fiskeskibe og -fartøjer, hjemmehørende paa Færøerne, dog saaledes, at det § 1 omhandlede Tillæg til Aarslønnen sættes til 800 Kr. og den i § 1 omtalte Tillægserstatning sættes til 4000 Kr.
2) Tinget indstiller, at der foretages følgende Ændring i Anordning af 13. Septbr. 1939, hvorved ovennævnte Lov er gjort gældende for andre Skibe og Fartøjer end Fiskeskibene:

Tillægget til Aarslønnen i § 1 sættes til 800 Kr. og Tillægserstatningen, som omhandles i § 1, til 4000 Kr.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Som nyt Punkt 3 sættes:

Landsnevndin anmodes om at forhandle med Amtmanden og Regeringen om Tilskud eller Garanti fra Staten til Foroya vanlukkutrygging i Anledning af dette Selskabs Overtagelse af Krigsulykkesforsikring for Søfarende, herunder Fiskere.

Som nyt Punkt 4 sættes:

Den i Punkt 1 omhandlede Krigsulykkesforsikring for Personer, beskæftiget i Fiskeskibe og -fartøjer, træder i Kraft med tilbagevirkende Virkning fra 1. Septbr. d. A.

19. septbr. broytingaruppskot og nevndaruppskot samtykt við 20—0.

13. Broytingar í lóg um ellisrentu og invalidurentu.

Álit:

Amtet har med Skrivelse af 28. Septbr. d. A. tilsendt Tinget til Betænkning Socialministeriets Skrivelse af 1. Septbr. d. A. angaaende midlertidig Lov for Færøerne om Regler for Ydelse af Aldersrente af 31. Marts 1938, hvori det er fastsat, at Forslag til Revision af Loven vil være at forelægge senest i Rigsdagssamlingen 1939/40. Bestemmelsen skyldes, at den ved Lovens Vedtagelse gældende Finansplan for Færøerne udløber med Udgangen af Finansaaret 1939/40, saaledes at man først til den Tid kunde optage Spørgsmaalet om Folkeforsikringslovens Ikraftsættelse for Færøerne og den deraf følgende ændrede Fordeling af Udgifterne bl. a. til Aldersrente. Ministeriet udtaler, at der under 3. Septbr. 1938 er afsluttet en Overenskomst mellem en Lagtingsdelegation og Regeringen om Færøernes Finansordning, og efter denne Overenskomst Afsnit II Nr. 1 skal den ved den midlertidige Lov af 31. Marts 1938 medførte Ændring, hvorefter $^{9}/_{10}$ af Udgifterne til Aldersrente afholdes af Statskassen, medens Kommunerne bærer den resterende $^{1}/_{10}$, gælde ogsaa under den ny Finansordning. Der er derfor efter Ministeriets Formening ikke af denne Grund Anledning til at optage Loven til Revision.

Ministeriet udtaler endvidere, at der under Forhandlingerne om Færøernes Finansordning fra Lagtingsdelegationens Side blev fremsat Ønske om, at Bestemmelsen i Lovens § 2, hvorefter Retten til at oppebære Aldersrente med dennes fulde Beløb er betinget af, at Indtægten ikke overstiger 200 Kr. for Ægtepar og 100 Kr. for enlige, maa blive ændret, saaledes at de nævnte Beløb forhøjes. Dette Spørgsmaal blev ved Overenskomstens Afsnit II henvist til Overvejelse ved Lovens Revision „om ca. $1^{1}/_{2}$ Aar," dvs. Foraaret 1940.

I Ministeriets Skrivelse anføres, at de nugældende fradragsfri Beløb for færøske Alders- og Invalidorentenydere udgør fra 50 til 66 $^{2}/_{3}$ % af Aldersrentens Grundbeløb, medens de i det øvrige Kongerige gældende fradragsfri Beløb kun andrager 40 % af Rentens Grundbeløb, og Socialministeriet maa allerede af denne Grund finde, at der ikke er tilstrækkeligt Grundlag for Ændring af de nugældende Bestemmelser, saa meget mere som Spørgsmaalet om at sammenarbejde den færøske Sygekasse- Invalide- og Aldersrentelovgivning til et fælles System, som det er sket for det øvrige Rige med Folkeforsikringsloven, stadig er under Overvejelse.

Ministeriet finder det ønskeligt, at Revisionen udskydes til Forelæggelse i Rigsdagssamlingen 1943/44, saa meget mere som Revision af Aldersrenteloven ogsaa vil medføre tilsvarende Ændring af den færøske Invalideforsikringslov, som først paatænkes revideret i Rigsdagssamlingen 1943/44.

I Henhold til det af Ministeriet anførte og Sagen i sin Helhed skal Udvalget udtale.

Den gamle Alderdomsunderstøttelseslov af 1892 blev som bekendt meget lidt benyttet, særlig i de smaa Kommuner. Den blev overhovedet ikke anvendt i mange Kommuner, da de gamle ikke ønskede at være Stat og Kommune til Byrde, skønt der ofte var Anledning hertil. Efterhaanden er

man gaaet med til en videregaaende social Forsorg. Udviklingen har ført det med sig, at ogsaa vi her paa Øerne ønskede mere faste Regler til Betryggelse for, at de gamle kunde leve under taalelige Vilkaar.

I flere Aar blev der af Tinget fremsat Forslag til en Aldersrentelov, der havde til Forbillede den for det øvrige Kongerige gældende Lov med Afpasning efter færøske Forhold, men uden Resultat. Endelig i Aaret 1933 fik man gennemført en særlig Lov for Færøerne. Paa Forhaand var det givet, at Loven maatte have Mangler, som man dog mente kunde afhjælpes, efterhaanden som Loven blev ført ud i Livet.

Man skal henvise til Tingets Forslag, se Lagtingstidende 1932, Side 89.

Satserne i denne var:

For Ægtepar	60 Aar	Kr.	200,00
„ —	65 „	„	300,00
„ —	70 „	„	400,00
„ enlige Personer	60 Aar	„	100,00
„ — —	65 „	„	150,00
„ — —	70 „	„	200,00

og disse maa siges at være foreslaaet meget smaa, naar man overhovedet skal yde Aldersrente.

Man paaviste ogsaa talmæssigt i samme Betænkning, at selvom man ønskede Statens Tilskud med $^{8}/_{12}$ i Stedet for den i det øvrige Kongerige fastsatte Ydelse med $^{7}/_{12}$, vilde Staten kun yde Halvdelen af det Tilskud, som den maatte udrede, hvis man havde de samme Satser som i det øvrige Kongerige.

Der var ogsaa Forslag fremme, indeholdende samme Takst som i det øvrige Kongerige, med dette fik ikke Flertal i Tinget.

Man ønskede Renten ændret saaledes, at den ved det fyldte 60 Aar var 100 Kr. og derefter automatisk stigende ved 65 Aar til 150 Kr., ved 70 Aar til 200 Kr. og ikke som nu, at Stigningen først indtræder ved Opsættelsen af Begæringen om Rente. Denne Opsættelse har voldt megen Bitterhed, da man ikke mener, at en Præmiering for Opsættelse er paa sin Plads under Omstændigheder ved Ydelsen af Aldersrente til trængende Personer, naar Satserne ovenikøbet er saa beskedne som her.

Endelig er der Forholdet med Hensyn til det fradragsfri Beløb. Man mente som Følge af de lave Satser, at fradragsfri Beløb 300 og 150 Kr. henholdsvis for Ægtepar og enlige Personer ikke kunde sættes lavere. — Ellers maa det stærkt fremhæves, at for en Person, som ikke kan fortjene nævneværligt, selvom vedkommende bor paa Færøerne, er 120 Kr. Fortjeneste og 150 Kr. Aldersrente en ringe Sum at leve af, og bør ikke yderligere afkortes, al den Tid der er Tale om social Forsorg.

Naar man i sin Tid gik med til en Aldersrentelov for Færøerne i Stedet for Alderdomsunderstøttelse, var det en Forudsætning, at alle Personer indenfor et hvilketsombelst Erhverv kom i Betragtning med Hensyn til Rente, naar Forudsætningerne var tilstede.

Imidlertig har det vist sig, at Loven har været administreret paa en saadan Maade, at mange yderst trængende Personer har været fuldstændig afskaaret fra Renten. Man kan som Eksempel nævne de færøske Aftægtsfolk fra Fæstegodset. Gammel Landskik har været, som Fæstebrevet ogsaa paabyder, at Aftægtsfolk, der har opladt Fæstet til Sønnen eller en anden Person indenfor Familien, skal oppebære $^{1}/_{5}$ af Fæstets Indtægter. Er den ene af Ægtefællerne død, da $^{1}/_{10}$. Som Regel bor Aftægtsfolkene paa Gaarden, men

naar der skal være Tale om, hvad der tilkommer dem som Aftægt, er det $^1/_5$, eventuelt $^1/_{10}$ af Aarets Slagtefaar, $^1/_{10}$ af Vaarulden og muligt en mindre Andel af Mælken fra enkelte Fæster. De fleste Fæster paa Færøerne giver ikke over 1000 Kr. i nævnte Indtægt ved Salg til Dagens Pris, og som Følge heraf faar Aftægtsfolkene 200 Kr. eller, hvis kun en er i Live, 100 Kr. I Tilfælde af, at Aftægtsfolkene fraflytter Gaarden, vil der ikke blive tillagt dem yderligere Andel af Fæstet end som nævnt.

Administrationen foretager imidlertid Beregningen af Aldersrente paa en helt anden Basis. Som Eksempel kan anføres, at til Grund for Beregningen af Renten lægges den Indtægt, som det besiddede Fæste kan antages at ville give en udenbygdsboende, som maatte drive Fæstet ved fremmed Arbejdskraft. Man skal anføre følgende Tilfælde vedrørende et større Fæste som opstillet af Administrationen.

Indtægt af Fæstets Faarebrug	Kr.	900,00
plus Værdi af Fribolig	—	50,00

I Aldersrentens Grundbeløb skal derefter ske følgende Fradrag:

For de første	100 Kr.	Kr.	0,00
„ „ følgende	200 „	„	50,00
„ „ „	300 „	„	150,00
„ „ „	350 „	„	350,00
Indtægt ialt: 950 Kr.		Fradrag: Kr.	550,00

Fradragene overstiger saaledes Aldersrentens Grundbeløb, og Ansøgeren (Aftægtsenken) faar ingen Rente. Denne Fortolkning af Loven praktiseres overfor Aftægtsbønder og disses Enker, endskønt Administrationen vil kunne faa dokumenteret, at Aftægtsfolkene faktisk kun faar f. Eks. 100 Kr. som Aftægt og som Følge deraf lider Nød.

Motiverne til denne Beregning, hvor en Aftægtsbonde sidestilles med en Odelsbonde, kan ikke anerkendes som berettigede.

Man er vidende om, at Odelsbønderne overlader udenbygds Jord til en Opsidder, og denne har Jorden inden- og udengaards med dertil hørende Rettigheder paa den Betingelse, at Odelsejerne faar Slagtefaarene og Vaarulden, dog i de allerfleste Tilfælde saaledes, at Opsidderne erholder en Del af saavel Ulden som Slagtefaarene, da det ikke kan lønne sig for ham at besidde Godset og kun faa, hvad han kan udvinde af Jorden ved Opdyrkning. Opsidderne har flere Udgifter som Fjeldgang og Faarerøgt m. m. Det kan heller ikke være Meningen at sidestille i denne Forbindelse Kongsbønderne med Selvejerbønderne, idet Aftægtsfolkene kun faar $^1/_5$ svarende til 200 Kr. i forannævnte Tilfælde, og denne Paastand har, naar der har været Ansøgning om Rente, ogsaa voldt Strid blandt Befolkningen, siden Aldersrenteloven blev praktiseret her som nævnt. En Selvejerbonde besidder jo Jorden, saa længe han lever. Han bliver aldrig Aftægtsmand.

Man skal tillade sig at anføre en Sammenligning mellem Aldersrentesatserne og det fradragsfri Beløb i det øvrige Kongerige og de for Færøerne gældende Bestemmelser.

Socialreformen 20/5—1933 (Den danske Aldersrente).

	I Kobenhavns, Gentofte og Frederiksberg Kommuner.	I Kobstæder, Marstal samt Flekker af lyntæssig Bebyggelse paa Landet med over 1500 Indb.	Paa Landet.	Fradragsfri Beløb 40 pCt. af Grundbeløbet.	Tilsammen
Til Ægtepar, naar begge opfylder Betingelserne for at opnaa Rente	Kr. 1086	Kr. 912	Kr. 702	Kr. 280	Kr. 932
Aldersrenten forhøjes ved Opsættelsen med Begærings Indgivelse til den ældste Ægtefælle fylder 66 Aar	Kr. 1140	Kr. 961	Kr. 738	Kr. 280	Kr. 1018
68 „ „	1194	„ 1002	„ 774	„ 280	„ 1054
70 „ „	1248	„ 1050	„ 810	„ 280	„ 1090
Til enlige Mænd samt Ægtepar, naar kun Manden opfylder Betingelserne	Kr. 732	Kr. 606	Kr. 468	Kr. 187	Kr. 655
Aldersrenten forhøjes ved Opsættelsen til fyldte ..... 66 Aar	Kr. 768	Kr. 636	Kr. 492	Kr. 187	Kr. 679
68 „ „	804	„ 666	„ 516	„ 187	„ 703
70 „ „	840	„ 696	„ 540	„ 187	„ 727
Til enlige Kvinder samt Ægtepar, naar kun Hustrunen opfylder Betingelserne ...	Kr. 678	Kr. 564	Kr. 432	Kr. 172	Kr. 604
Ved Opsættelsen til det fyldte ..... 66 Aar	Kr. 714	Kr. 594	Kr. 456	Kr. 172	Kr. 628
68 „ „	750	„ 618	„ 480	„ 172	„ 652
70 „ „	786	„ 648	„ 504	„ 172	„ 676

Den færøske Aldersrentelov.

			Fradragsfri Beløb.	Tilsammen.
Til Ægtepar, naar begge opfylder Betingelserne for at opnaa Rente	60 Aar	Kr. 300	Kr. 200	Kr. 500
Aldersrenten forhøjes med Begæringsindgivelse til den ældste Ægtefælle fylder	65 Aar	Kr. 350	Kr. 200	Kr. 550
	70 „	„ 400	„ 200	„ 600
Til enlige Mænd samt Ægtepar, naar kun Manden opfylder Betingelserne	60 Aar	Kr. 150	Kr. 100	Kr. 250
Aldersrenten forhøjes				

ved Opsættelsen til.,	65 Aar Kr. 175	Kr. 100	Kr. 275
	70 „ „ 200	„ 100	„ 300
Til enlige Kvinder samt Ægtepar, naar kun Hustruen opfylder Betingelserne	60 Aar Kr. 150	Kr. 100	Kr. 250
Ved Opsættelsen til det fyldte	65 Aar Kr. 175	Kr. 100	Kr. 275
	70 „ „ 200	„ 100	„ 300

Statens Udgift til Aldersrente paa Færøerne andrager ca. 10 Kr. pr. Indbygger, medens Udgiften i Danmark er ca. 16 Kr. Allerede dette taler for, at der for Færøernes vedkommende indføres Forbedringer i de gældende Bestemmelser.

Der kan ikke drages en Sammenligning med Hensyn til det procentvise fradragsfri Beløb mellem den danske og den færøske Lov, at den Tid de færøske Satser ligger ca. 50 % lavere end i det øvrige Kongerige, og det færøske Fradrag som Følge deraf reducerer Renten forholdsvis langt føleligere, end Fradragene virker i det øvrige Kongerige.

I Danmark er Aldersrenten til et Ægtepar, naar begge opfylder Betingelserne for at opnaa Rente, ved 65 Aars Alderen paa Landet 702 Kr., men paa Færøerne kun 350 Kr. Udgifterne til Livets Ophold paa Færøerne er i det store og hele lige saa høje som paa Landet i Danmark, og fra et socialt Trangssynspunkt burde Renten derfor være lige stor. End mere social urætfærdigt virker derfor de nugældende Fradragsregler paa Færøerne. Udvalget skal derfor indtrængende indstille, at Fradragsreglerne ændres, og en Revision paa dette Punkt er paatrængende nødvendig snarest.

Udvalgets Flertal mener ikke, at det for nærværende Tid er gennemførligt at faa Satserne forhøjet, men mener, at det er absolut paakrævet, at Satsen stiger automatisk, uden at det skal være nødvendigt, at vedkommende skal vente med Indgivelse af Begæring for at opnaa den højere Rente.

Udvalgets Mindretal (J. P. Davidsen og P. M. Dam) skal, idet man iøvrigt henholder sig til det af det samlede Udvalg anførte vedrørende den paa Færøerne tilstedeværende Trang til Forhøjelse af Aldersrenten, udtale:

Vi hævder principielt, at Størrelsen af den af det offentlige ydede sociale Hjælp alene bør bestemmes ud fra vedkommendes Trang til Hjælp. Alle Rigets Borgere bør følgelig efter vor Formening i lige stor Udstrækning have Adgang til Samfundets Forsorg og Hjælp, hvilket selvfølgelig medfører, at den bedrestillede Del af Riget yder forholdsvis den største Andel af Kontingentet til Bestridelse af de med den sociale Forsorg forbundne Udgifter. Dette Princip er man ogsaa gaaet ind for for den øvrige Del af Kongerigets vedkommende ved f. Eks. Indførelse af den mellemkommunale Refusion.

Da Prisniveauet og Leveomkostningerne paa Færøerne i det hele taget ligger mindst lige saa højt, som Tilfældet er ude paa Landet nede i Kongeriget, mener vi, at Aldersrentenyderne paa Færøerne har Krav paa samme Aldersrente som de gamle har Adgang til i Landkommunerne nede i Danmark.

Vi tillader os derfor at fremsætte Forslag om Ændring af den færøske Aldersrentelov i Henhold til dette de gamles paa Færøerne berettigede Krav, afpasset efter den færøske Bestemmelse, hvorefter Alderen for Rentens Begyndelse er 60 Aar.

For Invaliderentens vedkommende gør de samme Forhold sig gældende som med Hensyn til Aldersrenten, hvad angaar fradragsfri Beløb og Satser.

Forslag.

I. Fra Flertallet (Poulsen, Djurhuus, Joensen, Jacobsen og Mitens):

1. § 5 i Lov for Færøerne om Aldersrente affattes saaledes:

Aldersrente udredes med et fast aarligt Beløb, jfr. dog Bestemmelsen i § 7, saaledes:

Til Ægtepar, hvoraf begge er fyldt 60 Aar	300	Kr.
- — - - - - 65 -	350	-
- — - - - - 70 -	400	-
Til enlige Personer samt Ægtepar, hvoraf kun den ene er fyldt 60 Aar	150	Kr.
65	175	-
70 —	200	-

II. Fra hele Udvalget:

1. I § 7 ændres det fradragsfri Beløb til henholdsvis 150 Kr. og 300 Kr., overensstemmende med Loven af 31. Marts 1933.
2. Ved Fastsættelse af Aldersrente regnes fri Bolig ikke som Indtægt.
3. For Aftægtsfolk paa Fæstegodset fastsættes Aldersrenten saaledes, at vedkommendes Indtægt beregnes med $^1/_5$ for Ægtepars Vedkommende og $^1/_{10}$ for Enkeltpersoner.

III. Fra Mindretallet (Dam og Davidsen):

Satserne i § 5 affattes saaledes:

Til Ægtepar, hvoraf begge er fyldt	60 Aar	400 Kr.	aarlig.
	63 —	450 —	—
	65 —	500 —	—
	68 —	550 —	—
	70 —	600 —	.
Til enlige Personer samt Ægtepar, hvoraf kun den ene har fyldt	60 Aar	275 Kr.	aarlig.
	63 —	300 —	—
	65 —	350 —	—
	68 —	375 —	—
	70 —	400 —	. .

IV. Fra hele Udvalget:

For Invaliderentens Vedkommende indføres Ændringer, svarende til de ovennævnte, hvad angaar Satserne og fradragsfri Beløb.

Broytingaruppskot frá Hans Nolsøe og J. J. Simonsen:

Til Udvalgets Forslag, Pkt. II, føjes som Punt 4:

„Fra 1. Oktober d. A. at regne ydes der Aldersrentenydere et Dyrtidstillæg svarende til Prisstigningen ved Kvartalets Begyndelse."

og til Punkt IV:

„Fra 1. Oktober d. A. at regne ydes der Invaliderentenydere et Dyrtidstillæg svarende til Prisstigningen ved Kvartalets Begyndelse."

Broytingaruppskot frá G. Winther og A. Samuelsen:

Mindretallet Dam og Davidsens Forslag (Pkt. III) fremsættes som principalt Forslag, medens

Flertallets Forslag (Pkt. I) fremsættes som subsidiært.

25. novbr. uppskot minnilutans (Dam og Davidsen) fall 12—0; broytingaruppskot frá G. Winter og A. Samuelsen samtykt 22—0 og harvið uppskot meirilutans pkt. I burturfallið. Pkt. II (øll nevndin) samtykt 22—0 og uppskot frá Hans Nolsøe og Simonsen pkt. I samtykt 22—0. Pkt. IV (øll nevndin) og pkt. 2 í uppskotinum frá Nolsøe og Simonsen samtykt 22—0.

---

14. Broytan av automobillógini.

Álit:

Lagtinget vedtog i Samlingen 1938 et Forslag om Ændringer i § 3 i Lov for Færøerne Nr. 78 af 19. Marts 1930, ændret ved Lov Nr. 260 af 14. Decbr. 1936, gaaende ud paa, at den tilladte Egenvægt for Motorkøretøjer forhøjes fra 1850 til 2000 kg, medens største Vægt med fuld Last vedblivende skulde være 3000 kg, og saaledes at Amtmanden efter indhentet Erklæring fra vedkommende Kommunalbestyrelse kan meddele Tilladelse til Indregistrering af Motorkøretøjer med Egenvægt indtil 2300 kg, dog saaledes, at de Dæk, Køretøjerne er forsynet med, bør have en Mindstebredde af 7 Tommer.

Justitsministeriet har tilbagesendt Forslaget til Tinget, bilagt med Erklæring fra den motorsagkyndige, Amtsingeniøren, Landfogden og Amtmanden over Færøerne samt Justitsministeriets automibilteknske Udvalg, Overvejinspektøren og Ministeriet for offentlige Arbejder. Det anføres navnlig i disse Erklæringer, at en Forhøjelse af Egenvægten som ovenfor nævnt vil være uden praktisk Betydning uden samtidig Forhøjelse af den nugældende Størstevægt med fuld Last.

Ingeniør Fonsdal udtaler vedrørende 4 Vejstrækninger, at disse Veje og de Broer, som findes i Forbindelse med Vejene, kan taale op til 4500 kg Vægt, og at man, efterhaanden som Vejbanerne forstærkes, vil kunne udvide Tilladelserne til at benytte Automobiler med større Last end nu.

Justitsministeriet foreslaar, at den nu tilladte Egenvægt af 1850 kg og Størstevægt med fuld Last af 3000 kg bevares, men at Amtmanden efter indhentet Erklæring fra vedkommende Kommunalbestyrelse skal kunne tillade Indregistrering af Motorkøretøjer med Egenvægt af indtil 2500 kg og Størstevægt med fuld Last indtil 4500 kg, saaledes at der ved Meddelelse af de

omhandlede Tilladelser fastsættes de af Hensyn til Vejforholdene eventuelt fornødne Begrænsninger med Hensyn til Køretøjets Benyttelse.

Nærværende Udvalg skal anbefale Justitsministeriets Forslag under Hensyn til de foreliggende Erklæringer, herunder navnlig Amtsingeniørens Erklæring.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lov Nr. 260 af 14. Decbr. 1936 om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 78 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer m. m. ændres derhen, at Amtmanden efter indhentet Erklæring fra vedkommende Kommunalbestyrelse kan meddele Tilladelse til Indregistrering af Motorkøretøjer med Egenvægt indtil 2500 kg og Størstevægt med fuld Last indtil 4500 kg.

2. nov. samtykt 21—0.

---

15. Broytan av lóg um vanlukkutrygging.

Álit:

Bestyrelsen for Foroya Fiskimannafelag har ved Skrivelse af 2. ds. indsendt Andragende til Lagtinget om, at dette tager Spørgsmaalet om Ændring af Loven om Ulykkesforsikring Nr. 205 af 6. Juli 1916, saaledes som denne er sat i Kraft for Færøerne ved Anordning Nr. 122 af 31. Marts 1931, til Behandling.

Det oplyses i Andragendet, at Anledningen til dettes Fremsendelse er, at en Række af Foreningens Medlemmer, der er kommet til Skade ombord i Kutterne, dels under Tilrigningsarbejde, dels under Lastning af Proviant, Salt og lign. eller under Fiskeriet, har lidt Tab ved at miste Fiskedage som Følge af den dem overgaaede Skade. Efter den for Færøerne gældende Ulykkesforsikringslov faar en Fisker ingen Dagpenge og derfor heller ingen Erstatning i de Tilfælde, hvor Skaden ikke er saa betydelig, at dens Virkninger strækker sig ud over 13 Uger, et Forhold, der ofte medfører store Tab for vedkommende. Der anføres endvidere, at en Fisker under Fiskeriet tit faar slemme Betændelser som Følge af Forgiftninger, stammende fra Rifter af Krog eller Kniv, ligesom han under Flækning af Fisken ofte faar store Snitsaar, som bevirker, at han tit i forholdsvis lange Perioder ikke

kan deltage i Fiskeriet og derfor mister enhver Fortjeneste uden at have Krav paa Erstatning, hvis Skadens Virkninger ikke strækker sig ud over 13 Uger.

Bestyrelsen for Føroya Fiskimannafelag andrager i Henhold hertil Lagtinget om at faa udvirket, at de paagældende Regler ændres, saaledes at de ulykkesramte faar et passende Dagpengevederlag fra det Tidspunkt, Ulykken bevirker, at paagældende bliver arbejdsudygtig og derfor mister sin Indtjeningsevne som Fisker. Efter at have anført foranstaaende skal Udvalget bemærke:

Som det fremgaar af Andragendet, kan en tilskadekommen Person, der er Medlem af en statsanerkendt Sygekasse; hvilket praktisk talt alle Fiskere er eller kan være, ikke oppebærer Dagpenge af Føroya vanlukkutrygging før efter 13 Ugers Forløb. De almindelige Dagpengesatser, en ulykkesramt Fisker oppebærer i Henhold til de gældende Sygekassevedtægter, er som Regel saa smaa, at de er betydningsløse som Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste. Til Belysning heraf anføres nedenfor de i Vedtægt for Thorshavn og Omegns Sygekasse indeholdte Dagpengesatser.

Dagpengesatser.	Kontingent pr. Maaned.	Kontingent pr. Aar.
0 Øre	Kr. 1,50	Kr. 18,00
40 „	„ 1,75	„ 21,00
100 „	„ 2,05	„ 24,60
200 „	„ 2,65	„ 31,80
300 „	„ 3,40	„ 40,80
400 „	„ 4,25	„ 51,00
500 „	„ 5,25	„ 63,00
600 „	„ 7,00	„ 84,00

Paa Grund af Fiskernes ringe Indtægt forekommer det højst sjælden, at de sikrer sig en højere Dagpengesats end *40 Øre*.

En Ændring af det omhandlede Forhold forudsætter en Ændring saavel af Sygekasse- som af Ulykkesforsikringsloven.

Udvalget erkender fuldtud Betydningen af det i Andragendet fremførte og Ønskeligheden af, at der skabes en Ordning, der kan sikre Fiskerne en vis Mindsteindtægt i saadanne Perioder, hvor disse har været ude for Skade med paafølgende Tab af Fortjeneste. Man skal i denne Forbindelse minde om, at den af Statsministeriet nedsatte Erhvervskommission i sin Betænkning angaaende Færøernes Erhvervsforhold har fremsat Forslag vedrørende Oprettelse af en Lønfond for Fiskere, der netop tager Sigte paa at sikre disse en Mindsteløn af 80 Kr. pr. Maaned. Hvis dette Forslag gennemføres, hvad man formentlig har al god Grund til at antage, vil de i Andragendet paapegede Vanskeligheder for en stor Del være overvundet.

Da foreliggende Sag berører saavel Sygekasserne som Føroya vanlukkutrygging, vil det være nødvendigt, at Sagen forelægges disse til Erklæring, inden Udvalget tager endelig Stilling, hvilket næppe kan ske i indeværende Samling grundet paa Sagens sene Fremkomst. Udvalget skal derfor tilraade, at Sagen overgives til Landsnevndin, som indhenter de nødvendige Erklæringer og iøvrigt forbereder Sagen paa bedste Maade, hvorefter den forelægges for Tinget til næste ordinære Samling. Sagen vil ogsaa stille sig noget anderledes end nu, hvis Spørgsmaalet om Oprettelse af en Lønfond for Fiskerne er gennemført til den Tid.

Forslag.

Sagen overgives til Landsnevndin, som indhenter de nødvendige Erklæringer fra Føroya vanlukkutrygging og Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne og iøvrigt forbereder Sagen bedst muligt, hvorefter den forelægges Tinget til næste ordinære Samling.

9. nov. samtykt 17—0.

---

16. Lóg um pantsetan av fiski.

Álit:

Midlertidig Lov for Færøerne af 19. Februar 1938 vedrørende Pantsætning af forventet Fangst udløber den 31. Decbr. 1939.

Det er en Kendsgerning, at en stor Del af de færøske Redere er henvist til at skaffe sig Kredit for at financiere vor Fiskeridrift. En saadan Driftsfinanciering er i de senere Aar sket ved Udrustningslaan mod Pant i forventet Fangst. Disse Laan er dels ydet af Staten, dels af de lokale Banker. — Staten har saaledes i Aarene 1937, 1938 og 1939 stillet henholdsvis 400.000 Kr., 475.000 Kr. og 400.000 Kr. til Raadighed.

Disse Laan har i Forbindelse med de Laan, der er ydet af de lokale Banker, været af vital Betydning for vor Fiskeridrift og maa nødvendigvis fortsættes i kommende Aar.

Udvalget skal derfor foreslaa til Lagtingets Vedtagelse, at Loven om Pantsætning af forventet Fangst bliver fornyet for 2 Aar til 31. Decbr. 1941.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at midlertidig Lov for Færøerne af 19. Februar 1938 vedrørende Pantsætning af forventet Fangst fornyes for 2 Aar til 31. Decbr. 1941.

11. nov. samtykt 19—0.

---

17. Kríggstrygging av skipum.

Álit:

Øll føroysk skip eru tryggjaði móti kríggsvanda eftir lógboðum, farmaskip í „Krigsforsikring for danske Skibe" og fiskifør í einari deild fyri føroysk fiskiskip. Tað er skipað so, at fiskifør, tá ið tey sigla til Onglands, kunnu fyri onglandstúrin koma inn í hina donsku deildina, og stýrið fyri føroysku deildina hevur mælt til, at hetta verður gjørt, millum annað av tí ársøk, at premian tá verður lægri, í kvørt tilfelli í fyrstani.

Bankastjóri Thorstein Petersen sigur í brævi av 6. novbr. til ymiskar løgtingsmenn, framlagt í løgtinginum 21. novbr., at tað er skeivt, at fiskifør (trolarar) skullu tryggja í donsku deildini.

Tað er nevndini kunnigt, at stýrið fyri føroyski deildini hevur haft samráð við harra Thorstein Petersen, og at trolaraeigararnir skullu hava fund ein av teimum fyrstu døgunum fyri at samráðast við hitt føroyska stýrið.

So statt skal nevndin seta fram hetta

Uppskot.

Málið verður sent til landsnevndina.

Uppskot frá Chr. Holm Jacobsen o. fl.:

Lagtinget har sendt Sagen om „Kríggstrygging av skipum" til Landsnevndin uden nærmere Instruktion eller Bemyndigelse.

Tinget beslutter herved at bemyndige Landsnevndin til at give Sagen den Behandling, som der maatte være Anledning til, naar Forhandlingen mellem Krigsforsikringens Bestyrelse og Trawlerejernes Repræsentanter er afsluttet. — Saafremt det skulde nødvendiggøres, at Lagtinget gaar ind i en Risiko vedrørende denne Sag, bemyndiges Landsnevndin til at forberede Sagen til Forelæggelse for den Lagtingssamling, som bliver at afholde efter Lagtingsvalget 1940.

28. nov. nevndaruppskotið samtykt við 21—0 og 29. nov. uppskotið frá Holm Jacobsen o. fl. 19—0.

XI. Strandferðaskip.

1. »Smiril«.

Nevndarálit:

Der er forelagt Lagtinget Regnskab for „Smiril" for 1939—40 i revideret Stand og Beretning fra Administrator samt Oversigt for Tiden $^{1}/_{4}$—$^{1}/_{10}$ 1939.

Det fremgaar af Regnskabet, at Udgifterne i Regnskabsaaret 1939—40 har været Kr. 127.462,85. Kostkontoen er ifølge Regnskabet steget med ca. 1000 Kr. og Udgifterne til Hyrer med ca. 700 Kr. Udgifterne til Kul, Olie, Tvist o. l. var Kr 42.388, 04.

Indtægterne er gaaet ned med godt 1000 Kr., og det samme er Tilfældet med Passagerpengene.

Posttilskudet er forhøjet med 5000 Kr.

„Smiril" skal i Maj Maaned næste Aar klassificeres, men formentlig kan der opnaas Tilladelse til Udsættelse et Aar med Klassificeringen, saaledes at de nødvendige Reparationer foretages her paa Færøerne.

Efter Verdenskrigens Udbrud den 1. Sept. d. A. er Kulpriserne steget, og det maa befrygtes, at der vil følge yderligere Stigninger, saaledes at denne Konto kan komme op paa 60.000 Kr. eller med andre Ord en Stigning paa 20.000 Kr. i et Aar. Selvom der muligvis vil kunne opnaas nogen Besparelse ved at benytte færøske Kul opblandet med udenlandske, hvilket bør forsøges, har Udvalget fundet det nødvendigt efter Forhandling med Indehaverne af de andre Ruter at forhøje Taksterne for Godsbefordring ca. 25 % og Passagertaksterne med ca. 15 %.

Da „Smiril"s Restauration altid har haft lave Priser, foreslaar Udvalget disse forhøjet med 50 %, og at der gives Kokken 5 % af det, der sælges af færdiglavet Mad, og Messedrengene et Hyretillæg af 10 Kr. pr. Maaned. Der bør af Hensyn til Regnskabsførelsen indføres et Kuponsystem mellem Hovmesteren, Kokken og Administrator med Hensyn til det, der sælges af Mad gennem Restaurationen.

Selvom der kan indvindes noget større Indtægter med Hensyn til Fragt- og Passagerpenge, maa der alligevel befrygtes et meget betydeligt Underskud, og Udvalget skal derfor anbefale og finde det rimeligt, at Postvæsenet under de foreliggende Forhold forhøjer sit Tilskud, og man stiller Forslag om, at Posttilskudet forhøjes til 40.000 Kr. for næste Finansaar, og at der ydes et Tilskud for Resten af indeværende Finansaar paa 10.000 Kr.

Der foreligger Andragende om Anløb af Myggenæs og Bø, men under Hensyn til de særlige Forhold vil det være umuligt at anløbe disse Pladser planmæssigt, men Administrator bør bemyndiges til, naar passende Lejlighed gives, at lade disse Pladser anløbe.

Man har overvejet Ændringer i Fartplanen, herunder Forslag om at begrænse Sejladsen for at spare Kul, og foreslaar at bemyndige Landsnevndin

til sammen med Amtmanden, Postmesteren og Administrator at overveje dette Spørgsmaal og eventuelt foretage hensigtsmæssige Ændringer.

Endelig har man i en anden Sag foreslaaet, at der indtil videre skal svares Koncessionsafgifter, hvis Størrelse og Omfang man dog endnu ikke kan overse.

Besætningen har rejst Spørgsmaalet om en Forhøjelse af Hyren i Anledning af Krigen. Dette Forhold mener Udvalget bør ordnes paa den Maade, at der gives et Tillæg til de bestaaende Løninger i Forhold til det Pristal, der er under Udarbejdelse.

Spørgsmaalet har været rejst om at faa Driften af alle Kystruterne slaaet sammen i et Selskab, som skulde faa Enekoncession, men paa den anden Side saa oppebære alt Posttilskudet og passende Tilskud fra Lagtinget mod at overtage „Smiril". De nærmere Forhandlinger herom er dog ikke tilendebragt og foreslaas disse Forhandlinger ført videre, cfr. Lagtingssag Nr. XIV—14.

Forslag.

1) Regnskabet for 1939—40 godkendes.
2) Amtmanden bemyndiges til af Amtstouden at anvise Driftsunderskudet for 1939—40, naar det foreligger behørig revideret Regnskab.
3) Tinget godkender den trufne Ordning med Hensyn til Fragt- og Passagertaksterne.
4) Landsnevndin bemyndiges til efter Forhandling med Amtmanden, Administrator og Postvæsenet at foretage fornødne Ændringer i Fartplanen.
5) Landsnevndin bemyndiges til sammen med Amtmanden, Postmesteren og Administrator at forhandle med andre interesserede om Danuelsen af et Selskab til Overtagelse af Kystfarten paa Færøerne.
6) Landsnevndin bemyndiges til at indgive motiveret Ansøgning om en passende Forhøjelse af Posttilskudet.

Broytingaruppskot frá Kr. Djurhuus og G. Winther:

Til Pkt. 4 lægges:

„og saaledes, at det ingttages, at „Smiril" saa vidt muligt hver 14. Dag anløber Myggenæs og Bø."

Undirbroytingaruppskot frá Joen Rasmussen o. fl. til broytingaruppskot frá Djurhuus og Winther:

Vedr. Punkt 4:

Efter Ordet „Myggenæs" tilføjes Ordet „Sørvaag".

Broytingaruppskot frá S. Ellefsen o. fl.:

Til Pkt. 4 føjes:

a) Smiril skal saavidt muligt anløbe Myggenæs, Bø og Sørvaag hver 14. Dag.

b) Naar Smiril i Vinterhalvaaret anløber Myggenæs, Bø og Sørvaag, skal Skibet ligge Natten over i Vestmanhavn og først sejle tilbage til Thorshavn den paafølgende Morgen via Midvaag.

21. november varð broytingaruppskot pkt. a) frá S. Ellefsen o. fl. samtykt 13—0; pkt. b) fall, 11—0. Broythingaruppskot frá Djurhuus og Winther og undirbroytingaruppskotið harvið burturdottin. Nevndaruppskotið sum broytt samtykt 19—0.

---

2. »Viðanes«.

Nevndarálit:

Der foreligger Oversigt fra Administrator for Tiden fra 14. April til 1. Oktober 1989, hvorefter Driften nogenlunde har balanceret, idet Indtægterne andrager Kr. 8896,02, medens Udgifterne er opgivet til Kr. 8566,56, hvorved der fremkommer et Underskud paa Kr. 170,54. I denne Opgørelse er ikke medtaget Udgifter til Renter og Aldrag. Til Reparation er anvendt Kr. 1269,20.

Dels under Hensyn til disse Reparationsudgifter, dels paa Grund af et Rygte om, at Fartøjet ikke af Sælgeren er afleveret kontraktmæssigt, har Udvalgsmedlemmerne Nielsen og Simonsen taget Fartøjet i Øjensyn og har affattet en Rapport derom, der som Bilag følger med nærværende Betænkning.

I Forbindelse med Drøftelserne om Koncession til Rutesejlads har Udvalget truffet Aftale med flere af de interesserede om at overholde en ensartet Fragt- og Passagertakst, og skal der blot henvises til den derom afgivne Betænkning.

Udvalget skal foreslaa, at Landsnevndin bemyndiges til at undersøge nærmere, om „Viðanes" er afleveret kontraktmæssigt, og foretage det i saa Henseende fornødne, samt om fornødent i Samraad med Amtmanden, Postmesteren og Administrator at foretage saadanne Ændringer i Fartplanen, der maatte anses hensigtsmæssige.

Som Løn til Administrator foreslaar Udvalget 400 Kr. aarlig og til Revisor 45 Kr.

Forslag.

1) Tingot bemyndiger Landsnevndin til at faa undersøgt, om „Viðanes" er afleveret kontraktmæssigt, og foretage det i saa Henseende fornødne.
2) Landsnevndin bemyndiges til sammen med Amtmanden, Postmesteren

og Administrator om fornødent at foretage de Ændringer i Fartplanen, der maatte anses hensigtsmæssige.

3) Til Administration af „Viðanes" bevilges der Administrator 400 Kr. aarlig, og til Revisor 45 Kr. aarlig.

21. november uppskotið samtykt 19—0.

XII. Kommunal mál.

1. Skattaálíknan eftir ogn og førimuni.

Álit frá *kommunalu nevnd:*

I Henhold til § 37 i Lov af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning paa Færøerne godkendte Lagtinget for Tidsrummet 1. Januar 1937 til 31. Decbr. 1939 Forholdet mellem Paaligning efter Marketal og efter Formue og Lejlighed.

Vedrørende Tidsrummet 1. Januar 1940 til 31. Decbr. 1942 har Lagtingskontoret afæsket Landkommunerne Erklering. Der foreligger Erklæring fra samtlige Forstanderskaber undtagen Kunø, Fuglefjord og Nolsø.

Nærværende Udvalg, der har Sagen til Behandling, har gennemgaaet de indkomne Forslag og mener at kunne anbefale disse til Tingets Godkendelse. For de Kommuners Vedkommende, hvorfra Forslag endnu ikke er indkommet, skal Udvalget foreslaa, at godkende det nuværende Forhold mellem Marketal og Formue og Lejlighed.

Forslag.

I Henhold til § 37 i Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning fastsætter Lagtinget herved, at Skatten i de færøske Landkommuner skal paalignes saaledes i Tidsrummet 1. Januar 1940 til 31. December 1942:

Sogn	Efter Marketal		Efter Formue og Leilighed	
Fuglø	1	20	19	2
Svinø	3	100	97	100
Viderø	1	25	21	4
Klaksvig	1	50	75	50
Kunø	1	15	14	15
Mygledal	1	12	12	12
Husum	1	15	14	15
Andefjord	1	24	19	8
Fuglefjord	1	20	19	20
Lervig	1	10	32	10
Gøte	1	24	42	30
Næs	1	51	49	51
Sjøv	1	19	32	19
Isjde	1	12	11	12
Funding	1	30	29	31
Haldorsvig	1	10	9	10
Saksen	1	13	9	14
Kvalvig	1	21	32	21
Kollefjord	1	16	45	16
Kvivig	1	16	15	16
Vestmanhavn	1	50	48	51
Kalbak	1	25	21	25
Thorshavn udenbys	1	22	11	12
Kirkebø	1	50	9	4
Hestø	1	40	9	40
Nolsøe	1	27	4	25
Sandevaag	1	35	21	35
Midvaag	1	20	18	20
Sørvaag	1	25	35	24
Bø	1	30	39	30
Myggenes	1	24	10	20
Sund	5	100	97	100
Skopun	1	40	39	40
Skualevig	1	20	19	20
Husevig	1	2	14	15
Skuø-Dimon	1	30	9	1
Kvalbø	1	27	24	24
Fradebø	1	60	49	50
Famjin	1	50	9	10
Hove	1	9	8	9
Porkere	1	45	14	15
Vaag	1	45	44	45
Sumbø	7	100	93	100

7. Oktober samtykt 18—0.

2. Skattaálíkning í Miðvágs kommunu.

Álit:

Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune indsendte ved Skrivelse af 15. Oktbr. 1938 Andragende til Lagtinget vedrørende de Penge, der er indgaaet til Jordejerne fra Fonden til Jordehvalens Afløsning.

Lagtingets Skattendvalg har 31. August 1938 tilskrevet Midvaag Sogns Kommune, „at Erstatning for Afløsning af Jordehval ikke kan beskattes". Forstanderskabet finder det uforstaaeligt ikke at kunne beskatte denne Indtægt eengang for alle. Denne Ret har ikke for været beskattet. Lagtinget anmodes i nævnte Skrivelse om nøje at overveje, om det ikke kan ordnes saaledes, at Kommunen kan beskatte de Beløb, der er indgaaet fra Fonden til Jordehvalens Afløsning. Det er nu store Skattebeløb, Kommunen saaledes gaar glip af. Som Eksempel kan nævnes, at det for Præste- og Anneksgaardene drejer sig om et Skattebeløb paa henved 1 000 Kr.

Man andrager tillige om, at hver Ejers Skattemarker formindskes i Forhold til den Værdi, Afløsning af Jordehvalen har. Til hver Øyden Jord er beregnet en Værdi af 41 Kr. 67 Øre, hvilket paa det nærmeste svarer til 0,04 Skin.

Nærværende Andragende blev i Lagtingssamlingen 1938 udsat til Behandling i indeværende Samling.

Den 21. Januar d. A. har Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune meddelt, at der ikke er modtaget Svar paa Forstanderskabets Skrivelse til Lagtinget af 15. Oktbr. 1938, men at man har hørt, at Sagen blev afvist.

Udvalget har ved Forespørgsel til Kommuner, der grænser op til de forskellige Hvalvaage, angaaende Beskatning af de Beløb, der er udbetalt af Fonden til Jordehvalens Afløsning; der er kun indgaaet 5 Svar. Af disse opgiver de to Kommuner at have taget Beløbene for Jordehvalsafløsningen som Skatteindtægt.

Bortset fra den Afgørelse, Lagtingets Skattendvalg har truffet i Sagen mener Udvalget ikke at kunne udtale noget afgørende vedrørende Kommunernes Ret til at beskatte de Beløb, der er betalt Ejerne af Fonden til Jordehvalens Afløsning, men skal henvise Kommunen til Domstolene, ifald Forstanderskabet træffer Afgørelse om at forfølge Sagen videre.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Formindskning af Skattemarkerne, da skal Udvalget foreslaa at følge Forstanderskabets Indstilling.

Forslag.

1. Ifald Midvaag Sogns Kommune fastholder Kravet om Beskatning af de Beløb der er indgaaet fra Fonden til Jordehvalens Afløsning, henvises denne til Afgørelse ved Domstolene.

2. Lagtinget anbefaler Forstanderskabets Forslag om Nedskrivning af Skattemarkerne og overgiver Sagen til Landsnevndin til Foretagelse af det videre fornødne.

29. november samtykt 16—0.

---

3. Lán til Vágs kommunu til víðkan av kajuni.

Álit frá *havna- og vegnevndini:*

Der forelaa ifjor Andragende fra Vaag Kommune om Anlæg af en Mur fra Kajen i Vaag langs Stranden vestover til „Fløðultð", idet man ønskede, at Anlægget maatte blive beregnet af Tingets Tillidsmand, og at der blev givet Vaag Havn Tilladelse til at optage et Laan til Dækning af Omkostninger. Sagen blev udsat (se Lagtingstidende 1938, s. 172), og Forstanderskabet blev anmodet om at fremkomme med Planer og Overslag tilligemed Regnskabsoversigt og Status for Vaag Havn.

Ifølge Erklæring fra Lagtingets Ingeniør er der Tale om en Uddybning til en Dybde af ca. 12 Fod. Der paatænkes en Anlægsbro ca. 90 m lang med Brodæk 20 m bredt tilsluttet en Forankringsmur. Indenfor denne Mur skal der foretages Opfyldning, Regulering og Planering. Udgifterne anslaas til 77.000 Kr.

Ifølge Regnskabet for Vaag Havn dækker Indtægterne Driftsudgifterne, herunder Renter og Afdrag paa Havnens Laan, men det har ikke været muligt at foretage væsentlige Henlæggelser. Havnen skylder som Restgæld til Staten ca. 66.000 Kr. og har et Laan i Sparekassen paa 7000 Kr. pr 1. Januar 1939. Bankbeholdning og Kassebeholdning androg henimod 23.000 Kr., og Restancerne var paa ca. 38.000 Kr.

Udvalget maa mene, at det ikke vil være muligt eller rigtigt under den nuværende Dyrtid at gaa i Gang med et saa kostbart Anlæg som det heromhandlede, og Havnens Driftsregnskab og Status er heller ikke for Tiden en saadan, at det vil være let af Havnens Midler at yde væsentligt Tilskud til det omhandlede Anlæg, ligesom det vil være betænkeligt at bebyrde Havnen med et stort nyt Laan.

Udvalget skal derfor stille følgende

Forslag.

Andragendet kan ikke for Tiden imødekommes.

Broytingaruppskot frá Jacob Nielsen o. fl.:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Der gives Vaag Kommunes Havnevæsen Tilladelse til at optage et Laan paa 25.000 Kroner til at bestride Udgifterne af den Del af Anlægget, som paatænkes udført i den nærmeste Fremtid.

16. november broytingaruppskotið samtykt 16—0. Nevndaruppskotið harvið burturdottið.

---

4. Kæra viðv. expropriatión á Skála.

Álit frá *kommunalu nevnd:*

Poul Andreas Poulsen, Skála, hevur í brævi, dagss. $^{9}/_{12}$—1938, klagað til tingið yvir, at Sjóar kommunustýri hevur samtykt at expropriera eitt stykki av óðalsjørð, ið hann eigir, og sum liggur við skúlan á Skála, til spælipláss fyri skúlabørnini. Poul A. Poulsen sigur, at hann hevur einki ímóti at makaskifta tað umrødda stykki móti einum øðrum hóskandi stykki; hann vil eisini, um sóknarstýrið er villugt til tess, leiga kommununi stykkið; men selja tað vil hann ikki. Hann meinar heldur ikki, at tað tørvar, av tí at skúlabørnini framvegis sum hegurtil kunnu nýta hitt vanliga spælipláss‌ið „á Oyrini", eitt pláss, ið liggur tætt við skúlan (30 favnar frá skúlanum) og hevur verið nýtt sum spælipláss hjá skúlabørnunum, síðan skúli kom í bygdina. Hettar pláss er sum skapt til spælipláss, og eingin hevur — so vítt hann veit — sýtt børnunum at spæla har, og er hann tí ógviliga nógv í iva um, at tað neyðturviliga grundarlag fyri eini tílíkari tøku er til staðar, — í hvussu er hevur hann ilt við at skilja, at hendan tøka skal vera neyðug vegna „Almenvellet". Av einum í málinum viðlagdum skjali sæst, at kommunustýrið hevur samtykt at expropriera ca. 300 m² av tí umrødda stykkinum.

Landbúnaðarráðgevarin M. Winther-Lützen hevur eftir áheitan av Landsnevnd Føroya løgtings verið á Skála og gjørt eitt „rids" av skúlanum og tí, sum liggur næst uttanum skúlan, harundir inntaknað tað, sum kommunustýrið hevur samtykt at expropriera.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiri- og ein minniluta.

Í tí meirilutin (S. P. Zachariasen og Johan Poulsen) vísa á tað í málinum viðlagda „rids" og búnaðarráðgevarans frágreiðing, sum millum annað heldur fram fylgjandi: „Kostnaðurin við at gera spælupláss á oyruni kann í stórum javnmetast við at gera spælupláss á Poul A. Poulsens jørð. Á oyruni fæst størri spælupláss, men tað liggur tó nakað burtur frá skúlanum við fremmandari jørð ímillum," skal meiralutin loyva sær at halda fram, at ætlast kann, at tað ikki liggur væl fyri hjá kommunustýrinum at makaskifta,

tí so hevði tað óivað longu verið gjort. At leiga tað fyri fleiri ella færri ár er ikki hóskandi, tá ið kommunustýrið ivaleyst verður noytt at gera nakað við tað, fyri at tað skal verða hóskandi til tilikt brúk. Av tí, at Poul A. Poulsen bæði er villigur at makaskifta og leiga stykkið til kommununa, kann ætlast, at tað ikki er vanlig meinskapur, ið er atvoldin til, at hann ikki vil skilja seg av við jørðina. Tað er meirilutanum ikki kunnigt, um so er, men hugsast kann, at hettar er jørð, ið hann hevur arvað, og tað av teirri ársøk fellur honum tungt at vera av við hana. Meirilutin hevur fingið at vita, at Skála er ein av teimum bygdum, ið standa fyrst fyri, nú útskifting aftur skal byrja av nýggjum. Tað kann soleiðis neyvan taka meira enn 1—2 ár, áðrenn útskiftingin fer fram har. Tað vildi tí verið lagaligast fyri allar partar at steðga við tøkuni inntil tá. Undir einari tílíkari útskifting vildi kommunan haft framíhjáretti at afturtildi tey areulir, henni tarvar, og varð tað sjálvandi, at viðurskiftini rundan um skúlan viðvíkjandi spæliplássið tá eisini vórðu regulerað. Eisini tað, at hitt gamla spæliplássið framvegis kann nýtast, talar fyri, at tøkan verður steðgað fyri fyrst, inntil útskiftingin verður byrjað.

Minnilutin (Danbjørg) meinar, at tað ikki ber til, at skúlabørnini í fríløtunum fara so langan veg frá skúlanum, sum her er talan um, serliga tá ið lararin ikki frá skúlanum kann síggja til børnini, tá tey spæla á Oyrúni. Minnilutin má tí mæla til, at tingið veitir sóknarstýrinum fyri Sjóar sókn heimild til at eypropriera tað umtalaða stykki, ið Poul Andreas Poulsen á Skála eigir, og sum liggur tett við skúlan á Skála.

Uppskot.

Frá *Meirilutanum:* (S. P. Zachariasen og Johan Poulsen):

1) Støðgað verður fyri fyrst við tøku av tí í álitinum umrædda jarðastykki til spæliplóss við Skála skúla, inntil útskiftingin á Skála verður byrjað.
2) Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum fyri Sjóar sókn og klagaranum.

Frá *Minnilutanum* (Danbjørg):

1) Tingið veitir sókarstýrinum fyri Sjóar sókns kommunu heimild til at expropriera tað í álitinum umrædda jarðastykki til spæliplóss við skúlan á Skála.
2) Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum fyri Sjóar sókn og klagaranum.

2. november fall uppskot minnilutans, 7—0. Meirilutauppskotið samtykt 14—0.

5. Mótmæli móti expropriatión av sandi í Norðragøtu.

Álit:

Sóknarstýrið fyri Gøtu kommunu hevur á fundi 18. mars í ár samtykt at expropriera sand í Norðragøtu til kommunala nýtslu. Í brævi, dagss. 19. juni í ár, til Føroya løgting greiðir kommunustýrið frá, at kommunan til allar tíðir ókeypis hevur nýtt tann sand, henni hevur tørvað, bæði í Syðrugøtu og Norðragøtu inntil 9. apríl 1937, tá ið nakrir menn í Norðragøtu skrivliga noktaðu kommununi sand til áfyllu á kommunalar vegir. Kommunustýrið hevur so ferð eftir ferð reynt at komið á samt við eigararnar um spurningin, men uttan úrslit.

Løgtingsins verkfrøðingur Fonsdal hevur ferð eftir ferð heitt á kommunustýrið um at fingið sand til at blanda við leir at koyra á vegin fyri at fáa hann slættan. Í brævi av 7. mars í ár heitir hann á kommunustýrið um sum skjótast at expropriera sandin. Norðragøtumenn mótmæla kommunustýrisins samtykt um tøku av sandi úr Norðagøtu í brævi, dagsett í mei í ár, við yvir 40 undirskriftum, eins og Norðragøtu boltfelag hevur mótmælt tøkuna. Tær grundir, ið verða førdar fram móti expropriatiónini, eru hesar:

1) Tað er ikki neyðugt at taka sand til at koyra á vegirnar. Stórá, ið tekur seg upp við Varnakeldueiið og rennur fram við vegnum gjøgnum Norðragøtudal líka heim til bygdina, hevur nógv av møli, ið kann nýtast sum áskot til vegirnar. Um nakað verður gjørt fyri at møta mølinum í støðum, hevur Stórá og aðrar áir, ið renna í hana, ivalcyst av møli til at halda vegirnar í standi enn í mong ár, og betur tiliar enn áarmølur fæst neyvan. Tað má tí vera óneyðugt at expropriera sandin. Annars siga Norðragøtumenn, at sandurin er ein dýrgripur, sum ikki má fara so illa burtur, og nevna teir, hvat skaða tað vil valda, um hann verður burturkoyrdur; bygdin missur:
2) Leikvøllin,
3) Ein stóran part av bønum,
4) sítt besta nótaplátss,
5) Hvalvágin verður oyðilagd,
6) Fær trot av sandi til byggingar.

Í mótmælinum geva Norðagøtumenn grundir fyri áðurnevndu skaðum, ið vilja henda, um so verður, at sandur verður fluttur burtur nakað til muns. Hin kommunala nevndin hevur verið á ástaðnum og kannað viðurskiftini, eins og hon hevur havt samráðingar við Norðragøtumenn yvirhøvur og limir av sóknarstýrinum í Gøtu.

Ikki kann vera ivi um, at sandurin er minkaður nógv í Gøtuum, serstakliga í Syðrugøtu aftaná tann ringa brimgangin í 1937. Allir Norðagøtumenn vóru á einum máli um, at spart mátti verða uppá sandin, inntil havnin varð bygd í Norðragøtu, tí tá mátti sjálvsagt nógvur sandur verða nýttur til hana.

Eftir at hava umhugsað alt tað, ið varð flutt fram á tí fundi, nevndin hevði við bygdamonnirnar í Norðragøtu og sóknarstýrislimirnar, skal hon mæla frá, at sóknarstýrið sum statt fær loyvi til tøku av sandinum til voga-

brúk. Harafturímóti skal nevndin mæla til, at sóknarstýrið letur gera nøkur byrgir fram íggjøgnum Stórá til at savna áarmøl til ábreiðslu á vegin.

Skuldu royndir vist, at tað ikki fæst nóg nógv tilfar úr ánni, verður sóknarstýrið biðið um at tingast við bóndur og óðalsmenn í Norðra- og Syðrugøtu um loyvi til at nýta eina hóskandi nógd av sandi til vegirnar í Gøtu kommunu móti einum hóskandi gjaldi.

Uppskot.

1) Sóknarstýrið í Gøtu verður biðið um at lata byggja eitt hóskandi tal av byrgum fram gjøgnum Stórá til at savna áarmøl til ábreiðslu á vegirnar.
2) Skuldu royndir vist, at tað á hendan hátt ikki fæst nóg nógv tilfar til at halda vegirnar í góðum standi, heitir tingið á sóknarstýrið um at tingast við bóndur og óðalsmenn í báðum Gøtunum og fáa í lag eitt sáttmála, ið gevur sóknarstýrinum rætt til at nýta eina hóskandi nøgd av sandi til vegirnar í kommununi móti hóskandi gjaldi.
3) Um so verður, at tað ikki eydnast sóknarstýrinum at fáa ein tilfkan sáttmála í stand við fhúgvararnar, verður landsnevndin biðin um at halda fram við tinginguum. Eydnast tað heldur ikki landsnevndini at koma til eitt ríminligan sáttmála, verður málið viðvíkjandi expropriatión av sandi at taka upp aftur til viðgerðar á tingi.
4) Eitt eintak av álitinum verður sent sóknarstýrinum í Gøtu, Norðragøtu boltfelag og Simon P. Hansen o. fl., Norðragøtu.

Broytingaruppskot frá J. Kallsoy o. fl.:

Í staðin fyri í nevndarinnar uppskoti aftaná síðsta punktum í petti 3 verður sett:

Eydnast tað heldur ikki landsnevndini at koma til ein ríminligan sáttmála, samtykkir tingið, at expropriatión av sandi fer fram sum samtykt av sóknarstýrinum fyri Gøtu sóknar kommunu.

15. november fall broytingaruppskotið, 9—0. Nevndaruppskotið samtykt 16—0.

6. Studningur til nýggjan bil til Froðbiar kommunu.

Álit:

Froðbøur sóknarstýri hevur í brevi, dagss. 8. aug. 1939, søkt løgtingið um studning og hjálp til at fáa keypt ein nýggjan bil til kommununa, og um studningurin ikki røkkur til keypið, so at fáa loyvi til at lána pening til tað, ið frestar.

Sóknarstýrið grundar hesa umsøkn við, at vegastrekkið í kommununi er økt ár undan ári, og viðlíkahaldsarbeiði harav er stórt, og tað er dýrt at hava bilar til láns til vegarbeiði.

Nevndin kann ikki, sum viðurskiftini nú eru, ráða tinginum til at lata tann umsøkta studning, av tí at prísurin uppá nýggjar bilar er farin høgt upp í prísi.

Annars er at siga, at tær royndir, vit hegartil hava havt av kommunalum bílum, ikki eru góðar, og um løgtingið í hesum føri gav studning, so máttI sjálvsagt umsøknir frá øðrum kommunum til sama endamál verða játtaðar.

Uppskot.

Tingið kann ikki, sum nú er statt, játta studning og hjálp til Frøðbøar kommunu til at fáa keypt nýggjan bil.

Broytingaruppskot frá P. M. Dam o. fl.:

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

Tingið gevur Froðblar sóknar kommunu loyvi at taka lán til keyp av einum bil.

7. oktober fall nevndaruppskotið, 11—0. Broytingaruppskotið samtykt 16—0.

7. Skuld kommunana til »Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.«

Ávit:

Færø Amt har i Skrivelse af 16. August d. A. tilsendt Lagtinget Afskrift af Skrivelse af 25. Juli 1939 fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, hvori anføres, at færøske Kommuner eller Institutioner er i Restance til Kreditforeningen med følgende Terminsydelser, nemlig:

Frodebø Sogns Kommune:

Ydelse	pr.	$^{11}/_{6}$-1938	Kr.	4.840,80
Morarente	„	$^{11}/_{6}$-1938	„	169,13
Ydelse	„	$^{11}/_{12}$-1938	„	6.529,63
—	„	$^{11}/_{6}$-1939	„	6.967,13
				Kr. 18.512,69

Fuglefjord Sogns Kommune:	Ydelse	pr.	$^{11}/_{6}$-1939	„ 1.177,38
Klaksvig Sygehus:		„	$^{11}/_{6}$-1939	„ 1.438,75
Lervig Sogns Kommune:	—	„	$^{11}/_{6}$-1939	„ 285,63
Thorshavn Kommune:	—	„	$^{11}/_{6}$-1939	„ 7.947,00
Klaksvig Sogns Kommune:	—	„	$^{11}/_{6}$-1939	„ 2.409,25
				ialt: Kr. 31.770,70

Det anføres i Skrivelsen, at Direktionen ikke i Længden vil kunne tolerere, at de færøske Kommuner paadrager Laanene saa store Restancer, og at Direktionen som Følge heraf maa nære den største Betænkelighed ved at bevilge Laaneandragender fra færøske Kommuner.

For Frodebø Sogns Kommunes vedkommende er Amtet anmodet om at udvirke, at i hvert Fald Morarente pr. 11. Juni Termin 1938 og Terminsydelserne pr. 11. Decbr. f. A. med paaløben Morarente bliver betalt inden 1. Decbr. i Aar.

Ifølge Skrivelse fra Thorshavn Kommune er dennes Terminsydelse betalt 12. August d. A.

Fuglefjord Kommune har i Skrivelse af 12. Oktbr. d. A. udtalt, at man forventer i indeværende Aar at faa betalt en stor Del af den forfaldne Gæld til Kreditforeningen.

Fra Direktionen for de færøske Sygehuse har Udvalget modtaget Meddelse om, at Renter og Afdrag vil blive betalt af Driften for Klaksvig Sygehus.

Vedrørende Lervig Sogns Kommune har Forstanderskabet lovet at betale Beløbet af et Vejttilskud, som forventes udbetalt i nær Fremtid.

Ifølge Skrivelse af 28. Septbr. d. A. skylder Klaksvig Kommune ikke noget for Juni Termin d. A.

Ifølge Opgørelse fra Frodebø Sogns Kommune af 6. Oktbr. d. A. skylder Kommunen ca. 13.000 Kr. til Kreditforeningen, men der foreligger ikke noget Tilsagn fra Forstanderskabet om, hvornaar Betaling af nævnte Restancer kan finde Sted.

Efter det saaledes foreliggende staar følgende Kommuner i Restance:

Frodebø	Sogns	Kommune,	
Fuglefjord	—	—	og
Lervig	—	—	.

For de to sidstnævntes Vedkommende skal man foreslaa, at Amtsreparationsfonden som Garant udreder disse Beløb.

For Frodebø Sogns Kommune staar Lagtinget ikke som Garant for de til Kreditforeningen skyldige Renter og Afdrag, men Udvalget mener, at Lagtinget bør foranledige, at det Beløb, Frodebø Sogns Kommune skylder, berigtiges snarest muligt.

Iøvrigt henvises til, at Kommunen i 1935 fik et Laan fra Lagtinget paa ca. 12.000 Kr. til Betaling af Renter og Afdrag til Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.

Ifølge Frodebø Sogns Kommunes Elektricitetsværks Regnskab for 1938 skyldte Kommunen Elektricitetsværket 45.700 Kr., saa alene af denne Grund kan man forstaa, at det falder vanskeligt for Elektricitetsværket at indfri sine Laaneforpligtelser.

Da det var Udvalget bekendt, at Lagtingsrevisor Winther skulde rejse til Suderø, anmodede man ham den 21. f. M. om at faa at vide, hvornaar det til Kreditforeningen skyldige Beløb kunde forventes betalt. Kassereren for Elektricitetsværket lovede at betale 3000 Kr. om 14 Dage, medens Kassereren for Kommunen ikke kunde give noget Løfte om Betaling.

Uagtet Lagtinget ikke staar som Garant for ovennævnte Laan, maa dette, som i sin Tid gav Approbation paa Laanenes Optagelse, sørge for, at Kommunens forfaldne Gæld til Kreditforeningen bliver berigtiget.

Lagtinget nedsatte i sidste Samling et Udvalg til Sanering af de færøske Kommuners Økonomi. Hald der ved Fordeling af de 150.000 Kr. tilfalder Frodebø Sogns Kommune noget Beløb, skal Udvalget foreslaa, at Landsnevndin sørger for, at det eventuelle Beløb indgaar som Renter og Afdrag til Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Med Hensyn til det resterende Rente- og Afdragsbeløb foreslaas, at Landsnevndin sørger for, at disse Beløb indgaar gennem nærmere af Forstanderskabet opgivne let realisable Skattebeløb.

Forslag.

1. Lagtinget anmoder Landsnevndin om at foranlodige, at det eventuelle Beløb, der af „Saneringsudvalget" maatte blive tildelt Frodebø Sogns Kommune, indgaar som Betaling af Renter og Afdrag til Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.
2. Det Restbetalingsbeløb, der saaledes bliver tilbage, foranlediger Lagtingets Landsnævn anvist af Kommunen enten i Kontanter eller let realisable Skattebeløb.

20. november uppskotið samtykt við 14—0.

8. Samtykt til lán til Sandavágs kommunu.

Álit:

Í brævi, dagss. 5. oktober í ár, biður Sandavágs søknarstýri um loyvi til at taka eitt lán, stórt 1000 kr., frá privatmanni til víðkan av vatnverkinum í Sandavági. Tað skal avdragast í 10 ár til 5 % rentur.

Nevndin skal mæla tinginum til at geva søknarstýrinum loyvi til at taka upp umsøkta lán.

Uppskot.

Løgtingið gevur Sandavágs søknarstýri loyvi til at taka upp lán, stórt 1000 kr. at avdragast í 10 ár til 5 % rentu p. a. til víðkan av vatnverkinum í Sandavági.

13. oktober samtykt 19—0.

9. Økjan av søknarstýrislimum í Fuglafjarðar kommunu.

Álit:

Fuglafjarðar søknar kommuna hevur í brævi, dagss. 30. sept. í ár, vent sær til tinglið við umsókn um at økja talið av søknarstýrislimum frá 5 til 7.

Í lóg „om de færøske Landkommuners Styrelse" stendur í § 2, at tallið av søknarstýrislimum kan verða frá 5 til 9.

Av tí at kommunan hevur eitt fólkatal uppá gott 900, og tað í einari tílíkari kommunu ivaleyst verða nógv týdningarmikil mál at avgera, mælir nevndin til, at tinglið játtar umsóknina frá Fuglafjarðar kommunu; tó kemur hetta ikki at galda fyrr enn til komandi regluliga kommuval.

Uppskot.

Løgtingið játtar, at limatalið í Fuglafjarðar søknarstýri verður frá og við komandi regluliga kommunuvali økt til 7 limir.

23. oktober samtykt 15—0.

---

10. Samtykt til lán til Viðoyar kommunu.

Uppskot til gerðabókina:

„Hitt umsøkta loyvið verður givið".

18. oktober samtykt 18—0.

---

11. Eftirlit við læðkan av kommunuskatti.

Álit frá *ymsumálanevndini:*

Amtmaðurin hevur sagt frá, at skattanevnd løgtingsins hevur eftirlit við skattaálíkningini í kommununum. Í § 9 í lóg av 15. mai 1939 um løgtingsskatt er tað álagt løgtinginum at ansa eftir, at kommunustýrini fyri skattaárið 1940 og framvegis líkna kommunuskattin svarandi til tann lækkan av útreiðslunum, sum fylgir av líggjarsemjuni av 3. septbr. 1938. Amtmaðurin mælir til, at hetta eftirlit verður lagt undir skattanevndina.

Nevndin mælir til, at hetta eftirlit verður hjá skattanevndini í samarbeiði við løgtingsskrivstovuna av tí, at tingið fjør samtykti, at landsnevndin hevur alment eftirlit við kommununum.

Uppskot.

Tað í § 9 í lóg nr. 202 av 15. mai 1939 um løgtingsskatt umtalaða eftirlit við kommununum verður lagt til skattanevnd løgtingsins í samarbeiði við løgtingsskrivstovuna.

14. november uppskotið samtykt 18—0.

---

12. Ábyrgd fyri elektricitetslán til Sunnbøar kommunu.

Álit frá *kommunala nevndini:*

Sunnbøar søknarstýri hevur í brævi, dagss. 25. oktbr. íár, biðið um tingsins loyvi og ábyrgd fyri einum láni, ið skal nýtast til at leggja elektricitet til Sumbiar.

Í brævinum verður sagt frá, at háspenningslinjan frammanundan er løgd frá Vági til Lopra, og at strekkið Lopra—Sunnbø vil um leið hava somu longd. Søknarstýrið sigur seg ikki kunna siga, hvat hetta kostar, fyrr enn eitt yvirlit yvir útreiðslur er komið frá driftsstjóra Lystbæk í Vági.

Tað verður hildið fram í umsóknini, hvat týdning tað vil hava at fáa elektricitet, tá tað undir teim verandi kríggsumstøðum kann koma at verða oljutrot, eins og tað kann hava stóran týdning eisini at kunna nyta tað til hita og kóking, av tí, at umstøðurnar til at fáa torv koma at verða sera vánaligar.

Nevndin er samsint við hesum, ið søknarstýrið førir fram, men av tí, at tingsetun er so langt liðin, og tað ikki liggja fyri útrokningar viðvíkjandi kostnaðarætlan og um, hvussu verkið kann ætlast at bera seg, kann ikki takast avgerð um málið í hesu tingsetu.

Uppskot.

Landsnevndin verður biðin um til næstu tingsetu at fáa til vegar

upplýsingar um kostnaðarætlan, og um hvussu verkið ætlast at bera seg.

13. november uppskotið samtykt 16 - 0.

---

13. Kommunugaranti viðv. lán til »Vágs trolarafelag.«

Álit:

Við skrivi, tíðarmerkt 6. november í ár, hevur tingmaður Danbjørg vent sær til tinglið og biður um at broyta tingsins viðtøku frá ifjør viðvíkjandi „Vágs trolarafelag" (sbr. løgtingstíðiodi 1988, blaðsíðu 209) soleiðis, at garantlið frá kommunustýrinum fyri Vágs og Porkeris kommunu við løgtingsins bakgaranti skal kunna gjaldu fyri lán til keyp av fiski.

Nevndin meinar, at tað er rætt, sum harra Danbjørg í umtalaða skrivi førur fram, at tað undir teim núverandi kriggsviðurskiftum verður ógjørligt fyri nevnda felag at kunna keypa nakran trolara, og at felagið kemur at líða so stórt tap av rentum og tilíkum, ifall tann krambúð við tilhoyrandi pakhúsum, turkihúsi, fiskaplássi o. s. fr., sum felagið hevur keypt suðuri í Vági, verður standandi tóm í fleiri ár, at felagið kanska noyðist at selja krambúðina aftur og tessvegna verður at koma soleiðis fyri, at tað verður ógjørligt nakrantíð at fáa nakran trolara.

Hetta meinar nevndin at vera eitt so stórt spell, at tingið má hjálpa til at forða fyri, at slíkt skal henda.

Nevndin mælir tí tinginum til at ganga umsøkjarunum á møti og loyvir sær at framseta soljóðandi

Uppskot.

1) Tingið gevur søknarstýrinum í Vági og Porkeri loyvi til at garantera fyri einum láni upp til 13.000 kr. til tað í álitinum nevndu trolarafyritøku, soleiðis at báðar kommununar hefta í felag fyri lánið, ein fyri báðar og báðar fyri eina.
2) Ifall eingin trolari kann fáast til keyps fyri ein rímuligan pris, skal lánipeningurin kunna nýtast at keypa fisk fyri.
3) Tingið garanterar yvirfyri lángevaranum, at áðurnevndi kommunur uppfylla sínar treytir viðvíkjandi tí undir pkt. 1 nevnda láni, tó soleiðis at tingsins bakgaranti bert røkkur til 10.000 kr.
4) Tingsins garantiur er treytaður av, at tann við sølu av fiski innkomni peningur verður nýttur til at afturrinda tað til keyp av fiski upptikna lán.

5) Tann av tinginum veitti garantiur er í gildi til 1. januar 1941.
6) Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjarunum.

22. november fall nevndaruppskot pkt. 4), bert 6—0. Uppskot pkt. 1)—3), 5) og 6) samtykt 23—0.

---

14. Ábyrgd fyri lán til Porkeris kommunu.

Álit:

Við skrivi, tíðarmerkt 11. novbr. 1939, hevur Porkeris søknarstýri vent sær til tingið við umsókn um heimild til at lána 5000 kr. — fimm túsund krónur — og løgtingsins garanti fyri hesum láni.

Peningin ætlar søknarstýrið at nýta til rindan av kostnaðinum við at byggja lendingarbrúnna í Porkeri longri út í sjógvin.

Undirritaða nevnd, ið hevur havt hesa umsókn til viðgerðar, hevur m. a. kannað tey fíggjarligu viðurskiftini í kommununi og hevur fingið upplýst, at skuldin er 30.000 kr. — tríati túsund krónur —, hvat ið er ein nóg so stór skuld fyri eina so litla kommunu við o. u. 450 íbúgvarum. Men kommunan hevur ymiskar ognir, sum t. d. jørð fyri 11.000 kr., skúla og lærarahús og læknahús saman við Vági og Sonubø.

Skúlin er ein gamal bygningur, men lærarahúsini eru bygd í 1925 og kostaðu 13.000 kr., hvarav kommunan rindar 9.000 kr., læknahúsini kostaðu við keypi og umbyggjan o. s. fr. 30.000 kr. hvarav Porkeris kommunu rindar o. u. fjórðingin. Tarumfram hevur kommunan stutt síðan lagt akveg millum Porkeri og Vág og er nú í ferð við at gera akveg millum Porkeri og Hovi, og hava hesir akvegir kostað o. u. 8.000 kr. Tann lendingarbrúgvin, ið nú er talan um at gera størri, varð av fyrstan tíð gjørd í 1930 og kostaðl kommununi 10.500 kr.

Hesar ognir kunna ivaleyst metast so mikið í virði, at tær vega upp móti skuldini, og umfram hetta eigur kommunan útistandandi í skatti 6.900 kr. og í kontantum peningi 2.100 kr.

Nevndin heldur tað vera fullfút forsvarligt at mæla tinginum til at ganga søknarstýrinum á møti og veita ta umsøktu heimild til at lána peningin og garanti fyri lánunum so mikið meira, sum tað er nevndini kunnugt, at tann ætlaða viðkan av lendingarbrúnni er neyðturvulig og vil økja munaliga um vinnulíkindini hjá Porkeringum.

Nevndin heldur tó, at tað er rættast, at ein partur av tí peningi, sum kommunan kann væntast at fáa frá løgtinginum sum studning til ta umtalaðu lendingarbrúgv, verður nýttur til at minka um lánið, soleiðis at tað kemur niður á stødd við tann part, ið kommunan sjálv eigur at rinda av kostnaðinum viðvikjandi viðkanini av brúnni.

Færø Amts Sparekasse hevur játtað kommununi tað umtalaða lánið móti løgtingsins garanti.

Av tí at tað kann væntast, at aðrar kommunur verða at venda sær til tingið ella landsnevndina við liknandi umsóknum sum henda frá Þorkeris kommunu, heldur nevndin tað vera rættast, at tingið gevur landsnevndini heimild til á tingsins vegna at veita kommununum ta heimild og tann garanti, sum neyðugt kann verða í slíkum førum.

Uppskot.

1) Tingið veitir Þorkeris søknarstýri heimild til at upptaka tað í álitinum umtalaða lán uppá 5000 kr. — fimm túsund krónur — eins og tingið garanterar fyri hesum láni.
2) Ífall kommunan frá stati ella løgtingi fær studning til ta í álitinum umtalaðu fyritøku, skal ein partur av hesum studningi nýtast til at aftur-rinda so mikið av tí í punkt 1 nevnda láni, at tað, ið tá stendur eftir av láninum, ikki er størri enn tann partur av kostnaðinum viðvíkjandi brúgva-byggingini, ið Þorkeris kommuna sjálv eigur at rinda.
3) Landsnevndin fær heimild til at veita søknarstýrunum í øðrum kommunum heimild og garanti í liknandi førum og undir sonu treytum sum tær, ið skulu galda fyri Þorkeris kommunu, samført stykki 2 í hesum uppskoti.

27. november uppskotið samtykt 20—0.

---

15. Kommunalan lánigrunn.

Uppskot til avgerðar frá *kommunala nevndini:*

Løgtingsins landsnevnd verður biðin um at fáa tilvegar grundarlagið fyri einum uppskoti til ein føroyskan kommunalan lánigrunn og leggja uppskotið fram fyri tingið til viðgerðar í næstu vanligu tingsetu.

21. november samtykt 19—0.

16. Sanering kommunana.

Álit frá *Fíggjarnevndini:*

Udvalget til Sanering af de færøske Kommuners Økonomi oplyser, at Kommunernes samlede Gæld til Lagtinget pr. 1. Oktbr. d. A. andrager over 400.000 Kr., iberegnet de Beløb, som Lagtinget har maattet betale for Midvaag og Skopen Havne i Henhold til Lagtingets Garanti for de paagældende Havneanlæg, og at en effektiv Sanering nødvendiggør, at Lagtingets Tilgodehavende nedskrives. Udvalget ansøger derfor om Bemyndigelse til at eftergive eller meddele Henstand med Betaling af Kommunernes Gæld til Tinget.

I Henhold til Finansoverenskomsten af 3. Septbr. f. A. er der givet en Bevilling fra Statskassen paa 150.000 Kr. som Tilskud til Saneringen, beregnet bl. a. til akkordmæssig Ordning af forskellige Gældsposter. Det viser sig imidlertid, at Kommunernes Gæld er meget betydelig, og at de nævnte 150.000 Kr. derfor ikke kan anses for tilstrækkelige.

Den Lagtingsdelegation, som afsluttede Finansoverenskomsten af 3. Septbr. 1938, havde da Overenskomsten blev indgaaet, den Opfattelse, at et Beløb paa 60.000 Kr., som i Forvejen var bevilget paa Tillægsbevillingsloven 1937/38 som Hjælp til vanskeligt stillede Kommuner paa Færøerne, ikke omfattedes af Finansoverenskomsten, saaledes at de 60.000 Kr. ogsaa skulde være til Disposition som Hjælp til Kommunerne. Imidlertid har man fra Ministerets Side efter Overenskomstens Indgaaelse gjort gældende, at det fra Ministeriets Side var en Forudsætning, at den omhandlede Bevilling paa 60.000 Kr. bortfaldt. Denne Forudsætning har imidlertid ikke været Lagtingsdelegationen bekendt, og Udvalget maa derfor mene, at Forudsætningen derfor ikke kan være bindende for Tinget. Det blev da ogsaa under Lagtingssamlingen ifjor, da Betænkningen blev afgivet vedrørende Finansoverenskomsten, fremhævet, at Lagtinget gaar ud fra, at Bevillingen paa 60.000 Kr. laa udenfor de i Overenskomsten omhandlede 150.000 Kr., da Spørgsmaalet ikke var blevet berørt under selve Forhandlingerne. Da der nu derhos tydeligt viser sig, at de nævnte 150.000 Kr. ikke er tilstrækkelige, skal Udvalget indtrængende indstille, at de 60.000 Kr. nu medtages, saaledes at Bevillingen paa 150.000 Kr. forhøjes til 210.000 Kr.

Kommunernes Gæld til Lagtinget pr. 1. Oktober d. A. androg følgende:

Til Amtsfonden	ca.	200.000	Kr.
„ Amtsfattigkassen	„	38.000	„
Udlagt for Midvaag og Skopen Havne	„	133.000	„
„ til Kreditforeningen i Henhold til Garantier	„	37.000	„
ialt:	ca.	408.000	Kr.

Desuden skyldes der en Del for udlagte Alimentationsbidrag.

Udvalget er af den Mening, at det ikke vil være rigtigt at eftergive Kommunerne nogen Del af den Gæld, som disse har til Amtsfonden ifølge Paaligning, idet en saadan Eftergiven let vil virke uretfærdigt, da Paaligningen til Amtsfonden jo netop er sket paa Grundlag af Kommunernes Skatteevne. Disse Beløb vil desuden kunne indgaa efterhaanden, saaledes som det ogsaa har vist sig gennem Tiderne for de fleste Kommuners vedkommende. Dog

vil der i visse Tilfælde være Grund til at give Henstand med en Del af Beløbet og træffe faste Aftaler om afdragsmæssig Betaling.

Derimod mener Udvalget, at der er Grund til Afskrivning med Hensyn til Amtsfattigkassens Tilgodehavende, da disse Tilgodehavender stammer fra Udlæg til sindssyge o. l. og derfor er Udtryk for Trangstilfælde.

Endelig vil der navnlig være Grund til Nedskrivning af Tingets Tilgodehavender hos Midvaag og Skopen Havne, ligesom der ogsaa efter Saneringsudvalgets nærmere Undersøgelse kan være Grundlag for Nedskrivning af anden Gæld; hvor der er Tale om Nedskrivning, forudsætter man, at denne sker ved en akkordmæssig Ordning, saaledes at der samtidig indgaar Beløb til Lagtinget.

Udvalget mener det nødvendigt at give Saneringsudvalget den omtalte Bemyndigelse af Hensyn til at gennemføre en hurtig Sanering, og for at man skal kunne kræve, at andre Kreditorer ogsaa skal give Afslag, og Udvalget har den Tillid til Saneringsudvalget, at dette ved Nedskrivning og Henstandsgivning vil tage et retfærdigt Hensyn til sociale Forhold i vedkommende Kommune og Trangshensyn, saaledes at en Del af Saneringsbevillingen kan indgaa til Lagtinget, med at dette afskriver visse Beløb.

Forslag.

Overensstemmende med det i Betænkningen anførte gives der Saneringsudvalget Bemyndigelse til at foretage Afskrivninger og give Henstand med Hensyn til Kommunernes Gæld til Lagtinget.

29. november uppskotið samtykt 18—0.

---

17. Søla av jarðastykki hjá Hvalboar kommunu.

Álit frá *kommunala nevnd:*

Færø Amts Sparekasse har i Skrivelse af 28. November 1939 paa Hvalbø Sogns Kommunes Vegne andraget om Lagtingets Approbation paa at overdrage Matr. Nr. 885 b til Daniel Jacob Ludvig y., Hvalbø.

Lagtingets kommunale Udvalg skal anbefale omsøgte Approbation og fremsætter følgende

Forslag.

Lagtinget approberer, at Hvalbø Sogns Kommune overdrager til Daniel Jacob Ludvig, y., Hvalbø, Matr. Nr. 335 b, stort 310 m², for en Købesum af 200 Kr.

25. november uppskotið samtykt 15—0.

XIII. Ymisk studningarmál.

---

1) Eftirlønargrunnur lærara, 2) Føroya Fólkaháskúli, 3) Læraranámskeið, 4) J. H. O. Djurhuus, 5) Varðin, 6) Føroya Forngripafelag, 7) Løgtingssøgan, 8) Føroya ferðamannafelag, 9) Fráhaldsfelagini, 10) Barnaheimið, 11) Felagið „Røde Kors", 12) Royna við træplanting, 13) Búnaðarlærur:

Sí Fíggjarætlan fyri økonomiska grunnin, s. 11 og skjal nr. 11.

---

14. „Hansenske Legat".

Álit:

Av tøkum peningi er okkurt um 600 kr. eftir at býta út hjá tinginum.

Av talmum umsóknum, ið eru komnar frá ymsum mannum um studning til keyp av vognhjólum, aktýggjum o. ø. neyðturvuligum búnaðarambodum, skal nevndin mæla til, at fylgjandi fáa ein studning uppá 50 kr., nevniliga:

1) Simon Joensen, Gjógv,
2) Arne á Rógvi, Vestmanna,
3) Johan Fr. Olsen, Skúvoy,
4) Ole Henriksen, Skúvoy,
5) Ole Jacob Magnussen, Dal,
6) Thorman Sørensen, Øravík,
7) Johan Berg, Hovi.

Uppskot.

1) Úr „Hansenske Legat" verður veitt hvørjum av teim í átitinum nevndu umsøkjarum 50 kr. (tilsamans 350 kr.) sum studning til keyp av vognhjólum, aktýggjum o. ø. neyðturvuligum búnaðarambodum.
2) Peningurin verður goldin, tálið umsøkjararnir senda attost fyri at amboðini eru keypt.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Í staðin fyri punkt 1 í nevndaruppskotinum verður sett:

„Úr „Hansenske Legat" verður veitt hvørjum av teim í átitinum nevndu umsøkjarum og Hans Hammer, fiskimanni í Hovi 50 kr. (tilsamans 400 kr.) sum studning til keyp av vognhjólum, aktýggjum o. ø. neyðturvuligum búnaðarambodum".

Broytingaruppskotið og nevndaruppskotið so broytt samtykt 1. nov. við 20—0.

---

15. Føroya mentunargrunnur.

Átit:

Louis Zachariasen, telefonstjóri, o. fl. hevði ífjør umsókn á tingi um at fáa stovnsfæ til ein mentunnargrunn, nevndur „Føroya mentunnargrunnur", lð skuldi hava til endamáls í fyrstu syftu at styðja føroyskar bókmentir og seinri, tá líkindi vurða til tess, eisini aðra føroyska mentan.

Uppskot til reglugerð var viðlagt umsóknini, og skotlð varð uppá, at stovnsfæ til grunnin skuldi fáast til vegar á tann hátt, at løgtingið til grunnin veitti tann pening, sum telefonverk Føroya løgtings hevði til góðar

hjá Klaksvíkar sjúkrahúsi 11. decbr. 1938. Harumframt vóru reglur settar upp viðvíkjandi økjan av grunnsins peningi, m. a. eitt uppskot um at hækka prísin á telefonskreytbløðum frá 50 øyru til 1 kr.

Nevndin, sum hevði málið til viðgerðar tók væl undir við tankanum um at fáa sett á stovn ein tílíkan mentunnargrunn, men vegna løgtingsins torføru peningaviðurskifti og vegna ta fíggjarligu umskipan, sum júst tá lá fyri, og sum kundi væntast at liggja meiri greið til tár, helt nevndin vera rættast at bíða við at taka endiliga støðu til málið tfjør. Eisini kundi roknast við, at spurningurin viðvíkjandi tí peningi, sum telefonverkið átti tilgóðar hjá Klaksvíkar sjúkrahúsi, vildi verða greiddur, um málið varð goymt til tár. So statt varð samtykt at goyma málið til tár.

Viðvíkjandi hesum máli er at siga, í ti nevndin loyvir sær at vísa á tað, sum er flutt fram frammanundan, at raksturin av Klaksvíkar sjúkrahúsi eins og hinum føroyska sjúkrahúsunum frá 1. april 1939 gongur fyri løgtingsins rokning, men hesin rakstur er ikki førur fyri at avbetala skuldina til telefonverkið. Raksturin fyri tíðina frammanundan 1. april h. á. er undir likvidatión, og verður hon neyvan greidd í hesum árinum. Um tann umrødda skuldin til telefonverkið skal verða goldin, má tað verða amtsgrunnurin ella kommunurnar í Norðoya læknadømi, ið koma at betala, um líkvidatiónin ikki gevur tann neyðturvuliga pening.

Nevndin má, eftir at hava kannað málið, vera av tí áskoðan, at tað má tykjast torført at stovna ein mentunnargrunn á tí av umsøkjarunum ávista grundarlagi. Nevndin er samd um at styðja tankan um stovnan av einum mentunnargrunni, men kann ikki ganga inn fyri tí tanka, at hesin peningur skal rindast av telefonverkinum, vegna tað at telefonverkið, sum statt er, harðliga tørvar pening.

Av tí at tinglið neyvan kann gera nakað við málið í hesari setuni, deils vegna tingsins fíggjarligu umstøðir, deils vegna heimsbardagan, skal nevndin mæla til, at málið verður givið upp í hendirnar á landsnevndini, sum millum hesa og næstu tingsetu hevur at samráðast við umsøkjararnar um uppskot til reglur fyri eina skipan á øðrum grundarlagi fyri einum tílíkum mentunargrunni.

Uppskot.

Málið viðvíkjandi „Føroya mentunnargrunni" verður at beina í landsnevndina, sum hevur at samráðast við umsøkjararnar viðvíkjandi reglum fyri eini skipan fyri mentunnargrunnin, stovnaðan á øðrum grundarlagi.

10. okt. samtykt 15—0.

16. Nýtt barnaheim.

Álit:

Málið um bygging av nýggjum barnaheimi var til viðgerðar ífjør (sbr. løgtingstíðindi, s. 188 og 189). Sum skjøl frá ífjør er viðlagt málinum:

1) Tekning og beskrivilsi.
   Síðan tá hevur stýrið fyri barnaheimið í Vestmanna sent
2) Kostnaðarætlan,
3) Driftsætlan.

Hesar ætlanir eru nú báðar komnar og sæst harav, at kostnaðurin viðvíkjandi byggingi eftir ætlanini, ið gjørd er av Thomas Havning, arkitekti, er mett til ..... ca. kr. 122.500,00
Haraftarat kemur kostnaður viðvíkjandi „montering, ið er mettur til ..... - - 12.000,00

Tann samlaði kostnaðurin verður soleiðis ..... ca. kr. 134.500,00

Húsið verður bygt av jarnbeton, takið verður av „Bølgeeternitskifer". Heimið er roknað til at rúma 35 børn. Til sammetingar kann førast fram, at tað gamla barnaheimið í Vestmanna er roknað at taka 14 15 børn, men tað hevur 28 umframt tey 4, sum fyrisleðtakvinnan eigur sjálv. Av fýggjarætlanini fyri reksturin av tí nýggja heiminum sæst, at tann árligi kostnaðurin er mettur til ca. 21.280 kr.

Stýrið fyri barnaheimið upplýsir, at tað hevur:

1) Í peningi ..... kr. 12.000,00
2) roknar við at kunna skaffa afturat ..... — 13.000,00
3) fingið tilsøgn um eina statsstudna uppá ca. ..... — 40.000,00
   pluss byggigrund frá Tórshavnar býráð.

Tilsamans kr. 65.000,00

Herav sæst, at tað frestar o. u. 70.000 kr. í at fáa húsið bygt liðugt.

Haraftarat kemur, at prísir á byggitilfar og frakt óivað eru hekkaðir munagott, síðan kostnaðarætlanirnar vóru gjørdar, og ivaleyst koma at gera tað enn meira í tí komandi tíð, so ætlast kann, um undir verður farið at byggja í hesi tíð, at húsið verður dýrari, enn mett er í kostnaðarætlanini.

Nevndin sær fullvæl at tað er plásstrot á tí gamla barnaheiminum, og tað tørvar harðliga at bygt verður; men sum tingsins fíggjarligu viðurskifti eru fyri tíðina, og vegna umstøðurnar yvirhøvur, kann nevndin ikki mæla til, at gjørt verður nakað við hetta mál í løtuni. Nevndin kann mæla til, at stýrið framvegis sum hegartil arbeiðir ávegis við málinum, og at málið kemur aftur til viðgerðar á tingi næsta ár, um umstøðurnar skuldu havt betra seg nakað til ta tíð.

Uppskot.

1) Málið viðvíkjandi nýggjum barnaheimi verður goymt til næsta ár.
2) Eitt eintak av álitinum verður sent formanninum fyri stýrið av barnaheiminum, pastor Rasmussen, Klaksvík.

10. oktober samtykt við 13—0.

---

17. Studningur til J. Biskopstø.

Álit:

Harra Haakon Djurhuus, Klakksvík, sendi fjør við brævi av 24. novbr. 1938 „útklipp" við grein frá Føroyatíðindi, ið umrøddi uppfinnilsi — eitt lýsismeltari — hjá Julius Biskopstø í Klakksvík, samstundis sum hann setti fram uppskot um, at løgtingið skuldi velta harra Biskopstø ein peningaligan studning sum heiðursløn fyri hetta hansara arbeiði. Málið kom ov seint inn og varð goymt til ár.

Løgtingsskrivstovan hevur í brævi av 27. juli ár spurt harra Biskopstø sjálvan, um hann ynskir, at málið skal verða framtagt aftur á ting ár. Hartil svarar harra Biskopstø, at hann ikki kann taka støðu til hendan spurning, men eigir skrivstovan at seta spurningin fram fyri harra Haakon Djurhuus, sum hevur reist málið. Málið er so sent til undirritaðu nevnd, sum hevur haft tað til umhugsunar.

Nevndin kann vera samd við harra Djurhuus í, at hetta er eitt týdningarmikið mál, sum hevur almiklan týdning fyri okkara samfelag. Nevndini kunnigt verður lýsismeltarið hjá Julius Biskopstø nú nýtt umborð í teimum flestu føroysku fiskiførum, og verður harvið tann livur, ið fyrr varð blakað í havið aftur, nú smeltað til lýsi og soleiðis ein góður stuðul afturat hinari vinnuni. Figgjarliga kann ein tilíkur minni studningur frá løgtinginum neyvan hava nakran týdning fyri harra Biskopstø, ið má ætlast at hava nóg stóra sølu av hesum amboði, hann hevur gjørt. Harafturímóti kundi ein tilík heiðursgáva havt týdning sum dømi um tingsins taksemi til harra Biskopstø fyri týdningarmikið starv í okkara samfelag.

Tíanverri eru tingsins fíggjarligu umstøður nú líka í stundini vegna kríggsvandan soleiðls, at nevndin ikki kann seta fram uppskot um studning til hettar ella tílík mál.

Uppskot.

1. Tingið kann ikki, sum tíðirnar eru, velta tann umsøkta studning.
2. Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjaranum.

7. oktober samtykt 13—0.

---

18. Tuflufabrikk

beint í nevnd viðvíkjandi „Erhvervskommissionen".

---

19. Endurnýggjan viðv. svimjingarhyl.

Álit:

Í setuni 1936 veitti tingið ein studning uppá 100 kr. til ein svimjingarhyl við Gjógv.

Johan Kallsoy og Peter S. Joensen, Gjógv, søkja vegna Gjáar Framburðsfelag um, at studningurin verður endurnýggjaður. Umsóknin hevur viðmæli frá søknarstýrinum.

Uppskot.

Tann í 1936 veitti studningur uppá 100 kr. til ein svimjingarhyl við Gjógv verður endurnýggjaður.

7. oktober samtykt 16—0.

---

20. Studningur til at læra útgravingararbeiði.

Álit:

Harra Sverre Dahl, Tórshavn, greiðir í brævi, dagss. 21. august íár, Landsnevnd Føroya Løgtings frá, at hann hevur í huga at fara til Noregs at læra á rættan hátt at grava gomul búpláss og fornleivdur, og heitir á landsnevndina við umsókn um at fáa ein peningastudning til hosa ferð. Útreiðslurnar til ferðapening aftur og fram og fyri upphald einar tveir mánaðir verða metta til o. u. 500 danskar krónur. Harra Sverre Dahl leggur afturat, at hann hevur stóran hug til slíkt arbeiði, at hann frá ymiskum síðum er eggjaður til at fara undir tað, og at hann seinri vónar at kunna taka eitt rannsóknar- og útgravingararbeiði upp her heima í Føroyum.

Landsnevndin hevur lagt málið inn á ting, og er tað komið til viðgerðar í undirritaðu nevnd, sum eftir at hava umhugsað málið ynskir at halda fylgjandi fram:

Eiki er at ivast í, at eitt tílíkt regluligt greiðstur av búplássum og fornleivdum er av stórum søguligum týdningi, og ivaleyst vildi kasta ljós yvir mangt, sum nú er dult og ókunnugt fyri monnum, t. d. yvir búplássum og livihátti o. ø. t. hjá fólki í gomlum døgum. Nevndin er greið yvir, at tað er nógv, sum talar fyri, at eitt tílíkt arbeiði verður byrjað; men hóast so er, kann hon vegna kríggsviðurskiftini úti í verðini og vegna tingsins fíggjarligu støðu ikki mæla til nú í løtuni at veita studning til hetta ella onnur tílík mál.

Uppskot.

Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjaranum.

Broytingaruppskot frá M. A. Jacobsen og Mitens:

Tað er okkum kunnugt, at ætlanin er úr Økonomisk Fond at veita landsnevndini pening til studinlán.

Vit loyva okkum at mæla til, at bønarbræv frá Sverra Dahl verður sent landsnevndini, so nevndin kann taka við, tá ið talan verður um at veita tey nevndu lán.

Uppskot.

Málið verður sent landsnevndini.

11. oktober fall broytingaruppskotið við 10—0 og nevndaruppskotið við 8—0.

21. Ítróttasamband Føroya.

Álit:

Stjórn Ítróttasamband Føroya (landsfelagið fyri ítrótt í Føroym) heitir í brævi, dagssett 30. august íár, á tingið um at fáu ein árligan studning; samstundis biður stjórnin tingið um at gera útvegir fyri, at felagið eisini fær ein árligan studning frá ríkiskassanum. Í umsóknini er frágreitt, at Í. S. F. varð stovnað 4/4—1939 við tí endamáli at fremja allan góðan ítrótt í Føroym. Í meginfelaginum standa nú 14 ítróttafeløg við tilsaman o. u. 1500 limum, og roknað verður við, at limatalið økist í hvørjum. Tað er ein stór uppgáva, Í. S. F. hevur tikið sær uppá, og tørvar felaginum nógvan pening, um tað skal kunna gera nakað arbeiði til muns; stjórnin vónar tí, at tingið vil hjálpa munagott. Grannalondini hava øll slík landsfeløg, og hevur Í. S. F. fingið sáttmálar ílag við tey, eisini við D. I. F. (Dansk Idrætsforbund), ið hevur góðkent Í. S. F. sum sjálvstøðugt ítróttarsamband. Eitt eintak av felagsins lógum er viðlagt umsóknini sum skjal.

Nevndin er øll á einum mátt um tann stóra týdning, kroppsliga og sálarliga, sum ítróttur hevur fyri ta uppvaksandi slektina, og hevur tessvegna stóran athuga fyri málinum, men av tí, at felagið ikki er meira enn $1\frac{1}{2}$ ára gamalt, og nevndin saknar ymiskar upplýsningar t. d. viðvíkjandi inntøkum og útreiðslum hjá felaginum og á annan hátt, heldur hon seg ikki, sum statt er, kunna seta fram uppskot um studning, hvørki frá tingi ella ríkiskassa. Nevndin má mæla til, at felagið, tá tað hevur arbeitt t. d. eitt ár, sendur umsókn aftur inn á ting viðlagt roknskapi, arbeiðsplani og møguligt øðrum skjølum, sum kunna vera av týdningi fyri málið.

Uppskot.

1. Løgtinglið kann sum statt er, ikki veita Í. S. F. tann umsøkta studning.
2. Eitt eintak av álitinum verður at senda stjórn Í. S. F.

23. oktober samtykt við 13—0.

22. Føroya Búnaðarfelag.

Álit:

Føroya Búnaðarfelag heitir í bræví, dagss. 30. august í ár, á Føroya løgting við bøn um peningastuðul av somu støðd sum árini frammanundan, nevniliga 300 kr. Roknskaparyvirlit fylgir við. Í tí umsóknini, felagið sendi á ting ífjør, varð greitt frá, at tað í roknskaparárunum 1937 og 1938 hevði havt ymiskar stórar eykaútreiðslur, ið gjørdu tað neyðugt at søkja studning frá tinginum. Felagið hevði soleiðis í 1937 havt mann í Íslandi at umboða seg á 100-ára minningarbátíð Búnaðarfelag Íslands, í 1938 varð heitt á felagið um at taka lut í teimum útreiðslum, ið kravdust, fyrl at Føroyar kundu luttaka í framsýningini á Bellahøj. Eisini hevði felagið mist inntøkur við tað, at sølan av Distolmedicini fyri vatnsjúku hjá seyði var tikið frá tí og løgd undir apotekið í Havn. Felagið hevði tó í ambúna at royna at fáa sær størri inntøkur, m. a. við at hæðka limagjaldið.

Tað sæst ikki av umsóknini, um felagið í ár hevur havt eykaútreiðslur eins og árini frammanundan; heldur ikki sæst, um felagið — soleiðis sum boðað varð frá ífjør — hevur nørt um sína inntøku m. a. við at hæðka limagjaldið. Harafturímóti er tað nevndini kunnugt, at felagið hevur fingið o. u. 7000 kr. av tí peningi, staturin lánti Føroyum til tað sokallaða „Beredskabskøb", at keypa setøplir fyri. Felagið kemur at greiða søluna av hesum eplum og ætlandi eisini at hava eina hóskandi vinning av hesu søln. Spell var, at felagið misti søluna av Distolmedicininum, og hevur nevndin ilt við at skilja, at maður, ið skuldi ætlast at staði okkara búnaða nær, hevur tikið tílíka avgerð.

Av tí at felagið er heldur veikt fíggjarliga, skal nevndin mæla til, at tingið veitir vanligan studning; men tingið væntar samstundis, at felagið vil gera nakað munagott fyri at stimbra sínl fíggjarligu viðurskiftir og harvið betra umstøðurnar fyri tess gagnliga samfelagsstarvi.

Uppskot.

Úr amtsgrunninum verður veitt Føroya Búnaðarfelag 300 kr.

31. okt. samtykt 19—0.

23. Urtagarðsvirki á Tvøroyri.

Álit:

Gartner Karl Anthon Øster af Tveraa andrager i Skrivelse af 4. Septbr. d. A. Lagtinget om et Tilskud paa 1000 Kr. til Udvidelse m. m. af hans Gartneri paa Tveraa. I Andragendet oplyses, at Hr. Øster har oprettet et Gartneri med 2 Drivhuse; men for at det skal faa virkelig Betydning, vil det være nødvendigt, at han udover de 1424 m² Jord, han nu besidder, yderligere erhverver en Del Jordarealer. De 1000 Kr. tænkes foruden til Erhvervelse af mere Jord ogsaa anvendt til Indkøb af Kalk, da Jorden i høj Grad mangler saadan, samt til Forsøg til Konstatering af, hvilke Grøntsagssorter der bedst egner sig til det færøske Klima.

Da Udbyttet i de første Aar, inden Jorden er tilstrækkelig kultiveret, vil være meget ringe, vil Andrageren som Følge deraf ikke være i Stand til ved egne Midler at iværksætte den paatænkte nødvendige Udvidelse. I 1936 ydede Tinget Hr. Øster en Garanti for et Laan paa indtil 3000 Kr. til Oprettelse af et Handelsgartneri paa Tveraa. Garantien er imidlertid ikke bleven effektiv, da det omhandlede Laan ikke er blevet optaget.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, nærer stor Sympati for Sagen og vilde, om Lagtingets økonomiske Forhold tillod det, foreslaa at imødekomme Andragendet. Den forhaandenværende Krigssituation opfordrer imidlertid til at udvise den yderste Paapasselighed med Tingets Økonomi; men i Betragtning af, at det her drejer sig om et første Forsøg med Drivhusgartneri paa Færøerne, og i Betragtning af Sagens store sundheds- og ernæringsmæssige Betydning mener Udvalget at kunne tilraade, at der ydes Hr. Øster et rentefrit Laan paa 600 Kr. at tilbagebetale paa 8 Aar.

Forslag.

1) Der ydes Gartner Karl Øster af Tveraa et rentefrit Laan paa 600 Kr. af økonomisk Fond.
2) Laanet afdrages i Løbet af 8 Aar med 75 Kr. om Aaret.

Broytingaruppskot frá S. P. Zachariasen o. fl.:

Í staðin fyri uppskot frá nevndini 1 og 2 verður sett:

Av tí at hetta er fyrsta tiltak í Føroyum til at fyrireika framalan í Føroyum av grønmeti innandura við kunstigum hita, veitir tingið umsøkjaranum Karl Øster, Tvøroyri, 600 kr. í tilskot til urtagarðsbrúk, tó við teimum treytum, at umsøkjarin gevur Løgtinginum frágreiðing um, hvatið gróðrahúsini ala av sær í komandi árum.

11. oktober fall broytingaruppskotið 11—0, nevndaruppskotið samtykt 14—0.

24) Studningur til studerandi,
25) Minnisvarði í Klakksvík,
26) Føroya revaalifelag,
27) Chr. Matras.

Sí Figgjarætlan fyri okonomiska grunnin s. 11 og skjal nr. 11.

---

28. Endurnýggjan fyri mistan bát.

Álit:

Hans Jacob Hansen, fiskimaður, úr Fuglafirði søkir tingið um hóskandi studna vegna, at hann í summar var úti fyri tí óhappi at missa maskinbát við reiðskapi, ið kann setast til eitt virði av ca. 1500 kr.

Hans Jacob Hansen, ið er 61 ár gamalur, hevur fingist við útróður frá ungum árum. Tey seinastu 38 árini hevur hann á hvørjum sumri drivið útróður frá ymiskum íslendskum firðum. Seinasta summar róði hann út frá Bakkafjørðinum. Hann er ómúgvandi maður, eigir nú, aftaná at hann hevur mist bátin, bert eini gomul hús og eitt lítið traðarstykki og hevur ikki ráð at keypa sær nýggjan bát.

Nevndin skilir, at Hans Jacob Hansen er illa fyrikomin fíggjarliga, og gott hevði verið, um tingið kundi veitt honum neyðturviligan studna; men deils hevur tingið ongan pening til tílík mál, deils vildi tað verið hattisligt vegna tað „præsedens", ið harvið vildi verið skapt.

Nevndin heldur hetta mál vera mest hóskandi at taka til viðgerðar í landsnevndini, og skal hon mæla til, at landsnevndin um hon heldur vera líkindir til tess — veitir umsøkjaranum hóskandi studning av tí peningi, hon hevur at ráða yvir til frama fyri fiskivinnuna.

Úpskot.

Málið verður latið landsnevndini í hendir til avgerðar, og skal tingið mæla til, at hóskandi studningur verður veittur umsøkjaranum av tí peningi, landsnevndin ræður yvir til frama fyri fiskivinnuna, um umstøðurnar annars eru til tess.

18. okt. samtykt 13—0.

---

29. Endurgjald vegna miseydnaðan fiskiskap.

Álit:

Fiskivinnunevndin hevur frá „Erhvervskommissionen" fingið málið um „Endurgjald vegna miseydnuðan fiskiskap" til viðgerðar.

Í málinum liggja umsóknir frá manninglui á M/K „Henry Freeman" úr Sandavági og frá 6 monnum úr Miðvági.

Manningin á „Henry Freeman" sigir, at suðurlandstúrurin bert gav 75 160 kr. í part uppá manuin, meðan túrurin til sildafiskari í Íslandi í summar gav um 150 kr. í part, og biðja teir tingið um at útvega teimum ein hóskandi studna.

Umsøkjararnir úr Miðvági siga, at teir ikki hava fingið meiri enn 176 kr. í part fyri alt árið, og heita á tingið um hjálp úr „Fondet for nødstedte Fiskere".

Nevndin skal vísa á, at tingið tíðverri ikki ræður yvir nøkrum grunni til hetta endamál, men má samstundis halda fram, hvussu tørvandi tað er at veita hesum monnum hjálp, eins og nevndin er vitandi um, at tað eru nógvir aðrir menn, sum í ár hava vunnið eins lítið og umsøkjararnir. Vónandi fáa vit til næsta ár ein útbetalingsgrunn til fiskimenn, men hann kemur ikki til at hjálpa hesum umsøkjarum í ár.

Landsnevndin hevur fingið 10.000 kr. til frama fyri fiskiskap, men hesin peningur er ætlaður til viss endamál. Fyri at koma hesum monnum og møguliga øðrum á møti er nevndin sinnað til at mæta linginum til at lata 5000 kr. til Landsnevndina til at styðja illa staddar fiskimenn.

Uppskot.

Úr amtsgrunninum verða veittar 5000 kr. til landsnevndina at býta út til vána staddar fiskimenn.

27. nov. samtykt 22—0.

30. Studningur til at ganga á handilsskúla.

Álit:

Daniel Jacob Sørensen, Øravík, ið er næmingur á handilsskúlanum í Havn, heitir í umsókn, dagss. 10. oktbr. í ár, á tingið um at velta sær studning, so at hann kann verða førur at halda fram við læruni.

Hann er 21 ára gamal og gekk í 6 mánaðar á sama skúla seinasta vetur; ætlanin er at ganga 5 mánaðir afturat í vetur. Umsøkjarin, ið ongantíð hevur kunna verið til skips vegna ringa heilsu, fær ongan peningaligan stuðul frá heiminum. Við umsóknini fylgir viðmæli frá skúlastjóranum S. E. Matras, eins og nevndin hevur fingið eitt yvirlit frá stjóranum yvir teir næmingar av bygd, sum søkja skúlan. Av ti sæst, at tað fyri tíðina eru 21 næmingar av bygd, ið ganga í handilsskúlanum í Havn. Summi av hesum hava kantórpláss og nýta kvøldini at ganga í skúlan, onnur — serliga ungar kvinnur — hava pláss sum arbeiðiskonur fyrra partin av degnum og tæna á tann hátt fyri kost og innivist. Av teimum 21 er tað bert 4, sum ganga í skúla og onga vinnu hava við síðuna av. Hesu eru:

1) Rósing Thorleifsson, Strendur,
2) Birgitta Joensen, Hósvík,
3) Dan. J. Sørensen, Øravík,
4) Petrine Petersen, Kvívík.

Tað er upplýst, at skúlin ongan pening ræður yvir at veita sum studning til næmingarnar. Skúlapeningurin er 7 kr. um mánaðin. Tann einasti lætti skúlin kann veita næmingunum, er at eftirgeva skúlapeningin, og verður tað eisini gjørt av og á, har ráðini tykjast at vera sera vánalig.

Nevndini kunnugt eru 3 tílíkir skúlar í Føroyum, nevnliga í Klakksvík, í Havn og á Tvøroyri. Nevndin er á einum máli um, at tað er av almiklum týðningi, at vit hava tílíkar skúlar. Nevndin dugir eisini at síggja, at tað vil verða neyðugt, at hesir skúlar framvegis koma at arbeiða sum kvøldskúlar, um teir skulu gera fulla nytta, av tí, at ráðini yvirhøvur eru ov ring hjá fólki til bert at ganga í skúla. Tær gjørdu royndir sýna eisini, at tað er stórur hugur hjá ungfólkinum at søkja sær kunnleika — ofta undir tvørligum viðurskiftum — við hesar skúlar.

Nevndin skal mæla til, at tingið úr amtsgrunninum veitir ein studning uppá 500 kr., sum verða givnar landsnevndini at býta millum avbygda næmingar, ið ganga í handilsskúlarnar í Føroyum.

Uppskot.

Úr amtsgrunninum veitir tingið 500 kr., sum verða givnar lands-

nevndini upp í hendur at býta út sum studning til avbygda-næmingar við handlisskúlarnar í Føroyum.

17. november samtykt 21—0.

---

31. Studningur til lærlingalæru.

Álit:

Det er oplyst, at det kniber stærkt for flere færøske Lærlinge i disse Dyrtider at betale alt, som de skal svare til Lærlingehjemmet i København.

Udvalget skal stille følgende

Forslag.

Af økonomisk Fond stilles til Raadighed for Foreningen til Lærlinges Uddannelse i Haandværk og Industri, København K, op til 1000 Kr. til bedste for Lærlinge fra Færøerne, der opholder sig paa Foreningens Lærlingehjem i København.

4. nov. samtykt 18—0.

---

32. Studningur til undirvísing í tekning.

Álit:

Ein ungur maður, Harald Hansen úr Skopun, biður tingið veita sær peningaligan stuðul til at taka undirvising í tekning „pr. Korrespondance". Hann hevur verið sjúkur og hevur púra eingi ráð.

Nevndin skal mæla til, at umsóknin verður send til landsnevndina, ið viðgjer hana saman við øðrum málum av sama slag.

Uppskot.

Umsóknin frá Harald Hansen, Skopun, verður givin landsnevndini at greiða.

17. nov samtykt 20—0.

33. Hjálpargrunnur fyri óarbeiðsførar fiskimenn.

Álit:

Harra R. Long, Tórshavn, hevur vegna stýrið fyri „Hjálpargrunnur fyri óarbeiðsførar fiskimenn" í umsókn, dagss. 27. oktbr. far, heitt á tingið um at veita

1) studning til grunnin til útbýtan í ár og
2) fáa eina skipan í lag fyri hjálp í framtíðini.

Grunnurin er stovnaður ífjør, og hava hesi felog veitt pening til hansara:

1)	Føroya lærarafelag	700 kr.
2)	Føroya fiskimannafelag	7.000 —
3)	Føroya skipara- og navigatørfelag 1. ferð	2.000 —
	— — — 500 kr. um árið í 5 ár	2.500 —
4)	Færøernes Rederiforening ..... 700 — — — í 3 ár	2.100 —
	ialt:	14.300 kr.

Síðan tá hava Færø Amts Sparekasse og Sjóvinnubankin veitt grunnum studna, soleiðis at hann nú hevur innistandandi ein grundpening uppá 31.100 kr. Men av tí at peningurin ikki hevur staðið inni fult ár, er grunnurin ikki førur fyri í ár at býta út av rentunum.

Frá Færø Amts Sparekasse hevur grunnurin fingið 800 kr. til útbýtan í ár, og eru innkomnar 63 umsóknir um at fáa lut í hesum peningi. Ein meginpartur av teimum, ið søkja, eru so illa staddir, at teir treingja til hjálp, men at býta 800 kr. millum allar, er nyttuleyst. Nevndin fyri grunnin hevur samtykt í ár ikki at veita minni studning enn 100 kr., og kann hon tí í ár hægst hjálpa 8 umsøkjarum, og verða tá teir valdir burtur úr, ið hava flest børn og eru minnst arbeiðsførir.

Av tí at tað av Suðuroya tingmonnum hevur verið haft á máli, at tað kannska kann vera lvasamt, um umsøkjarar úr Suðuroy verða tiknir við í býti, hevur nevndin haft samráðingar við harra Long, og sigur hann, at grunnurin er fyri allar Føroyar, og studningur einans verður givin eftir trongd, og vil tað ongan ávirkan hava, hvar í Føroyum umsøkjararnar búgva.

Nevndin sum heild er hugað at styðja hetta mál munagott, men vegna tingsins fíggjarligu umstøðu, vil hon mæla til, at studningurin fár verður 500 kr.

Av tí at hettar mál var til viðgerðar á tingi ífjør og tá varð samtykt ein skipan fyri grunnin, hvarefter ríkiskassin skuldi veita munagóðan studning, og tingið ikki enn hevur fluglð at kenna ríkisstýrisins støðu til málið, kann tingið so statt ikki aftur í ár seta fram uppskot til nýggja skipan. Harafturímóti skal nevndin mæla til, at landsnevndin — um svar frá ríkisstýrinum er komið til ta tíð — til næstu vanligu tingsetu samráðist við stýrið fyri hjálpargrunnin um framtíðar skipan fyri grunnin.

Uppskot.

1) Úr amtsgrunninum veitir tingið 500 kr. sum studning til Hjálpargrunn fyri óarbeiðsførar fiskimenn. Peningurin verður at býta til treingjandi fiskimenn í ár.
2) Um ríkisstýrið ikki fremur tað av tinginum í seinasta setu samtykta uppskot viðvíkjandi Hjálpargrunn Føroya fiskimanna, verður landsnevndin biðin um at samráðast við stýrið fyri hjálpargrunnin um eina framtíðar skipan fyri grunnin.

Samtykt 21—0.

34. Studningur til sjóvinnu.

Álit:

Sum viðurskiftini eru, verður tað neyðugt at seta fram hetta

Uppskot.

Landsnevndin fær heimild til at nýta upp til 10.000 kr. av amtsfondini, eventuelt gjøgnum lán, til frama fyri sjóvinnuna og onnur neyðturvulig mál.

Samtykt 21—0.

XIV. Ymist.

1. Yvirtakan av bankaktium.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Málið var til viðgerðar ífjør (sí løgtingstíðindi 1938, s. 190) og varð goymt til í ár. Landsnevndin hevur 4. apríl biðið handilsministarin fáa í lag, at Landmandsbanken selir løgtinginum partabrøvini, sum hesin banki eigur í Føroya banka, til pari-kurs og so, at keypipeningurin verður goldin við fjórðinginum straks og rentuna í 10 ár. Hartil hevur bankin svarað, at hann ikki er sinnaður at taka hetta boð, sum tað er.

So statt skal nevndin mæla til, at landsnevndin fær heimild til at tinga við Landmandsbanken, um teir yvirhøvur vilja selja og fyri hvønn pris.

Uppskot.

Málið verður sent landsnevndini til framvegis tinglingar við Landmandsbanken.

11. okt. uppskotið samtykt 18—0.

---

2. Orðaskifti á tingi.

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Málið viðvíkjandi uppskrivan av orðaskiftinum á tingi hevur verið til viðgerðar fyrr á tingi, seinast ífjør. Nevndin hevur kannað málið gjølla og er sameint um, at tað í løtuni vegna tann verandi kríggsvanda ikki er ráðligt at fremja hesa sak.

Eitt tílíkt upprit, um tað verður prentað, kann ætlast at kosta ca. 10.000 kr. Ikki er at ivast í, at tingið í komandi tíð tørvar allan tann pening, tað kann ráða yvir, til onnur meira neyðturvulig mál.

Uppskot.

Málið viðvíkjandi uppskrivan av orðaskifti á tingi verður at goyma fyri fyrst.

11. okt. uppskotið samtykt 14—0.

---

3. Hini av amtmanninum greiddi mál.

Átit:

Løgtingsins ávísingarbók fyri tíðarskeiðið $^{1}/_{11}$—1938 til $^{11}/_{11}$—1939 er verðin eftirkannað av amtmannsmálanevndini, og hevur nevndin ongar atfinningar at gera.

23. novbr. málið tikið til kunngeringar.

4. Decisión av roknskapum.

Uppskot frá *fíggjarnevndini* til decisión av fylgjandi roknskapum:

1) Færø Amts Bibliotek og Arkivafdelingen fyri árið frá $^{1}/_{4}$.—38 til $^{31}/_{3}$.—39,
2) S/S „Smiril" fyri árið frá $^{1}/_{4}$.—38 til $^{31}/_{3}$.—39,
3) Føroya Vanlukkutryggling fyri árið 1938,
4) Skúlabókagrunn Løgtingsins fyri tíðina $^{1}/_{10}$.—38 til $^{31}/_{8}$.—39,
5) for Grindegarnet i Vestmanhavn fyri árið 1938,
6) Forsikringsforeningen for Skolebygninger paa Færøerne fyri 1938,
7) Folkeskolelærernes Pensionsfond fyri árið 1938,
8) Færøernes Mellem- og Realskoles Pensionsfond fyri árið 1938,
9) Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almueskolebørn paa Færøerne fyri árið 1938,
10) Pastor Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat fyri árið 1938,
11) Fonden for Fornlykkedes Efterladte fyri árið 1938,
12) Færø Amts Skolefond fyri árið 1938,
13) Færøernes Kirkefond fyri árið 1938,
14) Vaag kommunale Elektricitetsværk fyri árið 1938,
15) Tuberkulose-Sygehuset i Hoydal fyri árið 1938,
16) Lagtingets Studenterkursus fyri árið 1938,
17) Færø Amts Fattigkasse fyri árið 1938,
18) Færø Amts økonomiske Fond fyri árið 1938,
19) Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen fyri árið 1938,
20) Færø Amts Repartitionsfond fyri árið 1938,
21) Frodebø Sogns Elektricitetsværk fyri árið 1938,
22) Vestmanhavn Havnekasse, Vestmanhavn Kaj og Ejendommen Heygaines fyri árini 1937 og 1938,

23) Midvaag Havn fyri árið 1937,
24) Midvaag Havn fyri árið 1938,
25) Trangisvaag Havn fyri árið 1938,
26) Vaag Havnevæsen fyri árið 1938,
27) Kommunuroknskapini fyri árið 1937, undantikið roknskapini fyri Lorvík og Skúvoy,
28) Kommunuroknskapini fyri árið 1938, undantikið roknskapini fyri Lorvík, Bø, Skúvoy, Hvalbø, Froðbø og Hovi.

Samtykt 20—0.

Uppskot til avgerðar frá *figgjarnevndini:*

Da Driftsregnskabet for Skopen Havn for Aaret 1938 endnu ikke er modtaget til Revision, stilles følgende

Forslag.

Landsnevndin anmodes om at frenskaffe Regnskabet for Skopen Havn for Aaret 1938 og efter endt Revision at foretage den endelige Decision af dette Regnskab. —

Da Bilagene til Driftsregnskabet for Klaksvig Havn for Tiden $^{1}/_{12}$—1937—$^{31}/_{12}$—38 og Anlægsregnskabet for samme Havn er modtagne saa sent, at Revisionen af disse Regnskaber ikke har kunnet afsluttes, stilles følgende

Forslag.

Landsnevndin anmodes efter endt Revision om at foretage den endelige Decision for de foran omneldte Regnskaber.

Uppskot til avgerðar frá *kommunala nevnd:*

Efter at Revisionen af Regnskabet for Hove Sogns Kommune for Aaret 1938 var afsluttet har Lagtingsrevisor modtaget vedlagte Skrivelse af 20. f. M. med Bilag fra Lokalrevisor Mikkel Jespersen af Hove. Efter Skrivelsens Indhold stilles følgende

Forslag.

Landsnevndin anmodes om at undersøge Forholdet og efter endt Undersøgelse og derpaa endelig Revision at foretage den endelige Decision af Regnskabet for Hove Sogns Kommune for Aaret 1938.

Følgende Kommuners Regnskaber ere hidtil ikke indkomne til Lagtinget og derfor ikke reviderede:

Regnskab for	Frodebø Sogns Kommune			for	Aaret 1938.
—	- Kvalbø			-	—
—	- Bø	—		-	
—	- Hervig	—	—	-	Aarene 1937 og 1938.
—	- Skuø	—	—	-	— 1937 og 1938.

Forslag:

Landsnevndin anmodes om at fremskaffe forannævnte Regnskaber og efter endt Revision at foretage den endelige Decision af disse Regnskaber.

Uppskotini samtykt 20--0.

---

5. Viðgerðan av skattaklagum.

Álit frá *ymsamálanevndini* (O. F. Joensen óheftur):

„Færøya javnaðarflokkur indsendte ifjor et Andragende til Lagtinget om, at Skatteklager fra færøske Forretningsvirksomheder ikke tages til Følge, medmindre vedkommende Regnskab er attesteret af statsautoriseret Revisor. Lagtinget vedtog ifjor (se Lagtingstidende 1938, S. 211) at udsætte Sagen til iaar, og at der skulde indhentes en Erklæring fra Lagtingets Skatteudvalg.

Der foreligger nu en saadan Erklæring, hvori det oplyses, at de i det øvrige Kongerige gældende Skattelove ikke indeholder Hjemmel til at afvise Skatteklager med den foreslaaede Begrundelse. Landsskatteretten søger imidlertid at tvinge de erhvervsdrivende til en tilfredsstillende Regnskabsførelse ved ikke at tage Klager til Følge eller endog at forhøje Ansættelserne, naar Klagerne ikke er dokumenteret med behørigt, ordentligt førte Regnskaber; dog forlanger man ikke, at Regnskaberne skal være reviderede af en statsautoriseret Revisor.

Der findes ikke for Tiden saadanne Revisorer paa Færøerne. Skatteudvalget mener ikke, at det er nødvendigt at have en Regel som den foreslaaede, hvorimod Udvalget mener med Fordel at kunne følge den Praksis, som Landsskatteretten har, og finder det rigtigt, at Udvalget i sit Arbejde anlægger en saadan Praksis.

Nærværende Udvalg kan slutte sig til Skatteudvalgets Betragtninger, dog at man yderligere vil finde det hensigtsmæssigt, at de ligende Myndigheder lige saa vel som Klageren skal have Adgang til at kræve, at vedkommende Regnskab gennemgaas af en kyndig Revisor.

Forslag.

1) Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Lagtingets Skatteudvalg.
2) De lignende Myndigheder skal sikres Adgang — om nødvendigt ved Lovændring — til at kræve, at Regnskaber, som erhvervsdrivende indsender, tilligemed vedkommendes Bøger skal gennemgaas af en kyndig Revisor.

31. oktober uppskotið samtykt 17—0.

---

6. Byggingarkønur ráðgevari. (7|XIV).

Álit frá *figgjarnevndini:*

Tingið hevur í mong ár kent tað sum eitt stórt sakn ongan byggikønan mann at hava at ráða yvir, sum altíð kundi verið tinginum, skúlastjórnini, kirkjustjórnini umframt øðrum tingsins nevndum tøkur sum byggikønur ráðgevari, og sum skuldi haft tilsýn við øllum almennum bygningum og byggifyritøkum, ið løgtingið hevur ábyrgd fyri. Málið hevur verið til viðgerðar fyrr á tingi, sí løgtingstíðindi fyri 1932, bls. 47—48 og 1938, bls. 227.

Teir bygningar, sum fyrst og fremst er talan um, eru skúlar og kirkjur umframt aðrar, ið eru í tingsins varðveitslu. Av álitinum ífjør sæst, at amtmaðurin er sinnaður at mæla til, at ein tílíkur byggikønur ráðgevari eisini hevur tilsýn við statsins bygningum í Føroyum. Landsnevndin hevur eftir løgtingssamtyktini frá ífjør lagt málið aftur fram á ting íár. Amtið hevur eftir ábeitan av landsnevndini skaffað til vegis yvirlit yvir kirkju-, skúla- og teir statsbygningar, ið eru í Føroyum.

Landsnevndin hevur tingast við ingeniør Fonsdal um málið, og heldur hann seg kunna gera arbeiðið móti hóskandi samsýning, sum hann vil tinga um við eina løgtingsnevnd og amtmannin.

Amtmaðurin hevur mínt um, at talan er um at seta á stovn ein byggigrunn, ið skal veita lán til bygging av nýggjum húsum. Hettar krevur, at eftirlit verður haft við teimum húsum, hvar lán er givið, og mælir hann til, at hesin spurningur eisini verður umhugsaður í samband við hetta mál.

Nevndin er samd um, at tingið í longdini ikki kann umvera ein tílíkan kønan mann, men hon heldir seg eisini duga at skilja, at um byggigrunnurin kemur á stovn, verður eftirlit o. a. viðvíkjandi teimum bygningum, her kann vera talan um, so stórt, at tað neyvan kann vera eitt frammihjástarv hjá harra Fonsdal ella øðrum kønum manni.

So statt skal nevndin mæla til, at steðgað verður við at taka nakra endiliga avgerð í hesum máli, inntil menn hava greiðu á, hvat lagnu málið viðvíkjandi stovnan av einum byggigrunni í Føroyum fær.

Uppskot.

Málið vlðvikjandi byggikønum ráðgevara verður at goymu til næsta ár.

11. okt. uppskotið samtykt 17—0.

---

7. Elektricitetsverk í Sandavági. ($^{8}|_{XIV}$).

Álit frá *kommunalu nevnd*:

Sandavágs sóknarstýri hevur í brævi, dagss. 17. apríl íár, vent sær til løgtingið og biðið tingið um at taka ábyrgd av einum láni, sum er ætlan at byggja elektrisk vatnverk fyri.

Elektricitetsverkið er roknað út av verkfræðingi Harry Fonsdal og er ætlað at kosta 50.500 kr. at byggja umframt at leggja inn í húsini, og tað er ætlað at kosta o. u. 20.000 kr.

Sóknarstýrið hevur hugsað sær at fingið hetta mál viðgjørt í eykasetuni í mei í ár, men tað bar ikki til.

Nevndin hevur haft fund við harra Fonsdal, og heldur hann, at verkið kann gerast fyri tann ásetta pening, tó vil tað tilfur, ið skal takast úr útlondum, verða eitt sindur dýrari vegna ta kríggstíð, sum er komin nú at valda.

Sóknarstýrið hevur spurt seg fyri, um tað, sum skal fáast uttanifrá til verkið, kann fáast, og hava teir fingið tað játtað.

Um hetta fer at bera til, er ætlanin at byrja bygging av verkinum í vetur.

Verkfræðingurin hevur gjørt eitt yvirlit yvir tær tilætlaðu inntøkur og útreiðslur, og vísir hetta eina inntøku uppá 6500 kr. tilsvarandi útreiðslur. Av teim gott 100 húsum í Sandavági hava 80 hús fyribils teknað seg; harafturat kemur elektricitet til turkihús og gøtuljós.

Í brævi, dagss. 9. septbr., hevur Færø Amts Sparekasse givið játtan á, at kommunan fær eitt lán uppá 50.500 kr., móti at løgtingið samstundis gevur ábyrgd fyri lánið.

Tey figgjarligu viðurskifti hjá kommunni eru tolulíga góð; hon skyldar um 12.000 kr., og í ogn hevur hon 2 skúlahús og eini lærarahús.

Nevndin er samd um at mæla til, at givið verður Sandavágs kommunu ta umsøktu ábyrgd fyri lánið. Av tí at tað kann ætlast, at tað inuflutta tilfarið verður eitt sindur dýrari enn upprunaliga roknað, mælir nevndin til, at løgtingið gevur ábyrgd fyri upp til 55.000 kr.

Uppskot.

1. Løgtingið gevur Sandavágs kommunu loyvi til at taka lán upp til 55.000 kr. til byggjan av elektricitetsverki í Sandavági.
2. Tað verður givið landsnevndini upp í hendi løgtinggsins vegna at geva ábyrgd fyri eitt lán í Færø Amts Sparekasse upp til 55.000 kr.
3. Løgtingið gevur kommununi loyvi til at taka lán til installatiónir uppá 20.000 kr.

27. november uppskotið samtykt navnakall 19—0 (Samuelsen, Andreasen og Iversen *atkvoddu ikki* og Zachariasen og Ellefsen vóru *burtur*).

---

8. Álit frá »Erhvervskommissionen«. ($^{10}|_{XIV}$).

Álit: Sí skjal nr. 13.

Broytingaruppskot frá Hans Iversen og J. J. Simonsen:

Til Udvalgets Forslag under Afsnit IV. „Minedrift" tilføjes som nyt Punkt:

„Lagtinget vil i størst muligt Omfang og til enhver Tid fremme og hjælpe Udførsel af Sten og Ler fra samtlige Pladser paa Færøerne, hvor Ler forefindes".

28. november fór atkvæðisgreiðsla fram:

I. *Fiskeriet:* Pkt. I samtykt 20—0 og pkt. II og III samtykt 22—0.

II. *Landbruget:* Pkt. I samtykt 22—0. Pkt. Ia) um at skúlin verður settur í Kollafirði samtykt 20—0. Pkt. Ia) um at royndarsteðirnar í Hoyvík og Sandi verða niðurlagdar fall, 9—0. Pkt. Ib) fall við navnakall 11—0 (Djurhuus, Dam, Zachariasen, Nolsøe, Simonsen, Rasmussen, Hejnesen, Henriksen, Ellefsen, Mitens, Kallsoy *atkvoddi ikki* og Paturssen og Holm Jacobsen vóru *burtur*). Pkt. Ic) fall 5—0. — Pkt. II samtykt 21—0.

III. *Haandværk og Industri:* Pkt. I samtykt 21—0 og pkt. II og III samtykt 20—0.

IV. *Minedrift:* Nevndaruppskotið samtykt 20—0 og broytingaruppskotið samtykt 18—0.

V. *Financiering og Realkredit* samtykt 22—0.

VI. *Skibsfart og Samferdsel* samtykt 22—0.

VII. *Telefon- og Telegrafforbindelsen* samtykt 21—0.

IX. *Storhvalfangst, Fuglefangst, Pelsdyrrøkt* samtykt 22—0.

---

9. Handil og søla av denatureraðum spritti. ($^{14}|_{XIV}$).

Álit frá *ymsamálanevndini:*

Anton Andresen, Tórshavn, søkir um loyvi til í samband við sølu av denatureraðum spiritus at hava handil við øðrum vørum, eins og keypmaður Poul Isaksen hevur tílíkt loyvi.

Reglugerð av 24. juli 1938 ásetir, at eingin kann selja denatureað spiritus uttan vlð serstøkum loyvi frá amtmanninum, og tílíkt loyvi eigir vanliga ikki at verða givlð nøkrum, sum hevur annan handil. Í sonu bygd eigir bert loyvi at verða givið til ein maun; men vlð reglugerð av 29. mai 1937 varð ásett, at loyvi tó í størri bygdum kundi verða givið til tvelr, og samstundis mældi tinglð til, at Poul Isaksen, keypmaður, fekk loyvi til sølu av denatureraðum spiritus fyri eisini at styðja hin fyrsta føroyska materialhandil, sum Isaksen hevði byrjað (sí løgtingstíðindi 1936, s. 14).

Anton Andresen upplýslr, at nann umframt denatureað spiritus hevur loyvi til at selja petroleum og benzin, og sølan í 1936 var 4360 liter, í 1937 var hon 4278 liter og í 1938 3774 liter. Afturgongd er soleiðis nøkur, men tó ikki melra enn $^{1}/_{5}$.

Sum nevnt fekk Isaksen loyvi serstakliga fyri at styðja materialhandilin.

Anton Andresen hevur upplýst, at hann ikki beint nú hevur ætlað sær at byrja nakran vissan handil, og hann kann tí ikki upplýsa nakað um, hvørjar vørur hann vil selja.

Nevndin heldur so statt ikki, í hvussu er fyrt fyrst, at kunna mæla til, at Anton Andresen fær loyvi til at handla við øðrum vørum umfraut denatureraðum spiritus enn petroleum og benzin.

Uppskot.

Avskrift av áliinum verður sent umsøkjaranum.

Broytingaruppskot frá nevndini (Jacob Nielsen, óheftur):

Umsøkjarin hevur nú í brævi, dagss. 5. oktbr. upplýst, at hann serstakliga ætlar at selja veggjaplátur, máling o. t.

Nevndin heldur, sambart lógini, at høvuðsreglan má verða, at teir, sum fáa loyvi at selja denaturerað spiritus, Ikkl eru handlandi, men kann tó í hesum tilfelli seta fram kettar

Uppskot.

Tingið mælir til, at amtmaðurin gevur umsøkjaranum, ið hevur loyvi at selja denaturerað spiritus, eisini loyvi til umframt við petroleum og benzin at handla við veggjaplátum, máling og øðrum liknandi vørum.

17. oktober fall broytingaruppskotið og nevndaruppskotið 12—0 og 8—0.

---

10. Lønskipan fyri bókasavnið. ($^{13}|_{XIV}$).

Álit frá *fíggjarnevndini:*

Til nærværende Udvalg er henvist et Andragende fra Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek angaaende Lønningsforholdene ved Biblioteket.

Som bekendt blev Biblioteket, som er oprettet i 1828, reorganiseret i 1921 paa Initiativ af Formanden for Statens Bogsamlingskomité, afdøde Professor Steenberg og nuværende Biblioteksdirektør Døssing. Til at forestaa og gennemføre Omordningen udpegede Lagtinget Bibliotekets nuværende Bibliotekar M. A. Jacobsen, som har været ansat som Leder af Biblioteket fra 1921.

Ifølge de nugældende Statutter, som blev stadfæstede 16. Oktbr. 1923, er Bibliotekets Opgave en dredobbelt, nemlig:

at udbrede Kendskab og almindelig Oplysning ved gratis Udlaan af Litteratur til Biblioteker og private indenfor Øernes Omraade samt ved Indretning af gratis tilgængelige Læsestuer med Haandbogssamlinger,
at indsamle i videst muligt Omfang al Litteratur vedrørende Færøerne,
at virke hen til, at der til Biblioteket knyttes en Studieafdeling med Litteratur af videnskabelig Art.

Efter at den ny Bygning var blevet taget i Brug, blev der til Biblioteket knyttet en Arkivafdeling (1932) og en Museumsafdeling (1931). Denne sidste har sin egen Bestyrelse og oppebærer særligt Tilskud fra Lagtinget.

Iøvrigt henvises til de aarlige Indberetninger, som belyser Bibliotekets Virksomhed, og med Hensyn til selve Driften henvises til de aarlige Regnskaber.

Færø Amts Bibliotek er Centralbibliotek i Lighed med danske Centralbiblioteker, som virker indenfor større Omraader, og som saadant oppebærer det Tilskud fra Staten, Lagtinget og Tórshavns Kommune. For Centralbibliotekerne gælder særlige Lønningsbestemmelser, og Bestyrelsen foreslaar og finder det rimeligt og naturligt, at disse Bestemmelser ogsaa kommer til at gælde for Centralbibliotekaren ved Færø Amts Bibliotek. Det kan ogsaa anføres, at i den Overenskomst, som Bibliotekar Jacobsen indgik med Lagtinget ved sin Ansættelse (se Lagtingstidende 1920, Side 5), staar bl. a., at Bibliotekaren er ikke forpligtet til at gaa ind paa ringere Betingelser end de, som er gældende for Bibliotekarer ved lignende Biblioteker i Provinsen i det øvrige Kongerige.

Fra 1921—25 var Bibliotekarens aarlige Løn 3000 Kr. og fra 1925—30 3600 Kr. I dette Tidsrum (1921—30) var Bogudlaanet aabent hver Mandag og Torsdag fra Kl. 19—20½ og Læsestuen hver Tirsdag, Fredag, Lørdag og Søndag Kl. 19—22. Fra 3. Maj 1931, da den nye Bygning blev taget i Brug, har Udlaan og Læsestue været aabent hver Dag fra Kl. 10—14 og Kl. 17—21, og Bibliotekarens Løn har været 4000 Kr. aarlig fra 1931—36 og fra 1937—39 4800 Kr. aarlig. Fra 1. April 1939 er der tilkommet et foreløbigt Løntillæg paa 480 Kr., saaledes at Lønnen i indeværende Aar er 5280 Kr.

Som det vil ses af vedlagte Brev fra Statens Bibliotekstilsyn, er der for Centralbibliotekarers Lønninger fastsat følgende to Skalaer:

1. 5460 Kr., stigende hvert 3. Aar med 600 Kr. til 6660 Kr.
2. 4800 Kr., stigende hvert 3. Aar med 480 Kr. til 5760 Kr.

Til disse Lønninger kommer de for Statens Tjenestemænd gældende Regulerings- og Stedtillæg, der for Tiden for Lønninger som disse andrager ca. 1000 Kr.

Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek foreslaar, at Bibliotekarens Løn fastlægges efter den i Skrivelsen fra Tilsynet anførte Skala 2, men for at gennemføre en saadan Ordning, er det nødvendigt, at Bibliotekets Tilskud forhøjes med ca. 1500 Kr. aarlig.

Endvidere foreslaar Bestyrelsen, at Biblioteksassistentens Løn forhøjes med to Tillæg paa 300 Kr. hvert. Assistentens Løn er for Tiden 2400 Kr. aarlig. Den nuværende Assistent, Johannes Samuelsen, blev ansat ved Biblioteket i 1927.

Udvalget er enigt med Bestyrelsen i, at det er rimeligt og naturligt, at Bibliotekarens Løn fastlægges i Overensstemmelse med de for Centralbibliotekarer i det øvrige Kongerige gældende Bestemmelser, og finder ogsaa, at det er rigtigt at forhøje Assistentens Løn saaledes, som det er foreslaaet af Bestyrelsen. Det er ogsaa indlysende for Udvalget, at en Ordning som denne ikke kan gennemføres, med mindre de Tilskud, som Biblioteket oppebærer fra Staten, Lagtinget og Tórshavns Kommune, forhøjes med det tilsvarende Beløb, som Lønforhøjelsen udgør, nemlig ca. 2100 Kr. aarlig. Det vilde derefter være naturligt, at Tilskudene fra Staten, Lagtinget og Tórshavns Kommune, henholdsvis: 8000 Kr., 4400 Kr. og 1700 Kr., forhøjedes med dette Beløb i Forhold til disse Tilskuds nuværende Størrelse.

For ved Delingen at opnaa Beløb i hele Kroner, vil Udvalget foreslaa, at Forhøjelsen af Tilskudene bliver 2115 Kr. aarlig, saaledes at

Statens Tilskud forhøjes med.....	1200 Kr.	aarligt.
Lagtingets Tilskud forhøjes med	660 „	„
Tórshavns Kommunes Tilskud forhøjes med.....	255 „	„
Tilsammen:	2115 Kr.	aarlig

Med Hensyn til Arkivafdelingen vil Udvalget foreslaa, at Arkivarens Lønning ogsaa fastlægges i Overensstemmelse med gældende Bestemmelser i det øvrige Kongerige. Arkivar Degn blev ansat ved Arkivafdelingen i 1932 med en aarlig Løn af 3000 Kr. I 1936 blev Lønnen forhøjet med 300 Kr. aarlig til 3300 Kr., og fra 1937 har Lønnen været 3600 Kr. aarlig. Denne Lønforhøjelse er muliggjort herved, at Lagtinget har forhøjet sit aarlige Tilskud fra 1850 Kr. til 2500 Kr. Statstilskudet til Arkivafdelingen er uforandret, nemlig 1850 Kr. aarlig. I Betragtning af at de $^4/_5$ af Arkivsagerne er Statens Arkiver paa Færøerne, medens kun $^1/_5$ er Lagtingets Arkiv, mener Udvalget, at det vilde være naturligt, at Statens Tilskud til Arkivafdelingen i hvert Fald var paa samme Størrelse som Lagtingets.

Udvalget kan tilraade, at Arkivarens Løn bliver forhøjet i Overensstemmelse med de Bestemmelser, som gælder for Arkivarer II, hvorefter Arkivar Degns Løn paa nuværende Tidspunkt vilde blive: Begyndelsesløn 3180 Kr. plus 2 Alderstillæg à 360 Kr. plus ReguleringS- og Stedtillæg 696 Kr., tilsammen 4596 Kr. Da de samlede Driftsudgifter for Arkivafdelingen beløber sig til ca. 750 Kr., vil en Ordning som denne ikke kunne gennemføres, med mindre Tilskudene til Arkivafdelingen forhøjes med ca. 1000 Kr. Under Forudsætning af at Statens Tilskud kommer op paa samme Størrelse som Lagtingets, vil det betyde for Lagtinget en særlig Merudgift til Arkivafdelingen paa 175 Kr.

Udvalget skal derfor foreslaa, at den ovenfor nævnte Lønordning ved Arkivafdelingen søges gennemført paa den Maade, at Staten forhøjer sit Tilskud fra 1850 Kr. aarlig til 2675 Kr. aarlig og Lagtinget sit Tilskud fra 2500 Kr. aarlig til 2675 Kr. aarlig.

Forslag.

Til Gennemførelse af de i nærværende Betænkning omhandlede Lønningsordninger ved Færø Amts Bibliotek og dets Arkivafdeling vedtager Lagtinget:

1. at forhøje Tilskudet til Biblioteket med 660 Kr. aarlig fra 1. April 1940 at regne, under Forudsætning af at Statens og Tórshavns Kommunes Tilskud til Færø Amts Bibliotek forhøjes henholdsvis med 1200 Kr. aarlig og 255 Kr. aarligt,
2. at forhøje Tilskudet til Arkivafdelingen med 175 Kr. aarlig fra 1. April 1940 at regne, under Forudsætning af at Statens Tilskud til Færø Amts Biblioteks Arkivafdeling forhøjes fra 1850 Kr. aarlig til 2675 Kr. aarlig.
3. Det henstilles til Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek at forhandle

med Statens Bibliotekstilsyn og Tórshavns Kommune angaaende Forhøjelsen af henholdsvis Statens og Kommunens Tilskud saaledes som anført i Betænkningen.

17. oktober uppskotið samtykt 18—0.

---

11. Loyvi til fasta farleið. ($^{14}|_{XIV}$).

Álit frá *„Sarvil"s-nevndini:*

Ifølge Lov for Færøerne Nr. 124 af 15. Marts 1939 om Rutefart udkræves der herefter Tilladelse fra Færøernes Lagting eller fra et af dette dertil bemyndiget Udvalg til Opretholdelse af Rutefart, saavel hvad Personrutefart som Godsrutefart angaar. Tilladelsen kan knyttes til bestemte Betingelser, bl. a., at der svares en Afgift til Amtsrepartitionsfonden, og at der overholdes nærmere fastsatte Takster. Desuden skal der ske Anmeldelse til Skibstilsynet, som undersøger, om alle gældende Regler er iagttaget med Hensyn til det paagældende Fartøjs Redningsmateriel m. v.

I Henhold til Lovens § 5 har følgende Indehavere af de ved Lovens Ikrafttræden ($^{1}/_{6}$—1939) bestaaende Ruter anmeldt disse, nemlig:

1) **Olaf Olsen, Klakksvík.** („Immanuel").

Klakksvík — Haraldssund — Viðareiði — Máli — Norðdepil — Hvannasund — Svínoy — Kirkja — Hattarvík — Árnafjørður — Klakksvík.

2) **Samson Joensen, Klakksvík.** (Motorbaad).

Klakksvík — Kallsoy — Kunoy — Klakksvík.

3) **J. F. Kjelbro, Klakksvík.** („Britons Pride").

1. Klakksvík — Tórshavn — Miðvág — Tórshavn — Klakksvík.
2. Klakksvík — Lorvík — Fuglafjørður — Hellurnar — Oyndarfjørður — Elduvík — Funningur — Gjógv — Funningur — Elduvík — Oyndarfjørður — Hellurnar — Fuglafjørður — Klakksvík.
3. Klakksvík — Tórshavn — Klakksvík.
4. Klakksvík — Viðareiði — Sund — Svínoy — Kirkju — Hattarvík — Sund — Viðareiði — Klakksvík.
5. Klakksvík — Rituvík — Tórshavn — Rituvík — Klakksvík.
6. Klakksvík — Lorvík — Fuglafjørður — Gjógv — Funningur — Elduvík — Oyndarfjørður — Hellurnar — Fuglafjørður — Klakksvík.

4) **Poul Rastin, Fuglafjørður.** („Alma").

Klakksvík — Lorvík — Fuglafjørður og Syðradalur og til Tider Gotu.

5) **Andreas Nolsoe, Tórshavn.** („Erhardt").

Tórshavn—Klakksvík—Tórshavn (hver Lørdag).

6) **Georg Johansen, Haldórsvík.** (Motorbaad).

Haldórsvík—Hvalvík—Haldórsvík.

7) **A/S Thorshavns Mælkeforsyning & Margarinefabrik, Tórshavn.**

1. Sundelaget.
2. Skaalefjorden.
3. Tórshavn—Eldi—Tórshavn.
4. Tórshavn—Klakksvík—Viðareiði—Hvannasund—Norðdepil—Svínoy—Fugloy—Klakksvík—Tórshavn.
5. Tórshavn—Nólsoy—Skopun—Hest—Tórshavn.
6. Tórshavn—Miðvág—Vestmanna—Tórshavn.

8) **Samuel J. Olsen, Vestmanna.** (Motorbaad).

1. Vestmanna—Fútaklett—Kvívík—Vestmanna.
2. Vestmanna—Kvívík—Vágoy—Vestmanna.

9) **Jacob Andreas Joensen, Skopun.** („Borðoyanes").

Skopun—Tórshavn—Skopun og eventuelt andre Pladser.

10) **Suðuroyar margarinevirki og mjólkafelag:**

1. Trongisvág—Hovi—Porkeri—Vági—Lopra—evt. Sunnbø—Porkeri—Hovi—Øravík—Trongisvág.
2. Trongisvág—Hvalbø—Sundvík—Hvalbø—Øravík—Trongisvágur.

Sagen er henvist til undertegnede Udvalg, der har gennemgaaet de foreliggende Anmeldelser og fundet, at disse omfatter de bestaaende Ruter med Undtagelse af P/f Skipafelagið Føroyars Rute med S/S „Tjaldur" og samme Selskabs Godsrutefart med M/K „Rókur".

Udvalget har ført Forhandlinger med Repræsentanter for A/S Thorshavns Mælkeforsyning, P/f Skipafelagið Føroyar samt Købmand J. F. Kjølbro bl. a. om en ensartet Fragt- og Passagertakst samt en Regulering af Fartplanerne.

Desuden blev det drøftet at stifte et Transportselskab ved Sammenslutning af Indehaverne af de forskellige Passager- og Godsrutor saaledes, at der blev givet et Transportselskab Enekoncession paa al Rutefart imod at oppebære det samlede Posttilskud samt forventet Lagtingstilskud, idet S/S „Smiril" skulde overføres til Transportselskabet.

Disse Forhandlinger har Udvalget ikke naaet at afslutte og har i Betænkningen om „Smiril" foreslaaet Forhandlingerne ført videre af Landsnevndin m. fl.

Der opnaaedes Enighed om en Regulering af og Overholdelse af ens Passager- og Fragttakster. „Smiril"s Expedition skal herefter ikke opkræve Extraafgift for Losningsexpeditionen, idet denne Udgift afholdes af de ordinære Fragtindtægter.

Med Hensyn til Regulering af Fartplanen opnaaedes der ikke Enighed.

Udvalget vil imidlertid finde det naturligt og rimeligt, om der sker en Regulering af Ruteplanen for de forskellige Fartøjer, saaledes at disse ikke i Fremtiden har samme Afgangsdag og -tid, naar det drejer sig om Sejlads mellem de samme Afgangs- og Endestationer. Ved Meddelelse af

Koncession paa Rutesejlads kan denne bl. a. gøres afhængig af en hensigtsmæssig Regulering af Planen.

Da saadanne Ændringer imidlertid medfører bl. a. Forhandlinger med Postvæsenet og Amtmanden, foruden at der udkræves visse yderligere Oplysninger, som Udvalget ikke kan naa at faa fremskaffet, foreslaar Udvalget, at de nærmere Forhandlinger herom fortsættes af Landsnevndin.

Hvad endelig angaar Spørgsmaalet om Tilladelse til Rutefart til de respektive Indehavere, er Udvalget enigt i, at en saadan Tilladelse bør gøres afhængig af Erlæggelse af en passende Afgift til Lagtinget. Da det imidlertid er nødvendigt af Hensyn til Afgiftens Beregning at have Statistik over den af de respektive Ruter befordrede Personer samt Godsmængde, mener Udvalget ikke at kunne fremsætte Forslag om Afgiftens Størrelse, men skal foreslaa, at der meddeles en foreløbig Tilladelse til Rutefart paa Vilkaar, at de respektive Indehavere senest den 31. Januar 1940 fremkommer til Landsnevndin med Oplysning om den i 1939 befordrede Godsmængde samt Passagertal, hvorefter Tinget i sin førstkommende Samling meddeler endelig Koncession og fastsætter Afgiftens Størrelse.

Forslag.

A. Der meddeles:

1. Olaf Olsen, Klakksvík,
2. Samson Joensen, Klakksvík,
3. J. F. Kjølbro, Klakksvík,
4. Poul Rustin, Fuglafjørður,
5. Andreas Nolsøe, Tórshavn,
6. Georg Johannessen, Haldórsvík,
7. A/S Thorshavns Mælkeforsyning & Margarinefabrik, Tórshavn,
8. Samuel J. Olsen, Vestmanna,
9. Jacob Andreas Joensen, Skopen,
10. Suðuroyar margarinvirki & mjólkafelag, Trongisvág,
11. Skipafelagið Føroyar, Tórshavn,

Tilladelse til indtil førstkommende Lagtingssamling at drive Person- og Godsrutefart paa de af dem hidtil besørgede Ruter paa Betingelse af,

a) de respektive Indehavere inden 31. Januar 1940 indgiver dokumenteret Oplysning om den i 1939 befordrede Godsmængde samt Personantal,

b) de under Udvalgsbehandlingen trufne Aftaler om Fragt- og Passagertakster overholdes (disse Takster optrykkes og tilstilles de respektive Indehavere) samt

c) Indehaverne underkaster sig den Regulering i Ruteplanen, som nærmere fastsættes af Landsnevndin efter Forhandling med Amtmanden, Postmesteren og „Smiril"s Administrator.

B. De under Pkt. A nævnte Oplysninger om Passagerantal og Godsmængde forelægges førstkommende Lagtingssamling til Brug ved Fastsættelse af Koncessionsafgift i Forbindelse med endelig Tilladelse til Rutefart.

21. november uppskotið samtykt 18—0.

12. Føroyskt lógmál. ($^{15}|_{XIV}$).

Álit frá *skúlanevndini:*

Jóannes Paturssen, tingmaður, heitir í brævi, skrivað $^{28}/_{8}$ 1939 á tinglið um „at lata tey lóguppskot og aðrar skrivligar avgerðir, tað hereftir samtykkir, verða samansettar á móðurmálinum, føroyskum máli. Undantøk verða tó broytingar til galdandi lógir og samtyktir, sum eru á donskum máli".

Meirilutl nevndarinnar (Kallsoy, M. A. Jacobsen og Danbjørg) heldur, at tað er rætt og natúrligt, at føroyskt mál skrivliga verður nýtt í øllum viðurskiftum her á landi, og skal mæla til, at løgtingið hereftir so mikið sum gjørligt skipar soleiðis fyri, at føroyskar lógir og kunngeringar verða settar saman á føroyskum máli, og at tingið annars nýtir føroyskt mál í sínum virki, eins og álagt verður landsnevndini og løgtingsskrivstovuni at gera tað sama.

Sambandspartiets Medlemmer (Poulsen og A. Samuelsen) tager Forbehold overfor Sagen om færøsk Lovsprog (jfr. det af os udtalte under Sagen om færøsk Retssprog) og overfor de andre her rejste Spørgsmaal, saa længe det færøske nationale Spørgsmaal agitatorisk anvendes som et Led i Sagen om Færøernes statsretlige Stilling i Kongeriget. Følgelig ønsker vi heller ikke at tage Medansvar for det af Flertallet fremsatte Forslag.

Meirilutin setur fram hettar

Uppskot.

1. Tingið samtykkir, at lóguppskot og aðrar skrivligar avgerðir, tað hereftir samtykkir, so mikið sum gjørligt verða samansettar á føroyskum máli.
2. Landsnevndin og løgtingsskrivstovan hava at rætta seg eftir tí í petti 1) ásetta.

29. november uppskotið samtykt 14—0.

13. Framførslur vegna ófriðinum. ($^{16}|_{XIV}$).

Álit A:

Der foreligger en Henvendelse til Lagtinget fra Skipafelagið Føroyar, hvori meddeles, at Selskabet har haft Tilbud paa S/S „Carla", tilhørende Skibsreder Lauritzen. Damperen angives at være 1550 Tons Dødvægt, og der har været Tale om Køb for 525.000 Kr. kontant eller 600.000 Kr. med Halvdelen kontant og Resten over 2—3 Aar. Der spørges, om Lagtinget vil købe et saadant Dampskib.

Udvalget har forelagt Sagen for Amtmanden, der har afgivet en Erklæring af 21. ds., som vedlægges.

Udvalget skal bemærke:

For Tiden besørger S/S „Tjaldur" Tilførselen af Varer fra København til Færøerne. I normale Tider har der ogsaa fundet Import Sted af forskellige Varer fra England og Tyskland, og Skipafelagið Føroyar har med lejede Skibe haft en Rute paa disse Lande, men paa Grund af Krigssituationen er denne Rute indstillet. Det vil sikkert blive vanskeligt og kostbart for Skipafelagið Føroyar at befragte Skibe til at sejle paa England. Forsaavidt der skulde opstaa saadanne Forhold, at regelmæssig Sejlads paa København eller England udelukkes, vil den eneste Udvej formentlig være at importere Varer fra Amerika. Man har derfor rejst Spørgsmaalet om Indkøb af en Damper, som kunde tage saa meget Gods, at det kan lønne sig at sejle paa Amerika. Et saadant Dampskib vil desuden kunne benyttes til Export af Fisk fra Færøerne og Import af Salt. Det vil være af stor Betydning at sikre nødvendig Tonnage til saadan Import og Eksport. Desuden vil man ved selv at eje et saadant Dampskib paa Færøerne opnaa, at der ikke betales mere i Fragt end nødvendigt til Dritten af det omtalte Fartøj.

Udvalget er enigt i, at det vil være af største Betydning at faa anskaffet en Damper, egnet til den omtalte Sejlads, men Lagtinget vil ikke være i Stand til alene at magte Opgaven, og man har derfor overvejet, om det ikke vilde være rigtigt, at Skipafelagið Føroyar eller dette Selskab i Samarbejde med Institutioner og private Folk paa Øerne indskød en Del af den nødvendige Kapital, at Lagtinget indskød en vis Andel, og Staten hjalp med for en vis Andel. Hvis der er Tale om et Beløb paa 600.000 Kr., vilde man finde det passende, at der tilvejebragtes fra Skipafelagið Føroyar og anden Side en Kapital paa 200.000 Kr.

Da Købet skal sluttes hurtigst, naar der foreligger et passende Tilbud, og da Skipafelagið Føroyar maa have en vis Tid til at tilvejebringe det omtalte Indskud, skal man andrage om, at Staten garanterer for hele det til eventuelt Skibskøb nødvendige Laan til Skipafelagið Føroyar eller andet færøsk Selskab, saaledes at Lagtinget hæfter for en Tredjedel af det paagældende Beløb, og en Tredjedel snarest fremskaffes fra Skipafelagið Føroyar og anden privat Side.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Staten vil

yde sin Medvirkning som ovenfor angivet til Indkøb af passende Dampskib til Sikring af Import og Eksport fra Færøerne.

11. okt. samtykt við 19—0.

Álit II:

Færø Amt har under 27. Septbr. d. A. meddelt Udvalget Resultatet af den pr. 15. Septbr. d. A. foretagne Opgørelse over de hos Købmændene saavel som hos Private værende Beholdninger af forskellige Livsfornødenheder. Af Amtets Skrivelse af 26. ds. skal her anføres følgende angaaende Beholdningernes Størrelse:

		Købmændene	Private	Ialt
1. Korn	kg	16.662	95.124	111.786
2. Rugmel	kg	181.488	71.618	253.106
3. Hvedemel	kg	276.553	98.942	375.495
4. Andet Mel	kg	26.571	14.017	40.588
5. Sukker	kg	153.289	29.709	182.998
6. Kaffe	kg	16.416	1.065	17.481
7. Te	kg	8.830	496	9.326
8. Kul og Koks	kg	7.533.300	820.594	8.353.894
9. Benzin	Liter	96.027	13.542	109.569
10. Petroleum	Liter	274.874	34.698	309.572
11. Anden Brændselsolie (Solarolie)	Liter	833.418	9.089	842.507
12. Gryn	kg	38.090	—	38.090
13. Brød	kg	11.152	—	11.152
14. Cacao	kg	2.055	—	2.055

Det tilføjes, at Lagtingets Kornbeholdninger paa Suderø, Klaksvig og Thorshavn, som pr. 15. September d. A. ialt udgjorde 628.800 kg, ikke indeholdes i ovenstaaende Opgørelse.

Angaaende de saaledes tilstedeværende Varemængder skal Udvalget bemærke, at Kornvarerne vil kunne dække Færøernes Forbrug i 8 Maaneder, bortset fra Lagtingets Kornbeholdning, som dækker Forbruget i andre 2 a 3 Maaneder. Af Sukker haves der Beholdninger til 3—4 Maaneders Forbrug. Petroleum og anden Brændselsolie er tilstede i ikke ringe Mængde.

Udvalget er enigt i at udtale, at det i den nuværende Situation, hvor Europa trues af en langvarig Krig, maa være Lagtingets Hovedopgave at træffe de Foranstaltninger, som er tjenlige og fornødne til at sikre Færøernes Befolkning de nødvendige Livsfornødenheder. De Varer, som foran er nævnte, og muligt flere andre maa sikres Befolkningen i det Omfang, dette lader sig gøre, for at det daglige Livs Behov kan dækkes. Det vil derhos være fornødent allerede nu at søge fremskaffet de Varer og Udrustningsgenstande, som Erhvervslivet har Brug for, hvis skæbnesvangør Afbrydelse ikke skal finde Sted. Landbruget skal have Gødningsstoffer og Foderstoffer, og Fiskerierhvervet skal have Salt i betydelig Mængde samt Brød, Olie, Benzin og Fiskeredskaber. Udvalget har ikke nogen sikker Oversigt over den tilstedeværende Beholdning af Salt og Fiskeredskaber, men mener desuagtet at kunne udtale med Sikkerhed, at Beholdningerne maa forøges meget betydeligt, og dette maa ske snarest muligt, da Vanskelighederne tiltager for hver Dag, der gaar, og Fragterne stadig synes stigende.

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Dam, J. P. Henriksen, Chr. Holm Jacobsen, Joen Rasmussen og A. Samuelsen) skal udtale:

Flertallet er bekendt med, at Færøernes Befolkning stoler paa, at Lagtinget foretager det i saa Henseende fornødne. Færøernes Forretningsstand vil sikkert i det Omfang, som det er foreneligt med Forretningslivets Principper, udføre de Funktioner, som normalt paahviler denne Stand, men man skønner, at Situationen let kan ændres saaledes, at Forretningslivets Indsats ikke kan være tilstrækkelig. I saa Henseende kan man henvise til Forholdene under Verdenskrigen 1914—18.

Flertallet mener derfor, at Lagtinget bør iværksætte en Vareforsyningsvirksomhed i Lighed med den, man under Verdenskrigen udførte. Forudsætningen for, at dette kan ske, er imidlertid, at Statskassen nu som i 1914 stiller de fornødne Pengemidler til Raadighed for Lagtingets Vareforsyningsvirksomhed. Paa dette vigtige Punkt maa der skaffes Vished, forinden Tinget foretager de fornødne Vareindkøb.

Det er Flertallet bekendt, at Amtmanden har faaet Bemyndigelse til at disponere over Pengemidler til Vareindkøb, saafremt dette maatte vise sig nødvendigt til Færøernes Forsyning; men Amtmanden har udtalt, at forsaavidt der maatte blive Tale om Financiering af en Vareforsyningsvirksomhed som den paatænkte, maa Spørgsmaalet forelægges for Regeringen. Under Hensyn hertil mener man, at der allerede nu maa træffes Afgørelse i Sagen af Lagtinget. Og det er formentlig nødvendigt allerede nu at tage Bestemmelse om Formen for den Vareforsyningsvirksomhed, som Lagtinget har til Hensigt at drive, og som man ønsker, at Staten skal financiere. Indenfor Udvalget gør forskellige principielle Opfattelser sig gældende i saa Henseende. Tanken om, at den færøske Købmandsstand skal foretage de fornødne Indkøb som sædvanligt, men under Amtets og Lagtingets Kontrol, har ingen Tilslutning. Medundertegnede Chr. Holm Jacobsen kunde saaledes principielt ønske gennemført den Ordning, som Købmændene har foreslaaet overfor Amt og Lagtingsudvalg; men da der ikke kan skabes Flertal for dette Forslag, har Jacobsen sluttet sig til det Forslag, som fremsættes nedenfor. En Landsenehandel med de Varer, som Lagtinget skønner det nødvendigt at føre, foretrækkes af en af Lagtingets Grupper, den socialdemokratiske, men da Udvalget anser Spørgsmaalet for at være af allerstørste Betydning for Færøerne, har Anskuelserne indenfor Flertallet bøjet sig mod hinanden, saaledes at Flertallet nu er enigt om at foreslaa Lagtinget til Vedtagelse, at Tinget saavidt muligt iværksætter en Vareforsyningsvirksomhed, som har til Formaal at importere de Varesorter, som Færøerne har Brug for under Krigen. Lagtinget angiver, hvilke Varer man særligt ønsker, at Handelen skal føre, og hvor stor Beholdning man kræver at Handelen skal ligge inde med. Varerne videresælges kun til Handlende. De færøske Grossister og Købmænd, som plejer af importere Varer fra det øvrige Kongerige eller Udlandet, skal fremdeles have Ret dertil, saafremt de maatte ønske det, og Situationen og Landets forsynings- og forretningsmæssige Interesse ikke gør det nødvendigt, at Tinget tager Enehandel med forskellige Artikler, hvilket Lagtinget til enhver Tid maa forbeholde sig Ret til, naar Krigssituationen tvinger dertil.

Den heromhandlede Vareforsyningsvirksomhed skal forestaas af Amtmanden og et af Lagtinget dertil valgt Udvalg. Under indeværende Lagtingssamling skal undertegnede Udvalg fungere som Vareudvalg. Ved Lagtingssamlingens Slutning vælger Lagtinget et nyt Vareudvalg, som sammen med Amtmanden fungerer mellem de ordinære Lagtingssamlinger.

Da Krigssituationen let kan ændres og nye uforudsete Vanskeligheder melde sig, kan Flertallet ikke nærmere præcisere Virksomhedens Karakter og Omfang. Virksomhedens foran beskrevne Styrelse skal have Ret til at indrette Virksomheden efter praktisk Behov under Hensyn til Formaalet,

som er Færøernes Forsyning med Nødvendighedsvarer. Virksomheden foregaar for Amtsrepartitionsfondens Regning, og Styrelsen antager den fornødne Arbejdskraft til Virksomheden, lejer Lokaler og træffer Afgørelse i alle Spørgsmaal, som ikke kan vente paa Lagtingsafgørelse.

Mindretallet (M. A. Jacobsen og Edw. Mitens) skal bemærke:

Beholdningerne af Levnedsmidler er for Tiden forholdsvis gode. Der findes saaledes i Landet Melvarer, svarende til $^1/_2$ Aars Forbrug og Sukker for 3—4 Maaneder.

Af Raaolie findes tilstrækkeligt til, at Kutterflaaden kan komme ud paa Fiskeri næste Foraar. Af Salt findes ca. 5000 Tons; men inden Skibene paany skal paa Fiskeri næste Foraar (Februar—Marts), er det nødvendigt at indføre yderligere mindst 5000 Tons eller mere, og man bør hurtigt foretage Skridt for at sikre denne Import. Det samme gælder Fiskeredskaber.

S/S „Tjaldur" har hidtil kunnet opretholde Forbindelsen med København i væsentligt samme Omfang som hidtil.

Staten har aabnet en Kredit paa 100.000 Dollars i Bank i New York til Amtmandens Disposition for at sikre eventuel Handelsforbindelse med Amerika.

Som angivet i Flertallets Betænkning har der været delte Anskuelser om, hvilke Foranstaltninger der i Øjeblikket bør foretages fra offentlig Side. Underskrevne Mindretal mener, at det ikke er nødvendigt for Tiden at skride til Varehandel, der drives for Lagtingets Regning. Det maa for Tiden være tilstrækkeligt, at der fra offentlig Side føres Kontrol og Tilsyn med Importen, og at man derfor indtil videre skal lade Købmandsstanden forestaa Vareindførselen i Samraad med og under Tilsyn af Amt og Lagting. Spørgsmaalet har været indgaaende drøftet paa mange Møder sammen med Amtmanden og Købmandsrepræsentanter.

Der foreligger Tilbud og Forslag fra en Række Importører om, at disse vil drage Omsorg for Færøernes Vareforsyning under Tilsyn af et af Lagtinget nedsat Udvalg sammen med Amtmanden. Importørforeningens Vedtægter skal godkendes, og det skal staa aabent for enhver paa Færøerne bosat Købmand at indmelde sig i Foreningen. Der oprettes straks i Tórshavn et særligt Kontor, der varetager Foreningens Arbejde, og Importørforeningen forpligter sig til at sikre Tilførselen af alle livsvigtige Varer, saaledes at Lagtinget sammen med Amtmanden bestemmer, hvilke Varer der maa betegnes som livsvigtige, og hvilke Beholdninger maa anses for nødvendige. Foreningen skal være pligtig til at meddele alle Oplysninger vedrørende Importen.

Vi mener, at man fra Lagtingets Side med største Agtpaagivenhed bør følge Udviklingens Gang og medvirke til at sikre tilstrækkelige Beholdninger af Levnedsmidler og andre livsvigtige Varer; men vi mener ikke, at det i Øjeblikket er nødvendigt at paabegynde en Handelsvirksomhed for Lagtingets Regning, idet en saadan, som Forholdene nu er, ogsaa kan medføre betydelig økonomisk Risiko.

Ved Verdenskrigens Udbrud i 1914 var der kun smaa Beholdninger, vistnok kun et Par Maaneders Forsyning af Mel og Sukker. Der fandtes dengang ingen direkte Dampskibsforbindelse mellem Færøerne og København. Man havde ingen store Skonnerter, saaledes som man nu har, med installeret Motor. Disse vil nemlig ogsaa om nødvendigt kunne benyttes som Transportskibe. Dengang ønskede Købmændene selv paabegyndt en Vareforsyning for Lagtingets Regning, medens der nu, i hvert Fald indenfor visse Kredse af Købmændene, vil være stærk Modstand mod en saadan Virksomhed, og der vil blive paaført den paatænkte Virksomhed Konkurrence. I andre nordiske Lande har man ikke paabegyndt nogen Virksomhed som den af Flertallet paatænkte, heller ikke i Island.

Paa den anden Side mener vi som ovenfor nævnt, at der maa føres nøje Tilsyn og Kontrol med Importen, og at Omstændighederne kan medføre, at det bliver nødvendigt at gaa over til Lagtingets Indkøb af Varer for Lagtingets Regning og til om nødvendigt at gennemføre en Ordning, hvorefter Lagtinget alene kan importere forskellige Varer.

Forslag.

I. *Fra Flertallet* (P. M. Dam, J. P. Henriksen, Chr. Holm Jacobsen, Joen Rasmussen og A. Samuelsen);

1) Under Forudsætning af, at Staten stiller de fornødne Pengemidler til Raadighed, etableres der for Færøernes Amtsrepartitionsfonds Regning en Vareforsyningsvirksomhed, som bestaar i Indkøb af saadanne Varer, som skønnes nødvendige til Færøernes Forsyning med Levnedsmidler eller til Erhvervslivet gode Opretholdelse og disse Varers Videresalg til færøske Handlende og Rederier. Virksomheden forestaas af Amtmanden og et dertil af Lagtinget valgt Udvalg. Under indeværende Lagtingssamling fungerer undertegnede Udvalg som Vareudvalg. Lagtinget foreskriver de nærmere Regler for Virksomheden og afgør, hvorvidt og naar denne helt eller delvis skal overtage Enelmporten af de Varer, som Virksomheden fører.
2) Amtmanden anmodes om hos Regeringen at udvirke, at der af Statskassen som Laan stilles til den under Pkt. 1 nævnte Virksomheds Disposition de fornødne Pengemidler.

II. *Fra Mindretallet* (M. A. Jacobsen og Edw. Mitens):

1) Tinget og, naar dette ikke er samlet, et dertil bemyndiget Udvalg skal nøje paase, at der i Landet findes nødvendige Beholdninger af Levnedsmidler. Tilsyn med Importen føres af Lagtinget eller det dertil nedsatte Udvalg sammen med Amtmanden, og der kan afsluttes nødvendige Aftaler med Importørerne for at sikre tilstrækkelig Tilførsel.
2) Det nedsatte Udvalg bemyndiges til om nødvendigt for Lagtingets Regning at foranledige Indkøb af livsvigtige Varer og paabegynde Varehandel. Skulde det være paakrævet, bemyndiges Udvalget til at foranledige Eneret for Lagtinget til Import af saadanne Varer.
3) Udvalget skal nøje følge Erhvervslivets Udvikling og sammen med Amtmanden foretage nødvendige Skridt for at sikre Erhvervslivet, naar saadanne skønnes nødvendige, herunder Indkøb af Salt, Fiskeredskaber m. m.
4) Amtmanden anmodes om at udvirke, at der af Statskassen kan stilles de fornødne Pengemidler til Raadighed.

Broytingaruppskot frá meirilutanum:

Punkt 1, sidste Punktum, affattes saaledes:

Lagtinget vedtager de nærmere Regler for Virksomheden, og under Forudsætning af Opnaaelse af nødvendig Bemyndigelse afgør Tinget, hvor-

vidt og hvornaar Virksomheden helt eller delvis skal overtage Eneimporten af de paagældende Varer.

4. oktober fall uppskot minnilutans við 6—0.

Broytingaruppskotið samtykt við 18—0, og uppskot meirilutans, so broytt, samtykt við 20—0.

Uppskot C:

Reglement

for

Færøernes offentlige Vareforsyning.

§ 1.

Færøernes offentlige Vareforsyning er oprettet ved Lagtingets Beslutning af 4. Oktober 1939 og godkendt af Handelsministeriet den 17. Oktober 1939.

§ 2.

Vareforsyningens Formaal er under Krigssituationen at holde Færøerne forsynet fortrinsvis med saadanne Importvarer, som er nødvendige for Opretholdelse af Fiskeriet, Beskæftigelsen iøvrigt samt for Befolkningens Ernæring.

Samtidig med Varetagelsen af det angivne Formaal, skal Virksomheden drives efter sunde forretningsmæssige Principper.

§ 3.

Færøernes Amtskommune hæfter for Vareforsyningens Forpligtelser.

Den for Vareforsyningens Drift fornødne Kapital tilvejebringes ved Laan fra Statskassen.

§ 4.

Vareforsyningen bestyres af et af Lagtinget dertil nedsat Udvalg samt Amtmanden over Færøerne.

§ 5.

Lagtingsudvalget og Amtmanden i Forening ansætter en Leder af Vareforsyningen.

Lederen forestaar Virksomhedens daglige Forretninger, men skal til ethvert Indkøb af Varer og til ethvert Salg paa Kredit indhente Udvalgets og Amtmandens Samtykke, ligesom han iøvrigt skal indhente disses Samtykke til enhver ekstraordinær Disposition.

I hastende Tilfælde kan Samtykke meddeles af Amtmanden sammen med Udvalgets Formand.

§ 6.

Lederen ansætter og afskediger det for Virksomheden fornødne Personale, dog at det samlede Lønningsbudget skal godkendes af Lagtingsudvalget og Amtmanden.

§ 7.

Amtmanden fører det daglige Tilsyn med Virksomheden og med, at de i §§ 10 og 11 angivne Vilkaar for Køb og Salg overholdes.

Virksomheden forpligtes ved Underskrift af Amtmanden og Lederen i Forening, dog at der af Udvalget og Amtmanden kan meddeles Lederen nærmere bestemte Fuldmagter.

§ 8.

Den øverste Myndighed i alle Virksomhedens Anliggender haves af Lagtingsudvalget og Amtmanden i Forening. For at en gyldig Beslutning kan tages, udkræves Enighed mellem Udvalget (dettes Flertal) og Amtmanden.

Udvalget og Amtmanden samles til Møde mindst en Gang om Maaneden og iøvrigt saa ofte Udvalgets Formand, 3 af Udvalgets øvrige Medlemmer eller Amtmanden anser det nødvendigt. Paa Møderne redegøres for alle vigtigere Dispositioner siden sidste Møde og træffes Afgørelse i alle foreliggende Spørgsmaal.

Over Forhandlingerne føres en Protokol, i hvilken Amtmanden desuden indfører Beretning om, hvad der iøvrigt passerer vedrørende Virksomheden.

§ 9.

Hver 3die Maaned aflægger Lagtingsudvalget og Amtmanden en skriftlig Beretning om Virksomheden, hvilken Beretning tilstilles Lagtingets Formand.

§ 10.

Det i § 2 angivne Formaal for Virksomheden søges naaet derved, at der af Virksomheden indkøbes til Videresalg Varer af nedennævnte Varegrupper i et saadant Omfang, at Virksomhedens Lager til enhver Tid suppleret med det iøvrigt paa Færøerne tilstedeværende Lager er tilstrækkeligt til Dækning af et normalt Forbrug paa Færøerne indenfor det udfor hver Varegruppe anførte Tidsrum:

Salt	1/2 Aar	Hessian	1/2 Aar
Solarolie	1/2 Aar	Patronhylstre	1/2 Aar
Smøreolie	1/2 Aar	Hagl	1/2 Aar
Benzin	4 Maaneder	Krudt	1/2 Aar
Petroleum	4 Maaneder	Geværer	1/2 Aar
Kul	4 Maaneder	Fænghætter	1/2 Aar
Fiskekroge	1/2 Aar	tjæret Hamp	1/2 Aar
Fiskeliner	1/2 Aar	tjæret Værk	1/2 Aar
Tømmeliner	1/2 Aar	Cement	4 Maaneder
Forsyn	1/2 Aar	Bygningsartikler	4 Maaneder
Manille	1/2 Aar	Korn og Melvarer	4 Maaneder
Bly	1/2 Aar	Sukker	4 Maaneder
Sejldug	1/2 Aar	Kaffe	4 Maaneder
Saltkød	1/2 Aar	The	4 Maaneder
Skibskiks	1/2 Aar	Fodtøj, herunder Gummifodtøj	4 Maaneder

Ovenstaaende Fortegnelse er kun vejledende, saaledes at Antallet af Varegrupper kan udvides eller indskrænkes, eftersom Forholdene taler herfor, ligesom Beholdningernes Størrelse under behørig Hensyntagen til de forhaandenværende Forhold kan udvides eller indskrænkes.

§ 11.

De af Virksomheden indkøbte Varer maa kun videresælges til Købmænd, Rodere og andre næringsdrivende til Brug i deres Erhverv.

Ved Salg til Købmænd til Videresalg er Køberen pligtig at overholde en af Virksomheden fastsat Udsalgspris.

Salg maa kun ske mod kontant Betaling eller paa saadanne Kreditvilkaar, som godkendes i Medfør af § 5.

§ 12.

Virksomhedens Regnskabsaar er Finansaaret, saaledes at første Regnskab aflægges for Tiden indtil 31. Marts 1940.

Regnskabet revideres og decideres ved Lagtingets Foranstaltning. Udvalget og Amtmanden i Forening ansætter en Revisor til Foretagelse af fornøden daglig Revision.

Nærværende Reglement er vedtaget af Lagtinget den og tiltraadt af Amtmanden over Færøerne.

18. okt. samtykt við 22--0.

Álit D:

Den 1. September d. A. udbrød der Krig mellem Tyskland og Polen, og den 3. September erklærede England og Frankrig Tyskland Krig.

Lagtinget samledes den 5. September, og Spørgsmaalet om Foranstaltninger i Anledning af Krigssituationen kom samme Dag til Behandling, og der nedsattes et Syvmandsudvalg.

Da de verdenspolitiske Forhold havde været spændt i den sidste Tid, indkøbte Lagtinget i Sommer 770 Tons Korn, som laa oplagret paa Færøerne ved Krigens Udbrud.

Amtmanden og Landsnevndin havde forinden Krigsudbruddet overvejet forskellige Foranstaltninger, og den 1. September afholdt Landsnevndin Møde sammen med Amtmanden, ligesom der afholdtes Møder den 2. og 3. September. Der forelaa kalkulatorisk Oversigt over Beholdningerne af forskellige Nødvendighedsartikler. Medens Mel- og Kornbeholdningen var ret rigelig, var Beholdningen af Sukker og Benzin temmelig ringe.

Ved Lov af 2. September d. A. om ekstraordinære Foranstaltninger til Sikring af Landets Forsyning med nødvendige Varer m. v. blev Handelsministeren bemyndiget til at iværksætte midlertidige Foranstaltninger, saa som at foretage Indkøb af Varer, ligesom han kan træffe forbrugsbegrænsende Forholdsregler, Foranstaltninger til Sikring af hensigtsmæssig Fordeling af Landets Varebeholdninger samt til fornøden Regulering af Varepriser. Endvidere kan Ministeren forbyde Udførsel af Varer.

Telegrafisk blev Amtmanden den 8. September bemyndiget til for Færøernes vedkommende at foretage tilsvarende Skridt, saaledes at udfærdige Forbud mod Udførsel fra Færøerne til det øvrige Kongerige, Rationering og andre Skridt, som skønnes fornødne af Hensyn til Befolkningens Forsyning med Varer, alt saa vidt muligt efter Forhandling med Lagtinget. Det Det udtales i en Skrivelse, hvorved Telegrammet bekræftes, yderligere, at der vil kunne forventes stillet Kaution for Lagtingets eventuelle Udgifter ved Amtskommunens Indkøb af saadanne Varer, der under de foreliggende Forhold er nødvendige til Befolkningens Forsyning.

Overensstemmende med de Forhandlinger, som havde fundet Sted mellem Amtmanden og Landsnevndin i Dagene 1.—3. September, udstedtes og bekendtgjordes i „Dimmalætting" for 4. September forskellige Kundgørelser.

Ifølge Amtets Bekendtgørelse af 29. August var der allerede udstedt *Forbud mod Udførsel* til Udlandet af forskellige Varer. Den 3. September forbødes yderligere Udførsel af en Række Varer fra Færøerne til Udlandet. Endvidere blev Udførsel fra Færøerne til det øvrige Kongerige af de i ovennævnte Bekendtgørelser omhandlede Varer samt af Levnedsmidler af enhver Art med Undtagelse af Fisk indtil videre forbudt.

Det paalagdes de Handlende første Gang den 15. September 1939 og derefter den 15. i hver Maaned at *opgive deres Beholdninger* af Mølvarer, Sukker, Kaffe, Te, Kakao, Kul og Koks, Benzin, Petroleum og anden Brændselsolie.

Opkøb af Varer i større Kvanta end til normalt Forbrug (*Hamstring*) blev forbudt, ligesom man forbød Udnyttelse af Situationen til Forhøjelse af Procentavancen ved indenlandske Salg udover den sædvanlige (*Vareaager*). Disse Bestemmelser gælder ogsaa Varer af færøsk Oprindelse.

Paa de af Banker, Sparekasser o. l. Pengeinstitutioner udstedte Kontrabøger eller Indlaansbeviser kan der ikke fordres udbetalt mere end 300 Kr. om Ugen.

Der indførtes *Rationering af Sukker*, saaledes at Salg til private kun maa finde Sted mod Levering af Sukkerkort. Rationen er 2 kg pr. Maaned til hver Person.

Endvidere blev der den 3. September udstedt Bekendtgørelse om *Forbrug af Benzin*, hvorefter Benzin ikke maa anvendes til Drift af private Personautomobiler og Motorcykler, ligesom Benzin indtil videre ikke maatte anvendes til Drift af Automobiler, der anvendes til erhvervsmæssig Personbefordring med Undtagelse af faste Automobilruter.

I „Dimmalætting" for 4. Septbr. blev der ogsaa indrykket et Opraab til den færøske Befolkning fra Amtmanden og Landsnevndin, gaaende ud paa, at der af de vigtigste Livsfornødenheder var Beholdninger til Dækning af Behovet i de kommende Maaneder, og at der derfor, hvor alvorlig en omfattende europæisk Krig end er, ikke paa nærværende Tidspunkt er Grund til overdrevne Ængstelser. Man opfordrer Befolkningen til at gaa de kommende Tider imøde i Ro og oplyser, at Amtmanden og Landsnevndin allerede havde truffet Foranstaltninger til Øernes Forsyning, og at der vilde blive truffet alle de Foranstaltninger, som er mulige og nødvendige. Man opfordrede Befolkningen til at vise Forstaaelse og til at vise godt Borgersind ved ubetinget at følge de udstedte Forskrifter; selvom disse kan føles som Byrder, maa det forstaas, at de kun tjener til Sikring af den samlede Befolknings Interesser.

Det af Lagtinget nedsatte Udvalg har afholdt en Række Møder, ligesom man har afholdt forskellige Møder sammen med Amtmanden, og Repræsentanter for Grossisterne har deltaget i forskellige af Møderne. S/S „Tjaldur" skulde afgaa fra København den 7. Septbr., og man overvejede Spørgsmaalet om Udnyttelse af „Tjaldur"s Tonnagerum bedst muligt. Der blev af Købmændene bestilt 100 Tons Sukker, men kunde kun leveres 62 Tons. Af Mel fik Købmændene 203 Tons, og der ankom nogen Benzin. Det af Skipafelagið Føroyar lejede Dampskib „Thora Elise" blev sendt til København, og man opfordrede Købmændene til at bestille 200 Tons Mel og 200 Tons Sukker. Med dette Skib, som ankom til Tórshavn den 24. Septbr., kom ca. 200 Tons Mel og 50 Tons Sukker samt noget Benzin. Noget senere ankom der til D. D. P. A.s Agentur en Tankbaad, der medførte Brændselsolie.

Efter Samraad med Udvalget og Lagtinget har Amtmanden yder-

ligere under 9. Septbr. udstedt Bekendtgørelse om Opgivende af *Beholdninger hos private*, hvorefter disse pr. 15. Septbr. skulde opgive deres Beholdninger af tilsvarende Varer, som Købmændene skal give Oplysninger om.

Endvidere er der oprettet et *Priskontrolraad*, der skal følge Udviklingen af Varepriserne og gøre Indstilling til Amtet og Lagtinget om Foranstaltninger, som Raadet anser for tjenlige til Undgaaelse af Vareaager. Raadet bestaar af 5 Medlemmer, hvoraf Lagtinget vælger 3, Amtet og Købmandsforeningen hver 1.

Der er under 11. Septbr. udstedt Bekendtgørelse om *yderligere Udførselsforbud*.

Under 9. Septbr. blev der af Amtet efter Samraad med Udvalget udsendt et Opraab til Befolkningen, hvori det fremhæves, at enhver bør indstille sig paa mindst muligt Forbrug af Livsfornødenheder, som maa tilføres ude fra, og størst mulig Udnyttelse af Produkter, der kan fremstilles paa Øerne; Befolkningen opfordres til at spare paa Brændsel og lign., at spare paa indførte Levnedsmidler m. m., at bruge færøske Produkter, hvor dette er muligt, at udnytte Jorden og fremme Opdyrkningen, etc.

I Bekendtgørelse af 15. Septbr. blev Reglerne om Udførsel fra Færøerne til det øvrige Kongerige ændret saaledes, at Udførsel blev forbudt af visse bestemte Varer, saasom Brændselsolie, Brændsel, Fiskeredskaber, Fødemidler undtagen Fisk, Hvalprodukter, Salt, Kul, etc.

Med Hensyn til Udførsel fra Færøerne til Udlandet blev de i Bekendtgørelserne af 29. August, 3. Septbr., 11. Septbr. og 12. Septbr. nævnte Varer holdt i Kraft, hvorhos der yderligere forbydes Udførsel af Fødevarer af enhver Art samt Hvalkød og Hvalprodukter. Med Hensyn til Udførsel af Fisk gælder det, at fersk Fisk til Storbritannien kun kan udføres efter Tilladelse fra Amtet, medens Udførsel til det øvrige Danmark ikke kræver Tilladelse. Saltfisk kan kun udføres til Udlandet efter indhentet Tilladelse fra Amtet, medens Udførsel til det øvrige Danmark ikke kræver saadan Tilladelse.

Ved Bekendtgørelse af 16. Septbr. blev Reglerne om Forbrug af Benzin ændret saaledes, at Benzin ikke kan anvendes til Drift af private Personautomobiler og Motorcykler, medens der til Drift af ethvert Motorkøretøj til erhvervsmæssig Personbefordring eller til Lastkørsel kun maa anvendes Benzin i det Omfang, som Landfogden tillader dette. Der gives enhver Ejer en skriftlig Tilladelse til Køb og Brug af Benzin med Angivelse af, hvormeget der maa anvendes pr. Uge, indtil videre normalt til Personvogne 40 Liter og til Lastvogne 60 Liter pr. Uge.

Udvalget har fra Amtet modtaget Meddelelse om, at Beholdningerne af nedennævnte Varer pr. 15. Septbr. var følgende:

		Købmændene	Private	Ialt
1. Korn	kg	16.662	95.124	111.786
2. Rugmel	kg	181.488	71.618	253.106
3. Hvedemel	kg	276.553	98.942	375.495
4. Andet Mel	kg	26.571	14.017	40.588
5. Sukker	kg	153.289	29.709	182.998
6. Kaffe	kg	16.416	1.065	17.481
7. Te	kg	8.830	496	9.326
8. Kul og Koks	kg	7.533.300	820.594	8.353.894
9. Benzin	Liter	96.027	13.542	109.569
10. Petroleum	Liter	274.874	34.698	309.572
11. Anden Brændselsolie (Solarolie)	Liter	833.418	9.089	842.507
12. Gryn	kg	38.090	—	38.090
13. Brød	kg	11.152	—	11.152
14. Cacao	kg	2.055	—	2.055

Det tilføjes, at Lagtingets Kornbeholdninger paa Suderø, Klaksvig og Thorshavn, som pr. 15. Septbr. d. A. ialt udgjorde 628.800 kg, ikke indeholdes i ovenstaaende Opgørelse.

Med Hensyn til *Margarine* er det oplyst, at Thorshavns Mælkeforsyning og Margarinefabrik ligger inde med Raastoffer, der er tilstrækkelige til Øernes normale Forbrug i 3—4 Maaneder, og nævnte Selskab har stillet i Udsigt, at Selskabet vil holde Beholdningen oppe paa denne Størrelse.

Af *Medicin* er der indkøbt et Lager, svarende til ca. 1 Aars Forbrug, ved Hjælp af et Statslaan paa ca. 50.000 Kr., ydet af Lagtinget.

Færøernes Landboforening har erklæret sig villig til at sørge for Indkøb af nødvendige *Læggekartofler*, og af saadanne er ankommet 1000 Tdr., samt at sikre Tilførsel af det Kvantum *Spisekartofler*, som det maatte vise sig at blive nødvendigt at indforskrive.

Færøernes Import af *Kunstgødning* andrager 150 Tons aarlig og Importen af *Foderstoffer* 300 Tons, og der findes ingen saadanne Beholdninger. Amtmanden har derfor efter Forhandling med Udvalget besluttet i Medfør af Lov af 22. Septbr. 1939 at overtage fra Hvalstationen i Lopra 93 Tons Hvalmel, ligesom man har Opmærksomheden henvendt paa eventuelt yderligere saadant fra Hvalstationerne.

Forsaavidt der skulde opstaa særlige Vanskeligheder med Tilførsler fra det øvrige Kongerige, og forsaavidt Varetilførsel fra England ikke skulde kunne genoptages, har Staten aabnet en Kredit paa 100.000 Dollars i en Bank i New York til Amtmandens Disposition.

Ved Bekendtgørelse af 3. Oktober er det tilladt at sende mindre Gavepakker til det øvrige Kongerige, og 12. Oktbr. er der udstedt Bekendtgørelse til Foranstaltning om Færøernes Forsyning med Byg til Sædekorn. Under samme Dato er der fastsat Maximalpriser paa Mælk i Tórshavn.

Ved Bekendtgørelse af 27. Oktbr. er det bestemt, at Sukkerkort fremtidigt uddeles kvartalsvis.

Lagtinget har besluttet at oprette en offentlig Vareforsyningsvirksomhed for Lagtingets Regning til Indkøb af Varer, nødvendige til Øernes Forsyning med Levnedsmidler og til Erhvervslivets gode Opretholdelse. Varerne videresælges til handlende og Redere. Virksomheden forestaas af Amtmanden og et af Lagtinget valgt Udvalg. Staten har ydet Laan indtil 2 Mill. Kr. at forrente med $4^1/_2$ % p. a.

Man har indkøbt 13.000 Tons Salt.

Alle disse og andre Spørgsmaal har været drøftet i Udvalget, og man foreslaar, at Arbejdet paa Løsningen af Problemerne fortsættes af et Udvalg, naar Tingsamlingen slutter.

Forslag.

1) Tinget godkender de af Amtmanden efter Samraad med Landsnevndin og Lagtingsudvalget udstedte Bekendtgørelser og de trufne Foranstaltninger.
2) Der nedsættes et Udvalg paa 7 Medlemmer til at fungere mellem Tingsamlingerne i Sager vedrørende Foranstaltninger i Anledning af Krigssituationen.
3) Desuden vælges Suppleanter.

Det forudsættes, at Udvalget, hvor det er nødvendigt og rimeligt, søger Vejledning hos Sagkundskaben, saavel paa Handelens som andre Om-

raader, samt at Udvalget vil forhandle med Fagorganisationer angaaende Spørgsmaal, hvis Afgørelse direkte berører paagaaldende Fags Interesser.

25. nov. samtykt 20—0.

Álit E:

Lagtingets Udvalg vedrørende Foranstaltninger i Anledning af Krigssituationen har forelagt Tinget denne Sag.

Den 3. Septbr. d. A. blev der af Amtmanden i Henhold til den almindelige Bemyndigelse fra Handelsministeriet udstedt Bekendtgørelse vedrørende Vareaager, hvorefter Udnyttelse af den forhaandenværende Situation til en Forhøjelse af Procentavancen ved indenlandske Salg udover den i vedkommende Branche sædvanlige er forbudt, og dette har paa Færøerne været fortolket og forstaaet saaledes, at den faktiske Indkøbspris er lagt til Grund.

Under 19. Oktbr. blev der i det øvrige Kongerige udstedt en Bekendtgørelse om Varepriser, hvorefter Prisen ved Salg af en Vare ikke maa beregnes saaledes, at der indvindes urimelig Konjunkturgevinst eller en Nettoavance, der procentvis overstiger den før 3. Septbr. sædvanlige Nettoavance. Det skal yderligere iagttages, at Nettoavancen ikke maa andrage større Beløb end den tidligere ved Salg af tilsvarende Kvantum af vedkommende Varesædvanlige absolutte Nettoavance med et Tillæg, der staar i rimeligt Forhold til Risiko og stedfunden Stigning i Landets almindelige Prisniveau.

Notering af Priser foretages af en Prisnoterings-Komité under Hensyntagen til Markedsforholdene, herunder Importprisen. Denne Bekendtgørelse var ikke gældende for Færøerne.

Amtmanden forelagde Udvalget Sagen, og der fandt langvarige Forhandlinger Sted, men kunde ikke opnaas Enighed. Udvalget med Undtagelse af Holm Jacobsen indgav Forslag til Bekendtgørelse, hvorefter den faktiske Indkøbspris skulde lægges til Grund, medens Amtmanden havde et særligt Forslag. Da der som nævnt ikke kunde opnaas Enighed, og Amtmanden mente, at Sagen ikke kunde vente længer, ligesom han ikke mente at kunne følge Udvalget, satte Amtmanden Bekendtgørelse af 19. Oktbr. i Kraft paa Færøerne med mindre Ændringer.

Efter at Sagen har været til Behandling i Tinget, skal Udvalget med Undtagelse af Holm Jacobsen udtale:

Her paa Færøerne har der saavidt Udvalget bekendt ikke været Strid af ligende Karakter som den i det øvrige Kongerige med Handelsstanden, idet Købmændene bortset fra enkelte Tilfælde har bøjet sig for den ovennævnte Forstaaelse af Bekendtgørelse af 3. Septbr., hvorefter den faktiske Indkøbspris skulde lægges til Grund. Udvalgets Flertal mener, at Amtmanden burde have fulgt Udvalgsflertallets klare Indstilling, hvorefter den faktiske Indkøbspris skulde lægges til Grund. Til Støtte for dette anføres for det første, at dette vilde være bedst stemmende med de færøske Forhold, og for det andet, at der ikke Udvalget bekendt foreligger nogen Ordre fra Regeringen til at sætte Bekendtgørelsen af 19. Oktbr. i Kraft. Ved Amtets nye Bekendtgørelse er der indkommet et Usikkerhedsmoment, og man risikerer, at Markedspriserne i høj Grad faar Indflydelse ogsaa med Hensyn til de gamle Restlagre. Udvalgets Flertal skal derfor foreslaa, at Lagtinget indstiller til Ministeriet, at dette Forslag hurtigst sættes i Kraft i den Form, hvori man forelagde det for Amtmanden.

For at undgaa lignende Tilfælde i Fremtiden vil hele Udvalget indstille, at der, naar der ikke kan opnaas Enighed mellem Amtmanden og Lagtingets Flertal eller vedkommende Udvalgs Flertal om en Foranstaltning, som henhører under Loven af 2. Septbr. 1939, intet maa foretages, før Ministeriets Resolution i Sagen foreligger. Udvalget maa mene, at der aldrig vil foreligge saa hastende Tilfælde, at der ikke vil være Tid til at indhente Ministeriets Afgørelse, hvilket om nødvendigt vil kunne ske telegrafisk.

For at der skal ske mindst mulig Skade, skal Flertallet fremholde, at Bekendtgørelsen bør fortolkes saaledes, at den faktiske Indkøbspris lægges til Grund, og man maa henstille, at Priskontrolraadet nøje følger de Forhøjelser af Priser paa livsvigtige Varer, som maatte finde Sted, og at Priskontrolraadet, hvor det er nødvendigt, griber energisk ind, da det selvsagt er af den allerstørste Betydning for den færøske Befolkning, hvis Indtægter er smaa og ikke hidtil er steget nævneværdigt, medens Varepriserne er stærkt stigende, at Priserne paa Lagrene af Nødvendighedsartikler, indkøbt før Prisstigningen, ikke forhøjes, saaledes at enkelte Personer opnaar urettfærdig Krigsavance. Udvalget foreslaar, at Priskontrolraadet gøres bekendt med Lagtingets Stilling.

Mindretallet Chr. Holm Jacobsen mener, at Bekendtgørelsen af 19. Oktbr. 1939 ogsaa bør være gældende for Færøerne.

Forslag.

I. Fra Udvalget med Undtagelse af Chr. Holm Jacobsen:

Lagtinget indstiller til Ministeriet, at vedlagte Forslag til Bekendtgørelse for Færøerne om Varepriser m. v. hurtigst sættes i Kraft.

II. Fra hele Udvalget:

1) Lagtinget indstiller, at Ministeriets Resolution indhentes, naar der ikke kan opnaas Enighed mellem Amtmanden og Lagtingets Flertal eller vedkommende Udvalgs Flertal om Foranstaltninger, som henhører under Loven af 3. Septbr.
2) Der tilstilles Priskontrolraadet Afskrift af nærværende Betænkning.

29. nov. pkt. 1) samtykt við 20—0, pkt. 2) við 23—0.

Forslag til Bekendtgørelse
for
Færøerne om Varepriser.

§ 1.

Fastsættelsen af Varepriser — saa vel ved Salg en gros som en detail — skal ske paa Grundlag af Varens faktiske Indkøbspris, d. v. s. de med Varens Indkøb og Hjemførelse forbundne Omkostninger, eller Produktionspriser.

Ved Prisberegningen vil det være at iagttage, at Nettoavancen ikke som Følge af Prisstigning for Varen maa andrage et større Beløb end den tidligere ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare sædvanlige absolutte Nettoavance med et Tillæg, der staar i rimeligt Forhold til

øget Risiko og stedfunden Stigning i Landets almindelige Prisniveau. Dette Tillæg maa dog højst andrage 15 % af Nettoavancen.

§ 2.

Priskontrol-Raadet paa Færøerne kan i det Omfang, der skønnes fornødent, fastsætte Noteringspriser for saadanne Handelsvaror, der har Betydning i den daglige Omsætning.

Saavel en gros Priser som Detailpriser kan være Genstand for Notering.

Varer, for hvilke der er fastsat Maksimalpris, er ikke Genstand for Notering.

§ 3.

Noteringen fastsætter efter de i § 1 omhandlede Principper den Pris, der skønnes at være Varens rimelige Salgspris. Forsaavidt angaar Varer, der produceres paa Færøerne, fastsættes Prisen under Hensyn til Produktionsomkostningerne.

§ 4.

Noteringsprisen for en Vare er vejledende for Købere og Sælgere med Hensyn til Varens Pris.

De stedfundne Noteringer bekendtgøres ved Priskontrolraadets Foranstaltning.

§ 5.

Ved Behandling af Spørgsmaal om Prisnotering tiltrædes Priskontrol-Raadet af et Medlem valgt af Færøernes Købmandsforening og et Medlem valgt af Føroya Arbeiðsmannafelag.

§ 6.

Priskontrol-Raadets Virksomhed i Henhold til Amtets Bekendtgørelse af 12. Septbr. 1939 opretholdes i dets tidligere Omfang, saaledes at det blandt andet paahviler Raadet i givet Tilfælde at gøre Indstilling om Fastsættelse af Maksimalpriser.

§ 7.

Varer, for hvilke der er fastsat Maksimalpris, maa ikke under nogen Form, ejheller ved Auktionssalg, tilbydes, sælges eller købes til højere Pris end den fastsatte.

Salg af saadanne Varer skal foregaa under sædvanemæssige Former og maa ikke betinges af Køb af andre Varer eller lignende.

§ 8.

En Vare, for hvilken der er fastsat Maksimalpris, maa ikke i Salgsøjemed blandes med eller tilsættes andre Varer, medmindre Blandingsvarer af denne Art var i Handelen før 3. Septbr. 1939, eller der for Blandingsvaren er fastsat Maksimalpris. Dette gælder dog ikke Varer, for hvis Blandingsforhold der af offentlige Myndigheder maatte være godkendt særlige Regler.

Salg af Blandingsvarer, der er fremstillet i Strid med foranstaaende, er forbudt.

§ 9.

Mellemhandel udover, hvad der er sædvanligt indenfor den paagældende Branche („Kædehandel") er forbudt, med mindre den sker uden Avance.

§ 10.

Tilbageholdelse fra Omsætningen af Varer, som er indkøbt eller fremstillet i Salgsøjemed, er forbudt, forsaavidt dette sker i den Hensigt at opnaa højere Fortjeneste end den, der paa det paagældende Tidspunkt kan beregnes efter Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse.

Aftaler eller Samvirken, der tilsigter at unddrage Markedet sædvanlig Forsyning af Varer, er forbudt.

§ 11.

Amtet kan forbyde, at en Vare eller Varegruppe stilles til Salg ved frivillig Auktion.

§ 12.

Det er forbudt i Reklamer, ved Skiltning eller paa anden Maade at søge at paavirke Efterspørgslen efter Varer ved direkte eller indirekte at henvise til forventede Prisstigninger, Vareknaphed eller lignende.

Det er ligeledes forbudt under nogen Form at avertere om Køb, Salg eller Bytte af Nærings- og Nydelsesmidler, Gødnings- og Foderstoffer, Brændsel, Belysningsstoffer, ubrugte Beklædningsgenstande (herunder Fodtøj), andre Manufaktur- og Tekstilvarer, Vaskemidler, Bygningsmaterialer samt Raavarer og Halvfabrikata til Fabrikation uden Angivelse af den averterendes Navn eller Firma samt Bopæl eller Forretningssted. Dette gælder ogsaa andre Varer, for hvilke der er fastsat Maksimalpris.

§ 13.

Dersom der af Sammenslutninger eller Enkeltvirksomheder, hvis Aftaler, Vedtagelser eller Bestemmelser kan udøve en væsentlig Indflydelse paa Prisforholdene paa Færøerne eller Omraader af Færøerne, paatænkes Prisforhøjelse paa nogen af de under § 12, 2. Stk. nævnte Varer, skal der herom ske Anmeldelse til Priskontrol-Raadet.

Prisforhøjelsen kan uden Priskontrol-Raadets Tilladelse tidligst træde i Kraft 8 Dage efter, at Anmeldelsen er indkommet til Priskontrol-Raadet.

Priskontrol-Raadet offentliggør en Fortegnelse over de Varer eller Varegrupper, der til enhver Tid omfattes af Anmeldelsespligten.

Finder Raadet det nødvendigt, at Undersøgelser eller Forhandlinger angaaende en anmeldt Prisforhøjelse finder Sted, kan Raadet bestemme, at Forhøjelsen ikke maa træde i Kraft, forinden den paagældende Undersøgelse eller Forhandlinger, der vil være at fremskynde mest muligt, er afsluttet.

Ved Undersøgelsernes eller Forhandlingernes Afslutning tilkendegiver Priskontrol-Raadet, om det anser den paatænkte Prisforhøjelse for stridende mod Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse, samt indgiver Indstilling til Amtet i Sagen.

§ 14.

Privates eller Næringsdrivendes Erhvervelse af Varer til længere Tids Forbrug eller Forsyning, end stemmende med Sædvane, er forbudt. Private, der er i Besiddelse af større Beholdning af en Vare end stemmende med Sædvane, er ikke berettiget til at foretage yderligere Køb af denne Vare, medens Næringsdrivende derimod i nævnte Tilfælde kan foretage normale Køb til Dækning af løbende Forbrug.

Bestemmelserne i 1. Stk. omfatter ikke Erhvervelse af Varer fra Udlandet, naar Erhvervelsen sker direkte fra Udlandet, eller Varen er indført paa den paagældendes Foranledning.

§ 15.

De i denne Bekendtgørelse indeholdte Bestemmelser kommer ikke til Anvendelse paa Salg til Udlandet.

§ 16.

Amtet kan dispensere fra de i §§ 8, 9 og 14 omhandlede Bestemmelser.

§ 17.

Den, der køber eller sælger Varer, vidende eller med Formodning om, at den stedfundne Retshandel er stridende mod Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse eller de i Medfør af samme givne Forskrifter, saavel som den, der iøvrigt overtræder Bestemmelserne i denne Bekendtgørelse eller de i Medfør af samme givne Forskrifter, straffes i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Lov Nr. 288 af 3. September 1939 om ekstraordinære Foranstaltninger til Sikring af Landets Forsyning med nødvendige Varer m. v.

§ 18.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft straks. Samtidig ophæves Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 290 af 3. Septbr. 1939, jfr. Amtets Bekendtgørelse af samme Dato.

---

14. Benzin til persónkoyrsil. ($^{17}|_{XIV}$).

Álit:

5 bilførarar í Tórshavn hava vent sær til tingið um at fáa benzin til bilar til flytan av fólki.

Í kunngering av 5. septbr. fár er ásett, at benzin ikki má nýtast til tílíkar bilar. Teir halda fram, at tað er vinnuvegur teirra.

Nevndin hevur haft samráð við amtmannin, og í „Dimmalætting" 16. septbr. er kunngering, hvaroftir hesir bileigarar nú kunna fáa eina vissa nøgd um vikuna av benzin (40 litrar). Nevndin heldur, at tingið fyri tíðina ikki kann gera meira í hesum máli.

Uppskot.

Avskrift av álltinum verður sent hinum umsøkjandi.

2. okt. samtykt 16—0.

---

15. Føroyskt sum rættargongdarmál. ($^{20}|_{XIV}$).

Áitt:

Lagtingets Selvstyreparti har i Skrivelse af 11. Septbr. d. A. til Lagtinget henledt Opmærksomheden paa, at der ikke for Tinget foreligger noget Svar fra Regeringen angaaende Tingets Vedtagelse i sidste ordinære Samling vedrørende Færøsk som Retssprog, samt anmodet Tinget om at genoptage Sagen til fornyet Behandling.

Udvalgets Flertal (Kallsoy, M. A. Jacobsen og Danbjørg) skal tillade sig at bemærke, at nævnte Sag flere Gange tidligere har været behandlet i Tinget, sidst i Samlingen 1938. Vi kan ganske tiltræde, hvad Udvalgets Flertal (Mitens og Nielsen) anfører i Udvalgsbetænkning i Lagtingssag Nr. X-1/1938 angaaende denne Sag (se Lagtingstidende 1938, Bilag Nr. 22, Side 2), idet vi yderligere skal tilføje, at det er et afgjort Folkekrav paa Færøerne, at vort Modersmaal, Færøsk, stilles paa lige Fod med Dansk ogsaa i Retten. Vi har end mere Grund til at tro, at Regeringen maa have Forstaaelse af, at dette vort Krav ikke er mere, end hvad ret og billigt er, da Regeringen er gaaet med til at sidestille Færøsk med Dansk i Skole og Kirke.

Endvidere er vi ikke i Tvivl om, at Regeringen vil anerkende, at vi Færinger i sproglig Henseende er en Enhed og derfor kan sidestilles med de andre nordiske Folk. Det er saaledes indlysende, at vi har Ret til at kræve, at vort Sprog faar fastslaaet Lovgyldighed ogsaa som Retssprog.

Man hører i denne Tid saa meget, baade i Tale og Skrift, om, hvor magtpaaliggende det er for de smaa Nationer, og da navnlig de nordiske, at staa sammen til Værn for deres Egenartethed og Ejendommeligheder. Regeringen vil kunne forstaa, at det netop er ud fra de samme Synspunkter, at vi kræver Frihed og Ret for vort Modersmaal i alle Anliggender herhjemme.

Man skal derfor tilraade, at Myndighederne ikke vil vente med at tage en snarlig Afgørelse i nærværende Sag i Overensstemmelse med de af Lagtinget fremsatte Ønsker.

En saadan Afgørelse vilde være i Traad med den nuherskende nordiske Folkeaand og til Gavn og Glæde for det færøske og det danske Folk.

Mindretallet (Poulsen og A. Samuelsen) kan ikke følge Flertallet, hverken med Hensyn til Forslag eller Forslagets Begrundelse. Retsplejeloven giver hver færøsk Mand og Kvinde, som møder for Retten, Frihed til at benytte Færøsk. Dermed mener vi, at der er skabt den Retssikkerhed, som kan skabes ved Lovbestemmelser i den Retning, der her er Tale om. Som det tidligere er udtalt fra Sambandspartiets Side, er det Retssikkerhed, vi ønsker tilvejebragt ved Retsplejelovens Bestemmelser paa dette Punkt, og vi ønsker ikke under denne Sag at drive sproglig Propaganda.

Mindretallet har naturligvis aldrig været i Tvivl om, at den Støtte, som Undervisningsministeriet ifjor gav et tilfældigt Flertal i Lagtinge i Spørgsmaalet om Folkeskolens Undervisningssprog — imod Sambandspartiets alvorlige og velbegrundede Advarsel — selvfølgelig vilde give det samme Flertal Vind i Sejlene, ogsaa naar Sagen drejede sig om Retssproget. Ministeriets Holdning i hin Sag vil medføre adskillige Konsekvenser. Her staar vi overfor en af de alvorligste. Andre vil følge efter.

Vi ønsker at paapege dette. Mindretallet fralægger sig alt Ansvar for denne Udvikling, og vi advarer endnu en Gang Lagtinget og Ministeriet.

Flertallet skal i Henhold til det af os ovenfor anførte anbefale til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag:

Fra *Flertallet* (Kallsoy, M. A. Jacobsen og Danbjørg):

Lagtinget indstiller til Regeringen, at § 49, Stk. 1 og 2 i Lov for Færøerne om Rettens Pleje affattes saaledes:

„Retssproget er Dansk og Færøsk. Afhørelse af Personer, der ikke er det danske eller det færøske Sprog mægtige, foregaar ved Hjælp af en edsvoren Tolk eller en af Retten udnævnt Tolk. Dog kan Tilkaldelse af Tolk undlades, naar ingen af Parterne gør Fordring herpaa, og Retten tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog, undtagen i Straffesager ved Domsforhandling i Sager, der er underkastet Landsretsbehandling. Er Dommeren ikke det færøske Sprog mægtig, foranlediger han, naar det maatte være fornødent, tilkalder en kyndig Person til at fungere som Oversætter.

Dokumenter, der er affattede i fremmede Sprog, skal ledsages af en Oversættelse, der, naar Retten eller Modparten forlanger det, skal bekræftes af en autoriseret Translatør eller en af Retten antagen Oversætter. Oversættelse kan dog frafaldes, naar begge Parter er enige derom, og Retten tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog. Er Dommeren ikke det færøske Skriftsprog mægtig, foranlediger han Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, oversat, og saafremt Oversættelsen ikke godkendes af Parterne, skal den bekræftes af en af Retten udmeldt kyndig Person. I Tilfælde af Anke eller Kære til Domstol udenfor Færøerne skal Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, ledsages af en Oversættelse, foretaget af en dertil af Retten beskikket Person. Udgifterne ved de i dette Stykke omhandlede Oversættelser af færøske Dokumenter og de i forrige Stykke, sidste Punktum, omhandlede Tilkaldelser af Tolk udredes af Statskassen".

Broytingaruppskot frá Chr. Holm Jacobsen o. fl.:

Til Flertallets Forslag føjes som nyt Punkt:

Naar Amtmand, Sorenskriver og Politimester udnævnes til Embeds-

mænd paa Færøerne skal der i Udnævnelsesdokumentet indeholdes en Bestemmelse om, at vedkommende skal erhverve sig Kendskab til det færøske Sprog.

29. nov. broytingaruppskotið samtykt við 16—0 og uppskotið frá meirilutanum í nevndini við 15—0.

---

16. Hægri beinleiðis skatt og formuguskatt. ($^{21}|_{XIV}$).

Álit:

Færøernes Socialdemokrati har i en Skrivelse til Lagtinget af 8. Septbr. d. A. rejst Spørgsmaalet om en højere direkte Beskatning samt Indførelse af Formueskat til Afløsning af den ifjor indførte Beskatning af visse Nødvendighedsartikler.

Under Behandlingen af Indtægtsforslagene ifjor i Anledning af den mellem Regeringen og et af Lagtinget nedsat Finansplansudvalg indgaaede Finansordning fremsatte det socialdemokratiske Parti Forslag om en særlig Formuebeskatning og højere Lagtingsskat. Forslagene faldt ved Afstemningen i Lagtingssalen.

Den 3. September 1938 blev der indgaaet en Overenskomst mellem Ministeriet og Repræsentanter for Lagtinget, hvorefter Lagtinget skulde overtage forskellige Opgaver. Tingets forøgede Udgifter skulde dækkes ved Forøgelse af Lagtingsskattens Provenu, nye Indførselsafgifter, ved eventuelt Monopol- og Koncessionsafgifter og i fornødent Fald ved anden Beskatning. Forslagene om forøget Lagtingsskat og Indførselsafgifter er gennemført.

Spørgsmaalet om Monopol- eller Koncessionsafgifter blev derimod ikke løst.

Med Hensyn til anden Beskatning vedtog Lagtinget i 1938 under Behandlingen af Finansoverenskomsten Forslag om Stempelafgift og Forlystelsesskat og udtalte, at Indtægterne ved disse Beskatningsformer skulde danne en naturlig Reserve mod Svigten af beregnede Indtægter og andet.

Der er nu Fare for, at Indtægterne kan komme til at svigte, baade hvad angaar Lagtingsskatten og Indførselsafgifterne, idet Verdenskrigen har medført usikre Forhold med Hensyn til Indtægtsmuligheder i den kommende Tid og Muligheden for Import.

Dertil kommer, at Forholdene medfører væsentlige nye Udgifter

for Lagtinget. Der er gennemført Rationering med Hensyn til visse Varer, og Trykning af Rationeringskort; Udgifter ved Priskontrolraad etc. medfører en hel Del Udgifter for Amtsfonden; men navnlig vil de stigende Priser medføre store Udgifter. Man skal saaledes nævne, at Stigningerne af Kulpriserne vil forhøje Kystbaaden „Smiril"s Underskud betydeligt, og det maa befrygtes, at Sygehusenes Driftsudgifter vil vokse meget og dermed ogsaa disse Sygehuses Underskud. Det bliver derfor nødvendigt at skaffe nye Indtægter til Lagtinget.

Hele Udvalget er enigt om at foreslaa, at den ovenomtalte Forlystelsesskat og Stempelafgift snarest indføres, og man henviser til tidligere Behandling af disse Sager i Lagtinget, senest Lagtingstidende 1938, Bilag 14 G.

Mindretallet (J. P. Davidsen og P. M. Dam) udtaler:

Der stilles større og større Krav til Lagtinget af erhvervsmæssig, kulturel saavel som social Natur.

Tilvejebringelse af Midler til Lagtingets Kasser er derfor af vital Betydning for hele det færøske Samfund. Uden at være i Besiddelse af de nødvendige Midler kan Lagtinget ikke paatage sig den for vort Samfunds fortsatte Vækst og Udvikling aldeles paakrævede Løsning af de Opgaver, Befolkningen stiller Tinget. Fra socialdemokratisk Side har man erkendt dette. Man har derfor gjort sig til Talsmand for, at Lagtinget erhverver sig Monopol og Enekoncessioner paa erhvervsmæssige Omraader, hvor der kan være Tale om Sikring af betragtelige Beløb til Tinget uden dog at virke fordyrende og trykkende paa den store Befolknings Levestandard. Sideløbende med denne Indtægtspolitik har man fremsat Forslag om en højere Lagtingsskat for de store Indtægters Vedkommende samt Indførelse af en særlig Formuebeskatning, ligesom man er gaaet ind for en Grundværdistigningsbeskatning.

Da den brede Del af Færøernes Befolkning er Arbejdere og Fiskere med kun meget ringe Skatteevne, maa al Indtægtspolitik paa Færøerne, der vil undgaa at virke mere hæmmende og trykkende end opbyggende, i saa høj Grad som muligt skaane den mindrebemidlede Del af Befolkningen og lade Skattebyrderne fortrinsvis hvile paa dem, som virkelig har økonomisk Evne til at bære dem. Dette bør særlig gøre sig gældende i Krise- og Krigstider som dem, vi er inde i, med stadig stigende Priser paa Varer og alle Livsfornødenheder, og i hvilke der sædvanligvis, samtidig med at Udmarvningen finder Sted blandt dem med de smaa Indtægter, lykkes enkelte Spekulanter og Gullaschfolk at skabe sig store aarlige Indtægter og betragtelige Formuer, som taaler og selvfølgelig bør rammes af en meget stærkt stigende Beskatningsform, baade hvad angaar den direkte Indtægtsbeskatning og Beskatning af Formuer og Grundværdistigninger.

Det er blevet sagt om Færøerne, at de skattemæssigt set er et Eldorado for Kapitalister at bo i. Dette er i høj Grad rigtigt. Der findes vist intet Sted i Norden med en saa ildt stigende Skatteskala for de rigtig store Indtægter som den færøske. Og paa Færøerne er de bemidlede i Forhold til, hvad der er Tilfældet i andre Lande, yderligere begunstigede med Fritagelse for Formue- og Grundværdistigningsbeskatning.

Under Hensyn til den relativt svære Beskatning af de mindrebemidlede paa Færøerne, maa foran antydede Skattely for de store Indtægters Vedkommende betegnes som en Ulyrlighed og noget udæskende Urettærdighed.

I Betragtning af de heromhandlede Forholds Uholdbarhed undlader nærværende Mindretal ikke at genfremsætte de af den socialdemokratiske Lagtingsfraktion i Fjor stillede Forslag om en Formuebeskatning samt en stærkere Beskatning af de store Indtægter, ligesom man tillader sig at stille Forslag om en særlig Grundværdistigningsbeskatning.

Samtidig foreslaar Mindretallet at ophæve Tolden paa Sukker, Kaffe og The, idet de af os foreslaaede Forhøjelser af Lagtingsskatten i Forbin-

delse med nedenombandlede Forslag til Merindkomstskat, Formueskat, Grundværdistigningsskat, Forlystelsesskat og Stempelafgift vil medføre tilstrækkelige Indtægter til at opveje den Nedgang, som vil følge med Ophævelser af den nævnte Told, og til at dække Udgifter, foranlediget af Dyrtiden m. m.

Hele Udvalget er enigt om, at det er nødvendigt og rigtigt, at eventuelle Merindtægter, som maatte indvindes ved Krigssituationen, beskattes efter lignende Regler, som i det øvrige Kongerige til Dækning af Udgifter, som Krigen paafører vort Samfund, og til Hjælp til Lindring af de Byrder og Savn, som maatte ramme Dele af vort Folk.

Flertallet mener, at det er nødvendigt at foretage en nærmere Undersøgelse, før Spørgsmaalet om Formueskat, Grundværdibeskatning og Ophævelse af Indførselsafgiften paa Kaffe, Te og Sukker, behandles.

Man maa saaledes selvfølgelig faa oplyst, hvormeget en Formueskat og Grundværdistigningsskat vil udbringe, for at kunne bedømme, om en saadan Beskatning kan dække den Indtægt, som nu haves ved Indførselsafgiften paa Kaffe, Te og Sukker.

Forslag.

I. Fra *hele Udvalget:*

A. Lagtinget indstiller, at det af Tinget i 1936 og 1938 vedtagne Forslag til Lov for Færøerne om Afgift for Fremvisning af levende Billeder og Afholdelse af offentlig Dans gennemføres med Gyldighed fra 1. Januar 1940.

B. Lagtinget indstiller, at det af Tinget i 1936 og 1938 vedtagne Forslag til Lov for Færøerne om Stempelafgift gennemføres med Gyldighed fra 1. Januar 1940.

C. Lagtinget indstiller til Vedtagelse hoslagte Forslag til Lov for Færøerne om Merindkomstskat.

II. Fra *Flertallet:*

Spørgsmaalet om Formueskat, Grundværdistigningsbeskatning og eventuel Ophævelse af Indførselsafgift paa Kaffe, The og Sukker henvises til Landsnevndin til Fremskaffelse af nødvendige Oplysninger, hvorefter Sagen paany forelægges Tinget.

III. Fra *Mindretallet:*

A. Lagtinget indstiller, at det af os i 1938 fremsatte Forslag til Lov for Færøerne om personlig Skat til Lagtinget gennemføres med Gyldighed fra 1. Januar 1940.

B. Lagtinget indstiller, at det af os i 1938 fremsatte Forslag til Lov for Færøerne om Formueskat til Lagtinget gennemføres med Gyldighed fra 1. Januar 1940.

C. Lagtinget indstiller, at der for Færøerne gennemføres Lov om Grundværdibeskatning af lignende Indhold som den for det øvrige Kongerige gældende Lovgivning.

D. Tinget indstiller, at Indførselsafgift paa Sukker, Kaffe og Te bortfalder.

25. nov. uppskotið I samtykt við 22—0. Uppskot minnilutans III A datt burtur við 7—0, III B við 11—0 og III C við 7—0, III D samtykt við 15—0. Uppskot meirilutans II var harvið hildið fallið.

Forslag til Lov for Færøerne
om
Merindkomstskat til Lagtinget.

§ 1.

Skattepligtige Borgere, Selskaber eller Institutioner, der for Skatteaaret 1940 er skattepligtige til Lagtinget og ansættes til en skattepligtig Indkomst af 6.000 Kr. eller derover, skal for det nævnte Skatteaar foruden den sædvanlige Indkomstskat udrede en Merindkomstskat til Lagtinget af det Beløb, hvormed den skattepligtige Indkomst for dette Aar overstiger Gennemsnittet af de tilsvarende Indkomster for de to af Skatteaarene 1936, 1937, 1938 og 1939, i hvilke Indkomsten har været højest.

Hvis den Merindtægt, hvoraf Skatten skal svares, udgør et Beløb, der ikke er deleligt med Hundrede, forhøjes den til det nærmeste med Hundrede delelige Tal.

§ 2.

Den paahvilende Skat udredes af Merindtægten med de i nedenstaaende Fortegnelse opførte Procenter i de forskellige Indkomstgrupper: (Se næste Side).

§ 3.

Hvis den skattepligtige kun har været medtaget ved Skatteansættelsen her i Landet for tre af Skatteaarene 1936, 1937, 1938 og 1939, beregnes Merindtægten i Forhold til Gennemsnittet af Indkomsterne for de to af disse Aar, i hvilke Indkomsten har været højest. Hvis Ansættelsen alene har fundet Sted for to af de nævnte Skatteaar, beregnes Merindtægten i Forhold til Gennemsnittet af Indkomsterne i disse, og har Ansættelse alene fundet Sted for eet af Aarene, lægges Indkomsten for dette Skatteaar til Grund for Beregningen.

Forsaavidt nogen ikke har været medtaget ved Ansættelsen for noget af de fornævnte fire Skatteaar, beskattes de, som om de for Skatteaarene havde været opførte paa Listen uden Indkomst.

§ 4.

Ved skattepligtig Indkomst forstaas den Skatteindtægt, hvoraf der svares personlig Skat til Lagtinget.

§ 5.

Skatten bortfalder eller nedsættes forholdsvis, saafremt den skattepligtige indgiver Ansøgning derom og overfor Lagtingets Skatteudvalg paa en efter dennes Skøn fyldestgjort Maade godtgør, at hans Merindtægt i Henhold til denne Lov helt eller delvis skyldes Livrente, Gave, Lotterigevinst, Ophør af Aftægtsydelse, Indtægt af Livs- eller Ulykkesforsikring eller af Arv, som er tilfaldet den paagældende efter 1. Januar 1940; for Arvs vedkommende gælder denne Bestemmelse dog ikke udover 5 % af Arvebeløbet.

§ 6.

Skatten paalignes, udredes og forfalder til Betaling samtidig med personlig Skat til Lagtinget i 1940 og inddrives ved Udpantning.

§ 7.

Skat, udredet efter nærværende Lov, kan ikke bringes i Fradrag ved Beregning af den skattepligtige Indkomst til Skatteansættelse.

Merindtægt:	Skattepligtig Indkomst: 6—8000 Kr.	8—10000 Kr.	10—15000 Kr.	15—20000 Kr.	20—30000 Kr.	30—40000 Kr.	40—50000 Kr.	50—60000 Kr.	60—70000 Kr.	70—80000 Kr.	80—90000 Kr.	90—100000 Kr.	100000 Kr. og derover
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
2—4000 Kr.	1	1	1	1	1	2	3	4	5	5	6	6	7
4—6000 —	1	1	1	2	2	3	4	5	5	6	6	7	7
6—8000 —	1	1	2	2	3	4	4	5	6	6	7	7	8
8—10000 —		2	3	3	3	4	5	6	6	7	8	8	8
10—12000 —			3	4	4	5	6	6	7	8	8	8	9
12—14000 —			4	5	5	6	6	7	8	8	9	9	9
14—16000 —			5	5	6	6	7	8	8	9	9	9	10
16—18000 —				6	7	7	8	8	9	9	10	10	10
18—20000 —				7	7	8	8	9	9	10	10	10	11
20—30000 —					9	10	10	11	11	11	11	12	12
30—40000 —						12	13	13	13	13	13	13	13
40—50000 —							14	14	14	14	15	15	15
50—60000 —								16	16	16	16	16	16
60—70000 —									17	17	17	17	17
70—80000 —										18	18	18	18
80—90000 —											19	19	19
90—100000 —												19	20

samt 25 pCt. for Merindtægter paa 100—500000 Kr.; 30 pCt. for Merindtægter paa 500000 Kr.—1 Mill. Kr. og 35 pCt. for Merindtægter paa 1 Mill. Kr. og derover.

17. Elektricitetsverk í Vestmanna og Leynum. ($^{23 \text{ og } 19}|_{XIV}$).

Álit:

Forstanderskabet for Vestmanhavns Sogns Kommune har i Skrivelse af 25. Septbr. d. A. andraget om Lagtingets Approbation og Garanti paa, at Kommunen kan optage et Laan, stort 250.000 Kr., til Bygning af Elektricitetsværk med Heljareyga som Kraftkilde.

Samtidig andrager Forstanderskabet om, at Kommunen faar Koncession paa Vandkraftens Udnyttelse i Heljareyga og Fossá, da man regner med, at sidstnævnte Kraftkilde vil blive udnyttet, saa snart der bliver Tale om Elektrificering af hele Streymoy.

Ingeniør Harry Fonsdal har udarbejdet Projekt saavel for Heljareyga som for Fossá, men foreløbig har man tænkt sig at udnytte Heljareyga til Levering af elektrisk Strømforbrug i Vestmanna.

Forstanderskabet andrager samtidig om, ifald der skulde foreligge Mulighed for Udbygning af Kraftværket ved Fossá, at Lagtinget approberer og garanterer for et Laan paa 1.500.000 Kr., saaledes at alle deltagende Kommuner tillige garanterer for de Betalinger, der maatte gaa med til Forrentning og Amortisation af ovennævnte Beløb.

Et af Ingeniør Fonsdal udarbejdet Projekt over Heljareyga Elektricitetsværk er vedlagt Sagen. Dette Projekt er ansat til at koste ca. 200.000 Kr., men paa Grund af forudsete Prisstigninger er Anlægssummen ansat til 250.000 Kr.

Udvalget skal afholde sig fra at komme nærmere ind paa den historiske Side af Sagen, men blot anføre, hvilke betydelige Fordele vi kunde have haft nu, ifald Værket ved Fossá kom til Udførelse for ca. 30 Aar siden, da det var stærkt paa Tale at elektrificere Strømøen og eventuelt gaa til yderligere Udvidelse. Denne Tid er forpasset, og vi er nødt til at indstille os efter de forhaandenværende Forhold.

Fra Forstanderskabet for Kvivík Sogns Kommune foreligger der endvidere Andragende om Tilladelse til i Forbindelse med Kommuner, der maatte være interesserede at danne et Aktieselskab med det Formaal at udnytte Vandkraften i Leynarvatn til Elektricitetsproduktion af almen offentlig Interesse. Forstanderskabet har ved Skrivelse af 7. Oktober d. A. refereret Skrivelse fra Ingeniør Diemar, København, hvori anføres, at han i August Maaned i Aar har været paa Færøerne for at foretage Undersøgelser af Vandkraften i Leynarvatn, hvor der efter Ingeniørens Beregning er saa store Energimuligheder til Stede, at disse ikke alene er i Stand til at sikre Kvivík Kommune, men ogsaa andre Kommuner, deriblandt specielt Tórshavn Kommune den nødvendige Elektricitetsforsyning for en lang Aarrække.

Tórshavn og Vestmanna Kommuner havde i Forvejen indledet Forhandling om Fastlæggelse af Retningslinjerne for Strømøs Elektrificering. Kvivík Kommune blev senere repræsenteret i disse Forhandlinger ved Ingeniør Diemar, som i Samarbejde med Ingeniør Chr. Bach afgav en Betænkning om Undersøgelserne af Omraaderne Kaldbak, Leynum og Vestmanna.

Udvalget har ført Forhandling med Repræsentanter for Tórshavn, Vestmanna og Kvivík Kommuner samt Ingeniør Fonsdal.

Tórshavn Kommune mener paa nuværende Tidspunkt ikke at kunne

give noget endeligt Tilsagn om Tilslutning til et Ledningsnet Vestmanna—Kvívík—Tórshavn, dels under Hensyn til de Undersøgelser, som har fundet Sted ved Kaldbaksvatn, dels af Hensyn til de saare kritiske Tider, vi for Tiden er inde i; men saa snart Forholdene bliver mere afklarede, vil Byraadet tage Stilling til Sagen.

For Leynarvatns Vedkommende da foreligger der ikke for Lagtinget noget Projekt, og som Følge heraf staar Omkostningerne ved Anlægget endnu i det uvisse, og af samme Grund er det endnu ikke klart, hvor store økonomiske Forpligtelser dette vil paaføre Kvívík Kommune.

Udvalget nærer af denne Grund Betænkeligheder ved at imødekomme det fra Kvívík Sogns Kommune indsendte Andragende, men skal henstille, at Landsnevndin, naar Sagen ligger mere afklaret, tager Stilling til Sagen og om nødvendigt forelægger Sagen for den ekstraordinære Lagtingssamling, der antagelig vil træde sammen i Marts Maaned 1910.

Udvalget skal med Hensyn til Andragendet fra Vestmanna Sogns Kommune foreslaa, at Lagtinget i Henhold til § 1 i Lov om Vands Benyttelse meddeler Forstanderskabet for Vestmanna Sogns Kommune Koncession paa Udnyttelsen af Vandkraften i Fossá og Heljareyga til Produktion af elektrisk Kraft.

Med Hensyn til den af Forstanderskabet omsøgte Garanti, da mener Udvalget ikke for Tiden at kunne anbefale en Lagtingsgaranti til Udnyttelse af Elektricitet fra Fossá.

Vedrørende Ansøgningen om Garanti for Laan til Udnyttelse af Elektricitet fra Heljareyga foreslaar et Flertal (J. H. Danbjørg og S. P. Zachariasen) at bemyndige Landsnevndin til at udstede en Garanti paa det omtalte Laan, stort 250.000 Kr., naar der foreligger tilfredsstillende Omstændigheder til at foretage Udbygning af Heljareyga.

Udvalget skal iøvrigt henstille til Landsnevndin ved Forhandling med de i Strømø værende Kommuner at faa tilvejebragt en samlet Plan for Elektrificering af hele Øen.

Forslag.

1. Andragende fra Kvívík Sogns Kommune henvises til videre Behandling i Landsnevndin.
2. Lagtinget indstiller til Regeringen, at der gives Vestmanna Sogns Kommune Koncession paa Udnyttelse af elektrisk Kraft fra Fossá og Heljareyga.
3. Landsnevndin bemyndiges til, naar Forholdene gør det muligt, at garantere for et Laan til Vestmanna Kommune, stort 250.000 Kr.

Broytingaruppskot frá Iversen o. fl.:

Punkt 1 affattes saaledes:

Lagtinget imødekommer det fra Kvívík Sogns Kommune indsendte Andragende om Samarbejde med andre Kommuner til Løsning af det i An-

dragendet angivne Formaal, dog saaledes, at Kommunen ikke under nogen Form paatager sig økonomiske Forpligtelser uden forud indhentet Tilladelse fra Lagtinget.

Broytingaruppskot frá Iversen og Samuelsen:

I Stedet for Udvalgets Forslag Punkt 2 sættes:

Lagtinget indstiller til Regeringen, at der gives Kvivig Sogns Kommune Koncession paa Udnyttelsen af elektrisk Kraft fra Leynarvatn og Vestmanhavns Sogns Kommune Koncession paa Udnyttelse af elektrisk Kraft fra Fosaa og Heljarcyga.

Broytingaruppskot frá Mitens o. fl.:

Punkt 2 affattes saaledes:

2. A. Lagtinget indstiller til Regeringen, at der gives Vestmanhavn Sogns Kommune Koncession paa Udnyttelse af elektrisk Kraft fra Heljarcyga.

2. B. Lagtinget indstiller til Regeringen, at der gives Vestmanhavn Sogns Kommune Koncession paa Udnyttelse af elektrisk Kraft fra Fossá paa Betingelse af, at der i Koncessionen tages fornødent Forbehold med Hensyn til Samarbejde med andre Kommuner om Elektricitetsforsyning i disse.

28. nov. broytingaruppskotið til nevndaruppskot 1 samtykt og nevndaruppskot 1 harvið fallið. Broytingaruppskotið frá Iversen og Samuelsen til pkt. 2 samtykt 18—0 og harvið nevndaruppskot 2 frá Mitens fallið. Nevndaruppskot 8 samtykt 17—0.

18. Prístal. ($^{24}|_{XIV}$).

Álit:

Føroya arbeiðarafelag, Havnar arbeiðsmannafelag og Havnar arbeiðsgevarafelag hava vent sær til tingið at fáa útroknað eitt prístal at nýta sum grundarlag fyri reguleran av arbeiðslønunum.

Harumframt hevur prístal eisini týðning á annan hátt, og nevndin hevur tí biðið amtmannin fáa frá statistisk departement upplýsingar.

Teir eru nú komnir, men neyðugt er enmmeiri at fáa til vegar upplýsingar um prísar o. t. í Føroyum, og tað er ógjørligt at fáa hesar upplýsingar undir tingsetuni.

Nevndin skal tí seta fram hetta

Uppskot.

Málið verður sent landsnevndini til framførslu.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

Amtmaðurin, stjórnin fyri løgtingskantórið saman við formanninum fyri Føroya Fiskimannafelag, Føroya arbeiðsmannafelag og Havnar arbeiðsmannafelag og Havnar arbeiðsgevarafelag verða bidnir um at greiða prístalsmálið skjótast møguligt, og um tað ikki er gjørligt at gera eina endiliga prístalsskipan í teim fyrstu døgunum, so nú beinavegin at seta upp eina fyribils prístalsskipan.

29. nov. broytingaruppskotið samtykt við 22—0 og harvið nevndaruppskotið burturfallið.

19. Brunatrygging skúlahúsa. ($^{25}|_{XIV}$).

Átit:

Bestyrelsen for Færøernes gensidige Brandforsikring (Føroya brunatrygging) har i Skrivelse af 30. Oktbr. d. A. rettet Henvendelse til Lagtinget om af faa udvirket, at Forsikring af samtlige Skolebygninger paa Færøerne overgaar til Føroya brunatrygging, og at den „Den gensidige Forsikringsforening af Skolebygninger paa Færøerne" tilhørende Kapital ligeledes overgaar til „Føroya brunatrygging".

Som anført i Andragendet findes der en særlig Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne. Af § 1 i de Sagen som Bilag vedlagte Statutter ses, at det er de i Foreningen til enhver Tid værende Kommuner, der garanterer for den Skole, som nogen af de forsikrede Bygninger maatte lide ved Ildebrand. Foreningen bestyres af Færø Amts Skoledirektion (§ 2). Skoledirektionen kan med 3 Maaneders Varsel kalde sammen til Møde, hvor de forskellige interesserede Kommuner kan lade sig repræsentere ved delegerede. Disse Møder, der er beslutningsdygtige, naar de mødende repræsenterer Halvdelen af de forsikrede Bygningers Værdi, afgør alle Sager ved simpel Stemmeflerhed, dog at der til Forandring i de til enhver Tid gældende Statutter udfordres, at mindst $^{2}/_{3}$ af de mødende stemmer for Forandringen.

Til saadanne Forandringer udfordres Lagtingets Approbation. Det er oplyst overfor Udvalget, at samtlige færøske Kommuner, med Undtagelse af 2, er Medlemmer af Forsikringsforeningen, og at den Foreningen tilhørende Kapital pr. $^{1}/_{1}$—1939 udgjorde 22024 Kr.

Da en Ordning af foreliggende Sag som af Andragerne ønsket, forudsætter, at Spørgsmaalet forelægges de interesserede Kommuner til Afgørelse, hvilket formentlig lettest sker ved, at Skoledirektionen sammenkalder delegerede fra de forskellige Kommuner til Møde om Sagen, og da Sagen er forelagt Tinget saa sent som den 30. Oktbr., finder Udvalget, at denne ikke kan afgøres i indeværende Samling, bl. a. fordi Kommunerne har Krav paa en rimelig Betænkningstid, inden Afgørelsen skal træffes.

Udvalget synes imidlertid ikke, at der længer er Anledning til at opretholde en særlig Forsikring for Skolebygninger, nu da vi i Tilknytning til Færøernes Jordfond har faaet skabt et betryggende Grundlag for en almindelig omfattende Forsikring, saa meget mindre, som den Kapital, førstnævnte Forsikring raader over, er saa ringe, at den ikke vil forslaa noget i det Tilfælde, nogen virkelig Skade skulde ske. Man kan derfor anbefale, at Forsikringen af Skolebygninger i Fremtiden overgaar til Færøernes gensidige Brandforsikring, ligesom man vil finde det naturligt, at Forsikringen af alle offentlige Bygninger tegnes i samme.

Forslag.

Sagen overgives til Landsnevndin, der foretager det nødvendige til Afgørelse af Spørgsmaalet, ligesom Landsnevndin bemyndiges til paa Tingets

Vegne at meddele Approbation paa en eventuel Ordning som af Andragerne ønsket.

13. nov. samtykt við 17 0.

---

20. Ábyrgd viðv. stoypiverki. ($^{26}|_{XIV}$).

Alit:

Smiðjumeistari Wensel Petersen, Tórshavn, søkir í brævi, dagss. $^{14}/_{10}$—1939, um tingsins ábyrgd fyri einum láni, stórt 25.000 kr., til at byggja motorverksmiðju og stoypiverk afturat tí smiðju og maskinverkstað, ið umsøkjarin hevur frammanundan. Umsøkjarin greiðir frá, at hann, sum er, javnan hevur 7 fulløntar menn í arbeiði umframt 5 dreingir við 2—4 árs lærutíð. Mest sum alt stórfingiarbeiði á hesu verksmiðju er skipsarbeiði, ið fer fram á vári í tíðini, skipini gera til, og má tá arbeiðast nátt og dag og takast tann arbeiðskraft, ið fáast kann. Í tí tíðini, tá ið skipini eru burtur undir Islandi og í Grønlandi, kemur meir ella minni steðgur í á verksmiðjuni. Tá gerst tað neyðugt at skeiða fólk út fyri mánaðir í senn. Tað er torført eisini av teirri grund, at tað ikki kann roknast við at fáast hóskandi arbeiðskraft bert, tá ið umræður. Fyri at bøta um hesi viðurskiftir hevur umsøkjarin haft í huga at seta í verk hóskandi motorverksmiðju í samband við minni stoypiverk.

At eitt slíkur ídnaður kann bera seg, er góð vón um, heldur umsøkjarin, tá tann árligu innfluttningur einans av bátamotorum — úr Noreg og Svøriki — hevur verið upp um 200, og tekur hesin innfluttningur út av landinum í minsta lagi kr. 50.000 bert í arbeiðsløn. Hartil kemur arbeiði av stoyptum lutum til skip og bátar. Smiðjumeistari W. Petersen hevur vent sær til „Erhvervenes Laanefond" um lán til sama endamál, og varð tað játtað honum lán til nøran av upplag av ræevni, men til stovnan av motorverksmiðju í samband við stoypiverk meintu teir ikki at kunna veita lán, tá ein slíkur ídnaður eftir stýrisins ætlan ikki hevði vónir um at bera seg í Føroyum. Tá tað háttvirda løgtingið harafturímóti veit beinleiðis, hvussu tørvandi ein slíkur ídnaður er fyri landið — at motorar og størri og smærri stoyptir lutir kunna gerast her, í staðin fyri í ollum førum at flyta teir inn til stórt tarn og stóran miss fyri vinnuvegirnar — heitir umsøkjarin á tingið um at fáa tað umsøktu ábyrgdina fyri lánið. Som trygging fyri tað umsøktu ábyrgd bjóðar umsøkjarin:

1) grundstykkið, ið er ætlan at keypa,
2) teir nýggju bygningarnar,
3) umframt tær núverandi maskinur og amboð, ið eru mettar til kr. 16.400 allar tær nýggju maskinur og arbeiðistól, ið verða keyptar til tað nýggja virki.

Eftir áheitan av fíggjarnevndini hevur W. Petersen sent nevndini rakstrarroknskap fyri 1938.

Inntøkurnar fyri hetta arbeiði hava verið kr. 84.605,51, meðan útreiðslurnar vóru kr. 77.263,00. Úrslitið hevur eftir hesum verið kr. 7.342,51. Eitt ætlað roknskap yvir tað víðkaðu driftina vísir, at tann samlaða driftin er mett at fáa eina umseting uppá 110.500 kr.; umsetingin vil soleiðis við nýbygginglna vaksa ca. 26.000 kr. og rindan av arbeiðsløningum við ca. 14.000 kr., frá ca. 16.000 kr. til ca. 30.000 kr.

Kostnaðarætlan fyri anlegg av stoypiverki og motorverksmiðju sær soleiðis út:

Grundstykki og bygningur	10.000 kr.
Innrættan av stoypiverki, deglum, formkassar, sandur og standard modellir	7.000 —
Ráevni	3.500 —
Driftspeningur	4.500 —
Tilsamans:	25.000 kr.

Nevndin er øll samd um, at hettar er eitt týdningarmikið mál, og ynskjandi er, at tað kundi eydnast umsøkjaranum at sett eina tílíkan føroyskan ídnaða á stovn. At viðurskiftini hesum viðvikjandi mangan eru trupul og í vissum førum kunnu føra til beinleiðis tap fyri sjóvinnuna, stendur nevndini greitt. Eitt annað er, at viðurskiftini — kríggsvandin — stilla so stór peningalig krøv til tingsins fíggjarligu orku, og at tað á annan hátt verður umsøkt um tingsins fíggjarligu ábyrgd til frama fyri tídningarmikil almenn mál sum t. d. elektricitetsmál, so at tingslns fíggjarstøða av sær sjálvum setur mark fyri teir studningar og tær ábyrgdir, tingið er mett at áleggja sær. Og her er tað eyðsæð, at tingið til einahvørja tíð kennir sær skyldu til fyrst at styðja tær almennu fyritøkurnar. Fyriliggjandi mál er privat, men harfyri er tað ikki uttan almennan týdning. Nevndin skal, tó hon heldur hettar er eitt mál, sum vert er at styðja, vísa á, at tann nevndin, sum hevur haft „Erhvervskommissionsbetænkningen" til viðgerðar, hevur sett uppskot fram um, at ríkiskassin í 5 ár letur eina studning uppá 10.000 kr. um árið til frama fyri føroyskt handverk og industri, samstundis sum løgtingið letur 5.000 kr. árliga til sama endamál. Amt og landsnevnd skulu eftir uppskotinum stíla fyri, hvussu hesin peningur verður at nýta. Vónandi verður uppskotið framt í hesu ríksdagssetuni, og skal nevndin mæla umsøkjaranum til, tá ið hesin peningur er tøkur, at senda umsóku til amt og landsnevnd.

Uppskot.

Í tí nevndin vísir á tað, ið fram er flutt í álitinum, verður eitt eintak av álitinum at senda W. Petersen, Tórsvavn.

29. nov samtykt við 13—0.

21. Hækkan av kostpeningi til arrestforvararin. ($^{27}|_{XIV}$).

Álit:

Reservepolitibetjent Anton Jacobsen, Tórshavn, der tillige er Arrestforvarer, andrager om, at de ham som Arrestforvarer tillagte Kostpenge for Fangers Ophold i Arresten under Hensyn til den herskende Dyrtid maa blive forhøjet med et passende Beløb.

Det oplyses, at den ham tillagte Godtgørelse udgør nu:

Kostpenge 1 Kr. 50 Øre pr. Dag,
Varetægtspenge 12 Øre pr. Dag,
for Vask 1 Kr. pr. Uge.

Det anføres ligeledes, at Kostpengene vistnok under sidste Verdenskrig blev forhøjede, og at de ved Jacobsens Ansættelse i 1922 udgjorde 2 Kr. 50 Øre pr. Dag.

Udvalget skal anbefale, at foreliggende Sag tilsendes Landsnevndin, der forhandler med Politimesteren om Spørgsmaalet, hvorefter Kostpengene m. m. af Landsnevndin vil være at regulere efter det til enhver Tid gældende Pristal.

Forslag.

Sagen tilsendes Landsnevndin, der — efter eventuel Forhandling med Politimesteren bemyndiges til at regulere de Arrestforvareren tillagte Kostpenge m. m. i Henhold til det til enhver Tid gældende Pristal.

17. nov. samtykt 20—0.

22. Kæra viðv. setan av skrivstovufólki. ([28]|XIV).

Álit:

Málið er sent til ummælis hjá handilsstjóra Johs. O. Joensen og formanninum fyri prískontrollráðnum.

Svar er komið fra handilsstjóranum, men enn ikki frá prískontrollráðnum, og verður tí sett fram hetta

Uppskot.

Málið verður sent landsnevndini til framførslu.

28. nov. samtykt við 17—0.

23. Revisorløn. ([29]|XIV).

Álit:

Løgtingsrevisor Gunnar Winther upplýsur, at hansara løn sum revisor nú er árliga fyri:

Havnina í Vági	360 kr.	
— á Tvøroyri	360 -	
— í Skopun	30 -	
— í Miðvági	80 -	
— í Vestmanna	140 -	970 kr.
Telefonverkið		1200 -
„Smiril"		75 -
Bróstsjúkrahúsið		60 -
Elektricitetsverkið í Vági		160 -
— á Tvøroyri		85 -
		2545 kr.

Harumframt hevur hann sum løn fyri løgtingsrokuskapini og tey kommunalu rokuskapini haft 1000 kr.

Revisor sigur seg nú frá arbeiðinum við tey kommunalu rokuskapini og mælir til, at hann fyri tey amtskommunalu rokuskapini fær 500 kr. Samstundis søkir hann um, at lønin fyri telefonverkið verður hæðkað til 1500 kr., og at revisorgjaldið fyri Føroya vanlukkutrygging verður hæðkað frá 300 kr. til 400 kr.

Nevndin skal mæla til at samtykkja uppskotið frá revisor og setir fram hetta

Uppskot.

1) Løgtingsrevisor Gunnar Winther, Sand, fær árliga sum løn fyri revisión av hesum rokuskapum:

a)	Rokuskapið fyri eftirlønagrunn lærara	40	kr.
b)	— - skúlagrunnin	60	-
c)	— - bókasavnið og skjalasavnið	20	-
d)	— - amtsfondin og bini løgtingsrokuskapini	380	-
	Íalt:	500	kr.

2) Samsýningin fyri revisión av telefonrokuskapunum verður hæðkað frá 1200 kr. til 1500 kr. árliga,

3) Lønin fyri revisión av rokuskapinum fyri Føroya vanlukkutrygging verður hæðkað frá 300 kr. til 400 kr. árliga, —

alt at rokna fyri tiðina frá revisiónina av nevndu rokuskapum fyri árið 1939.

29. nov. samtykt við 22—0.

24. Donsk-føroysk orðabók. ($^{30}|_{XIV}$).

Uppskot frá J. Paturssoni:

Av økonomiska grunninum veitir tingið landsnevndini upp til 1000 kr. til hjálp til sum skjótast at fáa útgivið á prenti tað dansk-føroyski orðabókina, sum er í gerð.

28. nov. samtykt 16—0.

25. Revisión av kommunalum roknskapum. ($^{13}|_{XIV}$).

Álit:

I Skrivelse af 11. Novbr. d. A. til det kommunale Udvalg gør Lagtingsrevisor Gunnar Winther opmærksom paa, at hans Arbejde som Lagtingsrevisor gennem Aarene har været stadig voksende, saaledes at han fremtidig ikke vil være i Stand til at foretage Revision af hele det Regnskabsmateriale, der er underlagt ham som Lagtingsrevisor. Han ønsker derfor at afgive Revisionen af de kommunale Regnskaber fra 1. Januar 1940 at regne og foreslaar, at denne Revision overtages af Lagtingskontoret, saaledes at dettes Leder bliver ansvarlig for Revisionen.

Nærværende Udvalg har haft Konference med Amtmanden, Lagtingskontorets Leder og Lagtingsrevisor angaaende Sagen. Der var under denne Konference Enighed om at fritage Hr. Winther som kommunal Revisor under Hensyn til de af ham i foran nævnte Skrivelse anførte. Under Konferencen var der endvidere Enighed om, at Lagtingskontoret med dettes Leder som ansvarlig for Revisionen, i hvert Fald foreløbig, overtager Revisionen af de kommunale Regnskaber.

Nærværende Udvalg skal udtale, at vi mener at kunne fremsætte Forslag om, at Revisionen underlægges Lagtingskontoret. Paa den anden Side maa man henvise til, at Administrationen af Kommunerne efter alt foreliggende mere og mere vil blive underlagt Lagtingskontoret, og at det derfor ikke vil være foreneligt med dette Administrationsarbejde, at Revisionen vedblivende bliver underlagt Lagtingskontoret. Man stiller derfor Forslag om, at Sagen paany optages til Behandling ved næste ordinære Tingsamling.

Forslag.

1) Fra 1. Januar 1940 fritages Lagtingsrevisor Gunnar Winther for Hvervet som Revisor for de kommunale Regnskaber, hvilken Revision fra nævnte Tidspunkt underlægges Lagtingskontoret ved dettes Leder som ansvarlig for Revisionen.
2) Sagen forelægges paany ved næste ordinære Tingsamling.

28. nov. samtykt 28—0.

XV. Val av álitismonnum og nevndum.

24. nov. fóru fram hesi val soleiðis:

I. *Fólkatingsvalnevnd.*

A. *Suðurstreymoyar preslagjald.*

a. Fastir limir.

Johs. O. Joensen, revisor, Tórshavn, H. O. Hansen, direktørur, ibd., Hans Jacob Poulsen, træsmiður, ibd., Poul Jensen, yvirlærari, ibd., Poul Johannesen, provisor, ibd., Nyholm Debess, rørleggjari, ibd., Peter Alberg, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

J. P. Henriksen, inkassator, ibd., H. M. Jacobsen, fv. lærari, ibd., J. Waagstein, fv. lærari, ibd., Clement Clementsen, keypmaður, ibd., Richard Long, lærari, ibd., Johs. Simonsen, múrari, ibd., Th. J. Jacobsen, telegrafistur, ibd.

B. *Norðstreymoyar preslagjald.*

a. Fastur limur.

Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna.

b. Tiltaksmaður.

Hans Iversen, keypmaður, Kvívík.

C. *Eysturoyar sýsla.*

a. Fastur limur.

S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði.

b. Tiltaksmaður.

Joh. M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum.

D. *Norðuroya sýsla.*

a. Fastur limur.

Sofus Larsen, bakari, Klakksvík.

b. Tiltaksmaður.

Einar Waag, bryggjari, Klakksvík.

E. Váya sýsla.

a. Fastur limur.

Poul Joensen, lærari, Sandavági.

b. Tiltaksmaður.

Chr. J. Olsen, keypmaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Tiltaksmaður.

Gunnar Winther, revisor, Sandi.

b. Tiltaksmaður.

Hákun Dam, lærari, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmaður.

J. Baia, bankastjóri, Tvøroyri.

2. *Løgtingsvalnevnd.*

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johs. O. Joensen, revisor, Tórshavn, H. O. Hansen, direktørur, ibd., Poul Jensen, yvirlærari, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Nyholm Debess, rørleggjari, Tórshavn, Carl Jensen, mejerist, ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Niclas Jacobsen, kongsbóndi, Kvívík. Hans Iversen, keypmaður, Kvívík, Poul Johs. Samuelsen, Haldórsvík.

b. Tiltaksmenn.

Samuel Jacob Egholm, kongsbóndi, Streymnesi, Gunnar Dahl-Ohlsen, sýslumaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.

S. P. Petersen, jun., keypmaður, Fuglafirði, Niels Kruse, Eiði, Joh. M. Fr. Poulsen, lærari, Strondum.

b. Tiltaksmenn.

Johs. Petersen, træsmiður, Saltnesi, Elleser Jacobsen, jarðabrúkari, Norðragøtu.

D. Norðuroya sýsla.

a. Tiltaksmenn.

Olaf Olsen, keypmaður, Klakksvik, Absalon Matras, keypmaður, Kvannasundi, Alexander Enniberg, lærari, Klakksvík.

b. Tiltaksmenn.

S. M. Matras, Norðoyri, Debes Christiansen, Norðdepli.

E. Vága sýsla.

a. Fastir limir.

Niclas Rasmussen, keypmaður, Sørvági, D. P. Niclasen, keypmaður, Miðvági, Joen Ole Jacobsen, óðalsbóndi, Bø.

b. Tiltaksmenn.

Michel Danielsen á Ryggi, lærari, Bø, Th. J. Thomsen, fiskimaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastir limir.

Gunnar Winther, revisor, Sandi, Anthonius Sørensen, keypmaður, Húsavík, J. Christen Joensen, keypmaður, Sandi.

b. Tiltaksmenn.

Edvard Hjalt, træsmiður, Sandi, Johan Olsen, smiður, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastir limir.

Peter Dahl, jun., keypmaður, Vági, N. Djurhuus, fv. lærari, Tvøroyri, Joen Nolsøe, postassistentur, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn.

Daniel Oliver Holm, keypmaður, Hvalbæ, Johan Thomsen, træsmiður, Porkori.

3. Landsnevndin:

A. Samuelsen, M. A. Jacobsen, P. M. Dam. Tiltaksmenn: Joen Rasmussen, S. P. Zachariasen, J. P. Henriksen.

4. Telefonnevndin:

Hans Iversen, M. A. Jacobsen, J. P. Davidsen. Tiltaksmenn: O. F. Joensen, Gunnar Winther, J. P. Henriksen.

5. Bróstsjúkrahúsnevndin:

O. F. Joensen, M. A. Jacobsen, J. P. Henriksen. Tiltaksmenn: Hans Iversen, Hans Nolsøe, J. P. Davidsen.

6. **Stórhvalanevndin:**

Hans Iversen, Joen Jacob Simonsen, J. H. Danbjørg. Tiltaksmenn: A. Andreasen, M. A. Jacobsen, J. P. Henriksen.

7. **Grannskoðarar til Færo Amts Sparekasse:**

Poul Jensen, fyrrv. yvirlærari, Tórshavn, Alex. C. Ankjær-Jensen, statsaut. revisor, Anker Heegaardsgade 1, København.

8. **Nevndin fyri Foroya realskúla:**

M. A. Jacobsen.

9. **Skúlastjórnin:**

Johan Poulsen, J. Kallsoy, J. H. Danbjørg.

10. **Nevndin fyri Skipafelagnum Foroyar:**

Poul Niclasen, Zacharias Niclasen, Tórshavn.

11. **Umboðsmenn tingsins á aðalfundi í Skipafelagnum Foroyar:**

Poul Hansen, keypmaður, Tórshavn.

12. **Kirkjustjórnin:**

Johan Poulsen, J. Kallsoy, J. P. Henriksen.

13. **Umboðsmenn tingsins á aðalfundi: P/f Sjóvinnubankin:**

A. Samuelsen.

14. **Skúlabókanevndin:**

M. A. Jacobsen. Tiltaksmaður: J. Kallsoy.

15. **Yvirheilsuverndarnevndin:**

H. A. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn, Poul Isaksen, J. P. Henriksen.

16. **Fiskivinnunevndin:**

Poul Niclasen, Gunnar Winther, Jacob Nielsen. Tiltaksmenn: J. H. Joensen, Sørvági, Christian Christiansen, Tórshavn, P. M. Dam.

17. **Húsdjórakommissiónin:**

H. A. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn, C. J. Bech, djóralækni, Tórshavn. Tiltaksmaður: Poul Müller, Tórshavn.

18. **Nevnd viðv. nevningagrundlistan:**

Trygve Samuelsen, Richard Long.

19. **Vanlukkutryggingarráðið:**

Í staðin fyri Trond Hansen: P. M. Dam.

20. **Stýrið fyri Føroya vanlukkutrygging:**

Í staðin fyri P. M. Dam og Trond Hansen: J. P. Henriksen. Tiltaksmaður: J. H. Danbjørg,

21. Plantingsnevndin:

Í staðin fyri Trond Hansen: Hans J. Jacobsen, agronomur, Tórshavn.

22. Yvirpolitirættin:

Trygvi Samuelson, saktørari, Tórshavn, Johs. Simonsen, múrari, Tórshavn. Tiltaksmenn: H. A. Djurhuus, timburmaður, Hans Nolsøe, Vestmanna.

23. Vegstýrið:

Joen Rasmussen, M. A. Jacobsen, J. P. Davidsen. Tiltaksmenn: Hans Iversen, J. Kallsoy, P. M. Dam.

24. 6 limir til búnaðarstevnuna í hvørjari sýslu:

A. *Norðuroyar sýsla.*
Simon Jacobsen, Svinoy, Hans Højgaard, kongsbóndi, Húsum, Joen Joensen, seglmakari, Klakksvík, Joen Pauli Poulsen, Mikladali, Hans Pauli Klein, Klakksvík, Jacob Jacobsen, í Búðini, Klakksvík.

B. *Eysturoyar sýsla.*
Jacob Lambauge, Lamba, Jacob A. Øre, Syðrugøtu, Ole Olsen, timburmaður, Eiði, Sofus Debes, Gjógv, S. P. úr Konoy, Gøtu, Oliver Hansen, Lorvík.

C. *Streymoyar sýsla.*
Niels Fl. Olsen, Tórshavn, Niclas Jacobsen, Kvívík, Marius Rein, Tórshavn, Jens Chr. Djurhuus, Sjógv, Kollafirði, Zacharias Zachariasen, Hesti, Jacob M. Mouritsen, Tórshavn.

D. *Vága sýsla.*
Søren Danielsen, Miðvági, Harald Rasmussen, Miðvági, Joen Hejnesen, Bø, Peter Elias Petersen, bátasmiður, Sandavági, Martin Hansen, Slættanesi, Sigmund Frederiksen, Miðvági.

E. *Sandoyar sýsla.*
Elieser Sørensen, Dal, Johs. R. Dalsgaard, Skálavík, Joen Nordbø, kaldsmaður, Sand, Rudolf Poulsen, Skarvanes, Joen Poulsen, í Soylar, Sandi, Murtin Eysturdal, Dal.

F. *Suðuroya sýsla.*
Thomas Danielsen, Sumbø, Joen Peter Vest, Hvalbø, Daniel Jacobsen, óðalsmaður, Sandvík, Jesper O. Jespersen, Hovi, Daniel Johan Strøm, Trongisvági, Niels Peter Djurhuus, Nes, Vági.

25. Útskiftingarstevnan:

Í staðin fyri Trond Hansen: Hans Andreas Hansen, Lorvík.

26. Stýrið fyri „Færøsk-Dansk Ordbogsfond“:

M. A. Jacobsen.

27. Stýrið fyri Foroya brunatrygging:

Í staðin fyri Trond Hansen: P. M. Dam.

28. Nevnd viðv. læknaviðurskiftini í Føroyum:

Kr. Djurhuus, Gunnar Winther, P. M. Dam.

29. Verunevndin:

A. Samuelsen, Joen Rasmussen, M. A. Jacobsen, Hans Nolsøe, J. P. Henriksen, P. M. Dam, Chr. Holm Jacobsen. Tiltaksmenn: Hans Iversen, O. F. Joensen, S. P. Zachariasen, J. J. Simonsen, J. P. Davidsen, J. H. Danbjørg, Poul Niclasen.

30. Loufond fyri ilskúnenn:

O. F. Joensen.

31. Nevnd viðv. farmasigting:

A. Samuelsen, S. P. Zachariasen.

32. Nevnd viðv. skipan læraraskúlans og studentaskúlans:

A. Samuelsen, A. Andreasen, J. Kallsoy, M. A. Jacobsen, J. H. Danbjøg. Tiltaksmenn: Hans Iversen, Joen Rasmussen, Hans Nolsøe, S. P. Zachariasen, P. M. Dam.

33. Prískontrolnevnd:

13. septbr. valdi tingið hesar: Hans O. Hansen, stjóri, Tórshavn, Thomas Thomasen, dómarafulltrúi, ss., Hans Dalsgaard, Skálavík. Tiltaksmenn: Trygvi Samuelsen, sakførari, Tórshavn, Johan Schrøter, bókhaldari, ss., Jacob Mouritsen, keypmaður, ss.

Tingið endaði 29. november og fundirnir vóru 87.

Mál, send til ríkisstýrið.

1) Løniviðurskifti ferðalærara. (1/II).
2) Skipan læraraskúlans og studentaskúlans. (7/II).
3) Føroyskt mál í skiparaskúlanum. (9/II).
4) Nýggjur skúlabygningur í Vestmanna. (11/II).
5) Lønhækkan til skúlalærararuar í Klakksvík. (12/II).
6) Kunngerð fyri læraravikarar. (13/II).
7) Prestafluttningur. (11/3).
8) Radiotelefon í langfara fiskiskipum. (3/5).
9) Handkeypssøla av medikamentum í Skúvoy. (2/V).
10) -- -- -- á Viðareiði. (3/V).
11) Medicinsøla í Føroyum. (4/V).
12) Grindareglugerðin. (1/VI).
13) Broytan av fiskarílógini (trol). (3/VI).
14) Reglugerð um kostin í føroyskum fiskiskipum. (6/VI).
15) Royndarkamar fyri kumpassir. (11/VI).
16) Norðoya Ísvirki. (12/VI).
17) Broytan av reglugerð fyri Føroya Fiskaexport. (14/VI).
18) Radio- og telegrafsamband við veiðuskipini. (17/VI).
19) Hjálpargrunnur Føroya Fiskimanna. (18/VI).
20) Fiskiskapur Føroyinga í Grønlandi. (19/VI).
21) Útfluttningur av revaskinnum. (3/VII).
22) Broytingar í kunngerð um studning til húsdjórahald. (4/VII).
23) Matrikulskattur. (8/VII).
24) Broytan av lóg um sundurbýtan av óðalsjørð. (9/VII).
25) Reglugerð fyri útfluttningarstarvið. (10/VII).
26) Viðkan av matrikulering fyri Tórshavn. (11/VII).
27) Vegregulativ. (6/VIII).
28) Landsvegir (Hovedveje). (17/VIII).
29) Ymisk havnamál. (2/IX).
30) Reglur viðv. havnamark. (6/IX).
31) Lóg um inn- og útfluttning av fiski. (1/X).
32) Lóg um rúsdrekka. (2/X).
33) Lóg um tvungna fólkatrygging. (3/X).
34) Broytan av jaktlógini viðv. likkum. (4/X).
35) Lóg um búfluttning. (7/X).

36) Lóg um jarðamøður. (8/X).
37) Lóg um gerðadóm í ósemju viðv. handil við húsdjórum. (9/X).
38) Broytan av tolllógini. (10/X)
39) Lóg um kríggsvanlukkutrygging fyri fiskimenn. (12/X).
40) Broytingar í lóg um ellisrentu og invalidurentu. (13/X).
41) Broytan av automobillógini. (14/X).
42) Lóg um pantseting av fiski. (16/X).
43) Yvirtakan av bankaktium. (1/XIV).
44) Álit frá „Erhvervskommissionen". (10/XIV).
45) Lønskipan fyri bókasavnið. (13/XIV).
46) Framførslur vegna ófriðinum. A. (16/XIV).
47) — — — B. (16/XIV).
48) — — — C. (16/XIV).
49) Føroyskt rettargongdarmál. (20/XIV).
50) Bræv um hægri beinleiðis skatt og formuguskatt. (21/XIV).
51) Elektricitetsverk í Vestmanna og nýtsla av Leynarvatni til elektricitetsframførsln. (23 og 19/XIV).

Svar frá ríkisstýrinum.

Lønhækku til skúlalærarar í Klakksvík. (12/II).

Ríkisstýrið hevur játtað umsóknina við bræví $^{7}/_{10}$—1939.

Handkeypsútsøla av medikamentum í Skúvoy og á Viðareiði. (2 og 3/V).

Loyvið er givið $^{27}/_{11}$ 1939.

Broytan av fiskarilógini. (3/VI).

Sbr. Lov for Færøerne Nr. 450 om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 90 af 1. April 1925 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevod af 22. Dec. 1939.

Royndarkamar fyri kumpassir. (11/VI).

Telegram frá handilsministeriinum $^{16}/_{1}$ 1940: Forholdene tillader ikke for Tiden Oprettelse af Kompasprøvekammer. Udløbne Kompascertifikater maa

fornyes. Ministeriet dog sindet at give midlertidige Udsættelser efter særlig Anbefaling fra Skibstilsynet i hvert enkelt Tilfælde.

Broytan av regingverð fyri Føroya Fiskaexport. (14/VI).

Bræv frá Fiskeridirektoratet $^{24}/_{2}$—1940: „... har anmodet Amtmanden over Færøerne om at ville foranledige, at Forslag til Vedtægtsændring om Fiskernes Adgang til Valg af et Medlem til Repræsentantskabet for ovennævnte Selskab forelægges næste ordentlige Generalforsamling i Selskabet".

Lóg um inn- og útflutning av fiski. (1/X).

Bræv frá ríkisstýrinum $^{24}/_{2}$—1940: „... Saaledes foranlediget skal man næst at henvise til Bestemmelsen i § 1, Stk. 2 i Lov Nr. 448 af 22. December 1939 om Ind- og Udførsel af Fisk, hvorved ovenciterede Lovbestemmelse fortsat har Gyldighed indtil Udgangen af 1941, meddele, at Ministeriet for Landbrug og Fiskeri efter derom stedfunden Forhandling med Statsministeriet af principielle Grunde ikke har ment at kunne søge Lagtingets Forslag om Eksporttilskud gennemført, samt at Ministeriet — navnlig under Hensyn til, at der ikke ved Lagtingets Behandling af Sagen har kunnet tilvejebringes Enighed om Udnyttelse af Eksportmarkederne ikke kan tiltræde Lagtingets Forslag om Udnyttelse af de primære Markeder.

Man har herefter forlænget Gyldigheden af Ministeriets Bekendtgørelse af 24. Maj 1939 i ændret Form, jfr. den i Medfør af ovennævnte Lov af 22. December 1939 om Ind- og Udførsel af Fisk udstedte Bekendtgørelse af 29. December 1939 angaaende Udnyttelse af Eksportmarkederne for færøsk Klipfisk og Saltfisk.

Det tilføjes, at nærværende Ministerium i det Omfang, hvor det er muligt, vil søge at støtte Afsætningen af færøsk Eksportfisk og Fiskevarer paa de primære Markeder, herunder navnlig Spanien, men at man paa den anden Side maa have Vanskeligheder for Øje, der kan møde disse Bestræbelser.

Endelig bemærkes, at Ministeriet vil være villig til at optage Spørgsmaalet om Ændring af de gældende Regler for Udnyttelse af Eksportmarkederne for færøsk Klipfisk og Saltfisk til Overvejelse, saafremt der maatte blive tilvejebragt Enighed indenfor det færøske Fiskerierhverv om en Ændring af de paagældende Regler".

Lóg um kríggsvanlukkutrygging fyri fiskimenn (12/X).

Sbr. Anordning for Færøerne om Krigsulykkesforsikring for søfarende af $^{6}/_{11}$—1939.

Lóg um pantsetting av fiski (16/X).

Sbr. Lov for Færøerne om Pantsætning af Fangst. $^{15}/_{2}$—1940.

Framforslur vegna ófriðinum (16/XIV).

A. Bræv frá handilsministerinum $^{2}/_{11}$—1940: „... ikke mener at kunne imødekomme Lagtingets Ønske om Statsstøtte til Anskaffelse af et saadant Skib."

B. *Forhandlit:* Bræv frá amtmanninum $^{18}/_{10}$—1939:

„Amtet har den 17. Oktober 1939 fra Handelsministeriet modtaget telegrafisk Meddelelse om, at Ministeriet har tiltraadt Lagtingets Forslag af 4. Oktober 1939 om Oprettelse af en offentlig Vareforsyningsvirksomhed

og — under Forbehold af Finansudvalgets Tilslutning — til dette Formaal vil stille indtil 2 Millioner Kroner til Raadighed som Laan.

Ministeriet har betinget sin Tiltrædelse og sit Laanetilsagn af, *at* der i hvert enkelt Tilfælde foreligger Samtykke fra Amtet, forinden der trækkes paa den af Staten aabnede Kredit, *at* Køb til Vareforsyningen paa Kredit saavel som Salg paa Kredit kun maa finde Sted med Amtets Samtykke, samt *at* Lagtingsudvalget (dettes Flertal) og Amtet skal være enige om Valget af Virksomhedens dagligo Leder".

Brev frá kensluráðnum 17/4—1939.

„Paa Finansloven for Finansaaret 1939-40 er der bevilget følgende Beløb: *Honorarer og Rejseudgifter m. m. til en Amtsskolekonsulent og en Idrætsinspektør:* 8300 Kr. (anslaaet). Beløbet fordeler sig saaledes: Honorar til Amtsskolekonsulenten: 5400 Kr.

Amtsskolekonsulentens Kontor- og Rejseudgifter: Indtil 2000 Kr. Tilskud fra Staten til Dækning af Udgifterne ved den nuværende Idrætsinspektion: 900 Kr. Det til Inspektion af Skolerne i Bygderne hidtil bevilgede Beløb 1000 Kr. er bortfaldet.

Tilskud til Indretning af Gymnastiksale og Idrætspladser ved Folkeskolerne som 1. Del af en 5-aarig Bevilling paa ialt 80000 Kr.: 16000 Kr.

Tilskud til Anskaffelse af Undervisningsmateriel til Folkeskolerne som 1. Del af en 5-aarig Bevilling paa ialt 10000 Kr.: 2000 Kr.

Brev frá innanríkisráðnum 7/3—1939 um lækna í Fuglafirði:

„Efter at Indenrigsministeriet i Skrivelse af 27. Maj 1937 havde givet Tilsagn om at yde et Tilskud paa 2000 Kr. til en praktiserende Læge i Fuglefjord under Forudsætning af, at Lagtinget yder et aarligt Tilskud af mindst 700 Kr. og Forstanderskabet for Fuglefjord Kommune et aarligt Tilskud paa mindst 900 Kr. foruden fri Bolig og Brændsel, har nævnte Forstanderskab i et gennem Amtmanden over Færøerne hertil fremsendt Andragende anholdt om, at nævnte Statstilskud maa blive forhøjet til 3280 Kr. aarlig, idet Kommunen har erklæret sig villig til i saa Fald at forøge det kommunale Tilskud til 1020 Kr. aarlig.

I denne Anledning skal man efter stedfunden Brevveksling med Sundhedsstyrelsen meddele, at Indenrigsministeriet maa nære Betænkelighed ved at søge Bevillingsmyndighedernes Tilslutning til en Forhøjelse af Statstilskudet til Kommunelægestillingen i Fuglefjord, og at det ansøgte derfor ikke har kunnet imødekommes".

Brev frá amtmanninum 25/3—1939 um sinnissjúk:

„... Bekendtgørelse af 2. Marts 1939 om Ændringer i Fællesregulativ for Statens Sindssygehospitaler medfører, at Patienter fra Færøerne fra 1. April 1939 at regne henhører til Sindssygehospitalet i Nykøbing paa Sjælland".

Semja millum rikisstýrið og føroyskar sendimenn viðv. fisklvinnu í Grønlandi:

Under den ordinære Samling 1938 har Færøernes Lagting — som ved hver af Samlingerne i en Aarrække — paany beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Forbedring af Færingernes Forhold under Kutterfiskerlet ved Grønlands Kyster.

Lagtinget vedtog den 6. December 1938 enstemmigt efter en af Lagtingets Fiskeriudvalg gjort Indstilling følgende Forslag:

I. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om:

1) *at* der udstedes en Lov, hvorefter der gives danske Statsborgere Tilladelse til at drive Haand- og Langlinefiskeri overalt paa det grønlandske Søterritorium.
2) *at* der foruden Færingerhavnen gives færøske Fiskere fri Adgang til en Havn i Nærheden af Sukkertoppen eller Holsteinsborg med gunstige Besejlingsforhold og tilstrækkelig Oplagsplads.
3) *at* der foruden Færingerhavnen gives færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri med Havnen ved Tovkussak, den nye Havn, Kokøerne samt Angmagsivik i Sukkertopdistriktet som Basis.
4) *at* færøske Skibe, der har søgt Havn, ikke maa blive bortvist, naar der er Udsigt til Uvejr, selv om de iøvrigt er klar til at sejle.

II. 1) Der vælges en Lagtingsdelegation paa 8 Medlemmer til i København sammen med de færøske Rigsdagsmænd at fremsætte de færøske Krav i Grønlandssagen overfor Regeringen. Udgifterne herved afholdes af Amtsrepartitionsfonden.
2) Lagtinget anmoder Føroya Fiskimannafelag, Færøernes Rederiforening og Føroya Skipara- og Navigatørfelag om at sende Repræsentanter sammen med Lagtingsdelegationen til København.

III. Lagtinget anbefaler, at det som Bilag 8 vedføjede Andragende fra P/f. „Klubb", Thorshavn, om Transport af 150 Tons Kul til Grønland imødekommes.

Der valgtes i Henhold hertil en Delegation, bestaaende af:

Lagtinget:

Lærer *S. P. Zachariasen*, Delegationens Formand.
Købmand *Joen Rasmussen*.
Skibsfører *Jacob Nielsen*.
Landstingsmand *P. Nielsen*.
Folketingsmand *A. Samuelsen*.

Færøernes Rederiforening:

Købmand *J. F. Kjølbro*.
Købmand *Jesper Hjelm*.

Føroyat Skipara- og Navigatørfelag:

Skibsfører *Jacob E. Jensen*.
Skibsfører *Jacob Heinesen*.

Føroya Fiskimannafelag:

Fiskevrager *Poul Juel Djurhuus*.

Denne Delegation har i Dagene 23.—30. Januar 1939 ført Forhandling i København med Statsministeren, bistaaet af Direktør for Grønlands Styrelse K. Oldendow, Amtmand C. A. Hilbert og Departementschef Andr. Møller. Lagtingets Næstformand, Landsretssagfører Mitens har deltaget i Møderne. Desuden deltog kst. Kontorchef Brun, der samtidig tog Referat af Forhandlingerne.

Forhandlingerne har drejet sig dels om de i Lagtingets Forslags Punkt I omhandlede Spørgsmaal om Færøfiskeriet ved Grønland, dels i For-

bindelse hermed om visse Foranstaltninger i Færingerhavnen, hvorom særlig Indstilling tidligere er indgaaet til Statsministeriet.

Naar de færøske Fiskekuttere nu i en Aarrække hvert Aar i stort Antal har søgt til Grønland for der at drive deres Torskefiskeri med Haandline og Langliner, maa Grunden hertil søges i den haarde Nødvendighed.

Fiskeriet omkring Færøerne, som tidligere var af væsentlig Betydning for Befolkningen, er praktisk talt betydningsløst som Følge af de udenlandske Trawleres Virksomhed paa Fiskepladserne der.

Islandsfiskeriet har i en Aarrække været i stadig Tilbagegang paa Grund af Fiskebestandens Svigten. Forsøgene ved Nordnorge, Bjørnø, Spitzbergen, New Foundland og Danmarksstrædet har vist, at det færøske Haand- og Langlinefiskeri ikke paa disse Steder kan give forsvarlige Resultater.

Man har som Følge heraf maattet finde sig henvist til Grønlandsfiskeriet som det eneste Fiskeri, der kan give Erhvervet Eksistensmulighed og derved et omend beskedent Udkomme for den færøske Befolkning, der paa Grund af Øernes Natur maa have Fiskeriet som deres eneste eller dog altovervejende Levevej.

Der gaar hvert Aar i Slutningen af Maj og Begyndelsen af Juni 80 a 100 Smaafartøjer fra Færøerne til Grønland paa Fiskeri. De har en samlet Besætning paa omkring 2500 eller helt op til 3000 Mand, ca. 10 pCt. af den samlede Befolkning; altsaa næsten Halvdelen af den voksne, mandlige Befolkning deltager i dette Fiskeri. Det varer til ind i September Maaned, og Resultatet af Fiskeriet i disse Maaneder er Familiernes Eksistens i afgørende Grad afhængig.

Dette færøske Torskefiskeri foregaar under overordentlig vanskelige farefulde Forhold for Fiskerne. Det Skibsmateriel, Færingerne raader over, er for den overvejende Del gammelt og lidet modstandsdygtigt. Afstanden fra Færøerne til Færingernes Hovedstation i Grønland, Færingerhavnen, er ca. 1700 Sømil. Kysten, langs hvilken Fiskeriet foregaar, har en Udstrækning af ca. 500 Sømil. Under Maaneders Ophold i dette Farvand med dets utallige Farer, Is, Taage, Storme, Skær, med faa Hjælpemidler for Navigationen, har Færingerne kun eet fast Støttepunkt, Færingerhavnen. I Erkendelse af, at Færingerne ikke kunde henvises alene til Fiskebankerne udenfor 3 Mile-Grænsen, men maatte have en Mulighed for at kunne fiske nærmere ved Land, er der tidligere, nemlig siden 1927, givet Færingerne Adgang til at fiske ind til en Linie, trukket udenom de yderste Skær og Holme, paa en ca. 150 Sømil lang Strækning, men denne Adgang til at fiske nær Skærene indeholder i sig selv forøgede Farer, der truer Skibene i dette, endnu mangelfuldt kortlagte Farvand. Det kan ikke forundre, at der i de forløbne Aar er sket en Række Forlis; lykkeligvis er Mandskaberne blevet reddet, men ingen kan tvivle om, at de store Katastrofer hvert Øjeblik kan indtræde.

Det er fuldt forstaaeligt, at den færøske Befolkning og det færøske Lagting under disse Forhold har den allerstørste Interesse i at faa gennemført Ændringer i den bestaaende Ordning, der kan hjælpe til at give de færøske Fiskere større Sikkerhed for Mennesker og Materiel.

Det er ogsaa forstaaeligt, at man fra færøsk Side nærer de stærkeste Ønsker om at faa saadanne Lempelser med Hensyn til Adgangen til de Steder, hvor Torsken til enhver Tid findes, at de færøske Skibe kan hjemføre det bedst mulige Udbytte af Arbejdet i Sæsonen.

Overfor disse Betragtninger med Hensyn til de færøske Interesser staar paa den anden Side Hensynet til den grønlandske Befolkning. Den danske Styrelse af Grønland og hele den for dette Forhold gennem Lovgivning og paa anden Maade skabte og i Princippet i lange Tider opretholdte Ordning har som Hovedformaal at sikre den grønlandske Befolkning, dens Levemuligheder og Udvikling. Hverken for den grønlandske Befolkning eller for

Grønlands Styrelse er det vanskeligt at se og forstaa de færøske Interesser og Baggrunden for dem. Der er før vist Villighed til at stille sig imødekommende. Men Hovedsynspunktet før, om Lempelser i den bestaaende Ordning kan ske og i bekræftende Fald, i hvilket Omfang og paa hvilke Maader det kan ske, maa være, at man ikke derved gør ødelæggende Indgreb i Landets egen Befolknings Interesser. Denne Befolkning har nu i en Aarrække haft sin egen Repræsentation, Landsraadene, der maa tale med i disse Spørgsmaal. Styrelsen haaber paa den ene Side, at ogsaa Grønlænderne vil forstaa, at Tid og Udvikling kan føre til, at Lempelser i den opretholdte Lovgivning kan blive fornødne af Hensyn til andre Medlemmer af det danske Samfund. Men Styrelsens Hovedhensyn maa paa den anden Side paa ethvert Punkt være det ikke at gaa de grønlandske Interesser for nær.

For den grønlandske Befolkning maa for det første Hensynet tagttages til dens egen Interesse i fuldt Omfang selv at kunne udnytte Fiskebestanden ved de grønlandske Kyster. Grønlændernes gamle Hovederhverv maa i vor Tid i stigende Grad støttes og suppleres med Fjord- og Havfiskeri. Men Grønlænderne kan for Tiden ikke basere dette Fiskeri paa konkurrerende Deltagelse i det egentlige Havfiskeri. Det maa fortrinsvis blive Fiskeriet i Fjordene og i Skærgaarden, Grønlænderne maa se hen til. Den stationære Fiskebestand i Fjordene maa ikke angribes af andre. Ej heller maa man afskære Befolkningen paa Grønlands Kyster fra at søge sin Fisk paa skiftende Steder efter Behov, som Forholdene kræver det. For det andet maa Grønlænderne sikres mod, at andres Færden ødelægger deres Muligheder navnlig for Sæljagt, men tillige ogsaa for Jagt paa Rensdyr, Ræve og Fuglevildt. Det maa erindres, at vel er Landet stort og Befolkningen i Forhold hertil faatallig, men paa den anden Side er Grønland et Land, der kun byder sin Befolkning de sparsomst tænkelige Værdier. Maa Færingerne kæmpe for deres Eksistens, saa maa Grønlænderne det i endnu højere Grad; det maa ikke gøres dem vanskeligere at skaffe sig Midler til at leve af.

Princippet om Handelens Gennemførelse og Varernes forsvarlige Fordeling i Grønland maa opretholdes. Det er dette, der giver Mulighed for at forsyne selv de fjerneste Udsteder med de Varer, de maa have. Derfor maa enhver Ordning bygge paa en fortsat Afgrænsning med Hensyn til Adgangen for Fremmede.

Og endelig maa man fremhæve, at de Udgifter, der maatte følge af en Nyordning til Fordel for Færinger eller andre Danske, ikke maa falde paa Grønlænderne. Den grønlandske Ordning sikrer, at eventuelt Overskud paa Grønlands Konto kommer Grønlænderne til gode, og enhver Udgift stammende fra Forholdsregler, der skyldes Hensynet til andre, maa derfor afholdes paa anden Maade.

I Forbindelse med Drøftelser af, i hvilket Omfang Færøfiskeriet kan tillades paa grønlandsk Søterritorium, maa man naturligvis lægge afgørende Vægt paa, at Færingernes Fiskeri foregaar med saadanne Redskaber, at de ikke afgiver nogen Fare for at virke ødelæggende paa Fiskebestanden omkring de grønlandske Kyster, og at Hovedsynspunkterne med Hensyn til den opretholdte Isolation af den grønlandske Befolkning og Besejlingsforbudet m. m. ikke lider væsentlig Skade.

Ud fra de foran fremsatte Betragtninger har Styrelsen været lydhør overfor, hvad der kan give Færingerne større Sikkerhed for Liv og Materiel. Man er derfor ogsaa med Beredviflighed gaaet ind i Undersøgelserne om Mulighederne for at skaffe Færingerne flere Støttepunkter, ligesom man er villig til at medvirke til Gennemførelse af Forbedringer i Færingerhavnen.

Og endelig maa man fremhæve den Interesse, der ved en Nyordning fra alle Sider vil være i at gennemføre den med mindst mulig Gnidning og

med fuldt ud loyal Respekteren af givne Rettigheder og Grænserne for disse. Man gaar ud fra, at Færingerne selv vil arbejde for, at de givne Regler overholdes, og man lægger Vægt paa, at det færøske Fiskerierhvervs Organisationer har erklæret sig villige til at paatage sig en Garanti i denne Henseende.

Under Fastholden af de foran fremhævede Hovedhensyn for Grønlændernes Vedkommende og ud fra Ønsket om at sikre de færøske Interesser i den Form og i det Omfang, det skønnes muligt at forene med de nævnte Hovedhensyn, er man enedes om at søge gennemført den nedenfor angivne

Ordning for det danske, specielt det færøske Torskefiskeri med Haandline og Langliner ved Grønlands Vestkyst:

A. Der søges gennemført en Lov, som

1) bemyndiger Regeringen til for danske, specielt færøske Fiskere at genaabne Havnene ved Tovkussak og Ravns Storø paa lignende Betingelser som Færingerhavnen før 1937, herunder ogsaa for Baadfiskeri, og

2) bemyndiger Regeringen til efter at have hørt de grønlandske Landsraad

a) at aabne for danske, specielt færøske Fiskere en nordlig Havn, hvis Beliggenhed afgøres ogsaa efter Samraad med vedkommende færøske Erhvervsorganisationer,

b) at udvide det særlige Omraade, hvor Fiskeri fra 3 Mile-Grænsen til de yderste Skær kan tillades danske, specielt færøske Fiskere til med visse nærmere fastsatte Indskrænkninger at omfatte Strækningen fra et Punkt noget Nord for Arsuk til et Punkt noget Syd for Agto,

c) at give Adgang til danske, specielt færøske Fiskeres Ophold og Fiskeri i Skærgaarden indtil Fastlandet, men udenfor Fjordene paa flere, nærmere fastsatte, større, sammenhængende Strækninger langs hele Kysten, hvor de grønlandske Erhvervsinteresser er forholdsvis mindre.

B. Der tilsiges velvillig Behandling af Forslagene om Tilvejebringelse af økonomisk Basis for en Bedding ved Færingerhavnen samt Bevillinger til Fyr og Anlægsbro sammesteds.

C. Der optrykkes et Antal Farvandsbeskrivelser, som mod Erlæggelse af en Afgift overlades Fiskerskibene paa lignende Maade som Kortene.

D. Der foretages en Revision af de nu i Kortene indtegnede Skærgaardsgrænselinier.

Til Punkt A. 2. c. angaaende Fiskernes Muligheder for af Sikkerhedshensyn at faa Adgang til Ophold under uroligt Vejr og til Fiskeri i Zoner i Skærgaarden bemærkes, at man ikke har anset det for muligt paa dette Tidspunkt at angive disse Zoner nærmere, idet dette maa bero paa Undersøgelser og Forhandlinger med Landsraadene, men man kan til Orientering oplyse, at man vil søge Hjemmel for den paagældende Adgang til Skærgaarden paa Strækninger, der i samlet Udstrækning ikke er mindre end efter Lagtingets Forslag af 1936.

De enkelte Bevillinger er tænkt givet som hidtil for en Sæson ad

Gangen til hvert enkelt Skib eller Baadelag, omfattende Haand- og Langlinefiskeri.

Som foran anført er det forudsat, at Organisationerne afgiver Tilsagn om for deres Vedkommende i Tilfælde af Overtrædelse af Reglerne fra de færøske Fiskeres Side at træffe Foranstaltninger overfor de paagældende. Med Hensyn til Overtrædelsen maa Organisationerne respektere Afgørelser fra Statsministeriet.

Ved den her sluttede Aftale er der under tilbørlig Hensyntagen til begge Befolkningers Interesser skabt en Løsning af de omhandlede Spørgsmaal, saaledes at de tidligere Uoverensstemmelser er fjernet.

Endelig bemærkes, at det er Tanken fra Grønlands Styrelses Side at søge Forhandlingerne med Landsraadene fremmet saa meget som muligt, hvis det er gørligt, vil Direktøren selv tidligt paa Sommeren rejse til Grønland og søge Spørgsmaalene forhandlet i Landsraadene, saaledes at der kan være Mulighed for at faa Landsraadets Udtalelser og Regeringens Afgørelse inden det Tidspunkt i August Maaned, der efter Færingernes Opfattelse giver særlig Interesse for Adgangen til Skærgaarden.

Forslag fra Delegationen.

Delegationen modtager med Anerkendelse Regeringens Tilbud om at genaabne Havnen ved Tovkussak og Ravns Storø ogsaa for Baadfiskeri og om at søge aabnet ogsaa en nordligere Havn samt at udvide det særlige Omraade, hvor Fiskeri kan tillades ind til de yderste Skær til at omfatte Strækninger fra Nord for Arsuk til Syd for Agto, og til at give Adgang til Fiskeri i Skærgaarden indtil Fastlandet, men udenfor Fjordene paa flere nærmere fastsatte større sammenhængende Strækninger langs hele Kysten.

Endvidere modtager Delegationen med Tilfredshed Tilsagnet om velvillig Behandling af Forslagene om økonomisk Støtte til Anlæg af en Redding i Færingerhavnen samt Bevilling til Fyr og Anlægsbro sammesteds.

Delegationen henstiller, at en Repræsentant for det færøske Fiskerierhverv faar Adgang til at deltage i Forhandlingerne om den nærmere Fastsættelse af de Strækninger, hvor der skal gives Adgang til Fiskeri ind til Fastlandet, inden Spørgsmaalet endelig afgøres.

Bræv frá tolldepartementinum 9/6—1939.

„... meddele, at Højesteret ved Dom af 6. Juni 1939 har statueret, at de af A/S „Is og Konserves", Thorshavn, fremstillede færøske Fiskeboller i Konserves, færøsko Hummer i Konserves og færøsk Fuglekonserves vil kunne indføres toldfrit til det øvrige Kongerige i Medfør af Bestemmelsen i Toldlovens § 2 a".

Bræv frá handilsministeriinum um heimild til amtmannin:

„I Forbindelse med Telegrammer af Dags Dato skal man meddele, at Handelsministeriet i Henhold til Bestemmelserne i Lov af 2. September 1939 om ekstraordinære Foranstaltninger til Sikring af Landets Forsyning med nødvendige Varer m. v. herved bemyndiger Hr. Amtmanden til — saavidt muligt efter forudgaaende Forhandling med Lagtinget — at udfærdige Forbud mod Udførsel fra Færøerne til det øvrige Land af vigtige Livsfornødenheder, saasom Korn og Foderstoffer, Fødemidler, Brændsel, Benzin og Olie m. v., naar dette maatte findes fornødent.

Samtidig skal man meddele, at Handelsministeriet efter Aftale med

Statsministeriet bemyndiger Dem til — ligeledes saavidt muligt efter Forhandling med Lagtinget — at foretage Rationering og andre Skridt, der under den forhaandenværende Situation skønnes fornødne af Hensyn til Befolkningens Forsyning med Varer.

Sluttelig skal man i Overensstemmelse med derom med Statsministeriet truffen Aftale tilføje, at der vil kunne forventes stillet Kaution for Lagtingets eventuelle Udgifter ved Amtskommunens Indkøb af saadanne Varer, der under de foreliggende Forhold er nødvendige til Befolkningens Forsyning.

Brev frá marinaministeriinum um vita í Vági $^{12}/_{1}$—1939:

"... ... ikke kan anbefale Oprettelse af et nyt Fyr, da et saadant ikke vil skabe Sikkerhed for Besejling af Fjorden under ugunstige Vejrforhold, men at man har til Hensigt snarest belejligt at indlægge en grøn Vinkel i Porkere-Næs Fyr, hvorved der vil opnaas en bedre Vejledning ved Passage af Porkerebue og Klettabne i daarligt Vejr".

Brev frá tolldepartementinum. $^{9}/_{6}$—1939.

„... meddele, at der i § 8 i Lov for Færøerne Nr. 53 af 15. Marts 1939 om Indførselsafgifter m. v. er foranlediget optaget en til Toldlovens § 37 svarende Bestemmelse, saaledes at færøske Skibsværfter kan erholde en Godtgørelse ved Nybygninger af Skibe, Baade og Fartøjer for de dertil anvendte Materialer, der er indførselsafgiftspligtige paa Færøerne, samt ved Reparation Tilbagebetaling af de erlagte færøske Indførselsafgifter".

Skjal 1.

ROKNSKAPIR

OG

FÍGGJARSTANDUR LØGTINGSINS

1938

Amts

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I.	Hjá roknskaparhaldaranum 1. januar 1938		0,00
II.	Inntøkueftirstøða 1. januar 1938:	Kr. oyr.	
	1. Jarðaskattur	9.262,12	
	2. Álíknað kommununum	176.725,11	
	3. Fyriframgreiðslur	99.721,85	
			285.709,08
III.	Jarðaskattur 1938		8.517,48
IV.	Álíknað kommununum		120.000,00
V.	Løgtingsskattur		20.000,00
VI.	Toflur		203.516,37
VII.	Skipagjald		9.764,46
VIII.	Gjøld fyri handilsloyvi		4.105,00
IX.	Ríkisstuðningur		3.000,00
X.	Bílskattur		12.229,75
XI.	Gjald fyri skiparaprógv		290,00
XII.	Stuðningur til vegir		67.604,97
XIII.	Fyriframgreiðsla viðv. Skopun og Miðvág havnum		138.539,17
XIV.	Lán frá telefonverkinum		20.000,00
XV.	Endurgjald av løn til ferðalærarar		5.400,00
XVI.	Ymist		5.898,20
XVII.	Skuld 31. desember 1938:		
	Til Føroya Banka		74.142,77
			978.717,25

grunnurin.

fyri 1938.

Útreiðstur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Løgtingskostnaður:		
	1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur	25.059,74	
	2. Prenting o. t.	12.931,16	
	3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi	2.720,45	
	4. Skrivstovan	11.320,81	
			52.031,66
B.	Dóms- og lógreglumál		10.062,44
C.	Valum viðvíkjandi		392,93
D.	Læknar, sjúkrahús o. t.:	Kr. oyr.	
	1. Studningur til sjúkrahúsini	48.184,30	
	2. Bróstsjúkrahúsið	4.360,75	
	3. Hvíldarheimið «Naina»	1.000,00	
	4. Farsóttir o. t.	14.704,65	
	5. Ljósmøður	2.401,55	
	6. Løn og fluttningsútreiðslur læknа	4.244,26	
	7. Karantinútreiðslur	11.227,66	
	8. Aðrar útreiðslur	2.189,08	
			88.312,25
E.	Ferðaútreiðstur sýslumanna		1.143,30
F.	Skúla- og mentunarmálum viðv.:	Kr. oyr.	
	1. Løn til ferðalærarar	11.136,00	
	2. Studningur til skúlabørn	1.400,00	
	3. — — amtsbókasavnið	4.400,00	
	4. Aðrar útreiðslur	904,00	
			17.840,00
G.	Landbúnaðinum viðv.:	Kr. oyr.	
	1. Jarðagrunnurin	7.500,00	
	2. Búnaðarnevndir	1.176,60	
	3. Aðrar útreiðslur	3.718,83	
			12.395,43
H.	Fiskivinnuni viðv.		5.200,00
I.	Løgtingsverkfrøðingurin		6.892,00
K.	Djótalæknin		2.700,00
L.	Statistik (prenting)		1.000,88
M.	Skúlabarnaferðir		600,00
N.	Studningur til «Smiril»		19.949,63
O.	Studningur til vegir og havnir		135.989,60
P.	Goldið kommununum fyri bilskatt		10.765,52
Q.	Til fátækragrunnin, part í handilsgjøld		1.992,50
R.	Ymsar útreiðslur		13.743,19
S.	Rentur		26.940,16
T.	Avdráttur		37.939,86
U.	Goldið skuld til jarðabókskassan		20.797,26
	Grunnurin 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
	1. Eftirstøður av jarðaskatti	13.853,25	
	2. Eftirstøður av skatti, áliknað kommununum	165.206,82	
	3. Fyriframgreiðslur*)	267.584,18	
	4. Kassapeningur	4.888,72	
			451.532,95
	Skuld til Føroya Banka 1. januar 1938		60.495,69
			978.717,25

*) Fyriframgreiðslur:

	Kr. oyr.
Havnalán	134.825,93
Alimentatión	30.884,05
Sjúkrakassar	41.800,50
Ymist	60.073,70
	267.584,18

Úrdrag

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Jarðaskattur	8.517,48
2.	Skattur áliknaður kommununum	120.000,00
3.	Tollur	203.516,37
4.	Handilsloyvi	2.112,50
5.	Ríkisstudningur	3.000,00
6.	Løgtingsskattur	20.000,00
7.	Skipagjald	9.764,46
8.	Ríkisstudningur til vegir	67.604,97
9.	Løn til ferðalærarar	5.400,00
10.	Ymist	6.188,20
		446.103,98

Figgjarstandur

Ognir:

		Kr. oyr.
1.	Fyriframgreiðslur	267.584,18
2.	Eftirstøða av jarðaskatti	13.853,23
3.	— av skatti áliknað kommununum	165.206,82
4.	Kassapeningur	4.888,72
5.	Munur	210.494,53
		662.027,48

Av fyriframgreiðslum eru 134.825 kr. 93 oyr. greiddar fyri havnalán hjá kommunum (kautión).

og yvirlit.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
1.	Løgtingið	52.031,66	
2.	Dómsmál	10.062,44	
3.	Val	392,93	
4.	Sjúkrahús, læknar o. t.	88.312,25	
5.	Sýslumenn	1.143,30	
6.	Skúlar o. t.	17.840,00	
7.	Landbúnaður	12.395,43	
8.	Fiskivinna	5.200,00	
9.	«Smiril»	19.949,63	
10.	Vegir	135.989,60	
11.	Løgtingsverkfræðingurin	6.892,00	
12.	Ymist	18.044,07	
13.	Rentur	26.940,16	
			395.193,47
	Avdráttur		37.939,86
	Munur		12.970,65
			446.103,98

31. desember 1938.

Skuld:

		Kr. oyr.
1.	Kreditforeningen	251.502,45
2.	Ríkiskassin	177.345,61
3.	Universitetskvæsturen	71.205,63
4.	Føroya Banki (kassakredit)	74.142,77
5.	Kommunur (bilskattur o. t.)	24.928,52
6.	Færø Amts Sparekasse	8.750,00
7.	Sjóvinnubankin	7.500,00
8.	Jarðahvalsgrunnurin	5.600,00
9.	Amtsfátækrakassin	2.052,50
10.	Telefonverkið	20.000,00
11.	Kirkjugrunnurin	19.000,00
		662.027,48

Grunnurin eigur bróstsjúkrahúsið, yvirlæknahúsið, farsóttarhúsið, løgtingshúsið, skansahúsið, «Smiril», lutapening í Skipafelaginum Føroyar (70.000 kr.) og lutapening í Sjóvinnubankanum (60.000 kr.).

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I.	Grunnur í ársbyrjan:		
	1. Skuldabrøv	3.053,09	
	2. Færø Amts Sparekasse	13.000,00	
	3. Eftirstøður	911,03	
	4. Kassapeningur	619,34	
			17.583,46
II.	Flutt frá jarðahvalsgrunninum:	Kr. oyr.	
	1. Skuldabrøv	14.000,00	
	2. Í Færø Amts Sparekasse	11.415,07	
	3. Lán til kirkjugrunnin	31.000,00	
			56.415,07
III.	Rentur		819,63
IV.	Inntøkur av grindum (grindareglugerðin §§ 28 og 30)		2.340,04
V.	Stórhvalagjald		6.000.00
VI.	Innflutningsgjald		11.250,00
VII.	Goldið viðv. vegarbeiði í Kunoy		250.00
VIII.	Vøruhandilin		1.500.00
IX.	Inntøkur av grindum (10 %)		1.602.50
			97.760.70

grunnurin.

fyri 1938.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A.	Brýr og lendingar	4.851,25
B.	Útreiðslur viðv. grind	3.334,35
C.	Føroya Fólkaháskúli	4.000,00
D.	Føroya felag móti tuberklasjúku	1.445,74
E.	Forngripagoymslan	300,00
F.	Chr. Matras, magistari	1.200,00
G.	Læraranámskeið	500,00
H.	Studning til studerandi og handverkarar	3.400,00
I.	Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00
K.	Studentaskeiðið	11.250,00
L.	Útgevan av lesibókum	500,00
M.	Eftirløn til Frkur. Flagstad og Berg	2.799,98
N.	Útreiðslur til skjalasavnið	2.500,00
O.	Honorar til frk. Bærentsen	200,00
P.	J. H. O. Djurhuus	500,00
Q.	Studningur til sløjdskúla	300,00
R.	Felagið «Varðin»	500,00
S.	Lyktin norðuri við Streym	414,07
T.	Studningur til svimjingarhyljar	100,00
U.	Hvíldarheimið «Naina»	800,00
V.	Útgevan av «Føroya kvæði»	1.000,00
X.	Barnaheimið í Vestmanna	500,00
Y.	Felagið «Røde Kors»	500,00
Z.	Avhaldsfeløgini	500,00
Æ.	Keyp av hvalatvøsti	1.526,70
Ø.	Løgtingsverkfrøðingurin	1.000,00
AA.	Roynd við træplanting	1.000,00
BB.	Viðv. fiskasølu	5.000,00
CC.	Sýn av vegum	1.509,12
DD.	Útreiðslur viðv. jarðahvalsavloysingini	2.468,58
EE.	Ymist	1.790,70

Grunnurin 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
1. Skuldabrøv	3.053,09	
2. Grindaeftirstøður	257,59	
3. Eftirstøður av stórhvalagjald	3.150,00	
4. Lán til kirkjugrunnin	31.000,00	
5. Tilgóðar hjá løgtingsgrunninum	2.609,53	
		40.070,21
		97.760,70

Úrdrag

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Stórhvalagjald	6.000,00
2.	Inntøkur av grindum	3.942,54
3.	Innfluttningsgjald	11.250,00
4.	Vøruhandilin	1.500,00
5.	Viðv. vegarbeiði í Kunoy	250.00
6.	Rentur	819,63
7.	Flutt frá jarðahvalsgrunninum	56.415,07
		80.177,24

		Kr. oyr.	
Ad.	Studentaskeiðið:		
	Útreiðslurnar vóru: Læraralønir	13.800,92	
	Leiga, undirvisingartilfar o. t.	2.005,02	15.805,94
	Inntøkur: Næmingagjald		4.460,00
		Kr. oyr.	11.345,94
	Harav varð játtað	9.000,00	
	og avlop frá 1937	1.287,33	10.287,33
			1.058,61

og yvirlit.

Útreiðslur:

A.	Ferðasamband:		Kr. oyr.
	Brýr og lendingar	4.851,25	
	Studn. til lykt norðuri við Streym	414,07	
	Sýn av vegum	1.509,12	
			6.774,44
B.	Skúla- og mentunarmál:	Kr. oyr.	
	Studn. til sløjdskúla	300,00	
	Háskúlin	4.000,00	
	Føroysk orðabók	1.200,00	
	Umsetan av yrkingum	500,00	
	Útgevan av lesibókum	500,00	
	Studningur til studerandi og handverkarar	3.400,00	
	Felagið «Varðin»	500,00	
	Skjalasavnið	2.500,00	
	Forngripagoymslan	300,00	
	Læraranámskeið	500,00	
	Útgevan av «Føroya kvæði»	1.000,00	
	Studentaskeiðið	11.250,00	
	Læraraskúlanæmingar ferieupphald	750,00	
			26.700,00
C.	Heilsufremjing og almannagagnlig mál:	Kr. oyr.	
	Hvildarheimið «Naina»	800,00	
	Barnaheimið í Vestmanna	500,00	
	Felagið «Røde Kors»	500,00	
	Svimjingahyljar	100,00	
	Avhaldsfeløgini	500,00	
	Føroya felag móti tuberklasjúku	1.445,74	
	Keyp av hvalatvøsti	1.526,70	
			5.372,44
D.	Eftirløn til frknr. Flagstad og Berg		2.799.98
E.	Løgtingsverkfrøðingurin		1.000,00
F.	Roynd við træplanting		1.000,00
G.	Eftirlønargrunnur lærara		2.000,00
H.	Útreiðslur viðv. grind		3.334,35
I.	Honorar til frk. Bærentsen		200,00
K.	Viðv. fiskasølu		5.000,00
L.	Útreiðslur viðv. jarðahvalsavloysingini		2.468,58
M.	Ymist		1.040,70
O.	Munur		22.486,75
			80.177,24

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I.	Grunnur í ársbyrjan:		
	1. Skuldabrøv	7.939,11	
	2. Færø Amts Sparekasse	12.884,63	
	3. Eftirstøður	31.362,85	
	4. Kassapeningur	379,41	
			52.566,00
II.	Rentur		1.099,77
III.	Arvagjald		4.427,53
IV.	Grindagjald		149,30
V.	Sektir		145,00
VI.	Gjøld fyri handisloyvi, firma og prokura		2.052,50
VII.	Stórhvalagjald		1.000,00
VIII.	Refusión viðv. sjófólki		1.833,30
IX.	Skuld pr. 31. desember 1938 til løgtingsgrunnin		177,13
			63.450,53

Úrdrag

Inntøkur:

	Kr. oyr.
Grindagjald	149,30
Stórhvalagjald	1.000,00
Arvagjald	4.427,53
Gjøld fyri handilsloyvi o. s. fr.	2.052,50
Sektir	145,00
Rentur	1.099,77
Refusión viðv. sjófólk	1.833,30
Munur	6,094,70
	16.802,10

Løgtingsins.

fyri 1838.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum		12.300,00
B.	Alimentatiónspeningur leysingabarna, hvar faðirin hevur slept sær undan skyldu síni		1.482,00
C.	Útreiðslur viðv. deyv og málleys		2.945,10
D.	Aðrar útreiðslur		75,00
E.	Grunnurin 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
	1. Skuldabrøv	7.939,11	
	2. Eftirstøður	38.709,32	
			46.648,43
			63.450,53

og yvirlit.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
Studningur til sóknirnar	12.300,00
Alimentatiónspeningur	1.482,00
Løn og ymist	75,00
Deyv og málleys	2.945,10
	16.802,10

Kirkju

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Grunnur í ársbyrjan:		
	Lán til amtsgrunnin	25.000,00	
	Eftirstøður av stórhvalagjaldi	210,00	
	Sparikassapeningur	5.500,00	
	Kassapeningur	308,69	
			31.018,69
B.	Endurgjald fyri tíggjunda		7.800,00
C.	Stórhvalagjald		2.000,00
D.	Innfluttningsgjald		21.666,66
E.	Rentur		421,31
F.	Skuld 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
	Tórshavnar kirkjugrunnur	4.652,48	
	Vágs kirkjugrunnur	500,00	
	Lán frá økonomiska grunninum	31.000,00	
			36.152,48
			99.059,14

grunnurin.

fyri árið 1938.

Útreiðslur:

I.	Skuld 1. januar 1938:	Kr. oyr.	Kr. oyr.
	Tórshavnar kirkjugrunnur	4.652,48	
	Vágs kirkjugrunnur	500,00	
	Økonomiski grunnurin	31.000,00	
			36.152,48
II.	Studningur til nýggjar kirkjur:	Kr. oyr.	
	Vágs kirkja	18.000,00	
	Arnafjarðar kirkja	1.320,00	
			19.320,00
III.	Umvølingar:	Kr. oyr.	
	Norðuroya kirkjur	329,20	
	Eysturoyar kirkjur	756,49	
	Streymoyar kirkjur	2.250,87	
	Vága kirkjur	160,90	
	Sandoyar kirkjur	1.911,47	
	Suðuroyar kirkjur	1.832,06	
			7.240,99
IV.	Til kirkjugarðar		453,50
V.	Kirkjusýningar, kirkjuvígslur, prentingar o. tl.		30,00
VI.	Rentur og avdráttur		680,00
VII.	Ymist		117,60
VIII.	Grunnurin 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
	Restlán til amtsgrunnin	19.000,00	
	Sparikassapeningur	5.921,31	
	Eftirstøður av stórhvalagjaldi	1.050,00	
	Tilgóðar hjá løgtingsgrunninum	9.093,26	
			35.064,57
			99.059,14

Telefonverk

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I.	Ognir í ársbyrjan	137.047,01
II.	Telefongjald	61.410,35
III.	Gjald fyri samtalur, tefontelegrammir, boðsending og eykagjald	113.474,61
IV.	Intøkur av telegrammum, ið verða telefoneraði frá ella til telegrafstøðina	6.641,59
V.	Ymist	15.111,70
		333.685,26

Eftirlønargrunnur verksins.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1938	17.002,67

Figgjarstandur verksins

Ogn:

	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse, Føroya Banki og eftirstøður	98.585,68
Lán til Klakksvíkar kommunu	4.392,00
„ „ — sjúkrahús	12.838,83
Kontant	8.766,92
Lán til Føroya Løgting	20.000,00
	144.583,43

	Kr. oyr.
Bókførda virði verksins	1.180.093,00

Føroya løgtings.

fyri árið 1938.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Løn og skrivstovukostnaður		21.994,98
B.	Rentur og avdráttur		7.097,16
C.	Rakstur støðanna		42.304,42
D.	Viðlikahald og eftirlit verksins		68.045,66
E.	Økjan verksins		47.469,53
F.	Ymist		15.134,05
G.	Avskrivaðar eftirstøður		679,13
H.	Ognir 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	68.781,65	
	Føroya Banki og Sjóvinnubankin	9.710,67	
	Eftirstøður	20.093,36	
	Lán til Klakksvikar kommunu	4.392,00	
	„ „ — sjúkrahús	12.838,83	
	„ „ Føroya løgting	20.000,00	
	Kontant	8.766,92	
		144.583,43	
	Skuld fyri telegrammir	13.623,10	
			130.960,33
			333.685,26

31. desember 1938.

Skuld:

	Kr. oyr.
Kreditforeningen af Kommuner	5.586,80
Universitetskvæsturen	21.083,82
Færø Amts Sparekasse	5.250,00
Store Nordiske Telegrafselskab	13.623,10
Munur	99.039,71
	144,583,43

Bróstsjúkrahúsið.

Sí roknskapin í «Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed i Regnskabsaaret 1. Januar til 31. December 1937».

31. desember 1938.	Kr. oyr.
Eftirstøður	14.141,46
Ríkisstudningur fyri oktober fjórðungsár	13.950,00
do. (eykastuðningur fyri apríl, juli og okt. fj.)	1.584,00
	29.675,46
Skuld til amtsgrunnin	29.269.89
Eftirlønargrunnurin 31. desember 1938	3.475,75

Skúla

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Eftirstøður frá 1937	3.303,65
2.	Ríkisstudningur	27.532,28
3.	Rentur	1.775,62
4.	Refusión av Rerslev kirkjutíggjundum	14,33
5.	— « eftirlønarútreiðslum	576,04
6.	Studningur til uttanbýggja næmingar	1.200,00
7.	Studningur frá Tórshavnar bý	150,00
8.	Studningur til pensión frú Effersøes	102,00
9.	Næmingarnir	17.666,25
10.	Læraraskúlin	600,00
11.	Leiga	1.812,60
12.	Hvalainntøka	653,89
		55.386,66

grunnurin.

fyri árið 1938.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
1.	Eftirløn	1.929,80
2.	Læraraløn	37.591,46
3.	Studningur til uttanbýggja næmingar	1.125,00
4.	Løn roknskaparhaldarans o. t.	189,00
5.	Skattur	1.063,49
6.	Trygging	416,00
7.	Umvølingar og keyp av nýggjum búnyttum	1.104,21
8.	Ljós og hiti	4.042,86
9.	Reingeran	2.620,62
10.	Undirvísingartilfar o. t.	791,35
11.	Leiga	300,00
12.	Aðrar útreiðslur	702,31
13.	Avskrivað	836,75
14.	Eftirstøður pr. 31. desbr. 1938	2.571,45
15.	Munur	102,36
		55.386,66

Grunnurin 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
Rentuberandi peningur	36.490,92	
Í sparikassa, banka og kontant	12.922,00	
		49.412,92

Eftirlønargrunnur realskúlans.

	Kr. oyr.
31. desember 1938	9.745,53

«Smi

Rokuskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I.	Farmagjald	35,311,31
II.	Ferðapeningur	32,755,40
III.	Eykaferðir	2.068,50
IV.	Studningur úr amtsgrunninum	12.000,00
V.	Postflutningur	30.000,00
VI.	Føroya Løgting	10.000,00
VII.	Bjarging	339,35
	Munur	4.988,29
		127.462,85

Figgjarstandur

Ogn:

	Kr. oyr.
«Smiril»	229,523,63
Kassapeningur	453,01
Sjóvinnubankin	62,19
Debitorer	400,00
	230,438,83

ril».

frá 1/4 1938—31/4 1939.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A.	Manningarløn	28.821,99
B.	Kostarhald	9.608,19
C.	Kol	38.876,99
D.	Tryggingargjald	9.619,99
E.	Smyrjuolja, tvistur o. t.	3.511,05
F.	Umsiting og umvøling	12.509,07
G.	Administratión	2.000,00
H.	Avgreiðslan í Havn, húsaleiga, løn o. t.	4.065,13
I.	Telefon, telegr., prenting o. t.	2.356,33
K.	Havnagjald	2.368,53
L.	Eykafar	6.565,00
M.	Postfluttningur	4.136,85
N.	Rentur	1.721,26
O.	Ymist	1.302,47
		127.462,85

31. mars 1939.

Skuld:

	Kr. oyr.
Føroya Banki	23.391,71
Ríkiskassin	175.279,25
Frederikshavn Flydedok	11.383,83
Munur	20.384,04
	230.438,83

Rentur kr. 8917,68 og avdráttur kr. 4.082,32 av láni frá ríkiskassanum er goldið úr amtsgruninum.

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. desember 1938	1.476,67
Eftirlønarlegatið	2.606,12

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. desember 1938	2.461,03

Eftirlønargrunnur lærara.

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I.	Rakstrargrunnur í ársbyrjan	28.085,87
II.	Pensiónsfrádrag	4.446,75
III.	Refusión av goldnari eftirløn	24.953,19
IV.	Frá kommununum	14.965,33
V.	Ríkisstudningur til persónlig tillegg	132,00
VI.	Rentur	13.687,22
VII.	Ríkisstudningur	14.000,00
VIII.	Løgtingsstudningur	2.000,00
		102.270,36

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Eftirløn		42.299,86
B.	Flutt til Kapitalkonto		24.000,00
C.	Løn roknskaparhaldarans, porto o. t.		677,65
D.	Rakstrargrunnurin 31. desember 1938:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	20.101,47	
	Refusión av goldnari eftirløn (juli og okt. kv.)	13.191,38	
	Løgtingsstudningur fyri 1938	2.000,00	
			35.292,85
			102.270,36

Kapitalkonto.

	Kr. øyr.
31. desember 1938: Obligatiónir	315.920,00
Færø Amts Sparekasse	9.094,05
	325.014,05

Trygging skúlahúsa.

Grunnurin 31. desember 1938:	Kr. øyr.	
Færø Amts Sparekasse	21.976,85	
Eftirstøður	37,60	
Kassapeningur	10,00	
		22.024,45

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
Grunnurin 1. apríl 1938	24,07
Ríkisstudningur	7.800,00
Løgtingið	4.400,00
Tórshavnar býur	1.700,00
Ymist	5,90
	13.929,97

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
Løn		7.200,00
Ljós og hiti		1.223,38
Bókakeyp og innbinding		2.789,87
Rentur og avborgan		935,00
Útreiðslur til telefon, skatt og trygging		605,09
Búnyttir og umvælan		349,35
Reingeran, porto, fragt o. t.		810,45
Grunnurin 31. mars 1939:	Kr. øyr.	
Sjóvinnubankin	9,82	
Kassapeningur	7,01	
		16,83
		13.929,97

Skjalasavnið.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
Grunnurin 1. apríl 1938	57,76
Ríkisstudningur	1.850,00
Løgtingsstudningur	2.500,00
	4.407,76

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
Løn	3.600,00
Ljós og hiti	261,50
Rentur og avborgan	165,00
Umvølingar, innbindingar o. t.	241,00
Telefon, fragt og reingeran	63,40
Ymist	57,87
Grunnurin 31. mars 1939	18,99
	4.407,76

Kavarabúnaðurin.

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Grunnurin 31. des. 1938:		
Færø Amts Sparekasse	1.558,48	
Eftirstøður	1.989,00	
		3.547,48

«Hansenske Legat».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1939	830,35

«Fonden for forulykkedes efterladte.»

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1938	28.587,23

«Grindagarnið í Vestmannna.»

	Kr. øyr
Grunnurin 31. desember 1938: Færø Amts Sparekasse . . .	462,23

Dr. phil. Jacob Jacobsens Legat.

	Kr. øyr.
Grunnurin 31. mars 1939	7.547,11

Figgjarstandur

pr. 31. desember 1938.

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
1.	Telefonverkið (bókført til kr. 1.180.093,00)		500,000,00
2.	Hús:		
	Bróstsjúkrahúsið við innbúgvi og læknahúsið	200.000,00	
	Løgtingshúsið	17.500,00	
	Skansahúsið	8.400,00	
	Realskúlin	75.000,00	
	Bókasavnið	70.000,00	
	Farsóttarhúsið	12.000,00	
			382.900,00
3.	Smiril		250.000,00
4.	Lutabrøv í Skipafelagnum og Sjóvinnubankanum		130.000,00
5.	Kassapeningur, eftirstøður og fyriframgreiðslur:		
	a. Amtsgrunnurin	451.532,95	
	b. Økonomiski grunnurin	40.070,21	
	c. Fátækragrunnurin	46.648,43	
	d. Kirkjugrunnurin	35.064,57	
	e. Telefonverkið	144.583,43	
	f. Bróstsjúkrahúsið	29.675,46	
	g. Skúlagrunnurin	49.412,92	
	h. Landsbókasavnið	16,83	
	i. Skjalasavnið	18,99	
			797.023,79
			2.059.923,79

Skuld:

		Kr. oyr.
A.	Amtsgrunnurin	662.027,48
B.	Kirkjugrunnurin	36.152,48
C.	Telefonverkið	45.543,72
D.	Bróstsjúkrahúsið	29.269,89
		772.993,57
	Munur	1.286.930,22
		2.059.923,79

Kirkjurnar, eftirlønargrunnur lærara og einstakir aðrir serstakir grunnar eru ikki roknaðir uppí.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils — Tórshavn.

Skjal 2 A.

UPPSKOT

TIL

FÍGGJARSAMTYKT

FYRI

AMTSGRUNNIN

1940

(LAGT FYRI LØGTINGIÐ 1939)

Amts

Inntøkur:

				Kr. øyr.
1.	Jarðaskattur			8.500,00
2.	Løgtingsskattur			150.000,00
3.	Tollur		370.000,00	
	÷ Økonomiski grunnurin	35.000,00		
	Kirkjugrunnurin	20.000.00		
			55.000,00	
				315.000,00
4.	Rikisstudningur til vegir o. t.			100.000,00
5.	Skipagjald			10.000,00
6.	Gjøld fyri handilslovvi			1.500,00
7.	Vinningsbýti í Skipafelagnum og Sjóvinnubankanum			6.000,00
8.	Ríkisstudningur			3.000,00
9.	At álíkna kommununum			100.000,00
				694.000,00

Tórshavn,

grunnurin.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Løgtingskostnaður:		
	Tingmannaløn o. t.	25.000,00	
	Løgtingstíðindi o. a.	12.000,00	
	Løgtingshúsið	3.000,00	
	Løgtingsskrivstova	11.000,00	
			51.000,00
B.	Dómsmál o. t.		8.000,00
C.	Valum viðv.		2.000,00
D.	Læknar, sjúkrahús o. t.:	Kr. oyr.	
	Studningur til sjúkrahúsini	55.000,00	
	Bróstsjúkrahúsið	15.000,00	
	Naina	1.000,00	
	Farsóttir o. t.	10.000,00	
	Ljósmøður	2.000,00	
	Løn og fluttning til lækna	4.500,00	
	Karantinútreiðslur	5.000,00	
	Aðrar útreiðslur	3.000,00	
			95.500,00
E.	Ferðaútreiðslur sýslumanna		1.500,00
F.	Skúla- og mentunarmál:		
	1. Læraralønir	100.000,00	
	2. Studningur til skúlabørn	1.400,00	
	3. — — amtsbókasavnið	4.400,00	
	4. — — skúlabarnaferðir	600,00	
	5. Aðrar útreiðslur	1.800,00	
G.	Landbúnaðurin:		108.200,00
	1. Jarðagrunnurin	10.000,00	
	2. Búnaðarnevndir	2.000,00	
	3. Útskiftingarstarv	15.000,00	
	4. Aðrar útreiðslur	500,00	
			27.500,00
H.	Fiskivinna o. a.		5.000,00
I.	Løgtingsverkfrøðingurin		7.000,00
K.	Djóralæknin		2.200,00
L.	Landinspektør		5.000,00
M.	Smiril: Fastur studningur	12.000,00	
	— Rentur og avdrátt	13.000,00	
	— Eykastuðning	10.000,00	
			35.000,00
N.	Vegir og havnir		200.000,00
O.	Vegfondin		10.000,00
P.	Kautión fyri havnir		12.000,00
Q.	Einkjubørn		20.000,00
R.	Ymsar útreiðslur		3.300,00
S.	Rentur		25.000,00
T.	Avdrátt		36.000,00
			654.200,00
	Munur		39.800,00
			694.000,00

22. august 1939.

Landsnevndin.

Skjal 2 B.

UPPSKOT

TIL

FÍGGJARSAMTYKT

FYRI

ØKONOMISKA GRUNN LØGTINGSINS 1940

(Lagt fyri Løgtingið 1939)

Inntøkur:

		Kr. øyr.
1.	Innfluttningsgjald	35.000,00
2.	Stórhvalaveiða	2.500,00
3.	Eftirstøður (vøruhandilin)	2.000,00
		39.500,00

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A. Brýr og lendingar		5.000,00
B. Skúlamál:	Kr. oyr.	
1. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	
2. Studentaskeiðið	12.000,00	
3. Skúlabókagrunnurin (3. studningur av 5-ára játtan)	500,00	
4. Føroya Fólkaháskúli	3.000,00	
5. Læraránámskeið	500,00	
		18.000,00
C. Vísindi og bókmentir o. t.:	Kr. oyr.	
1. Studningur til J. H. O. Djurhuus	500,00	
2. «Varðin»	500,00	
3. Føroya Forngripafelag	300,00	
4. Skjalasavnið	2.500,00	
5. Løgtingssøgan	1.000,00	
6. »Føroya kvæði» (3. studningur av 9-ára játtan	1.000,00	
		5.800,00
D. Ymist:	Kr. oyr.	
1. Eftirløn til frkr. Flagstad og Berg	2.800,00	
2. Honorar til frk. Bærentsen	200,00	
3. Føroya Ferðamannafelag	500,00	
4. Fráhaldsfeløgini	500,00	
5. Barnaheimið	500,00	
6. Felagið «Røde Kors»	500,00	
7. Roynd við træplanting	1.000,00	
8. Ferðastudningur til handverkarar	1.000,00	
		7.000,00
		35.800,00
	Munur	3.700,00
		39.500,00

Johan Poulsen setir einki uppskot viðv. Føroya Fólkaháskúla.

Tórshavn, 22. aug. 1939.

Landsnevndin.

UPPSKOT

til

figgjarsamtykt fyri Fátækragrunn Løgtingsins 1940.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
1. Grind	250,00
2. Stórhvalagjald	250,00
3. Arvagjald	5.000,00
4. Gjøld fyri handilsloyvi o. t.	1.500,00
	7.000,00

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Alimentatiónspeningur o. t.	2.000,00
B. Studningur til sóknirnar	5.000,00
	7.000,00

Tórshavn 22. august 1939.

Landsnevndin.

UPPSKOT

til

figgjarsamtykt fyri Kirkjugrunn Løgtingsins 1940.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
1. Endurgjald fyri tiggjunda	7.800,00
2. Innfluttningsgjald	20.000,00
3. Stórhvalagjald	500,00
	28.300,00

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
A. Vanligar umvælingar	8.000,00
B. Kirkjugarðar	1.500,00
C. Prestafluttningur	2.400.00
D. Rentur o. t.	2.000,00
E. Rentur og avdrátt av láni til Hvalbiar kirkju	700,00
G. Økonomiski grunnurin, avdrátt	3.000,00
Munur	10.700,00
	28.300,00

Tingið hevur játtað til at klæða kirkjuna í Klakksvík við jarni 1500 kr., harav 1000 kr. at rinda í 1940, og til kirkju á Skála 9000 kr., harav ætlast 6000 kr. at rinda í 1940. Fyri tinginum eru málini um kirkju í Hovi og Miðvági.

Tórshavn 22. august 1939.

Landsnevndin.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus Virksomhed

og

Færøernes Tuberkulosestation

i Regnskabsaaret 1. Januar 1938 til 31. December 1938.

Ved Overlæge *Vilh. Magnussen.*

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset	53	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	75	—
I Aarets Løb udskreves 66, overflyttedes 11, ialt	77	—
Tilbage ved Aarets Udgang	51	—

De 77 Patienter fordeler sig saaledes:

1) Efter Hjemsted:

Árnafjørður	1	Saltangará	1
Fámjin	1	Sandur	3
Gjógv	2	Selatrað	1
Glyvrar	1	Skálavík	1
Haldórsvík	2	Skopun	2
Húsavík	1	Streymnes	1
Klakksvík	7	Sund	1
Kollafjørður	1	Syðradalur	1
Miðvágur	5	Syðragøta	2
Mikines	3	Sørvágur	8
Nólsoy	2	Tórshavn	13
Norðdepil	1	Tvøroyri	2
Oyndarfjørður	1	Vágur	2
Oyrabakki	2	Vestmanna	1
Porkeri	1	Viðareiði	4
Rituvík	2	Víkarbirgi	1

2) Efter Alder:

Fra 5 Aar til 9 Aar	3	Patienter
— 10 — — 14 —	6	—
— 15 — — 19 —	15	—
— 20 — — 24 —	17	—
— 25 — — 29 —	16	—
— 30 — — 39 —	14	—
— 40 — — 49 —	4	—
— 50 — — 59 —	2	—

3) Efter Køn: Mandlige ..... 41 Patienter
Kvindelige ..... 36 —

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.	35	Patienter
Lukket, aktiv Tub. pulm.	16	—
Inaktiv Tub. pulm.	1	—
Pleuritis exsudativa	26	—
Tub. miliaris	1	—
Meningitis tuberkulosa	2	—
Obs. for Tub. pulm.	1	—

Af mere betydende **Komplikationer** forekom:

Achylia gastrica	3	Hydrocephalus	1
Adenitis colli suppurativ	1	Hæmoptysis	7
Albuminuria (Sanocrysin)	1	Ichtyosis	1
Appendicit. acuta	1	Ischias	1
Ascites	1	Laryngitis tub.	3
Asthma bronchiale	1	Obstipatio chr.	1
Enteritis tub.	3	Pleuritis exsudativa	6
Enuresis nocturna	1	Pneumothorax spontaneus	1
Erythema nodosum	1	Scabies	1
Graviditas	2	Spondylitis tub	1

Resultater af Behandlingen:

Tilsyneladende helbredet	22	Uforandret	8
Betydeligt bedret	20	Forværret	1
Bedret	15	Døde	11

Ingen Patient er udskrevet til Hjemmet som bacillær.

Særlige Behandlingsmethoder.

Pneumothorax artificialis er anlagt og ført videre hos 10 af de udskrevne Patienter. 15 Patienter er behandlet ambulant med Pneumothorax.

Der er givet Sanocrysin til 2 Patienter.

Der er givet 548 Lysbehandlinger.

Overflyttede Patienter.

Til Dronning Alexandrines Hospital: 9.

Til Thoracoplastik	7
Til Partus	1
Til Appendectomi	1

Til Hospitalets Tuberkuloseafdeling overflyttedes 2 Patienter for Tub. pulm.

Der er foretaget 91 Røntgenfotograferinger og 787 Røntgengennemlysninger (Tuberkulosestationen ikke medregnet).

Økonomisk Oversigt

ved

Lagtingskontoret.

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været 18849.

Aarets Middelbelægning har været 51,64.

Regnskab for Driften 1938.

Indtægt.	Kr. Ø.	Budget. Kr. Ø.
A. Betaling for Patienter	18.849.00	17.500.00
B. Statkassens Tilskud	55.665.00	52.500.00
C. Have og Anlæg	615.20	1.000.00
D. Husdyrhold	1.409.90	
E. Ambulante Røntgenfotograferinger	590.00	900.00
F. Refusioner af Begravelsesudgifter	742.00	
G. Underskud	17.761.54	16.020.00
	95.632.64	87.920.00

Udgift.

		Kr. Ø.	Budget. Kr. Ø.
1.	Lønninger	19.627.92	19.420.00
2.	Forplejningen	37.071.69	31.000.00
3.	Vask og Rengøring	3.704.78	3.700.00
4.	Brændsel og Belysning	16.017.49	16.000.00
5.	Medicin	3.225.15	3.000.00
6.	Ambulant Røntgen	1.000.95	1.500.00
7.	Bygninger	5.436.21	4.500.00
8.	Maskiner		500.00
9.	Inventar	4.008.32	2.500.00
10.	Forsikring	1.310.50	1.200.00
11.	Have og Anlæg	519.05	1.000.00
12.	Husdyrhold	1.114.28	
13.	Losning og Kørsel	517.82	500.00
14.	Kontorhold	854.35	1.000.00
15.	Begravelsesudgifter	676.79	
16.	Forskellige Udgifter	547.34	600.00
17.	Renter		1.500.00
		95.632.64	87.920.00

Beholdning og Gæld.

		31. Dec. 1937. Kr. Ø.	31. Dec. 1938. Kr. Ø.
Beholdning:	1. Restancer for Patienter	13.539.98	13.414.46
	— » amb. Røntgen	200.00	140.00
	— » Begravelsesomk.	488.00	587.00
	2. Statskas. Tilskud for Okt. Kv.	13.524.00	15.534.00
	3. Kassebeholdning	257.50	
		28.009.48	29.675.46
Gæld:	Til Føroya Banki	12.667.12	
	» Færø Amts Repartitionsfond		29.269.89

Bemærkninger ad Udgiftskonti:

ad Konto 1. Lønninger.

Løn til 1 Overlæge	3.500.00
— — 1 Reservelæge	2.000.00
— — 1 Oversygeplejerske	1.775.00
— — 2 Sygeplejersker	2.100.00
— — 1 Økonoma	1.500.00
— — 1 Fyrpasser	2.400.00
Pigelønninger + Medhjælp	3.840.92
Afløsning (Ferie og Sygdom)	374.00
Transport	17.489.92

	Kr. Ø.
Transport ...	17.489.92
Befordringsgodtgørelse til Reservelægen	400.00
Bogholderi og Regnskabsførelse	1.200.00
Sanatoriets Bidrag til Pensionsfonden	418.00
Revision	120.00
	19.627.92

ad Konto 2. Forplejningen:

Udgiften har været	37.071.69

Forplejningen har kostet Kr. 1,97 pr. Sygedag (sidste Aar Kr. 1.82)
" " " Kr. 1.60 pr. Kostdag (sidste Aar Kr. 1.47)

ad Konto 3. Vask og Rengøring:

Sæbe, Soda, Skurepulver m. m.	1.112.58
Vask af Tøj	2.400.00
Forskelligt	192.20
	3.704.78

ad Konto 4. Brændsel og Belysning:

44000 kg Kul	2.202.00
3120 hl Cokes	10.599.50
1422 kg Petroleum	298.62
Elektricitet til Belysning	1.922.40
— — teknisk Brug	566.34
Forskelligt	428.63
	16.017.49

ad Konto 5. Medicin:

Udgiften har været	3.225.15

ad Konto 6. Røntgen:

Udgiften har været	1.000.95

ad Konto 7. Bygninger:

Større Arbejder	4.137.97
Almindelige Vedligeholdelser og Reparationer	1.298.24
	5.436.21

ad Konto 9. Inventar:

Nyanskaffelser	2.842.63
Reparationer	1.165.69
	4.008.32

	Kr. Ø.
ad Konto 10. Assurance:	
Brandforsikring	1.020.00
Ulykkesforsikring	290.50
	1.310.50

ad Konto 14. Kontorhold:	
Annoncer, Kontorrekvisitter m. m.	271.20
Telefonsamtaler og Telegrammer	86.15
Telefonabonnement	497.00
	854.35

ad Konti 8, 11, 12, 13, 15, 16, 17 ingen Bemærkning.

Færøernes Tuberkulosestation.

Tuberkulosestationens Virksomhed har i alt væsentligt formet sig som tidligere med

1) daglige Konsultationer ved Tuberkulosestationen ved Tórshavn og enkelte Konsultationer ved Sygehuset i Klakksvik, hvor der findes Røntgenanlæg og
2) Arbejdet paa Bygderne.

Konsultationerne.

Ved disse undersøgtes 796 ikke tidligere undersøgte Personer. Heri er indbefattet Rækkeundersøgelse af 290 ikke tidligere undersøgte Fiskere (Undersøgelse af Fiskerne behandles i et Afsnit for sig). De resterende 506 Personer fordeler sig saaledes:

Mænd: 208. Kvinder: 214. Børn: 84.

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.	21	Epididymitis tub.	1
Lukket, aktiv Tub. pulm.	48	Primærkompleks (forkalket)	10
Inaktiv Tub. pulm.	19		
Pleuritis exsudativa	30	Bronchitis	18
Pleuritid. exsudat. sequel	17	Bronchiectasia	1
Pleuritis sicca	1	Asthma bronchiale	1
Adenitis bronchiale tub.	16	Carcinoma pulm.	1
Erythema nodosum	1	Empyema pleuræ sequel	1
Spondylitis tub.	1	Ingen Forandringer	321

Af disse Personer indlagdes 67 paa Sanatorium eller Hospital.
22 Børn henvistes til Indlæggelse paa Kysthospital.
Til fortsat Kontrol anbefaledes 167 Personer.
Antal Konsultationer: 1397.

Antal Røntgengennemlysninger: 1397.
Antal Røntgenfotograferinger: 117.
Antal Blodsænkningsreaktioner: 1362.
Antal Expectoratundersøg.: 165. De 22 indeholdt Tuberkelbaciller.
15 Patienter behandledes ambulant med Pneumothorax.
For Dyrlægen undersøgtes en Del Mælkeprøver, alle negative.

Udgifterne ved Fotografering af ubemidlede afholdtes af «Føroya felag móti tuberklasjúku». Foreningen havde den Glæde i 1938 at faa tildelt 2000 Kr. til Uddeling til trængende tuberkulose fra «Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse». Vi bringer Nationalforeningen vor bedste Tak.

Der er i 1938 døde 28 Personer af Tuberkulose, 17 af Tub. pulm. og 11 af Tub. miliaris og Meningitis tub.

Der er anmeldt 36 nye Tilfælde af aaben Lungetuberkulose, 57 Tilfælde af lukket Tuberkulose. Af de 57 lukkede Tilfælde er de 33 exsudative Pleuriter.

Sygehuset i Klakksvík har i 1938, ligesom tidligere, stillet Røntgenanlæg, Lokaler og Personale til Tuberkulosestationens Disposition ved Konsultationerne. Dette har været os en stor Hjælp.

Arbejdet paa Bygderne.

Man er her gaaet frem efter følgende Retningslinier:

1) Undersøgelse af Bygder, hvor der er optraadt Nyinfectioner i Form af tuberkuløs Indgangsfeber, og hvor en ukendt Smittekilde skal findes.
2) Undersøgelse af Bygder, hvor der er konstateret et nyt Tilfælde af aaben Tuberkulose, og hvor man undersøger Milieuet for at finde de nyinficerede.
3) Gennemgang af Bygder, der tidligere er undersøgt.

Undersøgelserne er overalt foretaget paa samme Maade. Der er gjort Tuberkulinreaktion (Pirquet) paa alle hjemmeværende under 30 Aar. I Slutningen af 1938 er man gaaet helt op til 60 Aar, da det viser sig, at mange Mennesker er negative i de højere Aldersklasser, og ikke saa faa bliver inficeret efter 30 Aars Alderen. En nøjagtig Viden om Tuberkuloseinfektionens Udbredning er en absolut nødvendig Forudsætning for Oprydningsarbejdet paa de forskellige Steder, ligesom det er af stor Betydning for Behandling og Prognose saa nær som muligt at kende Infektionstidspunktet for de Patienter, hos hvem man ved Undersøgelserne paaviser lettere Forandringer i Lungerne.

Ved den paafølgende Undersøgelse paa Stedet med Stethoskopi og Blodsænkningsreaktion søger man at faa fat i de suspekte, som saa indkaldes til Røntgenundersøgelse ved Tuberkulosestationen.

I de 2 sidste Aar er der anmeldt ialt 63 Tilfælde af aaben Lungetuberkulose paa Færøerne. De 16 af disse er fundet ved Tuberkulosestationens Arbejde paa Bygderne efter før nævnte Fremgangsmaader.

Skønt vi paa Færøerne har 72 Tuberkulosesenge til ca. 26.000 Mennesker kniber det stærkt med Pladserne. Af de 72 Pladser er nemlig de 63 ved Aarsberetningens Slutning belagt med aabne Tuberkulosepatienter. Tuberkulosestationen kender yderligere 13 aabne hjemmeværende Tilfælde. Man kan paa denne Maade ikke faa Plads til Indlæggelse af de lettere angrebne, lukkede, men dog behandlingskrævende Tilfælde.

Der er i 1938 udført 5511 Tuberkulinreaktioner paa Bygderne. Følgende Bygder er gennemgaaet: Norðragøta, Syðragøta, Vestmanna (2 Gange), Kvívík, Leynar, Stykkið, Skáli, Fámjin (2 Gange), Skopun, Húsavík, Skálavík, Skarvanes, Dalur, Strendur, Norðradalur, Selatrað, Vág, Porkerí, Víkarbyrgi, Froðbøur, Hvalbøur, Sandvík og Hestoy.

Desuden er der gjort supplerende Undersøgelser i en Del Bygder samt Undersøgelser ved Skoler og lignende Institutioner i Tórshavn.

Undersøgelse af Fiskere.

Lagtinget har nu i 3 Aar behandlet Spørgsmaalet om tvungen Undersøgelse af samtlige Fiskere med Henblik paa Tuberkulose ved Fiskeriernes Begyndelse hvert Aar. Det drejer sig om Undersøgelse af ca. 3500 Mand. Til Lagtingssamlingen i Efteraaret 1938 kom der et saadant Lovforslag fra Ministeriet. Det sendtes til Rigsdagen til Godkendelse i lidt ændret Form. Det gaar ud paa, at samtlige Fiskere skal undersøges for Tuberkulose ved Tuberkulosestationen en Gang aarlig — enten inden de tager paa Islandsfiskeri (Februar—Marts) eller før Grønlandsfiskeriet (Maj—Juni). For at vinde nogen Erfaring i Spørgsmaalet, har Tuberkulosestationen i 1937 og 1938 gjort frivillige Undersøgelser af Mandskaber inden Fiskeriet.

Der er i de 2 Aar undersøgt 751 forskellige Personer. Man fandt herved 3 Personer med aaben Lungetuberkulose, som ikke tidligere var erkendt.

Loven ventes gennemført til næste Foraar.

Undersøgelserne skulde foregaa saa hurtigt som muligt, da Skibene laa sejlklare. Tuberkulinreaktioner kunde ikke udføres, men disse maa i de kommende Aar udføres om Vinteren, mens Fiskerne er hjemme.

Undersøgelserne foregik paa følgende Maade: Man tog først Blodsænkning paa hele Besætningen (ca. 10 Minutter). Blodet sattes op straks. Herefter blev hver Mand gennemlyst. Blodsænkningen efterses efter ca. ¾ Times Forløb. Skønnes nogen af disse at blive forhøjet, tages Manden igen til Gennemlysning. Positive Lungefund blev fotograferet. En aaben Phithisiker skulde paa denne Maade næppe slippe igennem. Man kan paa denne Maade tage en Besætning paa 30 Mand paa ca. 1 Time.

Man kan nævne, at Direktoratet for Ulykkesforsikringen i 1938 har anerkendt som Ulykkestilfælde tuberkulos Smitte om Bord paa Fiskerskibe.

I Stedet for som i tidligere Aarsberetninger at give en detailleret Gennemgang af Bygdeundersøgelserne har man i Aar valgt at gøre en Del af Tuberkulosestationens Arbejde op for de sidste 3 Aar.

Øernes Indbyggerantal ved sidste Folketælling i 1935 var 25744.

Siden 1. April 1936 er der undersøgt med Tuberkulinreaktioner 9574 forskellige Personer under 30 Aar.

Fordelingen i positive og negative i de forskellige Aldersgrupper:

0—6 Aar: 2537 undersøgte.
positive: 101 (- 3,9 %).
negative: 2436 (96,1 %).

7—14 Aar: 3178 undersøgte.
positive: 442 (- 13,9 %).
negative: 2736 (86,1 %).

Kvinder.

15–19 Aar: 897 undersøgte.
positive: 225 (25,1 %).
negative: 672 (= 74,9 %).

20–24 Aar: 727 undersøgte.
positive: 265 (= 36,5 %).
negative: 462 (63,5 %).

25–29 Aar: 546 undersøgte.
positive: 280 (= 51,1 %).
negative: 266 (= 48,9 %).

Mænd.

15–19 Aar: 708 undersøgte.
positive: 212 (29,9 %).
negative: 496 (= 70,1 %).

20–24 Aar: 536 undersøgte.
positive: 239 (= 44,6 %).
negative: 297 (55,4 %).

25–29 Aar: 445 undersøgte.
positive: 267 (= 60 %).
negative: 178 (= 40 %).

Forskellen mellem Antallet af undersøgte Mænd og Kvinder ligger i, at mange af Mændene har været bortrejst til Fiskeri og derved ikke er kommet med i Undersøgelserne.

Tuberkuloseinfektionens første Stadier ser ganske anderledes ud her end i Danmark. Infektionen efterfølges meget hyppigt af den tuberkuløse Indgangsfeber, en ofte højfebril Periode af 2–6 Ugers Varighed, hyppigst 3–4 Uger. Denne saa almindelige Optræden af Indgangsfeberen er en god Indikator for en ukendt Smittekildes Existens og medfører tit en hurtig Opdagelse af Smittekilden. Under Indgangsfeberens første Dage ses undertiden negativ Tuberkulinreaktion, som imidlertid hurtigt bliver kraftigt positiv. Inkubationstiden, Tiden mellem Infektionsøjeblikket og Indgangsfeberens Begyndelse, er 6 Uger med faa Dages Variation til begge Sider. Det er dog kun i ganske faa Tilfælde, at Infektionsdøgnet er kendt med Sikkerhed, men Tuberkulosestationen raader dog over enkelte sikre Tilfælde. Blandt Lægerne paa Øerne findes ogsaa sikre Tilfælde af den Slags. Resultaterne er overensstemmende.

Man har endvidere gjort op, hvor mange Personer, der i det omtalte Tidsrum er slaaet om fra negativ til positiv Reaktion. Intervallet mellem den sidste negative Reaktion og den positive Reaktion er selvfølgelig varierende, strækker sig fra 3 Aar til faa Dage.

Ved Gennemgangen findes 378 Personer at være slaaet om. 192 (50,8 %) af disse vides ikke at have været syge af Infektionen.

Fordelingen af de tuberkuløse Sygdomme hos de resterende 186 ser saaledes ud:

Tuberkuløs Indgangsfeber	97
Indgangsfeber + Pleuritis exsudativa	39
Pleuritis exsudativa uden Indgangsfeber	25
Aaben Tub. pulm.	13
Miliærtuberkulose og Meningitis tub.	9
Chirurgisk Tuberkulose	3

De exsudative Pleuriter forekommer her i relativt meget stort Antal, og de falder i de allerfleste Tilfælde indenfor det første Aar efter Infektionen. Hos de 39 Tilfælde med Indgangsfeber + Pleuritis bevæger vi os paa sikker Grund med Hensyn til Infektionstidspunktet. Hos alle 39 Patienter er Pleuriten optraadt indenfor et Tidsrum af 2½–10 Maaneder efter Indgangsfeberens Begyndelse. Maksimum naas mellem 4 og 6 Maaneder. Vel forekommer der Pleuriter senere i Infektionen, men disse vil som Regel være kompliceret med sværere Lungeforandringer.

I dette Materiale forekommer der 13 Tilfælde af aaben Lungetuberkulose og 9 Tilfælde af meningitis og miliærtuberkulose. Af de 70 Dødsfald af Tuberkulose i de sidste 3 Aar har der været flere, der utvivlsomt har været inficeret indenfor nævnte Tidsrum, men ikke er kommet med i Materialet, da Tuberkulosestationens eneste Sygeplejerske desværre ikke har naaet at komme hyppigt nok rundt til Øernes næsten 100 Bygder. Det overordentligt vigtige Spørgsmaal om Afstanden i Tid mellem Infektionen og den aabne Lungetuberkulose maa løses af Tuberkulosestationerne med gentagne Undersøgelser af en samlet Befolkning indenfor et større Omraade gennem længere Tid. Man kunde herved faa langt sikrere Retningslinier for Kontrollen med de inficerede. Vel optræder der ikke sjældent pludseligt aabne Tuberkulosetilfælde i en høj Alder, hvor Patienterne utvivlsomt har været inficeret som Børn, men det vil nok ad Aare vise sig, at Phthisen i det overvejende Antal Tilfælde optræder faa Aar efter Infektionen, i hvert Fald hos de Patienter, der bliver inficeret i den første Snes Aar efter Puberteten.

Frágreiðsla

um raksturin av telefonverki Føroya løgtings fyri árið 1938.

1. *Ymis brek.*
   a. *Landlinjurnar.* Veturin var maksamur, og lítið var av klakakava, so stórbrek fingu linjurnar ikki hetta árið. Ymis brek vóru sjálvsagt av og á, men vóru tey skjótt rættað aftur.
   b. *Sjókaðalarnir.* Sambandið um firðirnar tykist ikki at vera væl fyri í løtuni. Ringastu firðir í so máta eru Skopunarfjørður, Hestfjørður og Lorvíksfjørður. Kaðalarnir um hesar firðir tykjast at vera ringir at fáa at halda. Brot hevur verið í Lorvíksfirði og við Hælin í Hesti. Í Lorvíksfirði vórðu 1200 m av nýggjum kaðali lagdar út. Tann út av lagi ringi kaðal, 12 km, sum verkið keypti í 1935, tykist her at volda verkinum órímiliga stórar útreiðslur til ábót. Skopunarkaðalin var brekaður so at siga frá fyrstu stund. Hann kann so dánt brúkast; vit tora ikki at hava hann á lofti aftur til ábøtingar, sum statt er, av tí at vit vænta, at fleiri brek koma á hann. Koran til hesar 12 km av kaðali varð keypt sum brúkt frá Den danske Statstelegraf og síðani gjørd til kaðal á Nordiske Kabel- og Traadfabriker. Hesin kaðal kostaði verkinum o. u. 55.000 kr. Í løtuni hevur telefonverkið so at siga ongan sjókaðal liggjandi.
2. *Høvuðseftirsýni.* Um summarið fór høvuðseftirsýni fram ymsar staðir um oyggjarnar, m. a. frá Toftum norður um Gøtuleiðina.
3. *Nýbygging.* Nýggj linja er løgd frá Hósvík til Hvalvíkar. Eisini er nýggj linja løgd frá Hvítanesi til Sunds. Sund, Kaldbak og Norðradalur eru soleiðis sett inn á Hvítaneslinjuna.

   Í Tórshavn er lagdur nýggjur jarðkaðal. Út frá støðini eru lagdir 3 høvuðskaðalar við 140 linjum í hvørjum; har aftrat 2 10-linjukaðalar. Tilsamans eru 440 nýggjar kaðallinjur lagdar út frá støðini. Áður gingu 328 kaðallinjur út frá støðini í Tórshavn. Umskipan av tefonstøðini innan fer fram samhart hesa nýggju kaðalgerð, eins og umskipan av linjunum í býnum má fylgja við. Um

370 nr. av 400 eru nú í bróki í borðinum í Tórshavn. Um eitt ár kunna vit rokna við, at øll nummarini verða tikin í brúk.

I februar 1939 fekk Skúvoy radiosamband yvir Sand í staðin fyri yvir Tórshavn, og í juli sama ár fekk Dímun eisini radiostøð, sum skuldi samtala við Sands støð. Báðar hesar útoyggjar kunna føra samtalur viðari fram gjøgnum telefonlinjur yvir støðina á Sandi.

4. *Støðir, telefonfelagar og telefonlinjur.* Við árs enda høvdu fylgjandi telefonstøðir telefonfelagar, sum viðmert í tølum aftanà:

Ánirnar	1	Leynar	1	Skáli	2
Árnafjørður	1	Lopra	1	Skopun	2
Bøur	2	Lorvík	2	Strendur	14
Eiði	7	Miðvágur	11	Streymnes	1
Fámjin	1	Nes	1	Stykkið	1
Froðbøur	1	Norðdepil	1	Sumbøur	3
Fuglafjørður	20	Norðradalur	3	Svínoy	2
Gjógv	2	Norðragøta	2	Syðradalur	1
Haldórsvík	2	Norðskáli	1	Syðrugøta	8
Hósvík	1	Oyndarfjørður	2	Søldarfjørður	2
Hov	2	Oyrareingir	1	Sørvágur	10
Húsavík	1	Oyri	1	Todnes	5
Hvalbøur	6	Porkeri	2	Toftir	8
Hvalvík	2	Rituvík	2	Tórshavn	351
Hvannasund	1	Saltangará	8	Tvøroyri	60
Kaldbak	2	Sandavágur	8	Vágur	51
Kirkjubøur	3	Sandur	13	Velbastaður	1
Klakksvík	86	Signabøur	1	Vestmanna	25
Kvívík	7	Skálavík	4	Viðareiði	5
Lambi	1				

Longdin av telefonlinjum var:

linjur millum bygda:	56,0 km	tvíleiðara landlinjur
	128,5 km	einleiðara landlinjur
	32,9 km	tvíleiðara sjókaðal
	4,9 km	4-leiðara sjókaðal
innanbiggjalinjur:	294,0 km	tvíleiðara luftlinjur
	477,0 km	tvíleiðara jarðkaðal.

Av jarðkaðallinjunum høvdu o. u. 220 km við árs enda enn ikki samband við telefonstøð.

Um áramótið 1938—39 hevði telefonverkið 99 listaførandi støðir. Av ikki listaførandi støðum vóru 4 (Gjógvin, Hattarvík, Skælingur og Syðradalur (S)), og umfram vóru 2 samtalustøðir (Kaldbaksbotnur og Nesvík). Av støðum, sum bert eru radiostøðir eru 4 (Fugloy, Nólsoy, Skúvoy og Koltur). Umfram var radiostøð á støðunum í Tórshavn og á Sandi — Dímun er at rokna sum telefonfelagi av Sandi. Telefonstøðin í Tórshavn hevur eisini radiosamband við vitarnar í Mykinesi og á Borðuni, sum annars verða roknaðar fyri telefonstøðir (í Mykinesi tó sjálv bygdin gjøgnum linju).

Við árs byrjan vóru 741 telefonfelagar við 887 apparatum og við árs enda 766 telefonfelagar við 922 apparatum, 40 telefonfelagar vóru komnir aftrat og 15 frávarnir.

5. *Raksturin.* Inntøkan av telefonfelagagjaldi hevur verið kr. 61410,00

móti kr. 57515.00 í 1937. Tað er ein framgongd upp á kr. 3895,00 móti eini afturgongd upp á 775,00 kr. frá 1936 til 1937.

Tað eru førdar 192827 gjaldsamtalur móti 188748 í 1937. Tað er ein framgongd upp á 4079.

Inntøkan av samtalum hevur verið kr. 83823,90 móti kr. 79112,16 í 1937 ella ein framgongd upp á kr. 4711,74. Meðalinntøkan av hvørji samtalu hevur verið o. u. 43,5 oyru móti 41,9 oyru í 1937.

Í árinum 1938 eru send 9403 telefontelegramm móti 9819 í 1937 ella ein afturgongd upp á 416. Inntøkan av telefontelegrammum var kr. 11644,69 móti 13135,70 í 1937 ella ein afturgongd upp á 1491,01 kr. Meðalinntøkan av hvørjum telegrammi var 124 oyru móti 134 oyrum í 1937.

Inntøkan av telegraftelegrammum var kr. 6641,59 móti kr. 6416,35 í 1937 ella ein framgond upp á kr. 225,24.

Ymsar inntøkur vóru kr. 15111,70 móti kr. 10220,56 í 1937 ella ein framgongd upp á kr. 4891,14.

Øll ársinntøkan í 1938 var kr. *196638,25* móti kr. *183813,22* í 1937, t. v. s. hon er vaksin við o. u. 7 %.

Útreiðslurnar í 1938 vóru:

Rakstrarútreiðslur (stjórnarútreiðslur, rakstur støðanna, umvæling, ymsar útreiðslur og ótøkar eftirstøður	kr. 148158,24
Renta og avdráttur	» 7097,16
	kr. 155255,40
Nýbygging	» 47469,53
Allar ársútreiðslur	kr. 202724,93

Undirskotið á roknskapinum er so statt kr. *6086,68*. Hetta er tað talið, sum verksins peningaognir eru minkaðar við í 1938. Taka vit nýbyggingarútreiðslurnar frá, skuldi raksturin hava givið ágóðan 41382,85, sum saman við kr. 6086,68 er umsett í byggivirði.

Sum tað sæst hava inntøkurnar í 1938 vist framgongd. Við sølu av gomlum kopartráð og tráðavfalli eru ymsar inntøkur vaksnar við kr. 4663,00.

Keyp og niðurlegging av jarðkaðalum í Tórshavn hava eykt tær vanligu nýbyggingarútreiðslurnar við o. u. 35.000 kr. Av tí at ein partur av hesum kaðalarbeiði mátti leggjast á *umvæling*, eru hesar útreiðslur vaksnar við o. u. 7000 kr. Ymsar útreiðslur eru samanborið við 1937 minkaðar við o. u. 10500,00 kr.

Verksins skuld var við árs byrjan *kr. 37334,34* og við árs enda *kr. 31920,62*.

Av tí at so illa er statt við sjókaðali í løtuni, má verkið rokna við at nýta stóran pening til keyp av nýggjum kaðali í 1940. Verkið er eisini illa statt við goymslurúm fyri sjókaðal. At goyma slíkan kaðal úti á berajól, har hann verður ávirkaður av sól og terra, er til mikið spell fyri kaðalin, sum missir nógv í brúksvirði við slíka viðferð. Spurningurin um goymslurúm fyri kaðal má tí verða loystur skjótt.

Raksturin av telefonverkinum krevur hesar spurningar til viðgerðar og avgjørdar:

1. nýtt vekslaraborð í Tórshavn,
2. keyp av sjókaðali,
3. goymslurúm fyri sjókaðal.

Fyri at lættari og tryggari samband kann fáast í lag, har hin nógva samtalugongdin fer fram eftir linjunum, eigur spurningurin um jarðkaðal á høvuðslinjum millum bygdir so við og við at verða loystur. Skal hetta og mangt annað aftrat verða gjørt eftir fáum árum, noyðist telefonverkið um stutta tíð at umseta nógvan pening í byggivirði. Roknskapirnir fyri 1937 og 1938 vísa, at slíka bygging, sum gjørd er í hesum árum, tolir verkið ikki at bera gjøgnum longri áramál, uttan inntøkurnar verða dúgliga vaksandi. Burtursæð frá góðum og ringum tíðum vil munandi ábót á høvuðslinjurnar og betri nýtsla av teimum vera tryggasta leiðin til vaksandi inntøkur.

Louis Zachariasen.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókhandils Tórshavn.

FISKERIVEDTÆGT

for

Sundet mellem Strømø og Østerø, norden for Strømmen.

§ 1.

Grænsen for det Omraade, hvor nærværende Vedtægt skal gælde, er mod Syd en Linie Gjánoyri paa Strømø til Svinaaerholmen paa Østerø, mod Nord en Linie trukket fra Torvanes paa Østerø i Tjørnevigsnæs paa Strømø. Linien mod Vest er Strømølandet og mod Øst Østerølandet.

§ 2.

Indenfor det i § 1 begrænsede Omraade skal det være forbudt at fiske med Snurrevaad og Snurpenout eller Fangstredskaber af tilsvarende Beskaffenhed, som er egnet til at forulempe Fiskeriet Haandline, Langline, Sildegarn eller almindelig Nout.

Fangst af Sej eller anden Fisk med Stang er fremdeles tilladt.

§ 3.

Overtrædelse af Vedtægten behandles efter Lov Nr. 95 af 14. April 1893.

Forstanderskabet for Haldersvig og Saxen Sognes Kommuner, Haldersvig, den 31. December 1938.

P. F. V.

M. Samuelsen,
Fmd.

Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune, Ejde, den 31. December 1938.

P. F. V.

Poul á Brúgv,
Fmd.

VEDTÆGT

for

Fangst af Muslingen «Øðu» i en Del af Sundet mellem Strømø og Østerø.

§ 1.

I Henhold til Lov Nr. 107 for Færøerne om Beskyttelse af Muslingen af 14. April 1893 bestemmes herved følgende med Hensyn til Fangst af den store Musling «Øðu» paa den Strækning mellem Strømø og Østerø (Haldersvig og Ejde Sogne), der ligger indenfor følgende Grænser. Den nordlige Grænse: Torvanæs paa Østerø og Grønhødden paa Strømø. Den sydlige Grænse: Gjánoyri paa Strømø og Svinaaholm paa Østerø.

§ 2.

«Øður» maa indenfor de i denne Vedtægts § 1 nævnte Grænser kun fanges med det sædvanlige «Dregg», et Stykke Jern, hvis ene Ende fastgøres til en Line, og hvis anden Ende bestaar af en Samling Kroge.

Intet som helst Fartøj, der driver denne Fangst, maa bruge mere end 2 «Dregg». Det er forbudt at bruge andre Fangstredskaber til Fangst af «Øður» end det foran beskrevne Redskab, saalænge denne Vedtægt staar ved Magt.

§ 3.

Overtrædelse af denne Vedtægt, der sigter til at forhindre Ødelæggelsen af Øðubestanden, straffes med Bøder efter Lovens § 5.

§ 4.

Nærværende Vedtægt gælder i et Tidsrum af 5 Aar fra 1. Januar 1935 at regne.

Foranstaaende Vedtægt stadfæstes herved.

Ministeriet for Søfart og Fiskeri, den 6. September 1934.

(sign.) *C. N. Hauge.*

(sign.) *P. Stahlschmidt.*

At ovenstaaende Vedtægt vil blive søgt fornyet, saaledes at den ogsaa kommer til at gælde for Tiden efter 1. Januar 1940, bekendtgøres herved.

Forstanderskabet for Haldersvig og Saxen Sognes Kommuner, Haldersvig, den 24. Juni 1939.

P. F. V.

M. Samuelsen,
Fmd.

(Fremlagt i Lagtingssamlingen 1939)

Forslag

til

Reglement ang. Forplejningen i færøske Fiskerskibe.

I Henhold til § 57 i Sømandsloven af 1. Maj 1923, jfr. § 171 i Søloven af 1. April 1892 med senere Ændringer, fastsættes herved følgende Bestemmelser angaaende Forplejningen af Besætningen i færøske Fiskerskibe.

§ 1.

Færøsk Fiskerskib maa ikke forlade Havn uden at være rigeligt forsynet med Drikkevand og med nødvendig og tjenlig Proviant under Hensyntagen til Rejsens Varighed. Provianten og Vandforsyningen skal ordentligvis være tilstrækkelig for mindst 1 Maaned udover den Tid, Rejsen normalt antages at vare.

§ 2.

Proviant skal ombord opbevares i dertil bestemte Rum, der er vel ventilerede, tørre og mest muligt beskyttede mod Solvarme og mod Varme fra Skibets Maskinanlæg, ligesom Drikkevand skal opbevares paa forsvarlig Maade. Skibene skal være forsynede med Jernvandkasser. Paa kortere Rejser kan Vandfustager af Træ benyttes, men disse skal da altid være forkullede indvendig, og mindst en Beholdning af for 8—10 Dage skal være under Dæk, alt i Overensstemmelse med de nærmere Regler, som herom fastsættes i Henhold til Lov om Tilsyn med Skibe af 29. Marts 1920 med senere Ændringer.

§ 3.

Provianten skal være sund og i enhver Henseende forsvarlig og saa frisk, holdbar og vel konserveret, som det paa det Sted, hvor Skibet provianterer, er muligt at erholde den. Drikkevandet skal være af saa god Beskaffenhed som muligt og saa vidt muligt tages fra offentligt Vandværk.

§ 4.

Det bør være Skibsføreren magtpaaliggende jævnligt at lade foretage Eftersyn af Provianten og Drikkevandet i saadant Omfang, som Rejsens Længde og Omstændighederne iøvrigt gør det paakrævet.

Forinden færøsk Fiskerskib forlader Havn paa en Rejse, hvis Varighed paaregnes at overstige en Maaned, skal der i betimelig Tid forinden Afrejsen under Tilsyn af Skibsføreren eller en af Bedstemændene

finde en Undersøgelse Sted af al for Skibet bestemt Proviant og Drikkevand, der indtages. Ved denne Undersøgelse skal det endvidere konstateres, hvorvidt de i § 1 fastsatte Bestemmelser om Mængden af Forsyning er fyldestgjort. Iøvrigt skal der mindst engang hveranden Maaned under Tilsyn af Skibsføreren eller en af Bedstemændene foretages en grundig Undersøgelse af al Proviant og af Drikkevandet. Om foretagne Eftersyn og disses Resultat tilføres der Skibsdagbogen Bemærkning. Forsaavidt et Eftersyn maatte give Anledning dertil, skal der foretages saadan Udluftning, Tørring eller Rensning af Provianten eller Dele af denne, som maatte være fornøden. Skulde nogen Del af Provianten være fordærvet eller i det hele saa forringet eller beskadiget, at den ikke er tjenlig som Næringsmiddel, skal den uopholdelig fjernes fra den øvrige Proviant og maa ikke anvendes til Bespisning ombord. Drikkevand, der maatte vise sig daarligt eller fordærvet, skal ved første Lejlighed erstattes med frisk Vand.

§ 5.

Rationen af Drikkevand og Fødemidler for enhver af de ombordværende skal mindst udgøre ugentlig:

Vand	35 l
Brød, haarde Skonrogger eller Hvedekiks	3500 g
eller blødt Rug- eller Hvedebrød	5000 g
Kød, raat saltet	2000 g
eller tørret Lammekød	1000 g
Fisk, fersk eller blød saltet	efter Behov
Smør	375 g
eller *Margarine*	1000 g
Byggryn eller *Ris* til Grød henholdsvis	125 g
eller	150 g
Byggryn, *Ris* eller *Sago* til Grynsuppe	75 g
Ærter eller *Bønner*	40 g
Hvedemel til Budding, Pandekager e. l.	500 g
Kartofler, enten friske	4000 g
eller tørrede	160 g
Sukker til The og Kaffe	1500 g
Kaffe, ubrændt eller brændt og malet, henholdsvis	150 g
eller	120 g
The	30 g

Vægtmængden er at forstaa som Vægten af Levnedsmidlerne i ikke-tilberedt Stand, for Kød uden Fradrag af Ben. Smør, der skal anvendes paa Rejser af over 8 Dages Varighed, skal være leveret i hermetisk tillukket Emballage (tins).

Grøntsager, Salt, Sennep, Peber, Kanel og andre Krydderier, Eddike, Smør eller Margarine, Mælk, Æg, Sukker samt, hvad der iøvrigt behøves til Madens Tilberedning, medtages i passende Mængder. Mel og Gær medtages til Bagning ombord i Forholdet 100 kg Mel til 135 kg blødt Brød. Der skal altid findes et passende Kvantum haardt Brød ombord. Der kan medtages en passende Mængde Paalæg, saasom Sild, Leverpostej, Pølse, røget Kød eller Sardiner, der kan benyttes med en Ration af 250 g, mod at Kødrationerne nedsættes til 1½ kg. Som Sukker til Kaffe og Te maa ikke gives Puddersukker.

§ 6.

Hvalkød, ferskt eller saltet, med Spæk af Grindehval eller Kvæsing, kan gives 2 Gange ugentlig i Stedet for 1 Dag Kød og 1 Dag Fisk, og er Rationen deraf da for 2 Dage 1000 g Hvalkød og 200 g saltet eller 150 g tørret eller røget Spæk.

Hvis en eller anden Proviantsort paa Grund af uforudseelige Omstændigheder slipper op, kan der gives andre Sorter i Stedet for, f. Eks. Kød for Fisk.

Naar Skibsføreren finder det nødvendigt at mindske Kosten under Rejsen, saa vel som naar væsentlige Fravigelser af de i § 5 fastsatte Regler bliver nødvendige, bør der tilføres Skibsdagbogen Bemærkning herom med Angivelse af de Omstændigheder, der har medført Afvigelserne.

§ 7.

I Henhold til Sølovens og Sømandslovens Bestemmelser er det Skibsføreren forbudt at tage Bespisningen i Entreprise.

Skibsføreren er ansvarlig for, at Forplejningen af samtlige ombordværende foregaar i Overensstemmelse med Forskrifterne i dette Reglement, herunder at Maden bliver godt og velsmagende tilberedt, at de forskellige Fødemidler anvendes saaledes, at der fremkommer den størst mulige Afveksling i Maaltiderne, og at der ved Tilberedningen og Udleveringen iagttages fornøden Renlighed. Betryggende Tilsyn skal i den Anledning føres med Restaurations- og Kabyspersonalets Virksomhed.

§ 8.

Et Eksemplar af dette Reglement skal findes i ethvert registreringspligtigt Skib til Brug for Mandskabet.

§ 9.

I Overensstemmelse med Forskriften i § 15 i Lov om Tilsyn med Skibe af 29. Marts 1920 med senere Ændringer føres Tilsyn med Overholdelsen af de i dette Reglement indeholdte Bestemmelser og de i Medfør af samme givne Forskrifter af Statens Skibstilsyn.

Overtrædelse af de i dette Reglement givne Bestemmelser straffes efter de i Søloven af 1. April 1892 med senere Ændringer og Sømandsloven af 1. Maj 1923 givne Ansvarsbestemmelser.

§ 10.

Reglementet træder i Kraft 1. Januar 1940, og samtidig ophæves Afsnit I i Reglement for Skibsmandskabets Forplejning og Opholdsrum om Bord i færøske Fiskerskibe.

Motiver.

Ifølge det gældende Reglement for Skibsmandskabets Forplejning og Opholdsrum om Bord i færøske Fiskerskibe af 6. Novbr. 1893 udgør Rationen for Kød ugentlig 1½ kg eller tørret Lammekød ¾ kg, Margarine ½ kg og Sukker til Te og Kaffe 625 g.

I 1936 vedtog Lagtinget Forslag til Ændringer, hvorefter Kødrationen skulde forhøjes til 2 kg, for tørret Lammekød til 1 kg, Margarinerationen til 1 kg og Sukkerrationen til 1½ kg.

Føroya Fiskimannafelag har oplyst, at ifølge den mellem Organisationerne oprettede Kontrakt er Kødrationen 2 kg pr. Mand pr. Uge, Margarine 1 kg og Sukker 1½ kg.

Færøernes Skipperforening har udtalt, at det var ønskeligt, om der kunde gives noget Paalæg, og i saa Fald kunde man muligvis undlade at forhøje Kødrationen.

Lagtinget vedtog i 1938 at anmode Landsnevndin om at udarbejde et nyt Kostreglement.

Landsnevndin har paa Grundlag af Reglement angaaende Forplejningen i danske Skibe af 11. Maj 1936 og de særlige færøske Forhold udarbejdet ovenstaaende Forslag, idet bemærkes til de enkelte Paragraffer følgende:

Ad § 1. Svarer til Reglementet af 1936, dog at sidste Punktum er udeladt som unødvendigt, og Bestemmelsen om, at Proviant og Vandforsyningen ordentligvis skal være tilstrækkelig for mindst det dobbelte af den Tid, Rejsen normalt vil vare, er ændret til, at Skibene skal have Proviant med for mindst en Maaned udover Rejsens normale Længde. En Fisketur til Grønland tager 3 Maaneder, og det vil ikke være nødvendigt at have et halvt Aars Proviant med, men forsvarligt at have 1 Maaneds Ekstraforsyning. Andre Fisketure, som Skibene foretager, særlig til Island, varer ikke over 2½ Maaned.

Det oplyses, at Vandtankene i de store Fartøjer tager 18 Tons Vand, svarende til 4 Maaneders Forbrug, medens de mindre Kuttere har Tanke til 2½ Maaneds Forbrug, og Fartøjerne fornyer og supplerer Beholdningerne i Grønland.

Ad § 2. Denne svarer til Reglementet af 1936 og Bestemmelserne i Reglementet af 1893 om Vandtanke.

Ad §§ 3 og 4. Svarer til Reglementet af 1936.

Ad § 5. Bestemmelserne om den ugentlige Ration er taget efter Reglerne i Reglementet af 1893, dog med følgende Ændringer. Der er indsat mindste Vandration, svarende til Reglementet af 1936. Rationen for Kød, Margarine og Sukker er forhøjet, overensstemmende med Lagtingets Vedtagelse i 1936 og Kontrakten mellem Fiskeriorganisationerne. Dernæst er der indsat en Bestemmelse om, at der kan medtages en passende Mængde Paalæg, der kan benyttes, mod at Kødrationen nedsættes til 1½ kg.

Iøvrigt svarer Indholdet i Hovedsagen til Reglementet af 1936.

Ad § 6. Svarer væsentligt til Reglementet af 1936.

Ad § 7. Svarer til § 10, 1. og 2. Stk., i Reglementet af 1936.

Ad §§ 8 og 9. Svarer til §§ 11 og 12 i Reglementet af 1936.

Tórshavn, den 22. August 1939.

Lögtingsskrivstovan.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils.

Beretning

fra

det staaende Udvalg vedrørende Grindereglementet.

Grindereglementet indeholder Regler om Tilsyn med Grindefangst, om Grindebud og Redskaber, om Grindens Drivning og Dræbning, om Vagthold og Vurdering og om Grindens Beregning og Fordeling. Om Delingen fastsætter Reglementet af 14. Juni 1909 i § 19 følgende:

Naar Vurderingsbeløbet er optalt, bliver at fradrage:

a. 10 pCt., der bortsælges ved Auktion, og det indkomne Beløb indgik i Fonden til Afløsning af Jordehvalsrettighederne og gaar nu til Økonomisk Fond.
b. Findingshval.
c. Madhval.
d. 1 pCt. til Fattigkassen.
e. 1 pCt. til Skolevæsenet.
f. Skadehval, d. v. s. Erstatning for Mandskade og Beskadigelse af Baade og Redskaber; der udlægges saa megen Hval, at Værdien stemmer med den ansatte Skade, og det udlagte sælges, og Beløbet indgaar i Økonomisk Fond, der afholder Udgifterne til Erstatning for Skaden. For bortkomne Hvalvaaben leveres nye Hvalvaaben, som Sysselmanden anskaffer. Vurderingsmændene faar Betaling efter Sysselmandens Skøn, dog ikke over 2 Skind Hval.
g. Vagthold. Til hver Mand og hver Baad, som bruges, 1/4 Skind om Dagen og 1/2 Skind om Natten.
h. Til Vurderingsmændene 2 Skind for hver 100 Hval, som bliver vurderet.
i. Til Sysselmanden 1/2 pCt. og til hver af de 4 Grindeformænd 1/8 pCt.

Ifølge § 20 tilfaldt af det, som efter at de ovennævnte 9 Poster var fradraget, blev tilovers, 1/4 som Jordehval Ejerne af de Jorder, hvor Grinden dræbtes. De øvrige 3/4 deltes som Partehval ved almindelig Deling. Vedrørende Kongsgodset indeholdtes nogle regulerende Bestemmelser. Partehvalen deles, bortset fra, hvad der tilfalder Personer udenfor Distriktet, blandt Distriktets Beboere efter visse nærmere Regler, der indeholdes i § 23. — Distrikterne er følgende:

I. I *Norderöernes Syssel*: a. Til *Kvannesund* og *Vedvig*: 1. Norderøernes Syssel, der erholder *hele* Parter. 2. Østsiden af Østerø fra Gjov til Lamhauge, der erholder *halve* Parter. b. Til *Vaag*: 1. Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø, der erholder *hele* Parter. 2. Vestsiden af Østerø (fra Næs til Ejde) samt Østsiden af Strømø (fra Argebue til Tjørnevig) og Nolsø, der erholder *halve* Parter. II. I *Østerö Syssel*: a. Til *Göte* og *Fundingsbotn*: 1. Østerø og Norderøernes Sysler, der erholder *hele* Parter. 2. Østsiden af Strømø samt Nolsø, der erholder *halve* Parter. b. Til *Sundet mellem Østerö og Strömö*: 1. Strømø og Østerø Sysler, der erholder *hele* Parter. 2. Vaagø Syssel samt Bygderne paa Norderøerne Vesten for Mulen, der erholder *halve* Parter. III. I *Strömö Syssel*: a. Til *Thorshavn*: 1. Strømø Syssel og Vestsiden af Østerø, der erholder *hele* Parter. 2. Østsiden af Østerø og Bygderne paa Norderøerne Vesten for Mulen samt Vaagø Syssel, der erholder *halve* Parter. b. Til *Kvalvig*: Ligesom Sundet (ovenfor under II. b). c. Til *Vestmanhavn* og *Saxen*: 1. Strømø og Vaagø Sysler, der erholder *hele* Parter. 2. Vestsiden af Østerø, der erholder *halve* Parter. IV. I *Vaagö Syssel*: Til *Midvaag*: 1. Vaagø Syssel, Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter, der erholder *hele* Parter. 2. Østsiden af Strømø, Nolsø og Vestsiden af Østerø, der erholder *halve* Parter. V. I *Sandö Syssel*: Til *alle Hvalvaage*: Sandø Syssel, der erholder *hele* Parter. VI. I *Suderö Syssel*: Til *alle Hvalvaage*: Suderø Syssel, der erholder *hele* Parter.

Udenfor Distriktet boende, som ankommer til Hvalvaagene, inden Vagtholdet er sat, faar hele Parter, og de, der ankommer efter denne Tid, men inden Vurderingen er endt, halve Parter. 8 Mand eller en Ottemandsfarer med fuld Besætning, der hører hjemme udenfor Distriktet, erholder lige Parter med 25 Personer i dette. Ifølge § 30 er enhver pligtig at lade den ham tilfaldende Andel afhente inden 24 Timer, efter at Delingen er endt. Afhentes Parterne ikke inden den foreskrevne Tid, bortsælges de til højstbydende, og Indtægten tilfalder Økonomisk Fond. Ved Lov af 11. Maj 1935 om Afløsning af Jordehvalsrettigheder er de nævnte Rettigheder bortfaldne.

Lagtinget behandlede Spørgsmaalet om Ændringer i Grindereglementet i Samlingen 1937 (se Lagtingstidende 1937 S. 81) og vedtog et Forslag, der særlig gik ud paa at gøre nogle af Distrikterne mindre. Forslaget blev indsendt til Ministeriets Godkendelse, men først umiddelbart før Tingsamlingens Slutning i 1938 kom Svar fra Ministeriet af 7. Decbr. 1938, hvor Ministeriet i alt væsentligt erklærede sig villigt til at godkende Lagtingets Forslag.

I Tingsamlingen ifjor blev der fremlagt Skrivelse fra forskellige Mænd fra Midvaag, hvori man særlig fremsætter Forslag om en vis større Andel til de Personer, der driver Grinden (rakstrahval). Endvidere blev der fremlagt Andragende fra Føroya Javnaðarfelag om at lade de 10 pCt., der nu tilfalder Økonomisk Fond, bortfalde, og faa indført nye Regler vedrørende Skadehval. Endvidere vedtog Tinget Forslag om Forbud mod Udførsel af Grind, og at en saadan Bestemmelse bliver at indsætte i Grindereglementet.

Lagtinget nedsatte nærværende Udvalg i Sagen og har forudsat, at Udvalget forelægger Sagen for Sysselmændene til Udtalelse, og at Spørgsmaalet om at gøre visse Distrikter (særlig Sundet) mindre, bliver overvejet.

Udvalget skal udtale følgende:

Efterhaanden som Befolkningen er vokset, er Partehvalen blevet uddelt til flere og flere, og de enkelte Parter derved blevet mindre. Der er derfor fremkommet Krav om Ændringer. Man kan modvirke, at de enkelte Parter bliver mindre, dels ved at Fradragene saa vidt muligt bort-

falder, dels ved at gøre Distrikterne mindre. Med Hensyn til Fradragene er som ovenfor nævnt Jordehvalen bortfalden, og Udvalget skal foreslaa, at de 10 pCt., som nu indgaar i Økonomisk Fond (tidligere til Jordehvalens Afløsning), det ene Procent, som gaar til Fattigkassen, og det ene Procent, som gaar til Skolevæsenet, bortfalder. Derved skulde der blive en Stigning paa 12 pCt. i det, som kommer til Deling. Udvalget kan vel indse, at der er forskellige Grunde, der taler for, at de Personer, der driver og dræber Grinden, faar større Part end de andre, som ikke deltager; men Udvalget har ikke ment, det var muligt eller gørligt for Tiden at fremsætte Forslag om særlig Part til dem, der dræber Grinden, bortset fra Tilfælde, hvor der er Tale om smaa Fangster.

Vedrørende Madhval henstilles det til Sysselmændene, at denne udlægges rigeligt.

Hvad Skadehvalen angaar, har der i de sidste Aar været visse Vanskeligheder, idet Skaden ofte har været stor, men Prisen for den udlagte Grind ringe. Udvalget har undersøgt, hvilke Indtægter og Udgifter, Økonomisk Fond har haft vedrørende Grindefangst, og det viser sig, at der er Overskud for 1936 og 1937. I 1938 var Indtægten ca. 3900 Kr. og Udgiften 3300 Kr., men i Indtægten er medregnet de 10 pCt. med ca. 1600 Kr., saaledes at der i Virkeligheden er et Underskud paa ca. 1000 Kr. Man har overvejet, om man burde gaa over til at yde Erstatning for Skade i Form af Grind in natura, men har opgivet denne Tanke, da det vil være vanskeligt at sætte en fast Pris paa Grinden forud, og da der intet vilde komme til Salg, hvis en saadan Ordning indførtes, og det dog kan have Betydning, at der kommer nogen Grind til Salg efter et Grindedrab. Hvis Ordningen bliver saaledes, at der i Fremtiden væsentlig kun kommer Skadehval til Salg, maa man ogsaa formode, at der vil blive rimelige Priser. Efter den nugældende Lov om Ulykkesforsikring vil Mandskade i de fleste Tilfælde blive dækket af Føroya vanlukkutrygging, men hvor Ulykkesforsikringen ikke dækker, maa Mandskade som hidtil dækkes gennem Skadehval, overensstemmende med Ministeriets Forslag.

Udvalget skal foreslaa, at de Hvaler, som udlægges til Skadehval, sælges, straks efter at Vurderingen er endt, saaledes at disse Hvaler hurtigst kan opskæres, medens Sysselmanden, om nødvendigt med antagne Medhjælpere, kan fortsætte Arbejdet med Delingen. I det hele taget maa man fremhæve, at det gælder om, at Skiftet foregaar hurtigst muligt, og at Sysselmændene, saaledes som Grindereglementet ogsaa hjemler, om nødvendigt antager Medhjælp.

Med Hensyn til Distriktsfordelingen mener Udvalget, at man principielt maa blive staaende ved Lagtingsvedtagelsen 1937 med enkelte Ændringer. Forslaget gaar ud paa, at til Midvaag hører Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter, hvorhos Nolsø og Østsiden af Strømø fra Kirkebønæs til Kalbak faar halve Parter, og Udvalget maa mene, at forsaavidt man medtager nogen Del af Østsiden af Strømø, bør man medtage hele Østsiden. Man har overvejet Muligheden af en Formindskelse af Distriktet «Sundet», men har ikke ment det gørligt for Tiden at fremsætte Forslag derom.

Endelig foreslaar man, at hvor Reglementet fastsætter halve Parter, skal disse dog bortfalde, naar Grinden er saa lille, at der kun kan blive ½ Skind pr. Baad, naar disse halve Parter bortfalder. Med Hensyn til Personer, boende udenfor Distriktet, foreslaar man, at disse kun faar Part, naar der er Tale om voksne Mænd, og at de kun faar én Part for hver Mand, altsaa ligestilles med Beboere i Distriktet. Er Grinden saa lille, at den ikke giver ½ Skind pr. Baad, foreslaar man som en rimelig Ordning,

at Fangstmændene faar Halvdelen og vedkommende Kommune, hvor Grinden dræbes, Resten.

I Grindereglementet § 30 bestemmes, at hvis Parterne ikke er afhentet inden 24 Timer, skal de bortsælges. Denne Frist anser man for lang, idet Kødet let kan ødelægges, hvis det henligger saa længe, og man mener det derfor forsvarligt at nedsætte Fristen til 6 Timer, idet der nu findes Telefonforbindelse overalt, og Folk derfor hurtigt vil erfare, naar en Grind er dræbt.

Endelig foreslaar man, at der overensstemmende med Lagtingets Beslutning indsættes en Bestemmelse mod Udførsel af Grind.

FORSLAG

til

Bekendtgørelse om Ændringer i Reglement af 14. Juni 1909 om Grindefangsten paa Færøerne.

§ 1.

I § 10, Stykke 1, ændres Ordene «paa Sandø» til «Sand og Husevig paa Sandø».

§ 2.

Sidste Punktum i § 18: «Naar Sysselmanden ..... Gennemsnitspris» udgaar, og i Stedet sættes:

Naar Vurderingen af Grinden er endt, og Vurderingen af Skaden er sket, bortsælger Sysselmanden eller en af ham antagen Person straks forsaavidt det ikke hindres af Natmørke, det, der udlægges som Skadehval. Dækkes ikke Skaden, kan han udlægge mere.

§ 3.

§ 19 a udgaar.

§ 19 d og e udgaar.

I § 19 f indføjes efter Mandskade: «der ikke er af en saadan Art, at det lidte Tab erstattes efter Ulykkesforsikringsloven,» og der tilføjes § 19 f: «Paa trykte Blanketter maa de, som kræver Erstatning for bortkomne Hvalvaaben, Aarer og lign., paa Tro og Love bekræfte Rigtigheden af deres Opgivende.»

§ 4.

§ 20 affattes saaledes:

Det, som efter at disse Poster er fradragne hele Beløbet, bliver tilbage, kommer som Partehval til almindelig Deling. Naar der ikke bliver mindst ½ Skind Hval til hver Baadspart jfr. § 23, tilfalder Halvdelen Fangsmændene og Resten deles mellem Beboerne i Madhvalsdistriktet. Sysselmanden opfordrer Fangstmændene til at melde sig inden en af ham fastsat kort Frist, og Stridigheder om, hvem der skal anses som Fangstmænd, afgøres af Sysselmanden efter Forhandling med Grindeformændene. Sysselmanden er bemyndiget til at udpege en eller flere af disse til at modtage det, der udlægges til Fangstmændene, og foretage den videre Fordelingen. Den Del af Fangsten, som tillægges Fangstmændene, fordeles saaledes, at der tillægges de anvendte Fangstbaade 1 Andel til hver Fire-

mandsfarer, 2 Andele til en Sexmandsfarer, 3 Andele til en Ottemandsfarer og 4 Andele til Timandsfarer, medens hver Fangstmand faar en Andel.

§ 5.

§ 21 udgaar.

§ 6.

I § 22 udgaar Ordene «Saavel ..... Jordehvalen».

§ 7.

§ 23 affattes saaledes:

Til enhver af de forskellige Hvalvaage skal for Fremtiden høre følgende Distrikter, der alle faar fulde Parter:

I. *Norderöernes Syssel:*
   a) Til *Kvannesund* og *Vedvig:*
      Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).
   b) Til *Klaksvig:*
      Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).

II. *Østerö Syssel:*
   a) Til *Göte, Fuglefjord* og *Fundingsbotn:*
      Østerø og Norderøernes Sysler.
   b) Til *Sundet mellem Strömö og Østerö:*
      Strømø og Østerø Sysler.

III. *Strömö Syssel:*
   a) Til *Thorshavn:*
      Strømø og Vestsiden af Østerø.
   b) Til *Kvalvig:*
      Ligesom Sundet (jfr. ovenfor).
   c) Til *Vestmanhavn* og *Saxen:*
      Strømø og Vaagø Sysler samt Vestsiden af Østerø fra Østnæs til Ejde, der dog kun faar halve Parter.

IV. *Vaagö Syssel:*
   a) Til *Midvaag:*
      Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter samt Østsiden af Strømø, der dog kun faar halve Parter.

V. *Sandö Syssel:*
   Til alle Hvalvaage:
   Sandø Syssel.

VI. *Suderö Syssel:*
   Til alle Hvalvaage:
   Suderø Syssel.

Hvor der ovenfor er fastsat halve Parter, bortfalder disse, naar Grinden er saa lille, at der kun kan blive ½ Skind pr. Baad, naar disse halve Parter bortfalder.

Forøvrigt er det den almindelige Regel, at de udenfor Distriktet boende Mænd over 15 Aar, der ankommer til Hvalvaagen, inden Vagthold er sat, erholder hele Parter, og de, der ankommer efter denne Tid, men inden Vurderingen er endt, halve Parter, samt at Delingen til enhver Bygd og til Thorshavn sker efter Folketal, 25 Personer regnede til hver Baadspart. Naar der ved Beregningen udkommer Brøkdele af Skind til en Bygd eller et Nr., udlægges saadanne Brøkdele som Regel ikke, men af-

rundes som Regel saaledes, at halve Skind eller derover regnes til hele Skind, og hvad der er under halve Skind bortfalder, med mindre Bygden ikke tager til en hel Baad.

§ 8.

§ 30 første Punktum, affattes saaledes:

Enhver er pligtig til at lade den ham tilfaldende Andel afhente inden 6 Timer, efter at Delingen er endt, medmindre han underretter Sysselmanden om, at han er forhindret i at afhente Andelen til den foreskrevne Tid, i hvilket Tilfælde Sysselmanden kan tilstaa en yderligere Udsættelse paa 6 Timer.

§ 9.

§ 31 affattes saaledes:

«Det er forbudt uden Tilladelse fra Lagtinget eller et af dette bemyndiget Udvalg at udføre Grind fra Færøerne».

§ 10.

Denne Bekendgørelse træder i Kraft den 1. Januar 1940.

Lagtinget, Tórshavn, d. 7. Septbr. 1939.

J. P. Davidsen. *O. F. Joensen.* *Hans Nolsö.*

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VII—4/1939:

Broytingar í kunngerð um studning til husdjórahald.

Ved Lov Nr. 129 af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m. paa Færøerne blev der stillet et aarligt Beløb til Raadighed af Statskassen indtil 15.000 Kr.

Denne Bevilling blev ved Lov Nr. 20 af 11. Februar 1931 forhøjet til indtil 20.000 Kr. pr. Aar.

Under 4. Juni 1931 er der af Landbrugsministeriet givet nærmere Regler for Anvendelsen af den ved Loven af 11. Februar 1931 givne Bevilling (Regler for Anvendelse af Bevillingen ifølge Loven af 31. Marts 1932 blev givet ved Justitsm. Bek. af 18. Juni 1926).

Den anførte Bevilling paa 20.000 Kr. har kunnet anvendes til følgende Formaal:

A. Til Indkøb og Underhold af gode Tyre og Hingste.
B. Til Præmiering af Avlsdyr, udpegede ved Afholdelse af Dyrskuer, eller paa anden hensigtsmæssig Maade.
C. Til andre Foranstaltninger til Husdyrbrugets Fremme.
D. Til Foranstaltninger til Bevarelse eller Forøgelse af Fuglebestanden i Udmark og paa Fuglebjerge.

Bevillingen er administreret af Føroya búnaðarfelag, og er den overvejende Del af Beløbet anvendt til Præmiering af det ved Dyrskue godkendte Kvæg samt som Tilskud til Indkøb og Underhold af Tyre. En mindre Del af Bevillingen er anvendt til Underhold og Indkøb af Hingste.

Til Indretning af Vaskebassiner for Faar er der ogsaa anvendt et mindre Beløb.

Ifølge Oplysning fra Statens Landbrugskonsulent paa Færøerne fordeler de aarlige Beløb sig gennemsnitligt saaledes:

1) Til Underhold og Indkøb af Tyre			Kr. 5251.22
2) „ a) Premiering af Kvæg, fremstillet paa Dyrskuer	Kr. 4375.00		
„ b) Udgifter ved Bedømmelse	„ 1027.25		
			5402.25
3) Tilskud til Bedækningspenge			„ 1882.60
4) Kontrol med Malkekvæget			„ 2755.64
5) „ Underhold og Indkøb af Hingste			„ 700.00
6) „ Forbedring af Faareavlen			„ 1479.23
7) „ andre Foranstaltninger til Husdyrbrugets Fremme			„ 1010.60
8) „ Bevarelse og Forøgelse af Faarebestanden			„ 0.00
9) „ Administration			„ 2065.46
		ialt:	Kr. 20000.00

Føroya búnaðarfelag har nu ved Skrivelse af 31. August 1939 fremsendt Forslag til Ændringer i Reglerne for Anvendelse af Statskassens Tilskud samt Forslag om en Forhøjelse af Tilskudet paa 20.000 Kr. til 30.000 Kr. aarlig. Forslaget er ledsaget af Bemærkninger, Udkast til Budget samt Bemærkninger hertil.

Det fremgaar af disse Bemærkninger, at Føroya búnaðarfelag, efter at der nu i en længere Aarrække er foretaget Bedømmelse af Kvæget ved Skuerne i det væsentligste efter Dyrenes Ydre, mener, at man nu er kommet saa vidt, at man kan kræve, at de Køer, der møder frem paa Skuerne for at konkurrere om Præmier, skal møde frem med Tal for Ydelse, og at Ydelsestallene skal have en passende Vægt i Dyrenes samlede Bedømmelse i Forhold til den Vægt, Dyrets Ydre faar i Bedømmelsen. For Tyrenes Vedkommende mener man, at der skal medtages Bedømmelse for Afkom, og at der skal kunne gives fremragende Tyre særlig Præmie for Afkom.

En Følge af, at de foran nævnte Synspunkter gøres gældende, vil være, at man maa forudse, at samtlige Bygder, hvor Befolkningen har Interesse for Kvægaviens Fremgang, vil fremsætte Ønske om at faa Malkekoerne kontrolleret. Det maa derfor forudses, at Udgifterne til Kontrolarbejdet vil stige væsentligt. Det er dog Meningen, at man under Kontrolarbejdets Udførelse efter nogle Maaneders, eventuelt efter et Aars Forløb, vil kunne udskyde de lavt ydende Køer fra Kontrollen og saaledes begrænse Arbejdet, men der maa dog regnes med, at det overvejende Antal Køer maa tages med under Kontrollen til at begynde med.

Det oplyses endvidere i nævnte Bemærkninger, at der paa Grundlag af Bestemmelserne i Ministeriets Bekendtgørelse af 4. Juni 1931, Afdeling B, i de forløbne Aar er udført Kontrol med Ydelsen hos et stedse stigende Antal Malkekøer, og der er for Tiden henved 600 Malkekoer under Kontrol. Det synes, som om dette Arbejde mere og mere vinder Befolkningens Interesse, idet Kvægejerne hvert Aar ved et Regnskabsaars Afslutning modtager Opgørelse over Udbyttet af hver enkelt Ko, hvorhos de samtidig er ganske paa det rene med, at de Oplysninger, der indvindes om de enkelte Køer, er de mest grundlæggende for Avlsdyrudvalget.

Paa Grundlag af det hidtil udførte Arbejde med Kontrol af Malkekoernes Ydeevne har man nu foretaget et Udvalg af de højst malkende Køer og Køerne med den højeste Fedtprocent i Mælken. Mellem de kontrollerede Køer findes der paa nuværende Tidspunkt saa mange med 3,5% Fedt i Mælken og samtidig saa stort Mælkeudbytte, at de producerer 85 kg Smør eller derover om Aaret, at man har ment, at dette Antal foreløbig er tilstrækkeligt til at danne Grundlag for et strengere Udvalg af Tyre til Tyre-

holdsforeningerne. Ved Udvidelse af Kontrolarbejdet til at omfatte et større Antal Køer, vil et saadant Udvalg faa videre Grænser.

Den ovenfor nævnte Minimumsgrænse for Ydelse har man ment, at man foreløbig vil ansætte som Minimumsgrænse for Ydelse hos Køer, der kan stambogføres, og at Tyre, der skal opnaa Understøttelse, fremtidig kun tages, naar de er faldne efter stambogførte Køer, og man har paa det nu foreliggende Grundlag ment, at Tidspunktet for dette Kravs Gennemførelse i Praksis vil kunne sættes til 1. April 1912 og fremefter.

Udkastet til Budget foreslaar de anførte 30.000 Kr. anvendt saaledes:

Konto A.	a. Tyrehold	Kr. 4500		
	b. Kob af Tyre	„ 1000		
	c. Syn af Tyre	„ 200	Kr.	5700
„ B.	a. Kontrolredskaber	Kr. 1000		
	b. Kontrolarbejdet	„ 6000	„	7000
„ C.	Tilskud til Kvægopdrættere		„	700
„ D.	a. Præmier ved Kvægskuer	Kr. 3500		
	b. Bedømmelse ved Dyrskuer	„ 800	„	4300
„ E.	Stambogføring		„	900
„ F.	a. & b. Kob og Hold af Hingste	Kr. 1000		
	c. & d. Bedømmelse og Præmier	„ 300	„	1300
„ G.	Faarefolde og Vaskeindretninger		„	5000
„ H. & I.	Faareskuer og Væddere		„	1000
„ J.	Præmier for Faarebrug		„	500
„ K.	Gedeavlen		„	200
„ L.	Svineavlen		„	300
„ M.	Fjerkræavlen		„	200
„ N.	Bevarelse af Fuglebestanden		„	300
„ O.	Administration		„	2000
			Kr.	30000

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, skal bemærke, at det man anses for at være af den allerstørste Betydning for Ophjælpning af det færøske Landbrug, at der udføres et maalbevidst og rationelt Arbejde til Forbedring af Øernes Kvæghold. Ved Siden heraf vil det ogsaa være af ret stor Vigtighed, at der arbejdes hen til en Forbedring af det færøske Faarehold. Desuden er det ogsaa af Betydning, at man har Opmærksomheden henvendt paa Hestehold, Svinehold, Gedehold, Hønsehold og en Bevarelse eller Forøgelse af Fuglebestanden. Til at gennemføre disse Opgaver kræves der Midler fra det offentlige. Det skal ogsaa paaskønnes, at Staten har stillet sig forstaaende i saa Henseende og ydet de forannævnte Bevillinger.

Der er delte Meninger om, hvorvidt den Maade, paa hvilken de givne Bevillinger hidtil har været anvendt, har været den mest gavnlige, men ønsker Udvalget ikke at komme nærmere ind herpaa, men skal blot anføre, at det ikke er for tidligt, at man nu efter ca. 13 Aars Forløb er kommen forbi Forsøgsstadiet, og at der nu foreslaas gennemført en mere betryggende Kontrol med Kvægets Ydelser samt Afkom gennem Stambogføring. En paalidelig Kontrol paa dette Omraade sammen med en fornuftig Præmi-

ering af det derved udfundne bedste Kvæg har meget mere at betyde i Arbejdet for en Forbedring af Kvægavlen end den hidtil anvendte Præmiering efter en Bedømmelse af Dyrets Ydre, en Bedømmelse, der indebærer en betydelig Fare for, at Tilfældigheder kan spille en afgørende Rolle.

Det af Statsministeren under 12. April 1938 nedsatte Udvalg angaaende Færøernes Erhvervsforhold har ogsaa i sin Betænkning paapeget Manglerne ved det nuværende Kvæghold og det ønskelige i en Forbedring af Kvæg- og Faareavlen.

Den færøske Kvægbestand er meget uensartet og blandet, hvad forøvrigt fremgaar af det, der findes anført Side 131 i fornævnte Betænkning, hvor det oplyses, at en Optælling i 1931 af 1500 Stk. voksne Kvæg viste, at 27% var sorte, 14,8% røde, 12% rødbrogede, 16,4% graa og 8% graabrogede, medens Resten havde andre Farver og Farvefordelinger.

I Arbejdet ved Forbedring af Kvægracen vil det utvivlsomt vise sig hensigtsmæssigt, om der blev anvendt en forholdsvis stor Del af de til Raadighed staaende Midler som Tilskud til Oprettelse af et vist Antal Avlscentre.

Der er utvivlsomt flere af de større Fæstegaarde og andre lignende større Brug, hvor der kan holdes en saa stor Kvægbestand, at der med Fordel kan etableres Avlscentre, hvoraf mindre Brug kan forsynes med Tillægsdyr.

Desuden bør Mælkekontrollen udvides, saaledes at den omfatter alle Bygder. Ved et passende Oplysningsarbejde vil det uden Tvivl være muligt at faa Kvægholdere i alle Bygder interesserede i Kontrolarbejdet.

Efter Udvalgets Mening bør det snarest gøres obligatorisk for Ydelse af Tilskud til Indkøb og Underhold af Tyre, at disse er faldne efter de bedste stambogførte Køer, og at Tyren forøvrigt er godkendt af en Kommission, valgt dels af de administrative Myndigheder og dels af Føroya búnaðarfalag med henholdsvis 1 og 2 Medlemmer og med Statens Landbrugskonsulent samt den af Landbrugsministeriet ansatte Dyrlæge som Medlemmer. Landbrugskonsulenten skulde saa være Kommissionens Formand. Bedømmelsen ved een Kommission for alle Øerne har den Fordel, at der derved opnaas en ensartet Bedømmelse, der hurtigere skulde bringe der forønskede Resultat: En Forbedring af Kvægracen.

Denne Kommission skal saa ogsaa have til Opgave at foretage Bedømmelse ved Dyrskuer samt Hingstesyn, cfr. Forslag til Ændring i Lov Nr. 51 og 14. Marts 1931 om Hesteavlens Fremme paa Færøerne.

Hvad angaar det blandt Bilagene værende Udkast til Budget bemærkes, at dette utvivlsomt kan tjene som fremtidig Vejledning, men finder Udvalget det dog uhensigtsmæssigt, at der lægges et fast Budget. Det mest praktiske vil uden Tvivl være, om der for hvert Finansaar blev lagt et Budget indenfor den givne Ramme, der efter Udvalgets Skøn, ifald det skal være muligt at løse de omhandlede Opgaver paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade, bør sættes til 30.000 Kr. om Aaret.

Med Hensyn til Administrationen af en eventuel Bevilling vil Udvalget mene, at det mest naturlige vilde være, om Bevillingen blev givet som et særligt Tilskud til Færøernes Jordfond til Anvendelse til de foran omhandlede Formaal. Som bekendt er der ved Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme sket en Omlægning af Godsadministrationen ved Oprettelse af Færøernes Landbrugsraad, og vil Udvalget finde det selvfølgeligt, om Landbrugsraadet, der har Administrationen af de øvrige Landbosager, ogsaa faar Administrationen af de Bevillinger, der gives til Fremme af Husdyravl og Husdyrbrug paa Færøerne. Da der ved Lov Nr. 51 af 14. Marts 1931 om Hesteavlens Fremme paa Færøerne er givet Regler, der tildels griber ind i det foran skitserede har Udvalget fundet det paakrævet samtidig at fremsætte Forslag til Ændringer i fornævnte Lov.

Udvalget betragter det som en Selvfølge, at Landbrugsraadet benyt-

ter den Sagkundskab som Føroya búnaðarfelag er i Besiddelse af og overlader det mere praktiske Arbejde til Foreningen.

Udvalget fremsætter herefter:

A. Forslag til Lov Færøerne om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. v.
B. Regler for Anvendelse af det af Statskassen til Færøernes Jordfond ydede Tilskud i Henhold til Lov for Færøerne af 11. Februar 1931 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. v.
C. Forslag til Ændring i Lov Nr. 51 af 14. Marts 1931 om Hesteavlens Fremme paa Færøerne.

Lagtingets Landbrugsudvalg, den 10. Oktober 1939.

Kr. Djurhuus. *Hans Iversen.* *G. Winther.*

J. J. Simonsen. *J. P. Davidsen.*

A.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. v.

§ 1.

Af Statskassen ydes der Færøernes Jordfond et aarligt Tilskud paa 80.000 Kr. til følgende Foranstaltninger til Fremme af Husdyravl og Husdyrbrug m. m. paa Færøerne:

A. Til Indkøb og Underhold af gode Tyre og Hingste.
B. Til Præmiering af Avlsdyr, udpegede ved Afholdelse af Dyrskuer, eller paa anden hensigtsmæssig Maade.
C. Til andre Foranstaltninger til Husdyrbrugets Fremme.
D. Til Foranstaltninger til Bevarelse eller Forøgelse af Fuglebestanden i Udmark og i Fuglebjerge.

§ 2.

De i § 1 nævnte Tilskud ydes til de paagældende Formaal efter Regler, der efter at Lagtingets Erklæring er indhentet, fastsættes af Landbrugsministeren[1]).

§ 3.

For Tilskudenes Anvendelse aflægger Færøernes Landbrugsraad Regnskab sammen med Jordfondens øvrige Regnskab.

[1]) Jfr. Regler af

§ 4.

Denne Lov, der træder i Kraft den 1. April 1940, træder i Stedet for Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m. af 11. Februar 1931.

B.

Forslag

til

Regler for Anvendelse af det af Statskassen til Færøernes Jordfond gjeldende Tilskud i Henhold til Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Fremme af Husdyrbruget m. v.

A. Tilskud til Tyrehold og Indkøb af Tyre m. v.

1.

Tilskud til Tyrehold kan af Jordfonden ydes Sammenslutninger af Kvejere i en Bygd (Tyreholdsforeninger) eller Enkeltperson, der holder godkendt Avlstyr. Tilskud ydes fortrinsvis til Sammenslutninger. En Bygd betragtes som en Tyreholdskreds. Der kan ikke ydes Tilskud til mere end en Tyreholdsforening indenfor samme Tyreholdskreds.

2.

Tilskud til Tyrehold er betinget af, at vedkommende Tyr er godkendt af en Kommission paa 5 Medlemmer, bestaaende af Landbrugskonsulenten som Formand, Dyrlægen som Næstformand og 1 af Landbrugsraadet samt 2 af Føroya búnaðarfelag for 3 Aar ad Gangen valgte Mænd, at Tyren er fødet efter en god stambogført Ko (Landbrugsraadet kan dog, naar særlige Forhold taler derfor, dispensere fra denne Bestemmelse indtil 1. April 1942) samt at Tyren er mindst 2 Aar gammel og er fri for Tuberkulose. Samtidig som der sker Valg af ordinære Medlemmer til Kommissionen vælges henholdsvis 1 og 2 Suppleanter. Valgene gælder for 3 Aar ad Gangen. Efter Indstilling af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag fastsætter Landbrugsraadet de nærmere Regler for Kommissionens Arbejde.

3.

Tilskud til Indkøb af Tyre, der opfylder Betingelserne i Pkt. 2, kan ydes med indtil Halvdelen af Købssummen.

4.

Tilskud til Underhold af Avlstyre kan ydes med følgende aarlige Beløb:

Til Tyre paa 2—3 Aar	50	Kr.
- - 3—5 -	75	—
- — - 5 Aar og derover	100	—

Dog kan Landbrugsraadet efter Indstilling af Tyresynskommissionen forhøje Tilskudet for et Aar ad Gangen, naar særlige Forhold maatte tale derfor.

Naar en Tyreholdskreds holder Tyren hjemme paa Sommergræsning, kan Tilskudet forhøjes forholdsmæssigt, hvorhos der kan ydes Tilskud til

første Gang Indhegning af egnet, af Tyresynskommissionen godkendt Græsningsareal med indtil Halvdelen af Materialydelsen. Naar der anvendes Stengærde, kan der ogsaa ydes et Tilskud paa indtil Halvdelen af Arbejdslønnen.

Tilskud udbetales først, naar Arbejdet er synet og godkendt af Tyresynskommissionen.

Tilskud til Underhold er forøvrigt betinget af, at vedkommende Tyr af Dyrlæge er erklæret sund.

5.

Tyre, hvortil der i Henhold til foranstaaende er ydet Tilskud, maa ikke slagtes, afhændes eller udrangeres som Avlsdyr uden Samtykke fra Tyresynskommissionen, og skal der ved Salg indbetales til Jordfonden saa meget af Salgssummen, som svarer til det til Indkøbet ydede Tilskud, alt forsaavidt Salgssummen strækker. Det saaledes indbetalte kan genbevilges vedkommende Kreds til Indkøb af anden Tyr, forsaavidt den opfylder Betingelserne for Tilskud.

6.

En Tyr, hvortil der er ydet Tilskud, skal holdes forsikret for mindst et Beløb, svarende til det til Indkøb ydede Tilskud.

Kommer Forsikringsbeløbet til Udbetaling, skal dette eller en saa stor Del deraf, som svarer til det til Indkøb ydede Tilskud, indbetales til Jordfonden. Genbevilling til Indkøb af Avlstyr kan ske som i Pkt. 5 anført.

7.

Andragende om Tilskud indgives til Færøernes Landbrugsraad paa dertil indrettede Blanketter, der faas udleveret ved Henvendelse til Landbrugsraadet, Landbrugskonsulenten, Føroya búnaðarfelag og de lokale Landboforeninger. Blanketternes Indretning fastsættes af Landbrugsraadet efter Forslag af Tyresynskommissionen.

B. Tilskud til Kontrol ved Malkekvæget.

1.

Landboforeninger, der vil underkaste sig Kontrol med Mælkeydelsen hos Foreningsmedlemmernes Køer, kan dertil faa et særligt Tilskud af indtil Kr. 4,50 for hver kontrolleret Ko.

2.

Kontrol med de indmeldte Køer, saavel hvad angaar Foderforbrug som Mælkeydelse foretages af en dertil opført Kontrolassistent, der tillige fører det med Kontrollen forbundne Regnskab. Kontrolassistenten ansættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag. Skulde Forholdene medføre, at Kontrolassistenten ikke bliver i Stand til at foretage alt det med Kontrollen forbundne Arbejde, kan Landbrugsraadet tillade, at Kontrollen med Mælkeydelsen og Udtagning af Mælkeprøver delvis sker ved en dertil opført Person, medens Foderforbruget i saa Fald opgives af hver enkelt Koejer paa Tro og Love paa dertil indrettede Skemaer.

3.

Efter Forslag fra Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag fastsætter Landbrugsraadet nærmere Instruks for Kontrolarbejdet.

C. Tilskud til Kvægopdrættere.

1.

Der kan ydes Tilskud til Kvægopdrættere, naar disse vil underkaste sig Kontrol af det i disse Regler under Punkt 4 nævnte Udvalg, og iøvrigt paa de i det efterfølgende nævnte Betingelser.

2.

De Køer, til hvis Underhold der kan ydes Tilskud, skal opfylde Bestemmelserne for Optagelse i Kostambogen (Afdeling E), hvorhos det er en Betingelse, at de Tyre, der anvendes til Bedækning af disse Køer, opfylder de i Afdeling A Pkt. 2 fastsatte Krav og tillige saa vidt muligt har opnaaet anerkendende Bedømmelse for Afkom (Afdeling D).

3.

Opdrætteren enes med Landbrugskonsulenten om Opdrættets Ordning og forpligter sig til at afhænde til Opdrætning eller selv at opdrætte samtlige de efter godkendte Køer faldne Kalve, for saa vidt Landbrugskonsulenten skønner, at dette bør gøres, ligesom han forpligter sig til at afhænde som Tillægsdyr alle Kalve, Ungdyr eller voksne Dyr, som han ikke har Brug for til eget Tillæg eller i sin egen Besætning.

4.

De Kvægopdrættere, der modtager Tilskud efter disse Regler, er underkastet Kontrol af et Udvalg, bestaaende af Landbrugskonsulenten, Dyrlægen og en af Landbrugsraadet valgt Mand. Udvalget kan naar som helst samlet eller ved et af sine Medlemmer gøre sig bekendt med Kvægholdets Ordning og Gang, og er vedkommende Kvægopdrætter pligtig til at rette sig efter de Forskrifter, der i saa Henseende maatte gives af Udvalget. Udvalget giver Landbrugsraadet Underretning om Tilfælde, hvor givne Paalæg ikke efterkommes.

5.

Til hver anerkendt Ko kan der ydes et aarligt Tilskud hvis Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af det i Pkt. 4 nævnte Udvalg.

Ved Fastsættelsen af Tilskudets Størrelse vil der særlig være at tage Hensyn til det Arbejde, der skønnes nedlagt i Opdrættet samt Avlsdyrenes Kvalitet og Afstamning. Der bør som Regel ikke ydes et højere Tilskud end 30 Kr. pr. Ko.

6.

Til Indkøb af Avlsdyr, godkendt af det under Pkt. 4 nævnte Udvalg, kan der efter Indstilling af Udvalget ydes et Tilskud af indtil 75 % af de med Indkøbet forbundne Udgifter med Fradrag af det Beløb, der indkommer ved Salg af det eller de Dyr, der samtidig udskydes af Besætningen. Udrangeres ingen Dyr af Besætningen, kan der ydes et Tilskud af indtil 50 %.

7.

Ansøgninger om Tilskud indgives til Landbrugsraadet paa dertil indrettede Skemaer.

D. Tilskud til Afholdelse af Kvægskuer og til Udvalg af Tillægsdyr.

1.

Der kan afholdes almindelige Kvægskuer for større Omraader og lokale Ungskuer for enkelte Tyreholdskredse.

Tid og Sted for Afholdelse af saadanne Skuer fastsættes af den under Afsnit A, Pkt. 2, nævnte Tyresynskommission, der ogsaa skal fungere som Dommerkommité ved Skuerne.

2.

Tiden og Stedet for Kreaturernes Bedømmelse bekendtgøres forud paa den i Kredsen sædvanlig brugte Maade, hvorhos Skuer for større Omraader bekendtgøres i et eller to af de mest udbredte Blade paa Øerne.

3.

Anmeldelse af Kreaturer til Dyrskue sker paa Blanketter, der udleveres af Landbrugsraadet gennem Landbrugskonsulenten, Føroya Búnaðarfelag og de lokale Landboforeninger.

Blanketterne vedrørende Dyr, der ønskes fremstillet, skal være Landbrugskonsulenten i Hænde senest 3 Uger før den berammede Skuedag. Efter at Landbrugskonsulenten har gennemgaaet Anmeldelserne, forsyner han disse med Løbenumre og tilbagesender disse senest 3 Dage før den berammede Skuedag til Formanden for den lokale Landboforening.

4.

Kreaturerne bedømmes i følgende Klasser:

1. Tyre 2 Aar gamle og derover.
2. Tyre mellem 1 og 2 Aar.
3. Køer.
4. Kvier.

5.

I Klasse 1 og 3 uddeles ved almindelige Kvægskuer Præmier i 3 Grader, 1., 2. og 3. Præmie. I Klasse 2 og 4 uddeles kun Bevaringspræmier, der kan gradueres som foran nævnt. Tyre kan opnaa særlig Præmie for Afkom. Præmiernes Art og Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Forslag fra Føroya búnaðarfelag.

Der kan tildeles det samme Dyr Præmie i samme Klasse i følgende Grad 1. efter 2. og 2. efter 3. — foruden Afkomspræmie. Ko, der ikke opnaar Præmie ved almindeligt Kvægskue, men af Dommerne anses skikket som Avlsdyr, kan opnaa Anerkendelse.

Ved lokale Ungskuer tildeles kun Anerkendelse.

6.

Samtlige Distrikter, der har Adgang til enten lokale eller større Kvægskuer, tilvejebringer den Plads med nødvendigt Udstyr og den Bistand som kræves til Dyrskuets Afholdelse samt Lokale til Bedømmelseskommissionen, og hvad der ellers af Føroya búnaðarfelag efter Samraad med Landbrugskonsulenten anses fornødent.

7.

For og under hvert større Skue føres under Kommissionsformandens Ansvar en Protokol over de fremmødte og bedømte Kreaturer. Til denne Protokolføring har Formanden Ret til for hvert Skue at antage lønnet Medhjælp.

8.

Beretning om Skuet, skrevet paa et dertil indrettet Skema, affattes af Kommissionens Formand i 2 Expl. og indsendes senest 2 Maaneder efter at Skuet er afholdt til Landbrugsraadet og Føroya búnaðarfelag.

E. Førelse af Stambog.

Under Tilsyn af Landbrugskonsulenten føres Stambog over samtlige Køer og Tyre, hvortil der ydes Tilskud efter nærværende Regler.

Nærmere Regler for Stambogens Førelse samt Forskrifter for Optagelse i samme fastsættes af Landbrugsraadet efter Forslag af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag.

F. Tilskud til Hesteavlen.

1.

Tilskud af Jordfonden kan ydes til Indkøb og Underhold af en Avlshingst i hvert af Distrikterne: Suderø, Sandø, Vaagø og Østerø Syssel og Sydstrømø og Nordstrømø Præstegæld. For saa vidt Forholdene skulde kræve det, kan der tilligе ydes Tilskud til en Hingst i Norderøernes Syssel. Kan det godtgøres, at særlige Avlshensyn taler for det, kan der ydes Tilskud til mere end én Hingst i hvert af de nævnte Distrikter.

Dette afgøres i saa Fald af Landbrugsraadet efter Indstilling af den i § 4 i Lov Nr. 51 af 14. Marts 1931 om Hesteavlens Fremme paa Færøerne nævnte Kommission, jfr. § 2 i Lov Nr. af

2.

Tilskud til Indkøb af Stambingste kan ydes med indtil $^{4}/_{5}$ af Købssummen, iberegnet Omkostningerne ved Transport fra Indkøbsstedet til Distriktet.

3.

Indkøbet forestaas af den i Pkt. 1 nævnte Kommission, men skal Kommissionen inden Indkøbet have givet de interesserede Hoppeejere Lejlighed til at udtale sig om Racespørgsmaalet.

4.

Til Underhold af Hingste, der er godkendt af den i Pkt. 1 nævnte Kommission, kan der ydes et Tilskud af indtil 200 Kr. aarlig, naar Reglerne for Hingstens Underhold og Brug er godkendt af Kommissionen.

5.

Tilskud til Køb og Underhold af Hingste kan kun gives, naar der til vedkommende Hingst er indtegnet mindst 10 Hopper. Det aarlige Bidrag til Hingstens Underhold bortfalder, naar der i et Regnskabsaar har været mindre end 5 Hopper til Bedækning hos vedkommende Hingst.

6.

Landbrugskonsulenten eller andre Medlemmer af Kommissionen er berettiget til naar som helst at gøre sig bekendt med Hingsteholdet og føre Kontrol med, at Hingsten behandles og bruges i Overensstemmelse med de vedtagne Regler.

7.

Inden hvert Aars 1. December skal der af Hingsteholderen tilstilles Hingstesynskommissionen Meddelelse om Hingstens Brug i det forløbne Aar paa dertil af Kommissionen affattede Skemaer.

I Løbet af December Maaned indsender derefter Kommissionen en

samlet Indberetning til Landbrugsraadet over de indkomne Meddelelser. En Genpart af Indberetningen tilstiller Kommissionen samtidig Føroya búnaðarfelag.

8.

Hingsten holdes saa vidt muligt forsikret og skal hvert Aar underkastes Syn af en autoriseret Dyrlæge.

9.

Salg eller Udrangering af Hingste, hvortil Tilskud er ydet efter foranstaaende Regler, maa ikke finde Sted uden med Hingstesynskommissionens Samtykke. Af Salgssummen indbetales til Jordfonden et saa stort Beløb, som svarer til det oprindelig til Indkøbet ydede Tilskud, alt indenfor de Rammer Salgssummen strækker.

Paa tilsvarende Maade forholdes der, for saa vidt Forsikringssummen ved en Hingsts Død kommer til Udbelaling.

10.

Der kan ydes Tilskud til Leje eller Køb samt til første Gangs Indhegning af Areal, egnet til Opholdssted for Stamhingste med Hopper i Parringstiden.

Tilskudets Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Hingstesynskommissionens Indstilling.

11.

Ved de Syn af Hingste, der foretages i Henhold til Lov af 14. Marts 1931 om Hestcavlens Fremme paa Færøerne, jfr. Lov Nr. af om Ændring i førnævnte Lov skal Hopper ogsaa kunne føres frem til Bedømmelse. Ved saadant Skue kan Præmier tildeles saavel Hingste som Hopper, henholdsvis over 4 Aar og over 8 Aar.

Præmierne uddeles i 3 Klasser: 1., 2. og 3. Præmie, hvorhos 2-aarige og 3-aarige Hingste og 2-aarige Hopper kan tildeles henholdsvis Holdepenge og Anerkendelse. Bedømmelsen foretages af den i § 2 i Lov af om Hestcavlens Fremme paa Færøerne omhandlede Kommission.

Præmiernes Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af Hingstesynskommissionen.

Over hvert afholdt Skue lader Kommissionsformanden føre Protokol over de fremmødte Dyr, hvorefter Beretning om Skuet indsendes til Landbrugsraadet og Føroya búnaðarfelag senest 2 Maaneder efter Skuets Afholdelse.

Skulde der i et Distrikt ikke være afholdt Hingsteskue efter Reglerne i fornævnte Lov af 14. Marts 1931, jfr. Lov Nr. af , kan Hingste og Hopper med Tilladelse fra Hingstesynskommissionen føres frem til Bedømmelse ved et af Distriktets Kvægskuer.

Bedømmelse og Præmiering foregaar efter Reglerne for Kvægskue.

12.

Ansøgning om Tilskud efter fornævnte Regler indgives til Landbrugsraadet paa dertil indrettede Blanketter, der faas udleveret hos Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag samt hos de lokale Landboforeninger.

G. Tilskud til Badeindretninger for Faar samt til Faarefolde.

1.

Der kan ydes Tilskud til Opførelse af Badekar til Vaskning af Faar

for Utøj, fortrinsvis i Forbindelse med hensigtsmæssig Indretning af Faarefolde.

2.

Tilskud kan ydes med indtil $^1/_3$ af Omkostningerne, dog højst et Beløb, svarende til Prisen for det anvendte Materiale.

3.

Ansøgning om Tilskud, bilagt Plan og Overslag, indgives paa dertil indrettede Skemaer til Landbrugsraadet. Andragendet underskrives af Haugens Ejer eller Bestyrelse.

4.

Tilskud kan først udbetales, naar der foreligger Attest for, at Arbejdet er udført efter en af Landbrugsraadet godkendt Plan, og Haugens Ejer eller Bestyrelse har underskrevet Erklæring om at ville vedligeholde det udførte Anlæg.

5.

Ønskes der foretaget Ændringer ved et Anlæg, hvortil der er ydet Tilskud i Henhold til foranstaaende Regler, kan Landbrugsraadet meddele Tilladelse dertil og eventuelt yde Tilskud, naar det skønnes, at Foranstaltningen medfører en Forbedring for Haugens Drift.

H. Tilskud til Opdræt af Avlsfaar samt Præmiering af saadanne.

1.

Saavel ved almindelige Kvægskuer som ved særlige Skuer kan der fremstilles Faar til Bedømmelse med paafølgende Præmiering.

2.

Faarene bedømmes i følgende Klasser: I. Væddere, over 1 Aar, II. Vædderlam indtil 1 Aar, III. Faar over 2 Aar, IV. Faar fra 1 til 2 Aar, V. Gimmerlam, VI. Flokke af Faar fra 3 indtil 10 Dyr. Alderen regnes fra 1. Maj. Ved Bedømmelsen skal der saa vidt muligt tages Hensyn til Afstammingen. Kun Faar af færøsk Race kan konkurrere om Præmie.

3.

Der ydes i Klasse I, II, III, IV og VI Præmier i 3 Grader: 1., 2. og 3. Præmie, medens der i Klasse V kun gives Anerkendelse. Præmiernes Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag.

4.

Andragende om Afholdelse af Skue for Faar indsendes til Føroya búnaðarfelag og skal indeholde Oplysning om, hvor mange Bygder, der menes at ville deltage, og hvor stor Tilslutningen menes at ville blive. Ved Behandling af Andragender om særlige Skuer for Faar skal der tages Hensyn til, at saa mange Bygder som muligt kan deltage i Skuet, samt at Skuet kan give Anledning til Spredning af gode Avlsdyr ved Salg.

5.

For saa vidt Udstillere ønsker det, kan der paa Skuepladsen efter endt Bedømmelse holdes Auktion over udstillede Dyr, der er anerkendt som gode Avlsdyr.

6.

Nærmere Regler for Udstillingens Ordning fastsættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag.

7.

Bedømmelsen foretages af Landbrugskonsulenten sammen med to Mænd, en valgt af Landbrugsraadet og en af Føroya búnaðarfelag.

8.

Til Væddere, der ikke har været anvendt til Avl førend efter $1\frac{1}{2}$ Aars Alderen, kan der efter Indstilling af den i Pkt. 2 nævnte Bedømmelseskomité af Jordfonden ydes passende Tilskud, naar det kan dokumenteres, at Vædderen har været født paa Stald den første Vinter.

I. Præmier for veldrevne Faarebrug.

For veldrevne Faarebrug kan der efter Indstilling af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag og efter at vedkommende Haugestyre er hørt af Jordfonden ydes Præmier enten til Besidderen af vedkommende Brug, eller vedkommende Faarerøgter. Præmiens Størrelse, der fastsættes i hvert enkelt Tilfælde af Landbrugsraadet under Hensyntagen til de foreliggende Omstændigheder, maa ikke i noget Tilfælde overstige 100 Kr. til en enkelt Person.

K. Tilskud til Gedeavl.

1.

Naar Gedeholdere med et samlet Antal af 10 Geder fremsætter Begæring derom, kan der ydes Tilskud til Indkøb og Underhold af Gedebuk paa følgende Betingelser.

2.

Bukken maa være mindst 7 Maaneder gammel og enten have opnaaet Præmie ved et Skue eller være godkendt af Landbrugskonsulenten.

3.

Reglerne for Bukkens Underhold og Benyttelse skal være godkendt af Landbrugsraadet efter Indstilling af Landbrugskonsulenten.

4.

Tilskud til Indkøb af Gedebuk kan ydes med indtil $^3/_4$ af Indkøbsprisen med Tillæg af Omkostningerne ved Transport fra Indkøbsstedet til Bestemmelsesstedet. Tilskud til Underhold af Gedebuk kan i de første 3 Aar ydes med indtil 50 Kr. aarlig, derefter med indtil 25 Kr. aarlig. Andragende om Tilskud sendet til Landbrugsraadet. Med Andragendet skal følge Oplysning om Antallet af Gedeejere og Geder, der er indtegnet til Bukken, Regler for Bukkeholdet og for Bukkens Benyttelse samt Erklæring fra Landbrugskonsulenten.

5.

Ved de almindelige Kvægskuer skal der være Lejlighed til at fremføre Geder og Bukke til Bedømmelse, ved hvilken der til Dyr, som er kommet til avledygtig Alder kan ydes Præmier i 3 Grader: 1., 2. og 3. Præmie.

Præmiernes Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af Føroya búnaðarfelag i Samraad med Landbrugskonsulenten.

6.

For saa vidt særlige Forhold skulde tale for det, kan der ydes Tilskud til Indkøb og Underhold af Bukke, der skal benyttes i et Distrikt med mindre end 10 Geder.

7.

Ved Indkøb af Hundyr fra Steder udenfor Færøerne kan der ydes Gedeholdere et Tilskud til Dækning af Omkostninger ved Transporten fra Indkøbsstedet.

8.

Bukke, til hvis Underhold eller Indkøb der er ydet Tilskud, maa ikke sælges uden Landbrugskonsulentens Samtykke. Ved Salg refunderes der af Salgssummen Jordfonden det Beløb, der svarer til det til Indkøbet ydede Tilskud, alt saavidt Salgssummen strækker.

L. Tilskud til Oprettelse og Vedligehold af Avlssvinestammer.

1.

Af Jordfonden kan der efter derom indgiven Ansøgning ydes Tilskud til Oprettelse og Hold af Avlssvinestammer.

2.

Stammen skal bestaa af en Orne, ikke under et Aar gammel, og mindst 3 Søer, ikke under 8 Maaneder gamle. Stamdyrene skal være godkendt af Landbrugskonsulenten og ved Undersøgelse af en autoriseret Dyrlæge være erklæret fri for smitsom Sygdom og iøvrigt sunde. Landbrugskonsulenten kan kræve, at Dyrene skal undersøges af en autoriseret Dyrlæge, naar han finder det fornødent.

3.

Til Indkøb af Stamdyrene kan der ydes indtil Halvdelen af Indkøbsprisen med Tillæg af Omkostninger ved Transport fra Indkøbsstedet, hvorhos der kan ydes et aarligt Tilskud til Stamdyrenes Underhold.

4.

Tilsyn og Kontrol med Stammen føres af Landbrugskonsulenten, hvem det paahviler sammen med Stammeholderen at indsætte og udmønstre Stamdyr, give Vejledning med Hensyn til Dyrenes Fodring, Røgt og Pleje, samt paatale Forhold, som han anser for uheldige for Stammens Trivsel.

5.

Til Erstatning for Dyr af en Avlsstamme kan der af Jordfonden ydes Tilskud til Indkøb af Stamdyr fra Steder udenfor Færøerne. Tilskud ydes efter Reglerne i Pkt. 3.

Ved Salg af Stamdyr, til hvis Indkøb der er ydet Tilskud, skal der forlods af Salgssummen indbetales til Jordfonden et Beløb, svarende til det ydede Indkøbstilskud, alt saa vidt Salgssummen strækker.

6.

Stamholderen er pligtig til at føre Regnskab over Stamtallets Ind-

tægter og Udgifter og paa Anfordring tilstille Landbrugsraadet Oplysninger om Driften.

Ved Salg af Grise i Alderen fra 4—12 Uger fastsættes Prisen af Stamholderen sammen med Landbrugskonsulenten. I Tilfælde af Uenighed afgør Landbrugsraadet Spørgsmaalet.

7.

Opsigelse af Stamholdet kan fra begge Sider ske inden hvert Aars 1. April til Ophør senest den derefter følgende 1. Oktober.

M. Tilskud til Fjerkræavl.

1.

Til Fremme af Fjerkræavl kan der af Jordfonden efter Indstilling af Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag ydes Tilskud til Indkøb af Rugeæg og Avlsdyr af Høns, Ænder, Gæs og Kalkuner, hvorhos der kan ydes Præmier ved Udstillinger af Fjerkræ samt Præmier for tidssvarende og godt byggede Hønsehuse og til Udbredelse af Oplysning om Fjerkræavl. Præmiernes Størrelse fastsættes af Landbrugsraadet efter Indstilling af Landbrugskonsulenten.

2.

Til Sammenslutninger af Fjerkræholdere kan der ydes Tilskud til Indkøb af Maskiner til kunstig Rugning og Opdrætning, naar Sammenslutningernes Love er godkendt af Landbrugsraadet. Tilskudets Størrelse kan ikke overstige $^1/_3$ af de med Maskinernes Anskaffelse forbundne Udgifter. Andragender om Tilskud indgives til Landbrugsraadet, bilagt Erklæring fra Landbrugskonsulenten og Føroya búnaðarfelag.

N. Tilskud til Bevarelse og Forøgelse af Fuglebestanden.

Der kan gives Tilskud til Foreninger eller enkelte Personer til Iværksættelse af Foranstaltninger, der gaar ud paa at bevare og forøge Fuglebestanden i Udmark eller Fuglebjerg, ved en effektiv Dyrebeskyttelse, ved Indførsel og Udsættelse af Fugle, ved Gravning af Huler i Fuglebjerge eller paa anden hensigtsmæssig Maade. Tilskuddets Størrelse bestemmes i hvert enkelt Tilfælde af Landbrugsraadet i Forhold til de Udgifter, der maatte være nødvendige eller ønskelige til Foretagendets Udførelse. Ligeledes kan der uddeles Præmier til Foreninger eller enkelte Personer, der overfor Landbrugsraadet kan godtgøre, at de har bidraget væsentlig til Forøgelse af Fuglebestanden i Fuglebjerge eller Udmark. Præmiernes Størrelse vil i hvert enkelt Tilfælde være at bestemme af Landbrugsraadet under tilbørlig Hensyntagen til det opnaaede Resultat, til Præmietagerens Opfindsomhed, Arbejde og Udlæg samt til eventuelt tidligere modtagne Tilskud.

O. Udbetaling af Tilskud og Præmier.

Samtlige Tilskud og Præmier udbetales af Jordfonden gennem Landbrugsraadet, der aflægger Regnskab herover sammen med Jordfondens øvrige Regnskab.

C.

Forslag

til

Ændring i Lov Nr. 51 af 14. Marts 1931 om Hestearlens Fremme paa Færøerne.

---

§ 1.

I § 2 udgaar i første Punktum, „jfr. § 4, 1ste Stykke."

§ 2.

§ 4 affattes saaledes:

Til at udføre de i denne Lov fastsatte Hingstesyn nedsættes en Kommission bestaaende af Statens Landbrugskonsulent, samt den af Landbrugsministeriet ansatte Dyrlæge, en af Landbrugsraadet valgt Mand samt 2 af Føroya búnaðarfelag valgte Mænd. Samtidig vælges henholdsvis 1 og 2 Suppleanter. Valg af Medlemmer og Suppleanter gælder for 3 Aar ad Gangen. Landbrugskonsulenten er Kommissionens Formand og Dyrlægen Næstformand.

I Tilfælde hvor saavel Landbrugskonsulenten som Dyrlægen har Forfald udpeger Landbrugsraadet Stedfortrædere for disse.

§ 3.

I § 6 2det Punktum ændres „Amtmanden" til „Landbrugsraadet" og i sidste Sætning „han" til „dette".

4.

I § 8 ændres „Amtmanden" til „Landbrugsraadet".

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1940.

A.B. „Føroyar Amtstidende"s Boghytkeri, Thorshavn.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VI—1/1939: (Broytan av grindareglugerðini).

Til nærværende Udvalg er henvist Spørgsmaalet om Ændringer i Grindereglementet.

Man henviser til Beretning fra det staaende Udvalg, afgivet 7. f. M. og de fra Sysselmændene indhentede Erklæringer, og Udvalget kan slutte sig til Beretningen og de deri fremsatte Forslag, dog med nedennævnte Ændringer:

I Forslagets § 4 bestemmes, at i Tilfælde, hvor der ikke bliver mindst 1/2 Skind Hval til hver Baadspart, tilfalder Halvdelen Fangstmændene, og Resten deles mellem Beboerne i Madhvals-Distriktet. Dette Begreb er noget ubestemt, og Udvalget skal derfor foreslaa en klarere Bestemmelse saaledes som nedenfor angivet.

§ 7 indeholder Regler om Distriktsinddelingen. Forslaget tiltrædes, dog saaledes, at for Klaksvig-Distriktets Vedkommende skal Vestsiden af Østerø faa halve Parter, da Beboerne paa Vestsiden af Østerø ellers mister for meget i Forhold til den nuværende Ordning, og da Klaksvig-Distriktet ikke derved bliver altfor uforholdsmæssig stort.

Underskrevne Jacob Nielsen stiller et særligt Forslag om, at der til Skadehval ikke maa udlægges over 5 pCt. af Fangsten for at begrænse, at Skadehvalen skal sluge altfor meget paa Partehvalens Bekostning. Forsaavidt de 5 pCt. ikke dækker Skaden, skal Resten paalignes Kommunerne i Distriktet i Forhold til de Parter, som tilfalder Beboerne i vedkommende Kommune. Dernæst foreslaar jeg, at Grindemændene selv maa holde sig med Grinderedskab, idet der da passes bedre paa Redskaberne. Der er mange gode Grindemænd, som aldrig har mistet eller brækket deres Hvalvaaben. Edw. Mitens slutter sig hertil.

O. F. Joensen tager Forbehold med Hensyn til Fordelingsforslaget i § 4.

Forslag
til
Bekendtgørelse om Ændringer i Reglement af 14. Juni 1909 om Grindefangsten paa Færøerne.

§ 1.

I § 10, Stykke 1, ændres Ordene «paa Sandø» til «Sand og Husevig paa Sandø».

§ 2.

Sidste Punktum i § 18: «Naar Sysselmanden..... Gennemsnitspris» udgaar, og i Stedet sættes:

Naar Vurderingen af Grinden er endt, og Vurderingen af Skaden er sket, bortsælger Sysselmanden eller en af ham antagen Person straks forsaavidt det ikke hindres af Natmørke, det, der udlægges som Skadehval. Dækkes ikke Skaden, kan han udlægge mere.

§ 3.

§ 19 a udgaar.

§ 19 d og e udgaar.

I § 19 f indføjes efter Mandskade: «der ikke er af en saadan Art, at det lidte Tab erstattes efter Ulykkesforsikringsloven», og der tilføjes § 19 f: «Paa trykte Blanketter maa de, som kræver Erstatning for bortkomne Aarer og lign., paa Tro og Love bekræfte Rigtigheden af deres Opgivende.»

Forslag fra Mitens og Nielsen:

Ordene: «og Redskaber» erstattes med: «og Baaderedskaber» og følgende Sætning udgaar: «For bortkomne eller helt beskadigede Hvalvaaben udleveres der ... Skadehval.»

Fra Mindretallet (Jacob Nielsen):

I § 19 f indskydes efter Ordene: «Der skal ved hver Fangst forlods udlægges saa megen Hval, at dens Værdi stemmer med det Beløb, hvortil den er ansat» følgende: «dog ikke over 5 pCt. af den samlede Fangst», og der tilføjes: «Forsaavidt de udlagte 5 pCt. ikke dækker Skaden, bliver det resterende Beløb at paaligne Kommunerne i det paagældende Hvaldistrikt i Forhold til de Parter, som er tilfaldet Beboerne.»

§ 4.

§ 20 affattes saaledes:

Det, som efter at disse Poster er fradragne hele Beløbet, bliver tilbage, kommer som Partehval til almindelig Deling. Naar der ikke bliver mindst ½ Skind Hval til hver Baadspart jfr. § 23, tilfalder Halvdelen Fangstmændene. Resten deles mellem Beboerne i den Kommune, hvor Grinden dræbes, dog at der, naar Grinden dør i *Fundingsbotn*, foretages Delingen mellem Beboerne i *Funding* og *Andefjord Kommuner*, naar Grinden dræbes i *Sundet*, foretages Fordelingen mellem Beboerne i *Kvalvig Kommune* og Bygderne *Svinaaer*, *Nordskaale*, *Øvebakke* og *Øre*, naar Grinden dør i *Thorshavn*, foretages Fordelingen mellem Beboerne i *Thorshavn Kommune*, *Arge*, *Højvig* og *Hvidenæs* samt *Nolsø*, naar Grinden dør i *Vestmanhavn*, foretages Fordelingen mellem Beboerne i *Vestmanhavn Kommune* og Bygden *Vaalen*, naar Grinden dør i *Midvaag*, foretages Fordelingen mellem Beboerne i *Midvaag* og *Sandevaag Kommuner*, og

naar Grinden dør i *Vaag*, fordeles den mellem Beboerne i *Vaag Kommune*, *Porkere Kommune* og Beboerne i *Lopra* og *Øgrum*.

Sysselmanden opfordrer Fangstmændene til at melde sig inden en af ham fastsat kort Frist, og Stridigheder om, hvem der skal anses som Fangstmænd, afgøres af Sysselmanden efter Forhandling med Grindeformændene. Sysselmanden er bemyndiget til at udpege en eller flere af disse til at modtage det, der udlægges til Fangstmændene, og foretage den videre Fordeling. Den Del af Fangsten, som tillægges Fangstmændene, fordeles saaledes, at der tillægges de anvendte Fangstbaade 1 Andel til hver Firemandsfarer, 2 Andele til en Seksmandsfarer, 3 Andele til en Ottemandsfarer og 4 Andele til en Timandsfarer, medens hver Fangstmand faar en Andel.

§ 5.

§ 21 udgaar.

§ 6.

I § 22 udgaar Ordene «Saavel ..... Jordehvalen».

§ 7.

§ 23 affattes saaledes:

Til enhver af de forskellige Hvalvaage skal for Fremtiden høre følgende Distrikter, der alle faar fulde Parter:

I. *Norderøernes Syssel:*
   a) Til *Kvannesund* og *Vedvig:*
      Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov).
   b) Til *Klaksvig:*
      Norderøernes Syssel og Østsiden af Østerø (Avevig til Gjov) og Vestsiden af Østerø, der dog kun faar halve Parter.

II. *Østerø Syssel:*
   a) Til *Gøte, Fuglefjord* og *Fundingsbotn:*
      Østerø og Norderøernes Sysler.
   b) Til *Sundet mellem Strømø og Østerø:*
      Strømø og Østerø Sysler.

III. *Strømø Syssel:*
   a) Til *Thorshavn:*
      Strømø og Vestsiden af Østerø.
   b) Til *Kvalvig:*
      Ligesom Sundet (jfr. ovenfor).
   c) Til *Vestmanhavn* og *Saxen:*
      Strømø og Vaagø Sysler samt Vestsiden af Østerø fra Østnæs til Ejde, der dog kun faar halve Parter.

IV. *Vaagø Syssel:*
   a) Til *Midvaag:*
      Vaagø Syssel og Vestsiden af Strømø, Hestø og Kolter samt Østsiden af Strømø, der dog kun faar halve Parter.

V. *Sandø Syssel:*
   Til alle Hvalvaage:
   Sandø Syssel.

VI. *Suderø Syssel:*
   Til alle Hvalvaage:
   Suderø Syssel.

Hvor der ovenfor er fastsat halve Parter, bortfalder disse, naar Grinden er saa lille, at der kun kan blive ½ Skind pr. Baad, naar disse halve Parter bortfalder.

Forøvrigt er det den almindelige Regel, at de udenfor Distriktet boende Mænd over 15 Aar, der ankommer til Hvalvaagen, inden Vagtbold er sat, erholder hele Parter, og de, der ankommer efter denne Tid, men inden Vurderingen er endt, halve Parter, samt at Delingen til enhver Bygd og til Thorshavn sker efter Folketal, 25 Personer regnede til hver Baadspart. Naar der ved Beregningen udkommer Brøkdele af Skind til en Bygd eller et Nr., udlægges saadanne Brøkdele som Regel ikke, men afrundes som Regel saaledes, at halve Skind eller derover regnes til hele Skind, og hvad der er under halve Skind bortfalder, med mindre Bygden ikke tager til en hel Baad.

§ 8.

§ 30 første Punktum, affattes saaledes:

Enhver er pligtig til at lade den ham tilfaldende Andel afhente inden 6 Timer efter at Delingen er endt, medmindre han underretter Sysselmanden om, at han er forhindret i at afhente Andelen til den foreskrevne Tid, i hvilket Tilfælde Sysselmanden kan tilstaa en yderligere Udsættelse paa 6 Timer.

§ 9.

§ 31 affattes saaledes:

«Det er forbudt uden Tilladelse fra Lagtinget eller et af dette bemyndiget Udvalg at udføre Grind fra Færøerne».

§ 10.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. Januar 1940.

Lagtingets Udvalg for forskelligartede Sager,
Thorshavn, d. 12. Oktober 1939.

O. F. Joensen. *Edw. Mitens.* *Jacob Nielsen.*

H. R. JAKOBSENS BOGTRYKKERI
MOGENSENSTRÆDE, THORSHAVN

NEVNDARÁLIT

I

LØGTINGSMÁLI NR. I — 3|1939:

(FÍGGJARÆTLAN FYRI ØKONOMISKA GRUNNIN)

Fyri tingið er framlagt uppskot frá landsnevndini.

Figgjarnevndin mælir til at samtykkja uppskotið við hesum broytingum:

Ad. A. *Brýr og lendingar.*

Studningurin verður hækkaður til 10.000 kr.

Ad. B. 4. *Føroya Fólkaháskúli.*

Meirilutin (Dam, Davidsen, Jacobsen og Mitens) setur fram uppskot um 3000 kr. Minnilutin (Djurhuus, Joensen og Poulsen) setur fram uppskot um 1500 kr.

Ad. C. 4. *Skjalasavnið.*

II I

Tingið hevur samtykt at hækka studningin 2675 kr. til 2500 kr.

Ad. C. 5. *Løgtingssøgan.*

Studningurin verður hækkaður til 1500 kr. og landsnevndini givið heimild til at søkja ríkiskassan og Carlsbergfonden um hóskandi studning.

Ad. C. 7. *Studningur til studerandi.*

Nevndin mælir til at geva landsnevndini heimild at nýta upp til 1500 kr. til ærulán.

Ad. C. 8. *Studningur til Chr. Matras.*

Meirilutin setur fram uppskot um 1200 kr., treytað av frágreiðing um orðabókaarbeiðið.

Ad. D. 3. *Føroya Ferðamannafelag.*

Meirilutin setur uppskot fram um 500 kr. Minnilutin hevur einki uppskot.

Ad. D. 5. *Barnaheimið.*

Landsnevndin fær heimild til at hækka studningin við upp til 500 kr. aftrat, tá roknskapur fyri 1939 fyriliggur, til rindan av undirskoli vegna dýrtiðina.

Ad. D. 8. *Ferðastudningur til handverkarar og jarðabrúksnæmingar* verður 1500 kr.

Ad. D. 9. *Minnisvarði í Klakksvík.*

Nevndin mælir til at tingið sum eigari av »Smirli« veitir 200 kr.

Ad. D. 10. *Studningur til Føroya Revaalifelag.*

Nevndin mælir til at veita 250 kr.

Ad. D. 11. *Studningur til umvøling av sjúkrahúsinum í Føroyingahavnini.*

Hin føroyska sjómansmissiónin hevur haft útreiðslur til umvøling 1036 kr. 30 oyru, harav til tilfar 481 kr. 30 oyru. Nevndin mælir til at veita 500 kr.

Viðvíkjandi inntøkunum skal nevndin mæla til, at posturin innfluttningsgjald verður hækkaður til 40.500 kr.

Nevndin setur hereftir fram niðanfyri standandi uppskot.

FÍGGJARNEVNDIN, Tórshavn, 16. okt. 1939.

Johan Poulsen. O. F. Joensen. Kr. Djurhuus. P. M. Dam.

J. P. Davidsen. M. A. Jacobsen. Edw. Mitens.

UPPSKOT

TIL

FÍGGJARSAMTYKT

FYRI

ØKONOMISKA GRUNN LØGTINGSINS

1940

Inntøkur:

	Kr. øyr.
1. Innflutningsgjald	40.500,00
2. Stórhvalaveiða	2.500,00
3. Eftirstøður (vørubandilin)	2.000,00
4. Munur	225,00
	45.225,00

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
A. Brýr og lendingar		10.000,00
B. Skúlamál:	Kr. øyr.	
1. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	
2. Studentaskeiðið	12.000,00	
3. Skúlabókagrunnurin (3. studningur av 5-árajáttan)	500,00	
4. Føroya Fólkaháskúli	3.000,00	
5. Læraranámskeið	500,00	
		18.000,00
C. Vísindi og bókmentir o. t.:	Kr. øyr.	
1. Studningur til J. H. O. Djurhuus	500,00	
2. »Varðin«	500,00	
3. Føroya Forngripafelag	300,00	
4. Skjalasavnið	2.675,00	
5. Løgtingssøgan	1.500,00	
6. »Føroya kvæði« (3. studning av 9-ára játtan)	1.000,00	
7. Studningur til studerandi	1.500,00	
8. Studningur til Chr. Matras	1.300,00	
		9.275,00
D. Ymist:	Kr. øyr.	
1. Eftirløn til frkr. Flagstad og Berg	2.800,00	
2. Honorar til frk. Bærentsen	200,00	
3. Føroya Ferðamannafelag	500,00	
4. Fráhaldsfeløgini	500,00	
5. Barnaheimið	500,00	
6. Felagið »Røde Kors«	500,00	
7. Royna við træplanting	1.000,00	
8. Ferðastudningur til handverkarar	1.000,00	
9. Studningur til minnisvarða í Klakksvík	200,00	
10. Studningur til Føroya revaalifelag	250,00	
11. Studningur til sjómansmissiónina	500,00	
		7.950,00
		45.225,00

Udkast.

Undervisningsministeriet.

18.—7.—1939.

Forslag til Lov

om

Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium.

I. Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Stk. 1. Institutionen »Færøernes Statsseminarium og Statsgymnasium« i Thorshavn, der oprettes ved nærværende Lov, drives af Staten. Seminariet og Gymnasiet har fælles Leder og fælles Lærerkræfter.

Stk. 2. Undervisningen paa Seminariet og i Gymnasieskolen er vederlagsfri. Der fastsættes paa Finansloven et Beløb til Understøttelse af uhemidlede Elever. Understøttelserne uddeles efter Regler, der fastsættes af Undervisningsministeren.

Stk. 3. Til Statsseminariet og Statsgymnasiet er knyttet en Kostskoleafdeling, der drives for Amtsfondens Regning.

§ 2.

Stk. 1. Til Institutionen knyttes en Rektor og de fornødne Lektorer, Adjunkter og andre fast ansatte Lærere og Lærerinder, hvis Antal fastsættes ved Normeringslov, samt en Pedel. Desuden kan der til Institutionen efter Undervisningsministeriets Bestemmelse knyttes det fornødne Antal Timelærere.

Stk. 2. De til Institutionen knyttede fast ansatte Tjenestemænd er Statstjenestemænd, der ansættes og lønnes efter de om tilsvarende Tjenestemænd ved Statens højere Almenskoler i Statstjenestemandsloven til enhver Tid fastsatte Regler.

Der tillægges Rektor Tjenestebolig.

Stk. 3. Med Hensyn til Betingelserne for Ansættelse som Rektor eller Lærer ved Institutionen gælder de i Lov om højere Almenskoler m. m. af 24. April 1903 § 22 fastsatte Regler.

§ 3.

Stk. 1. De fornødne Bygninger til Statsseminariet og Statsgymnasiet

tilvejebringes ved Undervisningsministeriets Foranstaltning, idet den nuværende til Mellem- og Realskolen hørende Ejendom med Grund og Bygninger overgaar til Staten uden Vederlag. Den fornødne Grund til Udvidelse af denne Ejendom eller til Opførelse af en helt ny Skolebygning stilles til Raadighed af Thorshavns Kommune uden Udgift for Staten. Kommunen stiller Sportsplads og Svømmebassin til Raadighed for Seminariet og Gymnasiet i det fornødne Omfang efter Regler, der fastsættes af Undervisningsministeriet.

Stk. 2. Udgiften til de fornødne Bygninger til Kostskoleafdelingen, der tilvejebringes ved Lagtingets Foranstaltning efter Planer og Tegninger, godkendes af Undervisningsministeriet, afholdes med to Tredjedele af Amtsfonden og en Tredjedel af Statskassen.

§ 4.

Thorshavn Kommune yder til Institutionens Drift et aarligt Tilskud, svarende til Halvdelen af Grundlønnen til samtlige ved Institutionen virkende Lektorer, Adjunkter og andre Lærere og Lærerinder, samt i Bygningstilskud et Beløb af 2.500 Kr. aarlig.

§ 5.

Institutionen, der henhører under Undervisningsministeriet, henlægges under Færø Amts Skoledirektion.

§ 6.

Stk. 1. Statsseminariet staar under Tilsyn af Statskonsulenten for Undervisningsministeriet i Sager vedrørende Folkeskolen og Seminarierne, og Statsgymnasiet under Tilsyn af Undervisningsinspektøren for Gymnasieskolerne.

Stk. 2. Det lokale Tilsyn med Seminariets og Gymnasiets Drift og Forhold indadtil og udadtil samt med Kostskoleafdelingen føres af Skoledirektionen.

Stk. 3. Skoledirektionens Medlemmer er berettigede til ved Besøg paa Skolen at overvære Undervisningen, men har ikke Paataleret overfor den enkelte Lærer.

Stk. 4. Skoledirektionen er berettiget til at tage ethvert Forhold vedrørende Seminariet, Gymnasiet eller Kostskoleafdelingen op til Drøftelse og derom gøre Indstilling til Ministeriet; den faglige Side af Undervisningen er dog Skoledirektionen uvedkommende.

Stk. 5. Skoledirektionen er berettiget til at udtale sig om alle Forhold, der vedrører Seminariet, Gymnasiet eller Kostskoleafdelingen, forinden Afgørelse træffes af Ministeriet.

Stk. 6. Skoledirektionen er forpligtet til at udtale sig i enhver Sag, der forelægges den af Ministeriet.

§ 7.

Stk. 1. Rektor er Lærernes nærmeste foresatte og har den daglige administrative og pædagogiske Ledelse af hele Instutionen; hans Myn-

dighed bestemmes nærmere ved en af Undervisningsministeren udfærdiget Instruks.

Stk. 2. De fast ansatte Lærere og Timelærerne danner et Lærerraad, hvis Beføjelser nærmere bestemmes ved en af Undervisningsministeren udfærdiget Instruks.

Stk. 3. Rektor er Formand for Lærerraadet og leder dets Forhandlinger.

§ 8.

Undervisningsministeren bemyndiges til at træffe de nærmere Bestemmelser til Gennemførelse af nærværende Lov.

II. Statsseminariet.

§ 9.

Stk. 1. Seminariets Formaal er at uddanne Lærere og Lærerinder til Folkeskolen paa Færøerne. Seminariets Undervisning skal være præget af de Krav, Elevernes fremtidige Gerning som Lærere stiller til dem; desuden skal den meddele dem Kundskaber og Færdigheder, der kan fremme deres almindelige Udvikling.

Stk. 2. Seminariets Undervisning er 4-aarig; det optager indtil videre kun Elever hvert 4de Aar, men Udervisningsministeren kan efter Indstilling af Skoledirektionen bestemme, at der skal optages Elever hyppigere.

§ 10.

Stk. 1. For at kunne optages i Seminariets yngste Klasse skal Eleven:

a. være fyldt 18 Aar inden 1. Juni, dog at Skoledirektionen i særlige Tilfælde kan dispensere herfra,

b. ved Lægeattest godtgøre ikke at lide af nogen Sygdom eller legemlig Mangel, der gør ham uskikket til at være Lærer,

c. fremlægge tilfredsstillende Vidnesbyrd om Forhold og Vandel, deriblandt Vidnesbyrd fra rette vedkommende om, hvad han har været sysselsat med siden sin Udtræden af Børneskolen.

d. have bestaaet en særlig Optagelsesprøve.

Stk. 2. Optagelsesprøven afholdes af Seminariets Lærere med Bistand af Censorer, som Seminariet selv udpeger inden for eller udenfor dets Lærerkreds, een for hvert Fag.

Fordringerne ved Optagelsesprøven fastsættes af Undervisningsministeren, idet Hovedvægten lægges paa Eksaminandens Udviklingstrin og Kundskaber i Folkeskolens Hovedfag.

De, der paa tilfredsstillende Maade har bestaaet Studentereksamen, Almindelig Forberedelseseksamen, Realeksamen eller Pigeskoleeksamen, kan efter derom af Undervisningsministeren givne Regler uden særlig Optagelsesprøve optages i Seminariets 1ste Klasse, naar de iøvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse.

Stk. 3. Optagelse i yngste Klasse kan kun ske ved Undervisningsaarets

Begyndelse; under særlige Omstændigheder kan Skoledirektionen tillade Undtagelse herfra.

§ 11.

Stk. 1. Forudsætningen for Optagelse i en højere Klasse er, at Eleven paa tilfredsstillende Maade har gennemgaaet de foregaaende Klasser.

Stk. 2. Elever kan dog med Skoledirektionens Tilladelse optages i 2den Klasse uden at have gennemgaaet 1ste Klasse, naar vedkommende har den fornødne Alder og enten har bestaaet Studentereksamen med et tilfredsstillende Resultat eller bestaar en til Klassen passende Opryknings prøve, samt iøvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse.

Undervisningsministeren kan efter Skoledirektionens Indstilling tillade, at Elever med anden Forudddannelse optages i 2den Klasse.

§ 12.

Undervisningen skal for alle Elever omfatte følgende Fag: Kristendomskundskab, Dansk, Færøsk (herunder Oldnordisk), Regning med Matematik, Skrivning, Historie (herunder Samfundslære og Nationaløkonomi), Geografi (herunder Geologi), Naturhistorie (herunder Sundhedslære,) Naturlære (med Kemi), Tegning, Engelsk, Gymnastik og Idræt, Sang og Musik, Pædagogik, praktisk Skolegerning (herunder Smaabørnsundervisning), desuden for kvindelige Elever Haandgerning, for mandlige Elever Sløjd.

§ 13.

Maalet for Undervisningen og Fordringerne i de enkelte Fag ved den afsluttende Prøve fastsættes af Undervisningsministeren.

§ 14.

Lærerprøven afholdes i 2 Dele; de nærmere Regler for Adgangen til at indstille sig til Prøven, for dennes Afholdelse og Bedømmelsen ved Prøven fastsættes af Undervisningsministeren.

§ 15.

Stk. 1. Thorshavn Kommuneskole er Øvelsesskole for Seminariet; dens Undervisningsplan skal lægges efter Samraad mellem Rektor og Øvelsesskolens Overlærer. Ordningen af Seminarieelevernes Undervisning i praksisk Skolegerning og de enkelte Læreres Deltagelse heri fastsættes af Skoledirektionen efter Rektors Indstilling.

Stk. 2. Lærerne ved Øvelsesskolen udnævnes af Undervisningsministeren efter Indstilling af Skolekommissionen, efter at Rektor har haft Lejlighed til at erklære sig i Sagen.

Stk. 3. Seminariets Lærere skal være forpligtede til i de Aar, hvor Kommuneskolen benyttes som Øvelsesskole, efter Skoledirektionens Bestemmelse at overtage Timer i Øvelsesskolen.

Stk. 4. Der kan efter Ministerens Bestemmelse tillægges dem af Lærerne ved Thorshavn Kommuneskole, der deltager i Seminarieelevernes Undervisning i praktisk Skolegerning, i de Aar, hvori denne foregaar, et ikke pensionsgivende Løntillæg af ikke over 240 Kr. aarlig, der udredes af Statskassen.

§ 16.

Stk. 1. Efter Rektors Bestemmelse kan 1ste, 2den og 3die Mellemskoleklasse i Gymnasieskolen anvendes som Øvelsesskoleklasser i enkelte af Folkeskolens Fag.

Stk. 2. Der skal efter Regler, der godkendes af Undervisningsministeriet, gives Seminarieeleverne Adgang til at følge og deltage i Undervisningen i Bygdeskoler, hvis Lærere maatte anses for egnede til Vejledere i praktisk Skolegerning. Der tillægges de paagældende Lærere et efter Elevtallet og Opholdets Varighed afpasset Honorar, der fastsættes af Undervisningsministeren efter Skoledirektionens Indstilling.

III. Statsgymnasiet.

§ 17.

Stk. 1. Færøernes Statsgymnasium forbereder til Mellemskoleeksamen, Realeksamen og Studentereksamen efter de i Lov af 24. April 1903 om højere Almenskoler m. m. givne Regler med de i nærværende Lov fastsatte Afvigelser. Undervisningsministeren bestemmer, paa hvilke Gymnasielinier Statsgymnasiet meddeler Undervisning.

Stk. 2. I Mellemskolen undervises i Religion, Dansk, Færøsk, Engelsk, Tysk, Historie, Geografi, Naturhistorie, Naturlære, Regning og Matematik, Skrivning, Tegning, Legemsøvelser, kvindeligt Haandarbejde, Sang og desuden, saafremt Forholdene tillader det, kvindelig Husgerning og Sløjd (for Drengene). I fjerde Mellemskoleklasse kan der tillige gives Undervisning i Latin.

I Realklassen Undervises i Dansk, Færøsk, to af de nyere Sprog (Engelsk, Tysk, Fransk, praktisk Regning og Matematik (kun paabudt for Drengenes Vedkommende), Afsnit af Historie, Naturlære, Naturhistorie og Geografi samt Legemsøvelser.

I Gymnasiet undervises i Religion, Dansk, Færøsk, Engelsk, Tysk, Fransk, Latin (ikke paa den matematisk-naturvidenskabelige Linie, hvis en saadan oprettes), Oldtidskundskab, Historie, Geografi og Naturhistorie, Naturlære, Matematik, Legemsøvelser og Sang.

Undervisningsplanen godkendes af Undervisningsministeren.

Stk. 3. Undervisningen i Mellemskolen, Realklassen og Gymnasiet gives i de forskellige Fag i et Omfang, der svarer til det for Mellem- og Realskoler og Gymnasier i det øvrige Land normerede med de Lempelser, som nødvendiggøres ved, at Færøsk er optaget som Fag; disse Lempelser fastsættes af Undervisningsministeren.

Stk. 4. Mellemskolen, Realklassen og Gymnasiet slutter med Eksaminer, der har samme Retsvirkning som henholdsvis Mellemskoleeksamen, Realeksamen og Studentereksamen i Henhold til Lov af 24. April 1903 og benævnes »Mellemskoleeksamen (Realeksamen, Studentereksamen) ved Færøernes Statsgymnasium«.

Stk. 5. Elever, hvis Forældre er hjemmehørende i det øvrige Land, kan begæres fritagne for Undervisningen i Færøsk og indstille sig til Mellemskole-, Real- og Studentereksamen ved Færøernes Statsgymnasium uden Prøve i dette Fag. For saadanne Elever skal der skaffes Udvej til, at de kan undervises og indstilles til Realeksamen i det tredie fremmede Sprog.

Stk. 6. Elever, der efter aflagt Mellemskoleeksamen agter at søge Optagelse i et Gymnasium uden for Færøerne, skal i dde Mellemskoleklasse have Undervisning i Svensk i det Omfang, hvori der i det øvrige Land undervises i Mellemskolen i dette Fag, og ved Mellemskoleeksamen underkastes Prøve heri.

§ 18.

For Optagelse i Statsgymnasiet, der staar aabent for alle paa Færøerne bosatte Børn, saavel Drenge som Piger, gælder følgende Regler:

1) Til Optagelse i første Mellemskoleklasse kræves det:
   a) at den paagældende fra den Lærer, der hidtil har ledet hans Undervisning, fremlægger Erklæring om at være særlig velegnet til videregaaende Undervisning,
   b) at han iøvrigt opfylder de i Lov af 24. April 1903 § 14 fastsatte Betingelser,
   c) at han paa tilfredsstillende Maade bestaar den for Optagelse i en Mellemskoles første Klasse fastsatte Optagelsesprøve.

   Optagelsesprøven afholdes af Rektor og Lærerne. Bestaas Optagelsesprøven af flere Ansøgere, end Skolen kan modtage, afgør Skoledirektionen efter Rektors Indstilling, hvilke af Børnene der skal optages i Skolen, idet der ved Afgørelsen lægges Vægt paa, at fortrinsvis de Børn optages, der efter Prøven og de om Børnene iøvrigt foreliggende Oplysninger er i Besiddelse af den største Modenhed og de bedste Evner til videregaaende Undervisning.
2) For Optagelse i Realklassen er bestaaet Mellemskoleeksamen normalt en Betingelse.
3) For Optagelse i Skolens øvrige Klasser, derunder første Gymnasieklasse, gælder de i Lov af 24. April 1903 §§ 12—16 fastsatte Regler.

Der oprettes normalt kun een Klasse paa hvert Klassetrin. Afvigelse herfra kan efter Skoledirektionens Indstilling godkendes af Undervisningsministeren.

§ 19.

De nærmere Regler om Skolens Orduing, Undervisningen og Eksamens Afholdelse gives af Undervisningsministeren.

IV. Kostskoleafdelingen.

§ 20.

Stk. 1. Kostskoleafdelingen beregnes paa at rumme 40 Elever, hvoraf indtil 10 kan være Seminarieelever. Kostskoleeleverne skal som Regel have Hjemsted uden for Thorshavn Kommune.

Stk. 2. Optagelse paa Afdelingen bevilges efter indkaldte Ansøgninger af Skoledirektionen efter Regler, der udfærdiges af Laglinget og stadfæstes af Undervisningsministeren.

§ 21.

Stk. 1. Paa Kostskoleafdelingen ydes der Eleverne fuldt Ophold med Lys, Varme og Lægehjælp mod en Betaling, der fastsættes af Laglinget og godkendes af Undervisningsministeren.

Stk. 2. Der skal paa Kostskoleafdelingen være 16 Fripladser — al-

mindeligvis fordelt med 12 for Skoleelever og 4 for Seminarieelever —, der uddeles af Skoledirektionen til Elever, der normalt har været mindst eet Aar paa Seminariet eller Skolen, og i øvrigt efter Regler, der fastsættes af Laglinget og stadfæstes af Undervisningsministeren.

§ 22.

Stk. 1. En af Institutionens Lærere skal have Bolig paa Kostskoleafdelingen og under Rektors Overtilsyn have Ledelsen af Afdelingen, pædagogisk og administrativt. Han forestaar dens Økonomi efter de Instrukser, der i saa Henseende gives ham af Skoledirektionen. Som Vederlag oppebærer han foruden fri Bolig med Lys og Varme et aarligt — ikke pensionsgivende — Honorar af 1200 Kr., der afholdes af Amtsfonden.

Stk. 2. Den inspektionshavende Lærer beskikkes efter Indstilling af Rektor til dette Hverv af Skoledirektionen. Han antager med Skoledirektionens Godkendelse det fornødne Personale ved Afdelingen og er dettes nærmeste foresatte.

§ 23.

Kostskoleafdelingens Budget fastsættes efter Indstilling af Skoledirektionen af Laglinget.

V. Overgangsbestemmelser.

§ 24.

Stk. 1. Færø Amts Skolefond med de samme tilkommende aarlige Indtægter med Undtagelse af det aarlige Deputat fra Statskassen paa 224 Kr., der bortfalder, henlægges under Skoledirektionens Bestyrelse.

Stk. 2. Fondens Kapital maa ikke angribes, men skal stedse være anbragt efter Reglerne for Anbringelse af umyndiges Midler.

Stk. 3. Fondens Renteindtægt og øvrige aarlige Indtægter anvendes af Skoledirektionen til Fordel for Eksamensskolen paa Færøerne, og det aarlige Regnskab aflægges til Undervisningsministeriet. De Fonden paahvilende Pensioner skal forlods afholdes af Fonden, saa længe de nuværende Pensionister er i Live.

§ 25.

Ved Lovens Ikrafttræden betragtes alle Embeder ved Færøernes Mellem- og Realskole som ophævede, og de af de nuværende faste Lærere, der ikke opnaar Ansættelse ved Statsseminariet og Statsgymnasiet paa Færøerne eller uden Nedgang i Lønning i Stillinger ved andre Skoler, afskediges med Ventepenge.

Ventepengene og senere Pensionen udredes af Statskassen.

§ 26.

Denne Lov træder i Kraft den Samtidig ophæves Lov om Ordningen af Skole- og Undervisningsvæsenet paa Færøerne af 1. Marts 1854 § 45 og Lov Nr. 269 af 12. Juni 1922 om Pensionering af Lærere og Lærerinder ved Færøernes Mellem- og Realskole, dog at Statskassens Forpligtelse med Hensyn til allerede bevilgede Pensioner bestaar uforandret.

Bemærkninger til Lovforslaget.

I Thorshavn findes siden Loven af 1. Marts 1851 en Realskole, hvis nuværende Ordning er fastsat ved et i Henhold til nævnte Lovs § 45 ved kgl. Resolution af 3. Februar 1910 stadfæstet Regelment, om hvilket der er udstedt Bekendtgørelse af 22. s. M. Skolen er herefter Mellem- og Realskole, hvis Undervisning er i Overensstemmelse med Almenskoleloven af 24. April 1903, dog at der ved en i Henhold til kgl. Resolution af 21. Juli 1928 udstedt Bekendtgørelse af 23. s. M. heri er foretaget de Ændringer, som Indførelsen af Færøsk som Undervisnings- og Eksamensfag har nødvendiggjort.

Udgifterne til Realskolens Drift afholdes af Færo Amts Skolefond med Tilskud af Statskassen, hvorhos der opkræves Skolepenge, der har dækket en. $^1/_3$ af Skolens Udgifter.

Til Skolen er Færøernes Seminarium knyttet. Dette har hidtil været 3-aarigt, saaledes at der kun oploges een ny Klasse og følgelig kun afholdtes Eksamen hvert 3die Aar; fra 1938 er Seminariet 4-aarigt, jfr. nedenfor. Undervisningen gives af Mellem- og Realskolens Lærere, der lønnes med Timebetaling, og hvis Timer ved Seminariet ligger udenfor det normerede Timetal ved Skolen. Undervisningen sker paa Statens Bekostning, og Seminariet betaler et aarligt Tilskud af 600 Kr. til Skolen som Vederlag for Lokale med Varme, Belysning etc.

Der har i en lang Aarrække været stadige Forhandlinger mellem Lagtinget og Undervisningsministeriet om en ændret Ordning særlig af Seminariets Forhold, idet det har været Enighed om, at en Forbedring af Læreruddannelsen maa være det første Skridt til en Bedring af Folkeskolens Stilling paa Færøerne.

Siden Seminarieloven af 15. April 1930 gjorde Seminariet i det øvrige Danmark 4-aarigt, har der været arbejdet paa, at ogsaa det færøske Seminarium, hvis Optagelsesprøve stiller meget ringere Krav til Eleverne ved Optagelsen, kunde udvides til 4-aarig Undervisning, idet man samtidig har ønsket at gøre Seminariet til det principale Led i den færøske Skoleinstitution, der derfor maatte planlægges med særligt Hensyn til Seminariets Tarv. Et selvstændigt færøsk Seminarium mente man ikke at kunne oprette, da Lærerfallets Lidenhed gør det uopnaaelig at dimittere nye Lærere hvert Aar, og Seminariet derfor kun behøver som hidtil at have eet Elevhold og at holde Eksamen hvert 4de Aar. Af denne Grund er det en Nødvendighed at bevare Forbindelsen mellem Seminariet og Skolen som en fælles Institution med fælles Lærerkorps og med Faglokaler, der staar til Raadighed for begge Skoleafdelinger.

I Lagtingssamlingen 1937 vedtog Lagtinget enstemmigt et Forslag om en Seminarieordning, hvorefter Seminariet fra det nye Elevholds Optagelse i 1938 skulde gøres 4-aarigt og Engelsk og Oldnordisk optages som Fag i Seminariet, og denne Ordning er godkendt ved Ministeriets Skrivelse af 7. Maj 1938; en ny Vedtægt for Seminariet er derefter under Udarbejdelse i Samraad med Skoledirektionen og Seminariets Forstander. Man var imidlertid klar over, at dette kun var en foreløbig Foranstaltning, foretaget for at Reformen allerede skulde kunne komme Elevholdet fra 1938 til gode, men at en virkelig Reform af Lærerundervis-

at søge oprettet en Eksamensskoleafdeling — saaledes som de ningen paa Færøerne vilde kræve langt mere dybtgaaende Foranstaltninger, navnlig en væsentlig Udvidselse af Skolens Bygninger og Undervisningsmateriel.

Hidtil havde Bestræbelserne i saa Henseende været rettet paa at søge en Nyordning af Seminariets Forhold gennem et nøjere Samarbejde mellem den bestaaende Mellem- og Realskole og Seminariet, men da i de senere Aar Spørgsmaalet om Gymnasieundervisning paa Færøerne er rejst med stor Styrke, idet den nuværende Ordning, hvorefter alle, der ønsker at blive Studenter, har maattet gennemgaa Gymnasiet ved en af Gymnasieskolerne i det øvrige Danmark, har været meget byrdefuld for den færøske Befolkning, har man besluttet at gøre Skridtet fuldt ud og søge oprettet et Statsgymnasium i Thorshavn i Forbindelse med Statsseminariet. Lagtinget har i 1937 oprettet et 2-aarigt Studenterkursus, hvortil er knyttet et 2-aarigt Præliminærkursus, men det er Tanken, at dette Kursus skal nedlægges, naar Statsgymnasiet oprettes.

Til den samlede Institution tænkes knyttet en Kostskoleafdeling, der normalt kun skal staa aaben for Elever fra Bygderne uden for Thorshavn, der søger Seminariet eller Gymnasiet, og derved i væsentlig Grad lette Adgangen hertil for Øernes Befolkning.

Medens Seminariet hidtil har været drevet udelukkende paa Statens Bekostning — Udgiften beløb sig i Finansaaret 1937—38 til 9.812 Kr. 20 Øre —, har Mellem- og Realskolens Udgifter været afholdt af Færø Amts Skolefond. Denne har en Kapitalformue af ca. 56.000 Kr. og af aarlige Indtægter dels et Deputat fra Statskassen paa 221 Kr. dels et Tilskud fra Thorshavn Kommune paa 150 Kr. og endelig en Indtægt af Hvalfangst, der er stærkt svingende, men formentlig gennemsnitlig kan anslaas til ca. 1.000 Kr. Paa Fonden hviler Forpligtelsen til at udrede Halvdelen af Udgiften til Pensionering af Lærerne ved Mellem- og Realskolen i Henhold til Lov Nr. 269 af 12. Juni 1922, medens Staten yder den anden Halvdel; den effektive Pensionsbyrde aarligt er imidlertid f. T. kun ca. 250 Kr. Den væsentligste Udgift ved Mellem- og Realskolen afholdes ved Tilskud af Staten, der i Finansaaret 1937—38 har været 29.009 Kr. 62 Øre, og ved Skolepengene, der andrager ca. 18.000 Kr.; disse sidste er sidst fastsat ved kgl. Resolution af 11. December 1922 med 150 Kr. aarlig for Børn fra Thorshavn og 100 Kr. aarlig for Børn fra Bygderne; der findes i alt 20 Fripladser, af hvilke Lagtinget bekoster de 8.

Naar Skolen overgaar til at være en Statsskole, maa Ministeriet formene, dels af dens Udgifter væsentligt maa afholdes af Statskassen uden Tilskud fra Skolefonden, dels at Undervisningen maa være vederlagsfri for alle; der kunde ganske vist være Anledning til at indføre Skoleafgift i Overensstemmelse med Skoleafgiftsloven af 30. Juni 1919, men paa Grund af de smaa Indtægter paa Færøerne vil en saadan Lov kun faa ringe Virkning, og Ministeriet anser det ogsaa for rigtigst, at Adgangen til Eksamensskolen i Thorshavn bliver vederlagsfri paa samme Maade, som Tilfældet er med det store Flertal af kommunale Mellem- og Realskoler udenfor København.

Under Hensyn hertil og til den Fordel, det i det hele er for Thorshavn Kommune, at den samlede Institution knyttes til denne, der derved befries for selv langt mindre Bygder Klaksvig og Tveraa — vil man anse det for

rimeligt, at der af Thorshavn Kommune ydes et vist Bidrag til den samlede Institutions Drift, og dette foreslaas ansat dels til Halvdelen af Grundlønnen for de ved Institutionen virkende Lektorer, Adjunkter og andre Lærere og Lærerinder, dels til et Bygningstilskud paa 2.500 Kr. aarlig. Staten betaler derimod alene Rektorlønningen, hvilket synes en naturlig Fordeling, da Seminarieklassen næppe kan siges at være af særlig Betydning for Thorshavn Kommune.

Med Hensyn til Kostafdelingen mener man derimod, at denne maa drives paa Lagtingets Regning, saaledes at dens Udgifter dækkes af Amtsfonden, idet det synes naturligt, at Færøerne selv paatager sig Udgiften ved disse Elevers Underhold under deres Skoletid, medens Staten betaler deres Uddannelse. Man mener ogsaa, at der derved vil blive Mulighed for en bedre Tilpasning af hele Kostskolen efter færøske Forhold og Livsvaner, end hvis Kostskolen blev planlagt og ledet for Statsmidler; som Bidrag til Oprettelse af Kostskolen, der tænkes lagt i en særlig Bygning, foreslaas det, at Statskassen tilskyder en Trediedel af Bygningsudgiften.

Desuden finder man de rimeligt, at Skolefonden, der aflasles for sit hidtidige Bidrag til Mellem- og Realskolens Drift, henlægges under Skoledirektionens Bestyrelse, saaledes, at dens Renteindtægt og de særlige Indtægter ved Hvalfangsten — efter at der forlods er anvendt det fornødne Beløb til de Fonden paahvilende Pensioner, anvendes til Fordel for Eksamensskolen paa Færøerne. Derimod vil det være naturligt, at det lille Deputat fra Statskassen paa 224 Kr. bortfalder, samtidig med at Staten overtager hele Udgiften ved Driften af Skolen; ligeledes maa det lille Tilskud fra Thorshavn Kommune paa 150 Kr. aarlig bortfalde.

Skolefondens hidtidige Opgave, at deltage i Pensioneringen af Lærerne ved Mellem- og Realskolen, maa bortfalde ved disses Ansættelse som Statstjenestemænd, idet deres Pensionering da maa overtages af Statskassen.

I den nedenstaaende Opgørelse bortser man helt fra Udgiften til Kostskolefafdelingen.

Med Hensyn til Udgiften ved de Byggearbejder, der maa foretages for at sætte Institutionen i Stand til paa tilfredsstillende Maade at huse Seminariet og Gymnasieskolen, kan man ingen Oplysninger give; men man agter i det kommende Aar at søge fremskaffet en fuldstændig Plan i saa Henseende.

Med Hensyn til Driften af den samlede Institution bemærkes, at det efter Ministeriets Skøn vil være af afgørende Betydning, at man faar veluddannede og godt kvalificerede Lærere til at overtage den højere Undervisning paa Færøerne, og man mener derfor, at der maa gives dem Løn som Gymnasielærere efter Statstjenestemandsloven — Skolens Lærere har hidtil været lønnet med Kobstadlærerlon efter Lærerlønningsloven af 28. April 1931 § 32.

Med Hensyn til Antallet af Lærere maa man gaa ud fra, at der foruden Seminarieklassen aarlig vil være 1 Mellemskoleklasser, 1 Realklasse og 3 Gymnasieklasser eller i alt 9 Klasser, der hver skal have 36 ugentlige Timer, saaledes at der bliver ialt 321 ugentlige Timer at besætte; af disse er imidlertid 36 Seminarietimer, der i Forhold til Timer i Mellemskoleklasserne og Realklasserne vejer som 1 til 5 og altsaa maa regnes for 15 Skotimer; det samlede Timetal, til hvilket der skal være Lærere, er derfor 333 Timer. Heraf kan Rek-

for tage indtil 15 ugentlige Timer, men et noget mindre Timetal vil dog findes rimeligt under Hensyn til det større Arbejde, der paahviler ham i hans dobbelte Egenskab af Forstander for Seminariet og Rektor for Gymnasieskolen. 11 Lærere vil med et ugentlig Timetal af 27 Timer lægge Beslag paa 297 ugentlige Timer. Der bliver herefter et Overtal af 21 ugentlige Timer; antagelig vil nogen af de nævnte 11 Lærere kun komme til at undervise i Mellemskoleklasserne og Realklassen, saa at de faar et ugentligt Timetal af 30; Overtallet vil herefter blive noget mindre end 21.

Imidlertid har Mellemskoleklasserne for 1ste, 2den og 3die Klasses Vedkommende i de senere Aar været dublerede, og selvom Ministeriet er af den Formening, at der normalt kun bør være 1 Klasse paa hvert Trin uden Parallelklasser, maa det dog forudses, at der til Tider maa anvendes Timelærere; man kan i saa Henseende regne med mindst 2 Timelærere.

Man kan herefter regne med følgende Beløb:

1 Rektor:		
Begyndelsesløn 8.400 Kr. + Reguleringstillæg 864 Kr.	9.263 Kr.	Kr. Ø.
Slutløn 9.600 Kr. + Reguleringstillæg 936 Kr.	10.536	
Gennemsnitsløn . . .		9.900,
Repræsentationstillæg . . .		600,
7 Lektorer eller Adjunkter:		
Begyndelsesløn 3.540 Kr. + Reguleringstillæg 696 Kr.	4.236 Kr.	
Slutløn 7.500 Kr. + Reguleringstillæg 864 Kr. . . .	8.364 —	
Gennemsnitsløn 6.300 Kr. × 7 . . .		44.100,
4 andre faste Lærere og Lærerinder:		
Begyndelsesløn 3.120 Kr. + Reguleringstillæg 696 Kr.	3.816 Kr.	
Slutløn 5.100 Kr. + Reguleringstillæg 756 Kr. . . .	5.856 —	
Gennemsnitsløn 4.835 Kr. × 4 . . .		19.340
2 Timelærere:		
9/10 af Begyndelsesl. for Adjunkter med Reguleringstillæg (4.236 Kr.) eller 3.812 Kr. 40 Øre × 2		7.624,80
1 Pedel:		
Begyndelsesløn 1.920 Kr. + Reguleringstillæg 660 Kr.	2.580 Kr.	
Slutløn 2.520 Kr. + Reguleringstillæg 660 Kr. . . .	3.180 —	
Gennemsnitsløn . . .		2.880,
I alt Lønninger . . .		84.444,80

Heraf betaler Thorshavn Kommune i Henhold til § 4 Halvdelen af Grundlønnen til Lektorer, Adjunkter og andre Lærere og Lærerinder, eller hvis man regner med 3 Lektorer, 4 Adjunkter, 4 andre Lærere og 2 Timelærere, indtil ca. 25.056 Kr., saaledes at Statens Udgift til Lønninger bliver ca. 59.388 Kr. aarlig.

Med Hensyn til Institutionens Udgifter iøvrigt bemærkes, at disse tidtil for Skolen og Seminariet har andraget:

Vedligeh., Nyanskaffelser og Undervisningsmateriel ca. . .	Kr. 1.500
Opvarmning Belysning og Renholdelse . . . . . ca.	5.000
Skatter, Afgifter og Assurance . . . . . ca.	1.500
Forskelligt	300
Ialt . . .	8.300 Kr.

Ved Udvidelsen af Bygningerne og af Undervisningen til ogsaa at omfatte Gymnasieundervisning vil disse Udgifter stige væsentlig; man anslaar det samlede Beløb til 18.000 Kr. Desuden man der regnes med ca. 1.000 Kr. i Honorar til Øvelsesskolelærere.

Den samlede Driftsudgift anslaas herefter til ca. *103.500 Kr.*, hvortil kommer det i § 1, Stk. 2, nævnte Beløb til Understøttelse af ubemidlede Elever. Da Udgiften til Seminariet og Realskolen i Finansaaret 1937—38 har været henholdsvis 9.812 Kr. 20 Øre og og 29.009 Kr. 62 Øre eller ialt 38.821 Kr. 82 Øre, vil den samlede Merudgift blive ca. 65.000 Kr.

Den samlede Udgift fordeler sig med ca. 75.944 Kr. til Staten og ca. 27.556 Kr. til Thorshavn Kommune. Sidstnævnte Beløb fordeler sig med ca. 25.056 Kr. til Lærerlønninger og 2.500 Kr. som Bygningstilskud. Desuden vil Pensionsbyrden med Hensyn til Lærerpersonalet komme til at hvile paa Staten mod Pensionsbidrag fra Lærerne af 5 pCt. af den pensionsgivende Løning.

Med Hensyn til Forslagets enkelte Paragraffer bemærkes følgende:

Til §§ 1 og 2.

Herom maa henvises til det i de almindelige Bemærkninger udtalte.

Statsgymnasiet maa indrettes helt efter de Regler, der er givet i Almenskoleloven af 24. April 1903, med de Afvigelser, som følger af de særlige Forhold, og med Hensyn til hvilke henvises til §§ 17—19. Med Hensyn til Lærernes Ansættelse og Løning skal de for Statsgymnasier i det øvrige Land gældende Regler finde Anvendelse.

Til § 3.

De nuværende Bygninger er opført med Bidrag fra Statskassen, der paa Finansloven for 1913—14 bevilgede 15.000 Kr. som 1ste Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 30.000 Kr. som Tilskud til Opførelse af en ny Skolebygning for Færøernes Mellem- og Realskole (Rigsdagstidende 1912—13, Tillæg B., Sp. 1007—10), og med Tilskud fra Lagtinget, Thorshavn Kommune og Færø Amts Skolefond; men det synes naturligt, at de ved den foreslaaede Ændring af Skolens og Seminariets Forhold gaar helt over til Statseje; det maa være en Forudsætning for Ordningens Gennemførelse, at den fornødne Grund til Udvidelse stilles til Raadighed uden Udgift for Staten.

Det kan endnu ikke med Sikkerhed siges, hvorvidt de fornødne Lokaler kan skaffes til Veje ved Udvidelse af de nuværende Bygninger, men der foreligger Planer, hvorefter det synes sandsynligt, at dette kan ske. Hvis der imidlertid kan skaffes en anden Anvendelse for de nuværende Skolebygninger, saaledes at man paa overkommelig Maade vil kunne opføre en helt ny Bygning, vil dette frembyde væsentlige Fordele. Det synes rimeligt, at Kommunen stiller Sportsplads og Svømmebassin, der allerede findes i Skolens Nærhed, til Raadighed for Institutionen.

Til § 4.

Herom henvises til de i Indledningen gjorte Bemærkninger om Thorshavn Kommunes Tilskud til Institutionens Drift.

Til §§ 5 og 6.

Ved de ved kgl. Resolution af 3. Februar 1910 fastsatte Bestemmelser for Færøernes Mellem og Realskole § 15 (jfr. Bekendtgørelse af 22. s. M.) staar Skolen under Bestyrelse af en Kommission, som bestaar af Sognepræsten i Sydstrømø som For-

mand, 3 Indbyggere i Thorshavn, som dertil vælges for 3 Aar af Lagtinget, og af Skolens Overlærer. Denne Kommission skal dels have Tilsyn med Skolen, dels administrere dens Pengevæsen og give Forslag til dens Budget.

Ved nærværende Bestemmelse foreslaas det, at denne Kommission skal ophæves og Tilsynet med Skolen henlægges til Færø Amts Skoledirektion.

Da Skoledirektionen fremtidig vil komme til at bestaa af Amtmanden, Provsten og 3 af Lagtinget valgte Medlemmer, synes denne at være en bedre Repræsentation for Færøerne end den hidtidige Skolekommission.

Skoledirektionens Opgave med Hensyn til Skolen er dels at være det administrative Mellemled, dels at udøve det lokale Tilsyn med Skolen, hvis faglige Spørgsmaal dog maa afgøres af Ministeriet efter Forhandling med Rektor og den faglige Inspektion.

Til § 7.

Rektor maa være den ansvarlige Leder af den samlede Institution og i Overensstemmelse med de herom for Statsgymnasierne gældende Regler Formand for Lærerraadet.

Til § 8.

Det maa anses for nødvendigt, at der gives Undervisningsministeriet en almindelig Bemyndigelse til at træffe de nærmere Bestemmelser til Lovens Gennemførelse.

Til § 9.

Denne Paragraf svarer til Lov Nr. 130 af 15. April 1930 § 1. Det er anført, at Seminariets Opgave alene skal være at uddanne Lærere til Folkeskolen paa Færøerne, medens de derfra dimitterede Lærere, ikke kan faa Ansættelse i det øvrige Land. Man er nemlig enig i, hvad Færø Amts Skoledirektion har udtalt i en Betænkning af 1. August 1925, at det ikke vil kunne tilraades, at skærpe Betingelserne for Optagelse i Seminariet. Fordringerne ved Optagelsesprøven angives i Vedtægt for Færøernes Seminarium af 31. Maj 1907 § 15 saaledes:

Eleverne skal godtgøre:

a) »at have Kendskab til de vigtigste bibelske Historier og Kendskab til de vigtigste kristelige Hovedlærdomme,

b) at de have Færdighed i at anvende de fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte hele Tal og Brøker til Løsning af lettere Opgaver,

c) at de have noget Kendskab til Geografi og Historie, særlig Danmarks,

d) at de kan læse Dansk og Færøsk og forstaa det læste samt kan skrive en lettere dansk Diktatstil, hvorhos det anses for ønskeligt, at Eleverne har noget Anlæg for Sang og Musik«.

Da disse Krav imidlertid er langt under, hvad der kræves ved Optagelse paa et Seminarium i det øvrige Danmark, jfr. Bekendtgørelse af 18. Maj 1938 §§ 7—18, er det udelukket, at de færøske Seminarister efter 4 Aars Studium kan være naaet lige saa vidt som deres Kolleger fra de andre Seminarier, og man kan derfor ikke give dem Adgang til Embeder i det øvrige Danmark.

Ved Ministeriets Skrivelse af 7. Maj 1938 er der som overfor anført indført 4-aarig Undervisning fra Sommeren 1938 at regne. Som hidtil anses det for forsvarligt og tilraadeligt kun at have een Seminarieklasse ad Gangen, saaledes at der kun dimitteres Lærere hvert 4de Aar; naar denne Seminarieklasse er paa 10 à 15 Elever, vil den være tilstræk-

kelig til at dække Afgangen indenfor det færøske Lærerkorps, idet der paa Færøerne i alt er ca. 100 Lærere.

Skulde der imidlertid vise sig, at der bliver Knaphed paa Lærere, vil der kunne optages en Klasse hvert andet Aar, saaledes, at der stadig findes 2 Klasser ved Seminariet, 1ste og 3die eller 2den og 4de.

Til § 10.

Denne Bestemmelse svarer til Lov af 15. April 1930 § 4, dog saaledes, at den i Seminariets Vedtægt af 1907 fastsatte Mindstealder for Optagelse i Seminariet af 18 Aar bibeholdes, og at Bestemmelserne om Optagelsesprøven er ændrede, idet man i saa Henseende agter at opretholde de ovenfor under Bemærkningerne til § 9 nævnte Bestemmelser.

Til §§ 11—13.

Disse Bestemmelser svarer med de fornødne Ændringer til Lov af 15. April 1930 §§ 5, 6 og 7.

Med Hensyn til Fagkredsen har man holdt sig til det i nævnte Lov § 5 angivne, saaledes at Færøsk er indføjet blandt Fagene. Endvidere har man medtaget Oldnordisk (under Færøsk), medens man af fremmede Sprog kun har medtaget Engelsk, der ved ovennævnte Skrivelse af 7. Maj 1938 er indført som Undervisningsfag allerede fra Sommeren 1938 at regne.

Da der skal undervises baade i Dansk og Færøsk, har man, for at Timetallet ikke skal blive for stort, anset det for nødvendigt at lade den særlige Undervisning i Matematik udgaa, saaledes at kun de nødvendige elementære matematiske Begreber tilbringes Eleverne under Faget Regning. Den ved de øvrige Seminarier fastsatte Speciallæsning inden for særlige Faggrupper har man i Henhold til det af Skoledirektionen i dens ovenfor nævnte Betænkning af 1. August 1925 anførte ladet udgaa.

Til § 14.

Denne Bestemmelse svarer til Lov af 15. April 1930 § 11, dog at det ikke er ansat for nødvendigt at optage de detaillerede Bestemmelser om Eksamens Afholdelse, der findes i denne Paragraf.

Til § 15.

Thorshavn Kommuneskole skal som hidtil være Øvelsesskole; man har i Paragraffen optaget de af Reglerne i Lov af 15. April 1930 §§ 3, 12 og 14, som kan bringes til Anvendelse paa denne Skole.

Naar man har aabnet Muligbed for, at der kan ydes et særligt Vederlag til dem af Øvelsesskolens Lærere, der deltager i Seminarieelevernes Undervisning i praktisk Skolegerning, er dette i Overensstemmelse med, at der for Lærere ved Statens Øvelsesskoler i det øvrige Land ved Statstjenestemandsloven er normeret en Lønsats, der paa hvert Trin er 240 Kr. højere end for den almindelige Købstadskolelærer.

Til § 16.

Da det kan være heldigt, om Seminariet i enkelte Fag kunde benytte Statsskolens Mellemskoleklasser i den undervisningspligtige Alder til Øvelsesskoleklasser, er der ved denne Bestemmelse givet Hjemmel hertil.

Desuden vil det kunne være heldigt, at der gives Eleverne Lejlighed til at deltage i Undervisningen i nærliggende Bygdeskoler, saaledes at de ogsaa faar Kendskab til Arbejdet i Skoler med mindre Klassedeling.

Det Honorar, der eventuelt skal tillægges Elevernes Vejledere i disse Skoler, kan ikke fastsættes, men maa bestemmes efter

Elevtallets og Opholdets Varighed; dette bør næppe være mere end 14 Dage, men de nødvendige Regler i saa Henseende man iøvrigt efter Rektors og Skoledirektionens Indstilling godkendes af Ministeriet.

Til § 17.

Gymnasiet tænkes foreløbig kun oprettet med een Linie (nysproglig Retning), men man forbeholder sig Ret til senere ogsaa at oprette en Linie af den matematisk-naturvidenskabelige Retning.

De i Paragraffen nævnte Fag svarer til de i det øvrige Kongerige krævede, dog med Undtagelse af Faget Færøsk. Under Hensyn til at Undervisningsplanen herved vil blive stærkt belastet, er Fagene Sløjd og kvindelig Husgerning ikke gjort obligatoriske.

Mellemskolen, Realklassen og Gymnasiet slutter med Eksaminer, der har samme Retsvirkning som henholdsvis Mellemskoleeksamen, Realeksamen og Studentereksamen i Henhold til Lov af 24. April 1903. Da der foruden i de sædvanlige Fag ogsaa undervises og eksamineres i Faget Færøsk, anser man det for rettest, at der gives den paagældende Eksamen en særlig Benævnelse, nemlig »Mellemskoleeksamen (Realeksamen, Studentereksamen) ved Færøernes Statsgymnasium«.

Man anser det for naturligt, at Elever, hvis Forældre er hjemmehørende i det øvrige Land, kan begæres helt fritagne for Undervisning og Eksamen i Færøsk.

For saadanne Elevers Vedkommende bør i Realklassen Faget Færøsk kunne erstattes med det af de fremmede Sprog, i hvilket der iøvrigt ikke undervises i Klassen.

Til § 18.

For Optagelse i Realklassen er foreskrevet, at det normalt er en Betingelse, at Eleven har bestaaet Mellemskoleeksamen; ogsaa andre Eksaminer giver Adgang hertil, saaledes 10de Klasses Eksamen og Almindelig Forberedelseseksamen; desuden vil bestaaet Optagelsesprøve til 1ste Gymnasieklasse give Adgang.

Til § 19.

Det maa anses for nødvendigt, at der gives Undervisningsministeriet en almindelig Beføjelse til, at give de nærmere Regler om Skolens Ordning, Undervisningen og Eksamens Afholdelse.

Til §§ 20—23.

Herom henvises til det om Kostskoleafdelingen i de almindelige Bemærkninger anførte. Det er Tanken, at Lagtinget og Skoledirektionen skal have den afgørende Indflydelse paa Kostskoleafdelingens Forhold i det hele, saaledes at kun de grundlæggende Regler for denne skal godkendes af Undervisningsministeriet.

Til § 24.

Herom henvises til det i de almindelige Bemærkninger anførte.

Til § 25.

Ved en Omordning som den heromhandlede maa det anses for nødvendigt, at man staar frit overfor de Lærere, der hidtil har været knyttet til Mellem- og Realskolen og Seminariet, saaledes at kun de, der anses for vel egnede til at føre Undervisningen videre efter de nye Regler, fremtidig knyttes til den ny Institution.

Man anser det derfor for nødvendigt, at de af de hidtidige Lærere, der ikke opnaar Ansættelse i den ny Institutions Tjeneste eller uden Nedgang i Løning i Stillinger ved andre Skoler, afskediges med Ventepenge i Henhold til de i Lov om Statens Tjenestemænd fastsatte Regler.

B. Z. Jensens Trykkeri.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag XIV 10/1939

(Betænkning angaaende Færøernes Erhvervsforhold,

afgivet af det af Statsministeriet under 12./4. 1938 nedsatte Udvalg.)

Almindelig Oversigt.

Den af Statsministeriet ved Skrivelse af 12. April 1938 nedsatte dansk-færøske Erhvervskommission*) har under 15. Maj d. A. afgivet Betænkning, der i Slutningen af September d. A. er blevet forelagt Færøernes Lagting. Efter at have gennemgaaet en første Behandling i Lagtinget den 23. og 25. September, blev Erhvervskommissionens Betænkning henvist til et Lagtingsudvalg paa 7 Medlemmer. Da Lagtingssamlingen antagelig vil blive afsluttet i Løbet af November, vil Udvalget i den forholdsvis korte Tid, der haves til Raadighed, ikke kunne komme ind paa nogen detailleret Gennemgang af alle de Erhvervsproblemer og de til Erhvervslivet knyttede Problemer, der omtales i Erhvervskommissionens Betænkning, men vil være henvist til den Fremgangsmaade at behandle de vigtigste og mest betydningsfulde af disse. — Til yderligere Belysning af forskellige Spørgsmaal, der indeholdes i Kommissions-Betænkningen, og til Belysning af Mulighederne for Oparbejdelsen af nye Erhverv, har Udvalget fra sagkyndig Side indhentet forskellige Erklæringer og Udtalelser, der er vedhæftet Betænkningen som Bilag, og som der vil blive henvist til under Omtalen af de forskellige Sager.

Den dansk-færøske Erhvervskommission havde af Statsministeriet faaet den Opgave „*at undersøge Produktions- og Erhvervsforholdene paa Færøerne og eventuelt fremsætte Forslag til Foranstaltninger til Forbedring af disse Forhold, derunder en videre Udvikling af Landbruget og Fiskeriet og Oparbejdelsen af nye Næringsveje.*" I Kommissionens Betænkning, der er en Afhandling paa ca. 300 Sider, indeholdes talrige interessante statistiske Oplysninger, der redegøres paa en fyldig og anskuelig Maade for mange af de Problemer, der for Tiden gør sig gældende indenfor færøsk Erhvervsliv, og omtales i Almindelighed nogle af de Muligheder, der findes for en videre Udvikling af Landbrug og Fiskeri etc. Kommissionen har ligeledes indhentet forskellige Oplysninger ang. Fiskeri og Landbrug i Lande, hvor disse Erhverv foregaar under noget lignende Forudsætninger som paa Færøerne. Særlig Oplysningerne fra Island, Norge og Shetlandsøerne er af betydelig Interesse og kan være af Værdi ved Bedømmelsen af Forudsætningerne for en delvis Omlægning af Færøernes Erhvervsliv i Fremtiden.

Som omtalt blev det paalagt Erhvervskommissionen at tage særlig tre Spørgsmaal op til Behandling, nemlig 1) en videre Udvikling af Fiskeriet, 2) en videre Udvikling af Landbruget og 3) Oparbejdelse af nye Næringsveje. Under Behandlingen heraf har Kommissionen fulgt den Fremgangsmaade, at der først er givet en almindelig Fremstilling af det paagældende Erhverv, dernæst behandlet de Oplysninger, der er indhentet fra andre Lande, hvorefter man saa har fremsat forskellige *Overvejelser og Forslag*. Hvad angaar Fiskeriet er indhentet Oplysninger fra Island, Norge, England (Shetlandsøerne) og New Foundland. For Landbrugets Vedkommende er indhentet Oplysninger fra Island, Norge og Shetlandsøerne.

---

*) For at undgaa Forveksling med nærværende Udvalg vil der i denne Betænkning blive anvendt Betegnelsen *Erhvervskommissionen* om det af Statsministeriet nedsatte Erhvervsudvalg.

Det vil være naturligt og praktisk, at nærværende Udvalg ved Behandlingen af de forskellige Sager følger den samme Inddeling, der er gjort i Kommissionsbetænkningen. Af praktiske Grunde og for Overskuelighedens Skyld vil det sikkert være hensigtsmæssigt, at der til at begynde med gives *en almindelig samlet Oversigt* over de *Forslag og Udtalelser*, der indeholdes i Betænkningen. Sagerne vil derefter blive nærmere omtalt under de forskellige Afsnit, og Udvalget vil i Lighed med den almindelig under Lagtingsarbejdet brugte Fremgangsmaade fremsætte Forslag til Tingets Vedtagelse i Slutningen af hvert Afsnit.

Forinden man gaar over til at omtale de i Erhvervskommissionens Betænkning indeholdte Forslag og Udtalelser, skal gengives Kommissionens „Programudtalelse" ang. Fiskeri og Landbrug:

„Herom skal først i Almindelighed siges, at det vel er Udvalgets Opfattelse, at Fiskeriet fremdeles uundgaaeligt maa blive Færøernes bærende Erhverv, og at der som Følge heraf maa gøres, hvad gøres kan, for at sikre dette Erhvervs Trivsel, men samtidig ønsker Udvalget straks at fremhæve, at man ikke eensidigt bør sætte alle Kræfter af Arbejde og Kapital ind paa Fiskeriets Udvikling. Retningslinien bør være den, at Fiskeriet suppleres med andre Erhvervsgrene, i første Række Landbrug, ikke blot saaledes, at der tilstræbes anden Hovedbeskæftigelse end Fiskeri for en Del af Færøernes Befolkning, men ogsaa — og maaske nok saa meget · · saaledes, at der for det størst mulige Antal Fiskere tilstræbes Bibeskæftigelse ved andre Erhverv, først og fremmest Landbrug. Ved dette sidste vilde man bl. a. naa at udnytte Fiskernes Arbejdskraft udenfor Fiskerisæsonen."

I Erhvervskommissionens Betænkning indeholdes følgende *Forslag og Udtalelser*:

Fiskeriet.

Der er ved Udvalgets enstemmige Indstilling i *Grønlandssagen* bidraget til Tilvejebringelse af Overenskomsten af 30. Januar d. A.

1) Der er anbefalet og opnaaet *en Bevilling paa 4200 Kr. til Anskaffelse af Termometre m. v. til 15 Kuttere* til Maaling af Havtemperaturen. Disse Termometre er bragt til Anvendelse i Fiskerisæsonen 1939.

2) Der omtales en forsøgsvis Forlængelse af *Fiskeriet ved Vestgrønland*.

3) Det foreslaas, at *Forholdet mellem Trawler- og Kutterfiskeriet reguleres* efter nærmere fastsatte Retningslinier. — Det tilføjes, at Udvalget anser det for ønskeligt, om de Sammenslutninger, hvis Andragender om Støtte til Anskaffelse af Trawlere har været stillet i Bero paa Udvalgets Betænkning, kunde opnaa en saadan offentlig Støtte, at de ihvertfald stilles lige saa gunstigt som de senest anskaffede Trawlere.

Ang. Forholdet mellem Trawler- og Kutterfiskeri udtales, at Kommissionens Standpunkt er, at „vel maa Kutterflaaden og Kutterfiskeriet bevares, støttes og fornuftigt udbygges, men samtidig bør der skabes Rum for en gradvis, navnlig efter Afsætningsforholdene og efter indvundne Erfaringer om Trawlfiskens Kvalitet og om Trawlernes Rentabilitet afpasset Udvikling af dette specielle Fiskeri. Afgørende vil det ogsaa være, om Trawlerdrift fortsat vil være i Stand til at yde Fiskerne de forbedrede Arbejdsvilkaar og de forbedrede Lønvilkaar, som den færøske Fiskerbefolkning venter."

4) Det udtales, at det bør være en Hovedopgave for de færøske Rederier hurtigst muligt at gennemføre *en Fornyelse af de ældste Skibe*, og at det vil være af Betydning, om den færøske Fiskerflaade blev suppleret med foreløbig et Par motordrevne Lineskibe.

5) Det anbefales, at Rederne foretager *fælles Indkøb af Udrustningsgenstande*, eventuelt gennem Andelsselskabet „Føroya Fiskaexport". Det udtales, at en betydelig Byrde for Fiskeriet er de dyre færøske Laanevilkaar.

Man har overvejet Muligheden af at fremsætte Forslag til Etablering af *et særskilt færøsk Financierings-Institut for Fiskeri*, men har ment at maatte opgive dette, navnlig paa Grund af Vanskelighederne ved at tilvejebringe det fornødne financielle Grundlag. —

6) Det anbefales, at den hidtil af Staten ydede Støte i Form af 20 % Tilskud til nybyggede Fartøjer fortsættes og udvides, saaledes at der kan ydes Tilskud paa indtil 25 %, særlig hvis Nybygningen erstatter et gammelt Fartøj, som samtidig udgaar af Flaa-den. Der ydes tilsvarende Tilskud til Motorfornyelser. — Det foreslaas, at Reglerne om Tilskud til Fornyelse af den færøske Fiskerflaade udvides til ogsaa at omfatte Dæksbaade over 3 Tons med Motor, samt at der ogsaa skal kunne ydes Laan af Fiskeribanken til større aabne Baade, under Forudsætning af at der tilvejebringes en Ordning med Hensyn til Forsikring af saadanne Baade.

7) Det udtales, at de af Staten ydede Udrustningslaan har haft en betydelig Værdi for den Kreds af Redere, der har haft Adgang dertil. Det anbefales, at *Fiskeribanken fortsætter og udvider sin Laanevirksomhed paa Færøerne*, navnlig ved Financiering af Andelsselskabet „Føroya Fiskaexport".

8) Det udtales, at Udvalget maa anse det for absolut paakrævet, hvis det færøske Fiskerierhvervs Eksistens og dermed Beskæftigelsen paa Færøerne skal sikres, at *den nødvendige Bistand fra Statens Side ydes til Sikring af de primære Markeder ihvertfald for en Eksportværdi af ikke under 8½ Mill. Kr. aarlig.*

9) Det anbefales, at Kontrakten mellem Redere og Fiskere affattes saaledes, at *Fiskernes Interesser i størst muligt Bruttofiskeri stimuleres, samtidig med at de gøres interesserede i det størst mulige Nettoudbytte ved Sparsommelighed i Forbruget om Bord.*

10) Det anbefales, at der paa de primære Markeder afsættes *størst muligt Kvantum Klipfisk*, og at *de subsidiære Markeder ikke forsømmes.* Det anbefales, at der gøres et ihærdigt Arbejde for i *større Omfang at vinde ind paa det danske Marked*, og at Bestræbelser i saa Henseende støttes af Statens Myndigheder i det Omfang, det er muligt, f. Eks. paa den Maade, at offentlige Institutioner, der kan anvende Klipfisk og Saltfisk, anvender færøske Produkter saa meget som muligt.

11) Det anbefales, at der oprettes *en Lonfond for Fiskere* ved Fiskeribankens Medvirken gennem Føroya Fiskaexport. Fondens Opgave skal være forskudsvis at udbetale Skibsfiskerne eller deres Paarørende 80 Kr. maanedlig under Fiskerisæsonen. De udbetalte Beløb tilbagebetales Fonden, naar de paagældende Fiskere faar deres Afregning. Fiskernes Kontingent sættes indtil videre til 2 Kr. 50 Øre maanedlig i Fiskerisæsonen. Det eventuelle Tab, Fonden vil komme til at have, dækkes ved Kontingentet samt ved et Statstilskud paa 70 % af Fiskernes samlede Kontingent. Fonden skal kunne præstere ialt ca. 1½ Million Kr. (480 Kr. pr. Fisker), og det foreslaas, at Fiskeribanken yder disse Beløb som Laan mod billigst mulig Rente. De samlede Udgifter til Renter, Administration og Tab et normalt Aar anslaas at ville andrage 60.000 Kr. Dette Beløb tilvejebringes ved Fiskernes Kontingent, der anslaas at ville andrage ialt 45.000 Kr. (3000 Fiskere à 15 Kr. hver) og 70 % Statstilskud heraf 31.500 Kr., ialt 76.500 Kr., saaledes at der skulde blive et Overskud paa ca. 16.000 Kr. aarlig at henlægge til Reservefonden.

12) Det anbefales, at der ydes *større Kvota i England for Indførsel af fersk Fisk fra Færøerne*, og at der arbejdes for ogsaa at opnaa *Kvota i Tyskland.*

13) *En Udvidelse af det færøske Sildefiskeri anbefales.* Det tilraades, at der fortsat i nogle Aar paa Statens Bekostning stilles en i Tilvirkning af Saltsild kyndig Person til Disposition for de interesserede, samt at der gennemføres en tvungen Vragning af Sildeeksporten, naar der er indvundet større Erfaringer. Det anbefales, at *der ydes Laan fra Fiskeribanken til Fryserier til Opbevaring af Agnsild.* Det anføres, at der eventuelt vil kunne ydes

Sildefiskeriet Bistand, ved i Lighed med paa Island at lade Sildestimerne efterøøge af en Flyvemaskine.

14) Det udtales, at *Fiskens Tilvirkning i Land* er tilfredsstillende, saaledes at denne Gren af Fiskerierhvervet ikke giver Udvalget Anledning til Forslag.

15) Det fremhæves, at Udnyttelsen af subsidiære Markeder maa fremmes eventuelt ved *Udsendelse af Repræsentanter, Foretagelse af Forsøg med særlig Tilvirkning o. l.*

16) Det anbefales, at *Loven om det færøske Fiskeriraad* ændres, saaledes at Nævnet kommer til at bestaa af Amtmanden over Færøerne, der er Nævnets Formand, 3 Medlemmer udnævnt efter Indstilling af Færøernes Lagting og 3 efter Indstilling af de færøske Fiskeriorganisationer. — Nævnet har hidtil bestaaet af Amtmanden, Fiskeridirektøren og 3 Medlemmer, valgt efter Indstilling af Lagtinget.

17) Udvalget har drøftet Spørgsmaalet om *Fiskeriinspektionen* og anbefaler, at der etableres Fiskeriinspektion ved Færøerne i videst muligt Omfang, saa vidt muligt hele Aaret.

18) Udvalget har drøftet Spørgsmaalet om eventuel *Fredning af de ved Færøerne beliggende Yngelpladser*, men da denne Sag for Tiden behandles af den internationale Havundersøgelses-Kommission, er der ikke stillet nyt Forslag.

19) Angaaende *Grønlandsfiskeriet* udtales, at man gaar ud fra, at Spørgsmaalet om Etablering af nødvendig Kajplads, Oplag etc. i de tilgængelige Havne løses om fornødent ved Regeringens Bistand i Kontinuation af Grønlandsoverenskomsten. Føroya Fiskaeksport bør i sin Handelspolitik have for Øje, og Staten understøtte, at der paa de primære Markeder afsættes størst muligt Kvantum Klipfisk. Om det i Aar foretagne Forsøg med *Baadfiskeri ved Grønland* udtales, at dette Forsøg bør følges med Interesse, og hvis Forventningen ikke skuffes med Hensyn til Rentabilitet og Risiko, bør der skabes Mulighed for at fortsætte ad disse Veje.

20) Udvalget har peget paa Betydningen af, at der gennemføres *en rationel Bogføring for Rederivirksomhederne.*

Landbruget.

1) Det foreslaas, at den færøske Jordfond gennem ekstraordinært Statstilskud sættes i Stand til *at yde 50.000 Kr. aarlig som Tilskud til Opdyrkning af raa Jord.*

2) Opførelse og Anvendelse af *Kartoffelhuse* samt Oprettelse af en fælles *Salgs-Central* for Kartofler i Forbindelse med *Sammenslutninger paa Andelsbasis* anbefales. Det foreslaas, at Færøernes Jordfond sættes i Stand til at yde et *Opmuntringstilskud* paa ialt 5000 Kr. engang for alle til Sammenslutninger af Kartoffeldyrkere, der ønsker at opføre *Huse til Opbevaring af Læggekartofler* eller af Kartofler til Salg i store Partier, navnlig til Fiskerflaaden.

3) Det anbefales, at Færøernes Jordfond sættes i Stand til at yde Laan til *Oprettelse af Gartnerier* paa samme Betingelser som Statslaan ydes til Gartnerier i det øvrige Land.

4) Det foreslaas, at Færøernes Jordfond sættes i Stand til at yde 3000 Kr. aarlig som *Laan og Premielaan til Opførelse af Faarehuse*, samt at der i 10 Aar ekstaordinært anvendes 1500 Kr. aarlig til *Opførelse af Bassiner til Faarevask*, paa Vilkaar at der af den ordinære Bevilling, (nemlig de 20.000 Kr., der er bevilget til Husdyravlens Fremme) vedblivende anvendes 2000 Kr. aarlig samt yderligere 1500 Kr., der indvindes ved Besparelse ved Afholdelse af Dyrskuer.

5) Det anbefales, at *Udskiftningen* genoptages og fremmes.

Industrien.

1) Angaaende *Stenindustrien* udtales bl. a., at saavel Staten som Lagtinget og Thorshavns Kommune gentagne Gange har vist denne Sag Interesse og Imødekommenhed, og selv om tidligere Forsøg var mislykkedes, har Staten bekostet en indgaaende, sagkyndig Undersøgelse af, om denne Industri dog ikke trods alt skulde have Muligheder. Da ogsaa denne Undersøgelse har ført til mistrøstige Konklusioner, kan Kommissionen ikke tilraade det offentlige at støtte Projekter ang. *Fremstilling af Basaltplader* o. l., medmindre det nu paabegyndte Forsøg skulde give et tilfredsstillende Resultat. I saa Fald gaar man ud fra, *at der om fornødent vil blive ydet Støtte i Form af Laan fra Erhvervenes Laanefond til Virksomhedens Videreførelse.*

2) Der har for Kommissionen foreligget Andragende om Statstilskud paa 50.000 Kr. til *Opførelse af en Sildeolje- og Fiskemelsfabrik i Thorshavn.* Et Flertal har ikke ment paa det foreliggende Grundlag at kunne tilraade offentlig Støtte til Planens Gennemførelse, men anbefaler, at man afventer de Erfaringer, der maatte blive indvundne gennem den for nylig opførte Sildeolje- og Fiskemels-Fabrik i Kollefjord. Flertallet anfører bl. a., at de Mængder af Sild og Rødfisk, der vil være tilgængelige fra selve Færøomraadet for en Olie- og Fiskemelsfabrik, utvivlsomt er meget begrænsede, at en stærkere Koncentration af Sild i Omraadet mellem Færøerne og Island ikke er bevist, og at der savnes Erfaring for, om det er rentabelt at hjemføre Sild over større Afstande. — Et Mindretal fremsatte Forslag om at yde Statsstøtte til Fabriken.

3) Der har været forelagt Kommissionen en Plan om *Oprettelse af kombineret Slagteri og Konserves*fabrik. Planen er senere opgivet ihvertfald foreløbig. Det udtales i Betænkningen, at en Plan som den skitserede vilde medføre en langt bedre Udnyttelse end hidtil af Raaprodukter fra Fiskeri, Landbrug og Fuglefangst, og at der muligvis her ogsaa vilde være en farbar Vej til Løsning af Slagterispørgsmaalet. Sagen kan muligvis ikke løses af Enkeltmand, men Andelsselskaber paa de større Pladser kunde tage Sagen op til nærmere Overvejelse.

4) Den store Eksport af raa Uld betyder, at det færøsk Samfund aarlig mister den meget store Indtægt, som Uldens Forarbejdning vil indbringe. Ifølge en af Landbrugskonsulent Winther-Lützen foretaget Beregning vilde man ved at oparbejde hele Produktionen til Uldvarer indvinde en Arbejdsfortjeneste paa $^1/_3$ Mill. Kr. aarlig.

Kommissionen har behandlet *et Andragende fra Foreningen „Føroyskt Heimavirki"* om Støtte. Denne Forening blev oprettet i 1938, og har haft en betydelig Omsætning i den forløbne Tid. Der agtes oprettet en Strikke- og Vævestue i Thorshavn. Man har en Formue paa ca. 10.000 Kr., der dog er bundet i Varelager, udestaaende Fordringer osv. En midlertidig Kassekredit i Føroya Banki paa 6000 Kr. er langtfra tilstrækkelig, og yderligere Kredit kan ikke faas. Foreningen agtes udvidet ved Dannelse af en tilsluttet almindelig Forening med Medlemmer saavel paa Færøerne som i det øvrige Kongerige.

Kommissionen foreslaar, at *Foreningen støttes med et Statstilskud paa 25.000 Kr. fordelt over 5 Aar samt et Statslaan paa 25.000 Kr. rente- og afdragsfrit i 5 Aar, hvorefter Afviklingen sker paa de lempeligst mulige Vilkaar.*

5) Til Behandling har været et Andragende om *Støtte til Oprettelse af Snørespinderi.* Fiskeriets aarlige Udgift til Tovværk og Snører anslaas til ca. 150.000 Kr. Fiskerikonsulent Erichsen udtaler i en Erklæring bl. a., at Oprettelsen af et Snørespinderi ikke vil faa nogen Betydning for Færøerne i beskæftigelsesmæssig Henseende, idet 2 kyndige Mænd vilde være i Stand til at fremstille hele det færøske Forbrug af Liner.

Medens et *Flertal* ikke mener at kunne anbefale Foretagendet til offentlig Støtte, udtaler et Mindretal bl. a., at naar der her er Tale om at yde Støtte til Øernes egen Fremstilling af en for vort Fiskerierhverv saa vigtig Artikel som Snører til Haand- og Langliner, mener vi at kunne anbefale det foreliggende Andragende, selv om det som af Fiskerikonsulenten anført til at begynde med ikke har større beskæftigelsesmæssig Betydning — dog mener vi, at et Snørespinderi vil komme til at beskæftige flere end to Mand, naar man tager alle Forhold med i Betragtning.

6) Et Andragende om *Støtte til Opførelse af en Rugmølle* har ikke givet Kommissionen Anledning til at fremsætte Forslag. — Der indføres aarlig til Færøerne 8—900 Tons Rugmel. Efter den forelagte Plan skulde en Mølle kunne anlægges for 34.000 Kr. Møllen skulde male Rug iblandet færøsk Byg, om muligt $^1/_3$, saaledes at der derved skulde oparbejdes en Bygproduktion paa Færøerne.

Under Afsnittet *„Anden Industri"* omtales de Industriforetagender, der er knyttet til A/S. Thorshavns Mælkeforsyning og Margarinefabrik, hvor der nu faktisk under samme Ledelse drives 3 Mejerier og Margarinefabrikker, Sæbefabrik, teknisk-kemisk Fabrik, Olietøjsfabrik, Fjerrensning, Dampvaskeri foruden Rutebaadene og et paa Affaldsprodukter fra Mejeriet baseret Svineavlscentrum. — Endvidere omtales *Beddinger, Garverier* og *Træskofabrik*, hvilken sidste Kommissionen ikke har kunnet anbefale til offentlig Støtte, „da en Fabrikation som den paatænkte er uden beskæftigelsesmæssig Betydning."

Minedriften.

Der gives en kort Fremstilling af *Kulminedriften paa Suderø*. Rettighederne til Kulbrydningen er senest overdraget A/S. „Færø-Kul", der stiftedes med en Aktiekapital paa 350.000 Kr. Selskabet har opnaaet Statslaan paa 450.000 Kr. For et af Selskabet til Kommissionen indgivet Andragende, hvori oplyses, at Minen uden yderligere Støtte maa indstille Driften, hvis der ikke af Staten stilles en Driftskapital paa 50.000 Kr. aarlig i 2 Aar til Selskabets Raadighed, kunde der ikke tilvejebringes en enstemmig Indstilling, men Kommissionen delte sig i forskellige Mindretal, saaledes som det nærmere vil fremgaa af Betænkningen.

I Afsnittene om **Grindefangst, Stochvalfangst, Jagt og Fuglefangst, Pelsdyravl og Handel** er der ikke fremsat Forslag. — Det udtales, at saafremt der kunde stationeres en Flyvemaskine ved Færøerne til Eftersøgning af Sildestimer, maatte denne tillige kunne benyttes til *Eftersøgning af Grindeflokke*. — Under Afsnittet om *Jagt og Fuglefangst* anføres 1) at Bestanden af Harer langtfra er saa stor og livskraftig, som den kunde være, hvorfor der burde tages Initiativ til en Forøgelse og Fornyelse af Bestanden ved Indførsel af nogle sunde Harer udefra, 2) at Spørgsmaalet om Eksport af Søfugle i frosset Stand har været overvejet af Interesserede, men dette har været hindret af de i det øvrige Kongerige gældende Fredningsbestemmelser. Det henstilles derfor til Landbrugsministeren at optage til Overvejelse, hvorvidt der ved en Lovændring kan skabes Mulighed for Salg af frosset færøsk Fuglevildt i det øvrige Danmark. — Under Afsnittet **Handel** oplyses bl. a., at Indførselen til Færøerne ifølge det foreliggende Materiale i 1937 har andraget (her med afrundede Tal) ca. $7^1/_3$ Million Kr. (deraf fra Danmark 5 Mill. Kr., Storbritannien 1.600.000 Kr., Norge 170.000 Kr., Holland 50.000 Kr., Tyskland 165.000 Kr., andre Lande 320.000 Kr.) Det tilføjes, at det Materiale, paa Grundlag af hvilket denne Statistik er udarbejdet, er overordentlig mangelfuldt, og at Indførselen fra Storbritannien antageligt har haft en Værdi af mindst 2 Mill. Kr., fra Norge

400.000 Kr. og fra andre Lande 800.000 Kr., saaledes at Værdien af den samlede Indførsel har været godt 9 Mill. Kr. Det kan i denne Forbindelse tilføjes, at Udførselen af Klipfisk og Saltfisk det samme Aar har indbragt op imod $8^1/_2$ Mill. Kr. Ang. Valutaforholdene anføres: „Valutamæssigt er Færøerne formelt ligestillet med det øvrige Land, men i Praksis gennemføres Valutarestriktionerne ikke for Færøernes Vedkommende, hvilket skyldes praktisk administrative Hensyn."

Finansiering og Realkredit.

Det oplyses, at der i de to Sparekasser paa Færøerne pr. $^{31}/_{3}$ 1937 indestod ca. $6^1/_2$ Mill. Kr., hvortil kommer Sparekasserne's Egenkapital henved 1 Mill. Kr. De to Banker havde pr. $^{31}/_{12}$ 1937 en Beholdning paa henved $2^1/_2$ Mill. Kr.

Kreditforeninger findes ikke paa Færøerne, og de to Sparekasser har derfor været ene om at varetage Finansieringen af Boligbyggeriet. Da dette Spørgsmaal er af meget stor Betydning, har Kommissionen beskæftiget sig dermed, „baade fordi der er Trang til flere og bedre Boliger, og fordi en Løsning af dette Spørgsmaal vil have beskæftigelsesmæssig og erhvervsmæssig Betydning".

Mod Pant i Jordegods ydes der sædvaaligvis Laan paa 50 pCt. af normal Salgsværdi med en Afbetalingstid paa indtil 20 Aar. Laan til Beboelseshuse varierer fra 20 pCt. af Vurderingssummen paa de afsides liggende Steder til 25 à 33 pCt. paa de noget større Pladser og indtil 40 pCt. i Thorshavn. Afdragstiden er oftest 15 Aar, men er i visse Tilfælde udvidet til 20—25 Aar, Sparekassernes Laan ydes kun mod 1. Prioritet. Til Laan mod sekundær Prioritet haves ikke Adgang i noget færøsk Pengeinstitut.

Det udtales i Kommissions-Betænkningen, at det i Stedet for at oprette en Kreditforening med dens uberegnelige Kurstab vil være rigtigst at bevare den Adgang, der nu haves til Optagelse af 1. Prioritets Laan af Sparekassemidler, naar disse Laan suppleres med Adgang til yderligere Laan af offentlige Midler. *De supplerende Laan, der skal indgaa som Prioritet efter Sparekasselaanet, foreslaas tilvejebragt ved Bevilling fra Staten paa 220.000 Kr. aarlig.* Der vil ved denne Ordning kunne opføres 50 Huse à 8000 Kr. aarlig, samlet Sum 400.000 Kr. aarlig. Heraf ydes af Sparekassen ialt 100.000 Kr. (25 %) mod 1. Prioritet, Laantagerne indskyder 80.000 Kr. (20 %) og de resterende 220.000 Kr. (55 %) ydes som Statslaan mod 2. Prioritet. — Det udtales i Tilslutning hertil, at en Udvidelse af Laangivningen i faste Ejendomme formentlig maa medføre, at der stilles skærpede Krav til Byggemaaden, samt at Tinglysnings-Ordningen bør moderniseres.

Forsikring.

Det udtales, at efter Kommissionens Formening bør *alle Ejendomme være brandforsikret,* da derved Risikoen for Brandskader udjævnes.

Hvad angaar *Skibsforsikringen,* er der i Færøernes gensidige Skibsforsikring i 1939 forsikret 109 Skibe til en Forsikringssum af ca. 6 Mill. Kr. Præmien er 3 ‰, og Foreningen reassurerer 50 % af sin Risiko. I Suderø gensidige Forsikringsforening er forsikret 42 Skibe til en samlet Forsikringssum af ca. $1^1/_2$ Mill. Kr. Præmien er 3 ‰, og Foreningen har i de senere Aar ikke tegnet Reassurance — Kommissionen udtaler, at *det sikkert vilde være økonomisk fordelagtigt, om alle Forsikringerne var samlet i een Forening, der overtager Forsikringen af alle Fiskefartøjerne og til disses fulde Værdi.*

Angaaende *Forsikringen af Baade* fremhæves, at Udvalget maa anse det for meget ønskeligt, om Spørgsmaalet om Forsikring af aabne Motorbaade snarest kunde løses. Det anbefales, at *der i en kortere Aarrække ydes Tilskud fra Staten og Amtsfonden til de forøgede Administrationsudgifter, som de bestaaende Foreninger faar som Følge af denne Udvidelse af deres Virksomhed.*

Skibsfart og Samfærdsel.

I 1937 blev Færøerne anløbet af ialt 162 Skibe (102 Ruteskibe og 60 Fragtskibe) med en samlet Tonnage af 116.598 Reg. Tons netto. Det fremgaar af Statistiken, at norske Skibe har udført Halvdelen af Farten, herunder den største Del af Farten paa England og Sydeuropa. Efter at det er oplyst, at der ikke findes Rederier paa Færøerne, der driver almindelig Fragtfart, skrives i Betænkningen: „Imidlertid er der mange unge Færinger, som har taget Hyre med Fragtskibe hjemmehørende i det øvrige Danmark eller i Udlandet, herblandt ogsaa adskillige uddannede Navigatører. For alle disse færøske Søfolk, som altsaa nu er fordelt paa mange Skibe, tilhørende mange Rederier, vilde det være af Interesse, om der fandtes Rederier paa Færøerne, som drev Fragtfart, og i det hele taget vilde det være naturligt, om en søfarende Befolkning som den færøske ogsaa drev dette Erhverv."

Under Omtalen af *Kørerejene* oplyses, at der er anlagt eller bevilget ca. 192 km. Hovedvej, hvortil Statstilskudet har udgjort ialt henved 2 Mill. Kr. af en samlet Overslagssum af godt $2^1/_2$ Mill. Kr. Til anlagte eller bevilgede Bivej er paaregnet en Udgift af ca. $1^1/_3$ Mill. Kr., hvoraf Statstilskudet udgør ca. 380.000. Kr.

Postvæsenet er nu blevet en betydelig Faktor i det færøske Samfund, og der er her sket en meget betydelig Udvikling. I 1937—38 var Antallet af Postsager ved Thorshavn Postkontor bl. a.: Afgaaede almindelige Breve 694000 Stk., anbefalede 16000, Pakker 57000, Postanvisninger 78000 (tilsammen ca. $4^1/_4$ Mill. Kr.) Indbetalingskort 54.000 (godt 2 Millioner Kr.) Ankomne alm. Breve 921000, anbefalede 16000, Pakker 153000, Postanvisninger 69000 (godt 4 Millioner Kr.)

Der har ikke indenfor Kommissionen kunnet opnaas Enighed om at anbefale et Andragende fra S/f. Føroyar om *et rentefrit Laan til Anskaffelse af en ny Baad til Ruten København—Thorshavn.* Heller ikke har man ment at kunne gaa ind for *offentlig Støtte til en Forbedring af Englandsforbindelsen.*

Telefon- og Telegrafforbindelsen.

Efter en Omtale af Færøernes Telefonvæsen og Telegrafforbindelsen Thorshavn—Tveraa udtales, at det vil være naturligt at søge en samlet Løsning paa de to foreliggende Opgaver, Telefonforbindelserne Thorshavn—København og Thorshavn—Suderø.

Kommissionen har rettet en Henvendelse til Ministeriet for offentlige Arbejder og udbedt sig Ministeriets Udtalelse om Muligheden for Oprettelse af Telefonforbindelse dels mellem Færøerne og det øvrige Land, dels mellem Suderø og de øvrige Øer, samt om Koncessions-Forholdene. I en Svarskrivelse oplyser Ministeriet, at man har forhandlet med Det Store Nordiske Telegrafselskab om dets koncessionsmæssige Interesser, og at Selskabet har svaret, at det „under Hensyn til den Betydning, som en saadan Telefonforbindelse kan have for Færøerne, mener at burde gøre sit til at muliggøre Telefonforbindelsens Oprettelse, og Selskabet erklærer sig beredt til at træffe nærmere Aftale om en Ordning, som ogsaa tager Hensyn til Kabelforbindel-

sens Økonomi. Hvad angaar Taksterne udtales, at disse maa fastsættes til et Beløb, der ikke virker prohibitivt højst 18 Kr. pr. 8 Minutter og 6 Kr. pr. overskydende Minut.

Kommissionen foreslaar, at *de nødvendige Anlæg til Oprettelse af Radioforbindelse København—Thorshavn og Thorshavn—Tveraa udføres ved Statens Foranstaltning og for Statskassens Regning.* De samlede Anlægsudgifter anslaas til 315.000 Kr., og Driften til 62000 Kr. aarlig. Det udtales, at det vil være nødvendigt, at saavel Telefonforbindelsen Thorshavn—Tveraa som København—Thorshavn drives af Færøernes Telefonvæsen, paa hvis Ledningsnet Samtalerne skal føres ind. Det vil være rimeligt, om Staten deltager i København—Thorshavn-Forbindelsens Underskud.

Elektricitet.

Det oplyses, at Elektricitetsværkerne i Vaag og Klaksvig arbejder med betydelige økonomiske Vanskeligheder. Om Elektricitetsværket i Thorshavn, der drives af Dieselmotorer, anføres, at „Værkets Kapacitet er for lille til en tilfredsstillende Forsyning af Byen, men da de høje Elektricitetspriser i vidt Omfang har virket prohibitivt, saaledes at et stort Antal af Byens Ejendomme endnu ikke har elektrisk Installation, har Spørgsmaalet om Værkets Udvidelse hidtil kunnet udskydes."

Spørgsmaalet om en almindelig Elektrificering af Færøerne ved Udnyttelsen af Vandkraften i Elvene har for henved en Snes Aar siden været gjort til Genstand for indgaaende Undersøgelser af to norske Ingeniører, hvis Beregninger og Forslag gik ud paa, at der for en Bekostning af ialt 10 Millioner Kr. skulde anlægges Kraftstationer til Forsyning af Norderøerne, Østerø-Strømø, Hestø, Vaagø, Sandø, Skuø og Suderø. Planernes betydningsfuldeste Led var Udbygning af Fossá ved Vestmanhavn til Forsyning af saavel Strømø som Østerø.

Der aftrykkes en Erklæring fra Ingeniør Harry Fonsdal angaaende Elektricitets-Sagen.

Kommissionen har ikke fremsat Forslag i denne Sag, men det udtales, at „man er klar over, at der paa Færøerne findes betydelige Kraftkilder, og at man bør have Opmærksomheden henvendt herpaa, saaledes at der, naar tilstrækkelig Tilslutning kan opnaas, kan søges iværksat en Udnyttelse af disse Kraftkilder, særlig til Fremstilling af Elektricitet til Brug i Husholdningerne (Lys, Kogning) og i smaa industrielle Virksomheder."

Undervisning og Uddannelse.

Det udtales bl. a., at der bør kræves en strengere Kontrol med Overholdelsen af Lærlingelovgivningen, eventuelt en Revision af Næringslovgivningen, nogle mindre Bevillinger til Tilskud til Ophold paa Fagskoler i det øvrige Land samt Forbedring af Folkeskolen.

Der findes *Handelsskoler* i Thorshavn, Klaksvig, Tveraa og Vaag, og *tekniske Skoler* i Thorshavn, Klaksvig og Tveraa.

Det udtales bl. a., at „det er et Spørgsmaal, om det kan lykkes at bibringe den færøske Haandværkerstand tilstrækkelig faglig Dygtighed uden at lade unge Færinger i et passende Antal gennem en Aarrække faa deres Faguddannelse, saavel den praktiske som den teoretiske, i det øvrige Danmark. Dette lader sig ikke gøre uden økonomiske Ofre fra det offentliges Side, men disse Ofre vil formentlig ogsaa være berettigede, naar den sandsynlige Følge deraf vil blive, at det færøske Haandværk og den færøske

Industri om nogle Aar vil have en Stab af grundigt og alsidigt uddannede Folk, som kan tage de Opgaver op, der hidtil ikke har kunnet løses, og som kan forestaa Uddannelse af de kommende Generationer af Haandværkere paa forsvarlig Maade."

Ved *Thorshavn Navigationsskole* uddannes *Motorpassere* og *Maskinpassere* Af Staten har der i de senere Aar været bevilget 800 Kr. aarlig at fordele mellem 4 Personer, der ønsker af aflægge Haandværksprøve paa teknologisk Institut paa Vilkaar, at der af Lagtinget bevilges de paagældende 100 Kr. hver. Ved Thorshavn Navigationsskole foregaar der en til de færøske Fiskeskibes Behov svarende Undervisning i *Radiotelefoni*. Der er opstaaet visse Vanskeligheder for de større Fartøjer, herunder Trawlerne, hvis Radioanlæg efter gældende Lov skal betjenes af Radioekspedienter, men der er indtil videre tilladt Dispensation for disse Regler, saaledes at Anlæggene kan betjenes af Personer uddannet paa Navigationsskolen i Thorshavn.

Kommissionen foreslaar, at der snarest oprettes en Landbrugsskole paa Færøerne. Skolen agtes anlagt paa den tidligere til Amtslægeembedet knyttede Gaard „á heyggi" i Kollafjord. Foruden at være Mønsterlandbrug og Landbrugsskole skal Skolen være Forsøgsstation, idet man vil foreslaa at nedlægge den nuværende Forsøgsstation i Højvig og dens Afdeling i Sand. To af Kommissionens Medlemmer udtaler, at de er imod, at Forsøgsvirksomheden i Højvig og paa Sand nedlægges, og ønsker at Landbrugsskolen oprettes i Højvig. Det foreslaas, at Udgifterne ved Anlæg af visse Bygninger o. l. ialt 65.000 Kr. dækkes ved Laan af Færøernes Jordfond paa lignende Maade som Jordfonden iøvrigt yder Laan til Landbrugsbygninger. Til Skolens Oprettelse foreslaas ydet et Statstilskud paa 40—50,000 Kr. Udgifterne ved Skolens Drift tænkes dækket dels af Indtægten af Landbruget og de sædvanlige Tilskud i Henhold til Lov om Husdyrbrugets Fremme, dels ved Skolepenge, der tænkes sat til 40 Kr. maanedlig pr. Elev, som for ubemidlede Elevers Vedkommende foreslaas betalt af Staten. Endelig foreslaas, at der ydes Skolen 12.000 Kr. aarlig til Afholdelse af Forsøg saavel i Forbindelse med Skolen som paa de Pladser, hvor man ønsker Skolens Bistand til Foretagelse af Markforsøg.

I. Fiskeriet.

Da det første havgaaende Fiskeskib med færøsk Besætning i Maj 1872 satte Kursen fra Færøerne til Island, indlededes en ny og meget betydningsfuld Epoke indenfor færøsk Erhvervsliv. Der var vel ingen, som dengang havde ventet, at Skibsfiskeriet skulde faa en *saa* dominerende Indflydelse paa vort Erhvervsliv, som Kendsgerningerne senere har vist, idet dette Fiskeri i de sidste 50 Aar i Virkeligheden har været det bærende økonomiske Grundlag for hele det færøske Samfund. Dets Betydning fremgaar maaske bedst deraf, at det nu beskæftiger ca. 4000 Mand i Alderen 14—65 Aar af en Befolkning paa ialt ca. 26.000 Mennesker. Den samlede Værdi af Fiskerflaaden udgør nu godt 6 Mill. Kr.

Det var under meget vanskelige Forhold, dette Havfiskeri foregik i den første Tid. Der var hverken Adgang til offentlige Midler til Skibenes Anskaffelse eller til Udrustningskredit. Ulykkesforsikring kendtes overhovedet ikke, og det var heller ikke muligt at faa Skibene assureret. Det var derfor en meget stor Indsats, saavel menneskeligt som økonomisk, der her blev gjort af de første Foregangsmænd. De satte ofte alt det, de ejede, i et Skib, og hændte det saa, at et saadant Skib forliste, betød det som Regel økonomisk Ruin for Ejerne. Naar der nu af Færøernes Lagting skal skrives en Betænkning om færøsk Fiskerierhverv, er der derfor al Grund til her at riste Banebryderne en Mindesrune. De viste et Mod, et Initiativ og en Offervilje, som der er særlig Grund til at fremhæve og erindre i vore Tider, hvor Skibsfiskeriet — trods mange Vanskeligheder — dog har ganske anderledes Vilkaar at arbejde under end dengang. Det kan i denne Forbindelse fremhæves, at *det færøske Skibsfiskeri* — bortset fra nogle Tilskud til de færøske Forsikringsforeninger for Skibe o. a. — *er foregaaet uden Statstilskud i godt 60 Aar*, indtil Danmarks Deltagelse i Sanktionerne mod Italien medførte saadanne Vanskeligheder for den færøske Udførsel af Fisk til dette Land, at Staten maatte træde hjælpende til. Den spanske Borgerkrig havde som bekendt katastrofale Følger for den færøske Fiskeeksport til dette vort Hovedmarked — et noget lignende Forhold som hvis Danmarks Udførsel af Landbrugsvarer til England blev helt standset i 2 à 3 Aar — og Staten har derfor i de sidste Aar ydet det færøske Fiskerierhverv betydelig Støtte, saaledes som det vil fremgaa nærmere af Kommissionsbetænkningen. — I Aarene 1936—38 har Staten støttet Fiskerierhvervet med Bevillinger paa ialt 1.350.000 Kr. til Propaganda og delvis Dækning af Tab paa sekundære Markeder.

Angaaende Fiskeriet i ældre Tid henvises til de under *Bilag I* givne Oplysninger fra Arkivar A. Degn.

Indenfor et saa stort og vidtforgrenet Erhverv som det færøske Skibsfiskeri findes der mange Forhold, som der kan være Anledning til at gøre til Genstand for nærmere Omtale i denne Betænkning, og det vil derfor utvivlsomt være mest praktisk og overskueligt at inddele Behandlingen af Fiskeriet i forskellige Underafsnit.

Fornyelse af Fiskerflaaden og Fiskeriets Finansiering.

I Kommissionsbetænkningen, S. 89, udtales:

„Man har overvejet Muligheden af at fremsætte Forslag til Etablering af et særligt færøsk *Finansieringsinstitut* for Fiskeriet, herunder et af Landstingsmand Niclasen fremsat Forslag, der er aftrykt som Bilag Nr. 4 til nærværende Afsnit, men i Udvalget har man ment at maatte opgive Tanken herom, navnlig paa Grund af Vanskelighederne ved at tilvejebringe det fornødne finansielle Grundlag for et saadant Institut".

Dette Forslag gik i korte Træk ud paa, at der paa Færøerne oprettes et *Institut til Modernisering og Fornyelse af den færøske Fiskerflaade. Finansiering af nye Fiskeriforsøg o. l.* Af Statskassen skulde stilles som Laan til dets Raadighed op til 160.000 Kr. aarlig i 5 Aar og af Lagtinget som Laan op til 100.000 Kr. aarlig i samme Tidsrum. Til Instituttets Raadighed skulde endvidere stilles et aarligt Statstilskud paa 100.000 Kr. og af Lagtinget et aarligt Tilskud paa 25.000 Kr. til Modernisering og Fornyelse af den færøske Fiskerflaade. —

Udvalget skal udtale, at man i Princippet kan slutte sig til dette Forslag, idet det utvivlsomt vil have stor Betydning, at der oprettes et saadant Institut, hvorved man fra færøsk Side faar større Indflydelse paa hele denne Laanevirksomhed; men under Hensyn til de unormale Tider, vi er inde i, og Vanskeligheden for Lagtinget ved at fremskaffe det nævnte Beløb, har man ment det rigtigt at udsætte den nærmere Behandling af dette Spørgsmaal, indtil Forholdene er afklaret, saaledes at der kan fremsættes økonomiske Beregninger, der har Udsigt til at kunne holde.

En Fornyelse af den færøske Fiskerflaade er en bydende Nødvendighed. Af Flaadens ca. 150 Skibe er de ca. 50 over 50 Aar gamle, ja nogle har endda en Alder af ca. 60 Aar. Endskønt disse Skibe har været bygget af udmærket Materiale, vil det være indlysende, at der maa komme et Tidspunkt, hvor de ikke kan bruges længer. I Kommissionsbetænkningen, Side 17, udtales om disse Skibe, at „om deres Kvalitet og Sødygtighed vidner den Omstændighed, at en Alder paa 50 Aar eller mere ikke udelukker, at de indtil nu stadig har kunnet gaa til Island og Grønland, ofte under haarde Vejrforhold."

Det gennemsnitlige færøske Fiskerskib har en Værdi af 25.000 Kr., en Drægtighed paa 105 Tons Brutto og Motor med godt 70 HK.

Der er af Fiskeribanken ydet meget betydelige *Laan* til den færøske Fiskerflaade og Fiskerierhvervet. Pr. 11/12-1938 var Bankens Laan til færøske Fiskefartøjer Kr. 2.187.622 og Laan til Føroya Fiskaexport Kr. 1852.201, ialt Kr. 4.039.823. — Som Udrustningslaan har der af Staten i Aarene 1937, 1938 og 1939 været stillet henholdsvis 400.000, 475.000 og 400.000 Kr. til Raadighed mod Pant i Fangst. Udrustningslaanene har været administreret af Færø Amt. Hvad angaar Laanene til Føroya Fiskaexport, har Fremgangsmaaden, efter hvad der oplyses i Betænkningen, været den, at Føroya Fiskaexport til Amtmanden indleverer Gældsbevis bilagt de Slutsedler, der belaanes, hvorefter Laanets Udbetaling ordnes ved Telegramudveksling mellem Amtet og Fiskeribanken. Belaaningen udgjorde i 1936 og 1937 50% af Slutsedlernes Værdi, under Foraarsfiskeriet 1938 90% og senere 75%. Staten har uanset Panteretten i Fangsten tilladt Laantagerne at disponere over det Forskud, som Føroya Fiskaexport yder, saaledes at Statens Tilgodehavende saa vidt muligt først er blevet dækket af sidste Turs Udbytte.

Der blev af Føroya Banki i 1936 oprettet *en færøsk Erhvervsfond* (Vinnulivsgrunnur Føroya Banka). Angaaende denne Fonds Virksomhed har Udvalget den 10. Oktbr. modtaget følgende Oplysninger fra Banken:

I Besvarelse af Erhvervsudvalgets Skrivelse af 5. ds., hvori anmodes om en Fremstilling af Vinnulivsgrunnur Føroya Banka's Virksomhed til Støtte for færøsk Erhvervsliv, kan vi meddele, at der siden Oprettelsen i 1936 er uddelt og stillet til Raadighed *Kr. 36.425.* — af Erhvervsfondens Midler.

Beløbet fordeler sig saaledes:

Kr. 5.000 — til Sildefangst paa Havet,
„ 3.300 — „ Helleflynderfiskeri,
„ 2.400 — „ Brugde-, Brislingefangst o. l.,
„ 3.500 — „ Baadefiskeri paa Grønland,
„ 3.000 — „ Konserves- og Isfabrikation,
„ 1.000 — „ Torskegarnsfabrikation,
„ 2.625 — „ Stenindustri,
„ 3.000 — „ Uddannelse i Snurrevaadfiskeri,
„ 1.700 — „ „ i Haandværk,
„ 1.200 — „ „ i Minedrift,
„ 1.000 „ „ i Landbrug,
„ 400 — „ „ i Trawlerdrift,
„ 2.500 — „ Teoretisk Handelsuddannelse,
„ 1.000 — „ Rævefarm,
„ 1.500 — „ Drivhuse,
„ 1.500 — „ Hjemmeindustri,
„ 1.800 — „ Propaganda.

Der blev for nogle Aar siden paa Finansloven opført en Bevilling paa 90.000 Kr. aarlig som *Tilskud til Fornyelse af den færøske Fiskerflaade.* Dette Beløb er senere blevet nedsat til 50.000 Kr. aarlig, idet der kun blev brugt ca. Halvdelen af det aarligt bevilgede Beløb. Dette skyldtes dog ikke, at der ikke er fremkommet saa mange Andragender fra Færøerne, at langt mere end de bevilgede 90.000 Kr. vilde blive brugt, men maa udelukkende tilskrives den Omstændighed, at de fleste Andragender om Anskaffelse af nye Fartøjer ikke har kunnet imødekommes, dels af Hensyn til manglende Kvota for fersk Fisk, dels af Hensyn til Vanskeligheden ved at faa placeret Saltfisk og Klipfisk i Markedslandene.

Under Henvisning til det i Kommissionsbetænkningen paa Side 85—86 anførte skal Udvalget anbefale, at *den aarlige Bevilling af Statskassen paa 50.000 Kr. som Tilskud til nybyggede Fartøjer og Anskaffelse af nye Motorer forhøjes til 100.000 Kr. samt at de enkelte Tilskud forhøjes fra 20 til 25% af Byggesummen eller Motorernes Værdi.* Ligeledes skal man paa det bedste anbefale, at der af Staten ydes 25% Tilskud og sædvanligt Laan til Anskaffelse af et Par moderne Lineskibe.

Kuttere og Trawlere.

Det vanskelige Spørgsmaal om Forholdet mellem Kuttere og Trawlere omtales i Kommissionsbetænkningen Side 81—86. Som nærmere omtalt andetsteds i denne Betænkning udtaler Kommissionen bl. a., at Kutterflaaden og Kutterfiskeriet bør bevares og fornuftigt udbygges; men samtidig bør der skabes Rum for en gradvis Udvidelse af Trawlfiskeriet, og det maa anses for ønskeligt, at de Sammenslutninger, der i den senere Tid har været dannet til Anskaffelse af Trawlere, kunde opnaa offentlig Støtte.

Der findes nu paa Færøerne ti Trawlere, nemlig „Skálaberg" (283 Tons), „Stella Argus" (310 Tons), „Norðstjørnan" (293 Tons), „Tór I" (285 Tons), „Tór II" (338 Tons), „Norðbugvin" (344 Tons), alle af Thorshavn,

„Leivur Øssurson" (335 Tons), Tveraa, „Næraberg" (395 Tons), Klaksvig, „Vesturvarðin" (352 Tons), Sørvaag, „Nýggjaberg" (349 Tons), Midvaag. Trawlernes samlede Anskaffelsessum ligger omkring 4600 Pund Sterling pr. Trawler eller ca. 1 Mill. Kr. Kun to af Trawlerne har opnaaet Støtte fra Stat og Fiskeribank. Til Arbejdsløn, Hyrer, Tilvirkning o. a. har Trawlerne i Aar udbetalt ca. $1^1/_4$ Million Kr.

Der er sikkert paa Færøerne almindelig Enighed om, at Haandline-Fiskeriet er forældet. Føroya Fiskimannafelag oplyser, at Gennemsnitsindtægten pr. Fisker i 1936 var 508 Kr. og i 1937 624 Kr. Hertil kommer Værdien af frit Ophold ombord i 6—7 Maaneder.

Da de første Trawlere blev anskaffet, blev det hilst med almindelig Glæde, ikke mindst af Fiskerne, der her øjnede Udsigt til større Fortjeneste og i det hele taget bedre Kaar at arbejde under. Erfaringerne har vist, at Fiskerne ombord i Trawlerne kan tjene ca. dobbelt saa meget som ved Haandline-Fiskeri, og Trawlerne giver et meget stort Arbejde i Land, naar Saltfisken virkes til Klipfisk. Om Bord paa Trawleren „Stella Argus" har Mandskabet saaledes i Aar haft en Fortjeneste paa 2240 Kr. pr. Mand i Sæsonen (8 Driftsmaaneder) eller 3—4 Gange saa meget som en Gennemsnits-Skibsfisker.

Hvis der var ubegrænsede Salgsmuligheder, vilde hele den færøske Befolkning hilse Anskaffelsen af Trawlerne med den største Glæde. Men saaledes stiller Forholdene sig desværre ikke. Hvad vi kan sælge af Klipfisk og Saltfisk i Spanien, Italien, og Grækenland, afhænger som bekendt af, at Danmark køber for et tilsvarende Beløb af de paagældende Landes Udførselsvarer, og Varerne maa ofte købes til dyrere Priser, end hvad man kan faa dem for andetsteds. Dette er Kendsgerninger, vi ikke kan komme uden om.

Vore ti Trawlere beskæftiger ca. 300 Mand ombord og producerer meget store Kvanta Fisk. Dette har vi kun Grund til at glæde os over. Men Hensynet til de 150 Kuttere og Skonnerter, der beskæftiger op imod 4000 Mand, maa vi ogsaa lægge den største Vægt paa. Der er nemlig her Tale om et Beskæftigelsesspørgsmaal af meget stor Rækkevidde.

Der er imidlertid gjort en stor økonomisk Indsats ved Anskaffelsen af de 10 Trawlere, og det vil efter Udvalgets Mening altid være en betænkelig Sag at begrænse Produktionen af Fisk og hæmme det Initiativ, der gøres i et Samfund, der praktisk talt kun har Fiskeriet til økonomisk Basis. Det vil derfor have den allerstørste Betydning, om saavel Kutterfiskeriet som Trawlfiskeriet kan holdes gaaende uden større Begrænsninger eller Restriktioner.

Det er blevet hævdet, at Trawlfisken er af lige saa god Kvalitet som den haandlinefangede Fisk. Herom udtaler Overvrageren, at der ikke er nogen nævneværdig Forskel mellem denne og Haandsnøre- og Langlinefisken. Denne Udtalelse bygges foruden paa Overvragerens egne Erfaringer paa Erklæringer fra de 5 Vragerkontrollører. Af disse mener 2, at Trawlfisken er fuldt saa god som den haandlinefangede Fisk, den ene har endog Erfaring for, at Trawlfisken i Aarene 1937 og 1938 har givet den største Procent prima Fisk, 2 mener, at Trawlfisken, forudsat at den saltes tilstrækkeligt, er omtrent saa god som Haandlinefisken, medens 1 mener, at Trawlfisken vel kan komme op paa Siden af Haandlinefisken, men dog som Regel er af betydeligt ringere Kvalitet.

Udvalget skal udtale, at *det er en Livsbetingelse for det færøske Samfund, at der ikke sker Indskrænkninger i vor Fiskeproduktion, men at der ved Statens Medvirken tilvejebringes Mulighed for at sælge al vor Fisk paa dertil egnede Markeder.*

De samlede færøske Fiskerier i Aar vil andrage op imod 80.000 Tons Saltfisk til en samlet Saltfisk-Værdi af ca. 9 Mill. Kr. Den Del af Fangsten, der bliver virket til Klipfisk, vil yderligere indbringe 1—2 Millioner

Kr., saaledes at Værdien af Færøernes samlede Saltfiskproduktion i Aar antagelig kommer at ligge omkring 10—11 Millioner Kr. — *Der er aabnet Mulighed for Salg til Spanien af færøsk Fisk til et Beløb af ca. 6 Mill. Kr. for indeværende Aar.* Ifølge den mellem Danmark og Italien indgaaede Handelsaftale for 1939, *kan der til Italien sælges færøsk Saltfisk og Klipfisk for ca. 4½ Millioner Kr.* Til *Grækenland er der aabnet Mulighed for Salg af ca. ¾ Mill. Kr.*

Der har saaledes ialt i 1939 været Adgang til Salg af færøsk Fisk til Spanien, Italien og Grækenland for ca. 11 Millioner Kr. Her skal tilføjes, at der ved Aarets Begyndelse paa Færøerne henlaa usolgt Fisk for op imod 3 Millioner Kr., der hovedsaglig blev eksporteret til Spanien. I 1937 blev der solgt 9200 Tons Klipfisk (Værdi 4,8 Mill. Kr.) og 1135 Tons Saltfisk (Værdi 3,6 Mill. Kr). Ialt 8,4 Mill. Kr. — I 1938: 9600 Tons Klipfisk og 7300 Tons Saltfisk.

Regner man nu med, at Grønlandsfiskeriet i 1940 giver et noget lignende Resultat som i Aar, og at Sydlandsfiskeriet, der har været helt mislykket de senere Aar, giver 5000 Tons mere, kommer man op paa en samlet Saltfisk-Produktion af ca. 35.000 Tons til en Værdi af ca. 10½ Mill. Kr. beregnet efter de nugældende Priser. Hvis hele denne Produktion forædles til Klipfisk, bliver det godt 22.000 Tons til en samlet Værdi af godt 12 Mill. Kr., ogsaa beregnet efter de nugældende Priser. Forædlingen af Saltfisk til Klipfisk vilde betyde en Arbejdsløn paa op imod 2 Mill. Kr. for det færøske Samfund. Udregnet efter de nugældende Priser vil det altsaa være nødvendigt for Aaret 1940 at tilvejebringe Basis for Salg af mindst 35000 Tons Saltfisk, hvis det færøske Kutter og Trawlerfiskeri skal kunne foregaa uden Indskrænkninger eller Reguleringer.

Hvis der ikke kan skaffes Grundlag for Salg af hele den færøske Fiskeproduktion paa primære Markeder, vil der efter Udvalgets Mening ikke være anden Udvej, end at Staten betaler den Difference, der fremkommer ved Salg paa sekundære Markeder for Kutterfangsten efter Retningslinier, der nærmere angives i Betænkning ang. denne Sag fra Fiskeriudvalget.

Da der ved Statens Foranstaltning som omtalt er tilvejebragt Basis for Salg af ca. 30.000 Tons Saltfisk til Værdi 10—11 Mill Kr. i indeværende Aar, og da hele dette Aars Fiskeriproduktion sandsynligvis vil være solgt inden Nytaar, kan det efter Udvalgets Mening ikke være paakrævet at fastsætte nogen Regulering for 1940, hvis Fangst antagelig ikke vil overstige 35.000 Tons, men saavel Kutterfisk som Trawlerfisk bør kunne sælges frit paa dertil egnede Markeder.

Det er ikke noget stort Kvantum, der her er Tale om sammenlignet med Verdensmarkedets Forbrug af Saltfisk og Klipfisk, der kan anslaas til ca. 200.000 Tons Klipfisk og 100.000 Tons Saltfisk aarlig ifølge den af Firmaet Hawes & Company i London udgivne Markedsberetning fra 1933 (Annual Review of the Salt Codfish Trade). Ifølge samme Beretning var Importen af Klipfisk og Saltfisk til de største Markedslande i Europa i 1938:

Spanien	29500 Tons
Italien	46500 —
Portugal	42700
Grækenland	16900 —
	135.600 Tons

Hertil kommer saa Markederne i Ægypten, Afrika, Mellem- og Sydamerika.

Island udførte i 1938 ca. 5000 Tons Klipfisk til Sydamerika.

Udvalget skal fremhæve, at det er af den allerstørste Betydning, at *der bliver udført et intensivt Arbejde for at oparbejde nye Markedet.* Under Forhandlinger, der er blevet ført i Lagtinget mellem Udvalget og Repræsentanter for det færøske Fiskeriherverv, er det blevet fremhævet fra den Side, at der bør udsendes færøske Repræsentanter dels til de nuværende Markedslande og dels til Lande, f. Eks. i Mellem- og Sydamerika, for der at oparbejde en Import af færøsk Fisk. Dette kan Udvalget slutte sig til. Den mest tilfredsstillende Løsning vilde maaske være, at Lagtinget til at begynde med udsendte f. Eks. to Repræsentanter, en til Middelhavslandene og en til Sydamerika efter Indstilling af de færøske Fiskeriorganisationer, og saa til Dækning af Udgifterne fastsatte en Afgift af f. Eks. 25 Øre pr. Balle Kliplisk og Saltfisk. Sagen bør helst løses af selve Erhvervet, men hvis der ikke bliver gjort noget fra den Side, maa det offentlige gribe ind.

I 1938 blev Trawleren „Stella Argus" indkøbt af Selskabet „Kimbil" i Tórshavn med Laan fra Stat og Fiskeribank.

Paa Udvalgets Anmodning har man fra P/f „Kimbil" modtaget saalydende Skrivelse angaaende Selskabets Virksomhed:

„Vi købte „Stella Argus" i Februar 1938 for et Beløb af Kr. 170,000 i sejlklar Stand. Dette Beløb blev tilvejebragt paa følgende Maade:

Laan fra Staten 25% rente- og afdragsfrit i 5 Aar, Laan fra Fiskeribanken 50% tilbagebetales i 15 Aar til Bankens sædvanlige Vilkaar, og de resterende 25% blev dækket af Aktiekapitalen.

Foruden Aktiekapitalen Kr. 45,000 — fuldt indbetalt — disponerede Selskabet ved Starten over en Kassekredit paa Kr. 35.000, garanteret af Thorshavn Kommune. Denne Kassekredit nedskrives med 1/10 hvert Aar.

„Stella Argus" paabegyndte Fiskeriet i Midten af Marts 1938 og sluttede i første Halvdel af Oktober med en Total Fangst paa ca. 660 Tons Saltfisk, hvilket giver et Fangstresultat af ca. 100 Tons Saltfisk pr. Driftsmaaned. Det økonomiske Resultat efter de nødvendige Afskrivninger var Kr. 20.000 Netto Overskud.

Fiskernes Fortjeneste var ca. 200 Kr. pr. Driftsmaaned, og naar vi regner med alle Lønninger ombord i Skibet, Losning og Lastning af Kul og Salt samt Virkeløn m. m. af Fangsten, kommer den samlede Arbejdsløn op paa ca. Kr. 100.000.

Salt-, Kul- og Fiskepriserne i Aaret 1938 maa anses at have været normale; derfor mener vi, at Trawlerdriften i Fremtiden maa kunne drives med Fordel paa Færøerne, idet Fangst af 100 Tons Saltfisk pr. Driftsmaaned maa anses for opnaaeligt, da ingen af de færøske Trawlere i Aarene 1938 og 1939 ligger noget nævneværdigt under denne Fangst.

I Aaret 1939 har „Stella Argus" været i Drift i godt 8 Maaneder, og Fangstresultatet er ca. 1100 Tons Saltfisk.

Det økonomiske Resultat af Driftsaaret 1939 foreligger endnu ikke, idet Fangsten kun delvis er afsat, men Fiskernes Fortjeneste for Aaret 1939 er ca. Kr. 280 pr. Driftsmaaned.

De samlede Lønninger, Hyrer, Losning og Ladning samt Virkeløn i 1939 andrager ca. Kr. 160.000.

Trawleren arbejder med 31 Mands Besætning".

Det kan tilføjes, at „Stella Argus" er den Trawler, der har haft størst Fangst i 1939 og tredjestørst Fangst i 1938, og at den er anskaffet paa gunstige Vilkaar.

Der bør efter Udvalgets Mening som sagt gøres alt, hvad gøres kan, for at saavel Kutternes som Trawlernes Fisk kan blive afsat paa tilfredsstillende Maade. Oparbejdelsen af nye Markeder vil være et betydningsfuldt Led i dette Arbejde. Vi maa som omtalt iværksætte et systematisk Arbejde for at komme ind paa Markederne i Mellem- og Sydamerika, hvor Islænderne i Fjor har solgt store Kvanta Klipfisk (2000 Tons i første Halvdel af 1939). Naar islandsk Trawlerfisk med de højere Produktionspriser kan sælges med Fordel i Sydamerika, maa dér ogsaa være Basis for Salg af færøsk Trawlerfisk.

Udførselen af fersk Fisk.

Medens det færøske Hjemmefiskeri er gaaet meget stærkt tilbage i de senere Aar, viser den engelske og skotske Fiskeristatistik, at det engelske og skotske Trawl- og Linefiskeri her har givet nogenlunde konstant Udbytte fra Aar til Aar. Dette skulde synes at godtgøre, at Grunden til det færøske Hjemmefiskeris store Tilbagegang *ikke* ligger i, at Fiskebestanden ved Færøerne er gaaet tilbage, men at det her maa være andre Aarsager, der har været afgørende.

For at vise, hvilke Fiskearter der findes ved Færøerne, og i hvor stor Mængde de fanges, skal der her efter den engelske og skotske Fiskeristatistik gives en Oversigt for et tilfældigt Aar:

	Tons	Kr.
Torsk og Smaafisk	36.000	8.000.000
Kuller	11.500	4.600.000
Helleflynder	1.000	1.400.000
Tunger	2.000	2.400.000
Rødspætter	100	80.000
Upse (Sej)	4.500	450.000
Rokke (Skøta)	520	312.000
Langer	730	175.000
Brosmer	750	120.000
Havtasker	450	225.000
Anden Fisk	4.450	1.350.000
	62.000	19.112.000

Udregningen af Pengeudbyttet er her foretaget efter Gennemsnitspriserne for Fisk fra de samlede Fiskefelter. Da den ved Færøerne fangede Fisk som Regel paa Grund af sin gode Kvalitet opnaar høj Pris, vil gennemsnitsprisen for færøsk Fisk ligge noget højere end den almindelige Gennemsnitspris. Det samlede Pengeudbytte af Fangsten ved Færøerne vil saaledes utvivlsomt ligge omkring 20—22 Mill. Kr. Samme Aar gav det færøske Baadfiskeri et Udbytte af ca. 140.000 Kr.

At Færøerne er langt det rigeste udenrigske Fiskefelt for engelske og skotske Trawlere og Linebaade, naar Hensyn tages til de herværende Fiskegrundes Udstrækning, vil fremgaa af følgende Oversigt:

	Udstrækning miles²	Eng. Skibe Tons	Skotske Skibe Tons	Ialt Tons	Udbytte pr. mile²
Hvidehavet.....	129.000	23.000		23.000	1/5
Norge.....	80.000	2.200	1.400	3.600	1/8
Island.....	37.000	174.000	4.000	178.000	5
Færøerne.....	5.000	48.000	14.000	62.000	12

Den færøske Befolkning burde have de bedste Betingelser for at udnytte disse Fiskerigdomme saa at sige lige udenfor vor Dør. De i de senere Aar i England indførte *Restriktioner og Kvotabestemmelser* har imidlertid umuliggjort en større Udførsel af fersk Fisk fra Færøerne til England. Af det Danmark tildelte aarlige Kontingent paa ca. 20.000 Tons, der er fastsat i Henhold til Importen det sidste Aar, før Kvotabestemmelserne traadte i Kraft, har Færøerne faaet tildelt 400 Tons aarlig, der senere er blevet forhøjet til 750 Tons aarlig, og det vil være indlysende, at dette ikke kan danne Basis for Oparbejdelse af et større færøsk Ferskfisk-Fiskeri. Det færøske Kontingent er af Amtet blevet fordelt mellem Snurrevaadsbaadene til direkte Landinger og Opkøbere af Baadfisk.

Krigen har medført, at alle Kvotabestemmelser for Import af fersk Fisk til Storbritannien er blevet ophævet, saaledes at dette Spørgsmaal nu for saa vidt er blevet løst paa en Maade, som ingen havde regnet med. Det er dog selvfølgelig usikkert, om denne Ordning vil blive gennemført ogsaa efter Krigens Slutning.

Der er i den senere Tid foregaaet et ret stort *Salg af fersk Hellefynder fra Færøerne til København*, og der synes her at være betydelige Muligheder, som utvivlsomt bør støttes og stimuleres paa bedste Maade. Udvalget skal paa det bedste anbefale Andragenderne fra Johs. Hansen, Thorshavn, og en Sammenslutning af Fiskere og Arbejdere i Klaksvig om offentlig Støtte til Opførelse af Kølehuse. Disse Andragender har været forelagt Fiskeribanken, men er blevet afslaaet af denne. Det kan i denne Forbindelse tilføjes, at det færøske Dampskibsselskab har haft Planer om at bygge et nyt Skib med moderne Køleindretninger, der kunde gøre Rejsen Færøerne—København paa ca. 50 Timer, og der vilde herved, hvad Transportforholdene angaar, være tilvejebragt en god Ordning for Eksporten af fersk Fisk fra Færøerne til Danmark.

En regelmæssig Udførsel af fersk Fisk her fra Øerne er selvfølgelig først og fremmest betinget af, at der kan tilvejebringes den nødvendige Kvota i Markedslandene. Under Forudsætning heraf vilde sikkert den bedste Løsning være, at der i Lighed med i Norge blev udarbejdet *en samlet Plan* for en saadan Udførsel. Af Hensyn til vor begrænsede økonomiske Evne maa en saadan Plan utvivlsomt gennemføres Indenfor et Tidsrum af 5—10 Aar med Støtte af Stat og Lagting. Planen maa da gennemføres paa den Maade, at der paa de Pladser, hvorfra der drives et større Baadfiskeri, opføres Køle- og Fryseh use, hvor Fisken kan opbevares, indtil den bliver afhentet af de Fartøjer, der skal føre den til Udlandet.

Hvad angaar Mulighederne for *Oparbejdelse af en større Eksport af fersk Fisk fra Færøerne*, da man det tages i Betragtning, at vor Beliggenhed her er saa gunstig som vel tænkelig. Medens Transporten af fersk Fisk f. Eks. fra det nordlige Norge til de engelske Fiskemarkeder i Reglen tager mindst 8 Dage og undertiden betydeligt længere Tid, kan Fisk fra Færøerne med et hurtiggaaende Transportskib være paa Fiskemarkedet i Aberdeen i Løbet af et godt Døgn og i Grimsby eller Hull i Løbet af 3 Døgn.

Udvalget skal anbefale, at hele Spørgsmaalet om en samlet Plan for Udførsel af fersk Fisk fra Færøerne til England, Tyskland og Danmark tages op til Overvejelse af Stat og Lagting i Overensstemmelse med et Forslag, der er vedhæftet Betænkningen som Bilag.

Sildefangsten.

Denne Fangst har været af stor Betydning for visse Pladser paa Færøerne. Der har tidligere ved Modtagelsen i København været klager over Tilberedning og Sortering, men efter at der i de sidste Aar er ydet Sildesalterne sagkyndig Assistance, er Kvaliteten i det store og hele blevet tilfredsstillende.

Den færøske Saltsild er hovedsagelig solgt til Markedet i København, men Priserne dér har været stærkt svingende — for en stor Del rettende sig efter Tilførslerne fra Norge — og Risikomomentet ved Salget paa dette Marked har været meget stort. – Spørgsmaalet er derfor, om det ikke vilde være rigtigst at forsøge at indarbejde færøsk Sild paa de store Markeder i Udlandet, hvor man kan regne med nogenlunde stabile Priser, saaledes at de store Tab kan undgaas.

Sildefangsten er jo stærkt svingende paa alle Fangstfelter. Paa Færøerne har der i indeværende Aar ikke været større Forekomster af Sild inde i Fjordene, men der er observeret store Sildestimer tilhavs. Sildefangsten ved Island har i Aar givet betydeligt mindre Udbytte end i Fjor, og for den shetlandske Sildefangst har Aaret været helt katastrofalt. Der er nemlig kun fanget ialt 115,165 crans, Værdi 93.623 £ mod 171.869 crans, Værdi 225.245 £ i 1938.

Det meddeles fra Trawlere, Hvalbaade o. a., at man til Tider observerer meget store Sildestimer ved Færøerne, og der burde derfor efter Udvalgets Mening ved Statens og Lagtingets Støtte foretages et rationelt Forsøgsfiskeri i Farvandet ved Færøerne, saavel med Drivgarn som Snurpenot gennem nogle Aar. Naar de hidtil foretagne Forsøg har været mere eller mindre mislykkede, kan Aarsagen være den, at man ikke har haft tilstrækkelig Kapital, og derfor ikke har kunnet skabe den nødvendige Kontinuitet.

Idet Udvalget gaar ud fra, at Lagtinget vil støtte saadanne Forsøg af de til Fiskeriformaal bevilgede Midler, andrager man Regeringen om, at der af Statskassen ydes 10.000 Kr. aarlig i 3 Aar til Forsøg med Sildefiskeri i Havet ved Færøerne.

I Kommissionsbetænkningen Side 177 oplyses, at der i indeværende Sommer i Kollefjord er opført en *Fabrik for Fabrikation af Fiskemel og Fiskeolie*, og at man, hvad angaar Virksomheden, maa afvente de Erfaringer, der maatte indvindes gennem denne Fabrik. Paa nærværende Udvalgs Anmodning har Fabrikens Indehaver, Kølmand *Chr. Holm Jacobsen* givet nærmere Oplysninger angaaende de Forsøg, han har gjort med Sildefangst, i følgende Skrivelse af 25. Oktober d. A.:

„Da Udvalget ønsker en Udtalelse om de Forsøg, jeg har gjort med Sildefangst, skal jeg fremføre følgende:

For to Aar siden købte jeg en Sildeoliefabrik, som blev opført i Kollefjord. Vi har i Aar faaet prøvet Fabriken og konstateret, at den i alle Maader arbejder tilfredsstillende. Den Sild, som er arbejdet paa Fabriken, blev i Sommer fanget af vor Damper „Sildberin" ved Island. Det vil efter min Mening være muligt med Fordel for baade Mandskab og Fartøj at fange Sild ved Island, og dels salte mindre Partier og dels lande paa Færøerne som Guanosild, men for at det skal være lønnende, maa Fartøjet laste mindst 150 Tons og være hurtiggaaende. En Last af 180 Tons Guanosild og 200 Tønder Saltsild vil give brutto ca. 13.000 Kr. Vore ældre Kuttere, som snart ikke kan anvendes til de lange Grønlandsture, og mange snart ikke vil kunne tage de haarde Foraarsstorme, vil endnu i mange Aar kunne anvendes til Sildefiskeri i Sommermaanederne ved Island, men da disse ikke har Maskinkraft og Lasteevne nok

til at hjemføre Fangsten til Færøerne, vil disse kun kunne drive et lønnende Sildefiskeri ved Island, dersom Fangsten kan sejles til Færøerne med Transportbaad. En Kutters Udrustning, altsaa Not og Notbaade koster ca. 12.000 Kroner.

Vi har med vor ene Trawler i Uvak gjort Forsøg med Trawl efter Sild i Nordsøen; andre Nationer har i Nordsøen brugt Sildetrawl i mange Aar. Nordsøen har et meget stort Fiskefelt, og flere Hundrede Trawlere arbejder paa disse Felter. Vor Trawler, som havde fisket i tre Dage, efter at Krigen i Aar var udbrudt, maatte paa Grund af Uroligheederne indstille Fiskeriet og hjemsejle. Fangsten var 160 Tønder og indbragte Brutto 8.000 Kroner. Dette Fiskeri drives i Almindelighed i Oktober/November og December. Den Sild, som fanges paa disse Banker, egner sig særdeles godt for det danske Marked. I Modsætning til Garnfangster faar Trawl alle mulige Størrelser af Sild, og ca. 40 % af Fangsten vil derfor være af Størrelse og Kvalitet, som egner sig bedre til Guanosild.

Naar Krigen engang ophører, vil Sildefiskeriet i Nordsøen være af den allerstørste Betydning for os, dels vil vi kunne faa en Eksport af en udmærket Vare, og dels vil en Fabrik i disse tre Maaneder have fuld Beskæftigelse, blot nogle faa Trawlere driver Sildefiskeri paa disse Banker.

Der er i færøske Farvande ikke gjort tilstrækkelige Forsøg, og i Virkeligheden ved man ikke, om der kan fanges Sild i større Mængder ved Færøerne. Nordøst for Færøerne fra 30 til 70 Sømil beretter herværende Hvalbaade, at de i Sommermaanederne ser Mængder af Sild, ligeledes meddeler vore Trawlere, at de i flere Timer til og fra Bjørneøen øst for Færøerne har sejlet paa disse Felter i store Sildestimer. I Sommer, da David Joensen fra Klaksvik kom fra Aalesund med sin Skonnert, sejlede han i 4 Timer uafbrudt i Sildestimer øst for Færøerne. Der har paa disse Felter været gjort Forsøg paa Sildefangst fra Færøerne vistnok med offentlig Støtte, men disse Forsøg har paa Forhaand været dømt til at skulle mislykkes, da der kun har været anvendt Garn, og i vore lyse Nætter gaar Silden ikke i Garn.

Om Foraaret kommer til Tider en Del Sild paa de færøske Fjorde, den saakaldte Vaarsild. Ofte fanges der med Garn en Mængde Sild i to til tre Nætter, men efter de faa Nætters Fangst ser det ud, som om Silden er forsvunden. Denne store Vaarsild er mager og tjener kun til Agn og Guanosild, dog er det en god Eksportvare som Issild til de tyske Markeder. Det har i mange Aar vist sig, at ovennævnte Vaarsild kommer ind paa de færøske Fjorde nøjagtig de samme Datoer, som den samme Slags Sild kommer ind paa de norske Fjorde, særlig de Fjorde som ligger lige øst for Færøerne. Det er sikkert en Fejltagelse, naar man mener, at denne Sild forsvinder efter de første Nætters Fangst. Forholdet er det, at naar Silden kommer ind fra Havet, kommer den helt ind til Land, ofte ind paa 2 Favne Vand. Temperaturen er her for kold. Silden søger derfor straks ned til dybere Vand, hvor den finder passende Temperatur og Gydepladser. Man mener, at der rundt i de færøske Fjorde findes gode Gydepladser, som Silden staar i længere Tid paa. Silden staar paa saadanne Pladser næsten helt stille og sammenstuvet og fanges derfor ikke med Garn. Den staar helt nede paa Bunden, og det er umuligt overfladisk at se Tegn til, at der er Sild til Stede; man finder den ved at lodde, og ifald der kunde ofres nogle Penge til Forsøg paa disse Pladser, vilde der sikkert kunne gøres store Fangster med Snurpenot. Nu da der er Tale om at forbyde Sildefangst med Snurpenot i Fjordene, vil der aldrig blive andet end smaa Fangster af denne Vaarsild.

I Juli/August og September foregaar Sildefiskeriet ved Island.

Færøerne ligger kun 250 Sømil fra Østisland. Som før nævnt viste Forsøget i Sommer, at der kan oparbejdes et lønnende Sildefiskeri med Færøerne som Udgangspunkt. Ligeledes viste Forsøget, vi gjorde ved Shetlandsøerne, at vi med Fordel kan drive Sildefiskeri der. Færøerne ligger 360 Sømil fra disse Banker. Holland, Tyskland og Belgien, som alle driver stort Sildefiskeri paa de samme Banker, ligger ogsaa ca. 360 Sømil borte fra disse Fiskefelter. Da dette Fiskeri som nævnt foregaar i Oktober/November og December, vil en Fortsættelse fra Islands-Sildefiskeriet kunne foregaa med vore Trawlere ved Shetlandsøerne.

I Januar og Februar foregaar det store Vaarsildefiskeri ved Norges Kyst, men de norske Fartøjer gaar mange Gange langt til Søs for at fange denne Sild, ofte gaar de 70 Sømil fra Aalesund mod Færøerne, for at faa fat i de nærmeste Sildestimer, og sidste Vinter mener Nordmændene, at Silden stod lige saa nær Færøerne som Norge. Afstanden mellem Færøerne og Aalesund er ca. 240 Sømil.

I Fald Krigen ikke lægger alvorlige Hindringer i Vejen, vil jeg prøve paa at faa et Forsøg i Gang til kommende Januar. I Fald dette Forsøg lykkes, vil en Del af vore Trawlere og ogsaa andre Fartøjer kunne beskæftiges i 8 Maaneder uafbrudt ved Sildefangst. Dette vil aflaste Torskefiskeriet og give meget Arbejde i Land baade med Pakning af Saltsild og Fabrikation af Guanosild."

Lønfond for Fiskere.

Som omtalt i Kommissionsbetænkningen Side 56 er der i Norge oprettet en *Garantifond for Fiskere og Fangstfolk paa Procentvilkaar*. Fonden, der ledes af en af Handelsministeriet valgt Bestyrelse paa 3 Mand, hvoraf 1 Repræsentant for Fiskeriadministrationen, 1 for Fiskerne og 1 for Rederne, yder gennem Rederne Forskud paa Fangstandelen til det Mandskab, som er lønnet med Procenter. Forskudet udgør 20 Kr. om Ugen for Mandskab paa hel Lod, og udbetales hver 14. Dag i Tiden mellem Skibets Afrejse og Hjemkomst kontant gennem Rederen til den, som af vedkommende Fisker har faaet Fuldmagt. Efter endt Tur fradrager Rederen de ydede Forskud i hver Mands Tilgodehavende og indbetaler dem til Garantifonden. Fonden regner med et aarligt Tab paa ca. 100.000 Kr. Den har vakt udelt Tilfredshed hos Fiskerne og hos største Delen af Rederne og betegnes af det norske Fiskeridirektorat som et betydeligt socialt Gode.

Den foreslaaede *Lønfond for færøske Fiskere* omtales i Kommissionsbetænkningen Side 97—99. Som andetsteds omtalt i nærværende Udvalgsbetænkning skal Lønfonden udbetale 80 Kr. maanedlig til Fiskernes hjemmeværende Familie eller den, som den enkelte Fisker iøvrigt maatte anvise i den Tid, hver enkelt Fisker er paa Fiskeri ved Island og Grønland. Naar Fiskernes Part af Fangsten afregnes, tilbageholdes de ydede Forskud, forsaavidt der maatte være Dækning, medens eventuelle Tab afskrives. Fonden skal kunne præstere ialt ca. $1^1/_2$ Mill. Kr. Til Sikkerhed for Laanets Tilbagebetaling hæfter Fiskernes Anpart af Fangsten. De nødvendige Pengebeløb tilvejebringes ved Laan fra Fiskeribanken samt Fiskernes Kontingent, der ansættes til $2^1/_2$ Kr. pr. Fangstmaaned (15 Kr. pr. Fiskerisæson). Der ydes et Statstilskud paa 70 % af Fiskernes samlede Bidrag. Fonden ledes af en Bestyrelse paa 3 Medlemmer, hvoraf 1 repræsenterer Staten, 1 Fiskerne og 1 Rederne. Udvalget skal foreslaa, at Bestyrelsens Sammensætning ændres saaledes, at Fiskerne vælger 1 Medlem, Staten 1 Medlem og Lagtinget 1 Medlem.

Udvalget skal udtale, at *Oprettelsen af en saadan Lønfond vil have meget stor Betydning for Fiskerne, og man kan paa det bedste anbefale, at den gennemføres, saaledes som foreslaaet i Kommissionsbetænkningen.*

Udvalget har angaaende denne Sag indhentet Erklæringer fra „Føroya Fiskimannafelag" og „Suðuroya Fiskimannafelag". F. F. har i den Anledning tilsendt Lagtinget en Skrivelse, hvori man anmoder Tinget om at sammenfatte de i Kommissionsbetænkningen indeholdte Bestemmelser i saa kort Form, at de kan udsendes til Urafstemning blandt Foreningens Medlemmer.

„Suðuroya Fiskimannafelag" har udtalt sig i følgende Skrivelse af 12. Oktbr. d. A.:

„I Anledning af Deres ærede Skrivelse af 4. Oktober d. A. vedrørende den dansk-færøske Erhvervskommission afgivne Betænkning angaaende et Lønfond til færøske Fiskere tillader Suðuroya Fiskimannafelag sig at fremføre følgende:

At man paa det allervarmeste anbefaler Sagen, idet man henviser til, at det vil være til stort Gavn for Fiskerne, om denne Lønfond kan komme i Virksomhed, da man kan paapege, at den Levevis, som Fiskerne har og lever under, er i høj Grad usund for Nutidens Udvikling, idet det Kredit- og Afhængighedsforhold, som mange Fiskere stadig lever under til deres Rederi, ofte har forvoldt Ubehageligheder for begge Parter.

Derfor vil det være af stor Betydning for Fiskerne, at der kan oprettes et Lønfond, hvor Fiskerne til hver Uge kan faa et bestemt Beløb udbetalt under Sæsonen, og vilde dette medføre en bedre Forstaaelse og Uafhængighedsforhold mellem Redere og Fiskere, ligesom det vil føre til mere sunde og økonomiske Forhold for Fiskerne at kunne indkøbe for kontante Penge end som ellers altid at købe paa Kredit.

Angaaende det i Betænkningen kalkulerede Administrationsbeløb tør man gaa ud fra, at det anførte Tal Kr. 480. pr. Fisker under Sæsonen, at det ikke vil komme til at medføre nævneværdigt Tab for Lønfondet, og henviser man til Erhvervsbetænkningen Side 38—39 over Gennemsnitsfiskeriet pr. Fisker i 10 Aar for en Kutters vedkommende, og viser dette paa det laveste for 1932 Kr. 489,37, og kan man ogsaa fremføre, at Fiskeriet i Grønland dette Aar var mere end daarligt for mange Skibes vedkommende.

Ifølge det af Erhvervskommissionen udarbejdede Forslag til Dækning af Administrationsudgifterne, tildels Støtte fra Staten 70 % i Lighed med de danske Understøttelseskasser og ved Bidrag fra Fiskerne Kontingent indtil videre Kr. 2,50 pr. Maaned, tror man, at det vil volde Vanskeligheder at formaa Fiskerne til at yde dette Kontingent, idet Fiskerne alt i Forvejen betaler noksaa betydeligt Kontingent under Sæsonen, baade til Ulykkesforsikring, Sygekasse og Foreninger, saa det vil blive vanskeligt at faa Fiskerne til at yde mere Kontingent. Derimod mener man, at den bedste Løsning for at faa Administrationsudgifterne dækkede, vilde være at 1 % af al Eksport af Fisk gennem Føroya Fiskaexport blev henlagt til Lønfondet, og vilde man paa denne Maade komme op til et højere Beløb end det i Erhvervsbetænkningen anførte Beløb. Dette ene % af Fiskeeksporten har man tænkt sig fordelt paa den Maade, at Fiskerne heraf yder 35 %, og gaar man ud fra, at Rederne ikke vil have noget herimod, da en Lønfond for Fiskerne vil have lige saa stor Betydning for Rederne, at de under Fiskeriet kan faa kontante Penge for udleverede Varer, som Fiskerne under Fiskeriet at kunne købe for kontante Penge.

Med Hensyn til Fondens Administration er det glvet, at den daglige Forretningsførelse bliver henlagt til Andelsselskabet Føroya Fiskaexport. Den daglige Ledelse af Fondet har man tænkt udøvet af en Bestyrelse bestaaende af 5 Mand, hvoraf 1 repræsenterer Staten, 1 Lagtinget og 1 for hver Fiskerlorganisation og 1 Rederne."

Fiskerijinspektionen.

Inspektionen ved Færøerne er i den sidste Tid udført periodevis, og denne Ordning har efter den almindelige Mening paa Færøerne ikke været tilfredsstillende. Trawlerne er selvfølgelig klar over, hvornaar Inspektionsskibet ikke opholder sig ved Færøerne og kan indrette sig derefter. Det er derfor af stor Vigtighed, at der etableres en Inspektion ved Færøerne hele Aaret rundt til Supplering af den nuværende Inspektion, og Udvalget fremsætter nedenfor Forslag herom.

Forslag.

I. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om
   A) *at* der oprettes et særligt færøsk Financieringsinstitut til Fornyelse af den færøske Fiskerflaade, Iværksættelse af nye Fiskeriforsøg o. a., saa snart Forholdene maatte gøre det muligt. Fiskeribanken fortsætter sin Virksomhed paa Færøerne.
   B) *at* der af Statskassen ydes et Tilskud paa 10,000 Kr. aarlig i 3 Aar til et rationelt Forsøgsfiskeri efter Sild med moderne Redskaber i Havet ved Færøerne.
   C) *at* Bevillingen paa Finansloven til Nybygninger og nye Motorer forhøjes fra 50,000 Kr. til 100,000 Kr. aarligt.
   D) *at* Spørgsmaalet om en samlet Plan for Udførsel af fersk Fisk fra Færøerne tages op snarest muligt i Henhold til det som Bilag vedhæftede Forslag. — Det indstilles, at Andragenderne fra Norðoya Ísvirki, Klaksvig, og Johs. Hansen, Thorshavn, om Tilskud og Laan til Kølehuse gennemføres straks.
   E) *at* der etableres en Fiskerriinspektion ved Færøerne hele Aaret med et hurtiggaaende Inspektionsskib.

II. Lagtinget indstiller, at følgende af Erhvervskommisionen fremsatte Forslag gennemføres i indeværende Rigsdagssamling
   a) Den nødvendige Bistand ydes fra Statens Side til Sikring paa de primære Markeder af hele den færøske Fiskeriproduktion.
   b) Der oprettes en Lønfond for færøske Fiskere (Kommissionsbetænkningen Side 96—99). Bestyrelsen skal bestaa af 1 Repræsentant for Fiskerne, 1 for Staten og 1 for Lagtinget.

III. Lagtinget indstiller følgende af Erhvervskommissionen fremsatte *Forslag og Overvejelser* til Gennemførelse:
   1) Etablering af nødvendig Kajplads og Oplag etc. i de tilgængelige Havne paa Grønland sker ved Regeringens Bistand (Kommisionsbetænkningen Side 78).
   2) De Sammenslutninger, hvis Andragender om Støtte til Anskaffelse af Trawlere er blevet udskudt, faar offentlig Støtte. (Kbt. Side 84).
   3) Kutterflaaden og Kutterfiskeriet bør bevares, støttes og fornuftigt udbygges, men samtidig bør der skabes Rum for en Udvikling af Trawlerfiskeriet (Kbt. Side 85).
   4) Den af Staten ydede Støtte af 20 % til Nybygninger udvides saaledes, at der kan ydes Tilskud paa 25 % til nybyggede Skibe og nye Motorer (Kbt. Side 86).
   5) Der ydes Laan og Tilskud til Langlinefartøjer efter Reglerne om Støtte til Fornyelse af Fiskerflaaden (Kbt. Side 86).
   6) Ydelsen af Udrustningslaan fra Staten fastsættes i det Omfang, det efter de til enhver Tid raadende Forhold er paakrævet (Kbt. Side 90).

7) Staten bør støtte, at der paa de primære Markeder afsættes størst muligt Kvantum Klipfisk (Kbt. Side 91).
8) Udnyttelsen af Markederne fremmes ved Udsendelsen af Repræsentanter, Forsøg med særlig Tilvirkning o. l. (Kbt. Side 92).
9) Der gøres et nyt Forsøg paa at udnytte det danske Marked (Kbt. Side 92).
10) Der ydes Laan af Fiskeribanken til Dæksbaade og aabne Motorbaade under Forudsætning af, at de kan blive forsikrede (Kbt. Side 99).
11) Fiskeribanken yder Laan og Staten Tilskud til Oprettelse af Kølehuse (Kbt. Side 99), overensstemmende med den som Bilag 9 vedhæftede Plan.
12) Sammensætningen af det færøske Fiskerinævn ændres (Kbt. Side 104).

II. Landbruget.

Udvalget henviser til den af Formanden for det færøske Landbrugsraad, Lagtingsmand *Kr. Djurhuus* givne Oversigt, der er vedhæftet Betænkningen som *Bilag 2*.

Kommissionsbetænkningen indeholder mange interessante Oplysninger angaaende det færøske Landbrug.

Af de 2147 Landbrugere, der i 1930 holdt Køer, havde 1494 kun en Ko, dvs., at henved Halvdelen af Køerne ejedes af smaa Landbrugere. 458 havde 2 Køer, 185: 3—5 Køer, 8: 6—8 Køer og kun 3 Brugere havde 10 Køer.

Den samlede Avl af Hø var i 1935 godt 12.000 Tons. Der indførtes samme Aar ca. 11 Tons Hø. — Af Korn avledes i 1935 323 Tdr. For ca. 80 Aar siden dækkede den færøsk avlede Byg $^1/_4$ af det samlede Forbrug af Brødkorn.

Dyrkningen af Kartofler er steget meget stærkt i de senere Aar. I 1924: 14.871 Tdr. (a 100 kg), i 1930: 26.791 Tdr., i 1935: 30.014 Tdr. Der foregaar dog stadig en betydelig Indførsel af Kartofler. I 1933: 5023 Tdr., i 1934: 3808 Tdr. og i 1935: 11.553 Tdr. Hvad de færøsk avlede Kartoflers Kvalitet angaar, er der efter sagkyndiges Udtalelser ingen Tvivl om, at de, selvom de er avlet paa tarvelig Jord, kan konkurrere med de indførte Kartofler. Der lægges aarlig noget over 7000 Tdr. Kartofler i Jorden.

Der fandtes i 1935 ialt 70.296 Faar, hvoraf slagtedes 37.524 Stkr. (672 Væddere, 868 Bader, 6668 Faar, 29.316 Lam). Antallet af slagtede Faar og Lam er 53 % af den samlede Besætning. Til Sammenligning kan anføres, at de tilsvarende Tal er for Shetlandsøerne 75—100 %, Norge 110 %, Island 85 %. Der dør paa Færøerne aarlig ca. 3000 Faar til en samlet Værdi af 75.000 Kr. — Det samlede Uldudbytte anslaas til 50 Tons. — 1935 var Antallet af Faarehuse 489 og af Faareskjul 2138.

Der foregaar ingen Udførsel af Kød fra Færøerne. Derimod indførtes der i 1935 ca. 475 Tons. — I 1935 blev der slagtet 417 Stkr. Kvæg over 1 Aar og 1877 Kalve.

Der fandtes i 1935: 4389 Stkr. Hornkvæg (deraf ca. 3700 Kvier og Køer, 140 Tyre og 540 Kalve).

Mælkeydelsen pr. Ko er gennemsnitligt 1170 Liter, hvilket er en Del mindre end i Norge (1600 Liter) og Island (1470 Liter) og langt mindre end i Danmark (2900 Liter). Erfaringen fra Mælkekontrolarbejdet paa Færøerne viser, at Udbyttet kan sættes op til 2000 Liter aarlig. — Den aarlige Mælkeproduktion paa Færøerne er 140 Liter pr. Indbygger, i Norge 433 Liter og

paa Island 455 Liter. Der blev i 1935 til Færøerne indført over 90 Tons kondenseret Mælk og Fløde, ca. 10 Tons Smør og noget over 36 Tons Ost.

Hvad angaar Fjørkræholdet, fandtes der i 1935: 28.751 Høns. Der produceredes 83.883 Snese Æg (ca. 80 % af det aarlige Forbrug) og indførtes godt 25.000 Snese.

Der er foretaget *Udskiftning* i Bygderne Famien, Vestmanhavn, Frodebø, Trangisvaag, Kvalbø, Sandvig, Næs-Vaag og Porkere.

De under den almindelige Oversigt nærmere omtalte Forslag og Overvejelser, der er fremsat af Kommissionen, kan nærværende Udvalg give sin Tilsutning.

Landbrugsskolen.

Denne betydningsfulde Sag omtales i Kommissionsbetænkningen under Afsnittet *Undervisning og Uddannelse*, men bliver af praktiske Grunde her medtaget under Landbruget.

Udvalget er enigt om, at det er af den største Betydning, at denne Sag bliver løst hurtigst muligt, og man kan her i det store og hele henholde sig til de Betragtninger, der indeholdes i Kommissionsbetænkningen Side 270—73. Det skal dog i denne Forbindelse bemærkes, at Udvalget maa finde det noget betænkeligt, at Tilskud til Forsøgenes Opretholdelse kun er sat til 12.000 Kr. Et saadant Beløb anses ikke at dække Behovet, idet der maa regnes med forholdsvis store Udgifter til diverse Faareavlsforsøg, foruden at de hidtilværende Planteavlsforsøg bør opretholdes i et vist Omfang foruden paa Skolen eventuelt ogsaa paa andre Pladser, saasom ved Forsøgsstationen paa Sand.

Hvad angaar Skolens Beliggenhed, foreslaar et Flertal (Mitens, S. P. Zachariasen, Djurhuus og Dam), at Skolen anlægges paa Gaarden á Heyggi i Kollefjord, og at den nuværende Forsøgsstation i Hoyvík med dens Afdeling i Sand nedlægges.

Et Mindretal (Johan Poulsen og J. P. Davidsen) foreslaar, at Skolen anlægges i Kollefjord, medens Forsøgsstationen i Sand tilknyttes Skolen som Avlscenter og til Plantningsforsøg.

Et andet Mindretal (Poul Niclasen) foreslaar, at Skolen anlægges i Hoyvík, og at Forsøgsstationerne i Hoyvík og Sand opretholdes.

Forslag.

I. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der i Henhold til det i Kommissionsbetænkningen Side 270—73 indeholdte Forslag ydes Statstilskud til Opførelse og Drift m. m. af en Landbrugsskole paa Færøerne.

a) Et Flertal foreslaar, at Skolen opføres i Kollefjord, og at Forsøgsstationerne i Hoyvík og Sand nedlægges.

b) Et Mindretal foreslaar, at Skolen opføres i Kollefjord, og at Forsøgsstationen i Sand tilknyttes Skolen som Avlscenter og til Plantningsforsøg.

b) Et andet Mindretal foreslaar, at Skolen opføres i Hoyvík, og at Forsøgsstationerne i Hoyvík og Sand opretholdes.

II. Lagtinget indstiller, at de i Kommissionsbetænkningen indeholdte Forslag 1—5 (gengivet paa Side 5 i nærværende Udvalgsbetænkning) gennemføres:

1) Der ydes ekstraordinært Statstilskud til Jordfonden paa 50.000 Kr. aarlig som Tilskud til Opdyrkning.
2) Statskassen yder ekstraordinært Tilskud til Jordfonden paa 5.000 Kr. til Opførelse af Kartoffelhuse.
3) Jordfonden sættes i Stand til ved ekstraordinært Statstilskud paa indtil 20.000 Kr. aarlig i 3 Aar at yde Tilskud og Laan til Opførelse af Gartnerier.
4) Jordfonden sættes i Stand til ved ekstraordinært Statstilskud paa 3.000 Kr. aarlig at yde Laan og Tilskud til Opførelse af Faarehuse samt ved ekstraordinært Statstilskud paa 1.500 Kr. aarlig til Bassiner til Faarevask.
5) Udskiftningen genoptages og fremmes.

III. Haandværk og Industri.

Nationaløkonomisk set er det af meget stor Betydning, at Importen begrænses, og at de flest mulige Varer tilvirkes i selve Landet. Her maa efter Udvalgets Mening ogsaa tages i Betragtning, at en Tilvirkning af Industrivarer her paa Øerne ikke vil betyde en Konkurrence med andre Lande, hvor den færøske Fiskeriproduktion bliver afsat, idet disse Lande som bekendt ikke udfører Industriprodukter til Færøerne.

Udvalget har indhentet Oplysninger angaaende forskellige *Industrivirksomheder* her paa Øerne.

Haandværket.

Haandværk er som bekendt Grundlaget for al Industri, og det er derfor af meget stor Betydning, at Haandværkerne i et Samfund faar den bedst mulige Uddannelse. Udvalget skal her henvise til de Oplysninger, der indeholdes i Udtalelser fra „Havnar handverksmeistarafelag", Tømrermester Johan Ziska og „Tórshavnar skipasmiðja", der er vedhæftet Betænkningen som Bilag 6. Haandværket er en vigtig Faktor i Samfundet, og skal der gøres noget alvorligt ved Erhvervsforholdene, maa Haandværket tages med.

Udvalget har haft Samraad med Bestyrelsen for „Havnar handverksmeistarafelag" om forskellige Spørgsmaal vedrørende Haandværk og Industri. Der blev herunder af Bestyrelsen for „Havnar handverksmeistarafelag" bl. a. fremdraget Nødvendigheden af en ny Næringslov for Færøerne, det for Tiden anvendte uheldige Licitationssystem og Oprettelsen af et særligt færøsk Laaneinstitut til Financiering af industrielle Virksomheder.

Stenindustrien.

I Kommissionsbetænkningen gives en Oversigt over den færøske Stensag, der blev rejst første Gang i 1850erne. Den færøske Basalt er af udmærket Kvalitet og er bl. a. blevet anvendt til de indvendige Trapper i Rigsdagsbygningen, hvor de præsenterer sig meget smukt. I den sidste Tid er der blevet paabegyndt en Virksomhed med *Udsavning af Basaltplader* til forskelligt ind- og udvendigt Beklædningsarbejde, og ifølge den som *Bilag 7* vedhæftede Beretning synes de opnaaede Resultater at have været tilfredsstillende, saaledes at der er Grundlag for en rentabel Eksport i Fremtiden, hvis den nødvendige Driftskapital kan tilvejebringes.

Udvalget skal udtale, at det vil være af stor Betydning, om den paa-

begyndte Virksomhed kan videreføres. Da al Indførsel af Basaltplader fra Udlandet til Danmark er standset som Følge af Krigssituationen, synes Tidspunktet nu at være det gunstigst mulige for at komme ind paa det danske Marked med færøsk Stenmaterialie. En saadan Virksomhed kan i Forbindelse med en Eksport af Skærver skafte Arbejde til mange Hænder.

Udvalget skal derfor paa det bedste anbefale, at der ydes Virksomheden et Laan paa 25.000 Kr. af Erhvervenes Laanefond.

Sildeindustri.

Denne Industri er omtalt under Fiskeriet.

Uldindustri.

Foreningen „Føroyskt Heimavirki" og dens Virksomhed er omtalt under den almindelige Oversigt i denne Betænkning (Side 6). Udvalget skal anbefale, at Foreningen støttes saaledes som i Kommissionsbetænkningen foreslaaet.

Fra Købmand *Aksel Petersen*, Nordskaale, har Udvalget den 21. Oktober modtaget en Skrivelse (her gengivet i dansk Oversættelse), hvori bl. a. anføres:

„Jeg har altid haft Interesse af at beskæftige mig med Køb og Salg af færøske Uldvarer.

Den sidste Verdenskrig med de unormalt høje Priser og den store Efterspørgsel efter Trøjer og Hoser medførte, at Trøjerne og Hoserne ikke blev saa godt udført som ønskeligt. Dette havde sin uheldige Indflydelse paa Priserne efter Krigen.

Jeg gjorde, hvad jeg kunde, for at faa Folk til at lave Trøjerne bedre og sendte dem til Kommissionærer i København, men det var vanskeligt at opnaa tilfredsstillende Priser. En dansk Købmand (der ikke købte Trøjer), som jeg har brevvekslet med siden 1925, tilraadede mig at faa en „Stand" paa det aarlige Købestævne i Fredericia, for saaledes at faa Forbindelse med Købere ude omkring i Landet.

Endskønt dette kostede forholdsvis meget for en saa lille Forretning som min, besluttede jeg mig til at deltage i denne Udstilling. Men det var ret vanskeligt at komme ind paa den. Købestævnet var kun for danske Forretninger, og Udstillingens Bestyrelse vilde ikke godkende mig som dansk Købmand. Det blev saa ordnet saaledes, at den paagældende danske Købmand fik en „Stand" i mit Navn, hvor mine Uldvarer kunde blive udstillet. Dette var i Juli 1935.

Der viste sig at være gode Muligheder for Salg, idet Varerne var godt forarbejdet. Samme Sommer begyndte Foreningen „Føroyskt Heimavirki" under stor Travlhed at købe Uldvarer til delvis højere Priser, end jeg havde givet, og det var derfor ret vanskeligt for mig at faa fremskaffet de Varer, jeg havde solgt, men det gik dog saa nogenlunde. Jeg havde ikke regnet med denne Forening og vidste ikke noget om, at den skulde stiftes, og nu saa det ud til, at Foreningen skulde lægge al Handelen med Uldvarer under sig.

Jeg indstillede derfor min Virksomhed og købte saa at sige ingen Uldvarer i 1936. Men efter Anmodning fra dansk Side begyndte jeg atter at købe i Vinteren 1936—37 og solgte i 1937 Uldvarer for ca. 3000 Kr. I 1938 solgte jeg for ca. 7000 Kr. i 1939 har jeg solgt for ca. 4000 Kr., og kommer dette af, at Kulden i Danmark sidste Vinter var saa kortvarig, at Forhandlerne ikke fik solgt alt det, de havde købt i 1938.

Fremgangsmaaden har været den, at jeg mod kontant Betaling har købt Uldvarer, Hoser og Vanter fra forskellige Pladser paa Færøerne. Om Foraaret har jeg sendt Prøver og Priser til en Handelsrejsende, som har solgt mine Varer paa sine Rejser. For ikke at genere „Føroyskt Heimavirki", har jeg solgt mine Varer i Jylland og Fyn.

Det har flere Steder været vanskeligt at faa Folk til at fatte, at naar Varer skal laves til Udførsel, maa de tilvirkes, saaledes som Køberen vil have det, og jeg skal i denne Forbindelse udtale, at det er en stor Mangel, at vi ikke har en lovbefalet Vragning af Uldvarer paa Færøerne.

Tilsidst skal jeg udtale, at jeg blev ilde berørt, da jeg i Kommissionsbetænkningen læste det, som er skrevet om Husfliden. Det forekommer mig at være lovlig dristigt af „Føroya Heimavirki" at sende en saadan Skrivelse til Erhvervskommissionen, og endnu værre forekommer det mig, at Kommissionen — uden at undersøge, hvilken Skade de stakkels Opkøbere af Uldvarer har gjort — foreslaar, at den nævnte Forening faar 5000 Kr. aarlig af Statskassen for at udkonkurrere mig og andre, der har anvendt egne Pengemidler til Fremme for Udførselen af Uldvarer."

Udvalget henviser til Føroyskt heimavirkis Andragende til Erhvervskommissionen. Foreningens Formaal er udelukkende at støtte Husfliden, og Bestyrelsen faar intet Vederlag, ligesaalidt som der er Tale om økonomisk Fordel for andre end de færøske Leverandører. Disse faar det fulde Udbytte, som fremkommer ved Salg af deres Produkter, kun med Fradrag af, hvad der er nødvendigt til Dækning af Omkostninger ved Salget.

Lignende Foreninger findes i andre Lande og nyder der offentlig Støtte. Foreningen vil ikke skade Opkøberne. Aksel Pedersen vil utvivlsomt kunne samarbejde med Foreningen.

Der har i flere Aar været drevet et *Uldspinderi* og *Uldvarefabrik* i Thorshavn. Paa Udvalgets Anmodning har Virksomhedens Indehaver, Hr. *Edv. Samuelsen*, givet følgende Oplysninger i en Skrivelse af 14. Oktober:

„. . . . Det er kun 4 Aar siden jeg overtog „Ullvirki", og i denne Tid har der været vanskelige økonomiske Forhold paa Færøerne, ja, Krisetider, og mine Kunder er hovedsagelig Fiskerfamiljer (mindst 75 % af alt mit Arbejde kommer fra Fiskerne). — Jeg har dog kunnet klare alle mine Forpligtelser, men Fortjenesten har ikke været stor. Det gaar imidlertid den rigtige Vej, og Fortjenesten vokser.

Det er ikke muligt for mig at lægge Varer paa Lager. Jeg vil derfor meddele Lagtingets Erhvervsudvalg, at om der bliver arbejdet for i disse alvorlige Tider at skaffe færøske Fiskere o. a. mere af færøske Klæder, end Hjemmet kan præstere, vil jeg være villig til at yde Udvalget al den Hjælp, jeg kan."

Der findes i Sørvang et *Garveri for Faareskind*, hvor der garves en Del Skind.

Røgerier.

Der har været foretaget Røgning af Sild, Helleflynder, Kuller, Storhvalkød, Grindespæk og -kød og andre færøske Produkter med godt Resultat. Udvalget har anmodet Hr. *Samuel Rubeksen*, Thorshavn, der i flere Aar har haft med Røgning at gøre, om at fremsætte en Udtalelse om Mulighederne for Etablering af Røgerier. Hr. Rubeksen udtaler:

„At der mangler et Røgeri her, kan man absolut ikke komme udenom, men for at et saadant skal kunne svare sig, maa det være baseret paa

Eksport til Danmark eller Udlandet, eftersom Forbruget her paa Øerne af røgede Varer er altfor lille.

Den Vare, som jeg særlig tænker paa, hvad angaar Eksport, er Sild. Jeg har i flere Aar røget Sild, baade flækkede (Kippere) og rundrøgede. I Begyndelsen gik det smaat med Afsætningen, men i de senere Aar er det blevet en meget efterspurgt Vare.

I indeværende Aar slog Sildefiskeriet fuldstændig fejl, saa jeg har ikke kunnet fremskaffe nogen Raavare.

Jeg sendte i 1938 Prøve af Sild til København og fik Tilbud om Levering i Vinterhalvaaret. Den tilbudte Pris var forholdsvis god, men eftersom jeg kun har en mindre Røgeovn, vilde jeg ikke begynde paa Forsendelsen, førend der blev lavet større Ovne, og da min Uddannelse i Røgerifaget kun er den, som jeg er kommet til ved egen Erfaring, vilde jeg helst en Tur til Udlandet for videre Uddannelse, før jeg begyndte paa at arbejde paa Export af røgede Varer.

Der skulde være gode Muligheder for røget Helleflynder og Kuller, samtidig med at Hvalkød ogsaa kan benyttes til Røgning under forskellige Former. Røgning af Lammekød, Flæsk og Hvalspæk er Folk ogsaa begyndt at komme efter mere og mere.

Et Røgeri her paa Pladsen kan næppe gennemføres uden at være kombineret med Kølerum.

Man kan heller ikke gøre Regning paa, at et Røgeri skal kunne svare sig de første 2 Aar, men med god Indsigt og gode Forbindelser er det min faste Overbevisning, at et saadant i det lange Løb vil svare sig udmærket, samtidig med at det vil give en hel Del Beskæftigelse, baade for Fiskere og Arbejdere."

Fabrikation af Tagsten, Rør o. l.

Der er i den senere Tid paa Færøerne oprettet Virksomheder til Fabrikation af Tagsten, Rør o. l. Udvalget har indhentet Oplysninger fra nogle af disse Virksomheder.

Lagtingsmand *S. Ellefsen*, Midvaag, der er Indehaver af „Miðvág Cementidnaður", udtaler:

„Som Svar paa Deres Anmodning om en Udtalelse angaaende Fabrikation af Tagsten og Rør skal jeg oplyse følgende.

Foruden Tagsten og Rør fabrikerer vi ogsaa Gulv- og Fortovsfliser i forskellige Farver.

Angaaende Fabrikation af Tagsten, da er det min Mening, at denne med Tiden vil vinde Indpas paa Færøerne og særlig nu i Krigstiden. Vi har jo intet andet Tagmateriale, som bliver fremstillet paa Færøerne, at konkurrere med som f. Eks. i Danmark, hvor man har Teglsten og andet Tagmateriale at konkurrere med.

Efter min Mening frembyder Midvaag de bedste Betingelser for Fabrikation af Cementvarer, da vi har ubegrænset Mængde af Sand, som ikke koster andet end Kørselen.

I Øjeblikket ligger vi med en Ordre paa ca. 12000 Tagsten. Der arbejder 4 Mand i Støberiet, men det er dog begrænset, hvad man kan fremstille med de Maskiner, vi har, og Meningen er at udvide saa snart Forholdene tillader dette.

Angaaende Prisen paa Tagsten, da ligger denne saa lavt, at man godt kan konkurrere med Bølgeblik, som vistnok er det billigste Tagmateriale, man har kunnet faa."

Hr. *Johannes Olsen*, Kvalvig, udtaler:

„I Anledning af Deres Skrivelse af 4. ds. skal jeg hermed udtale, at jeg i 1935 begyndte med Tagstensfabrikation her i Kvalvig; den første Tid var der ikke meget at gøre paa Fabrikken, men da jeg saa havde solgt til et Par Bygninger, blev der Efterspørgsel, og den har steget meget.

Jeg har solgt Tagsten til ca. 40 Bygninger og har ikke faaet en Misanbefaling.

Stenene er tætte og viser sig at ligge sikre for Storm.

Materialet, vi har her, viser sig at være godt egnet til Tagsten og andre Cementvarer, og man kan derfor regne med, at Tagstenene bliver holdbare.

Efter som Erfaringer har vist sig i Norge og Danmark, kan et Tag af Cementsten ligge ca. 60 Aar uden nogensomhelst Vedligeholdelse, naar Stenene er af god Blanding.

Saavidt jeg ved, er der nu her i Landet 6 Stk. Tagstensmaskiner, saa der kan fabrikeres en Masse Tagsten, ja disse Maskiner kan, om saa skal være, forsyne hele Landet med Tagmateriale. Min Maskine kan fabrikere 300 Stk. pr. Dag.

Til et almindeligt Hus bruges ca. 1100 Stk. Tagsten, og de kan udføres i forskellige Farver.

Jeg mener, at Cementsten maa blive Fremtidens Tag her i Landet, og haaber, at Myndighederne vil gøre, hvad de kan, for at holde dette nye Foretagende her i Landet gaaende.

Det er sørgeligt, at udenlandsk Bølgeblik skal være det, som mest bliver brugt til Tagmateriale her i Landet. Det er Materiale, som i Udlandet ikke bliver anset som brugeligt Tagmateriale til Beboelseshuse undtagen ved saa god Isolation, at det vil falde altfor dyrt.

Rørfabrikation har jeg ikke beskæftiget mig med, men jeg kan udtale, at vi har god Sand til dette Formaal ogsaa her i Landet."

Hr. *Eydvur á Heygum*, Vestmanhavn, udtaler:

„Idet jeg erkender Modtagelsen af Udvalgets Skr. af 3. ds., hvori jeg er bedt om en Udtalelse angaaende Fabrikation af Tagsten, skal jeg herved give følgende Oplysninger:

For to Aar siden købte min Broder Brynjolvur á Heygum og jeg en Tagstensmaskine med det allernødvendigste Tilbehør, som desværre ikke kan siges at være tilstrækkeligt for at kunne drive Arbejdet, som det burde for at være tilfredsstillende.

Vi har tilsammen i disse to Aar fabrikeret og solgt ca. 41.000 Stk. Tagsten. Og har alle Aftagerne, som vi har hørt fra, været godt tilfreds. Bestillingerne synes at vokse i den sidste Tid.

At Cementtagsten har Fordele fremfor det paa Færøerne mest brugte Tagmateriale (Bølgejern), kan sikkert slaas fast. Ikke blot er det et holdbart og smukt Tag, men det giver ogsaa en hel Del Arbejde, og dette kunde blive omtrent det dobbelte, hvis vi kunde faa Raad til at udvide Driften. Med de Grejer, vi har, holder vi to Mand og en Lærling i Arbejde, om Sommeren saa godt som hver Dag, men om Vinteren kun hveranden Dag. Dette kommer af, at vi kun har Forme til en Dags Arbejde.

For at kunne fortsætte Driften paa en tilfredsstillende Maade er det nødvendigt at fremskaffe en Kapital paa 3—4000 Kr., som skal benyttes delvis til Køb af Forme og andre Dele til Maskinen, delvis til Anskaffelse af Materiel til et passende Værksted. Vi arbejder for Tiden i en lejet Kælder, som sikkert skal tages i Brug af Ejeren om ikke saa lang Tid.

Vi er i økonomisk Henseende ikke godt stillede, saa et eventuelt Andragende til Erhvervskommissionen om Støtte til vor Virksomhed bedes venligst komme i Betragtning."

Udvalget skal oplyse, at der findes *15 Maskinsmedkerier* paa Færøerne. I Tveraa findes et *Cementstens-Støberi for Cementsten til Bygningsbrug.* Der findes *17 Baadebyggere* (en meget gammel færøsk Industri), *6 Beddinger, 6 Husflidsforretninger, 4 Isværker, 8 Maskinværksteder, 4 Stenhuggerier, 7 Snedkerværksteder* m. m. Hertil kommer saa de store tekniske Virksomheder, der er knyttet til A/S Thorshavns Mælkeforsyning og Margarinefabrik, og som omtales andetsteds i nærværende Betænkning. Selskabet opfører i denne Tid en Fabrik i Thorshavn til Fremstilling af Oljeklæder. — Der har i denne Lagtingssamling været behandlet et Andragende om *Tingets Garanti for et Laan paa 25.000 Kr. til en Motorsmedje med Støberiværksted i Thorshavn.* — Der er blevet fabrikeret et Par Baadmotorer i Thorshavn, og de har fungeret særdeles tilfredsstillende.

Træskofabrik.

En Sag angaaende Oprettelse af *en Træskofabrik* har været forelagt Lagtinget med Anmodning om Støtte. Sagen er af Tinget tilsendt Erhvervskommissionen, der „ikke har kunnet anbefale Sagen til Støtte, da Fabrikation som den paatænkte er uden beskæftigelsesmæssig Betydning". (Kbt. S. 197).

Fra Hr. *Hans J. Guttesen,* Vestmanhavn, har Udvalget modtaget en Skrivelse af 12. Oktober d. A., hvori bl. a. oplyses, at han siden 1916 har beskæftiget sig med Montering af Kapsko, Tøfler og Træskostøvler, op til 1000 Par pr. Aar, og har opført flere Personer derl. Naar han ikke har monteret saa meget af Træsko, at man kan kalde det en Fabrikation, er Grunden den, at et saadant Foretagende kræver stor Kapital. Der kan skaffe Beskæftigelse til flere Personer ved at montere Træsko, hvis man kan købe Raavaren ind som Fabrikant. Hr. Guttesen slutter saaledes: „Hvis der nu fra Lagtinget bliver bevilget noget til at ophjælpe dette Arbejde, tillader jeg mig at andrage om, at det bliver hjulpet paa den Maade, som er til Gavn, nemlig, at vi, der har mange Aars Erfaringer, faar Støtten."

Kornmølle og Snorespinderi.

Sagen har været behandlet i Erhvervskommissionen, der ikke har fremsat Forslag. Da Lagtinget nu har etableret en Varehandel, bl. a. med det Formaal at indføre Korn og Snører til Færøerne, vil det være naturligt, at Tingets Vareforsyningsudvalg tager disse Sager op til nærmere Overvejelse.

— — —

Udvalget skal udtale, at det vil være af stor Betydning, om der fra det offentliges Side i hvert Fald i nogle Aar ydes økonomisk Støtte til Fremme af færøsk Haandværk og Industri ved Siden af de Laan, der nu kan opnaas fra Erhvervenes Laanefond og andre Laaneinstitutter.

Man vil derfor foreslaa, at der af Statskassen ydes 10.000 Kr. aarlig i 5 Aar til saadanne Formaal. Under Forudsætning af, at en saadan Støtte ydes af Staten, vil det være naturligt, at Lagtinget til sin Tid yder en Bevilling paa f. Eks. 5000 Kr. aarlig, og at den samlede Bevilling administreres af Amtet og Landsnevndin.

Forslag.

I. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Statskassen ydes en Bevilling paa 10.000 Kr. aarlig i 5 Aar til Fremme af færøsk Haandværk og Industri, under Forudsætning af at der af Lagtinget ydes 5.000 Kr. aarlig i 5 Aar til samme Formaal.

II. Lagtinget indstiller, at der ydes Foreningen „Føroyskt Heimavirki" et

Statstilskud paa 25.000 Kr. fordelt over 5 Aar og et Statslaan paa 25.000 Kr. rente- og afdragsfrit i 5 Aar. (Kbt. Side 190).

III. Lagtinget anbefaler, at der af Erhvervenes Laanefond ydes Stensaveriet i Thorshavn et Driftslaan paa 25.000 Kr.

IV. Minedrift.

I Erhvervskommissionens Betænkning Side 199—200 indeholdes nogle Oplysninger angaaende Kulminedriften paa Suderø.

Nærværende Udvalg har indhentet en Udtalelse fra Hr. Ingeniør *Ejrnæs*, Leder af A/S Færø-Kuls Driftskontor i Trangisvaag, bl. a. angaaende *Muligheden for Brugen af færøske Kul som Steamkul.* Hr. Ingeniør Ejrnæs udtaler herom i Skrivelse af 16. Oktober:

„Saavidt vides er Rangaboln-Kullene ved en tidligere Lejlighed forsøgt anvendt af S/S „Smiril", dog med daarligt Resultat. Farten var til at begynde med god, men gik efter Sigende hurtigt ned. Desværre findes der ikke nogen Rapport over dette Forsøg. Meget tyder imidlertid paa, at man ikke har ofret Fyret og Asken tilstrækkelig Opmærksomhed.

Færøske Kul lader sig utvivlsomt meget vel anvende til Skibsbrug, i Særdeleshed, hvis de opblandes med andre, mere varmegivende Kul.

Kullene paa Grønland, der med Hensyn til Varmeværdi og Askeindhold er meget nær som de færøske, bruges af den kgl. grønlandske Handels Skibe som Supplement til de fra Danmark medbragte Bunkerkul. S/S „Hans Egede" tager gerne 60—80 tons og S/S „Gertrud Rask" ca. 100 tons grønlandske Kul paa en Rejse til Nordgrønland. Saa vidt vides rummer disse 2 Skibes Bunkers ca. 300 tons. De grønlandske Kul styrtes ned ovenpaa de engelske Kul, og Blanding sker af sig selv under Udtagning af Kullene. Man forsøger dog saa vidt gørligt at bruge saa mange grønlandske Kul som muligt i de rolige grønlandske Farvande og spare paa de engelske Kul til Hjemrejsen. S/S „Gertrud Rask" togtede Kul fra Upernavik til Julianehaab hele Sommeren 1935 og brugte i denne Tid 400 tons grønlandske Kul. — Hvalbaaden „Sonja" supplerer ligeledes med grønlandske Kul, naar den opererer i Nordgrønland. — Det sker ogsaa jævnlig, at fragtede Skibe faar Kul fra det grønlandske Kulbrud. I 1935 fik saaledes en 2500 tons Damper ikke mindre end 260 tons til Hjemrejsen fra Grønland. — Som et Kuriosum skal nævnes, at det franske Inspektionsskib i grønlandske Farvande „Ville d'Ys" i 1932 indtog 80 tons grønlandske Kul.

Selvom de færøske Kul saaledes efter alt at dømme nok lader sig bruge som steam-Kul, maa man dog holde sig for Øje, at det under normale Omstændigheder næppe vil lønne sig for et Rederi at bruge disse Kul. Det vilde kunne lønne sig, saafremt de færøske Kul kunde produceres og leveres forholdsvis lige saa meget billigere end engelske, som deres Brændeværdi er mindre end disses, og det kan desværre ikke lade sig gøre.

Under de forhaandenværende Forhold vil der være god Grund til at spare paa de ikke særlig store Lagre af importerede Kul ved at anvende færøske Kul til Opblanding paa visse Skibe. — Vi er saaledes averteret om, at man agter at forsøge med Blandingskul paa S/S „Smiril". Vi kan i denne Forbindelse oplyse, at Tveraa-Trawleren „Leivur Øssursson" i Begyndelsen af denne Maaned gik paa Isfiskeri under Island med ca. 25 % færøske Kul i sine Bunkers. Nærmere Oplysninger om dette Togt skal gives, naar Trawlereren hjemkommer."

Udvalget har endvidere forespurgt A/S Færø-Kul, om *der er Mulighed for Fremstilling af almindelige Mursten til Bygningsbrug af Ler fra Kulminen i Rangabotn.*

I Selskabets Svarskrivelse udtales, at for at Mursten skal kunne fabrikeres paa almindelig Maade ved vaad Presning kræves, at Leret er plastisk. Da Rangabotn-Leret i almindelig Tilstand er fuldstændig uplastisk, vil dette kun kunne anvendes efter en ombyggelig Tilberedning, men da et saadant Forarbejde er kostbart, vil Chancerne for at fremstille almindelige Mursten ad denne Vej næppe være store. Derimod kan anvendes en Fremstillingsmaade som for Chamotte-Sten, hvorved enten den raa, knuste, ved Fugtighed granulerede Ler eller Chamotte heraf blandes med en mindre Procentdel plastificeret Ler og presses og brændes paa sædvanlig Vis.

Saafremt Murstenene er tænkt anvendt til Brug paa Færøerne, skal det dog bemærkes, at man grundet paa de klimatiske Forhold kun kan anvende haardtbrændte Sten eller Sten af tæt Struktur. Vedrørende plastisk Ler, findes der ikke paa Færøerne Moræneler, men det er ikke usandsynligt at der paa visse Steder i de større Dale eller som Brechefyldninger findes mindre Partier af plastisk Ler, som kunde anvendes i Blanding med det granulerede haarde Ler.

— — —

Fra A/S Færø Kul har nærværende Udvalg modtaget en Skrivelse af 24. Oktober, hvori andrages om 1) *et kontant Laan* (eller Bankgaranti) *paa 16 — 20.000 Kr.* og 2) *en Garanti, der muliggør Indkøb af props til 10.000 Kr.* Det anføres i Skrivelsen, at en saadan Støtte vil være nødvendig, hvis Virksomheden skal videreføres.

Det oplyses bl. a., at der i Minen ved Rangabotn for Tiden beskæftiges 36 Mand, 2 Mand i Smedjen, 8 Mand ved et nyt Indslag mod Vest og 2 Mand ved Anlæg af Pendulbane samt paa Drellnes ca. 10 Mand ved forskellige Arbejder.

Der kan produceres ca. 500 Tons Kul pr. Maaned i Minen i Rangabotn, og Produktionen kan ved en Forøgelse af Arbejdsstyrken sættes op til 1000 Tons pr. Maaned. Forbruget af Husholdningskul her paa Øerne anslaas til ca. 15.000 Tons aarlig.

Det er af den største Vigtighed, at der under den nuværende Krigssituation med dens usikre Tilførselsforhold tilvejebringes Mulighed for en Fortsættelse af Kulminedriften paa Suderø. Da nærværende Udvalg ikke raader over økonomiske Midler, har man videresendt Andragendet med sin bedste Anbefaling til Vareforsynings-Udvalget, der har ydet A/S Færø-Kul den nødvendige Støtte til Videreførelse af Virksomheden paa Suderø.

Angaaende *Minedriften paa Nolsø* har Udvalget modtaget følgende Oplysninger fra Hr. *Kr. Jensen*, Kvivig:

I 1936 paabegyndtes systematiske Undersøgelser af de paa Nolsø forekommende Lerarter m. v. Der blev sendt større og mindre Prøvesendinger til København, og den 15. December 1937 blev Overenskomst indgaaet mellem Ejere paa Nolsø og Selskabet, der var dannet til Udnyttelse af de paa Nolsø forekommende Raastoffer. — Efter Modtagelsen af Statsministeriets Skrivelse af 1. April 1938 (angaaende Retten til Udnyttelse af Undergrunden) tog man straks fat paa Opførelsen af et Lager- og Arbejdsskur samt indkøbte og opstillede mindre Maskiner til Forhaandsbehandling af visse Lerarter paa Stedet „Hósmøl" paa Nolsø. I 1938 blev der afskibet 100 Tons delvis forarbejdet Ler samt en Del andre Prøver til Analysering og teknisk Undersøgelse. I 1939 er der hidtil sendt henimod 200 Tons, og man kan regne med yderligere ca. 50 Tons inden Aarets Udgang.

Beskæftigelsesmæssigt har Arbejdet haft ikke ringe Betydning paa

Nolsø, idet det sædvanlig har beskæftiget 8—11 Mand. Der er blevet arbejdet periodevis, da Afsætningen endnu ikke har været stor nok til en gansko konstant Drift. Der er allerede udbetalt i direkte Arbejdsløn adskillige Tusinde Kr. Lønnen er 80 Øre pr. Time med Tillæg af 1 Time grundet paa Arbejdspladsens afsides Beliggenhed.

Hvad Fremtidsmulighederne angaar har man de bedste Udsigter, idet man har al Grund til at se lyst paa Sagen. Prøvetiden er nemlig ansat til 4 Aar, og til den Tid regner man med, at virkelig rationel Drift vil være i Gang, altsaa om 2 Aar.

Det har ofte vist sig, at Foretagender, der fra Begyndelsen har været stort anlagte, har haft meget vanskeligt ved at klare sig. I dette Tilfælde er der derimod planlagt en støt og gradvis Udvikling af Driften, efterhaanden som de forskellige Materialier indarbejdes paa Markedet.

Hvad den i Kvivig udvundne og derfra eksporterede *Tufsten* angaar, saa kan det siges, at den Maling og andre Stoffer, der er blevet fabrikeret af dette Materiale, er særdeles anerkendende omtalt af Videnskaben og Fagfolk paa disse Omraader.

Udførselen af Ler fra Færøerne foregaar i Øjeblikket *uden Kontrol*. Udvalget maa mene, at det er nødvendigt, at denne Eksport bliver reguleret, for at der heraf kan opnaas bedst muligt Udbytte for det færøske Samfund. Man foreslaar derfor, at Export af denne Vare kun maa ske med Tilladelse fra Lagtinget eller et af Tinget udpeget Organ, f. Eks. landsnevndin.

Forslag.

Lagtinget indstiller til Regeringen, at der gennemføres en Lov, hvorefter Udførsel af Ler fra Færøerne kun maa ske med Lagtingets Tilladelse.

V. Financiering og Realkredit.

Udvalget skal angaaende denne Sag henvise til Kommissionsbetænkningen Side 215—222 og nærværende Betænkning Side 8.

Laan mod Pant i Beboelseshuse har hovedsagelig været ydet af Færø Amts Sparekasse. Den almindelige Afbetalingstid for disse Laan har været 15 Aar, hvilket har medført, at det ofte og tidt kan have været vanskeligt for Laantagere med stærkt svingende Indtægter (f. Eks. Fiskere) at klare deres Forpligtelser. Det maa dog her tilføjes, at Sparekassen er optraadt lempeligt og ofte har givet Henstand med Betalingen af Afdrag, saaledes at Afbetalingstiden for mange Laan er kommet op til 20—25 Aar. Der har paa Færøerne ikke været indført nogen særlig Moratorieloovgivning som i Danmark, hvor der af Staten er ydet betydelige Summer til denne Lovgivning.

I den senere Tid har Boligbyggeriet paa Færøerne været delvis standset. I Thorshavn er der saaledes i 1938 kun opført 8 nye Huse mod 21 Huse i 1930. Dette skyldes dog formentlig ikke alene Laaneforholdene, men ogsaa Bygningsmaterialernes Stigen og svigtende Indtægter i de sidste Aar.

I Kommissionsbetænkningen fremsættes Forslag om *Oprettelse af en Boligfond*, saaledes at den Adgang, der nu er til Optagelse af Sparekasselaan mod 1. Prioritet, suppleres med Laan mod 2. Prioritet, der tilvejebringes ved Bevillinger fra Staten paa 220.000 Kr. aarlig. Der vil herved være tilvejebragt Mulighed for Opførelse af Beboelseshuse til en samlet Sum af 400.000 Kr. aarlig paa lempelige Afbetalingsvilkaar.

Uden at komme nærmere ind paa Sagens Enkeltheder, der udførligt

omtales saavel i Kommissionsbetænkningen som i den indledende Oversigt til nærværende Betænkning, skal Udvalget udtale, at Oprettelsen af den omtalte Boligfond vil have den største Betydning for Boligbyggeriet her paa Øerne og ogsaa være af stor beskæftigelsesmæssig Betydning for Haandværkerne. Samfundsmæssig og hygiejnisk set vil det ogsaa have meget at sige, at Boligforholdene for den mindre bemidlede Del af Befolkningen bliver de bedst mulige. Udvalget skal give denne Sag sin bedste Anbefaling og indstiller, at den gennemføres i Indeværende Rigsdagssamling.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at det i Kommissionsbetænkningen indeholdte Forslag om Oprettelse af en Boligfond for Færøerne gennemføres i Indeværende Rigsdagssamling.

VI. Skibsfart og Samfærdsel.

Der har i den senere Tid flere Gange været Tale om Oprettelse af en *Luftfartsforbindelse* mellem Færøerne og Omverdenen, men denne Plan er endnu ikke blevet realiseret. Da Færøerne kun ligger ca. 1 Times Flyvning fra det nærmeste Omraade, der har Flyveforbindelse med Omverdenen, skulde det formentlig ikke være forbundet med større Vanskelighed at etablere en Luftrute paa Færøerne, hvis der er Forudsætninger for, at den kan betale sig. De nuværende Tider er imidlertid ikke egnet til Gennemførelse af en saadan Flyverute, saa Udvalget skal ikke komme nærmere ind herpaa eller fremsætte noget Forslag i saa Henseende.

Hvad angaar *Dampskibsforbindelsen* mellem Færøerne og den øvrige Del af Riget, skal her lige nævnes, at det færøske Dampskibsselskab har haft Planer fremme om at lade bygge et moderne Skib med Køleindretninger o. l., der kunde gøre Rejsen Færøerne—København paa ca. 50 Timer. Under de nuværende Forhold er der ikke større Mulighed for Anskaffelse af et saadant Skib, men dette Spørgsmaal trænger sig stadig stærkere og stærkere paa, og at det maa løses inden længe, er givet. Det bør i denne Forbindelse erindres, at Samfærdselen mellem Færøerne og Danmark har været Genstand for en meget stor Udvikling i de senere Aar, og at Transportmidlerne ikke har fulgt med i denne Udvikling. Færøerne indkøber som bekendt Varer fra Danmark for ca. 6 Millioner Kr. aarlig, et Forhold, der formentlig heller ikke kan lades ude af Betragtning under fremtidige Overvejelser om Anskaffelse af et nyt Skib til København-Ruten.

Færøsk Fragtfart.

Spørgsmaalet om en færøsk Fragtfart blev fremdraget under Erhvervskommissionens Forhandlinger, men man kom ikke dybere ind paa Sagen.

I Danmark, Norge, Island og andre Lande har Fragtfarten som bekendt meget stor økonomisk Betydning.

I *Danmark* findes ialt 1946 Skibe (over 20 Tons) til en samlet Tonnage af 1.142.000 Bruttotons. Heraf er 139 Passagerskibe og 660 Fiskeskibe og Resten Fragtskibe. Disse Skibe indsejlede i 1938 ca. 200 Mill. Kr. til det danske Samfund. Flere Færinger har sejlet som Førere af store danske Fragtskibe og har her gjort udmærket Fyldest.

I *Norge* findes ialt 4030 Skibe (over 25 Tons) til en samlet Tonnage af 4,400,000 Bruttotons. Heraf er ca. 1680 Dampskibe og 2350 Motorskibe. De nævnte Skibe indsejlede ifjor ca. 600 Mill. Kr.

I *Island* er der i de senere Aar anskaffet nogle Passager- og Fragtskibe, men Fragtfart paa det internationale Marked har man hidtil ikke beskæftiget sig med.

Efter hvad Udvalget har faaet oplyst, har ca. 60 Færinger taget Styrmandseksamen (ca. $^3/_4$ af dem opholder sig udenfor Færøerne) og deraf har ca. Halvdelen tillige Skibsførereksamen. Paa Styrmandsskolen i Thorshavn findes for Tiden 34 Elever. Om nogle Aar vil Antallet af færøske Styrmænd være steget ganske betydeligt. Men de allerfleste af disse Mænd er nødt til at forlade Fødelandet, da der her ikke er nogen Beskæftigelse for dem. Vi har saaledes Mændene, men mangler Skibene.

Fraregnet København-Ruten foregaar al Transport af Varer til og fra Færøerne med udenlandske Skibe. Der indføres til Færøerne bl. a. ca. 15,000 Tons Kul og ca. 20,000 Tons Salt, flere Tømmer- og Cementlaster, og udføres 20—25,000 Tons Saltfisk og Klipfisk. Fragtudgiften hertil vil andrage ca. 1 Million Kr. i normale Tider. Alene ved denne Transport maatte der kunne skaffes Beskæftigelse for nogle færøske Fragtskibe.

Der er naturligvis først og fremmest Tale om Kapital, hvis en færøsk Fragtfart skal kunne oparbejdes, men Administrationsspørgsmaalet er ogsaa af meget stor Betydning.

Udvalget skal udtale, at man tillægger Oparbejdelsen af en færøsk Fragtfart den største Betydning. Vi har som sagt Mændene, og hvis den nødvendige Kapital kan tilvejebringes, vil en Fragtfart herhjemme og paa det internationale Marked utvivlsomt kunne tilføre det færøske Samfund betydelige økonomiske Værdier, saaledes som den har gjort det i Danmark og Norge. Det foreslaas, at denne Sag undersøges nærmere af et Udvalg. Det vil bl. a. være af Interesse at faa konstateret, hvorledes Fragtfarten er financieret f. Eks. i Norge.

Udvalget skal iøvrigt henvise til de Udtalelser, der findes i den som Bilag 8 vedhæftede Skrivelse fra Navigationslærer *D. J. Joensen*.

Forslag.

Der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer, bestaaende af 2 Repræsentanter for Lagtinget, 1 for Færøernes Rederiforening, 1 for Føroya Skipara- og Navigatørfelag og 1 for Føroya Fiskimannafelag og Suðuroyar Fiskimannafelag til at undersøge Mulighederne for Oparbejdelse af en færøsk Fragtfart.

VII. Telefon- og Telegrafforbindelsen.

Denne Sag omtales i Kommissionsbetænkningen Side 245—257 og i nærværende Betænkning Side 7—8.

Erhvervskommissionens Forhandlinger med Store Nordiske Telegrafselskab angaaende Koncessionsspørgsmaalet gennem Ministeriet for offentlige Arbejder er resulteret i, at Store Nordiske har erklæret sig villig til at træffe nærmere Aftale om en Ordning vedrørende en Telefonforbindelse mellem Færøerne og Danmark og mellem Suderø og de øvrige Øer. Man maa derfor gaa ud fra, at Koncessionsforholdene ikke vil volde Vanskelighed, naar Sagen skal gennemføres.

Udvalget skal udtale, at en Etablering af de nævnte *Telefonforbindelser* vil være af meget stor Betydning. Telegrafforbindelsen mod Suderø maa betegnes som utilfredsstillende selv efter de Udvidelser af Forbindelsen, der er foregaaet i den senere Tid, og bør erstattes med Telefon, saa hurtigt det kan lade sig gøre. Hvad angaar Telefonforbindelsen Færøerne—København, da er det af overordentlig Vigtighed for en saadan Forbindelses praktiske Betydning, at Samtaletaksterne ikke bliver for høje. De i Kommissionsbetænkningen nævnte Takster, 18 Kr. pr. 3 Minutter og 6 Kr. pr. overskydende Minut, er efter nærværende Udvalgs Mening saa høje, at de vil virke stærkt hæmmende for en større Benyttelse af Telefonen. Taksten bør efter nærværende Udvalgs Mening ikke overstige 10 Kr. pr. 3 Minutter og helst være lavere.

Udvalget skal paa det bedste anbefale det i Kommissionsbetænkningen indeholdte Forslag om, at Radioforbindelsen København—Thorshavn og Thorshavn—Tveraa (anslaaet til ialt 315.000 Kr.) udføres for Statskassens Regning og drives af Færøernes Telefonvæsen, samt at Statskassen deltager i eventuelt Driftsunderskud.

Lagtinget har i Aar vedtaget, at samtlige færøske, havgaaende Fiskefartøjer skal forsynes med Radiotelefonsender inden 1. Januar 1941, og det vil derfor være nødvendigt, at der findes *en selvstændig Radiostation paa Færøerne*, som vore Fiskeskibe kan arbejde sammen med under betryggende og tilfredsstillende Former. Denne Station maa være saa kraftig, at Skibene kan arbejde sammen med den, hvadenten de befinder sig ved Island, Grønland eller paa andre Fiskefelter. Opførelsen af en saadan Radiostation vil kræve store Summer, men Spørgsmaalet maa løses, saa hurtigt det kan lade sig gøre. En saadan Radiostation bør efter Udvalgets Mening anlægges og drives af Færøernes Lagting (Telefonvæsenet). At Staten vil deltage i Anlægsudgifterne, er der al Grund til at vente. Det Telefonudvalg, der arbejder mellem Tingsamlingerne, bør hurtigst muligt tage hele dette Spørgsmaal op til Overvejelse.

Forslag.

Lagtinget indstiller, at det i Kommissionsbetænkningen (Side 256) indeholdte Forslag om Oprettelse af Telefonforbindelser Thorshavn—København og Thorshavn—Suderø gennemføres i indeværende Rigsdagssamling for Statskassens Regning. De nævnte Telefonforbindelser drives af Færøernes Telefonvæsen.

VIII. Elektricitet.

Der henvises til de af Ingeniør Harry Fonsdal fremsatte Udtalelser, der er vedhæftet nærværende Betænkning som Bilag 5.

Fra Thorshavns Byraad har Udvalget modtaget Afskrift af en Redegørelse fra Ingeniør Bach angaaende Thorshavns Elektricitetsværk. Det fremgaar af denne, at Antallet af elektrificerede Husstande (Lys) i Aaret 1934 udgjorde ca. 85 % af Totalantallet, og at en Opgørelse nu antagelig vil give et Resultat paa ca. 90 %. Angaaende Omtalen af Tariffer henledes Opmærksomheden paa, at Mængderabatten, der bringer Kraftprisen ret hurtigt ned paa 20 Øre, ikke er omtalt i Kommissionsbetænkningen. Af Tarifforslag, der tidligere er tilstillet Kommunen, fremgaar, at Værkets økonomiske Struktur ikke nødvendiggør Anvendelsen af prohibitive Tariffer.

Udvalget skal udtale, at den betydelige Vandkraft, der findes paa Færøerne, bør udnyttes, naar Forholdene gør det muligt. Afgørende for en heldig Løsning af hele dette Spørgsmaal vil det efter Udvalgets Mening være,

at man ved en saadan Udnyttelse følger en samlet Plan, saaledes at der ved Kræfternes Sammenspil kan tilvejebringes Garanti for, at der sikres den nødvendige Forsyning af Lys og Kraft i Fremtiden for de størst mulige Omraader.

IX. Storhvalfangst, Fuglefangst, Pelsdyravl.

Angaaende *Storhvalfangsten* henvises til de i den som *Bilag 4* vedhæftede Skrivelse fra Hvalfangerselskabet við Ár indeholdte Oplysninger og angaaende *Fuglefangsten* til de i *Bilag 3* indeholdte Oplysninger fra Landbrugskonsulent M. Winther-Lützen. — Spørgsmaalet om *Hvalafgiften* skal nærværende Udvalg ikke komme nærmere ind paa, da det ligger udenfor denne Betænknings Rammer. Der vil efter Udvalgets Mening være af stor Betydning, at der sikres de færøske Hvalfangst-Stationer nødvendig Udrustningskredit.

Vedrørende *Pelsdyraviden* oplyser Hr. Øyvind Helland, at der paa Færøerne nu findes 61 Rævefarme med ca. 460 Avlsdyr og 13 Minkfarme med 90 Avlsdyr. Det samlede Antal Pelsdyr ligger omkring 1100—1300 Ræve og 180—190 Mink. Værdien af Avlsdyr anslaas til ca. 200.000 Kr. Alle Rævejere paa Færøerne er Medlemmer af Føroya Reva-alifelag, og alle Avlsdyr er inspiceret, godkendt og stambogført i offentlig Stambog. Inspektion og Udstilling i Efteraaret 1938 godtgjorde, at den færøske Destand af Sølvræv og Blaaræv er særdeles god. Af ca. 130 udstillede Dyr blev 118 præmieret. Der blev dømt efter samme Standard som ved norske Udstillinger.

Af færøske Skind er der hidtil kun kommet faa paa Markedet. Alle gode Hvalpe blev ifjor sat ind i Avlen. De, som blev pelset, var de allerdaarligste, men de opnaaede Skindpriser var tilfredsstillende.

— — —

I Kommissionsbetænkningens Side 207 omtales Spørgsmaalet om *Eksport af Fugle i frossen Tilstand*, der har været hindret af de i Danmark gældende Fredningsbestemmelser. Udvalget skal indstille, at der ved Lovændring skabes Mulighed for Salg af færøske Fugle i Danmark hele Aaret.

Forslag.

Lagtinget indstiller til Regeringen, at der ydes de færøske Hvalfangststationer nødvendig Udrustningskredit.

Afsluttende Bemærkninger.

Som allerede omtalt i den almindelige Oversigt har det ikke været muligt for Udvalget i den korte Tid, der har været til Raadighed, at komme ind paa en detailleret Gennemgang af alle de Spørgsmaal, der behandles i Erhvervskommissionens Betænkning, og man har været henvist til kun i store Træk at gøre de forskellige Sager til Genstand for Omtale.

Det er naturligt og forstaaeligt, at *det færøske Skibsfiskeri*, der er Øernes Hovederhverv, har optaget en væsentlig Del af saavel Kommissionsbetænkningen som nærværende Udvalgs Betænkning. Alle er enige om, at det nuværende færøske Haandsnørefiskeri er forældet, og at en Overgang til nye Fiskeriformer (Trawl, Snurrevaad, Sildefangst o. a.) er ønskelig, men da det færøske Samfund ikke raader over større Kapital, kan en saadan Overgang ikke gennemføres uden offentlig Støtte (Laan og Tilskud). Det er en

Livsbetingelse for det færøske Samfund, at *der sikres Afsætning for hele vor Fiskeriproduktion paa de primære Markeder.* Der bør iværksættes et systematisk Arbejde for *at finde nye Markeder* for vor Fisk, og særlig i saadanne Lande, hvor clearing kan undgaas.

Der vil utvivlsomt være Betingelser for en Oparbejdelse af en betydelig *Eksport af fersk Fisk*, hvis Afsætningen kan sikres, og *en færøsk Deltagelse i Sildefiskeriet* paa de store Fangstområader i vore Øers Nærhed vil sikkert kunne blive af stor Betydning for vort Samfund i Fremtiden.

Fiskeriet bør udbygges og moderniseres. Det samme gælder *Landbruget*, der har været og i Fremtiden kan blive af meget stor Betydning for vort Samfund. Den nye Jordlovgivning i Forbindelse med de af Staten ekstraordinært ydede 50.000 Kr. aarlig til Opdyrkningsarbejdet vil utvivlsomt kunne faa stimulerende indflydelse paa hele vort Landbrug. Jordlovgivningen bør praktiseres i god Forstaaelse med alle Samfundsklasser. Det er af største Vigtighed, at Forslaget om en *Landbrugsskole* gennemføres hurtigst muligt.

Pelsdyrdriften er ny, men anses at have gode Muligheder.

Der vil efter Udvalgets Mening være Mulighed for Oparbejdelse af en ikke ubetydelig *Industri* paa Færøerne, herunder en *Skeindustri*, men paa Grund af Kapitalmangelen vil det være nødvendigt, at Etableringen af industrielle Virksomheder i de fleste Tilfælde støttes med Tilskud og Laan paa lempelige Vilkaar. Som omtalt i Betænkningen findes der allerede adskillige Industri-Virksomheder her paa Øerne.

Der maa være Mulighed for en *færøsk Fragtfart* saavel herhjemme som paa det internationale Marked, hvis den nødvendige Financiering kan tilvejebringes.

Kreditforholdene har hidtil været meget vanskelige. Ved Oprettelsen af en *Boligfond* vil man være kommet et Skridt i den rigtige Retning. Den foreslaaede *Landfond for Fiskerne* vil bidrage til, at der kommer flere kontakte Penge i Cirkulation, hvilket vil være af Betydning for hele Samfundet.

En *Telefonforbindelse mellem Færøerne* og den øvrige Del af Riget vil have meget at sige. Derved kommer Færøerne praktisk talt i Forbindelse med hele Verden. Der bør opføres en *selvstændig Radiostation paa Færøerne*, saa snart Forholdene gør det muligt. — En *Flyveforbindelse* bør gennemføres, saa snart det kan lade sig gøre.

Da Erhvervskommissionen blev nedsat af Regeringen, var det bl. a. for at faa en samlet Oversigt over de Erhvervsproblemer, der i den sidste Tid har været aktuelle paa Færøerne. Kommissionsbetænkningen er et vægtigt Bidrag til Klarlæggelse af disse Forhold. De Forslag, der er fremsat i Kommissionsbetænkningen, har nærværende Udvalg i det store og hele kunnet slutte sig til. Udvalget har paa nogle Områader fremsat supplerende Forslag. En Gennemførelse af Forslagene vil være af den største Betydning for det færøske Samfund. Udvalget føler sig forvisset om, at de hos Regeringen vil møde Velvilje og Forstaaelse og blive gennemført, saa hurtigt det kan lade sig gøre.

Det af Lagtinget til Behandling af Erhvervskommissionens Betænkning nedsatte Udvalg, Thorshavn, den 11. November 1939.

Poul Niclasen. *P. M. Dam.* *J. P. Davidsen.* *Kr. Djurhuus.*

Edv. Mitens. *Joh. M. Fr. Poulsen.* *S. P. Zachariasen.*

Bilag.

Bilag 1.

Fiskeriet.

Selv om Landbruget i ældre Tider var langt den vigtigste Næringsvej for Færøerne, var Befolkningens Ve og Vel dog for en stor Del afhængig af Fiskeriet. For at anføre et Eksempel skal her nævnes, at det gennemsnitlige aarlige Udbytte, beregnet efter Tiendelisterne, udgjorde for Aarene 1613—41 96.000 kg Tørfisk, heraf i 1621 og 1622 henholdsvis 187.700 og 227.600 kg og i 1629 og 1630 henholdsvis 23.400 og 15.640 kg. Befolkningstilvæksten paa Færøerne var 1769—1801 ca. 0,307 % aarlig (mod i 1801—40 0,84 % og 1840—60 0,99 %), og regner man med samme Tilvækst i de foregaaende 140 Aar, vil en Folkemængde paa ca. 3100 Personer i 1629 give Folketallet i 1769, som var 4773. Der slagtedes 1613—41 gennemsnitlig aarlig 37.000 Lam og Faar, i 1628: ca. 37.800, i 1629: ca. 49.000 og i 1630: ca. 53.500, og dog døde Mennesker af Hunger paa Grund af det mislykkede Fiskeri i 1629.

Endskønt periodisk gav Fiskeriet gennemgaaende et nogenlunde Udbytte indtil sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede, da der i flere Aar ingen Fisk var til Udførsel. Første Halvdel af 19. Aarhundrede udviser en Bedring i Udførselen, men det er først fra Monopolhandelens sidste Aar og fremefter, at der finder nogen betydelig Stigning Sted, jfr. nedenstaaende Tabeller.

I 1772 og nogle følgende Aar fiskede Rybergs Kutter „Færøe" ved Færøerne; i 1776 en Hukkert, der ejedes af Handels- og Fiskeriinstitutet i Altona; i 1785 Sluppen „Haabet", tilhørende nogle i Thorshavn bosiddende Mænd; i 1792 med Hukkert-Galeasen „De tre Brødre", tilhørende 2 Skippere i Thorshavn og en Bonde i Kvalvig; i 1837 af Skonnert „Nolsøe", tilhørende en Kreds af færøske Embedsmænd; og i 1840 og 42 med Dæksbaaden „Tveran", der ejedes af et paa Suderø hjemmehørende Interessentskab. Naar

Fortegnelse over fra Færøerne i Aarene 1858—77 udført Fisk.

	Klipfisk	Tørfisk	Saltfisk
	kg	kg	kg
1858	315.007	191.447	
1859	548.265½	263.814	
1860	465.404	210.032½	
1861	490.310	166.792	
1862	478.887½	127.634½	
1863	725.437½	98.759	
1864	569.086	192.591½	
1865	1.104.420	56.062	7.008
1866	1.178.294	14.859	15.344
1867	1.244.190	8.824½	664
	7.119.291½	1.330.816	23.016

	Klipfisk	Tørfisk	Saltfisk
	kg	kg	kg
1868	828.239	75.869	176
1869	1.104.487	87.103½	92.404
1870	1.828.024½	69.185½	282.750
1871	1.656.840½	13.104	121.942
1872	1.449.526½	11.355	105.838
1873	1.449.432	41.364½	19.692½
1874	1.878.520½	65.655	65.796
1875	2.578.559½	114.085	
1876	1.920.530½	55.645½	55.100
1877	1.812.213½	6.822½	106.950
	16.505.873½	540.189½	850.648½

Fortegnelse over fra Færøerne i Aarene 1884—99 udført Fisk.

	Klipfisk og Tørfisk	Saltfisk	Helleflynder (og Torsk) i Is
1884	2.307.545 kg	555 kg	28.304 kg
1885	2.533.343 -	166.800 -	2.206 -
1886	1.846.460 -	158.710 -	11.360 -
1887	2.008,329 -	211.726 -	13.768 -
1888	1.515.896 -	219.484 -	95.813 -
1889	1.749.675 -	13.264 -	18.338 -
1890	2.306.756 -	603 -	14.585 -
1891	3.066.461 -	8.077 -	13.825 -
1892	3.159.723 -	307.780 -	2.523 -
1893	2.744.380 -	418.100 -	1.316 -
1894	3.627.829 -	196.922 -	3.643 -
1895	3.508.618 -	292.111 -	1.951 -
1896	5.197.800 -	314.092 -	291 -
1897	3.451.847 -	368.585 -	8.396 -
1898	3.390.320 -	278.214 -	16.188 -
1899	3.530.235 -	392.147 -	20.760 -
	45.949.217 kg	3.847.170 kg	253.269 kg
Aarligt Gennemsnit	2.871.826 kg	209.198 kg	15.829 kg

undtages 1772 ff, og 1842 var alle Forsøgene mislykkede. Der blev nu gjort Forsøg for Statens Regning, i 1844 med Briggen „Seyen" og i 1845 og 46 med to Jagter og en Slup, men Udbyttet dækkede ikke Omkostningerne. I 1848 foretoges atter et Forsøg med Jagten „Neptunus", tilhørende to Mænd paa Ejde, men ogsaa dette mislykkedes.

Først i 1865, da man havde faaet bedre uddannede Ledere, skete der en Forandring, hvorved der skaffedes Balance i Sagerne. I de første 7

Aar dreves Fiskeriet kun ved Færøerne, men efter at Kutter „Fox", som det første færøske Skib i 1872 var afsejlet til Islands Østkyst, hvorfra den Aar efter Aar kom hjem med god Fangst, fulgte andre Skibe Eksemplet. I 1874 var Antallet af Skibe, der fiskede ved Island 6, i 1875: 7, i 1876: 10, i 1882: 22 og i 1901 var det oppe paa 85 med et Udbytte i Pengo af godt 800,000 Kr. I 1911 var Antallet af Skibe, der drev Fiskeri, 138, i 1921: 146 og i 1931: 152.

Udførselen af Klip- og Tørfisk, som i 1850 udgjorde 183 Tons, var i 1875 steget til ca. 2.700 Tons og i 1899 til ca. 3.500 Tons foruden ca. 400 Tons Saltfisk. Det gennemsnitlige aarlige Udbytte af Skibsfiskeriet udgjorde 1909—18 ca. 6.537 Tons, 1919—28 ca. 13.875 Tons og 1929—38 ca. 23.409 Tons.

A. Degn.

Bilag 2.

Landbruget.

Korte Betragtninger af Lagtingsmand *Kr. Djurhuus*,
Formand for Landbrugsraadet paa Færøerne.

Som bekendt udgør Færøernes samlede Areal ca. 140.000 ha. Hvor meget Græsarealet eller de græsbevoksede Strækninger udgør heraf, foreligger der ikke nøjagtige Tal for; men det er ikke for meget at anslaa de græsbevoksede Strækninger til noget over Halvdelen af det samlede Areal. Resten er landbrugsmæssigt set værdiløst, opfyldt af Sten og Grus uden Plantevækst. Som Regel findes de øde Strækninger paa de højere liggende Steder, men naar dog undtagelsesvis helt ned til Kysten.

Ved Øernes første Bebyggelse maa det antages, at disse blev delt mellem de indvandrede Høvdinge, der med deres Husstand og Trælle tog Bopæl paa dertil egnede Strækninger nær Kysten. Omkring de saaledes opstaaede Bebyggelser blev der indgærdet passende Arealer til Dyrkning af Korn og til Græsslet til Vinterkofoder. Derved opstod Indmarken (Bøen), medens Resten af Øernes Areal blev liggende som Udmark (Hauge) til Sommergræsning for Kvæg samt Heluarsgræsning for Faar og til Tørveskær m. v. Indmarkens Areal er saa gennem Tiderne udvidet ved yderligere Indhegning af egnede Haugestrækninger, der efterhaanden er bragt under Kultur.

Ifølge Statistikken udgør Indmarkens samlede Areal nu ca. 5000 ha, hvoraf dog kun ca. 3800 ha er opdyrket.

Oprindelig har Øerne været delt mellem enkelte Stormænd, men efterhaanden er disse store Ejendomme ved Arvedeling blevet skiftede mellem flere og flere Ejere. I de første 2—300 Aar efter Øernes Bebyggelse har der kun været Tale om Odelsgods eller Selveje.

Ved Kristendommens Indførelse ca. Aar 1000 fik Kirken efterhaanden en meget stærk Magtstilling og erhvervede en meget betydelig Del af det færøske Jordegods dels ved Køb eller testamentariske Gaver og dels ved, at Ejere af Jord forbrød denne til Kirken paa Grund af Overtrædelser, bl. a. af de strenge Fastebestemmelser. Ved Reformationens Indførelse omkring Aar 1540 blev alt Kirkens Gods imidlertid inddraget under Kronen. Dette Gods,

der i Enevoldstiden blev noget foræget, ved at enkelte Ejere tilskødede Kongen deres Gods, har for den væsentligste Del været bortfæstet i relativt store Brug efter nærmere fastsatte Regler, medens en mindre Del har været tillagt de færøske Præster som Embedsmænd som en Del af disses Løn. Disse Brug har ligesom Fæstegaardene hvert for sig været forholdsvis store. Embedsgaardene er efterhaanden gaaet over til almindelige Fæstebrug og for én Gaards Vedkommende — Aalekærsgaard — overdraget til Thorshavn Kommune som Ejendom. Præstegaardene er derimod først ved Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937 overgaaet til Færøernes Jordfond og nu af Landbrugsraadet bortfæstede i passende Brug. De adelige Slægter Rosenkrantserne og Benkestokkerne ejede i sin Tid en hel Del Jordegods paa Færøerne, Benkestokkerne saaledes ca. 100 Marker Jord.

Størstedelen af disse Ejendomme blev efterhaanden købt af færøske Bønder, der havde været Forpagtere af disse Ejendomme.

Bortset fra de til Byen Thorshavn hørende Jorder og de i Henhold til Udskiftningsloven af 1926 udskiftede Bygder er det færøske Jordegods i egentlig Forstand ikke matrikuleret. Ejendommene betegnes ganske vist med en vis Størrelse i Mark, Gylden og Skind, men angiver dette ikke nogen bestemt Arealenhed. Betegnelsen Mark, Gylden og Skind, der er variabel fra Bygd til Bygd, maa nærmest betragtes som en Bonitetsangivelse. 1 Mark deles i 16 Gylden, der atter udgør 20 Skind.

Saavel Indmarken som Udmarken er under Besiddelse; der findes saaledes ingen Ødemarksstrækning, der ikke er under Besiddelse af en eller flere Personer.

Indmarken er opdelt i Marker, Gylden og Skind og bestaar saaledes af mange større og mindre Lodder. Til hver af disse Lodder er der en bestemt Ejer, og er Loddens Størrelsesforhold udtrykt ved saa og saa mange Mark, Gylden eller Skind. Foruden at Betegnelsen Marker, Gylden og Skind angiver en vis Bonitetsværdi, indeholder Angivelsen ogsaa samtidig en vis Stedsbetegnelse i Indmarken, der findes udtrykt ved, at der indskydes til Marken en Stedsbetegnelse eller andet Navn, som f. Eks. Bonhúsmørk, Torsteinsmørk, Garðamørk, Kirkjumørk osv. Hver saadan „mørk" har sin bestemte Beliggenhed og udgør et bestemt begrænset Område af Bygdens Indmark. Indmarken er ikke kortlagt og Lodderne heller ikke optagne i noget Realregister; der føres dog ganskevist ved Sorenskriverkontoret (Dommerkontoret) en Jordfortegnelse, der angiver, hvem der er Ejer af de og de Marker i Indmarken og den og den Hauge.

Haugens Størrelse angives ogsaa ved Marketalsbetegnelsen, men er i Modsætning til Indmarken ikke delt i Lodder, svarende til hver enkelt Ejers Marketal, men ligger i Fællig til et vist Antal Marker i Indmarken. Ø: Udmarken er at betragte som Tillæg til Indmarken, hvis Ejere og Besiddere som Regel er anpartsberettigede i Udmarken i Forhold til Besiddelsesforholdet i Indmarken.

Størrelsen af de til en Bygd hørende Jordejendomme findes udtrykt ved Marketal.

Indmarken er som forannævnt inddelt i Marker, der atter, naar det drejer sig om smaa Ejendomme — dette gælder særlig Odelsgodset — er opdelt i mindre Lodder paa Gylden og Skind.

Øernes samlede Marketal udgør ca. 2460 Marker; heraf udgør Fæstegodset 1150 Marker, det beneficerede Gods (nu overgaaet til Jordfonden) 150 Marker og Odelsgodset ca. 1160 Marker, fordelt paa godt 80 Bygder, den største med et Jordtilliggende paa 97 Marker og den mindste med 4 Marker.

Dette Marketal er Udtryk for Øernes samlede Marketal i Indmark og Udmark. Som allerede sagt er den gamle Indmark i Tidens Løb forøget med Tillæg af Haugestrækninger, der er indtagne til Opdyrkning. Saadanne Tillæg

kan enten være delt mellem Ejerne i Forhold til disses Markotal i Haugen eller helt eller delvis overladt andre (som Regel besiddelseslose til Opdyrkning). Saadanne Tillæg, der betegnes som Trøer, giver ikke Ejeren Ret til Andel eller Rettigheder i Haugen, hvad kun er forbeholdt den gamle (oprindelige) Indmark. Foruden de foran omtalte Bygder, hvortil der er knyttet Markotal, er der ogsaa Nybygder opstaaet ved Trøindlæg.

Da den fornævnte Betegnelse i Marker, Gylden og Skind paa Grund af Uensartethed fra Bygd til Bygd ikke har kunnet danne Grundlag for en ensartet og retfærdig Jordbeskatning, blev der i Henhold til Lov angaaende en ny Skyldsætning af Jorderne paa Færøerne af 29. Marts 1867 foretaget Taxation af disse Jorder, hvorefter Færøernes Jordegods blev takseret til 4.258,74 Skattemarker a 1000 Kr. Ved Lov (Nr. 70) af den 23. April 1897 blev den udfundne Taksationsværdi autoriseret som eneste lovlige Grundlag ved Beregning af alle Skatter, Afgifter og Ydelser i offentlige Øjemed.

Som foran nævnt er saavel Fæstegodset som Embedsgaardene og det forhenværende Præstegods bortfæstet i relativt store Brug. Det samme kan imidlertid ikke siges om Odelsgodset.

Som allerede paapeget maa det antages, at den oprindelige Besiddelsesform har været Odelseje; senere er saa ca. Halvdelen af Jordegodset gaaet over til at blive Statens og Kirkens Ejendom. Odelsgodset har gennem Tiderne været udsat for en landbrugsmæssig set ganske meningsløs Udstykning som Følge af Arvedeling. Det at besidde Jord har været enhver Færings højeste Ønske, og blev som Regel en Persons Anseelse og Betydning i Samfundet, indtil Fiskeriet overskyggede Landbruget som Erhvervsfaktor, anslaaet efter det Markotal, vedkommende besad. Det er derfor let forstaaeligt, at Odelsgodset, da der ikke blev grebet ind fra Samfundets Side, nu overalt findes udstykket i ganske smaa Brug. I et enkelt Tilfælde har ganske vist en Odelsbonde ved et maalbevidst Opkøb af Odelsjord formaaet at samle et forholdsvis stort Brug; men er dette Tilfælde enestaaende og Eksperimentet saa kostbart, at det næppe animerer til Efterfølgelse.

Det er ikke alene Odelsgodsets gamle Indmark, men ogsaa de til dette indlagte Trøer, der har været udsat for Udstykning.

Der findes Odelsbønder, der besidder et forholdsvis stort Markotal, men paa Grund af Indmarkens Splittethed i en Mængde Smaalodder vil et rationelt og moderne Brug være udelukket paa en saadan Ejendom. Der haves Eksempler paa, at Odelsejere, der ikke besidder større Ejendom, end hvad der svarer til et Par Helaarskofoder (ca. 2 ha. i Indmark), har Indmarken splittet i over 50 forskellige Lodder.

Den vilkaarlige Udstykning, Odelsgodset har været udsat for, gælder ikke for de Trøer, der ifølge Trøloven (Nr. 56) af 13. April 1894 er overgaaet til Selveje, idet Samfundet ad Lovgivningens og administrativ Vej her har truffet Foranstaltninger til at forebygge en vilkaarlig Udstykning.

Den Trang, der ligger i enhver Færing til at besidde Jord, er i sit egentlige Væsen en prisværdig Egenskab, og behøvede ikke at have medført Udstykning af Odelsgodset i det Omfang som sket, om der paa et tilstrækkelig tidligt Tidspunkt var grebet ind fra Samfundets Side ved at begrænse Udstykningen. En saadan Begrænsning kunde være sket uden samtidig at have medført uforholdsmæssig mange besiddelsesløse, idet der ved en fornuftig og planmæssig Udstykning af Trøer meget vel kunde være tildelt de Personer, der ikke kunde faa Andel i den gamle Indmark ved Hauge, passende Arealer til Opdyrkning. Dette vilde ganske vist i Odelsboer kræve en Udligning i Form af Penge eller anden lignende Ydelse fra den eller de Arvingers Side, der overtog den gamle Indmark og Hauge, men vilde netop en saadan Ydelse hjælpe til ved Trømandens første Tids Vanskeligheder ved Nydyrkningen. Naar først en Trø er kultiveret og Arbejdet godt og planmæs-

sigt udført, er en saadan Trø pr. Arealenhed i de fleste Tilfælde ikke saa ydedygtig som den gamle Indmark. Forskellen i Besiddelse vilde saa blot være den, at Ejeren af den gamle Indmark havde visse Haugerettigheder, kunde holde Faar i Haugen, Sommergræsning for Køer o. s. v.; men kunde dette i mange Tilfælde til en vis Grad opvejes ved at Trøen var af større Flademaal.

Ifølge foreliggende Beregning findes der, regnet op til en Højde af 150 m over Havets Overflade, ca. 23000 ha dyrkbar Jord. Heraf er som foran oplyst ca. 5000 ha indhegnet Indmark. Det vil heraf ses, at der endnu langt frem i Tiden er rigeligt med Opdyrkningsjord.

Landbrugsmæssigt set vil det have den største Betydning atter at faa samlet Odelsgodset i passende mindre Brug. Naar der her angives „mindre Brug", saa menes dermed saadanne Brug, der kan danne Grundlag for Ejeren til at holde en Ko og nogle Faar. Det er ikke herved sagt, at de større Brug ikke har deres Berettigelse, tværtimod, men der maa i fremtidig færøsk Jordpolitik lægges an paa at skabe en intim Kontakt mellem Fiskeriet og Landbruget, og sker dette bedst ved at skabe passende mindre Jordbrug til Supplement til Fiskernes Indtægter og som Bibeskæftigelse for disse under Vinterhalvaarets Oplægning.

De større Brug (her tænkes særlig paa Fæstebrugene) vil ogsaa have deres store Berettigelse og Betydning i det fremtidige færøske Samfund som Mønsterbrug og Avlscentre for de mindre Brug og sidst, men ikke mindst som det faste Grundlag for Faareavlen.

Indtil omkring 1870 var Landbruget det bærende Erhverv, men fra dette Tidspunkt har Fiskerierhvervet gennemgaaet en rivende Udvikling, der foruden at tappe Landbruget for al disponibel Kapital, idet Landbrugerne efterhaanden satte de opsparede Skillinger i Fiskerierhvervet, tillige affolkede de større Gaardbrug for Tjenestekarle, da disse i stigende Grad foretrak Fiskerens friere Liv og større Mulighed for Opnaaelse af Kontanter fremfor Tjenestekarlens mere bundne og som Regel daarligere betalte Arbejde. Denne Aareladning af Arbejdskraft og Kapital medførte hurtig en betydelig Tilbagegang for det større Landbrug. Det er først i de sidste Aar, at der er sket en Ændring heri ved Indførelse af mere moderne og arbejdsbesparende Metoder. Men endnu er det kun paa forholdsvis faa Gaarde, at der er indført moderne Drift; dette som Følge af, at Brugerne dels ikke har haft Adgang til at gøre sig bekendt med moderne Driftsmetoder og heller ikke har været i Besiddelse af fornøden Kapital til Anskaffelse af moderne Redskaber. Det større Landbrug bør derfor ophjælpes ved at lette Besidderne Adgang til fornøden teoretisk og praktisk Undervisning samt Kapital; dette gælder forøvrigt ogsaa de mindre Jordbrug.

For at komme tilbage til Spørgsmaalet om en hensigtsmæssig Samling af Odelsgodset skal det anføres, at dette gøres bedst ved at fortsætte den ved Loven (Nr. 125) af 20. April 1926 paabegyndte Udskiftning. I Tidsrummet fra denne Lovs Ikrafttræden til dens Udløb den 1. April 1936 er der ialt udskiftet 8 Bygder, men er der endnu langt igen. Desværre viste Udskiftning efter fornævnte Lov sig at være en kostbar Foranstaltning. Men Udskiftning er vistnok den eneste sikre Vej til Maalet. Ved Lov Nr. 147 af 27. Marts 1939 er der paany skabt Mulighed for Udskiftning, og da denne Lov desuden indeholder en Bestemmelse om Adgang til en mere praktisk og derved mindre bekostelig Udskiftning, maa det kunne regnes med, at det bliver muligt efterhaanden at faa udskiftet alle de mange Bygder, der ligger og venter paa Udskiftning. Loven af i Aar udløber ganske vist den 1. April 1942, men er det at haabe, at Loven til den Tid forlænges, eventuelt med de Ændringer, som det praktiske Liv til den Tid maatte kræve. Udskiftningen

maa fremmes, forsaavidt man ønsker at give det færøske Landbrug Chancen for en Udvikling, svarende til Tidens Krav.

Som foran omtalt bør der søges skaffet besiddelsesløse Fiskere saa megen Opdyrkningsjord, at der derigennem kan skabes Mulighed for Fiskerne til at oparbejde sig en Blindtægt som Supplement til Sommerens Fiskerifortjeneste.

Ved de i 1937 gennemførte Jordlove skulde det nu være muligt gennem en fornuftig og planmæssig Udskiftning at skaffe besiddelsesløse tilstrækkelig Jord til Opdyrkning. Det er sandsynligt, at man i de større Bygder støder paa den praktiske Vanskelighed, at der ved Bygden ikke findes saa megen Opdyrkningsjord, at der kan indlægges et Helaarskofoder til hver besiddelsesløs. I saadanne Tilfælde vil en Udlodning af mindre Parceller til Gedehold, Dyrkning af Kartofler, Grøntsager samt Anlæg af Have sikkert vise sig formaalstjenlig. De af Landbrugsraadet ved Thorshavn udlagte Kolonihaver synes at virke i høj Grad efter Formaalet. Det vil utvivlsomt vise sig at være klog Politik saa vidt muligt at søge tildelt alle besiddelsesløse, der ønsker at komme i Besiddelse af en Jordlod, en passende Jordparcel, idet den Person, der besidder Jord, selvom det kun er et mindre Areal, uden Tvivl vil føle sig mere rodfæstet til Samfundet og skulde saaledes have Betingelser for at blive en bedre Samfundsborger end den Besiddelsesløse.

I Betragtning af, at det er et besværligt og ret bekosteligt Arbejde at kultivere Haugejord, vil det altid tagd forholdsvis lang Tid og kræve en betydelig Indsats af Arbejde, inden en saadan Trø kan give noget Udbytte af Betydning. Det maa derfor siges at være paakrævet, at der ydes ubemidlede Tilskud til Opdyrkning. Som bekendt findes der ikke Arbejdsløshedskasser paa Færøerne; heraf følger, at Fiskeren, der som Regel er uden Beskæftigelse i Vinterhalvaaret, ikke kan faa nogen Understøttelse. Ved at yde Opdyrkningstilskud, kan der raades Bod herpaa i en for Samfundet yderst heldig Form, nemlig som Hjælp til Selvhjælp, samtidig med, at der ved saadanne Tilskud skabes blivende Værdier for kommende Slægter.

Ifølge Loven for den færøske Jordfond (Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937) kan der af Jordfonden ydes ubemidlede Jordbrugere Tilskud til Jordforbedring og Opdyrkning af raa Jord. Da Jordfonden imidlertid ikke i de første Aar kan yde nævneværdigt Tilskud, er der af Staten i 1938/39 og 1939/40 bevilget Jordfonden et særligt Beløb paa 30.000 Kr. pr. Aar som Tilskud til Opdyrkning. Dette Beløb har Erhvervskommissionen*) foreslaaet forhøjet til 50.000 Kr. Efter hvad der nu foreligger oplyst, har Staten efter Landbrugsraadets Ansøgning allerede for indeværende Aar forhøjet Tilskudet med 20.000 Kr. Det foreligger oplyst, at der for indeværende Finansaar vil blive ydet Opdyrkningstilskud til ca. 1000 Jordbrugere.

Ifølge den foreliggende Statistik udgjorde Mælkeproduktionen i 1935 8.626.400 l af 3097 Malkekøer, medens der i samme Tidsrum indførtes Mælkeprodukter svarende til ca. 1000.000 l Sødmælk, hvilket ialt svarer til et Mælkeforbrug pr. Indbygger paa 175 l aarlig. Til Sammenligning kan anføres, at Mælkeproduktionen paa Island udgør 455 l pr. Indbygger, og i Norge 433 l. pr. Indbygger.

Der er saaledes langt igen, inden Færøerne er selvforsynende med Mælk, og i Betragtning af, at Mælk er et for Folkeernæringen meget vigtigt Fødemiddel, vil det ogsaa af Hensyn hertil være ønskeligt, ja nødvendigt, at Mælkeproduktionen sættes betydeligt op. Der ligger saaledes et stort Hjemmemarked aabent for en forøget Mælkeproduktion. Det maa ganske vist indrømmes, at den spredte Bebyggelse og de relativt vanskelige Befordringsforhold virker noget hindrende overfor Mælkeproducenterne, men maa denne Vanskelighed, saaledes som ogsaa paapeget i Kommissionsbetænkningen, kunne overvindes ved at oplære de paa de mere afsides liggende Bygder

*) Det af Statsministeriet nedsatte Erhvervsudvalg.

boende Kvægholdere til paa en hygieinisk forsvarlig Maade at tilvirke Smør og Ost til Videresalg.

Et andet Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med Mælkeproduktionen, er en Forbedring af Kvægholdet. Dette Spørgsmaal er imidlertid indgaaende behandlet, dels af Kommissionen og dels i Lagtingets Betænkning af i Aar om Tilskud til Husdyrhold paa Færøerne.

Af afgørende Betydning er det imidlertid, at Befolkningen gennem et maalbevidst Oplysningsarbejde bibringes Kendskab til Mælkens store ernæringsmæssige Betydning i Forhold til andre Fødemidler, og vil uden Tvivl Lærerne, under deres Skoleundervisning, kunne gøre et grundlæggende Arbejde i saa Henseende.

Kartoffelproduktionen har i de sidste 10 Aar været i stærk Stigning og androg i 1938 ca. 38.000 Tdr., medens det samlede Forbrug udgjorde ca. 43.000 Tdr. Differencen dækkedes ved Import, hovedsagelig fra den øvrige Del af Riget. Men selvom Produktionen kommer op forbi det hidtil værende Forbrug pr. Indbygger, saa er der alligevel ikke Fare for Overproduktion, idet det hidtilværende Forbrug pr. Indbygger, der er relativt lavt sammenlignet med andre Steder, bør kunne sættes en Del op, forudsat at en Del af Kartoffelavlen kan anvendes til Opfodring af Kreaturer og dermed spare paa indførte Foderstoffer. For at fremme og ophjælpe Kartoffeldyrkningen har Kommissionen foreslaaet Tilskud til Opførelse af nogle Kartoffelopbevaringshuse, hvilket maa siges at være absolut paakrævet, og en særdeles nyttig Foranstaltning.

Faareavlen har hidtil givet Landbruget den største Indtægt og maa ogsaa i Fremtiden paaregnes at blive en afgørende Faktor i færøsk Landbrug. Gennemsnitsindtægten af Faareholdet ligger for Tiden omkring 600.000 Kr. pr. Aar.

I det store og hele kan det siges, at det færøske Faarebrug drives paa samme Maade, som vore Forfædre har gjort det gennem Aarhundreder. Der vil uden Tvivl ved forbedrede og tidssvarende Driftsmetoder kunne opnaas et betydelig større Udbytte end hidtil. Som bekendt er Faareavlen baseret paa, at Faarene selv søger Føden saavel Sommer som Vinter, dog at der i særlig strenge Vintre gives noget Tilskudsfoder i Form af Hø og enkelte Steder lidt Kraftfoder. Ifald man imidlertid rationelt gennemførte den Regel, at give Faarene Tilskudsfoder i den Tid af Aaret, hvor Græsvæksten er sparsom og særlig om Foraaret før og efter Læmningen, kunde Produktionen med Fordel sættes betydeligt op.

Ifølge Statistikken udgør Slagteudbyttet af Faar paa Færøerne gennemsnitlig 55 % af den samlede Besætning, medens det tilsvarende Udbytte i vore Nabolande, Island, Shetland og Norge er henholdsvis 85 %, 100 % og 110 %.

Der skulde imidlertid ikke være noget til Hinder for, at Slagteudbyttet paa Færøerne, hvor der er gode Betingelser for Faarehold, procentvis kunde blive lige saa stort som i vore Nabolande. Nogen Fare for Overproduktion er der heller ikke, idet Importen af Kød ifølge Statistikken aarlig udgør ca. 475 Tons eller noget mere end den aarlige Produktion af Faarekød. Det færøske Landbrug behøver saaledes ikke i den allernærmeste Fremtid at have Exportbekymringer. Skulde det ske, at Produktionen ad Aare blev saa stor, at denne ikke kunde afsættes paa det hjemlige Marked, kan der paaregnes at være lige saa god Mulighed for en Export fra Færøerne af Lammekød som f. Eks. fra Island, saa meget mere som det færøske Lammekød er en Standardvare.

I Forbindelse med Faareavlen bør ogsaa nævnes Uldproduktionen, der altid har været baseret paa Export. I tidligere Tid, da Landbruget var Næringslivets vigtigste Erhverv, blev al Ulden tilvirket til Strømper, Trøjer,

Vanter o. l. Uldvarer, medens Ulden i de senere Aar for den overvejende Dels vedkommende er exporteret utilvirket. Der er dog gennem et i de sidste Aar udført Oplysningsarbejde oparbejdet et godt Marked i den øvrige Del af Riget for Uldvarer af færøsk Produktion. For færøsk Landbrug samt ogsaa rent beskæftigelsesmæssigt set vil det have den største Betydning, om al færøsk Uld blev tilvirket paa Øerne, og kun færdigbehandlede Uldvarer blev exporteret, Dette vilde betyde en anseelig Merindtægt for Landet.

Der er i Kommissionsbetænkningen paapeget visse Foranstaltninger, sigtende til Ophjælpning af Faareholdet, ved Tilskud til Opførelse af Faarehuse (Læskure i Haugerne), Tilskud til Opførelse af Bassiner til Faarevask for Aflusning samt Tilskud og Laan til Hjemmeindustri (Tilvirkning af Uldvarer).

Desuden har Lagtinget i sin Betænkning om Tilskud til Husdyravlen behandlet Spørgsmaalet om Forbedring af Faareracen og Præmiering af veldrevne Faarebrug.

Der kan neppe være Tvivl om, at et vigtigt Led i Arbejdet for at faa Faarebruget ind i mere tidssvarende og humane Driftsformer, netop er ved at vække Kappelysten mellem Faareavlerne ved Præmiering af gode Avlsdyr og veldrevne Faarebrug i det hele taget.

Den færøske Jord er ret frugtbar, men kan dog de klimatiske Forhold volde en Del Vanskeligheder. Der er imidlertid intet til Hinder for Dyrkning paa Friland af forskellige Slags Grøntsager samt Brødkorn, specielt Byg. Andre Kornsorter som Rug og Havre kan ogsaa modnes.

En Hindring for Udnyttelsen af de tilstedeværende Muligheder er som allerede paapeget Mangelen paa moderne Landbrugsredskaber, Odelsjordens Splittethed og sidst, men ikke mindst Landbrugernes manglende Kendskab til moderne Driftsmidler samt Kapitalmangel.

Endskønt det færøske Landbrug overvejende er under primitive Driftsformer, yder det dog en betragtelig Del af det, der er nødvendigt til det færøske Samfunds-Husholdning. Landbrugets samlede Indtægter er af Landbrugskonsulent Winther-Lützen anslaaet til følgende Beløb:

Slagtefaar og Uld	570.000 Kr.
Kartofler, Roer og Grøntsager	245.000 —
Kvægholdet og dettes Produkter	440.000 —
Hestehold	9.000 —
Hønsehold	125.000 —
Gansehold	20.000 —
Indtægt ved Søfugle o. a.	18.000 —
	1.427.000 Kr.

Ved at gennemføre tidssvarende Driftsmetoder kunde disse Indtægter bringes betydeligt op, men dertil kræves Landbrugsundervisning.

Det færøske Landbrug har i allerhøjeste Grad lidt under Mangelen af en Landbrugsskole. Det er kun de færreste, der har Raad til at skaffe sig Undervisning udenfor Øerne, og saa er der en anden Ting, der ogsaa maa tages i Betragtning i denne Forbindelse, nemlig, at enhver udenfor Øerne tillært Viden maa tilrettelægges efter Øernes særlige jordbundsmæssige og klimatiske Forhold. Det eneste naturlige og rigtige er derfor, at der oprettes en Landbrugsskole her paa Øerne. Udfra en saadan Skole kan der paaregnes at gro det Initiativ og den driftsmæssige Indsigt, der er saa afgjort nødvendig for at hæve færøsk Landbrug op i Plan med Nutidens Krav, og det maa derfor slaas fast, *at en saadan Landbrugsskole vil blive af fundamental og afgørende Betydning for Ophjælpning af det færøske Landbrug.*

Bilag 3.

Fuglefangsten.

I Anledning af det højærede Udvalgs Skrivelse af 4. ds. tillader jeg mig herved om Fuglefangsten paa Færøerne at udtale:

Som bekendt hører Fuglefangsten til de ældste Næringsgrene her paa Øerne, og det kan med Sikkerhed siges, at denne Fangst tidligere har spillet en forholdsvis meget betydeligere Rolle i Færingers Næringsliv, end den gør nu, et Forhold der vistnok ikke alene er betinget af Befolkningstilvæksten, men saavidt det kan ses tillige af Befolkningens Levefod.

Hvorvidt Fuglefangsten er aftaget absolut i Mængde, kan der vanskelig siges noget om, da der ikke findes Statistik herom. Vi regner med, at Fangsten af visse Arter Fugle er aftaget (Lunden og tildels Lomvien), medens Fangsten af andre Arter er tiltaget meget væsentlig (Isstormfuglen, Havhestur).

Fuglefangsten i Fuglebjergene har tidligere været drevet med mere Regelmæssighed, end det nu er Tilfældet de fleste Steder, hvilket hænger sammen med Fiskeriets store Udvikling. For 60—70 Aar siden og længere tilbage var Fuglefangsten et nøje indpasset Led i det aarlige udendørs Mandsarbejde, og var undergivet mere faste og regelbundne Bestemmelser med Hensyn til Fangst og Deling af Udbyttet, end det er Tilfældet nu, og Fugle og Æg indgik den Gang som et mere betydende Led i Husholdningen baade paa de vigtigste Fuglepladser og andre Steder, end de gør nu.

Af Færøernes ca. 100 Bygder er der for Tiden mellem 30 og 40 Bygder, hvor Fuglefangst drives, men for en Del af disse spiller denne Fangst maaske mere en sportlig end økonomisk Rolle.

Det kan her bemærkes, at Fuglefangsten, saaledes som den har været drevet, og som den til Dels endnu drives, kræver betydelig legemlig Anspændelse og Bekvemhed af sin Udøver, samtidig som den kalder paa Udøverens gode aandelige Egenskaber, Djærvhed, Snarraadighed, Betænksomhed og Samfølelse, og det kan med Sikkerhed siges, at Fuglefangst i Fuglebjergene har haft og har endnu Betydning som karakterdannende for Dele af Befolkningen.

Det synes mig, at den ældre, nu afbrudte Samfundsform, frembød gunstigere Betingelser for Fuglefangstens Udøvelse i Bjergene, end Nutidens Forhold gør det, ikke mindst af den Grund, at en saa væsentlig Del af den mandlige dertil egnede Arbejdskraft ogsaa fra de gode Fuglepladser nu søger Sommerarbejde paa Havet.

De vigtigste Fuglepladser er, regnet fra Nord, Hattervig og Kirke paa Fuglø, Viderejde, Troldenæs og delvis Mygledal paa Norderøerne, Gjov paa Østerø, Tjørnevig, Saksen og Vestmanhavn, hertil kommer Troldhoved hørende til Kirkebø, Hestø og Kolter i Strømø Syssel, Myggenæs, Gaasedal og Bø i Vaagø Syssel, Skopun, Sand, Skuø og Dimon i Sandø Syssel og Hvalbø, i mindre Grad Sumbø i Suderø Syssel; hertil kommer 20 andre Bygder, hvor Fuglefangst drives i mindre Stil.

De Fugle, der betyder mest i denne Fangst, er Lunden, der er den Fugl, der over alle Øerne fanges i størst Antal, Lomvien og Isstormfuglen, dertil kommer i mindre Antal Riden og dens Unger, Skrofens Unger samt paa Myggenæs Sulen og dens Unger. Der tages tillige en Del Æg, særlig af Lomvien.

De almindelige Fangstmaader er, at man om Forsommeren tager en Del Lunder fra deres Huler og ellers Fangst med Stang. De senere Aar tages Lomvien i stigende Grad med Fælder paa Søen, og endelig skydes et stort Antal Fugle med Jagtgevær — Lomvier, Lunder, Alker, Rider, Skarv m. fl.

Vedrørende den erhvervsmæssige Betydning af Fuglefangsten kan

anføres, at den Taksationskommission, der blev nedsat i Henhold til Lov angaaende en ny Skyldsætning af Jorderne paa Færøerne af 29. Marts 1867, ansatte Værdien af den aarlige Fuglefangst sammenlagt for alle Øerne til ca. 400 Rigsdaler. Der blev takseret Indtægt af Fugl i 30 Bygder, og den højeste aarlige Indtægt for en enkelt Bygd var 60 Rigsdaler, nemlig i Skuø og Viderejde.

H. C. Müller angiver i sin Bog om Fugle paa Færøerne, at der aarlig fanges 235000 Lunder og 55000 Lomvier. Antagelig er dette Tal noget forskubbet nu, saaledes at Antallet af Lunder er noget mindre, medens Antallet af Lomvier i gode Aar maaske ikke er formindsket, naar alle Fangstmaader, ogsaa Skydning, tages med.

Værdien af Fugle kan maaske sættes til 15 Øre for en Lunde og 25 Øre for en Lomvie Netto til Fangeren, saaledes at Værdien af Lunder og Lomvier kan beregnes til 40000 Kroner; hertil kommer Værdien af Skrofens Unger, der maaske kan sættes til 1000 Kr. og Værdien af Suden og dens Unger ogsaa til 1000 Kr. Hertil kommer Fangsten af voksne Mallemukker (Isstormfuglen), der sammenlagt for alle Øerne udgør adskillige Tusinde Stykker, hvis Værdi maaske kan sættes til 15 a 20 Øre pr. Stykke.

Pengeværdien er en Side af Sagen, en anden Side er Madværdien. Det maa erindres, at Fangsten af Lunder og Lomvier indtrælfer paa en Tid af Aaret, da man paa Bygderne ikke i Almindelighed har Adgang til andet fersk Kød, og hvor derfor Fuglekødet, der i sig selv er sundt og letfordøjeligt, er dobbelt velkommet. Det samme maa siges om Fangsten af voksne Mallemukker. Denne foregaar om Vinteren og hen paa Foraaret og giver paa visse Steder et yderst velkommet Tillæg til Husholdningen i Form af lyst og letfordøjeligt Kød.

Som bekendt opbevaredes tidligere Fuglekødet i saltet Tilstand. Man har Indtryk af, at denne Opbevaringsmaade for Tiden kun foregaar i ringe Omfang, og dette er vistnok intet Tab, da det saltede Fuglekød i flere Henseender er en ringere Vare end det ferske.

For Tiden sælges et større og stigende Antal Fugle til Brug her paa Øerne i fersk Tilstand, og en Del opbevares i kortere eller længere Tid i frossen Tilstand. Denne sidste Opbevaringsmaade synes at være at foretrække frem for Saltning.

En Vinding vilde det være for Fugtefængerne, om de kunde eksportere en Del af Fangsten om Sommeren i fersk, afkølet Tilstand.

Nogen betydelig Udvidelse af Fuglefangsten synes næppe at være mulig.

M. Winther Lützen.

Bilag 4.

Storhvalfangsten.

Under Henvisning til Udvalgets Skrivelse af 4. d. M. skal vi herved oplyse følgende for vort vedkommende:

Efter at Hvalstationen við Áir, der havde været drevet af Nordmænd, i 1930 holdt op, kom Stationen til at ligge ubenyttet hen. I 1936, da Færingernes Fiskeri med Slupper syntes at stagnere, og Tiderne blev saa vanskelige for os, sluttede en Kreds af Mænd sig sammen og dannede et Aktieselskab med det Formaal at drive Hvalfangst ved Færøerne. Det var saaledes ikke for at faa noget økonomisk Udbytte af det, at Aktionærerne satte Penge i dette Foretagende, men udelukkende for at gøre dette til et Led i de Foranstaltninger, der maatte til for at hjælpe Erhvervslivet op. Aktionærernes Antal var 9, og den samlede Aktiekapital var Kr. 50.000, — fuldt indbetalt. Man opnaaede at faa et Laan i Kongeriget Danmarks Fiskeribank paa Kr. 150.000,—, efter Kurs 95 = Kr. 142.500,—, hvoraf Lagtinget garanterede Kr. 50.000,—. Til Sikkerhed for dette gav Selskabet Fiskeribanken et Pantebrev med 1ste Prioritets Panteret i de to Hvalbaade Globe III og Globe IV (nu henholdsvis „Heykur" og „Falkur"), der var indkøbt fra Norge, samt i Hvalstationen. For sin Garanti fik Lagtinget 2den Prioritet i de samme Effekter.

Baadene tog ud paa Feltet den 15. Juli, men sejlede hele Sommeren uden at opnaa nævneværdig Fangst, først sidst i September Maaned lykkedes det at faa Fangst, men det samlede Resultat blev kun 17 Hvaler, der alle var Finhvaler, og Aarets Driftsregnskab viste et Underskud paa Kr. 31.964,91. Hvalantallet for 1936 ligger langt under, hvad der gennemsnitlig er fanget ved samme Station, mens Nordmændene drev den. For at Selskabet ikke skulde blive nødt til at likvidere, maatte saa Aktionærerne personlig paatage sig Garanti- og Vekselforpligtelser paa ialt ca. Kr. 20.000,—, idet man maatte anse det for godtgjort, at der i den korte Tid, Selskabet endnu havde virket, ikke kunde drages nogen Slutning med Hensyn til Driftens Rentabilitet og Levedygtighed overhovedet.

Produktionen udgjorde i 1936: $^1/_3$ *Sæson* (Fangstsæsonen er fra medio April til medio Oktober).

107.680 kg	Olie	netto Kr.		45.392,19
41.210 —	Guano)			
3.724	Benmel)	—	—	5.328,83
75.150 —	Rævefoder til Norge		—	12.024,00
29.700 —	Hvalkød til Menneskeføde	—	—	2.673,75
3.150 —	— gratis	—	—	0,00
2/2 Tdr.	Hvallever	—	—	9,00
		Kroner		65.427,77

Gennemsnit pr. Hval Kr. 3818,70.

Det var nu ganske klart, at Selskabet ikke kunde paabegynde Driften i 1937 ved egne Midler, og der blev derfor søgt om et Driftslaan fra Fiskeribanken, stort Kr. 75.000,— imod Sikkerhed i 60 pCt. af Fangsten, men der blev kun bevilget et Laan paa Kr. 30.000,—, som blev udbetalt os mod Afgivelse af Gældsbevis, underskrevet af den samlede Bestyrelse. Da dette Beløb var ganske utilstrækkeligt til at dække Udrustningsudgifterne, maatte Aktionærerne saa igen skaffe det resterende Beløb til Veje ved personlig at paatage sig Vekselforpligtelser for Selskabet. Baadene gik ud paa Feltet, „Falkur" den 1. Maj og „Heykur" den 15. Maj. Aarets Fangst udgjorde

68 Hvaler, hvoraf 1 Blaahval, 7 Spermacethvaler, 2 Sejhvaler, 1 Knølhval og 57 Finhvaler.

Aarets Driftsresultat blev et Driftsoverskud paa Kr. 32,47, men da Aaret i Forvejen var sluttet med et Underskud paa Kr. 31.964,91, blev der at føre i ny Regning til kommende Aar et Underskud paa Kr. 31.932,44.

Produktionen androg for 1937:

70.654 kg	Spermolie	Kr.	17.535,20
297.605 —	Hvalolie	—	135.800,65
170.700 —	Guano og Mel	—	22.498,20
163.625 —	Rævefoder	—	27.643,16
164.811 —	Menneskefode	—	12.539,19
		Kroner	216,016,40

Gennemsnit pr. Hval blev i 1937 Kr. 3176,70, til Sammenligning i 1936 Kr. 3848,70, som man vil se en betydelig Nedgang.

Da Sæsonen 1938 skulde begynde, var man ikke i Stand til ved egne Midler at klare Udrustningsomkostningerne, og man søgte igen om Udrustningslaan fra Fiskeribanken, stort Kr. 60.000,—, men der blev igen kun bevilget Kr. 30.000,— altsaa kun Halvdelen; da dette Beløb stadig var ganske utilstrækkeligt, maatte Aktionærerne saa igen ad privat Vej søge at skaffe den resterende Del af det nødvendige Beløb til Veje.

Baadene gik ud paa Feltet „Høykur" 11/4 og „Falkur" 1/5. Da man mente, at det vilde have større Chance for at betale sig, saafremt Driften blev drevet med 3 Baade i Stedet for med 2, havde man undersøgt, om der, trods Selskabets slette økonomiske Stilling, kunde være Mulighed for at erhverve endnu en Baad. Man søgte Fiskeribanken om økonomisk Støtte, men fik Afslag.

Det lykkedes dog at faa Firmaet P. G. Rieber & Søn, Bergen, interesseret i Foretagendet. Dette Firma har, lige siden Driften begyndte, været vor Hovedaftager af Hvalkød til Rævefoder, eksporteret til Norge, og det hjalp os nu til at indkøbe Hvalbaaden „Christovam Ribeiro", hvorefter denne drog ud paa Fangst den 22/6.

Aarets Fangst udgjorde 94 Hvaler, hvoraf 90 Finhvaler, 2 Spermhvaler, 1 Sejhval og 1 Knølhval, og Produktionen androg:

3025 Fade alm. Hvalolie 532.767 kg) 120 — Spermolie ca. 20.000 —)	Kr.	174.009,24
2600 Sække à 100 kg Guano) 110 - 100 — Bennel)	—	32.266,00
Sildeolie	—	29,15
5 l Døglingstran	—	5,40
304 Tons Hvalkød eksporteret til Norge	—	54.913,16
210 — — solgt paa Færøerne	—	19.618,11
	Kr.	280.841,06

Gennemsnit pr. Hval Kr. 2987,80; til Sammenligning for 1937 Kr. 3176,70 og i 1936 Kr. 3848,70, en stadig Nedgang.

Indtægterne var dog stadig for smaa til, at der kunde opnaas en god Status; ganske vist blev der et Driftsoverskud paa Kr. 111,93, men der figurerede et Underskud at føre i ny Regning til 1939 paa Kr. 31.820,51.

Som det vil ses, var der den samme Vanskelighed ved at faa Baadene ud igen i 1939, og man søgte igen om Udrustningslaan, stort Kr. 60.000,—. Der blev bevilget Kr. 30.000,—, og de af Fiskeribanken gennem Amtet fremsendte Dokumenter, Gældsbevis etc. blev underskrevet af den samlede Bestyrelse og indleveret til Amtet, men Amtmanden vilde ikke udbetale Laanet, hvilket gjorde Starten 1939 endnu besværligere end de første Aar, saa meget mere som man selvfølgelig havde regnet med Laanets Udbetaling.

Aarets Fangst har indtil nu været 89 Hvaler, men den samlede Produktion er endnu ikke opgjort, og det er saaledes ikke muligt paa nuværende Tidspunkt at udtale sig om dette Aars endelige Resultat.

Som man vil bemærke, har det igennem Aarene været uhyre tungt at arbejde som Følge af de økonomiske Vanskeligheder, der har været for Selskabet. Naar det imidlertid er lykkedes at holde det gaaende, skyldes det i første Række Aktionærernes enestaaende Vilje til at bringe Ofre for Selskabets Vel. De har til Stadighed i de 4 Aar, siden Selskabet startede, haft løbende Vekselforpligtelser for Selskabet paa ca. Kr. 20.000,—, og da de fleste af dem er Forretningsmænd, har de naturligvis selv haft Brug for den Diskonteringssum, de har kunnet opnaa, men de har beredvilligt stillet en Del af den til Disposition. Endvidere maa man fremhæve, at hvis ikke en Del af Selskabets største Kreditorer i større eller mindre Grad havde haft en vis Tilknytning til Selskabet, vilde det næppe heller have været muligt at undgaa Likvidation.

Desværre maa man ogsaa beklage, at man har savnet den Støtte fra det offentliges Side, som man havde ment sig berettiget til. Her kan man ikke lade være at undres over, at de tunge Byrder, der ved Lov er paalagt Hvalfangsten, ikke er blevet ophævede.

I Lov om Hvalfangst paa Færøerne er der fastsat en Afgift af Kr. 600,— pr. Hval, der slæbes ind til de færøske Hvalstationer, dog at Lagtingets Storhvaludvalg har Ret til at nedsætte denne til $^{1}/_{12}$ af det i Loven fastsatte Beløb, men denne Nedsættelse har altid været betinget af, at Stationerne akcepterede den Pris for Hvalkød solgt til Menneskeføde paa Færøerne, som Lagtinget ansatte. Da nu Afgiften er sat saa kolossalt højt, har man hidtil været nødt til at gaa med til de stillede Betingelser.

Man kan næppe tænke sig den Virksomhed, der vil kunne udvise Rentabilitet, naar den i Afgift skal aflevere 18 % af Bruttoindtægten.

I 1936 blev der solgt til Menneskeføde paa Færøerne 29.700 kg, der udbragte Kr. 2.673,75; saafremt der var givet os en Pris, der stod Maal med den, vi fik ved at eksportere Kødet som Rævefoder til Norge, vilde det blive Kr. 4.752,—, altsaa en Underpris af Kr. 2.078,25, hertil kommer saa Hvalafgiften Kr. 850,—, og yderligere 3.150 kg = Kr. 504,—, der blev bortgivet gratis, saaledes at Status vilde være Kr. 3.432,25 bedre, ifald dette Erhverv havde været frit ligesom andre Erhverv. Med andre Ord vilde Underskudet for 1936 kun have andraget Kr. 28.532,66.

I 1937 blev der solgt 164.811 kg Hvalkød til Befolkningen paa Færøerne, der udbragte Kr. 12.539,19. Lægger man Prisen for Kød eksporteret til Norge til Grund, vilde Udbyttet have været Kr. 28.017,87, en Underpris af Kr. 15.478,68, kommer hertil Hvalafgift af 68 Hvaler a Kr. 50,—, bliver det et Tab paa Kr. 18.878,68, saaledes at man under Erhvervsfrihed kunde have nøjedes med et Underskud paa Kr. 9.653,98, i Stedet for nu Kr. 31.932,44.

I 1938 blev der herhjemme solgt 210 Tons Hvalkød, hvilket udbragte Kr. 19.618,11, omregnet til den Pris, der gaves for Kød eksporteret til

Norge vilde det blive Kr. 37.800,—, en Underpris af Kr. 18.181,89
hertil Hvalafgift Kr. 50,— af 94 Hvaler — 4.700,—

Tilsammen Kr. 22.881,89

Konklusion: Driftsregnskabet for 1938, der viste en Underskudssaldo af Kr. 31.820,51, vilde, saafremt man havde haft den Frihed, som alle andre Erhverv nyder, være forvandlet til en Overskudssaldo paa Kr. 13.227,91. Det gennemsnitlige Tab pr. Aar, Selskabet har lidt ved denne Lov for Aarene 1936, 1937 og 1938, beløber sig til Kr. 15.064,25, d. v. s. 7,5 % af Bruttoindtægten. I Fremtiden vil dette Tal antagelig blive en Del større; man kan regne med, at det næppe vil komme under Kr. 20.000,— pr. Aar, hvis de nuværende Tilstande skal blive opretholdt.

Vort Krav om at faa den samme Ret, som enhver anden Næringsdrivende nyder, er bestandig blevet overhørt. Man kan eksempelvis tænke sig, hvorledes det vilde se ud for Fiskeriet, ifald alle Fiskerskibene hvert Aar skulde aflevere 7,5 % af Bruttofangsten uden Vederlag.

Man maa absolut hævde, at Hvalfangsten paa Færøerne er eksistensberettiget. Berettigelsen for vort Selskabs vedkommende ligger i den beskæftigelsesmæssige Side af Sagen, og det er givet, at denne Virksomhed i et lille Samfund som vort er en ikke ubetydelig Faktor i saa Henseende, og at Selskabet derfor fortjener Støtte og Paaskønnelse, og ikke bliver paalagt ganske urimelige Byrder, som Tilfældet er nu.

I 1936 udbetalte Selskabet i Arbejdsløn Kr. 31.131,80. Hertil kommer Reparation og Vedligeholdelse af Skibene, der androg Kr. 2475,55; alle disse Penge er lagt paa Færøerne, og man kan gaa ud fra, at i hvert Fald 50 % af Beløbet er gaaet til Arbejdsløn, d. v. s., at der i alt er gaaet til Arbejdsløn her i Landet for 1936 Kr. 32.369,58.

I 1937 blev der udbetalt Kr. 58.618,25, hertil kommer 50 % af Rep. og Vedligehold af Skibene Kr. 7.084,60, total for 1937 Kr. 65.702,85; alle Reparationer er foretaget paa Færøerne.

I 1938 udbetaltes der i Lønninger Kr. 78.855,18, hertil i Rep. og Vedligehold af Skibene 50 % af Kr. 11.205,15. Den samlede Arbejdsløn for 1938 kan derfor anslaas til Kr. 84.457,76. Ialt har Selskabet for Aarene 1936, 1937 og 1938 udbetalt i Lønninger her paa Færøerne Kr. 182.580,19. Vedrørende 1939 kan der endnu ikke med Sikkerhed siges noget bestemt, men det er sandsynligt, at de samlede Lønninger kommer til at overstige Tallet for 1938 en Del.

Med P/f Skipafelagið Føroyars Skibe har Selskabet siden dets Start af Produkter, Kul og Tømfude haft Fragter til et samlet Beløb af Kr. 85.404,08. Endvidere maa man nævne, at der aarlig for Losning af Kul betales et Beløb af ca. Kr. 1.000,—. Man man regne med, saafremt Stationen drives videre, at der vil blive en Udbetaling af Arbejdsløn, der kommer til at ligge tæt henved Kr. 100.000,— aarlig.

Til Slut skal man bemærke, at der i „Betænkning angaaende Færøernes Erhvervsforhold" under Hvalfangst forekommer følgende Passus: „Om de færøske Hvalfangstvirksomheders Rentabilitet kan der paa Grund af utilstrækkeligt Regnskabsmateriale ikke gives nøjagtige Oplysninger. Saa meget kan dog siges, at begge Hvalstationerne i de sidste Aar kun med Nød og næppe har kunnet opnaa Balance". Hertil skal man bemærke, at der fra Udvalget ikke hos Selskabet har foreligget nogen Henvendelse med Anmodning om Oplysninger, at der endvidere hvert Aar er blevet indsendt Driftsregnskab og Status til Kongeriget Danmarks Fiskeribank samt Færø Amt. Man skal tillige bemærke, at det ikke gælder for vort vedkommende, naar

der staar, at der kun med Nød og næppe er lykkedes at opnaa Balance, idet det som paavist ovenfor er lykkedes.

Man tillader sig at forvente Udvalgets Bistand til at søge Hvalfangstloven ændret derhen, at Stationerne nu kan blive lettet for den Byrde, der har ligget som et knugende Aag over dem, og ligestille dette Erhverv med alle andre. Ligeledes tillader man sig at anmode Udvalget om at søge udvirket, at evt. Udrustningslaan for Fremtiden maa blive forhøjet, saaledes at det kommer til at staa i et rimeligt Forhold til Udrustningsudgifterne, idet Fiskeribanken har forbeholdt sig sin Stilling med Hensyn til evt. fremtidige Udbetalinger af Udrustningslaan.

Med Højagtelse
P. F. við Áir
H. J. Joensen.

Bilag 5.

Elektricitetssagen.

Tanken om udnyttelse af vor vandkraft til fremskaffelse af elektrisk energi dukkede op allerede for ca. 40 aar siden. Der er arbejdet meget med sagen og ofret store beløb paa dannelse af selskaber og til tekniske undersøgelser. Endelig er der bygget 3 elektricitetsværker, som uden undtagelse kan siges at være mislykkede. Elektricitetsspørgsmaalet er et trist kapitel af vor historie, naar vi ser, hvad vore nabolande har udrettet ved hjælp af vandkraften. Efterkrigstiden bragte her tab, men de sidste 15 aar har man ved en fornuftig udbygning tilført disse land store, varige og stabile rigdomme. Der føres en meget streng kontrol med al udbygning. Før koncession gives undersøges kraftspørgsmaalet, afsætningsmulighederne af kraften og sidst men ikke mindst den økonomiske side af sagen. Naar disse forhold er tilfredsstillende klarlagt, støtter det offentlige al udbygning saa langt, det lader sig gøre.

Det første skridt til udnyttelse af vor vandkraft blev taget ved dannelse af aktieselskabet „Føroya handil og Industri", hvis formaal var at udbygge Fossá i Vestmanna og Sørvágsvatn til fremskaffelse af elektrisk energi til Streymoy og Vágoy samt muligvis ogsaa Eysturoy. Forskellige vanskeligheder mødte selskabet, og da krigen kom i 1914, var planen endnu ikke realiseret.

Belært af de vanskeligheder, vi i krigsaarene havde med fremskaffelse af olje og kul og de høje priser, besluttede lagtinget i 1919 at optage til behandling spørgsmaalet om elektrificering af hele Færøerne.

Som teknisk konsulent blev antaget ing. Blaauw fra Bergen. Vassdragsdirektør Christiansen, Oslo, tilbød at gennemgaa ing. Blaauws beregninger og forslag.

Disse forelaa først færdigbehandlet i Marts 1922, men da direktør Christiansen nu havde trukket sig tilbage, antoges ing. Sætersmoen i stedet. Han giver en meget skarp kritik af ing. Blaauws arbejde. Ing. Sætersmoen, der regnes blandt Norges dygtigste vassdragsingeniører, gav saa en redegørelse, der forelaa færdig 2. september 1922.

Lagtinget overdrog endvidere sagfører Edw. Mortensen at afgive en beretning om vandkraftens udnyttelse og den derhen hørende lovgivning i andre lande, særlig de nordiske lande, og fremkomme med lov om vands benyttelse her paa øerne. Denne beretning forelaa færdig i 1923.

I samlingen 1919 søgte selskabet „Føroya handil og industri" om statsstøtte. Til samlingen 1920 forelaa der andragende fra forskellige kommuner om offentlig støtte til elektricitetsanlæg. Tórshavn og Vág opnaaede saadan støtte til elektriske anlæg.

Til trods for at udbygning af vandkraften var meget aktuel blev værket i Tórshavn anlagt som et dieseldrevet værk. Hermed var udbygning af Fossá umuliggjort en lang aarrække fremover. Videre blev værket anlagt for jævnstrøm, hvilket dengang gjorde og fremdeles gør et samarbejde med større vandkraftværk vanskeligt og kostbart. Lagtingets fosseudvalg paapeger i beretning fra ekskursion til Norge det uheldige ved at anvende to strømarter. Videre var sagen til behandling i lagtinget, uden at det lykkedes at faa dette afværget. Elektricitetsværket i Tórshavn blev saa kostbart, at prisen har maattet holdes paa en højde, der sikkert har slaaet verdensrekord mange gange. Til sammenligning kan meddeles, at gennemsnitsprisen i Norge i dag til almindelig borgerlig behov er 8,1 øre pr. kwh. I Tórshavn er den 60 øre til teknisk brug og 1 kr. til belysning.

I Vág anlagde man et vandkraftværk, der fuldstændig ødelagde kommunens økonomi. Til drift af værket ydes der aarlig offentlig støtte. Der berettes her om daglønner op til 100 kr. for arbejdere og sejlen frem og tilbage mellem Vág og Vágseiði for god betaling uden at noget blev udrettet selv under gode landingsforhold. Forholdet mellem teknisk konsulent og leverandør var meget uheldigt. Der anvendtes efterkrigstidens slette materiale.

De sørgelige resultater, man kom til ved udbygning af disse to værker, gjorde at al udbygning standsede i ca. 10 aar, indtil Klakksvík besluttede at gaa til anlæg af et elektricitetsværk. Ing. Sætersmoen, som paa denne tid besøgte øerne og fra tidligere tid kendte de forskellige udbygningsmuligheder, raadede fra at bygge værket som paatænkt af kommunen, hvis tekniske konsulent var ing. Krebs. Vel regner det dobbelt saa meget i Klakksvík som Tórshavn; men nedslagsfeltet var kun 1,8 km², og der var kun muligheder for at skaffe reservoir for ca. 50000 tons vand. Faldhøjden, noget over 200 m, kunde ikke opveje disse mangler. At elven ikke egner sig til anlæg af et større elektricitetsværk var i forvejen indlysende for enhver ingeniør med lidt kendskab til vandkraftudbygning. Regnestykket er ganske let.

At ing. Sætersmoen havde ret i sin antagelse, har vi desværre faaet tydelig bevis for. Klakksvík elektricitetsværk maa ofte gaa med indskrænket drift paa grund af reguleringsvanskeligheder. Forbruget er som følge heraf meget lavere, end det vilde have været, om kraften var stabil. Værket gaar med Underskud.

Naar nu udbygningsplaner igen dukker op, mener jeg, at lagtinget bør gøre sit yderste for at støtte alle vel underbyggede udbygningsplaner.

Vi har fremdeles store kræfter i vore fosser, som ligger ubenyttet, og der indføres aarlig for store summer i brændselsmateriale. Krigstiden vil utvivlsomt bevirke, at saavel kul som olje bliver meget dyrere og kanhænde vanskelig at fremskaffe. I fredstid har elektriciteten ogsaa sin store betydning. Mangen virksom sjæl maa begrave sine planer om industrielle foretagender, da han ikke kan skaffe den nødvendige billige kraft, som hans konkurrent i udlandet har saa rigeligt af. I husholdningen betyder brug af elektricitet, at arbejdet bliver meget lettere, omgivelserne hyggeligere, og maden beholder mange af de næringsværdier, som den taber ved brugen af kulkomfur. Hvilken betydning elektricitet har for konservering af sommerens overflod af fødevarer, er unødvendigt at fremhæve.

Som foran nævt har Tórshavn for ca. 20 aar siden bygget eget elektricitetsværk, drevet med dieselmotorer. Maskinerne er nu ret gamle ved siden af, at forbruget er steget saa meget, at en overbelastning vil indtræde med det allerforste. Saa vidt jeg forstaar, er alle ret enige om, at der i nærmeste fremtid maa gøres noget for at udvide værket, og man saa vidt muligt vil gaa over til at anvende vandkraften. Vestmanna forstanderskab arbejder meget for at skaffe elektrisk energi fra vandkraft. Der har i sommer været ført forhandlinger mellem Vestmanna forstanderskab og Tórshavn byraad om udbygning af Fossá. Desværre er man endnu ikke naaet til noget resultat. At Fossá er vor største og bedste kraftkilde, har der hidtil hersket fuldstændig enighed om. Denne elv bør først udbygges, naar forsyningsomraadet svarer til disponibel kraftmængde. Ing. Sætersmoen regner med at Fossá kan yde ca. 2570 hk. Forudsætningen for denne beregning var, at man regnede med nedbørsmaalinger fra Tórshavn. De sidste 4 aar har jeg foretaget nedbørsmaalinger i Vestmanna, og viser disse, at nedbøren er større, nemlig 2053 mm for Vestmanna og 1171 for Tórshavn. Kraftmængden vokser i samme forhold. Videre maa tages i Betragtning, at nedbøren oppe ved bassinet er en Del større. Der er muligheder for at gemme ca. 5 millioner tons vand og opføre bassiner efterhaanden som kraftbehovet stiger, hvilket gør udbygningen billigere. Mine undersøgelser vedrørende udbygning af Fossá giver til resultat, at Tórshavn, Vestmanna m. fl. bygder paa Streymoy kunde udnytte hele kraften fra Fossá til en aarlig udgift, der ubetydeligt overstiger bruttoindtægterne for Tórshavn elektricitetsværk, ca. 130.000 kroner.

Af andre kraftkilder paa Streymoy kan nævnes Heljareyga i Vestmanna, Leynarvatn og Týggjará i Kaldbakk samt Fossá ved Haldórsvík. Heljareyga har en meget stabil vandføring. Ing. Sætersmoen anslaar kraften til ca. 950 hk. Elven er let at udbygge. Der er ingen transportvanskeligheder, da 3 vejlinjer fører ind paa hvert sit sted af rørledningen og dam.

Stationen kommer til at ligge lige ved stranden og hovedvejen, som fører ud til kajen. Godt støbematerialе er lige ved haanden. Elven egner sig udmærket til første udbygning, ifald Vestmanna skulde gaa over til at anlægge eget elektricitetsværk uden forbindelse med andre bygder. Ved en senere udvidelse i Fossá vilde dette værk kunne anvendes som reserve, saaledes at man ikke havde nødig at indsætte reservemaskineri ved Fossá.

Den næste kraftkilde er Leynarvatn. Kraften opgives her til 550 hk. Nedbørsarealet er her større end ved Fossá, men faldhøjden er kun 62,5 m regnet fra havoverfladen. Grunden til at kraften ikke kan anslaas større er, at stationen ikke kan sættes helt nede ved havet, da brændingen til tider er ret stærk ved Leynum. Der tabes ca. 5 m faldhøjde paa denne maade. Naar dertil kommer faldtab i rørene paa anslagsvis 5 m, kommer vi ned paa effektiv faldhøjde 52,5 m. Regulering af vandet opover vil blive ret kostbar, da dyrket areal og eventuelt ogsaa vej sættes under vand. Omlægning af vejen er ret vanskelig. Transportmulighederne af materiale er ret gunstige, og nedbøren kan anslaas omtrent som i Vestmanna, regnet nede ved havet.

Interessen for udbygning af Leynarvatn er, saa vidt jeg forstaar, ret stor for øjeblikket. Før udbygning bør man særlig have sin opmærksomhed henvendt paa ovenanførte: reduceret faldhøjde og klarlagt størrelse af erstatningsværdien ved regulering. Til forsyning af Tórshavn med elektricitet tiltrænges efter Sætersmoen 3,6 millioner KWh. til belysning, smaaindustri og madtilberedning pr. aar. Regner man ogsaa med opvarmning, vil forbruget blive det dobbelte, 7,2 millioner KWh. Iberegnet varmebehov vil største samtidige forbrug blive ca. 2000 KWh. Vi vil dog næppe naa op paa disse værdier med det samme. Man skal være varsom med udbygning til forsyning af Tórshavn. Tilfældet fra Klaksvig maa ikke gentage sig.

Ved Týggjará har der været foretaget en del undersøgelse med henblik paa at anlægge kraftstation her til Tórshavns forsyning.

Nedbørsarealet er knapt $^1/_3$ mod Leynum, hvorimod faldet er ca. 4 gange saa højt. Til gengæld er nedbøren nede ved havet meget lavere ved Kaldbakk eller snarere Højvik, hvor den nærmeste maalestation findes. Nedbøren stiger dog en del i højderne. Min opfattelse er, at en station ved Kaldbakk kun vil være i stand til at forsyne Tórshavn en ganske kort tid. Som udvidelsesobjekter vil baade Kaldbakk og Leynum egne sig godt, men det vil ikke være rigtigt at udbygge disse stationer i første omgang.

Fossá ved Haldórsvík er beregnet til at kunne yde 460 hk. Vore store kraftobjekter er ellers: paa Vágoy: Sørvágsvatn 1070 hk, Fjallavatn 2030 hk og Breiðá 450 hk. Paa Eysturoy: Eiðisvatn 900 hk. Paa Suðuroy: Hovsá 1000 hk og Stórá, Famien 420 hk. Resten af vore vandfald yder mellem 200 og 100 hk.

Som vi ser er Vágoy og Streymoy bedst forsynet med vandkraft. For Streymoy bør udbygningen gaa i retning af at bygge store stationer, som opføres efterhaanden som der er behov for kraft og som tilknyttes det fælles ledningsnet. Al udbygning bør her tage sigte paa samarbejde. Ifald der gives tilladelse til opførelse af flere stationer i første omgang, maa dette ske paa en maade, der ikke ødelægger mulighederne for samarbejde.

Paa Vágoy maa man ogsaa tilstræbe samarbejde. Ifald der ved første udbygning ikke er enighed for fællesanlæg, bør man tillade, at der gives de enkelte lov til at lægge mindre værker, som fuldt udnytter elve, som ikke er medtaget ovenfor. Disse smaa værker kan da senere tjene som reserve, i lighed med hvad der foran er anført, om Heljareyga. Det samme gør sig gældende for Eysturoy. Engang i fremtiden kan saa muligvis alle tre øerne sammenknyttes med et ledningsnet. Foreløbig er der dog ikke basis for stort ledningsnet. For vore øvrige stationer vil jeg anbefale smaa halvautomatisk betjente anlæg.

Skulde verdenssituationen udvikle sig saadan, at det var uraad at gaa i gang med udbygning, bør det offentlige benytte tiden til at komplettere tidligere undersøgelser. Ing. Blaauw foretog enkelte afløbsmaalinger, men de fleste af disse bør kontrolleres. Desuden hviler ing. Sætersmoens energiberegninger paa maalt nedbør nede ved havet. Han nævner, at nedbøren er en del større i højderne, men størrelsesordenen er det ham ikke muligt at kunne angive. Hertil kræves, at der opstilles regnmaalere oppe i nedslagsdistriktet, og at disse betjenes daglig. Maalingerne bør tages over en saa lang periode som muligt og ikke kortere tid end et aar. Det samme gælder afløbsmaalinger. Planer fra tidligere undersøgelser bør revideres, da der paa elektroteknikkens omraade er sket store fremskridt. Detailberegning af kraftobjekterne er ikke foretaget tidligere og er en betingelse, før beslutning om udbygning kan tages.

Til slut vil jeg endnu engang fremhæve, at lagtinget bør gøre sit yderste for at støtte fornuftige udbygningsplaner, samtidig med at man tager lære af vore mislykkede udbygningsforetagender og søger at forhindre en gentagelse.

Harry Ronsdal
Ing. N. T. H.

Bilag 6.

Industri og Haandværk.

Den 1. Oktober henvendte Hr. Landstingsmand Poul Nielsen sig til mig og anmodede mig om i Løbet af 14 Dage at skrive en Betænkning om det færøske Haandværk. Jeg takker for denne Opfordring, og tager den som et Svar paa den Anmodning, Havnar handverksmeistarafelag sendte Erhvervskommissionen, om at Haandværket maatte blive repræsenteret i Erhvervskommissionen. Da Tiden er saa knap, — jeg har været bortrejst i 8 Dage, og skal bort igen om en Dag eller to, — har jeg ikke haft Lejlighed til at forelægge dette Spørgsmaal for Havnar handverksmeistarafelag, og derfor maa dette kun tages som min personlige Opfattelse. Foreningens Bestyrelse ønsker gerne et Møde med Udvalget.

Jeg skal i det følgende omtale Haandværket i Almindelighed, og Smede- og Maskinfaget noget udførligere. For at faa et fyldigere Udtryk, har jeg bedt Tømrermester Johan Ziska skrive om Bygningshaandværket, og Skibsbygger Kjartan Mohr om Baade- og Skibsbyggeri.

Det kan ikke nytte at nægte, at det staar mindre godt til med Haandværket paa Færøerne, og naar man først har erkendt det, har man gjort det første Skridt henimod en Forbedring; dernæst maa der paavises Veje til Forbedring, og disse Veje maa saa følges.

Hvilke Fordringer stilles der til en god Haandværker? Ja, for det første skal han besidde faglig Dygtighed. Det vil sige, han skal være fortrolig med Udførelsen af de Arbejder, der forekommer i hans Fag. Dernæst skal han være i Stand til at bedømme, hvilke Materialer der vil være hensigtsmæssige til dette Formaal, hvor lang Tid det vil tage at udføre Arbejdet, og hvad det vil koste. Desuden kræves der, at han skal føre Bøger, være kendt med en Del Love, Bygningsvedtægter o. l.

Hvorledes kan Haandværkeren erhverve sig disse Kundskaber? Ja, den faglige Dygtighed kan kun erhverves paa een Maade, nemlig ved at staa i Lære. I de 4—5 Aar, Læretiden varer, faar han lært at bruge sit Værktøj paa den rigtige Maade, og samtidig med, at han om Dagen lærer dette, maa han om Aftenen paa teknisk Skole lære at forstaa en Arbejdstegning og efterhaanden selv at fremstille en saadan. Den Læretid, hvor den unge Mand eller Kvinde maa møde til bestemt Arbejdstid hver Dag, enten han saa er oplagt eller ej, har en stor opdragende Betydning. Det kræver en vis Viljeanspændelse at passe sit Arbejde støt Dag efter Dag, og det vil en Gang bære god Frugt. Paa teknisk Skole kan ogsaa efterhaanden erhverves Kendskab til Materiallære og delvis Bogholderi. De øvrige Kundskaber maa erhverves paa Kursus eller ved Selvstudium.

Haandværkets Udøvere kan inddeles i 3 Klasser eller Stadier: Lærling, Svend og Mester. For at et Haandværk kan være godt og udfylde sin Plads, maa alle tre Klasser være gode. Det er ikke nok, at Lærlingen har gode Kaar, ogsaa Svend og Mester maa have rimelige Kaar at arbejde under.

Nu har det offentlige taget sig af Lærlingens Kaar, idet en ny Lærlingelov er sat i Kraft; denne stiller, som antagelig Udvalget bekendt, store Krav til Læremesteren, og desuden ogsaa Krav til Stat og Kommune.

Naar nu Udvalget spørger, om der kan gøres noget for at bedre Haandværkernes Uddannelse, maa der svares: Ja. Da Forholdene jo er ret smaa her, er det jo begrænset, hvilke Arbejder der kommer til Udførelse, enkelte Arbejder vil kun fremkomme med Aars Mellemrum, og selv om Læremesteren gør sig Umage for at oplære Lærlingen paa bedste Maade, vil der dog let blive nogle Huller. Disse Mangler vil dog for en stor Del kunne afhjælpes ved et kort Kursus. I Kjøbenhavn findes en Institution, Teknologisk Institut, som afholder Kursus for Haandværkere. Teknologisk Institut drives

af Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri. Havnar handverksmeistarafelag og ligeledes Foreningerne i Klaksvig og Tveraa er Medlemmer af Fællesrepræsentationen, og som Følge deraf kan disse Foreningers Medlemmer og Medhjælpere paa lige Fod med andre Medlemmer deltage i de Kursus, der afholdes. Det er dog kun tilsyneladende, det er paa lige Fod. Hvis f. Eks. en Haandværker fra Svendborg vil deltage i et Kursus, kan han rejse hjemme fra Aftenen før Kursus begynder, og være hjemme igen samme Aften som Kursus slutter. En Haandværker fra Færøerne derimod skal rejse hjemmefra maaske en halv Snes Dage, før Kursus begynder, og vender maaske først hjem en halv Snes Dage efter, at Kursus er forbi. Forskellen er aabenbar, foruden en dyr Rejse kræver det meget længere Tid at deltage. For et Par Aar siden indsendte Havnar handverksmeistarafelag et Andragende til Lagtinget om Støtte til dette Formaal, men det blev afslaaet.

Svendenes Ret til at organisere sig og træffe Aftale om Mindsteløn er jo anerkendt for en Aarrække siden og betragtes nu som en Selvfølge.

Ser vi nu paa den selvstændige Haandværker eller Haandværksmesterens Kaar, maa man indrømme, at det er daarlige Kaar, der bydes ham. Lærlingen sikres gennem Lovgivningen. Svendene sikrer sig gennem Deres Organisation Ret til at træffe Aftaler om Mindsteløn m. m. Haandværksmesteren derimod har ikke nogen Beskyttelse. En medvirkende Aarsag til denne Tingenes Tilstand er det nugældende Licitationssystem, hvor det i Virkeligheden kun drejer sig om at faa den laveste Pris frem. Det lader sig nu en Gang ikke gøre at udføre første Klasses Arbejde til anden eller tredie Klasses Pris. Lad mig nævne eet eneste Eksempel: En offentlig Bygning skal males udvendigt, Arbejdet udbydes i Licitation. Et Par Malerlærlinge, som har staaet i Lære et Aar eller to, og som maaske tjener 5—10 Kroner om Ugen, ser her en Mulighed for at tjene lidt mere; de byder paa Arbejdet, idet de regner med at tjene 20 Kroner om Ugen, altsaa en betydelig Merfortjeneste for dem. Det er rimeligt, at deres Tilbud bliver det laveste; den Haandværksmester, der byder par Arbejdet, maa jo nemlig betale tarifmæssig Løn, som er ca. 50 Kroner om Ugen for sin Medhjælp. Det er ogsaa rimeligt, at det Udvalg, der har med Sagen at gøre, antager deres Tilbud, da det jo er det billigste. Mens de nu maler dette Hus, er der maaske en Privatmand, der beder dem om at male for sig, de maler jo billigt. Det næste der sker er, at de averterer i Avisen, at alt Malerarbejde udføres. Ja saa er den Malermester færdig. Det er formentlig ikke nødvendigt at paapege, at der ikke i dette Tilfælde kan være Talen om nogen faglig Dygtighed.

Som nævnt foran stiller Lærlingeloven ret store Fordringer til Læremesteren, ligesom det offentlige ogsaa paatager sig adskillige Udgifter i samme Anledning; Tilskud til teknisk Skole, Tilskud til Kursus, Svendeprøvekommission, m. m., altsammen for at skaffe bedre faglig Uddannelse. Naar Samfundet nu har saa stor Interesse for den faglige Uddannelse, saa er det helt forkert at lade denne Interesse ophøre netop i det Øjeblik, da Samfundet skal til at have Gavn af den sollde faglige Dygtighed, nemlig da Bygningen skulde males, som nævnt i Eksemplet ovenfor.

For at Haandværket kan udfylde sin Plads og blive den bærende Kraft i Samfundet, det bør være, maa Samfundet ikke bare interessere sig for Lærlingeuddannelsen. Der maa gennem en Næringslov skaffes ordnede Forhold. Det er ikke min Opgave at fremsætte Udkast til en Næringslov, dertil maa samtlige Næringsdrivende gennem deres Organisation have Lejlighed til at medvirke; det maa være nok her at angive Retningslinien for Haandværket:

Lærlingen skal staa i Lære et vist Antal Aar, 4—5 Aar, og samtidig besøge teknisk Skole. Uddannelsen maa afsluttes med en Svendeprøve, denne Prøve giver Svenden Ret til at indtræde i den faglige Organisation. — For

saa at nedsætte sig som selvstændig Haandværker, maa Svenden aflægge en Mesterprøve, denne skal ikke bare være en Gentagelse af den faglige Prøve, men Svenden skal derigennem dokumentere, at han er i Stand til at beregne og tilrettelægge et Arbejde, at han har Kendskab til Materialerne, Bogføring og forskellige Lovbestemmelser. Naar Ansøgeren har bestaaet denne Prøve, skal der gives ham (hende) et Næringsbevis, og vel at mærke kun den der har Næringsbevis har Ret til at udføre selvstændigt Arbejde.

En Haandværkerstand med denne Uddannelse vil være en bærende Kraft i vort Samfund, den vil være i Stand til at hævde sig overfor Konkurrencen fra Udlandet og vil være i Stand til at fremstille mange Ting, som nu maa indføres. Men det er nødvendigt at gaa denne Vej, da den bedre Lærlingeuddannelse ellers er ganske bortspildt. Man kan tænke sig følgende: En Lærling faar sit Svendestykke kasseret; det var uheldigt, saa kan han ikke komme til at arbejde sammen med andre Svende til tarifmæssig Løn. Nej, det kan han ikke, men der er ikke noget, der hindrer ham i at begynde som Mester. Ganske vist har han ikke Ret til at kalde sig Mester, men han maa dog udføre ethvert Arbejde, og han kan deltage i Licitationer paa lige Fod med den, der har dokumenteret, at han kan sit Fag og er i Stand til at udføre det paagældende Arbejde, som skal udføres. Saa har det vist mindre at sige med Titlen, og det gør jo ikke nogen større Forskel, om der paa Skiltet staar N. N.s Skibssmedie, eller der staar Smedemester N. N.

Som det vil ses er den bedre Haandværker-Uddannelse ikke nogen Krisoforanstaltning, der kan hidføre en øjeblikkelig Bedring af Haandværkets Kaar. Nej, det er et maalbevidst Arbejde paa langt Sigt, som uden Tvivl til sin Tid vil bære god Frugt. Det vil ligeledes ses, at det næsten intet koster at gennemføre disse Forandringer, og ved at indføre passende Overgangsbestemmelser kan Ordningen gennemføres uden at gaa nogen for nær.

Drejer det sig derimod om at indføre en Foranstaltning, der kan virke straks, ja, da blev et saadant velbegrundet Forslag jo fremsat i det Andragende angaaende Statslaan til Boligbyggeri paa Færøerne i Lighed med det øvrige Rige, som af de 4 Foreninger: Fiskimannafelagið, Ringfelagið, Havnar arbeidsmannsfelag og Havnar handverksmeistarafelag i Fællesskab blev tilsendt Erhvervskommissionen. Anbefalet i dennes Betænkning Side 220—22. Gennemførelse af dette Forslag vil straks betyde en Bedring for Bygningshaandværket og dermed beslægtede Grene af Erhvervslivet.

For Metalbearbejdningsfagene er det en Hemsko, at der ikke paa Færøerne findes noget virkeligt Lager af Materialer, Halvfabrikat og Værktøj. Derfor maa Haandværkerne her ligge med meget større Lager af disse Dele end det, der kræves af en lignende Virksomhed i andre Dele af Riget. Derved kræves det, at den færøske Haandværker maa binde en større Kapital i disse Ting end andre behøver. Dette betyder Tab og forringede Arbejdsmuligheder.

Det er ogsaa et Savn for det færøske Haandværk, at der ikke findes noget Støberi paa Færøerne, et saadant vilde bedre Haandværkets Stilling betydeligt. Opgaven er muligvis for tung for en enkelt, men det vil være værd at støtte et saadant Foretagende. Et Støberi har ikke alene Interesse for Haandværket, men ogsaa i høj Grad Interesse for Fiskeriet, idet det ofte hænder, at et Fiskeskib maa ligge stille midt i en Sæson og vente paa en eller anden støbt Maskindel, og derved faa ødelagt Sæsonen baade for Reder og Mandskab.

En anden stor Hindring for, at Metalbearbejdningsfagene kan komme ind i en støt og rolig Gænge, er det, at Arbejdet er saa stærkt sæsonpræget. Fra omkring Nytaar til midt i Marts er der udpræget Travlhed med Skibssmedearbejde og Motorreparationer, saa gaar Skibene paa Fiskeri, og de følgende 2 Maaneder er der kun ringe Beskæftigelse. Naar saa Skibene kom-

mer hjem fra Foraarsfiskeriet, er der igen fuld Travlhed fra ca. Midten af Maj til Slutningen af Juni. Men naar saa Skibene er gaaet, er der saa at sige intet Arbejde, bortset fra lidt Bygningsbeslag og Reparation af Smaamotorer. Den Virksomhed, der i Sæsonen havde Arbejde for 10—15 Mand, har nu ikke Arbejde for mere end et Par Mand. Det er forstaaeligt, at dette er en stor Hindring saavel for Svendene som for Værkstedets Indehaver, og særligt for Lærlingene; intet er mere fordærveligt for disse end en saadan Lediggang. Meget vilde være vundet, om der blev igangsat et Arbejde, der kunde udfylde de tomme Perioder — det ligger her ganske nær at tænke paa Fremstilling af Motorer. Der maa her skelnes mellem to Slags Motorer, nemlig Motorer til Skibene og Motorer til Baadene. De første er tunge Raaoljemotorer i Størrelserne 40—150 HK. De sidste er smaa, lette Benzin- eller Petroleumsmotorer i Størrelserne 2—8 HK. Der er i Aarenes Løb indført Motorer til Færøerne for mange Penge. Da Fiskeskibene i Aarene 1926—30 fik installeret Motorer, blev der købt henimod 150 Motorer, og Gennemsnitsprisen for selve Motoren var dengang ca. 8—9000 Kroner; det drejede sig altsaa om ganske betydelige Beløb. Nu er dette Indkøb naturligvis ikke saa stort, men der indføres dog hvert Aar nogle Motorer. Det vil dog antageligt ikke kunne svare Regning at fremstille disse Motorer her, idet der bruges for mange forskellige Størrelser, hvorfor det vilde være uforholdsmæssigt at anskaffe Modeller og Værktøjsmaskiner. Anderledes stiller det sig med Smaamotorerne, her er det hvert Aar et ret stort Antal der indføres, i Aar henimod et Par Hundrede til en Gennemsnitspris af 500 Kr. Der er saa vidt jeg kan skønne intet i Vejen for, at disse Motorer kan fremstilles her. Ved at fremstille Motorerne eller en Del af dem her, vilde man opnaa, at den døde Tid blev anvendt til produktivt Arbejde, hvilket vilde være af meget stor Betydning for Haandværket, men foruden at være af Betydning for Haandværket, vilde det ogsaa være af Betydning for Forbrugerne, idet Adgangen til Reservedele vilde blive lettere.

For at iværksætte dette vilde der dog kræves nogen Kapital, dels til Start og dels til Indkøb af Materialer, men jeg mener, at den Fordel, dette vil medføre, er saa stor, at man ikke bør lade Planen strande af Mangel paa Støtte.

Det indrømmes, at Fiskeriet er Hovederhvervet, men Haandværket er jo dog uundværligt for Fiskeriet, saa det vilde ikke være urimeligt, om der blev skænket Haandværket en Tanke og en Støtte. Der har nu i mange Aar været talt og skrevet om at hjælpe Fiskeriet, og der er jo da ogsaa fra forskellig Side sat en Del Midler ind paa at støtte dette Erhverv. Ved at se paa Statistikken, vil det jo ogsaa ses, at det jo slet ikke er saa lille en Del af Befolkningen, der ernærer sig ved Haandværk og Industri, nemlig 3114 Personer i 1930 mod 12890 Personer, der ernærede sig ved de to Hovederhverv, Landbrug og Fiskeri, saa Haandværket kan ogsaa af den Grund gøre Krav paa, at der vises nogen Forstaaelse for dets Ønsker.

Vilhelm Nielsen.

* * *

Husbygningshaandværket.

Husbygningshaandværket har, og er maaske det Fag, der har beskæftiget flest Haandværkere her paa Færøerne, og Tilgangen til Husbygningshaandværket har gennem Tiderne været ret stor, men dette Haandværk har siden 1932 haft meget daarlige Kaar, saa Tilgangen til Haandværket er

saa at sige helt ophørt. De sidste 6 Aar er der kun 3—4 læresøgende, der har kunnet faa Beskæftigelse inden for Husbygningsfaget her i Tórshavn, mod i 1926 10 læresøgende. Denne meget ringe Tilgang skyldes selvfølgelig manglende Arbejde. Der kan oplyses ved Gennemlæsning af Tórshavn's Bygningskommissions Arkiv, at Nedgangen i Opførelse af Huse i Tórshavn gennem de sidste Aar er dalet mange Procent, saaledes blev der i 1930 bygget 21, i 1931 20, i 1932 19, i 1933 17, i 1934 19, i 1935 10, i 1936 11, i 1937 4, i 1938 8 nye Huse. Dette er meget smaa Tal, naar man tænker paa Efterkrigsaarene med ca. 30 Huse aarlig. Denne Nedgang skyldes ikke, at der ikke er Brug for flere Huse, men daarlige Laanetorhold, ca. 25—33 %, dyre Materialer, dyre Grundstykker, og meget ringe Fortjeneste for den samlede færøske Befolkning. At denne store Nedgang i Bygningsindustrien er meget følelig er selvsagt. Indbyggerantallet vokser, men samtidig mindre Beskæftigelse. Alene i Tórshavn findes ca. 70 Hustømrere, og da man regner med, at 6 Mand bygger et Hus paa 6 Uger, kan man danne sig en Mening om, hvor daarligt Hustømrerne er stillet Arbejds- og Erhvervsmæssigt set.

Husbygningshaandværket har til for ganske faa Aar tilbage, været det bedste Fag her paa Færøerne, og skyldes dette, at Husene hovedsagelig er blevet opført af Tømmer, og det har saaledes været et meget interessant Fag. Husene blev eller rettere bliver for det meste afbundet i Tømmer, udv. Beklædning hvpl. Bræder, indv. Beklædning $^{3}/_{4}$" Rustikbræder. Puds bliver meget sjældent anvendt. Taget er gerne Bølgejern lagt paa Lægter og Spærbeklædning af hvpl. Bræder. Tømreren indsætter alt Snedkerarbejdet.

Den færøske Tømrer er praktisk dygtig, men teknisk har hele Haandværkerstanden staaet tilbage, idet der ikke har været tekniske Skoler, hvor Haandværkeren har kunnet søge Kundskaber, men de faa der har kunnet, — og har haft Interesse for deres Fag, har rejst til Danmark eller Norge for der paa tekniske Skoler at søge den manglende Uddannelse; dog det er jo en lang og dyr Vej, saa det, at vi nu har faaet teknisk Skole, maa siges at være et stort Skridt i den rigtige Retning. Forhaabentlig vil denne Skole møde Velvilje og Støtte fra saavel Haandværkere som fra offentlig Side, saa vi kan faa en dygtig Haandværkerstand.

De sidste Aar er man gaaet over til Betonstøbning, men bliver Husene dog indv. beklædt med Rustikbræder.

Beton er som bekendt et udmærket Materiale, men der skal Kendskab til, hvis Støbningen skal være af god Kvalitet, og særlig her paa Færøerne, hvor vi har et meget fugtigt Klima, skal der Kendskab til. Denne Kendskab mangler i det store hele; maaske han der oprettes lokale Kursus i Betonstøbning, eller ogsaa kan maaske de tekniske Skoler tage sig til Opgave ved Forelæsning at forklare Eleverne, hvor vigtigt det er, at bearbejde Betonen ordentlig, og hvorledes den skal bearbejdes for at være tilfredsstillende.

Haandværkerstanden bliver ogsaa nu teknisk dygtig, men alle vi Haandværkere ser med Længsel hen imod saadanne Samfundstilstande paa Færøerne, som kan betrygge Standens Indtægtsmuligheder gennem godt og varigt Arbejde. Den nuværende Gennemsnitsindtægt er kun 900,00 Kr. pr. Aar, her i Tórshavn, mod tidligere ca. 2200,00 Kr.

Johan Zinka.

* * *

Baade- og Skibsbyggeri.

Paa Foranledning af Herr Landstingsmand Nielsen, der har anmodet om en Udtalelse angaaende, hvad der kan udnyttes af Skibsbyggerhaandværk og Skibsbyggeri her paa Færøerne, skal vi udtale følgende:

Skibsbyggeri paa Færøerne er af helt ny Dato, idet det Skib, der nu for Tiden bygges paa vort Værft, er det største Fartøj, der nogensinde er blevet bygget paa Færøerne. Der er derimod for en Del Aar tilbage blevet bygget en Del Dæksmotorbaade af en Standard-Type beregnet til Hjemmefiskeri, men da dette Fiskeri desværre er blevet fortrængt af udenlandske Trawlere, er Bygning af disse Motorbaade blevet helt standset. Derimod bliver der nu til Fiskeri i Fjordene og de indre færøske Farvande bygget en Del færøske Baade, de saakaldte 4, 5, 6, 8 og 10 Mandsfarer, med mindre Motorer. Disse Baade har sin Fordel for Befolkningen, idet de er letgaaende og nemme at trække paa Land, naar Vejret ikke tillader, at de kan ligge fortøjet udfor Bygden. Samtidig er det et begrænset Antal Mænd, der kan tage paa Fiskeri med en saadan Baad, da Motoren har en bedre Fremdrift, end Tilfældet var før i Tiden, da Aarer og Sejl var det eneste Fremdriftsmiddel. Disse Baade kommer altid til at spille en stor Rolle for Befolkningen, hvorfor vi mener, at Fiskerne skulde kunne faa Baadene assureret, da en saadan Baad staar en Fisker i et Beløb, inclusive Motor, paa 800 til 2000 Kroner efter Størrelse. Vi vil ogsaa mene, at disse Baade burde bygges under Statstilsynets Kontrol, da der er mange af Baadene, der bliver bygget af Folk, der har lært af ældre Baadebyggere fra Bygderne, og saaledes kunde være gode Baadebyggere paa sin Vis, dengang Baadene blev bygget som Robaade, men da nu disse Baade imidlertid faar Motorer installerede, maa de derfor gøres meget stærkere, tilligemed at de bygges noget anderledes, da Motoren giver Baaden en forholdsvis god Fart i Modsætning til at de drives frem med Aarer, hvorfor der kræves stærkere byggede Baade. Dette er efter vort Skøn en Nødvendighed, for at der kan opnaas en Betryggelse for at skaane Menneskeliv.

Angaaende de søgaaende Skibe er vi nu i Færd med en Nybygning, der skal benytte alle moderne Fiskeredskaber, saasom Trawl, Langline, Garn og Netgrejer til Sildefiskeri. Skibet skal have en kraftig Dieselmotor og Trawlspil, samt i det hele taget udstyret moderne, hvorfor det er vor Overbevisning, at dette er den bedst egnede Type at gaa over til ved Fornyelse af den færøske Fiskerflaade.

Som et Eksempel, i Modsætning til en Trawler af de nu fra England indkøbte, skal dette nye Skib, der ganske vist ikke er mere end halvt saa stort i Tonnage, kunne udføre to Ture til Fiskefeltet, medens Trawleren gør een, og da Dieselmotoren ikke bruger mere end 3 Fade Olje i Døgnet, imod Trawlerens 8 til 10 Tons Kul, har Trawleren samtidig en Besætning paa ca. 32 Mand, medens det nye Skib kun har 16 til 18 Mands Besætning. Trawlerens Fart, med Forbruget af de 8--10 Ton Kul i Døgnet, beregnes til 8 à 9 miles Fart, medens Diesel-Motorskibet, med Forbrug af 3 Fade Olje i Døgnet, kan opnaa en Fart paa 9 til 11 miles. Dette Motorskib har derefter den store Fordel, at kunne benyttes hele Aaret, da det kan indrette sig efter de forskellige Fiskerier, der forekommer paa de forskellige Aarstider.

Denne vor Sammenligning maa ikke opfattes saaledes, at vi mener, det er forkert at anskaffe Damptrawlere, da det jo har vist sig, at de Mænd, der har taget Initiativet til at anskaffe Trawlere, har været inde paa den rette Vej, idet Driften af disse Trawlere faktisk har skabt nyt Liv i de færøske Arbejdsforhold, der var blevet saa økonomisk elendige paa Grund af de vanskelige Forhold, der har præget de færøske Erhvervsforhold.

Det viser sig, under Bygningen af vor Nybygning Nr. 1, at den før-

øske Haandværker fuldtud staar paa Højde med andre Haandværkere, baade praktisk og teknisk, idet her er en Del, der har lært Skibsbyggerfaget paa danske og andre Værfter i Udlandet. Da Færinger -- som Nation — har særlig Interesse for Skibe, idet Havet giver os vore største Eksistensmuligheder, ligger det enhver Færing stærkt paa Sinde, at interessere sig for Bygning af Fiskefartøjer. Vi har nu her paa Værftet en Stab af Lærlinge, som vi regner med kan blive gode Skibsbyggere, da de, foruden at deltage i det praktiske Arbejde, ogsaa faar teknisk Uddannelse paa Teknisk Skole her i Tórshavn.

Det er vort Maal, at faa baade Stat og Fiskeribank til at interessere sig for, at de Skibe, der *kan* bygges her paa Øerne, maatte blive bygget her, til Gavn for den færøske Haandværker og Arbejder, samt i det hele taget det færøske Samfund.

Det, som al Tid har vist sig at mangle her paa Færøerne, er produktive Drifter, og der bliver for meget indført, som kunde produceres her til Gavn for Befolkningen, men det er altid det økonomiske, det har knebet med, hvorfor det vilde være mest formaalstjenligt, om vi kunde støttes af Stat og Banker til Finaneiering af produktive Virksomheder, og særlig Skibsbygningen, der er et Led i selve Hovederhvervet.

Vi har samtidig nu erfaret, at det af os oprettede Skibsbyggeri med en Ophalerbedding, der har en Kapacitet stor nok til at kunne slipsætte alle herværende Fiskefartøjer og Fragtskibe med en Dødvægt paa 1000 Tons, har givet en stor Indsats i Erhvervsforholdene, idet denne Ophalerbedding har været til stor Nytte. Trawler-Rederne ved, at deres Fartøjer ikke nødvendigvis, som hidtil, har maattet sendes til Udlandet for at slipsættes m. m., hvorfor disse Penge er kommet Øernes Arbejderklasse tilgode.

Vi mener, at Erhvervskommissionens Hovedmotto bør være — Landets Brød for Landets Børn.

Tórshavn, den 14. Oktober 1939.

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
Kj. Mohr.

Bilag 7.

Steninduslrien.

Ved Skrivelse af 4. d. M. har det ærede Udvalg anmodet undertegnede Stenhuggermester Lars Larsen, Thorshavn, om at fremsætte en Udtalelse angaaende den færøske Steninduslri.

I Henhold hertil skal jeg angaaende mit Syn paa den færøske Steninduslri og specielt den af Smedemester S. Z. Arge og undertegnede paabegyndte Drift af Stensaveriet meddele følgende:

Angaaende den færøske Stensags Forhistorie behøver jeg ikke at fremkomme med nye Udviklinger, idet der allerede i den af den dansk-færøske Erhvervskommission afgivne Betænkning og i det Materiale, som foreligger for Erhvervskommissionen, er givet en fyldig Fremstilling af Sagens Udvikling.

Imidlertid maa der være Grund til at fastslaa følgende saa kraftigt som muligt:

At der saavel paa Færøerne som i det øvrige Danmark stadig har været og stadig findes en meget betydelig Interesse for at faa en Stenindustri i Gang,

at de Forsøg, der hidtil er gjort for at faa en Stenindustri i Gang, absolut ikke er mislykkedes paa Grund af Omstændigheder, der vedrører det sunde i Planerne med en Stenindustri, men udelukkende er mislykket af andre Aarsager, manglende Organisation og manglende Kapital.

Der er ikke Grund til at komme nærmere ind paa disse Aarsager, naar man blot holder sig klart, at det ikke er Mangler ved selve Sagen, der har bragt de tidligere Forsøg til at standse,

at den færøske Basalt, som den forekommer blandt andet netop paa det Sted, hvor den nu brydes, er tæt- og finkornet og særdeles velegnet til Bygningsbrug.

At Basalten er velegnet, er fastslaaet constemmigt fra alle Sider, og da Basalten ogsaa er anvendt paa en lang Række Bygningsværker, har man nu ogsaa bestemt Erfaringens Bekræftelse for, at dette er Tilfældet.

At der i det paabegyndte Brud forefindes tilstrækkelige Sten foreløbig, og at man iøvrigt sikkert altid paa Færøerne vil kunne finde egnede Brud, og endelig maa det fastslaas,

at en Stenindustri vil give stærkt tiltrængt Arbejde til adskillige Personer i Thorshavn.

Alle de foranstaaende Momenter, som stærkere og stærkere er blevet klarlagt, har bevirket, at Tanken om en Stenindustri aldrig har kunnet standses, og særlig efter at A/S Føroya Grótvirki's tidligere Anlæg har henligget til ingen Nytte, har det været naturligt at søge Stenindustrien iværksat med disse Anlæg som Grundlag.

Disse Tanker bevirkede, at Havnar arbeiðsmannafelag i 1936 vedtog at søge Stenindustrien igangsat, men man mente dengang, at det var nødvendigt foruden Støtte fra Byraadet bestaaende i, at Byraadets Aktiver indgik som Aktier, at faa et Beløb paa 100.000 Kr. som Laan eller Tilskud.

Handelsministeriet, som formentlig ogsaa altid har set med Velvilje paa Planerne om en færøsk Stenindustri, lod i Anledning af Andragendet fra Havnar arbeiðsmannafelag foretage en sagkyndig Undersøgelse af de foreliggende Muligheder, idet Ministeriet anmodede Ingeniør cand. polyt. Otto Rostrup og undertegnede om at undersøge Virksomheden.

Grunden til, at netop jeg af Handelsministeriet som Fagmand blev anmodet om at deltage i den ønskede Undersøgelse, er, at jeg allerede fra 1926 gennem et mangeaarigt Samarbejde med Arkitekt, Professor A. Rosen kom i Forbindelse med den færøske Stensag og siden dette Tidspunkt faktisk stadig har været benyttet som sagkyndig vedrørende Stenbryderiet.

Sammen med Ingeniør Rostrup foretog jeg derefter i 1937 en fornyet Rejse til Færøerne, for at man paa Grundlag af nyere Undersøgelser kunde afgive Beretning til Handelsministeriet.

Ingeniør Rostrup afgav en Beretning af 30/7 1937, hvormed fulgte Kalkulationer og Udregninger fra mig af henholdsvis 20. og 21/7—1937.

Denne Beretning er formentlig Erhvervsudvalget bekendt.

Det maa fastslaas saa kraftigt som muligt, at saavel Ingeniør Rostrup som jeg fandt, at Basalten egnede sig udmærket til Savning i Plader, at det foreliggende Hus og de foreliggende Maskiner var velegnede, og at der forefindes Basaltmateriale nok til en Aarrækkes Brydning.

Den af Havnar arbeiðsmannafelag foreslaaede Virksomhed skulde efter Planen startes med en samlet Kapital paa ca. 140.000 Kr., idet der skulde dannes et Aktieselskab med en Aktiekapital paa 40.000 Kr., medens der fra Erhvervenes Laanefond som Laan eller Tilskud skulde ydes 100.000 Kroner.

Af Aktiekapitalen paa 40.000 Kr. skulde de 26.000 Kr. bestaa i, at Thorshavn Byraad indskød Bygning og Maskiner for 26.000 Kr., medens Havnar arbeiðsmannafelag blandt sine Medlemmer skulde tegne 14.000 Kr.

Ingeniør Rostrup opstillede paa dette Grundlag en Kalkulation over Omkostningerne ved Virksomhedens Drift i et Aar baseret paa henholdsvis 3.800, 5.200 og 7.000 Timers Savning om Aaret.

Jeg vedlægger en Afskrift af Ingeniør Rostraps Kalkule som Bilag 1.

Som det vil ses, konkluderer Ingeniør Rostraps Budget i, at Prisen pr. Kvadratmeter Basaltplade ved en Drift paa 3.800 Timer om Aaret vil blive 13,25 Kr. Da Ingeniør Rostrup samtidig regnede med, at Prisen for „Belgisk Granit" dengang var paa ca. 10 Kr. pr. m², mente han ikke, at en Drift i Thorshavn vilde kunne svare sig, medmindre der blev truffet Beskyttelsesforanstaltninger.

Alene i Henhold til Ingeniør Rostraps Udregning af Produktionsomkostningerne og den af ham beregnede Pris for „Belgisk Granit" blev Sagen stillet i Bero, idet det dog samtidig fra Statsministeren blev udtalt, at saasnart der iøvrigt maatte være nye Momenter at fremføre, vilde man være rede til at optage nye Forhandlinger om Sagen.

Da Ingeniør Rostraps Kalkulation altsaa dannede Grundlaget for Sagens foreløbige Standsning, maa jeg, idet Kalkulationen iøvrigt lægges til Grund, selvsagt nærmere gøre Rede for, hvorfor jeg alligevel mener, at der i høj Grad er Basis for en Stenindustri.

I den Anledning skal jeg straks kraftigst udtale, at jeg, der som anført af Handelsministeriet som sagkyndig var anmodet om at afgive Beretning sammen med Ingeniør Rostrup, absolut ikke dengang kunde anerkende, at det af Ingeniør Rostraps egne Beregninger skulde fremgaa, at der ikke *allerede den Gang var tilstrækkelig Basis for en Stenindustri*, og jeg skal klart begrunde mit Standpunkt med følgende:

1. Af den af mig nøjagtigt udarbejdede Statistik over Indførselen fra 1934 til 1937 incl. (Bilag 2) fremgaar det, at der aarlig til Danmark er indført ca. 60.000 m² Sten og heraf ca. 27.000 m² mørkt Materiale i Lighed med den færøske Basalt. Idet det heraf fremgaar, at en Produktion af 3500 m² af den færøske Basalt kun vil andrage ca. 14 % af den samlede Import, mener jeg, at der allerede som Følge af det store Marked maa være særdeles gode Muligheder for at indarbejde et færøsk Produkt, selvom dette maa sælges til en lidt højere Pris end det billigste udenlandske Produkt.

   Der produceres ikke i Danmark nogen Sten, som kan bruges til det samme som den færøske Basalt.

2. Jeg mener ikke, at Ingeniør Rostrup havde Ret i, at Prisen for den billigste belgiske Granit var 10 Kr. pr. m², idet jeg mener, at Gennemsnitsprisen dengang var mindst 11 Kr. pr. m².

3. Jeg mener, at man efter Ingeniør Rostraps egen Kalkulation over de egentlige tekniske Driftsudgifter maatte faa en billigere Produktionspris end den af ham opførte.

   Ingeniør Rostrup har for Eksempel regnet med 3500 Kr. til Kontingenter og Forsikring, men dette er altfor stor en Post. 3000 Kr. til Telefon, Telegram m. v. er ogsaa for meget, ligesom de beregnede Poster paa ialt 18.000 Kr. for Vedligehold af Bygninger, Afskrivninger og Renter af Laan maa anses for at kunne blive betydeligt mindre.

   Endvidere har Ingeniør Rostrup regnet med Maskiner til 22.500 Kr. til Bearbejdning af Biprodukterne, men han har slet ikke regnet med nogle Indtægter af disse Produkter.

Hvis man vil regne med Udgifterne til Maskinerne, maa man naturligvis ogsaa tage Indtægterne i Betragtning, og jeg mer ikke, der kan være Tvivl om, at der fra Biprodukterne vil komme væsentlige Indtægter, der absolut maa medregnes.

4. Ganske bortset fra foranstaaende har det aldrig været min Mening, at den færøske Basalt skulde sælges for under 15 Kr. pr. m² i København.

Jeg mener, at den færøske Basalt *i Kvalitet ligger over* den billige belgiske Granit, og hvis man sammenligner Prisen for udenlandske Varer, der er af samme fortrinlige Kvalitet som den færøske Basalt, vil man komme ca. 30—40 % højere op i Pris.

Særlig vil jeg imidlertid fremhæve, at Prisen ikke spiller saa forfærdelig stor en Rolle, hvilket bevises af, at de danske Importører, naar de ikke kunde faa belgisk Valuta til Import af den belgiske Granit, købte nøjagtig *den samme belgiske Vare over Tyskland for 17 Kr. pr. m².*

Dette skete i meget høj Grad i 1936 og 1937, hvor Importen fra Belgien var stærkt dalende, mens Importen fra Tyskland var stærkt stigende.

Naar valutamæssige Hensyn bevirker, at man gerne betaler 17 Kr. pr. m² for billigt belgisk Materiale, bør valutamæssige Hensyn efter min Mening i langt højere Grad bevirke, at der ikke kan blive Vanskeligheder ved at afsætte færøsk Materiale til en Pris af 15 Kr. pr. m².

5. Der er ikke Tvivl om, at den færøske Basalt paa det danske Marked har endog meget betydelige Muligheder, fordi mørke Stenarter netop finder en stadig stigende Anvendelse, dels til indvendigt Arbejde som Vindueskarme, Kaminplader m. v., dels til udvendigt Arbejde.

At færøske Plader er velegnede til udvendigt Brug, kan blandt andet ses af de Bygninger, hvortil de Plader, som blev forarbejdet af de tidligere Prøvebrydninger, er anvendt, nemlig:

Firma A. C. Bangs Bygninger, Hjørnet af Østergade og Bremerholm,
Varehuset Messen, Købmagergade,
Varehuset A. C. Illum, Nørrebrogade ved Fælledvejen,
Handelsbanken, Hjørnet af Nørrebrogade og Fælledvejen,
Firma Schouw & Co., Kapelvej,
Firma C. B. Hansens Møbelforretning, St. Kongensgade,
Vægtergaarden, Axeltorv,
Soklen paa B. T.s Hjørne m. v.

6. Ingeniør Rostrup har som fulde Anlægsudgifter medregnet den Kapital, der allerede var bundet i Maskiner og Bygning.

Hvis en Industri imidlertid ikke kommer i Stand, er denne Kapital faktisk ganske værdiløs, og naar man derfor skal overveje, hvorvidt en Industri bør sættes i Gang eller ej, bør man ikke medregne denne Kapital som Anlægsudgift.

Idet jeg i Henhold til foranstaaende Betragtninger og iøvrigt gennem min Beskæftigelse med den færøske Basalt var kommet til den bestemte og absolutte Overbevisning, at der her forelaa en Industri, som burde optages til Gavn saavel for Færøerne som for Danmark, og idet Industrien ikke paa anden Maade blev paabegyndt, sendte jeg sammen med Smedemester S. Z. Arge, Thorshavn, den 10. Oktober d. A. et Andragende til Thorshavn Byraad (Bilag 3 og 3 a) om at faa Byraadets Grundstykke, Hus og Maskiner til Leje for i en noget mindre Form at paabegynde Stensaveri.

Thorshavn Byraad viste straks en stor Interesse for Sagen og svarede imødekommende i en Skrivelse af 5. November 1938, der vedl. som Bilag 4.

Virksomheden skulde baseres paa Salg af raa, udsavede Plader til danske Stenhuggerier og lignende Virksomheder, som saa selv skulde bearbejde Materialet.

Paa Grundlag af dette imødekommende Svar fra Byraadet har vi herefter i 1939 faaet paabegyndt en Drift, og foreløbig kan jeg afgive følgende

Beretning om den i 1939 paabegyndte Drift af Stensaveriet.

Som Grundlag for denne Stensavning, som blev paabegyndt af Smedemester Arge og mig, havde vi altsaa Byraadets Tilsagn i Skrivelsen af 5/11—1938, hvorefter Byraadet vilde foretage forskellige Anlægsarbejder til et Beløb af 5,695 Kr. og *derefter* udleje Grundstykke, Bygning, Save m. v. for 600 Kr. aarlig.

Herved er naturligvis paa Forhaand skabt en væsentlig Reduktion af de af Ingeniør Rostrup beregnede Anlægsudgifter.

Samtidig indgav vi en Ansøgning til Færøernes Lagting om, at Lagtinget vilde kautionere for en Kassekredit i A/S Føroya Banki, og Lagtinget viste paa samme Maade som Byraadet sin store Interesse for Sagen ved at bevilge Kaution for en Kassekredit paa 10.000 Kr.

Kautionen blev ydet blandt andet paa den Betingelse, at et Udvalg, nedsat af Lagtinget og Byraadet, skulde nedsættes og meget nøje overvaage Driften samt kontrollere og godkende de forskellige Betalinger.

Idet vi absolut kun ønsker Stensavningen og de til denne bevilgede Penge anvendt saa godt som muligt, kunde vi med Glæde hilse Nedsættelsen af et saadant Udvalg, og Udvalget blev herefter nedsat med følgende Medlemmer:

Smedemester Wenzel Petersen, Thorshavn, valgt af Thorshavn Byraad,
Bogholder Johan Schrøter, Thorshavn, valgt af Færøernes Lagting og
Kassærer Heine Hansen, Thorshavn, valgt af Færøernes Lagting.

Dette Udvalg, der selvsagt stadig fungerer, har haft nøje Indsigt med Driften og billiget alle Dispositioner, og Samarbejdet med Udvalget har været det bedste.

Paa Grundlag heraf mener vi, at den paabegyndte Form for Organisationen er god og vil kunne fungere fuldtud tilfredsstillende i Fremtiden.

Det bemærkes særligt, at saavel Smedemester Arge som jeg af de Midler, der er bevilget til Driften, kun kan hæve et Vederlag for de Arbejdstimer, vi har udført i Driften, paa samme Maade som andre.

For at faa fornøden Driftskapital indgav vi yderligere Ansøgning til A/S Føroya Bankis Erhvervsfond, der som rent Tilskud til Arbejdslønnen ved Paabegyndelsen af Driften ydede et Beløb paa 2625 Kr.

Arbejdet maatte selvsagt først og fremmest gaa ud paa at faa manglende Maskindele til Savene, Motorer m. v. indkøbt og opstillet.

Endvidere er der foretaget Prøvesavninger og fremstillet ialt 14 m^3 Raablok til Savning.

Man kunde ikke forvente, at de første Prøvesavninger skulde give et absolut gudt Resultat, idet Savenes Opstilling m. v. først maa kontrolleres.

Dette var heller ikke Tilfældet med vort Forsøg, men Grunden til at de første Prøvesavninger gav et noget daarligere Resultat, var absolut ikke Mangler hverken ved Materialet eller selve Maskinerne.

Efter at man paa Grundlag af de første Prøvesavninger havde foretaget fornødne Rettelser, *har de sidste Prøvesavninger givet et udmærket Resultat.*

Man maa derfor sige, at man nu for første Gang i den færøske Stenindustris meget langvarige Historie er naaet til et Punkt, hvor man kan

paabegynde en virkelig rationel Savning af Plader, naar man blot faar den fornødne Driftskapital.

Det drejer sig ikke mere om Hypoteser med Hensyn til Opstilling af Maskiner og Resultat af Savninger, men man har nu virkelig et klart Grundlag at bygge paa, saaledes at man faktisk ret bestemt kan regne ud, hvorledes en Virksomhed vil kunne forme sig.

Idet man har Hus og Maskiner til en billig Leje, og idet man har indhentet de fornødne Erfaringer, kan Industrien nu paabegyndes med en langt mindre Indsats af Kapital, end hvad man under de tidligere Forsøg har regnet med.

Angaaende Driften i den forløbne Tid kan jeg opstille følgende Driftsoversigt:

Thorshavns Byraad skulde ifølge Tilsagn i Skrivelse af 5 November 1938 udføre Arbejde og købe Maskiner for ialt Kr. 5.695,00, men faktisk har Byraadet afholdt Udgifter ialt	Kr.	7.100,00
I A/S Føroya Banki er opnaaet en Kassekredit ved Kaution fra Laglinget, stor	—	10.000,00
A/S Føroya Bankis Erhvervsfond har ydet som rent Tilskud	—	2.625,00
	Kr.	19.725,00

Der er i Udgifter afholdt følgende:

Forstærket Fundamentet til Hovedakselen og indrettet Kabelgrav	Kr.	1505,00		
Betalt for Indkøb af manglende Maskiner	—	6000,00		
Betalt for Opstilling og Montering af Maskiner samt Fundamenter	—	3046,00		
Omkostninger ved Fremstilling af ca. 14 m³ Raablok til Savningen	—	1600,00		
Betalt for Indkøb af Staalsand og Savklinger til Savningen	—	1700,00		
Arbejdsløn og andre Omkostninger ved Prøvesavningen	—	1375,00		
Den egentlige Savning af et mindre Parti Plader	—	575,00	—	15.801,00
Til Rest disponibelt paa Kassekredit pr 1. Okt. d. A.			Kr.	3.924,00

Efter den forløbne Tid, hvor der altsaa kun er foretaget en lille Savning, stiller Forholdet sig saaledes, at der *bortset fra selve Anlægget, Installationen m. v.* forefindes følgende

Aktiver:

Tilgodehavende for Leverance af 62 m³ raa Plade á 15 Kr.	Kr.	930,00
Tilgodehavende for Salg af Havefliser	—	150,00
Lager af tildannede Raablokke	—	300,00
Lager af delvis brugbare Plader fra Prøvesavningen	—	300,00
Lager af Staalsand og Savblade	—	700,00
	Kr.	2.380,00

Passiver:

Restskyld paa Maskinfele m. v.	Kr.	1.000,00
Skyld til Thorshavns Byraad for Elektricitet	—	1.900,00
Skyld for leverede Savblade	—	600,00
Mindre Debitorer ialt	—	400,00
	Kr.	3.900,00

Som det vil ses, er der i det Beløb, der er disponibelt paa Kassekreditten, saa mange Penge, som kan dække de tilsvarende Kreditorer, og iøvrigt mener jeg, at alle de Beløb, som er anvendt, i høj Grad er anvendt saaledes, at de er kommet det samlede Anlæg tilgode.

Efter de nu indvundne Erfaringer mener jeg, at man temmelig bestemt kan opstille en *Kalkule* over et Aars Drift, og jeg vedlægger en saadan Kalkule som Bilag 5.

Angaaende Afsætningen.

Jeg har Forbindelse med alle de større Firmaer i København, der aftager Stenplader af den Art, som der her er Tale om, *og Erfaringen har vist*, at der allerede før Krigsudbrudet absolut ikke var noget som helst til Hinder for, at man let kunde opnaa en Pris paa *15 Kr.* pr. m².

Jeg kan bestemt udtale, at der hos alle var stor Interesse for det færøske Materiale, og jeg kunde ganske afgjort sælge alle de Plader, der kunde produceres, til en Pris af 15 Kr. pr. m².

De Plader, der er produceret, er solgt til denne Pris, men desværre har vi slet ikke endnu kunnet producere, saaledes at vi har kunnet tilfredsstille Efterspørgslen.

Erfaringen har yderligere vist, at Materialet saaledes som projekteret paa udmærket Maade lader sig save, og at det iøvrigt er smukt og særdeles velegnet til Bygningsbrug, baade udvendig og indvendig.

Jeg vedlægger til Dokumentation som Bilag 6 et Brev fra Firma Kr. Kronstrøm af 2. Oktober d. A., hvori man udtrykkelig udtaler, at de modtagne Plader er tilfredsstillende, ligesom man bestiller flere.

Jeg har endnu ikke været i Forbindelse med Stenhuggermestrene i Provinsen i Danmark, men naturligvis er der ogsaa her et Marked paa samme Maade som i København, saaledes at jeg mener, at Afsætningsmulighederne vil være saa gode, at man vil kunne sælge alt, hvad man blot kan producere.

Jeg mener, at alt, hvad jeg tidligere har anført som Kalkulationer i den forløbne Tid gennem den paabegyndte Drift, maa siges at have faaet sin *Bekræftelse i Erfaringen.*

Iøvrigt skal jeg ogsaa særlig anføre, at naar der tidligere har været Tvivl om, hvorvidt de færøske Arbejdere egnede sig til at udføre det med Stensavningen forbundne Arbejde, og naar det er blevet anført, at man eventuelt kunde faa Vanskeligheder hermed, kan jeg absolut bevidne, at jeg har fundet, at *de færøske Arbejdere udmærket er i Stand til at maale Stensaveriet*, og det er min Overbevisning, at Arbejderne, naar yderligere nogen Øvelse kommer til, fuldtud vil komme til at staa paa Højde med Arbejdere alle andre Steder i Verden.

Der kan derfor absolut ikke i Arbejdsforholdene udledes noget, som taler imod at iværksætte Stensaveriet.

Paa Grundlag af den Drift, som har været i Gang, mener jeg, at man nu kan opstille følgende

Program for Virksomhedens Fortsættelse.

A. Organisationen.

Jeg mener, at den Form, hvorunder Virksomheden foreløbig er blevet drevet, nemlig saaledes, at Smedemester S. Z. Arge og undertegnede er de personligt ansvarlige for Driften under Kontrol af det af Lagtinget og Byraadet nedsatte Udvalg, er en god Form, idet den har vist sig at fungere fuldtud tilfredsstillende.

Da vi nødvendigvis maa have Driftsmidler i Form af Laan fra det offentlige, og da vi iøvrigt kun ønsker Sagens Fremgang, har vi intet som helst imod i enhver Henseende stadig at underkaste os den anførte Kontrol.

Det offentlige faar paa denne Maade enhver Garanti for, at der disponeres forsvarligt over Midlerne, ligesom vor private Fortjeneste absolut kun bliver fornøden Arbejdsløn, saa længe der ikke paa anden Maade er indtjent tilstrækkelig Driftskapital.

B. Anlæggets videre Udbygning.

Selvom man i Øjeblikket er saa vidt, at Savninger kan foregaa, sker dette dog kun under ret primitive Forhold, og det vil være det eneste rigtige, at faa Anlægget noget mere udbygget, særlig da dette kan ske, uden at der kræves nogen særlig stor Kapital hertil, ligesom Udbygningen kan ske efterhaanden.

Naar det hele først viser sig at kunne gaa, og naar Produktionen bliver større og større, vil det selvsagt være lønnende at udbygge Anlægget mere og mere, til man har udbygget Anlægget, saaledes som forudsat i Ingeniør Rostrups Kalkule.

Jeg vedlægger som Bilag 7 en Kalkule over Anskaffelse af Maskiner og Redskaber, som kan finde Sted fra nu, indtil Anlægget er fuldstændig udbygget, saaledes som af Ingeniør Rostrup projekteret.

Prisen paa Nyanskaffelser har jeg beregnet efter Ingeniør Rostrups Kalkule med et Dyrtidstillæg af 40 %.

Som Grundlag for Oversigten har jeg iøvrigt benyttet Ingeniør Rostrups Alternativ med en aarlig Savning paa 3800 Timer med et Aars Produktion af ca. 8500 m² 20 mm Plade, idet jeg anser denne Produktions Størrelse for absolut lønnende, ligesom jeg mener, at der til enhver Tid vil være Afsætningsmuligheder for denne Produktion.

Udviklingen i det hele skulde da være denne:

Første Etappe.

Der arbejdes med Savene, saaledes som Forholdene nu stiller sig, men der foretages følgende Indkøb jfr. Bilag 7:

A 3:	Bygning af Slambrønden	Kr.	200,00
B 1:	Rulleleier m. v. til Hovedaksel og Krumtapper	—	4.000,00
C 1:	2 Sæt Savblade til begge Save anskaffes	—	4.000,00
C 3:	10 Tons Staalsand indkøbes	—	3.600,00
D 2:	Værktøj og Redskaber til Stenbrud anskaffes		3.100,00
F 4:	Vogne til Stenbruddet anskaffes	—	1.000,00
		Kr.	15.900,00

Som det vil ses, drejer det sig her om Arbejder og Anskaffelser til et samlet Beløb anslaaet til 15.900 Kr., men jeg gør dog særlig opmærksom paa, at jeg mener, at Beløbene er anslaaet særdeles rigeligt.

For Eksempel er Rullelejer tidligere tilbudt for 2500 Kr., og naar jeg nu projekterer 4000 Kr., skyldes det, at jeg paa Grund af Prisstigningen vil være paa den sikre Side.

Stenbrydningen skulde iøvrigt foregaa som hidtil i Kommunens Stenbrud.

Der ansøges foreløbig om, at der gennem det offentlige maa tilstaas Virksomheden et Laan paa ..... Kr. 25.000,00
som Driftskapital.

Heraf afholdes de Udgifter, som ovenfor er opstillet til ialt — 15.900,00

Til Rest vil der herefter være ..... Kr. 9.100,00

Jeg henviser yderligere til Bilag 5: Kalkulation over et Aars Drift med Savene, saaledes som denne Drift vil stille sig i denne Etappe.

Som det vil ses af denne Kalkulation, bliver Omkostningerne pr. Savelast ca. 8.796 Kr.

Med en Drtftskapital som ansøgt vil man altsaa have en Kapital til at producere 2—3 Savlaster, hvilket skulde være passende.

Iøvrigt henviser jeg angaaende Virksomhedens Drift i denne første Etappe til den nævnte Kalkulation, hvoraf det fremgaar, at der skulde fremkomme en Bruttoavance paa 41.888 Kr.

Anlægs-, Administrations- og Salgsomkostninger er opgjort til højst at kunne andrage ialt 31.000 Kr., saaledes at der i alle Tilfælde skulde blive en Nettoavance paa 10.888 Kr., efter at alle Udgifter er afholdt.

Jeg gør særlig opmærksom paa, at de til 31.000 Kr. opgjorte Omkostninger absolut er saadanne Udgifter, at en Række af Udgifterne ikke vil fremkomme, hvis Virksomheden ikke kommer til at gaa tilfredsstillende, ligesom Udgifterne er meget rigeligt beregnet.

Kalkulationen er iøvrigt sat op med normale Forhold for Øje, men der kan ikke være Tvivl om, at Regnskabet kun vil stille sig mere gunstigt under de nuværende Forhold.

Naar Produktionen i denne Etappe er indarbejdet, vil det være lønnende at gaa over til

anden Etappe.

Der er fra Produktionen i første Etappe en Del udrangerede Plader, og det vil være naturligt at færdigbearbejde disse til Gulvfliser og lignende. Man indkøber derfor de paa Bilag 7 g anførte Maskiner til Slibning og Udskæring af Gulvfliser m. v.

Naar man paa denne Maade stadig under stud Hensyntagen til Virksomhedens Rentabilitet har oparbejdet en stabil Produktion, kan man gaa over til at indrette Anlægget til

tredje Etappe.

Under denne Etappe er det Meningen, at man udnytter alle Virksomhedens Biprodukter til det yderste, idet der anlægges Knuseværk til Skærvefabrikation og de derunder hørende Produkter, saaledes at man faar udnyttet hver eneste Smule af Virksomhedens Biprodukter.

Samtidig samler man hele Virksomheden paa den Kommunen tilhørende Grund (Skansetrøen), som Lejemaalet omfatter.

Efterhaanden som Virksomheden kan bære det, anskaffer man alle de paa Bilag 7 nævnte Maskiner og Anlæg, og hele Produktionen indrettes saa formaalstjenligt som muligt.

Under tredje Etappe vil man opnaa for det første en billigere Produktion og for det andet en større Fortjeneste ved Udnyttelse af alle Biproduk-

terne, men det er som anført ikke min Mening, at man skal gaa længere frem, end man til enhver Tid er klar over kan betale sig.

Naar jeg nærmere har udviklet foranstaaende, er det derfor kun for at give det fornødne Fremtidsperspektiv for Virksomheden, men ikke for at jeg straks vil ansøge om de store Beløb, som vilde være nødvendige til Indrettelse af Driften i tredje Etappe.

C. Det vil være naturligt at gøre nogle **Bemærkninger om den nuværende Krigssituations Indflydelse paa Virksomheden.**

Jeg maa bestemt hævde, at netop den nuværende Situation bevirker, at der er *særlige Udsigter* til, at Virksomheden kan blive endog særdeles lønnende.

For det første vil Prisen paa alle Byggematerialer og naturligvis herunder Stenplader stige meget betydeligt.

For det andet vil det formentlig faktisk blive umuligt at indføre „Belgisk Granit", og i hvert Fald vil der aldrig kunne blive Tale om nogen Indførsel af „Belgisk Granit" til Priser, der blot tilnærmelsesvis ligger omkring det Beløb paa 10 Kr., som Ingeniør Rostrup i sin Tid regnede med.

For det tredje er det jo saaledes, at valutamæssige Hensyn i ganske særlig Grad gør sig gældende, og saafremt der derfor blot kommer en Produktion i Gang paa Færøerne, kan man formentlig gaa ud fra som givet, at den Valutabesparelse, som let herved vil kunne opnaas, vil blive udnyttet, saaledes at der ikke bliver givet Valuta af Betydning til udenlandsk Materiale.

Foranstaaende Momenter bevirker, at man, selvom Produktionsomkostningerne ogsaa stiger noget, kan regne med, at Stigningen af Indtægten i betydelig Grad vil overgaa en eventuel Stigning i Produktionsudgifter, saaledes at Virksomheden netop under de nuværende Forhold har særlige Betingelser.

Herimod kan man ikke indvende, at man ikke kan starte en Produktion baseret paa forhaandenværende Tilstande, thi der er jo ikke Tale om at binde nogen stor Kapital, som baseres paa de nuværende Tilstande, men derimod alene at skaffe en Drift i Gang, som straks vil kunne betale sig, og som i det allervæsentligste er baseret paa de allerede foreliggende Anlæg.

Efter i foranstaaende at have gjort Rede for mit Syn paa Stensagen vil det ses, at jeg ubetinget mener, at den af Smedemester S. Z. Arge og mig paabegyndte Virksomhed bør udvikles og støttes.

Jeg er personlig villig til at lægge al min Arbejdskraft til Udvikling af Sagen, ligesom jeg som nævnt er indforstaaet med kun at faa den fornødne Løn for det Arbejde, der til enhver Tid bliver udført. Jeg mener, at jeg har alle Forudsætninger for at kunne lede Virksomheden tilfredsstillende, ligesom jeg har de bedste Forudsætninger for at kunne afsætte Produkterne gennem mine Forbindelser i København.

D. **Finansieringen.**

Imidlertid er H. S. Z. Arge og jeg ikke selv i Besiddelse af yderligere Kapital, og saafremt vi skal kunne fortsætte paa sund Basis, er det derfor nødvendig, at vi hermed

ansøger om en fornøden Støtte gennem det offentlige.

I Henhold til foranstaaende mener vi, at en yderligere Driftskapital paa 25.000 Kr. vil være nødvendig, og vi tillader os derfor hermed at andrage om, at Lagtingets Erhvervsudvalg paa Grundlag af nærværende Udvikling vil foretage det videre fornødne for at søge at fremskaffe en Driftskapital som anført.

Personlig kan vi ikke tilbyde anden Sikkerhed end den Sikkerhed,

der ligger i, at det af Lagtinget og Byraadet nedsatte Kontroludvalg fører nøje Indseende med Virksomhedens Drift og fører den nøjeste Kontrol med Virksomhedens Regnskabsvæsen og med alle Udbetalinger.

Vi er villige til at underkaste os alt, hvad man i denne Henseende maatte forlange af os, ligesom vi naturligvis er villige til i saa vidt Omfang, som det kan lade sig gøre, at give Sikkerhed i de Aktiver, som maatte blive anskaffet.

Vi kunde tænke os, at Thorshavns Byraad af Interesse for Sagen muligvis vil gaa med til, at der til Sikkerhed for saadant Driftslaan gives Pant i Byraadets Aktiver, men herom maa man naturligvis eventuelt forhandle med Byraadet.

Vi er indforstaaet med, at det som Betingelse for Ydelsen af et Driftslaan yderligere fastsættes, at alt Overskud af Virksomheden foreløbig skal anvendes til Udbygning af Virksomheden efter det nævnte Kontroludvalgs Bestemmelser.

Vi haaber i Henhold til foranstaaende, at Lagtingets Erhvervsudvalg snarest vil tage Sagen op og søge at fremskaffe den fornødne Kapital, idet vi mener, at det er af Betydning, at den paabegyndte Drift snarest bliver fortsat uden Standsning.

Det har utvivlsomt gennem Aarene paa Færøerne, saavel hos Befolkningen som hos Myndighederne, været et levende Ønske at faa gjort et virkeligt Forsøg paa en Stenindustri, og dette Ønske er formentlig stadig ligge levende. Forsøget kan nu gøres ved Hjælp af Driftsmidler, der i Forhold til, hvad man tidligere har regnet med, er meget smaa. Hvis Forsøget ikke gøres, vil der nu foreligge Driftsmidler, der maa henligge uproduktive og til ingen Nytte.

Idet der fra færøsk Side saaledes som tidligere anført allerede er vist Sagen den største Interesse og Støtte, haaber vi, at den samme Interesse og Støtte stadig maa blive Virksomheden til Del, ligesom vi haaber, at Lagtingets Erhvervsudvalg eventuelt gennem Regeringen vil kunne skaffe den fornødne Kapital, idet Regeringen jo ogsaa stadig har vist Sagen stor Interesse.

Vi henstiller i Henhold til foranstaaende saa indtrængende som muligt, at vor Ansøgning maa blive taget til Følge, og at Sagen bliver fremmet saa hurtigt, som det maatte være muligt.

Resumé.

Den færøske Basalt er særdeles velegnet til Bygningsbrug.

Det Hus og de Save, der forefindes, er ogsaa velegnede.

Allerede efter Ingeniør Rostrups Undersøgelse burde Stenindustrien efter min Mening være igangsat, *idet Erfaringen har vist*, at man let dengang kunde opnaa 15 Kr. pr. m^2.

Gennem det nu foretagne Forsøg har Erfaringen yderligere godtgjort, at Stenindustrien bør sættes i Gang.

Netop under de nuværende Forhold er der særlig gode Muligheder for en lønnende Virksomhed.

Industrien bør udvikles sundt og langsomt, saaledes at man ikke begynder med store Anlæg, før Industrien selv har tjent til de store Anlæg. Til Videreførelse af det nuværende Anlæg er en Driftskapital paa 25.000 Kr. nødvendig, hvorfor man ansøger om, at denne Kapital man blive skaffet tilveje ved Laan fra det offentlige, og man anmoder om Lagtingets Medvirken hertil.

Thorshavn, den 1. November 1939.

Tiltrædes. (sign.) *Lars Larsen.*

(sign.) *S. Z. Arge.*

Bilag 8.

Mulighederne for en færösk Fragtfart.

Naar Talen er om at forsøge et Fremstød for en udvidet færøsk Sofart, kan det have sin Interesse at se lidt paa, hvordan Betingelserne er for Sofart i vore Nabolande. Jeg har foran mig liggende „Skibsfartsberetning for 1938", udgivet af Dansk Dampskibsrederiforening, og i denne er der indgaaende og interessant gjort Rede for de Arbejdskaar, de danske Skibe i det sidste Aar har haft at arbejde under. En Sammenligning med vor Sejlads er dog ikke mulig, da vi endnu ikke har gjort Begyndelsen, men det kan være en Vejledning for hvad Fragtmarkedet byder dem, der deltager i denne Konkurrence.

For at skabe et Erhverv — i dette Tilfælde Sejlads med Lastskibe — kræves, at mange forskellige Faktorer samvirker, og i hvert Fald er to Hovedfaktorer nødvendige:

1) Skibsbesætningen; interesserede og vel uddannede Sømænd fra „apprentice" til Kaptajn og dygtige og interesserede Mænd til at forestaa Driften og Administrationen i Land.
2) Skibe og Penge til at holde Driften i Gang.

Det er i første Omgang det store Antal af færøske Sømænd i Kofardifarten, som jeg synes maa være et stort Aktiv for os. Men et virkeligt, indtægtgivende Erhverv for Færøerne bliver det først, naar vi selv kan faa Skibe til Sejladsen. Begyndelsen maa nok være beskeden, men det maa være os en kær Pligt at søge Udveje for, at vore Sømænd maa faa Skibe at sejle med, saa snart det kan lade sig gøre. Ellers bliver Grundlaget for deres Arbejde ude i Verden altfor usikkert og økonomisk ikke saa stor en Indtægt for Landet, som det burde være.

Hvordan skal nu Begyndelsen gøres? Det maa vel her som altid være med det, som ligger nærmest for — Sejlads med Last til og fra Færøerne. — En Oversigt over hvilken Tonnage der er nødvendig for at tilfredsstille dette Behov, kan her være paa sin Plads.

Under Forudsætning af, at Ruteskibene til Danmark og England klarer Transporten af de almindelige Forbrugsartikler, Kolonialvarer m. v. — Stykgodsfarten — bliver det Transporten af de kvantitativt store Varegruppor, der bliver Tale om, f. Eks. Salt, Kul, Olie og Fisk. Der bruges under de nuværende Forhold aarligt ca. 15—20.000 tons Salt paa Færøerne. Kulimporten beløber sig aarlig til ca. 15.000 tons. Dette Behov kan dog variere stærkt, afhængigt af, hvor vanskeligt det vil være at fremskaffe udenlandske Kul til en rimelig Pris. Sætter man en Trawlers normale aarlige Kulforbrug til 1000 tons, vil 10 Trawlere kræve en Kulindførsel paa 10.000 tons. Imidlertid vil Trawlere, der arbejder paa Fangstfelterne ved Bjørneøen og Svalbard erfaringsmæssigt direkte kunne indtage Forsyninger til ca. det halve af Forbruget. Trawlere, der lander deres Fangst af Isfisk direkte i England, kan ligeledes selv indtage Bunkerkul tilstrækkeligt til den overvejende Del af Forbruget. Bunkerkul-Forsyninger i større Stil til Trawlere vil saaledes kun være nødvendige, naar disse har Station i færøske Havne og arbejder ved Færøerne, Island og Grønland. Men en samlet Kulindførsel til Husholdnings- og Skibsbrug paa 15—20.000 tons vil vist ikke være for højt anslaaet.

Til Olietransporten kræves der Tankskibe, der er Specialfartøjer, og som Regel chartret af de store Oliefirmaer. Der kan formentlig først paa et senere Tidspunkt blive Tale om Anskaffelse af et eller flere Fartøjer af den Art.

Endelig er der Tonnagebehovet til Fisketransporten, hertil kræves i Øjebliket ca. 20.000 tons Skibsrum aarligt. Efter dette skulde det aarlige

Tonnagebehov til Transport af Salt, Kul og Fisk være ca. 50.000 tons. Det næste Spørgsmaal er derefter, hvor mange og hvor store Skibe der udkræves til denne Sejlads.

Størsteparten af Salt indkøbes fra Spanien og Middelhavshavne, og det er ogsaa til disse Havne, at Hovedmængden af Salt- og Klipfiskeeksporten foregaar. En Rundtur med Fiskelast for nedgaaende og Salt for opgaaende vil derfor let kunne praktiseres. For Skibe med Kulladninger maa der som Regel paaregnes, at Nedrejsen bliver i Ballast.

I Sommer var 3 c. 2000 tons Dampere beskæftiget i ca. 2½ Maaneder med Sejlads paa Grønland, nemlig Indlastning af Salt i Middelhavshavn ca. 1. Juli. Lasten suppleredes i færøsk Havn med Proviant og Olieforsyninger ca. 15. Juli. Udlosning og Lastning fra færøske Fiskerskibe i Grønland fra 1. til ca. 20. Aug. Hjemrejsen og Sejlads til Middelhavshavn varer til ca. 15. September.

Spørges der nu, om 3 saadanne Skibe vil kunne finde Beskæftigelse ved Transport til og fra Færøerne hele Aaret, da vil dette kunne besvares bekræftende, i Fald disse Skibe er alene om Kul-, Salt- og Fisketransporten og yderligere tager en Del af Fragten af Tømmer og Bygningsartikler samt eventuelt en opvoksende Steneksport.

Det er imidlertid ikke Meningen, at Sejladsen paa Færøerne skal monopoliseres, og det harmonerer daarligt med Skibsfartens internationale Karakter. Skibsfarten maa for at kunne udfolde sig frit paaregne, at Fragtmarkedet i saa høj Grad som muligt er frit. Det er heller ikke Tanken med disse Overvejelser at søge at arbejde for, at færøske Skibe skal have Eneret til at besørge Sejladsen paa Færøerne. Ingenlunde; men som et søfarende Folk med Fiskeri som Hovederhverv, maa vi have naturlige og gode Betingelser for at optage Konkurrencen, først i den hjemlige Sejlads, der har Tilknytning til Fiskerierhvervet.

Et praktisk Forslag til Etablering af færøsk Fragtsejlads med egne Skibe maa naturligst fremkomme fra Skibsfartens Udøvere, og i den Henseende vil det være rimeligt at tage Initiativet paa lignende Maade, som det er gjort af Rederе i vore Naboland, Danmark og Norge. Tager man nu Sigte paa det Fragtmarked, der ovenfor er skitseret, da vil det efter min Mening være formaalstjenligt, at anskaffe 1, 2 elle 3 Dampere af Størrelsen ca. 1000 tons d. w. og ca. 2000 tons d. w. Skibe der er indrettet til „Trampfart" og f. Eks. vel anvendelige til de nævnte Ladninger samt Stykgods. Disse Skibe vil da ogsaa kunne finde Anvendelse i det frie Marked.

Hvorledes er Mulighederne for Beskæftigelse og Fortjeneste? Vi kan gøre det Tankeeksperiment, at det er muligt at indkøbe et Skib paa ca. 1000 tons og et Skib paa ca. 2000 tons. Normalt vil der kunne disponeres saadan, at de er beskæftiget hele Aaret.

I den før omtalte Skibsfartsberetning findes bl. a. en Tabel over Priser ved Skibssalg i 1938. F. Eks.:

1 norsk Lastbaad paa 840 t. d. w. bygg. 1919.
Pris 140.000 n. Kr. ca. 8 Pd. Sterling 8 sh. pr. t. d. w.

1 britisk Lastbaad paa 2200 t. d. w. bygg. 1913.
Pris 15000 Pd. Strl. ca. 7 Pd. Strl. pr. t. d. w.

Priserne varierer stærkt efter Alder og Indretning. Større Baade er billigere pr. t. d. w., men et Skib i Størrelsesklassen 1000 2000 t., den i vor Fart mest anvendte Størrelse, maa paaregnes at koste 8 til 10 Pd. Strl. pr. t. d. w. for Skibe, der er 15 til 20 Aar gamle. I ældre dansk Skib paa 457 t. d. w. byggot i 1890 indkøbtes til Færøerne i 1938 for 44.000 d. Kr. ca. 4 Pd. Sterling 6 sh. pr. t. d. w.

I 1938 indsejlede en dansk Tonnage paa 800.000 t. d. w. en Bruttofragt paa 140 Mill. Kr., altsaa 175 Kr. pr. t. d. w. pr. Aar. En 1000 tons Baad skulde saaledes kunne indtjene ca. 175.000 Kr. aarlig.

Driftsudgifterne, herunder Udgifter til Kul, Olie, Hyre, Reparationer, Provlant og Havneudgifter var — stadig efter den danske Statistik — 73 % af Bruttofangsten. Resten 27 % var til Afskrivning paa Skibene, Reserver, Renter, Administration og Udbytte. Det gennemsnitlige Udbytte var i 1938 7 % af Aktiekapitalen og 4 % i Gennemsnit fra de sidste 17 Aar.

De to Skibe paa ialt 3000 t. d. w. kunde saaledes have Mulighed for at tilføre det færøske Samfund en Bruttoindtægt paa ca. 500.000 Kr., og regner vi Udgifterne til Hyre, Administration og Havneudgifter m. v., der hovedsagelig maa blive paa færøske Hænder, til 25 % af Bruttoindtægten, da bliver der en direkte Arbejdsfortjeneste paa ca. 125.000 Kr. aarlig. Beskæftigelse bliver der i Skibe og Administration til ca. 45 Mand, men indirekte til langt flere Hænder.

Hvordan Tanken kan føres ud i Livet, skal jeg ikke her nærmere omtale. Et Aktieselskab i Samarbejde med Skipafelagið „Føroyar" er dog en naturlig Tanke, da dette Selskab formentlig er i Besiddelse af en større Administrationskapacitet end nødvendig til Administration af „Tjaldur".

Dog mener jeg, at Selskabet med Lastskibe bør arbejde og disponere selvstændigt, og først gælder det om at finde de Mænd, der med Interesse vil arbejde for Tankens Realisation, og i allerførste Række maa der arbejdes for, at Driften nationaløkonomisk bliver af Værdi for Færøerne.

Under de nuværende usikre Forhold vil, som før nævnt, Virkeliggørelsen møde store Vanskeligheder, men naar Arbejdet lægges an med det nationaløkonomiske Moment for Øje, da vil en udvidet færøsk Søfart have Mulighed for at tilføre det færøske Samfund reelle Værdier.

Nordby, Fanø, den. 26. Oktbr. 1939.

D. J. Joensen.

Bilag 9.

Plan for Udførsel af fersk Fisk.

Da fersk Fisk i denne Tid kan indføres frit paa Markederne i Storbritannien o. a. og da der kan regnes med, at Færøerne faar en Kvota, der staar i Forhold til den nuværende betydelige Import til Storbritannien, hvis Kvota-Systemet genindføres efter Krigens Afslutning, er efter Udvalgets Mening Tidspunktet nu inde til at optage Spørgsmaalet om *en samlet Plan for Udførsel af fersk Fisk fra Færøerne.*

Hvis der her paa Øerne bliver opført *store Kole- og Frysehuse,* der kan opbevare 500 Kasser à 60 kg hvert f. Eks. i 8 Pladser, og *mindre Kole- og Frysehuse,* der kan opbevare 250 Kasser à 60 kg hvert f. Eks. i 20 Pladser, vil der ialt her paa Øerne kunne opbevares ca. 9000 Kasser eller 540 Tons af fersk Baadefisk i Is, ligesom Agnsild vil være lettere tilgængelig end hidtil. Dette vil kunne danne Basis for et betydeligt Hjemmefiskeri med Eksport for Øje. Samtidig vil der være skabt Mulighed for at opbevare Kød og andre Fødevarer paa en langt bedre Maade end hidtil.

Fra Norge foregaar der som bekendt en betydelig Eksport af fersk Fisk til Udlandet. De Skibe, der sejler i Hurtigruten Finmarken—Bergen, har alle store Kølerum til Transport af fersk Fisk, som afhentes paa de forskel-

lige Anløbspladser, og her findes der saa Kølehuse til Fiskens Opbevaring efter et noget lignende System som skitseret foran.

Der blev for nogle Aar siden af den norske Regering nedsat en Kommission til Behandling bl. a. af hele Ferskfisk-Spørgsmaalet. I Kommissionsbetænkningen fremhæves, at der i Norge er Brug for 3 Slags Opbevaringsrum for fersk Fisk:

1) *Anlæg ude ved Kysten* for Konservering (Afkøling f. Eks. ved Isning og tildels Frysning) og eventuelt en kortvarig Lagring.

2) *Ferskfiskslager eller Magasiner* i Trafikcentrerne for Lagring af Fisken i den Tid, Produktionen er større end Behovet (inden- og udenlandsk).

3) *Fiskehaller i Omsætnings-Centrene*, hvorfra Fordelingen til Detaillisterne kan finde Sted.

I Betænkningen foreslaas, at der paa de mindre Fiskepladser tilvejebringes:

a) Kølerum for fersk Fisk,
b) Kølerum for Agnsild,
c) Islager, som er i Stand til at disponere over den nødvendige Is til lav Pris.

Til Fremme af Udførelsen af fersk Fisk fra Færøerne anser Udvalget det for nødvendigt, at der opføres større Fryse- og Køleanlæg i:

Klaksvig, Fuglefjord, Skaalefjord, Vestmanhavn, Vaagø, Thorshavn, Sandø, Tveraa (er opført), Vaag.

De mindre Fryse- og Køleanlæg bør opføres paa Pladser, hvortra der foregaar Baadfiskeri af Betydning, efterhaanden som der fremkommer Andragender om saadanne Anlæg. Der er som anført opført et større Fryse- og Køleanlæg i Tveraa (Isvirki). I Klaksvig og Vaag er der opført Kølo- og Fryschuse, og et saadant er under Opførelse i Thorshavn, men disse tre sidstnævnte Anlæg vil ikke være tilstrækkelige til Dækning af Forbruget under en regelmæssig Udførsel af fersk Fisk fra Færøerne til Udlandet.

Til Supplering af de nævnte *større* Anlæg bør der opføres *mindre* Fryse- og Køleanlæg paa de Pladser, hvor der drives Hjemmefiskeri af nogen Betydning. Der vil herved være tilvejebrugt et godt Grundlag for en systematisk Udførsel af fersk Fisk fra Færøerne, ligesom Agnspørgsmaalet ikke vil komme til at volde ligende Vanskeligheder som hidtil.

Hvad angaar Transporten af Fisken til Markederne, da kan denne foregaa som hidtil ved Indkøb fra færøske Fartøjer, eller ved Transportfartøjer, der arbejder sammen med eller lejes af Indehaverne af Fryse- og Kølehuse.

Planen bør gennemføres paa den Maade, at der af Fiskeribanken ydes Laan paa 65 % og af Statskassen Tilskud paa 25 % af Anlægssummen. De Privatpersoner, Sammenslutninger eller Andelsselskaber, der ønsker at opføre Fryse- og Kølehuse paa de forskellige Steder, vil saaledes selv kun have at tilvejebringe 10 % og Driftskapitalen.

Der er efter den gældende Laane-Lovgivning allerede Adgang til Ydelse af Laan til Fryse- og Kølehuse, men det har i den sidste Tid ikke været helt let at opnaa saadanne Laan. Andragender om Laan til Fryse- og Kølehuse i Klaksvig, Thorshavn og Vaag er saaledes ikke blevet imødekommet. Der har i den sidste Tid været saa stor Efterspørgsel efter Is her paa Øerne, at Produktionen vanskeligt har kunnet dække Forbruget.

I Henhold til foranstaaende indgaar Udvalget til Regeringen med Andragende om, at der til Anlæg af Fryse- og Kølehuse af Fiskeribanken og Staten ydes Laan og Tilskud af 90 % af Anlægsomkostningerne.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Fiskeribanken ydes Laan paa 65 % og af Statskassen Tilskud paa 25 % til Opførelse af Køle- og Frysehuse paa Færøerne.

Bilag 10.

Udvalgsbetænkning ang. Norðoya Ísvirki.

Sagen angaaende Oprettelse af et Isværk med Frysoanlæg i Klaksvig, stiftet under Navnet P/f Norðoya Ísvirki, har været til Behandling i Lagtinget i Samlingerne 1937 og 1938.

I 1937 vedtog Tinget saalydende Forslag:

1. Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der ydes et Tilskud fra Statskassen paa 25.000 Kr. til P/f Norðoya Ísvirki (A/S Norderøernes Isværk).
2. Lagtinget anbefaler overfor Kongeriget Danmarks Fiskeribank, at der ydes P/f Norðoya Ísvirki mest muligt Laan til Anlæg og Drift.
3. Tinget giver P/f Norðoya Ísvirki Tilsagn om et Laan paa 10.000 Kr. at udbetale, naar de nye Indtægtslove er gennemført, og under Forudsætning af, at der ydes Tilskud fra Statskassen og Laan fra Fiskeribanken til Selskabet.

De nærmere Betingelser for Laanet fastsættes til den Tid.

Sagen var som nævnt ogsaa til Behandling i Tinget i Samlingen 1938, og havde Bestyrelsen for Aktieselskabet for at lette Gennemførelsen af Projektet reduceret Anlægget saaledes, at dette nu kunde opføres for en Anlægssum af ca. 60.000 Kr.

Sagen har været forelagt Ministeriet, som har udtalt, at Staten under de foreliggende Omstændigheder ikke kan yde Tilskud til et saadant Anlæg, ligesom Fiskeribanken heller ikke mener at kunne give Tilsagn om Laan.

Atter i Aar har Lagtingsmændene S. P. Zachariasen og O. F. Joensen, der begge er Medlemmer af Bestyrelsen for P/f Norðoya Ísvirki, forelagt Spørgsmaalet for Tinget ved Skrivelse af 27. f. M.

Henvendelsen motiveres med, at Forholdene i den sidste Tid har ændret sig ganske væsentligt, idet Kvotabestemmelserne paa det engelske Marked med Hensyn til Ferskfisk nu er ophævet, og Mulighederne for Salg af Ferskfisk fra Færøerne til England derfor er langt større, end de har været. Men for at man herfra kan være leveringsdygtig, er det absolut nødvendigt, at der paa Færøerne etableres Lagerrum for afkølet Fisk, ligesom Isproduktionen maa sættes betydeligt op. Andragerne pointerer, at Bestyrelsen ikke mener at kunne nøjes med mindre Værk end det af A/S „Atlas" i 1937 projekterede Is- og Køleanlæg (cfr. vedlagte Tegning og Beskrivelse) og er gaaet bort fra det reducerede Anlæg, der var til Behandling i Lagtingssamlingen 1938.

Udvalget, der har faaet Sagen til Behandling, udtaler følgende:

P/f Norðoya Ísvirki er anmeldt og angives at være indregistreret i

Aktieselskabs-Registret. Der er tegnet en Aktiekapital paa 20.000 Kr., bl. a. saaledes, at en forholdsvis mindre Del skal ydes i Arbejde ved Anlægets eventuelle Opførelse; ca. 5000 Kr. er indbetalt kontant. Klaksvig Kommune leverer Selskabet Grundstykke gratis.

Udvalget kan tiltræde og yderligere understrege Andragernes Udtalelse om, at Etableringen af flere saadanne Is- og Køleanlæg vil være aldeles nødvendig, hvis man i Fremtiden skal blive i Stand til at udnytte de forhaandenværende Muligheder med Hensyn til Salg af Ferskfisk. Som en Illustration af de nævnte nuværende Forhold kan nævnes, at det var Meningen, at vor Trawlerflaade, der bestaar af 10 Fartøjer, i Løbet af denne Maaned efter sluttet Saltfiskeri skulde fortsætte med at fiske Ferskfisk. Vi har ialt 4 Isværker med en samlet Kapacitet paa ca. 15 Tons Is pr. Døgn. Forbruget af Is pr. Tur for hver Trawler sættes til 60 Tons. Vor Trawlerflaades samlede Forbrug af Is for en enkelt Tur bliver saaledes ca. 600 Tons. Naar den samlede Isproduktion paa Færøerne udgør ca. 15 Tons pr. Døgn, skal der saaledes hengaa ca. 40 Døgn til Forsyning alene af Trawlerflaaden bortset fra alt andet Forbrug.

Naar et Flertal af vore Trawlere midlertidigt har maattet lægge op, saa har bl. a. den ringe Isproduktion her paa Øerne været en medvirkende Aarsag dertil. At der herved er paaført vort i Forvejen vanskeligt stillede Fiskerierhverv betydelige Tab, er det vel overflødigt at nævne. Hertil kommer, at der i de sidste Aar er oparbejdet et nyt Erhverv paa Færøerne, nemlig Sølv- og Blaarævaavlen, som ved Siden af Fiskerierhvervet stiller ikke uvæsentlige Krav til vor hjemlige Isproduktion til Bevarelse af Kød o. a. som Foder til Rævene, navnlig om Vinteren.

Af det anførte ses, at Kravet om Opførelse af nye Is- og Køleanlæg paa Færøerne er vel begrundet, ligesom det kan anføres, at den norske Stat yder direkte Tilskud til Opførelse af Isværker i Norge.

Da Udvalget er vidende om, at hele dette Spørgsmaal er Genstand for en almindelig Behandling i et andet Lagtingsudvalg, der eventuelt vil fremsætte Forslag om en samlet rationel Plan for alle Øerne, en Plan, der bl. a. vil foreslaa Oprettelse af et Isværk og Køleanlæg i Klaksvig, skal man afholde sig fra at fremsætte Forslag i nærværende Sag til en samlet Plan for alle Øerne. Der findes ganske vist i Forvejen et Isværk i Klaksvig med en Kapacitet paa ca. 3 Tons pr. Døgn, men hele Udvalget er enigt i at anbefale, at det bliver det foreliggende Projekt fra P/f Norðoya Ísvirki, der kommer til Udførelse, naar Planen skal realiseres.

Forslag.

Under Hensyn til det i Betænkningen anførte, skal man anbefale det foreliggende Andragende fra P/f Norðoya Ísvirki angaaende Opførelse af et Isværk og Fryseanlæg i Klaksvig.

Iøvrigt henvises til Lagtingets Vedtagelse i 1937 vedrørende denne Sag.

Lagtingets Budgetudvalg, Thorshavn den 21. Oktober 1939.

Bilag 11.

Køleanlæg i Thorshavn.

I December 1938 indsendte Fiskevrager *Johs. Hansen*, Thorshavn, Andragende til Fiskeribanken om et Laan paa 50.000 Kr. til et Køleanlæg i Thorshavn. Dette Andragende blev ikke imødekommet af Fiskeribanken under Henvisning til, at Banken havde givet Tilsagn om Laan til et andet Kølehus i Thorshavn. Dette Køleanlæg er nu under Opførelse. Saaledes som Forholdene har udviklet sig, vil det være paakrævet, at der findes to Køleanlæg i Thorshavn, og Udvalget har derfor foran fremsat Forslag om, at Andragendet fra Johs. Hansen nu imødekommes. Der maa regnes med et Tillæg i Overslags-Prisen.

Det Andragendet medfølgende Overslag var saalydende:

I 1937 blev der brugt godt 500 Tons Is. I Aar er der brugt 700 Tons Is til Frysning af Hvalkød og Sild. Desuden vil der kunne paaregnes at sælge 150—200 Tons Is til Fiskeskibe og ca. 200 Tons til de Baade, der driver Ferskfisk-Fiskeri ved Island. Der vil saaledes kunne regnes med en samlet aarlig Afsætning af ca. 1000 Tons Is.

Da en stor Del af Isen hidtil er anvendt til Frysning af Hvalkød, vil det være hensigtsmæssigt at indrette Kølehuset saaledes, at Kødet kan fryses direkte uden at anvende Is som Mellemled. Man kan derefter regne, at der aarlig kan afsættes 500 Tons Is, fryses og opbevares 300 Tons Hvalkød for Eksport, fryses og opbevares ca. 20 Tons Hvalkød for Hjemmemarkedet, endvidere kan der fryses ca. 10000 Stk. Fugle, 2 Tons Lammekroppe, opbevares ca. 50 Tons Helleflynder og anden Fisk, samt ca. 25 Tons Oksekød for Købmændene.

Det vil derefter være passende at indrette et Køleanlæg saaledes:

1 Rum for Fremstilling af Is,
1 Rum for Lager af 60 Tons Is,
1 Rum for Lager af ca. 100 Tons Hvalkød og Sild,
1 Rum for Frysning af Hvalkød og Sild,
1 Rum for Opbevaring af Helleflynder o. l.

Til dette Formaal tænkes erhvervet en Ejendom i 3 Etager, Ejendommens Grundareal er ca. 15×12 m, idet Bygningen dog er lidt smallere i den ene Ende og de to øverste Etager lidt længere end den nederste. Kølerummene tænkes indrettet i mellemste Etage, Maskinerianlægget anbringes i nederste Etage, hvor det tager ca. $^1/_3$ af Rummet, derved bliver de $^2/_3$ af denne Etage disponibel for Arbejdet med Fisk og lignende, og hele øverste Etage bliver disponibel for andet Formaal.

Anlægets Kapacitet tænkes at være 3 Tons Klar-Is pr. 20 Timer og samtlige Rum afkølede, eller Frysning af 3 Tons Hvalkød og samtlige Rum afkølede paa de varmeste Dage. En normal Dag gør Anlægets Kapacitet en Del større.

Ovennævnte Ydelse vil kunne præsteres med det i Tilbud fra Atlas nævnte Anlæg med den Ændring, at der anvendes Dieselmotor i Stedet for Elektromotor, ved at køre 20 Timer daglig i 250 Dage om Aaret.

Som Drivkraft tænkes anvendt en 30 HK Bukh Dieselmotor, Kompressoren kræver ca. 15 HK. Hjælpemaskinen ca. 5 HK. Kølemaskinen sælges saa stor, at Anlæget eventuelt senere kan udvides til at fremstille 5 Tons Is i Døgnet.

Udgifterne til Anskaffelsen kommer herefter til at se saaledes ud:

Indkøb af Ejendom	25.000,00	Kr.
Selve Kølemaskinanlæget med Spiraler m. m. f. o. B.	27.500,00	—
30 HK. Bukh Motor 5000. Fundament, Aksler, Lejer og Ramme 1200	6.200,00	—
Fragt 1200, Transport 500, Havneafgift 200	1.900,00	—
Vandpumpe, Iskunser, Rør	700,00	—
Montering 2000, Materialer til samme 300	2.300,00	—
Isolation og Beklædning 7400. Paasætning 500	7.900,00	
Dynamo, Elektrisk Lys, Beslag o. l.	1.200,00	—
Andre Arbejder, Gulv, Afløb, Skillevæg o. l.	2.000,00	—
Uforudsete Udgifter	300,00	—
ialt	75.000,00	Kr.

Driftsregnskabet vil antages at komme til at se ud som vist nedenfor, idet der regnes med at alt skal forrentes med 5 % p. A. og afdrages I Løbet af 10 Aar for Maskinerianlægget (37000) og i Løbet af 15 Aar for Bygningen (38000). Ydelserne er beregnet som værende lige store i den Tid Afviklingen varer.

Anslaaet Indkomster.

500 Tons Is à 18,00 Kr.	9.000,00	Kr.
300 — Hvalkød à 60,00 at fryse for Eksport	18.000,00	—
20 — Hvalkød at fryse og opbevare for Hjemmemarkedet à 100,00	2.000,00	—
50 — Helleflynder og anden Fisk at opbevare	5.000,00	
10.000 Stk. Fugle at fryse og opbevare à 10 Øre	1.000,00	
2 Tons Lammekroppe à 100,00	200,00	—
25 — Oksekød at opbevare à 50,00	1.250,00	—
25 — Agnsild at fryse og opbevare 100,00	2.500,00	—
	38.950,00	Kr.

Anslaaet Udgifter.

Renter 5 % p. A. og Afdrag af Bygningen i 15 Aar 37.500	3.750,00	Kr.
Renter 5 % p. A. og Afdrag af Maskinanlæg i 10 Aar 375,00	4.875,00	—
Brændselsolie 20 HK. i 250 Dage à 20 Timer 0,18 kg à 16	2.880,00	—
Smøreolie og Ammoniak	500,00	—
Reparation og Vedligeholdelse af Maskineri	500,00	—
— — — Bygning og Redskab	500,00	—
Arbejdsløn og Administration af Køleanlæg	4.500,00	—
Arbejdshjælp og Transport af Hvalkød og Fisk o. l.	4.000,00	—
Skat og Forsikring	1.000,00	—
Forskellige uforudsete Udgifter	2.500,00	—
Disponibelt	13.945,00	—
	38.950,00	Kr.

Bilag 12.

Lagtingets Vedtagelse i Sagen ang. Ind- og Udførsel af Fisk (Sag Nr. X-1/1939).

1) Regeringen anmodes om at udvirke, at der ved Salg af Fisk fra Færøerne for 1940 kan afsættes til de primære Markeder (Spanien, Italien og Grækenland) et Kvantum Klipfisk og Saltfisk, svarende til ca. 35.000 Tons Saltfisk.
2) Lagtinget indstiller, at Lov Nr. 195 af 15. Maj 1939 om Tillæg til Lov Nr. 337 af 22. December 1937 om Ind- og Udførsel af Fisk fornyes for Aaret 1940 i den for 1939 gældende Form.
3) Skulde Kvota for det under Pkt. 1 anførte Kvantum ikke opnaas, indstiller Lagtinget til Regeringen, at det fastsættes ved Bekendtgørelse, der vil blive udstedt i Henhold til den fornyede Lov, at Fisk, fanget med Haandsnøre, Langline, Garn og Trawl, afsættes paa de primære Markeder i Forhold til hver enkelt Driftsmetodes Bruttofangst.
4) Regeringen anmodes om at udvirke, at der af Staten ydes Tilskud til det Kvantum Haandsnøre- og Langlinefisk, der efter de i Pkt. 3 anførte Regler ikke kan afsættes paa de primære Markeder, svarende til den Prisdifference, der saaledes maatte fremkomme.
5) Det under Pkt. 4 nævnte Tilskud er betinget af, at vedkommende Fartøjs Ejer eller Reder dokumenterer ved Aflæggelse af Driftsregnskab efter en nærmere bestemt Norm, at der foreligger Driftsunderskud, og at vedkommende Kutter ikke har opnaaet et Minimumskvantum Fisk, hvilken Minimumsgrænse fastsættes for hver enkelt Størrelse og Type Kuttere.
6) Fiskerinævnet for Færøerne gennemgaar, behandler og bedømmer de under Pkt. 5 nævnte Forhold og foretager Indstilling til Ministeriet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Almindelig Oversigt	2—11
Afsnit I. Fiskerlet	12—25
Forslag Side 24—25	
Afsnit II. Landbruget	25—27
Forslag Side 26—27	
Afsnit III. Haandværk og Industri	27—33
Forslag Side 32—33	
Afsnit IV. Minedrift	33—35
Forslag Side 35	
Afsnit V. Financiering og Realkredit	35—36
Forslag Side 36	
Afsnit VI. Skibsfart og Samfærdsel	36—37
Forslag Side 37	
Afsnit VII. Telefon- og Telegrafforbindelsen	37—38
Forslag Side 38	
Afsnit VIII. Elektricitet	38—39
Afsnit IX. Storhvalfangst, Fuglefangst, Pelsdyravl	39
Forslag Side 39	
Afsluttende Bemærkninger	39—40

Bilag:

Bilag	1.	Fiskeriet	41—43
—	2.	Landbruget	43—49
—	3.	Fuglefangsten	50—51
—	4.	Storhvalfangsten	52—56
—	5.	Elektricitetssagen	56—59
—	6.	Industri og Haandværk	60—66
—	7.	Stenindustrien	66—76
—	8.	Mulighederne for en færøsk Fragtfart	76—79
—	9.	Plan for Udførsel af fersk Fisk	79—81
—	10.	Udvalgsbetænkning ang. Norðoya Ísvirki	81—82
—	11.	Køleanlæg i Thorshavn	83—84
—	12.	Lagtingets Vedtagelse i Sagen ang. Ind- og Udførsel af Fisk	85

A/S. „Føroyar Ambtstidende"'s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Amtsfondsálikningin fyri 1940.

Søknar kommuna	Fólkatal	Skattainntøka		Eftir skattainntøkuni 1/2		Eftir samtykt løgtingsins 1/2		Tilsamans	
		Kr.	øyr.	Kr.	øyr.	Kr.	øyr.	Kr.	øyr.
Fugloyar	241	67085	00	366	00	384	00	750	00
Svínoyar	230	48500	00	265	00	385	00	650	00
Viðoyar	483	98650	00	539	00	761	00	1300	00
Klakksvíkar	1804	614200	00	3353	00	4147	00	7500	00
Kunoyar	197	44577	00	243	00	257	00	500	00
Mikladals	139	42751	00	233	00	267	00	500	00
Húsa	176	56933	00	311	00	339	00	650	00
Oyndarfjarðar	400	82423	00	450	00	500	00	950	00
Fuglafjarðar	902	323455	00	1776	00	2024	00	3800	00
Lorvíkar	443	133875	00	731	00	169	00	900	00
Gøtu	584	166271	00	908	00	1092	00	2000	00
Nes	1438	391165	00	2136	00	2164	00	4300	00
Sjóar	1000	326481	00	1783	00	1517	00	3300	00
Eiðis	933	170800	00	933	00	967	00	1900	00
Funnings	434	93800	00	513	00	537	00	1050	00
Haldórsvíkar	427	138500	00	757	00	793	00	1550	00
Saksunar	42	14804	00	81	00	169	00	250	00
Hvalvíkar	452	117309	00	642	00	758	00	1400	00
Kollafjarðar	439	85500	00	467	00	483	00	950	00
Kvívíkar	494	113880	00	622	00	778	00	1400	00
Vestmanna	884	312720	00	1718	00	1582	00	3300	00
Kaldbaks	118	29660	00	162	00	238	00	400	00
Havnar uttanb.	322	115327	00	639	00	861	00	1500	00
Kirkjubøar	114	32705	00	179	00	321	00	500	00
Hestoyar	131	23850	00	131	00	169	00	300	00
Nólsoyar	258	67950	00	371	00	579	00	950	00
Sandavágs	570	157055	00	868	00	1032	00	1900	00
Miðvágs	666	133596	00	730	00	720	00	1450	00
Sørvágs	755	184380	00	1017	00	1283	00	2300	00
Biggjar	113	34675	00	190	00	210	00	400	00
Mykines	144	44950	00	246	00	154	00	400	00
Sands	645	180135	00	994	00	1306	00	2300	00
Skopunar	376	87056	00	476	00	124	00	600	00
Skálavíkar	217	48242	00	264	00	286	00	550	00
Húsavíkar	240	48920	00	268	00	282	00	550	00
Skúvoyar	168	45000	00	246	00	104	00	350	00
Hvalbiar	819	168553	00	921	00	929	00	1850	00
Froðbiar	1939	723739	00	3951	00	3549	00	7500	00
Fámjins	228	52116	00	285	00	315	00	600	00
Hovs	209	37166	00	203	00	297	00	500	00
Porkeris	436	74828	00	409	00	491	00	900	00
Vágs	1406	482600	00	2645	00	3355	00	6000	00
Sunnbiar	775	180092	00	984	00	1016	00	2000	00
Tórshavnar	3440	2746550	00	14994	00	12306	00	27300	00
	26231	9142824	00	50000	00	50000	00	100000	00

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. VIII—2/1939: Vegir, smærri havnir og størri lendingar.

I Overenskomsten, som blev indgaaet mellem Regeringen og Repræsentanter for Færøernes Lagting den 3. September 1938, hvilken som Helhed er blevet godkendt af Tinget i den ordinære Tingsamling 1938, udtales der med Hensyn til Ordningen vedrørende Vej- og Havnearbejder, at det i hvert Fald kan paaregnes, at der fra Statens Side vil blive ydet en Bevilling paa 100.000 Kr. aarlig i 2 Aar til nævnte Formaal efter den nugældende Finansplansperiodes Udløb.

Iøvrigt vil specielle Sager herom være at forelægge og gennemføre, efterhaanden som de trænger sig paa og der kan skaffes Bevillinger af Statskassen.

Med Hensyn til saadanne Arbejder, hvoraf Staten skulde betale en fastsat Andel, hvilke Arbejder ikke kommer til Udførelse inden den nugældende Finansplansperiodes Udløb, vil de hertil nødvendige Beløb holdes rede fra Statens Side.

Endvidere skal der ifølge Overenskomsten paa Lagtingets Budget regnes med et aarligt Beløb paa 100.000 Kr. til Arbejder ved Anlæg af nye Veje og Havne (større Landingssteder og Baadehavne).

Ifølge Oversigt, udarbejdet af Lagtingskontoret, over resterende Vejarbejder, som ikke er synede, godkendte og udbetalte, stammende fra den nugældende Finansplan, viser det sig, at der pr. 1. September 1939 resterer et Beløb paa Kr. 585.035, og ifølge samme Oversigt anslaar man, at nævnte Beløb vil gaa ned til Kr. 261.000 pr. 1. April 1940.

Som allerede nævnt staar Bevillingerne til de resterende Arbejder ifølge den nye Finansordning stadig ved Magt ogsaa efter 1. April 1940.

I Lagtingskontorets Skrivelse af 1. September d. A. henledes Opmærsomheden paa, at hvis der fra Kommunernes Side regnes med et aarligt Beløb til Veje, Landingssteder og smaa Baadehavne, svarende til det aarlige Tilskud fra Stat og Lagting i 2 paa hinanden følgende Aar, vil der for dette Tidsrum kunne disponeres over 600.000 Kr. som nye Bevillinger.

Udvalget har hertil at bemærke, at man, for saa vidt man skulde

bestemme sig for en saadan Fordeling, derved kommer til at paalægge Kommunerne en forholdsvis større Andel af Anlægsudgifterne end hidtil, navnlig hvad angaar Baadehavne. Efter at have taget alle Forhold i Betragtning, har Udvalget ment det rigtigst at foreslaa, at man gennemsnitlig regner med, at Kommunernes Andel bliver 1/4 af den samlede Anlægssum, hvorefter der i 2 Aar skulde kunne disponeres over ca. 533.000 Kr.

Hvad angaar Fordelingen mellem Syslerne er der vel forskellige Opfattelser indenfor Udvalget, idet der i de forskellige Sysler foreligger saa store Projekter til Udførelse af Veje, Landingssteder og Baadehavne, at kun en lille Brøkdel heraf vil kunne komme til Udførelse indenfor den her omtalte Toaarsperiode. Dette Forhold vil navnlig gøre sig gældende i Østerø Syssel, hvor der foreligger udarbejdede Projekter til alene Landingssteder og Baadehavne til et samlet Beløb af 184.480 Kr. Men for at Udvalget saa vidt muligt skal kunne fremkomme med en fælles Indstilling vedrørende Fordelingen mellem Syslerne, er man enedes om følgende Forslag:

Norderøernes Syssel	.....	76.000 Kr.
Østerø —	.....	143.000 »
Strømø —	.....	88.000 »
Vaagø —	.....	53.000 »
Sandø —	.....	39.000 »
Suderø —	.....	134.000 »
	ialt....	533.000 Kr.

Man vil heraf se, at man hovedsagelig har ladet Folketallet være vejledende for Fordelingen, bortset fra Tórshavn, idet Udvalget har ment, at man bør tage et vist Hensyn til de ved den nugældende Finansplans Udløb resterende Arbejder. I Tilknytning hertil skal bemærkes, at af de førnævnte resterende Beløb, som staar tilbage pr. 1. Septbr. 1939, hidrører et Beløb paa 226.876 Kr. fra det bevilgede Tilskud til «Oyggjarvegin».

Vedrørende Spørgsmaalet «Oyggjarvegurin» har Udvalget ført forskellige Forhandlinger med de interesserede Kommuner, hvilke Forhandlinger er resulteret i, at Kollefjord, Kalbak og Tórshavn udenbys Sognes Kommuner i Skrivelse til Udvalget, dateret henholdsvis 14., 15. og 16. Oktober, har meddelt, at de ikke vil paatage sig nogen Forpligtelse vedrørende «Oyggjarvegurin» hverken med Hensyn til Anlæg eller Vedligeholdelse af nævnte Vejanlæg.

I Skrivelse af 31. Oktober 1939 har Thorshavns Byraad meddelt Udvalget, at Raadet har vedtaget at udføre hele Vejanlægget «Oyggjarvegur» i Fortsættelse af den nu anlagte Vejstrækning fra Tórshavn, dog saaledes at man forpligter sig til kun at udføre 2 km om Aaret. Fuldførelsen af Vejanlægget vil herefter komme til at tage ca. 8 Aar. Endvidere fremhæves i samme Skrivelse, at man paatager sig Arbejdet paa den Betingelse, at det udføres om Sommeren, og at kun Skatteborgere i Tórshavn Kommune deltager i Arbejdet med Undtagelse af Kaldbaksmænd, som faar Lov til at arbejde paa Vejstrækningen indenfor Kalbak Kommune.

Udvalget har herefter ment det rigtigst, at det bevilgede Beløb til «Oyggjarvegin» staar ved Magt, og at Tórshavn Kommune sørger for Anlæggets Udførelse. Det bevilgede Tilskud til Arbejdet udbetales til Tórshavn Kommune, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Med Hensyn til Bemærkningen om, at kun tórshavnske Borgere faar Lov til at deltage i Arbejdet paa «Oyggjarvegurin», skal Udvalget anføre, at man

ikke anser det for rigtigt paa Forhaand at nægte Kollefjord og Tórhavn udenbys Sogns Arbejdere at fortsætte med Vejarbejdet, forsaavidt de vil paatage sig dette for det fra Stat og Lagting bevilgede Tilskud. Derimod mener man ikke, at eventuelle Arbejdere fra disse Kommuner har Krav paa at arbejde under samme Betingelser som tórshavnske Borgere.

Med Hensyn til Fordelingen mellem Kommunerne indenfor hvert Syssel kan i al Almindelighed bemærkes, at man ikke kan tilraade, at de Pengebeløb, der staar til Raadighed indenfor den heromhandlede Toaarsperiode, bliver anvendt til Paabegyndelse af større Vej- og Havneanlæg, men at man saavidt muligt bør bestræbe sig for at fuldføre allerede paabegyndte Vejanlæg, der kan betragtes som Hovedveje, og iøvrigt at fortsætte med Bygningen af Veje, der kan blive til Fremme for Opdyrkningen (Opdyrkningsveje).

Hvad angaar Landingssteder og Baadehavne, vil det blive meget vanskeligt at fuldføre blot en Del af de foreliggende Projekter i Løbet af de to Aar. Man har derfor ment det rigtigst at skitsere en Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne og derefter fremsætte Forslag om, hvilket Beløb der skal kunne anvendes de to første Aar, saaledes som vedføjede Oversigt udviser.

Man er klar over, at de foreliggende Overslag vedrørende ovennævnte Projekter ikke kommer til at holde Stik grundet paa den nu indtraadte Dyrtid. Det kan derfor tænkes, at de allerfleste Kommuner vil vægre sig ved at paabegynde saadanne Anlæg. Udvalget vil derfor foreslaa, at de Beløb, der bevilges Kommunerne til Anlæg af Landingssteder og Baadehavne, efter Forhandling mellem vedkommende Forstanderskaber og Landsnevndin skal kunne anvendes til allerede ansøgte Vejanlæg og i enkelte Tilfælde omvendt, men set inden for den Trang, der maatte være til saadanne Anlæg i vedkommende Kommune. Dette Forslag fremsættes i Betragtning af, at man er indforstaaet med, at den nu indtraadte Dyrtid kan komme til at bevirke, at der fra Befolkningens Side kan fremkomme Krav om Arbejdsforanstaltninger til Imødegaaelse af Dyrtiden.

Endvidere skal bemærkes, at man med Hensyn til Vejanlæggene dels skal fremsætte Forslag om Bevilling til nærmere bestemte Vejanlæg i Kommunerne, og dels stiller Kommunen et Beløb til Disposition, dog saaledes, at det overlades til Landsnevndin at føre Forhandlinger med Forstanderskaberne for hver enkelt Kommune om, til hvilke Vejanlæg indenfor vedkommende Kommune Pengene skal anvendes. Den endelige Afgørelse træffes af Landsnevndin.

Efter at have drøftet Spørgsmaalet om, hvor stor Kommunernes Andel af Tilskuddet skal være til henholdsvis Veje (herunder Hoveveje), Landingssteder og Baadehavne, er man efter Omstændighederne enedes om at foreslaa, at Kommunernes Andel for den heromhandlede Toaarsperiode fastsættes til ¼ af Anlægssummen, samme Andel gældende for saavel Veje (Hovedveje og Opdyrkningsveje) som Landingssteder og Baadehavne.

Ved Drøftelsen af Finansordningen under Forhandlingerne i København saavel som i Lagtinget er det blevet fremhævet, at Ordningen er indgaaet med særligt Henblik paa at lette Kommunernes økonomiske Byrder, og man har i Tilslutning til denne Tanke ment det rigtigst og hensigtsmæssigt ikke at fastsætte Kommunernes Andel i Udgifterne til de heromhandlede Anlæg for højt, saa meget mere som de foreliggende Projekters Overslagssum, baade hvad angaar Veje saavelsom Landingssteder og Baadehavne, ikke er projekterede med det stadig voksende Pristal for Øje.

I Henhold til det foran anførte baade hvad angaar allerede paabegyndte Hovedveje og Opdyrkningsveje samt Anlæg af Landingssteder

og Baadehavne, bliver det nødvendigt, at der fra Statens Side bevilges et lignende aarligt Beløb til disse Formaal for Tidsrummet 1942/43—1943/44—1944/45 som for 1940/41—1941/42.

Med Hensyn til de enkelte Vejanlæg og Landingssteder i de Forskellige Sysler skal bemærkes:

De bevilgede Beløb for Toaarsperioden 1940/41—1941/42 til Landingssteder hvilke kun udgør en Del af Overslagssummen, tænkes som en foreløbig Bevilling, medens Restbeløbene tænkes bevilget i Løbet af de følgende 3 Aar til Fuldførelse af Anlæggene. Man har endvidere tænkt, at det muligvis lader sig gøre at udføre enkelte af Anlæggene efterhaanden som de nødvendige Bevillinger kan skaffes til Veje. Den tekniske Side af Sagen ordnes efter Forhandling mellem vedkommende Forstanderskab og Landsnevndin med Lagtingsingeniørens Bistand.

Hvad angaar de foreslaaede Bevillinger til de enkelte Vejanlæg, er der i Forslaget for de fleste Kommuners Vedkommende bemærket, paa hvilket Sted i Bygden Tilskudet skal anvendes. De Beløb, der er stillet Kommunerne til Disposition, anvendes til Vejanlæg efter Forhandling mellem vedkommende Forstanderskaber og Landsnevndin. Det bemærkes med Hensyn til Beløbet, der er stillet Andefjord Sogns Kommune til Disposition til Anlæg af Veje, at 840 Kr. udbetales for allerede udført Vejarbejde. Restbeløbet 3160 Kr. bevilges til Fuldførelse af 400 m Vej til Laksá og Vej til Kajanlægget.

Vedrørende den i Finansperioden 1935—1940 paabegyndte Vej Porkere—Hove skal bemærkes, at denne Vejstrækning bliver længere end fra først af projekteret, grundet paa, at Vejen efter det første Projekt vilde blive for stejl paa en Strækning fra Porkere og nordefter. Man har derfor været nødt til at omlægge Vejen, hvorefter den bliver ca. 800 m længere end oprindelig projekteret og Anlægssummen vil som Følge heraf blive højere end fra først af beregnet.

Man skal henstille, at dette Forhold bliver taget med i Betragtning næste Gang der bliver bevilget Tilskud til Anlæg af Veje, samt at Lagtingskontoret fremskaffer Oplysninger om, hvor stor Merudgiften til Vejanlægget vil blive paa Grund af Omprojekteringen. Forøvrigt har den nuværende Forstanderskabsformand i Porkere oplyst for Udvalgets Formand, at Indbyggerne i Porkere vil fortsætte med Bygningen af Vejanlægget, og at der føres Forhandling med Forstanderskabet i Hove om at foranledige at Indbyggere i Hove vil deltage i Arbejdet til Vejens Fuldførelse.

Hvad angaar Bevillingen 7000 Kr. til Hvalvik, foreslaas denne anvendt til ny Anlægsbro i Stedet for den nuværende, der næppe kan istandsættes. Overslag og Detailprojekt vil af Lagtingsingeniøren blive fremsendt.

Anlægsbroen i Tórsvik vil sandsynligvis blive anlagt i Toftum. Detailprojektet vil blive fremsendt af Lagtingsingeniøren.

I Langesand, Kollefjord, agtes Anlægget bygget paa samme Plads, hvor D. D. P. A.s Bro er anlagt, og som nu er erhvervet af Kollefjord Kommune.

Bevillingen 7000 Kr. til Kvivík vil blive anvendt til Bortsprængning og Flytning af Stenmateriale i Havnebassinet. Denne Udvidelse muliggør Anvendelse af en Sandsuger til Oprensning af Sand og Grus, hvorved en fuldstændig Tilsanding af det inden for Dæknolen værende Bassin undgaas.

For Sandø Syssel skal bemærkes:

Skaalevig. Det overlades til Forstanderskabet i Samraad med Landsnevndin at bestemme om man foreløbig vil indskrænke sig til for Landingspladsens Vedkommende at udføre et Arbejde svarende til en Pris af 7000 Kr. eller fortsætte gennem 5 Aar som her skitseret.

Husevig Sogn. Skarvanes Klyvar udføres, og skulde de anførte 6000 Kr. være rigeligt benyttes Resten til Fortsættelse af Vejen hen mod Stóravatn, Husevig og Dal som angivet, henholdsvis Ryggjatroð og Vejen op fra Dal i Forbindelse med Vejen suðuri á fjøllum som Maal.

Sand. 2400 Kr. anvendes til Opkørsel fra det under Arbejde værende Havneanlæg og Udbedring af Vejen fra Havnen ind til Bygden. 5600 Kr. anvendes til Fortsættelse af Vejen mod Skarvanes. Ovennævnte Veje udstikkes og vurderes af Ingeniør Fonsdal.

Skopen. I Hamarin i Skopen (Sand--Skopenvejen) projekteres en Vigeplads og Udvidelse af Vejen samme Sted til en Værdi af 500 Kr. 4000 Kr. anvendes til Fortsættelse af Vejen Hellisvað og mulig andre Steder. Ved Havnen laves en Plads for Baade for at sikre disse for Brænding. Til dette Formaal anvendes 2000 Kr.

Skuø. De bevilgede 4000 Kr. anvendes til Vej til den ny Kirke og Restbeløbet til Vej «yvir undir Hamri». Inden Arbejdet paabegyndes, vil der af Lagtingsingeniøren blive udarbejdet Plan og Overslag.

Ingen af Anlæggene (Veje, Landingssteder og Baadehavne) maa paabegyndes forinden Forhandling har fundet Sted med Landsnevndin.

Under Henvisning til foranstaaende skal Udvalget fremsætte følgende

Forslag.

I 2 Finansaar fra 1. April 1940 til 1. April 1942 ydes der Bevilling til Anlæg af Veje, Landingssteder og Baadehavne:

I.	a) Norderøernes Syssel	76.000	Kr.
	b) Østerø Syssel	143.000	—
	c) Strømø	88.000	—
	d) Vaagø —	53.000	—
	e) Sandø —	39.000	—
	f) Suderø —	134.000	—

II. (Jfr. vedhæftede specificerede Forslag vedrørende Fordelingen indenfor hvert Syssel.)

III. Fuldførelsen af «Oyggjarvegnum» overdrages til Thorshavn Kommune i Overensstemmelse med det i Betænkningen anførte. Dog tillades det Arbejdere i de tidligere interesserede Kommuner efter Forhandling med Thorshavn Byraad at fortsætte med Arbejdet paa «Oyggjarvegin», forsaavidt de vil paatage sig dette for det fra Stat og Lagting bevilgede Tilskud.

IV. Tilskud, der ifølge foranstaaende Forslag er bevilget til Landingssteder, kan, for saa vidt Forholdene maatte tale derfor, anvendes til Anlæg af Veje efter Forhandling mellem Landsnevndin og vedkommende Forstanderskab. Paa samme Betingelser kan i enkelte Tilfælde Vejtilskud benyttes som Supplement til bevilgede Tilskud til Anlæg af Landingssteder, for saa vidt der maatte fremkomme Ønske herom. Den endelige Afgørelse træffes af Landsnevndin forsaavidt Lagtinget ikke er samlet.

V. Vedrørende Tilskud, der ifølge foranstaaende Forslag er stillet Kommunerne til Disposition uden dog at være henlagt til Anlæg af nærmere bestemte Veje, kan Landsnevndin efter Forhandling

med vedkommende Forstanderskab træffe Bestemmelse om, til hvilke bestemte Vejstrækninger de bevilgede Beløb kan anvendes.

VI. Kommunernes Andel i Tilskudet til henholdsvis Veje (Hovedveje, Biveje og Opdyrkningsveje), Landingssteder og Baadehavne fastsættes til 1/4 af Anlægssummen for den heromhandlede Toaarsperiode.

VII. Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om,
at der paa Finansloven optages en Bevilling, svarende til Resten af Statstilskudet, bevilget for Finansplansperioden 1935/36 til 1939/40,
at der paa Finansloven optages en Bevilling paa 100.000 Kr. aarlig for Finansaarene 1940/41–1941/42 i Henhold til Overenskomsten af 3. September 1938,
at Ministeriet overlader til Amtmanden at anvise Forskud paa Statens Bevilling, efterhaanden som Arbejderne skrider frem.

VIII. Tinget andrager Regeringen om, at der af Statskassen bevilges et aarligt Tilskud paa 100.000 Kr. for Finansaarene 1942/43–1943/44–1944/45 til Fuldførelse af paabegyndte Veje, Landingssteder og Baadehavne, samt Fortsættelse af Bygning af Veje til Opdyrkningens Fremme.

IX. Saafremt der ved den endelige Detailprojektering maatte indvindes nogen Besparelse ved de paagældende Beløb, vil en saadan være at anvende indenfor det paagældende Syssel. Skulde noget af de paatænkte Anlæg ikke komme til Udførelse paa Grund af, at vedkommende Kommuner ikke maatte ønske at paatage sig Udførelsen eller Vedligeholdelsespligten, bemyndiges Landsnevndin til at anvende de derved disponible Beløb til andre Anlæg i samme Syssel.

X. Kommunerne skal uden Udgift for Lagtinget stille til Raadighed de til Anlæggenes Udførelse nødvendige Arealer samt alt Vejmateriale, der findes inden for Kommunens Grænser.

XI. Hovedreglen er, at Vejarbejderne foregaar om Vinteren; men i de Tilfælde det drejer sig om Veje, som ifølge deres Beliggenhed vanskelig kan udføres som Vinterarbejde, kan der for disses Vedkommende gives Dispensation af Landsnevndin efter Forhandling med Vejstyret og Lagtingsingeniøren til at lade disse udføre i Sommertiden.

XII. Landsnevndin foranlediget, at der af Lagtingsingeniøren udarbejdes et Kort over Øernes Vejnet, der viser de allerede færdigbyggede samt projekterede og andre paatænkte Vejanlæg.

Lagtinget, den 17. November 1939.

A. Samuelsen. *J. Rasmussen.* *Hans Iversen.* *J. Kallsoy.*

J. J. Simonsen. *J. P. Davidsen.* *J. H. Danbjørg.*

Tilskud til Veje, mindre Havne og Landingspladser.

I. Norderøernes Syssel.

Veje i Tidsrummet 1940/41—1941/42.

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41-41/42
			Kr.	Kr.	Kr.
Fugloy ...	Hattarvik.	Beløbene stilles til Disposition i Henhold til det i Betænkningen anførte	2 000		
	Kirkju ...		2 000	4 000	4 000
Svínoy ...	Svínoy ...	Ligeledes	5 000	5 000	5 000
Viðareiði .	Viðareiði .	Til Fuldførelse af Vejanlægget Viðareiði—Leitið	26 000		
	Hvannasd.	Vejanlæg efter Forstanderskabets Indstilling	2 000		
	Norðtoftir, Depli ...., Norðdepli, Fossá	Ligeledes	3 000		
	Múli	Ligeledes	1 000	32 000	32 000
Klakksvík	Klakksvík.	Beløbene stilles til Disposition i Henhold til det i Betænkningen anførte	14 000		
	Árnafjørð.		2 000	16 000	16 000
Kunoy ...	Haraldssd.	Ligeledes	1 000		
	Kunoy ...	Ligeledes	3 000	4 000	4 000
Húsar	Syðradal ..	Ligeledes	5 000	5 000	5 000
	Húsar				
Mikladal .	Mikladal .	Ligeledes	3 000	3 000	3 000
	Trøllanes .				
		At overføre...	69 000		

Bygd	Skitseret 5-Aarsplan for Landingspladser og Baadehavne					Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/41—41/42	Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/43—44/45	Ialt Tilskud for Femaarsperioden	Tilsk. Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsr. 1940/41—41/42
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
							Overført...		69 000
Kunoy	3 500	3 500				7 000			7 000
									76 000

II. Østerø Syssel.

Veje i Tidsrummet 1940/41–1941/42.

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41-1941/42
			Kr.	Kr.	Kr.
Eiði	Eiði	Fortsættelse af Opdyrkningsvej nordur i Fløur	7 000		
	Norðskála	Fortsættelse af Vejen fra rættargarðinum niðan á Tippið	2 000		
	Oyrabakki	Stikvej fra Hovedvejen ned til Stranden til den paatænkte Anlægsbro	700		
	Oyri	Fortsættelse fra Hovedvejen og Syd efter	1 200	10 900	10 900
Oyndafjarðar ...	Oyndafj. .	Til forskellige Veje (se Betænkningen)	4 000		
	Elduvík ..	Vej fra Bygden gennem Indmarken til «Alvheyg»	2 533	6 533	6 533
Funnings .	Funnings .	Fortsættelse af Vejen Funning—Húsarætt	8 000		
	Gjógv	Fortsættelse af Vejen Gjógv—Funning	12 000	20 000	20 000
Fuglafjarð.	Fuglafirði .	Fortsættelse af Indmarksvej	8 000		
	Hellurnar .	Fortsættelse af Vej mellem Hellurnar og Laksá	3 000	11 000	11 000
Lorvíkar . .	Lorvík ...	Fortsættelse af Vej «út á Vík». Eventuelle Restbeløb anvendes til andre Vejanlæg	5 725	5 725	5 725
Gøtu	Gøtu	Til Fortsættelse af Indmarksveje i Norðragøtu, Gøtugjógv og Syðrugøtu	7 316	7 316	7 316
Nes	Lamba ...	Vej fra Bygden «út í Kass»	2 391		
	Glyvrar ..	Stikveje, fra Hovedvejen ned til Stranden, til Meinhard Jacobsens Bro (for allerede udført Arbejde)	1 000		
		Napolen Jacobsens Bro ...	1 000		
	Toftir	Stikveje, Hovedvejen—Toftagjógv	1 500		
		Hovedvejen—Oyrarnar ...	2 500	8 391	8 391
Sjóar	Strendur . .	Opdyrkningsveje, til Disposition for Strendur og Skála	11 835		
	Skála				
	Selatrað ..	Opdyrkningsvej	2 000		
	Morskran.	Opdyrkningsvej	2 500		
	Skálafirði .	Opdyrkningsvej	1 500	17 835	17 835
			At overføre ...		87 700

Bygd	Skitseret 5-Aarsplan for Landingssteder og Baadehavne					Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/41—41/42	Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/43—44/45	Tal: Tilskud for Femaarsperioden	Tilsk. Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsr. 1940/41—41/42
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
							Overført...		87 700
Eiði	3 500	3 500	12 000	12 000	12 000	7 000	36 000	43 000	7 000
Svínáir			1 500	1 500	1 500		4 500	4 500	
Oyri			1 000	1 000	1 000		3 000	3 000	
Oyrabakka.....			1 610	1 610	1 610		4 830	4 830	
Norðskáli			1 750				1 750	1 750	
Funning	1 900	1 900	3 000	3 000	3 000	3 800	9 000	12 800	3 800
Gjógv	1 350	1 350	1 200	1 200	1 200	2 700	3 600	6 300	2 700
Oyndafirði	3 000	3 000	5 350			6 000	5 350	11 350	6 000
Lervík	3 500	3 500	5 500	5 500	5 500	7 000	16 500	23 500	7 000
Rituvík	6 250	6 250	6 000	6 000	6 000	12 500	18 000	30 500	12 500
Toftir	7 150	7 150	6 000	6 000	6 000	14 300	18 000	32 300	14 300
Søldafirði.....	1 000	1 000	2 000	1 825	1 825	2 000	5 650	7 650	2 000
Morskranes			3 000	2 000	2 000		7 000	7 000	
Skálafirði.....			3 000	2 500	2 500		8 000	8 000	
								143 000	

III. Streymoyar sýsla.

Veje i Tidsrummet 1940/41—1941/42.

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41-41/42
			Kr.	Kr.	Kr.
Halldórsv.	Halldórsv.	Fortsættelse af Vejen fra Bygden mod Syd (300 m)	6 525		
	Tjørnuvík.	Fortsættelse af Vejen mod Syd (300 m).....	3 600		
	Langasand.	Vej gennem Indm. (150 m)	1 125		
	Saksun ...	Forbindelsesv. m. Hovedv. mod O. J. Poulsens Hus	840	12 090	12 090
Kollafjørð	N. í Sundi.	Forbindelsesvej m. Hovedvejen (350 m.)	3 120		
	Signabø ..	Rest af Vej, der forbinder de længst mod Syd beliggende Huse med Vejen Oytareingir—Signabø ..	600	3 720	3 720
Kvívík ...	Stykkið ..	Fortsættelse af Opdyrkningsvej i Retning «yvir á Heygar»	2 000		
	Leynum ..	Vej i Tilslutning til Hovedvejen gennem Indmarken mod Syd	2 500		
	Válið	Fuldførelse af Vej fra Hovedvejen og til Kommunens Kaj og Lagerhus «úti í Nesi»	940	5 440	5 440
			At overføre...		21 250

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41-41/42
			Kr.	Kr.	Kr.
			Overført...		21 250
Vestmn...	Vestmn...	Beløbet er til Disposition for Vestmanna Kommunes Forstanderskab at bestemme efter Forhandling med Landsnevndin, hvilke Vejstrækninger maatte anses for mest paakrævede at komme til Udførelse	20 000	20 000	20 000
Hest	Hest	Fortsættelse og Fuldførelse af Opdyrkningsvej mod Syd	5 250	5 250	5 250
Kalbak ...	Kalbak ...	Vej til Høgadalsá. Del af projekteret Vej	3 500	3 500	3 500
Tórshavn uttanbýar	Argir	Opdyrkningsvej gennem Trøer ud mod Havnadal	2 000	2 000	2 000
Kirkjubø .	Velbastað .	Til Udvidelse af 2 Vejsving, a) ved Nedkørsel til Velbastað oven for Bygden, b) samt i selve Indmarken ned mod Stranden.	2 000	2 000	2 000
			At overføre...		54 000

Bygd	Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne					Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/41—41/42	Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/43—44/45	Ialt Tilskud for Femaarsperioden	Tilsk. Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsr. 1940/41—41/42
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
							Overført...		54 000
Hvalvík	3 500	3 500				7 000			7 000
Tórsvík	3 000	3 000				6 000			6 000
Langasandi (Kollafj.)..	4 000	4 000				8 000			8 000
Kvívík	3 500	3 500				7 000			7 000
Nólsoy.....	3 000	3 000	2 000	2 000	1 000	6 000	5 000	11 000	6 000
Hestoy.....			5 000	5 500	5 000		15 500	15 500	
									88 000

IV. Vaagø Syssel.

Veje i Tidsrummet 1940/41—1941/42.

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41-41/42
			Kr.	Kr.	Kr.
Bø	Bø	Anvendes til Vejbygning efter Forstanderskabets Indstilling	2 000	2 000	2 000
Sandavåg .	Slættanes .	Anvendes til Opdyrkningsvej efter Forstanderskabets Indstilling	2 000	2 000	2 000
Miðvåg ..	Miðvåg ..	Af det bevilgede Tilskud anvendes efter Lagtingsingeniørens Skøn et Beløb til den nødvendigste Restaurering af Molehovedet. Det eventuelle Restbeløb anvendes til Vejanlægget «í Eggjatrønni» efter Forstanderskabets Indstilling	5 100	5 100	5 100
			At overføre...		9 100

Bygd	Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne					Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/41—41/42	Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/43—44/45	Ialt Tilskud for Femaarsperioden	Tilsk. Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsr. 1940/41—41/42
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
							Overført...		9 100
Sandavágur	17 000	17 000	17 000			34 000	17 000	51 000	34 000
Sørvágur	2 000	2 000	3 000			4 000	3 000	7 000	4 000
Gásadalur	950	950				1 900			1 900
Mikines	2 000	2 000	2 000			4 000	2 000	6 000	4 000
									53 000

V. Sandø Syssel.

Veje i Tidsrummet 1940/41—1941/41.

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41-1941/42
			Kr.	Kr.	Kr.
Húsavík	Skarvanes	Vejstrækning Skarvanes—Klyvar	6 000		
	Dal	Fortsættelse af Vej «Niðan úr Dali»	3 800		
	Húsavík	Vejen Ryggjatrøð	1 200	11 000	11 000
Sand	Sandi	Vejen til Landingsstedet «úti i Støð»	2 400		
		Vejen Sand—Skarvanes	5 600	8 000	8 000
Skálavík	Skálavík		2 500	2 500	2 500
Skopun	Skopun	Vej «til Traðirnar»	4 000		
		Holdeplads «í Hamrinum» (Sand—Skopen Vejen)	500	4 500	4 500
Skúvoy	Skúvoy	Vejen til Kirken og «Yvir undir Hamri»	4 000	4 000	4 000
			At overføre		30 000

Bygd	Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne					Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/41—41/42	Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/43—44/45	Ialt Tilskud for Femaarsperioden	Tilsk. Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsr. 1940/41—41/42
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
								Overført	30 000
Skálavík	3 500	3 500	5 000	5 000	4 000	7 000	14 000	21 000	7 000
Skopun	1 000	1 000				2 000			2 000
									39 000

VI. Suderø Syssel.

Veje i Tidsrummet 1940/41–1941/42.

Kommune	Bygd	Sted i Bygden	Tilskudets Størrelse til Bygden	Tilskudets Størrelse til Kommunen	Tilskudets Størrelse til Veje og Landingssteder i Tidsrummet 1940/41–41/42
			Kr.	Kr.	Kr.
Sumbø ...	Sumbø ..	Pollavegurin	2 000		
		Hargavegurin	5 950		
	Akrar—Lopra ..	Akrar—Loprarvegurin ...	2 000		
	Víkarb. ..	Fortrinsvis Vejen til Landingsstedet	1 300	11 250	11 250
Vág	Vág	Fortrinsvis til Vejen «eftir Sandinum», Opdyrkningsveje efter Indstilling fra Kommunen	29 000		
	Nes.....	Vej til Landingsstedet ...	2 000	31 000	31 000
Hov	Hov	Benyttes af Forstanderskabet efter Forhandling med Landsnevndin	4 000	4 000	4 000
Froðbiar..	Ørðavík ..	Vej til Halvdanstrød.....	640		
	Trongisv.	Opdyrkningsvej	5 350		
	Tvøroyri .	Fortsættelse af Vejen mod Sygehuset, Vejen op langs med Kommunens Trø (Bókbindaratrøðin). Vejen gennem Kanada og udefter	30 000		
	Froðbæ ..	Fortrinsvis Vejene nord efter fra Vejen «á Hamri» ind efter Brekkunum og Steinkross efter Forstanderskabets Indstilling	4 360	40 350	40 350
Hvalbiar .	Nes.....	Vej efter Kommunens Indstilling	2 000		
	Sandvík ..	Opdyrkningsvej	1 400	3 400	3 400
				At overføre....	90 000

Bygd	Skitseret Femaarsplan for Landingssteder og Baadehavne					Bevilget Tilskud for Tidsrummet 1940/41–41/42	Skitseret Tilskud for Tidsrummet 1942/43–44/45	Ialt Tilskud for Femaarsperioden	Tilsk. Størrelse til Veje og Landingssteder for Tidsr. 1940/41–41/42
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
								Overført...	90 000
Sunnbø	3 000	3 000				6 000		6 000	6 000
Porkeri.....	6 500	6 500	14 668	14 666	14 666	13 000	44 000	57 000	13 000
Ørðavík	1 500	1 500				3 000		3 000	3 000
Hvalbæ	6 500	6 500	14 668	14 666	14 666	13 000	44 000	57 000	13 000
Sandvík	1 875	1 875	6 850	6 850	6 850	3 750	20 550	24 300	3 750
Fámjin	2 625	2 625	4 918	4 916	4 916	5 250	14 750	20 000	5 250
									134 000

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. X 2|1939: Lóg um rúsdrekka.

Ministeriet for Handel, Industri og Søfart har i Skrivelse til Amtmanden over Færøerne anmodet om, at Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928 saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 98 af 27. Marts 1934 maa blive forelagt Lagtinget til Gennemsyn i dettes førstkommende ordentlige Samling.

Færø Amt har ved Paategningsskrivelse af 11. April d. A. forelagt Sagen for Lagtinget med Anmodning om Underretning, naar Lagtingets Afgørelse foreligger.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist af Lagtinget, har delt sig i et Flertal (Zachariasen, Nolsøe og Hendriksen) og et Mindretal (Poulsen og Samuelsen).

Flertallet stiller nedenfor Forslag om Etablering af en færøsk Spiritusmonopolhandel, medens Mindretallets Forslag gaar ud paa, at den gældende Lov fornyes for et Femaar og desuden faar den sædvanlige Revisionsbestemmelse.

Udvalgets Flertal (Henriksen, Nolsøe og Zachariasen) indtager principielt samme Standpunkt som Flertallet i et Udvalg, der behandlede det heromhandlede Forhold, indtog i 1936, nemlig Indførsel af Eneret for Lagtinget til at indføre Spirituosa.

Angaaende Motiveringen henvises til Begrundelsen, som Udvalgsflertallet fremførte i 1936, jfr. Lagtingstidende 1936, S. 381 og Bil. 4.

Mindretallet har gennemgaaet de foreliggende Erklæringer og bemærket, at man i al Almindelighed forudsætter, at den gældende Lovgivning fortsættes, muligt med visse Ændringer. Mindretallet skønner, at den færøske Befolkning ønsker Lovgivningen fortsat. Denne Opfattelse deles ogsaa af Mindretallet. Mindretallet kunde ønske indført forskellige Skærpelser; saaledes kunde man ønske begrænset det Kvantum Spirituosa, som den enkelte Importør kan indforskrive. Andre Skærpelser har ogsaa været paa Tale. Udvalget har imidlertid som foran anført ikke kunnet enes, og Uoverensstemmelsen er saa alvorlig, at et Flertal stiller Forslag om Etablering af en Handel med Spiritus i Thorshavn, som skal monopoliseres Amtskommunen. Mindretallet anser Flertallets Forslag for

at være saa farligt, at man afstaar fra at stille Ændringer, hvorom der mulig kan tvistes, for at samle Kræfterne om Bevarelsen af den gældende Lov, saaledes at den kommer til at gælde endnu et Femaar i den nuværende Skikkelse, bortset fra en Bestemmelse om, at forfalden Skat til Amtskommunen ogsaa skal være betalt, for at indført Spirituosa kan udleveres. Desuden foreslaar man, at Loven faar en Revisionsbestemmelse, svarende til den nugældende.

Forslag:

Fra *Flertallet* (Henriksen, Nolsøe og Zachariasen):

1) Lagtinget indstiller, at vedføjede af Flertallet i vedkommende Udvalg i 1936 fremsatte Forslag til Lov for Færøerne om Monopol paa Salg af Spiritus ophøjes til Lov.
2) Tinget vedtager vedføjede af Flertallet i vedkommende Udvalg i 1936 fremsatte Reglement om Salg af Spirituosa fra Lagtingets Spiritusmonopol.

Fra *Mindretallet* (Poulsen og Samuelsen):

Forslag til Lov om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928, jfr. Lov Nr. 98 af 27. Marts 1934, om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.

§ 1.

§ 3, Stk. 4 i Lov for Færøerne Nr. 115 af 4. April 1928, jfr. Lov Nr. 98 af 27. Marts 1934, om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. affattes saaledes:

«Berusende Drikke, som indføres, maa ikke udleveres, forinden Modtageren har forevist skriftligt Bevis for, at han ikke skylder forfalden Skat til Kommunen eller Amtskommunen eller har anden forfalden Gæld til Kommunen. Vedkommende Kommunalbestyrelse og Færøernes Oppebørselskontor er pligtig til paa Begæring uden unødigt Ophold at afgive Attest herom.»

§ 2.

§ 10, 3. Stk. i fornævnte Lov affattes saaledes:

«Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1944 og for Rigsdagen i Samlingen 1944/45.»

Lagtinget, den 27. November 1939.

A. Samuelsen. *Joh. M. Fr. Poulsen.* *S. P. Zachariasen.*

Hans Nolsøe. *J. P. Henriksen.*

Forslag
til
Lov
for
Færøerne om Monopol paa Salg af Spirituosa.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.

Ved Spirituosa forstaas i denne Lov enhver Vædske, som indeholder 2¼ Vægtprocent Alkohol eller derover. Denatureret Spiritus, Pulver, Tabletter og andet, der indeholder Stoffer, som kan opløses i en Vædske, og som besidder nævnte Alkoholstyrkegrad, skal i denne Lov behandles som Spirituosa.

Indførsel af Spirituosa.

§ 2.

Færøernes Lagting er eneberettiget til at indføre til Færøerne Spirituosa eller alkoholholdige Vædsker, under hvilken Betegnelse de end maatte forekomme. Lagtingets Monopol besørger Indførselen.

§ 3.

Naar et Skib indtræffer fra Udlandet, er Kaptajnen forpligtet til ufortøvet eller samtidig med at han fremviser Skibspapirerne, at meddele Politimyndighederne om Skibet medfører Spirituosa, og i saa Fald hvor meget.

Naar et Skib fra Udlandet medfører Spirituosa, der ikke er indført i Henhold til Hjemmelen i § 2, skal Politimyndighederne i den første Havn, Skibet anløber, forsegle de indførte Spirituosa med deres Embedssegl, og Kaptajnen indestaar for, at ingen Spiritus unddrages Forseglingen, samt at Seglene ikke bliver brudt, eller at der ikke tages af disse Spirituosa, førend Skibet endeligt har forladt Landet. Men Politimyndighederne skal dog, før Skibet afgaar fra sidste Havn, overbevise sig om, at Seglene er ubeskadigede, og at intet af disse Spirituosa er blevet fjernet.

Skibet er dog berettiget til at have et passende Skibsforraad af uforseglet Spirituosa til Brug for Skibsmandskabet.

En Fortegnelse over forseglet Spirituosa samt over uforseglet Skibsforraad af Spiritus skal følge med Skibet, og en Kopi deraf bero hos den Myndighed, der overtog Forseglingen.

Politimyndighederne skal altid i første Havn undersøge, om et Skib medfører Spirituosa. De har Bemyndigelse til at aabne Mandskabs og Passagerers Gemmer og foretage Undersøgelse andetsteds i Skibet for at overbevise sig om, hvorvidt der findes Spirituosa.

Kaptajnen er ansvarligt for Mandskabets Overtrædelser af denne Paragraf, medens Passagerer er ansvarlige for deres Bagage.

§ 4.

Dersom et Skib strander her ved Kysten, og dersom det medfører Spirituosa, eller dersom et saadant Vrag driver i Land, skal Sysselmanden i Politimesterens Forfald tage Spirituosabeholdningerne i sin Varetægt og forsegle dem. Han giver ufortøvet Politimesteren Meddelelse om disse Spirituosa, hvorpaa Politimesteren lader dem bringe til Opbevaring paa et sikkert Sted.

Dersom Ejeren er kendt, gives der ham ved første Lejlighed Meddelelse om disse Spirituosas Bjergning, i modsat Fald skal de bekendtgøres i Henhold til Reglerne om Drivgods. Dersom Ejeren, inden 12 Maaneder fra Meddelelsen skete, ønsker disse Spirituosa udført af Landet paa sin Bekostning eller solgt til Lagtingets Monopol til den Pris, som det maatte byde, skal det ske; i modsat Fald hjemfalder de til Lagtinget. Det samme er Tilfældet, dersom Ejeren melder sig i Henhold til Bekendtgørelse indenfor et Tidsrum af 6 Maaneder fra dennes Offentliggørelse, idet der da regnes med, at Fristen paa 12 Maaneder begynder at løbe samtidig med, at han melder sig.

Dersom ingen Ejer melder sig, inden den lovbefalede Frist er udløbet, hjemfalder disse Spirituosa til Lagtinget.

§ 5.

Ingen maa modtage ulovlig indført Spirituosa fra Skibe indenfor færøsk Søterritorium.

Tilvirkning af Spirituosa.

§ 6.

Det er paa Færøerne forbudt at brygge eller tilvirke Rusdrikke eller alkoholholdige Vædsker og at drikkeliggøre den Spirituosa, der er eller er blevet gjort uanvendelig til Fortæring.

§ 7.

Alle Rekvisitter, der skal benyttes, eller er blevet benyttet til Brygning eller Tilvirkning af Rusdrikke eller til at drikkeliggøre Spiritus, der var uanvendelig til Fortæring, skal beslaglægges og ødelægges. Den Spiritus, der er blevet tilvirket eller atter gjort anvendelig til Fortæring, beslaglægges tillige med de tilhørende Beholdere. Salgssummen tilflyder Lagtinget.

Salg og Udskænkning af Spirituosa.

§ 8.

Lagtingets Spiritusmonopol besørger Salget af den Spirituosa, som Lagtinget indfører i Henhold til § 2.

Lagtinget bestemmer Paalægget (Avancen) under Hensyn til Alkoholstyrken og Indkøbsprisen.

§ 9.

Berettiget til Videreforhandling af Spirituosa, der er blevet købt fra Lagtingets Monopol er — under Iagttagelse af de gældende Regler — kun Apoteker, eventuelle Haandkøbsudsalg fra disse, autoriserede Læger, der udleverer Spirituosa ved Sygebehandling og de autoriserede Forhandlere af denatureret Spiritus, for saa vidt angaar Spiritus til teknisk Brug.

§ 10.

Det forbydes gratis at udskænke eller udlevere berusende Drikke i Forbindelse med Udøvelsen af nogen Næringsvirksomhed, saasom Handel, Skibsrederi, Fiskerinæring, Beværtning, Gæstgiveri og Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser. Det er altid forbudt at udskænke eller udlevere berusende Drikke i de paagældende Forretningslokaler og offentlige Lokaler. I offentlige Beværtningslokaler er det forbudt Gæsterne at nyde medbragte berusende Drikke, og hverken Værten eller de, der gaar ham til Haande, maa finde sig i, at dette sker; ej heller maa Værten, hans Husstand eller Medhjælpere nyde berusende Drikke i Beværtningslokalerne. I ethvert Beværtningslokale skal der paa en iøjnefaldende Plads findes opslaaet et tydeligt Aftryk af nærværende Bestemmelse.

§ 11.

Det er forbudt at forskrive berusende Drikke til andre. Dette gælder dog ikke Bestilling af Vin til Nadverbrug. Personer, der driver Handel, Beværtning, Gæstgiveri eller Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser som Erhverv eller er ansatte som Bestyrere af eller har anden fast Beskæftigelse ved en saadan Virksomhed, maa heller ikke paa anden Maade skaffe andre saadanne Drikke tilført. Dette Forbud gælder ogsaa den paagældendes Ægtefælle, saa længe Samlivet ikke er ophævet ved Separation.

§ 12.

Med Undtagelse af Bestemmelsen i §§ 8 og 9 er det forbudt at udskænke, sælge eller udlevere Spirituosa til andre Personer mod Vederlag i Form af Penge eller andre Varer.

§ 13.

Al Spirituosa, der udleveres fra Monopolet, skal være forsynet med dettes Segl.

Findes nogen at være i Besiddelse af uforseglet Spirituosa, paahviler det vedkommende at bevise, at han er kommet i Besiddelse deraf paa lovlig Vis. Kan vedkommende ikke det, straffes han med Bøder.

§ 14.

Lagtinget udsteder et Reglement om Salg af Spirituosa fra Lagtingets Monopol.

§ 15.

Spirituosa maa ikke sælges eller udleveres til Personer, der er under 18 Aar, eller som vitterligt er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed, eller som er øjensynlig berusede eller er utilregnelige.

Ejheller maa Spirituosa sælges eller udleveres til Personer, der har gjort sig skyldige i ulovligt Salg eller Fremstilling af Spirituosa.

§ 16.

Al offentlig Reklame angaaende Salg af Spiritus er forbudt.

Forskellige Bestemmelser.

§ 17.

Udgifterne vedrørende den i denne Lov omhandlede Ordning af Spirituosahandelen paa Færøerne afholdes af Lagtinget.

§ 18.

Overtrædelser af denne Lov straffes med Bøder, for saa vidt anden Lovgivning ikke medfører strengere Straf. Bøderne tilfalder Amtsfattigkassen.

§ 19.

Den paa ulovlig Vis indførte eller fremstillede Spirituosa beslaglægges og tilfalder Lagtingets Monopol.

§ 20.

Sager angaaende Overtrædelser af denne Lov behandles som Politisager.

§ 21.

Ved denne Lovs Ikrafttræden ophæves Lov for Færøerne af 27. Marts 1934 om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 115 af 3. April 1928 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.

§ 22.

Denne Lov træder i Kraft den

Reglement

om

Salg af Spirituosa fra Lagtingets Spiritusmonopol.

I Henhold til Lov for Færøerne om Monopol paa Salg af Spirituosa fastsætter Lagtinget herved følgende Bestemmelser om Salg af berusende Drikke, som omhandles i nævnte Lov.

§ 1.

Lagtingets Monopol har Sæde i Tórshavn.

§ 2.

Lagtingets Monopol sælger Spirituosa efter Bestemmelser i dette Reglement og gældende Lov.

§ 3.

Salg af Spirituosa fra Lagtingets Monopol maa kun ske mod kontant Betaling.

§ 4.

Lagtinget fastsætter Udsalgsprisen paa Spirituosa under Hensyn Alkoholstyrkegrad og Indkøbspris.

§ 5.

Al Spirituosa, der udleveres fra Monopolet, skal være forsynet med dettes Segl og med paategnet Udsalgspris. Mindre Kvanta end Flasker eller Beholdere à 1 Liter maa ikke sælges. Heraf undtages dog Salg af denatureret Spiritus og anden Spiritus til teknisk Brug.

Efterligning af Monopolets Segl eller Misbrug deraf straffes efter gældende Lov.

§ 6.

Spirituosa maa ikke sælges eller udleveres til Personer, der er under 18 Aar, eller som er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed, eller som er berusede eller utilregnelige.

Ej heller maa Spiritus sælges eller udleveres til Personer, der har gjort sig skyldige i ulovligt Salg eller Fremstilling af Spirituosa. Det paahviler Politimesteren og Dommeren snarest muligt at underrette Monopolet, saafremt nogen forser sig paa anførte Maade.

§ 7.

Ved Udlevering af Spiritus til Apoteker skal Apotekeren for hver Udlevering give skriftlig Erklæring paa Tro og Love om, at den udleverede Spirituosa udelukkende vil blive anvendt til medicinalt Brug eller til Paafyldning af Skibskompasser.

Udlevering af Sprit til Skibskompasser sker efter Politiets nærmere Forskrifter.

§ 8.

Udlevering af Spirituosa fra Lagtingets Monopol maa kun finde Sted efter skriftlig Bestilling, og Bestillingerne effektueres tidligst 1 Uge efter Modtagelsen.

Ingen kan faa udleveret Spirituosa, før der er forløbet mindst 14 Dage efter sidste Udlevering.

Reglerne i denne Paragraf gælder dog ikke for Udlevering af denatureret Spiritus og Sprit til Apoteker.

Ved Monopolet føres Kort (Kartotek) over alle Udleveringer.

§ 9.

Spirituosa maa kun sælges til Personer, der kan bevisliggøre at have erlagt forfalden Skat til Kommune og Lagting.

§ 10.

Monopolet er ikke forpligtet til at ligge inde med Beholdninger af Spirituosa, og Monopolet har Ret til, saafremt dette maatte være hensigtsmæssigt, at foretage en samlet Indførsel til Landet efter de i et bestemt Tidsrum indkomne Rekvisitioner.

Dog skal Monopolet ligge med en saadan Beholdning af Spirituosa til teknisk Brug, Medicinalspiritus, denatureret Spiritus og lign., at det til enhver Tid er i Stand til at dække det nødvendige Behov.

§ 11.

Færøernes Lagting fører Overopsyn med Monopolet, og Lagtingets Landsnevnd danner dettes Bestyrelse og repræsenterer og forpligter Monopolet; dets Formand repræsenterer det over for Domstolene.

§ 12.

Bestyrelsen kan antage en Leder af Monopolets daglige Virksomhed og anden nødvendig Medhjælp og fastsætte Lederens og Medhjælpens Løn.

§ 13.

Landsnevndin skal som Bestyrelse for Monopolet, inden Lagtinget træder sammen, afgive til dette en Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar og fremlægge det reviderede Aarsregnskab til Godkendelse.

§ 14.

Monopolets Regnskabsaar er Kalenderaaret. Regnskabet for det forløbne Aar skal være aflagt inden hvert Aars 1. Maj og indsendes til Lagtinget. Regnskabet revideres ved en Revisor, antaget af Lagtinget. Dennes Honorar fastsættes af Lagtinget og udredes af Monopolet.

§ 15.

Dette Reglement træder i Kraft samtidigt med Lov for Færøerne om Monopol paa Salg af Spirituosa.

RED: 10 X

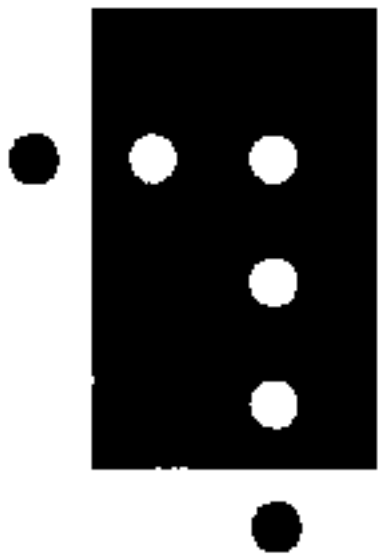

Nasjonalbibliote
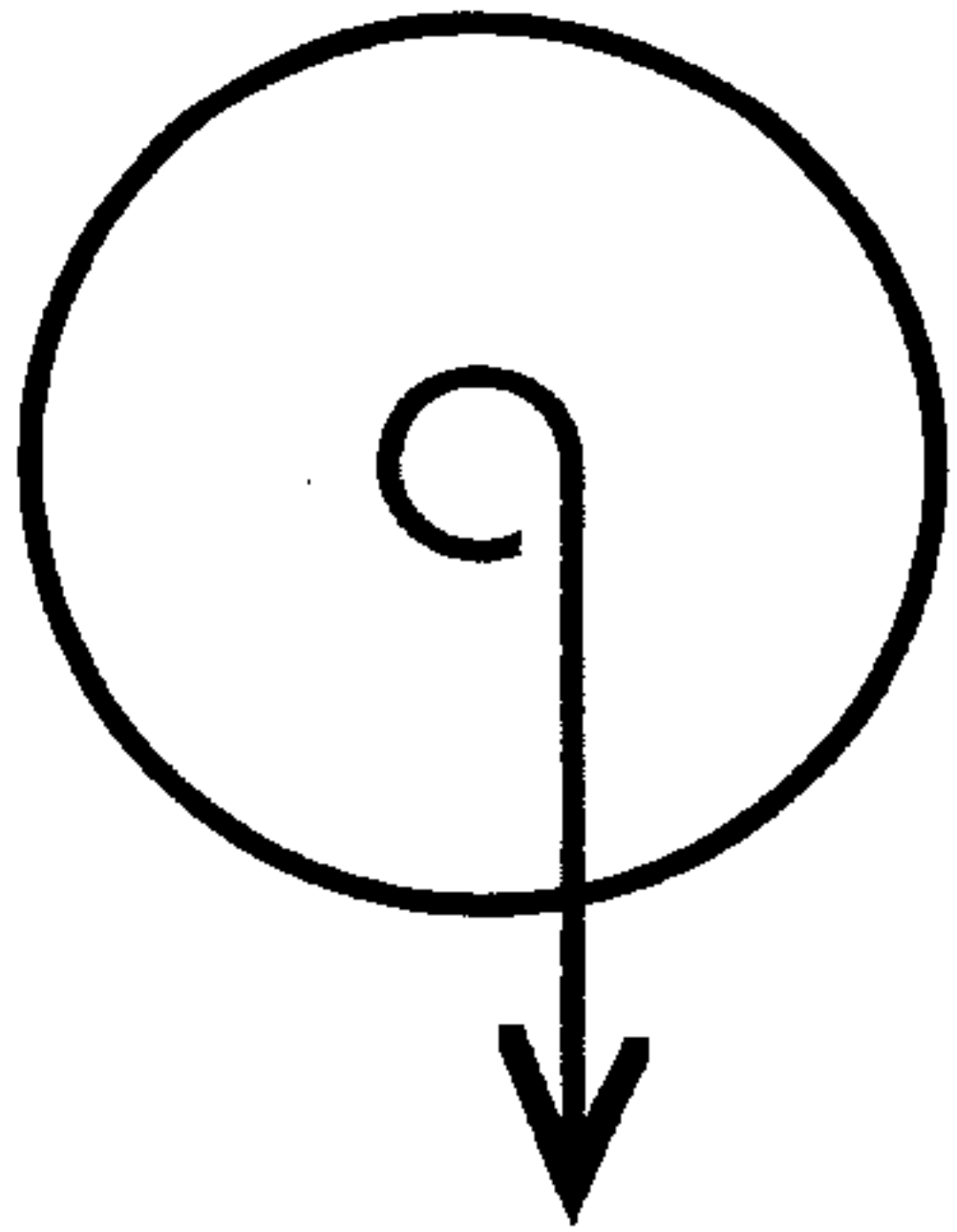
Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 1